ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—13

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Διδυμοτείχου ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ ἑορταὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ταῖς ἐπαρχίαις.— Συγχαρητικὰ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τηλεγραφήματα — Ἐπίσκεψις τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντεπίσκεψις τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου —Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ— Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν ἐν Σταυροδρομίῳ — Αὐτοσχέδιος γνώμη περὶ νέας ἐκδόσεως τῶν Μηναίων.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Μετὰ μεγαλοπρεπείας καὶ τάξεως, ὡς ἀνέκαθεν εἴθισται, ἐπανηγυρίσθησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις αἱ λαμπροφόροι τοῦ ἁγίου Πάσχα ἑορταὶ ἐν μέσῳ μεγάλης συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος, ἁπανταχόθεν τῆς βασιλευούσης συρρεύσαντος, παρὰ τὴν ἐπικρατήσασαν βροχὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κυριακῆς τοῦ ἁγίου Πάσχα.

Συμφώνως τῷ προεκδεδομένῳ ἐπὶ τούτῳ ὡρολογίῳ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, τῶν κωδώνων τοῦ πανσέπτου πατριαρχικοῦ ναοῦ σημηνάντων μικρὸν πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ἤρξατο ἡ ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τῇ Α.Θ.Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κκ. Ἰωακεὶμ συνιερούργησαν οἱ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολῖται Ἐφέσου, Διδυμοτείχου, καὶ Βελεγράδων (τοῦ σεβασμ. Σερβίων-Κοζάνης ἱερουργήσαντος ἐν Τζιβαλίῳ), καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες πανιερ. μητροπολῖται Ἰκονίου, Βιζύης, Σωζοαγαθουπόλεως καὶ Σκοπίων. Ἐν τῷ ναῷ παρέστη ἐν μεγάλῃ στολῇ καὶ ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.

Τὸ ἑωθινὸν Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη, οὐχὶ, ὡς εἴθισται, ἔξω τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ἀλλ'ἐντὸς τοῦ νάρθηκος, ἕνεκα τῆς βροχῆς, ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἔνθα, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ: «Δόξα τῇ ἁγίᾳ καὶ ζωοποιῷ κτλ.» ἐψάλη ἐμμελῶς ὑπό τε τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων τὸ «Χριστὸς ἀνέστη». Μετὰ τοῦτο, εἰσελθόντων πάντων εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν, ἐτελέσθη ἡ ἱερὰ λειτουργία.

Μετὰ τῆς αὐτῆς δὲ μεγαλοπρεπείας καὶ αἴγλης διεξήχθη καὶ ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, καίτοι διήρκει ἡ βροχερὰ κατάστασις. Χάριν εἰς τὰ ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ συστάσης τελεταρχικῆς ἐπιτροπῆς ληφθέντα μέτρα, ἐπεκράτησεν ἐντός τε τοῦ ἱεροῦ ναοῦ καὶ ἐκτὸς ὡς καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μ. Συνοδικοῦ τάξις καὶ εὐκοσμία,

περιφρουρουμένη ὑπὸ χωροφυλάκων καὶ ἀστυνομικῶν κλητήρων, ὡς καὶ ἀγήματος ναυτῶν τῶν ἐν τῷ λιμένι ἡμῶν ρωσικῶν φυλακίδων.

Ἐν ἐπισήμοις στολαῖς παρῆσαν κατὰ τὴν ἱερὰν τελετὴν οἱ ἐξοχ. πρεσβευταὶ τῆς Ρωσίας κ. Ι. Ζηνόβιεφ καὶ τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννης Γρυπάρης, ὡς καὶ πολλοὶ τῶν ὑπαλλήλων τῶν δύο τούτων πρεσβειῶν, ὁ δεύτερος διερμηνεὺς τῆς σερβικῆς πρεσβείας κ. Πέκιανατς ἐκπροσωπῶν τὸν ἀσθενοῦντα, δυστυχῶς, πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας κ. Σίμιτς, μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ πρεσβευτοῦ, ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Γερμανίας καὶ ὁ Γ′ γραμματεὺς τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. λογοθέτης Στωυράκης βέης Ἀριστάρχης, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, τινὲς τῶν ὁμογενῶν βαθμούχων τοῦ κράτους, καὶ πολλοὶ Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ περιηγηταὶ, καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς λαοῦ καὶ λογάδων, ἐν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ τῷ ἐμπορίῳ διακρινομένων.

Τῶν κωδώνων σημηνάντων τὴν ἔναρξιν τῆς τελετῆς, ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης,ὅστις ἐν τῷ ἐπισήμῳ γραφείῳ αὐτοῦ ἐδέξατο τοὺς ἐξοχωτάτους πρεσβευτὰς καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦ γένους λογάδας καὶ βαθμούχους τοῦ κράτους, εἰσῆλθε μετὰ πάντων εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, κατάμεστον ἤδη ἐκλεκτοῦ καὶ ἰδίᾳ ξένου κόσμου, καὶ ἐνεδύθη τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτοῦ στολὴν περιβληθεὶς τὸν βαρύτιμον σάκκον, ἐφ' οὗ, ὡς γνωστὸν, μετὰ θαυμαστῆς κεντητικῆς καλλιτεχνίας παριστᾶται ἡ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος, τῶν διακόνων ἀπαγγελλόντων τὰ εἰθισμένα ρητά. Προσελθόντων μετὰ μικρὸν καὶ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου, Βελεγράδων καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης, καὶ τῶν παρεπιδημούντων μητροπολιτῶν Ἰκονίου, Βιζύης, Σωζοαγαθουπόλεως καὶ Σκοπίων, περιβεβλημένων τὰς ἱερὰς στολὰς αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν τῆς τελετῆς μετασχόντων τοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ πρωθιερέως τῆς ρωσικῆς πρεσβείας κ.Ἰωνᾶ μετὰ τοῦ διακόνου κ. Νικολάου Μαχρὼφ καὶ τοῦ ἱερέως τοῦ ἐν Παγκαλτίῳ ρωσικοῦ νοσοκομείου κ. Ἰωάννου, κατῆλθον πάντες εἰς τὸν σεπτὸν πατριαρχικὸν ναὸν, προπορευομένου τοῦ χοροῦ τῶν ἱεροψαλτῶν, ἑπομένων δὲ τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐρχομένου κατόπιν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμεν. πατριάρχου, ἔχοντος ἐκ δεξιῶν μὲν τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ρωσίας, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὸν τῆς Ἑλλάδος· ἑπομένων δὲ τῶν βαθμούχων, ὁμογενῶν τε καὶ ξένων.

Ἡ πομπὴ, οὕτω κατηρτισμένη, κατῆλθε τὴν κλίμακα τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ ὑπὸ ζώνης χωροφυλάκων καὶ ἀγήματος ρώσων ναυτῶν περιφρουρουμένη ἀπὸ τοῦ συνωστισμοῦ τοῦ πλήθους ἔφθασεν εἰς τὴν θύραν τοῦ προνάου, κωλυθεῖσα ἕνεκα τῆς βροχῆς ἵνα περιέλθῃ τὸν ναὸν ὡς ἄλλοτε. Ἐνταῦθα ἡ Α. Θ. Π. ἐποιήσατο πρῶτον μὲν δέησιν ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ ἄνακτος ἡμῶν Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν, μεθ'ἣν πολυμελὴς χορὸς ἐκ μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῆς Μουσικῆς Σχολῆς ἔψαλεν ἐμμελῶς τὸν πολυχρονισμὸν Αὐτοῦ, καὶ εἶτα δεήσεις ὡσαύτως ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτοκρατορικοῦ ζεύγους τῆς Ρωσίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ρωσσικοῦ λαοῦ, ὑπὲρ τῶν βασιλέων τῶν ἑλλήνων, τοῦ οἴκου αὐτῶν καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως τῆς Σερβίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς σερβικοῦ λαοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἡγεμονικοῦ ζεύγους τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς μαυροβουνιωτικοῦ λαοῦ, ἐφ' ᾧ ἐν τέλει αὖθις ἐψάλλετο πολυχρονισμὸς ὑπὲρ τῶν ὀρθοδόξων αὐτοκρατόρων καὶ βασιλέων, ὧν μνεία ἐν τοῖς δεήσεσι ταύταις ἐγένετο.

Εἰσελθόντων εἶτα πάντων εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν καὶ τὰς οἰκείας θέσεις καταλαβόντων διεξήχθη ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη, ὡς εἴθισται, εἰς πολλὰς γλώσσας, ἤτοι **ἑλληνιστὶ** ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. καὶ τῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου καὶ Σωζοαγαθουπόλεως καὶ τοῦ Μ. ἀρχιδιακόνου, **τουρκιστὶ** ὑπὸ τοῦ μητροπολ. Ἰκονίου, **γαλλιστὶ** ὑπο τοῦ μητροπολ. Μιτυλήνης, **γερμανιστὶ** ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Διδυμοτείχου, **λατινιστὶ** ὑπὸ τοῦ μητροπολ. Βιζύης, **σερβιστὶ** ὑπὸ τοῦ μητροπολ. Σκοπίων, **ἀλβανιστὶ** ὑπὸ τοῦ μητροπολ. Βελεγράδων, εἰς **ἡρωϊκὸν ἑξάμετρον** ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης, **ρωσιστὶ** ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρ. πρωθιερέως τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, **κροατιστὶ** ὑπὸ τοῦ ρώσου διακόνου κ. Νικολάου Μαχρὼφ, **ἀρμενιστὶ** ὑπὸ τοῦ Μ. ἀρχιμανδρίτου, **σλαυωνιστὶ** ὑπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ ἐν Παγκαλτίῳ ρωσικοῦ νοσοκομείου.

Τῆς ἀκολουθίας περατωθείσης, ἡ πομπὴ πᾶσα ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ. Ἐνταῦθα ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης, προσφωνήσας τοὺς ἐξοχωτάτους πρεσβευτὰς καὶ τοὺς

λοιποὺς παρισταμένους τὸ «Χριστὸς ἀνέστη», ἀπεχώρησε μετὰ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν καὶ ἀποδυθέντες τὰς ἀρχιερατικὰς στολὰς, ἐπανῆλθον, ἡ δὲ Α. Θ. Π. καὶ διένειμε πᾶσι τὰ εἰθισμένα ὠά.

Ἐπισκέψεις.—Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Πάσχα ὡς καὶ τὰς ἑπομένας ἡ Α.Θ.Π. ἐδέχετο τὰς εἰθισμένας συγχαρητικὰς ἐπισκέψεις. Ἐπεσκέψαντο δ' Αὐτὴν αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Ἀλέξ. Λαχωβάρης, ὁ Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆ πασᾶς ἀρχιμεταφράστης τῶν ἀνακτόρων, οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους ἐξοχ. Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆ ἐφέντης, Ἀνδρέας Κοπάσης ἐφέντης, Δ. Μαυροκορδᾶτος ἐφέντης, Ἰω. Χότζης ἐφέντης, ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Μαυροβουνίου κ. Ματάνοβιτζ, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἡγεμονίας τῆς Σάμου ἔνδοξ. Ἀλέξανδρος Γάγκος ἐφέντης καὶ πολλοὶ ὁμογενεῖς βαθμοῦχοι καὶ λογάδες, ὧν τὰ ὀνόματα συντομίας χάριν παραλείπομεν. Πρὸς τούτοις δὲ ἐπεσκέψαντο τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἀντιπρόσωπος τοῦ πατριάρχου τῶν ἀρμενοκαθολικῶν, ὁ πρωθιερεὺς τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας κ. Μάρκος Σουένβυ, ὁ τοποτηρητὴς τῆς ἀρχιραβινείας σοφολ. κ. Λεβῆ, οἱ ἡγούμενοι τῶν ἐν Γαλατᾷ ρωσσικῶν μετοχίων, ὁ ἐπίτροπος τοῦ πατριάρχου τῶν παλαιοσύρων, οἱ διευθυνταὶ τῶν σχολῶν Θεολογικῆς καὶ Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, οἱ σχολάρχαι καὶ αἱ διευθύντριαι τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτηρίων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, οἱ ἐπίτροποι τῶν ναῶν καὶ οἱ ἔφοροι τῶν σχολείων, οἱ πρόεδροι τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων καὶ τῶν κοινωφελῶν ἀδελφοτήτων, οἱ προϊστάμενοι τῶν διαφόρων ἐνοριῶν καὶ πάντες οἱ παρ'ἡμῖν τὰ κοινὰ πράττοντες.

Ὁμοίως συνεχάρησαν τῷ παναγ. οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ τηλεγραφικῶς· οἱ παναγιώτατοι πατριάρχαι πρώην Κωνσταντινουπόλεως κκ. Νεόφυτος, Ἄνθιμος, καὶ Κωνσταντῖνος, οἱ μακαριώτατοι πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἱεροσολύμων, οἱ ἐνταῦθα ἐφησυχάζοντες μακαρ. πατριάρχαι πρώην Ἀντιοχείας καὶ πρώην Ἱεροσολύμων, οἱ σεβασμ. μητροπολῖται καὶ πρόεδροι τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Πετρουπόλεως κ. Ἀντώνιος καὶ Ἀθηνῶν κ. Θεόκλητος, πάντες οἱ μητροπολῖται τοῦ οἰκουμεν. Θρόνου καὶ ἐκ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις οἱ πανιερ. ἀρχιεπίσκοποι Ἰορδάνου, Πτολεμαΐδος καὶ Διοκαισαρείας ἐγγράφως, ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Σερβίας ἐξ. στρατηγὸς Σάβας Γρούϊτς, ἡ ἐν Καΐρῳ ἱερὰ Σιναϊτικὴ Σύναξις, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκ. Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦς κ. Πορφύριος, οἱ ἡγούμενοι σταυροπηγιακῶν τινῶν μονῶν, δημογεροντίαι καὶ κεντρικαὶ ἐπιτροπαὶ, οἱ προϊστάμενοι τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἑλληνικῶν κοινοτήτων, ὁ πρώην ἐν Βρυξέλλαις πρεσβευτὴς τῆς Ὑ. Πύλης ἐξοχ. Στέφανος Κ. Καραθεοδωρῆ, οἱ κκ. ἀδελφοὶ Εὐγενίδαι, ὁ κ. Π. Κουρτζῆς, ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ πρὸς προσκύνησιν τοῦ Παναγίου Τάφου ἐξ Ἀθηνῶν μεταβᾶσα εὐγενὴς κόμησα Λουΐζα Ριανκοὺρ, ὁ ρωμοῦνος καθηγητὴς καὶ γερουσιαστὴς κ. Δραγομῆρος Δημητρέσκος, κλπ. κλπ. Τινὰ τῶν τηλεγραφημάτων ἐκδίδομεν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ τοῦ μετὰ χεῖρας φύλλου.

Ὡσαύτως οἱ ἐξοχώτ. ὑπουργοὶ καὶ πλεῖστοι ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ κράτους συνεχάρησαν τῇ Α. Θ. Π. οἱ μὲν πέμψαντες τὰ ἐπισκεπτήρια αὐτῶν, οἱ δὲ δι' ἀντιπροσώπων.

Τῇ τρίτῃ καὶ τῇ τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Π. ἀντεπεσκέψατο τοὺς σεβασμ. συνοδικοὺς καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας μητροπολίτας, τοὺς ἐξοχωτάτους πρεσβευτὰς τῶν ὀρθοδόξων κρατῶν, εἰς πάντας δὲ τούς τε λογάδας καὶ βαθμούχους καὶ τὰ μέλη τοῦ Δ. Ε.Μ. Συμβουλίου καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπέδωκε τὰς ἐπισκέψεις διὰ τοῦ πανοσ. μεγάλου πρωτοσυγκέλλου, καὶ τῶν ἱερολογ. πατριαρχικῶν διακόνων δευτερεύοντος, τριτεύοντος καὶ τοῦ κ. Ἀθηναγόρα.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ *διεξήχθησαν μετ' εὐπρεπείας καὶ τάξεως, ὡς ὡμολόγησαν πάντες οἱ παραστάντες ἐν αὐταῖς ὁμογενεῖς τε καὶ ξένοι, ὀρθόδοξοι καὶ μὴ τοιοῦτοι, ἡ δὲ συρροὴ τῶν εὐλαβῶν καὶ ὁμοδόξων χριστιανῶν, ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὐξάνουσα καὶ πληροῦσα τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν μεγάλην ἑβδομάδα, παρετηρήθη μετὰ πολλῆς ἀγαλλιάσεως ὑπὸ πάντων, καὶ ἐκείνων, ὅσοι, τὰ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονοῦντες, θηρεύουσιν ἀφορμὰς οὔτε δικαίας οὔτε εὐλόγους ἐπὶ μεμψιμοιρίᾳ τῶν οὐ καλῶς ἐχόντων. Ἥ τε συνεχὴς ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος διδασκαλία τοῦ πλήθους τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ἤ, τε διὰ πραγματειῶν ἐποικοδομητικῶν, ἀπαγγελλομένων ἢ ἐκτυπουμένων, θρησκευτικὴ διαπαιδαγώγησις τῶν πιστῶν, ὡς καὶ ἡ καρποφόρος ἀπὸ τοῦ βήματός τινων ἀδελφοτήτων καὶ συλλόγων*

διάδοσις τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν καὶ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τῆς φιλοσοφικῆς καὶ κατὰ Χριστὸν ἠθικῆς, συντελοῦσι ταῦτα πάντα πρὸς ἀναζωπύρησιν τοῦ ψυχρανθέντος, ὡς μὴ ὤφειλε, κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους θρησκευτικοῦ συναισθήματος· τῆς ἐργασίας ταύτης ἀποτέλεσμα κρίνεται ἡ ἐξάσκησις τοῦ πρώτου τούτου καθήκοντος τοῦ χριστιανοῦ τοῦ εὐλογεῖν τὸν Λυτρωτὴν καὶ Σωτῆρα ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δυναστείας Αὐτοῦ καὶ προσφέρειν θυσίαν αἰνέσεως ἐν ναοῖς ἱεροῖς, ὅπου προσευχὴ κοινὴ καὶ δέησις ὑπὲρ ἡμῶν τε προσάγεται καὶ τῶν προαποιχομένων εὐσεβῶν ἡμῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν.

Ὑπὲρ τῆς ἐν εὐλαβείᾳ διεξαγωγῆς τῶν σεπτῶν ἡμερῶν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἑβδομάδος ἡ Ἐκκλησία παραινεῖ διὰ τῶν ἱερῶν ποιμένων τοὺς εὐσεβεῖς ποιμαινομένους εἴ,τι ἂν ἐπιβάλλῃ τῶν ἡμερῶν τούτων ἡ ἱερότης ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τε πρὸς τὸν Θεὸν καθηκόντων, τῶν τε πρὸς τοὺς πάσχοντας ἡμῶν ἀδελφοὺς καὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· ἐγκύκλιοι δὲ ποιμαντικαὶ καὶ διδασκαλία ἱερά, ἰδία τε καὶ δημοσία, ἀπὸ τῶν πιστῶν ὀρθοδόξων ἀπαιτεῖ πᾶν, ὅπερ ὁ Σωτὴρ διδάσκει, οἱ ἀπόστολοι παρέδωκαν, οἱ μάρτυρες καὶ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συμβουλεύουσι καὶ νουθετοῦσι· πίστιν θερμὴν δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην, τεκμηριουμένην ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς· προκειμένου δὲ περὶ τῶν θείων ἑορτῶν τοῦ σωτηρίου Πάσχα, τὸν ὑπερκόσμιον οὕτως εἰπεῖν πανηγυρισμὸν αὐτῶν. Οὕτως ἐπόθουν νὰ πανηγυρίζωσιν οἱ εὐσεβεῖς πρόγονοι καὶ πατέρες ἡμῶν, ἐν ὥραις πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς ἀναμιμνησκόμενοι τῶν πασχόντων καὶ τὸ δυνατὸν ὑπὲρ αὐτῶν πράττοντες, ὡς ἐδίδαξαν αὐτούς τε καὶ ἡμᾶς αἰῶνες ὅλοι ἀπὸ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος. Ἐννοεῖται βεβαίως ὅτι δύσκολον καθίσταται καὶ νὰ κατανοήσωσι τὸν χαρακτῆρα τῶν ἑορτῶν πάντες οἱ πιστοὶ καὶ νὰ ἀποβάλωσιν ἀμέσως ἕξεις τινὰς καὶ συνηθείας οὐχὶ ἐπαινετὰς, δι' ὧν δῆθεν οἱ πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι πανηγυρίζουσι τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Πᾶσαι αὗται αἱ συνήθειαι σὺν τῷ χρόνῳ πρέπει νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν λήθην, ἡ δὲ περίσσεια τῶν ἔργων τῆς ἀγάπης, ἰδιωτικῶς τε καὶ διὰ συστημάτων ἀδελφικῶν παρ' ἡμέραν διατρανουμένη, δέον νὰ δεικνύῃ ὅτι κατενοήθη κατὰ τὸ δυνατὸν ὑπὸ πάντων ἡ σημασία τῶν χριστιανικῶν πανηγύρεων καὶ ὁ τρόπος τοῦ κατὰ τὰς παραινέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἑορτασμοῦ αὐτῶν. Χάριτι θείᾳ δὲ, καὶ εἰς αὐτὰ ἔτι τὰ μέρη τὰ διαταρασσόμενα ὑπό τινων ἀνόμων, ἀνησυχίας καὶ σκάνδαλα διαγειρόντων διὰ ρημάτων μισαδέλφων καὶ ἀντιχριστιανικῶν, αἱ σεπταὶ καὶ σωτήριοι ἡμέραι τοῦ Πάσχα διῆλθον ἡσύχως, πανταχοῦ δ' ἀνεπέμφθησαν εὐχαὶ καὶ δεήσεις ὑπὲρ τοῦ φιλολάου ἡμῶν ἄνακτος καὶ τῶν ἐπιτοπίων ἀρχῶν, αἵτινες, ταῖς εὐμενέσιν ὑπὲρ τῶν λαῶν Αὐτοῦ μερίμναις ὑπουργοῦσαι, μετὰ πάσης ἀξιεπαίνου καὶ ζηλωτῆς φροντίδος περιεφρούρησαν ἁπανταχοῦ τὴν τάξιν, ἡσύχιον παρασκευάζουσαι τοῖς πιστοῖς ὑπηκόοις Αὐτοῦ τὴν διεξαγωγὴν τῶν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν καὶ τὴν ἄρτι λήξασαν ἑβδομάδα σεπτῶν καὶ σωτηρίων ἀκολουθιῶν καὶ πανηγύρεων.

Ἡ κοινὴ τῶν ὀρθοδόξων ἁγία μήτηρ Ἐκκλησία καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐν αἷς διαβιοῦμεν, ταύτας, καθὼς οὐ διέλιπε πάντοτε ποιοῦσα καὶ προηγουμένως, ἐπέστειλε τὰς δεούσας ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς τοῖς ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι καὶ δι' αὐτῶν τοῖς ἐπὶ τῷ ἁγνῷ ὀνόματι τῆς ὀρθοδοξίας σεμνυνομένοις χριστιανοῖς, ἐπιβάλλουσα τὸ μετὰ πάντων εἰρηνεύειν, τὸ φέρεσθαι νομοταγῶς, τὸ μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἀποφεύγειν οἱανδήτινα ἀφορμὴν ἐρίδων καὶ σύγκρουσιν οἱανδήποτε πρὸς ἑτέρους χριστιανοὺς, νομίζοντας ἑαυτοὺς ὀρθοδόξους. Εἴη δὲ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἡμῶν ὅτι θαυμαστὰ ἡμῖν ἐποίησε καὶ εἰσηκούσθησαν αἱ μητρικαὶ αὐτῆς εὐχαὶ καὶ τὰ ρήματα τῆς χριστιανικῆς πολιτείας· διότι οὐδὲν ἕτερον ἀπὸ τῶν εὐλαβῶς αὐτῇ ὑποκειμένων ἀπεκδέχεται ἢ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν, τὴν εἰς τοὺς κειμένους ἐν τῷ κράτει νόμους καὶ τὰς καθεστηκυίας ἀρχὰς ὑποταγὴν, τὴν ἀπαρέγκλιτον τήρησιν τῶν εὐαγγελικῶν παραγγελμάτων, ὧν τὸ πρῶτον καὶ κορυφαῖον, ἐξαρτῶν ἀπ' αὐτοῦ τοὺς νόμους καὶ τοὺς προφήτας, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπη καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον. Καίτοι δὲ ὁ πονηρὸς σπορεὺς τῶν ζιζανίων οὐδέποτε ἐπαύσατο, οὐδὲ καὶ σήμερον, εἰς ἀπόπειραν τῆς ἡμετέρας σπουδῆς τε καὶ πίστεως, ἐνσπείρων ἐν τῷ ληΐῳ τῆς ὀρθοδοξίας ζιζάνια μισαδέλφων ἀντεγκλήσεων ἀπ' ἀνθρώπων νομιζόντων ὀρθοδό-

ξους ἑαυτοὺς, καίτοι τὴν εὐσεβῆ μάνδραν τῶν εἰς Χριστὸν καὶ τὴν θείαν αὐτοῦ καὶ μὴ φυλετίζουσαν διδασκαλίαν ὀρθοδόξως πιστευόντων διασπᾷ διὰ μέσων ἀθεμίτων καὶ κακούργων, ἡ μήτηρ Ἐκκλησία καταβάλλει διαρκῶς, ἐκ καθήκοντος, πολλὰς προσπαθείας πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ληΐου ἀπὸ ζιζανίων τοιούτων, διαφυλάττουσα τὰς παραδόσεις καὶ διδασκαλίας τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος, ἃς ἀπόστολοι καὶ ποιμένες ἁγιώτατοι καὶ Σύνοδοι θεόπνευστοι ἐκράτυναν καὶ παρέδωκαν ἡμῖν πρὸς τήρησιν ἀσινῆ καὶ ἀπαράθραυστον. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία, τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατοῦσα καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν πατέρων, ἐν τῇ ἑνότητι τῆς πίστεως ἐπιδιώκει τὸν σύνδεσμον τῆς εἰρήνης καὶ ἐν τούτῳ τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως.

Ὑπὸ τοιούτων ἱερωτάτων ἀρχῶν ἐμπνεομένη, καὶ πάντας παραινοῦσα τὴν εἰρήνην, δέεται μὲν τοῦ αἰωνίου δομήτορος αὐτῆς ὅπως ἐκκαθάρῃ τῇ ρομφαίᾳ τοῦ Πνεύματος τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς ἐργάτου τῆς ἀνομίας· ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ κατὰ πᾶσαν ἑορτὴν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς ἱερὰς καὶ μεγάλας ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις τοῦ χριστιανισμοῦ, συμβουλεύει μὲν τοὺς οὐκ εὐλαβῶς αὐτῇ διακειμένους καὶ τὴν χριστιανικὴν φιλαδελφίαν τέλεον λησμονήσαντας τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ χριστιανοῦ ἐπαναλαμβάνει δὲ πρὸς τὰ ἀφωσιωμένα αὐτῆς καὶ πιστὰ τέκνα τὰ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ῥήματα, ἅπερ οἱ εἰς αὐτὴν ἀφωσιωμένοι καὶ τοσαύτας πικρίας καὶ ἐπηρείας ὑπὸ τῶν δῆθεν χριστιανῶν συνοίκων αὐτοῖς ποτιζόμενοι καὶ δοκιμάζοντες, οἱ δυνάμενοι νὰ καυχῶνται ὅτι ἕνεκα τῆς ἀληθείας «θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν», οἱ εἰς αὐτὴν ἀφωσιωμένοι καὶ τοὺς κειμένους ἐν τῷ κράτει νόμους τηροῦντες ἅμα καὶ τῶν τῆς ὀρθοδοξίας συμφερόντων ἀντεχόμενοι, δύνανται νὰ ἐπαναλαμβάνωσι, πιστοῦντες αὐτὰ διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος· ὅτι ἐπιχορηγοῦσιν ἐν τῇ πίστει τὴν ἀρετὴν, ἐν τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. «Ταῦτα, ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς, οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν».

Η ΣΚΟΠΙΜΟΣ ΑΠΟΤΣΙΑ πρεσβευτῶν τινων ἐκ τῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα δεξιώσεων καὶ ἐπισκέψεων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἀτυχῶς, παρετηρήθη καὶ νῦν, ὡς καὶ ἄλλοτε. Ἐὰν οἱ μὴ παριστάμενοι κατὰ τὰς ἑορτὰς ὀρθόδοξοι πολιτευταὶ καὶ διπλωμάται ἀπέχωσι τούτων λόγῳ τύπου ἁπλοῦ στάσεως καὶ προκαθεδρίας ἐν ἱεραῖς τελεταῖς, ἄπορον ἡμῖν φαίνεται ὅτι τὸν λόγον τοῦτον ὡς θώρακα πίστεως ἀμπεχόμενοι φρονοῖσιν ὅτι προτιμότερον τὸ χάριν τύπων ἁπλῶν ἀπέχειν ἀπὸ τῶν ἱερῶν καὶ μεγάλων τοῦ χριστιανισμοῦ τελετῶν ἢ τοὐλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ συμπαρίστασθαι καὶ συμπροσεύχεσθαι μετὰ τῶν λοιπῶν εὐσεβῶν λογάδων.

Ἀναντιρρήτως ἡ μήτηρ Ἐκκλησία καὶ διὰ τοῦτο λυπεῖται· καὶ μάλιστα τοσούτῳ περισσότερον, καθ' ὅσον φρονεῖ ὅτι τὰ τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας ὑπ' αὐτῆς ἀπ' αἰώνων γαλουχηθέντα τέκνα, τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀπὸ πολλῶν πειρασμῶν παραφυλαχθέντα, ἔδει νὰ σεβασθῶσι συνηθείας τινὰς καὶ τάξεις, ἀφ' ὧν αὕτη κατ' οὐδένα μὲν τρόπον δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ, δι' οὐδένα δὲ λόγον, καὶ χάριν οὐδενὸς, ἐπιτρέψει ἑαυτῇ τὴν ἀθέτησιν αὐτῶν.

Παρὰ τῇ ἁγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ καὶ ἔναντι τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου τοῦ Θεοῦ πάντες οἱ χριστιανοὶ, πάντες οἱ ὀρθόδοξοι εἰσὶν ἴσοι, προϊσταμένων ὁμολογουμένως τῶν παρα Θεοῦ καθεστηκυιῶν ἀρχῶν ὡς χριστῶν Κυρίου, τηρουμένου δὲ τοῦ λόγου τῶν πρεσβείων. Τὰς ἱερὰς ταύτας παραδόσεις, τὰς γεραρὰς ταύτας συνηθείας καὶ τάξεις τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἡ μήτηρ Ἐκκλησία κρίνει ἄδικον καὶ λίαν ἄτοπον ν' ἀντικαταστήσῃ διὰ νεωτερισμῶν οὐδεμίαν ἐχόντων οὐδὲ δυναμένων ἔχειν πρὸς τὸ πολίτευμα αὐτῆς σχέσιν. «Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω» ἀποτελεῖ ἀπὸ δέκα πέντε καὶ πλέον ἑκατονταετηρίδων διάταξιν ἱερὰν καὶ σεβαστὴν καὶ παρ' αὐταῖς ταῖς ἁγίαις καὶ θεοπνεύστοις οἰκουμενικαῖς Συνόδοις.

Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, παλαιᾷ συνηθείᾳ στοιχῶν, ἀπέστειλεν ἐκ τῶν ἐρυθρῶν καὶ κεχρυσωμένων ὠῶν τοῦ Πάσχα ἐντὸς κομψῶν κανίστρων, δῶρον εἴς τε τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα καὶ πρὸς τοὺς ἐξ. ὑπουργοὺς καὶ μεγιστάνας τοῦ κράτους.

Ἡ Α. Υ. ὁ σοφολογιώτατος καὶ πολλοῦ σεβασμοῦ καὶ τιμῆς ἄξιος σεϊχ-ουλ-ισλὰμ Ζεμαλεδδὶν ἐφένδης ἠγαθύνθη διὰ γράμματος αὐτοῦ λίαν φιλόφρονος ἵν' ἀναγγείλῃ τῇ Α.Θ.Π. τὴν λῆψιν τῶν ἀποσταλέντων αὐτῷ πασχαλίων ὠῶν. Ἦν δὲ λίαν προδόκιμος ἡ ἐκδήλωσις αὕτη τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων τῆς Α. Υ., ἥτις διακρίνεται ἐπί τε τοῖς αἰσθήμασι τούτοις, καὶ ἐπὶ τρόπων ἁβρότητι, καὶ ἐπὶ σοφίᾳ καὶ συνέσει, προσοχῆς ἰδιαζούσης ἀξίᾳ καὶ παντὸς ἐπαίνου. Πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος, εἴπερ τις ἕτερος, εἰς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τοῦ μεγαλειοτάτου καλίφου, τοῦ ἄνακτος ἡμῶν, δίκαιος εἰς τὰς κρίσεις καὶ τῶν νόμων τὴν ἰσχὺν κρατύνων, πεφωτισμένος κριτὴς ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις τῆς διοικήσεως τοῦ ὑψηλοῦ κράτους καὶ πασῶν αὐτῆς τῶν λεπτομερειῶν ἀκριβὴς ἐκτιμητὴς καὶ γνώστης, ἐπιεικὴς πᾶσιν, εὐπροσήγορος, ἄτυφος, ἀποβαίνει πρότυπον ἐπαγωγῶν τρόπων τιμῶν τὸ σεβαστὸν αὐτοῦ ὑπούργημα καὶ τὸ ὑψηλὸν Ὀθωμανικὸν κράτος. Εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργήματος αὐτοῦ οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν μεταξὺ μυριάδων ἀπεκδεχομένων ἀπὸ τῆς Α. Υ. τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νόμου ἐτυμηγορίαν. Ὅθεν τὸ Πατριαρχεῖον πολλὰς ἀφορμὰς καὶ λόγους ἔχει νὰ γεραίρῃ τὸ σεβαστὸν πρόσωπον τῆς Α. Υ., εὐτυχῶς δὲ χορηγεῖται ἡμῖν ἡ περίστασις αὕτη ὅπως ὁμολογήσωμεν ὅτι τοιοῦτοι ἔξοχοι λειτουργοὶ τοῦ ὑψηλοῦ κράτους εἰσὶν ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ τὸ ἀγλάϊσμα τοῦ τιμῶντος πᾶσαν ἱκανότητα μεγαλειοτάτου καὶ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΙΚΑ ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ
ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Ἀντιγόνη (διὰ Χάλκης), 27 μαρτίου, ὥρᾳ 12 ἑσπερινῇ (μεσονύκτιον).

Ὁ τὸν ἅδην σκυλλεύσας καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀναστήσας Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν δίδοι τῇ περισπουδάστῳ ἡμῖν αὐτῆς πανηγιότητι μακρότητα ὀλβίων ἡμερῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους.

Πατριάρχης Νεόφυτος.

Πέρα, 26 μαρτίου, ὥρᾳ 4,20′ μ. μ

Χριστὸς ἀνέστη ἐπιφωνοῦντες εὐχόμεθα ἐγκαρδίως ἐπὶ μήκιστον ἑορτάζειν λαμπροφόρον Ἀνάστασιν.

Πατριάρχης Ἄνθιμος.

Χάλκη, 27 μαρτίου, 8 πρωΐας.

Προσφωνοῦντες τὸ τερψίθυμον Χριστὸς ἀνέστη, ἀπονέμοντες ὀφειλόμενον ἀσπασμὸν, εὐχόμεθα φιλαδέλφως ἔτη πολλὰ πρὸς δόξαν Θεοῦ.

Πατριάρχης Κωνσταντῖνος.

Ἀλεξάνδρεια, 27 μαρτίου, 9 π. μ.

Χριστὸς ἀνέστη. Αὐτὸς περιέποι ὑμετέραν παναγιότητα εἰς μακρότητα ἡμερῶν τὸ ἔργον τοῦ Εὐαγγελίου προάγουσαν.

Πατριάρχης Φώτιος.

Νεοχώριον, 26 μαρτίου, 6,30′ μ. μ.

Σὺν τῷ Χριστὸς ἀνέστη ἀσπαζόμενοι εὐχόμεθα ὑμετέρᾳ παναγιότητι διέρχεσθαι ἅγιον Πάσχα ἔτη πάμπολλα ἐν εὐλογίαις.

Πατριάρχης Σπυρίδων.

Ἱερουσαλὴμ, 27 μαρτίου, 2,30′ π. μ.

Χριστὸς ἀνέστη. Συγχαίροντες ἐγκαρδίως ἐπὶ ζωηφόρῳ Ἀναστάσει αἰτούμεθα πάντα ὄλβον.

Πατριάρχης Δαμιανός.

Χάλκη, 26 μαρτίου, 12,30′ (μεσονύκτιον).

Συγχαίρομεν ὑμετέρᾳ παναγιότητι ἀδελφικῶς ἐπὶ λαμπροφόρῳ ἑορτῇ Ἀναστάσεως εὐχόμενοι τῷ Ἀναστάντι ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως αὐτῆς.

Πατριάρχης Νικόδημος.

Ἀθῆναι, 27 μαρτίου, 4 π. μ.

Χριστὸς ἀνέστη προσαγορεύων ὑμετέραν παναγιότητα δέομαι Ὑψίστου διαφυλάττειν αὐτὴν ὑγιᾶ πρὸς εὔκλειαν Ἐκκλησίας.

Ἀθηνῶν Θεόκλητος.

Βελιγράδιον, 27 μαρτίου, 10 π. μ.

(τὸ τηλεγράφημα γεγραμμένον ἑλληνιστὶ)

Χριστὸς ἀνέστη. Εἰς πολλὰ ἔτη, παναγιώτατε.

Γρουΐτς
(πρωθυπουργός.)

Σόφια, 27 μαρτίου, 11,30′ π. μ.

Χριστὸς ἀνέστη. Ἀσπάζομαι εὐλαβῶς σεβασμίαν ὑμετέρας παναγιότητος δεξιάν.

Ζαλοκώστας

(διπλωματ. πράκτωρ τῆς Ἑλλάδος.)

Ἱερουσαλὴμ, 26 μαρτίου, 3 π. μ.

Χριστὸς ἀνέστη. Τελετὴ Ἁγίου Φωτὸς ἐτελέσθη ἡσύχως. Ηὐχήθημεν καὶ εὔχομαι Ὑψίστῳ διαφυλάττειν αὐτὴν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ.

Σκευοφύλαξ Εὐθύμιος.

Ἱερουσαλὴμ, 27 μαρτίου, 10 π. μ.

(ἑλληνιστὶ γεγραμμένον)

Ἐκ τῆς ἁγίας πόλεως εὐσεβάστως προσκυνῶ τὴν ὑμετέραν παναγιότητα ἱκετεύουσα τὸν Θεὸν ἵνα χορηγῇ αὐτῇ πᾶσαν ἐπιθυμίαν καὶ εὐλογίαν εἰς ἔτη πάμπολλα.

Λουΐζα Ριανκούρ.

Ρώμη, 26 μαρτίου, 10,20′ μ. μ.

(γαλλιστὶ γεγραμμένον)

Εὔχομαι πανευλαβῶς ἀγαθὸν Πάσχα, ἀσπαζόμενος τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιὰν καὶ ἐξαιτούμενος τὴν ὑμετέραν εὐλογίαν.

Εὐστάθιος Εὐγενίδης.

Διαρβεκὶρ, 26 μαρτίου, 11 π. μ.

Ὁ αἵματι διαθήκης μέγας ποιμὴν κραταιωσάτω ὑμετέραν Παναγιότητα.

Μηνᾶς
(Μ. ῥήτωρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, βοηθὸς τοῦ γεν. διοικητοῦ).

Ρώμη, 26 μαρτίου, 7,35′ μ. μ.
(ἑλληνιστὶ)

Ἐπὶ λαμπροφόρῳ Ἀναστάσει βαθυσεβάστως συγχαιρόμενοι κατασπαζόμεθα οἰκογενειακῶς χαριτόβρυτον δεξιάν.

Δ. Εὐγενίδης.

Μιτυλήνη, 26 μαρτίου, 7 μ. μ.

Παναγιώτατε. Ὑποβάλλων εὐσεβάστως συγχαρητήρια ἐπὶ ἁγίῳ Πάσχᾳ, δέομαι Ὑψίστου ὅπως πάμπολλα ἔτη κλείζητε οἰκουμενικὸν θρόνον ἰσοβίως.

Πᾶνος (Κουρτζῆς.)

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ
ΚΑΙ Η ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ ΑΝΤΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Τῇ τρίτῃ ὁ μακαριώτατος πατριάρχης τῶν ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Μαλαχίας Ὀρμανιὰν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γρηγορίου Ὀχανεσιὰν, τοῦ ἐπισκόπου Νερσὲς Ἀσλανιὰν καὶ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων λαϊκῶν ἀρμενίων Βαχὰν ἐφέντη Σουρενιὰν, Δικρὰν ἐφέντη Μανουκιὰν καὶ τοῦ Ἀρὶς ἐφέντη Φεστσιὰν καπουκεχαγιᾶ τοῦ Ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην. Τὸν μακαριώτατον κ. Μαλαχίαν προϋπήντησαν ἐν τῇ ἔξω πύλῃ τῶν Πατριαρχείων τὸ πρεσβυτέριον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἡ δὲ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ὑπεδέξατο ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μ. Συνοδικοῦ ἔχων περὶ αὐτὸν τοὺς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀξιοτίμους κκ. Π. Γ. Χρυσὸν, Κ. Θ. Ταχιντζῆν καὶ Ἄγγελον Στ. Ἰωαννίδην.

Μετὰ τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν φιλοφρόνων τινῶν λόγων, ὁ μακαριώτατος πατριάρχης κατῆλθε μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ εἰς τὸν πατριαρχ. ναὸν καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα ἠσπάσατο τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, μεθ' ὃ ἀπήγγειλεν ἀρμενιστὶ ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ πατριαρχ. θρόνου τὴν προσφώνησιν, ἣν μεθηρμηνευμένην ἑλληνιστὶ ἀνέγνω εἰς τὸ συρρεῦσαν ἐκκλησίασμα ὁ καπουκεχαγιᾶς Ἀρὶς ἐφέντης Φεστσιὰν, ἔχουσαν οὕτως ἐν μεταφράσει·

Ἡ πίστις τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο ἀληθῶς ἡ βάσις τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ συνῆλθον οἱ πιστοὶ περὶ αὐτὴν, ὅλα δὲ τὰ κηρύγματα τῶν Ἀποστόλων ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ἐγένοντο. Κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ὁ Ἰησοῦς ἐκήρυττεν ὁ ἴδιος καὶ ἐθαυματούργει, οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ δὲν εἶχον σχηματίσει ἰδίαν Ἐκκλησίαν, καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς σταυρώσεως καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι εἶχον δικσκορπισθῆ.

Ἀλλὰ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἀναστάσεως, ὅπερ ἔφερον κατὰ πρῶτον αἱ μυροφόροι γυναῖκες ἐκ τοῦ κενοῦ τάφου, συνήγαγεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τοὺς Ἀποστόλους, ἐνίσχυσε τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐνεθάρρυνεν ἔτι μᾶλλον αὐτούς.

Τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ αἱ ὁδηγίαι διέγραψαν τὴν πορείαν τῶν Ἀποστόλων. Ἐξ Ἱεροσολύμων ἤρξαντο τὰ κηρύγματα, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ ἐσχημάτισαν ἰδιαιτέρας συνάθροισεις, ἤτοι Ἐκκλησίας, ηὔξησαν καὶ διεδόθησαν.

Τὸ κήρυγμα ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Παλαιστίνην, ἐκ Παλαιστίνης εἰς Ἀνατολὰς, ἐξ Ἀνατολῶν εἰς Δυσμὰς διεδόθη καὶ ἐπεξετάθη, οὕτως, ὥστε οἱ Ἀπόστολοι ἠδυνήθησαν μετὰ τέταρτον αἰῶνος τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ νὰ δηλώσωσιν ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις ἐστὶ κεκηρυγμένη εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον. Ὁ ἀναστὰς Χριστὸς, ὁ ζῶν Χριστὸς, καίτοι ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καίτοι ἀόρατος πρὸς ἡμᾶς, ὅμως μένει πραγματικὴ κεφαλὴ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, καὶ αἱ ἰδικαίτεραι Ἐκκλησίαι γνωρίζουσιν ἑαυτὰς μέλη ἡνωμένα τῆς κεφαλῆς ταύτης. Ἔχουσαι θείαν κεφαλὴν δὲν εἶχον τὴν ἀνάγκην ἵνα ἐκζητήσωσι κεφαλὴν ὁρατὴν ἀνθρώπου. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶχεν ἐκλείψει, ἵνα ζητηθῇ διάδοχος αὐτοῦ. Ὑπὸ τοιούτου αἰσθήματος ἐμφορούμεναι αἱ ἀποστολικαὶ Ἐκκλησίαι ἀνεγνώρισαν ἑαυτὰς ἀδελφὰς, ὅπως εἶχον ἀδελφοποιηθῆ οἱ ἱδρυταὶ τούτων Ἀπόστολοι, ἅπασαι ἔχουσαι πατέρα καὶ μητέρα, κεφαλὴν καὶ κύριον τὸν ἀναστάντα καὶ ζῶντα Χριστὸν, καὶ γνωρίζουσαι ἄγκυραν ἐλπίδος αὐτῶν τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ μετ' ἐγκαρδίου ἀγαλλιάσεως καὶ ἀσβέστου ζήλου μνημονεύουσαι ἀείποτε τὸ τῆς ἀναστάσεως Πάσχα, ὅπερ σήμερον μετὰ χίλια ἐννεακόσια ἔτη διὰ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ἐνεκαρδίωσε πάντας τοὺς πιστοὺς, ὅσον εἶχεν ἐγκαρδιώσει τὸ πρῶτον τοὺς τεθλιμμένους Ἀποστόλους.

Ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ταύτῃ χαιρετίζομεν ἤδη ἀλλήλους, γιγνώσκοντες ὅτι οἱ ἀμοιβαῖοι πόθοι πηγάζουσιν ἀπὸ τῆς αὐτῆς πίστεως, καὶ ἐνισχύονται ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐλπίδος· θέλουσι δὲ μᾶς καθοδηγήσειεις τὴν αὐτὴν ὁδὸν τῆς ἀγάπης.

Οἱ λειτουργοὶ καὶ οἱ πιστοὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς καὶ Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας ἂς χαιρετίσωμεν ἀλλήλους διὰ τοῦ αὐτοῦ αἰσθήματος καὶ ἂς εὐχηθῶμεν ὅπως, καθὼς ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ σωματικῶς μᾶς συνε-

γείρει οὕτω καὶ ἐγκαρδίως καταστήσῃ ἡμᾶς ὁμοφώνους. Ἂς δεηθῶμεν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν λειτουργῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν τέκνων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν,καὶ ἀναμιμνησκόμενοι ὅτι ἀπὸ τοσούτων αἰώνων αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀπολαμβάνουσι τὴν ὑψηλὴν προστασίαν αὐτῆς, ἂς εὐχηθῶμεν ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου ἄνακτος. Καὶ ἔστω ἡ ἔκφρασις παντὸς χριστιανικοῦ αἰσθήματος ἡμῶν ὁ χαιρετισμὸς τοῦ «Χριστὸς ἀνέστη», ὅπερ ὑπάρχει τὸ σύμβολον τοῦ χριστιανοῦ.

Μετὰ τὴν προσφώνησιν, ὁ μακαριώτατος πατριάρχης κ. Ὁρμανιὰν μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τιμητικῶς προπεμπόμενος ὑπὸ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ.

ζ

Τῇ παρασκευῇ δὲ (2 ἀρξαμένου μηνὸς) ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτου καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίου καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν συμβούλων κ. Ἀγγέλου Ἰωαννίδου καὶ τοῦ βοηθοῦ καπουκεχαγιᾶ ἐνδοξ. Σπυρίδωνος ἐφέντη Κωνσταντινίδου, μετέβη εἰς Κοντοσκάλιον καὶ ἀντεπεσκέψατο τὸν μακαριώτ. πατριάρχην κ. Ὁρμανιὰν τυχὼν θερμῆς ὑποδοχῆς καὶ φιλοφρονεστάτης δεξιώσεως. Ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου κατελθὼν ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης σὺν τοῖς συνοδεύσασιν αὐτῷ, καὶ ἐν μέσῳ πυκνοτάτης ὁμηγύρεως ἐξ ὁμογενῶν τε καὶ ἀρμενίων, μετὰ τὴν εἰθισμένην τοῦ Εὐαγγελίου προσκύνησιν, προσεφώνησε τοὺς ἀδελφοὺς ἀρμενίους ἐν ὀλίγοις ἐκ τοῦ προχείρου,περί τε τῆς Ἀναστάσεως εἰπὼν καὶ τῆς ὑψίστης διὰ τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα σημασίας αὐτῆς, ἐξάρας τὰς ἀρετὰς τοῦ μακαριωτ. πατριάρχου κ. Μαλαχίου καὶ προσθεὶς κατακλεῖδα τὴν ὑπὲρ ὑγιείας καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν ἀστεμφοῦς διαμονῆς τοῦ μεγαλειοτάτου ἡμῶν ἄνακτος, πᾶσαν ἀπονέμοντος ἡμῖν προστασίαν εἰς ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Ἐν τιμαῖς δὲ καὶ θερμοτάταις δεξιώσεσιν ἀναχωρήσαντες ὅ τε παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ οἱ σεβασμ. ἀρχιερεῖς ἐπανῆλθον εἰς Φανάριον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Αὐτοκρατορικὴ δωρεά.— Ὑπὸ τῆς Α. Α Μ. τοῦ σουλτάνου ἀπεστάλησαν ὑπὲρ τῶν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀναγκῶν τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου 25000 γροσίων. Ἐπίσης, αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ, διετάχθη τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν ν' ἀποστείλῃ τὴν εἰθισμένην ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς κυβερνητικὴν χορηγίαν ἐξ ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδων γροσίων.

Ἱερὰ Σύνοδος.—Τῷ σαββάτῳ (3 ἀπριλ.) ἀφίκετο ὁ ἐκ τῶν νέων συνοδικῶν σεβ. μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλόθεος Βρυέννιος, προσαγορευθεὶς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. δευτερεύοντος κ. Βενιαμὶν, ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Χαϊδὰρ πασᾶ, ὅπου ἐδεξιώσαντο αὐτὸν καὶ οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ μητροπολῖται Διδυμοτείχου καὶ Βελεγράδων.—Αὐθήμερον ἀφίκετο ὁ ἐκ τῶν νέων συνοδικῶν σεβασμ. μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντῖνος, προσαγορευθεὶς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. τριτεύοντος κ. Ἱεροθέου.—Ἀμφότεροι δ' ἐχοροστάτησαν μετὰ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου χθὲς, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν. Μετὰ τὸ πέρας δ' αὐτῆς ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον αὐτοὺς καὶ συνεχάρη ἐπί τε τῇ αἰσίᾳ αὐτῶν ἀφίξει καὶ ταῖς ἑορταῖς.

Γραφεῖον Ἱερᾶς Συνόδου. — Ἀπὸ τῆς σήμερον ἐπαναλαμβάνει τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, κατελθὼν τὸ παρελθὸν σάββατον ἐκ Μακροχωρίου, ὅπου διέμενε πρὸς ἀνάρρωσιν, ὁ πανοσιολογιώτ. ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμανδ. κ. Γεννάδιος Ἀλεξιάδης. Χθὲς δὲ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ, σὺν Θεῷ, ἀνακτήσει τῆς ὑγείας αὐτοῦ, ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, μετὰ τοῦ ἱερολογ. διακόνου καὶ ὑπογραμματέως κ. Ἀθ. Πιπέρα.

Μνημόσυνον. — Χθὲς, ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, παρέστησαν ἐν τῷ ναΐσκῳ τῆς αὐτοκρατ. ρωσσικῆς πρεσβείας ὁ πανοσ. Μ. πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου κ. Χρ. Παπαϊωάννου, κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἀειμνήστου ναυάρχου Στεφάνου Μακάρωφ, θῦμα πεσόντος ἐσχάτως ἐν τῷ κατὰ τῶν Ἰαπώνων πολέμῳ τῆς εὐσεβοῦς ρωσσικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ διηρμήνευσαν εἶτα τὰς προσρήσεις τοῦ παναγιωτάτου

οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τῷ πενθοῦντι πρεσβευτῇ κ. Ζηνοβιέφ. Ἐν τῷ μνημοσύνῳ παρῆν καὶ ὁ πανοσιολογ. ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόδημος Βασιλείου.

Πανηγύρεις ἱεραί.—Τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου, πανηγυρίζοντος τοῦ ἱεροῦ ἁγιάσματος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου καθὸ πρόεδρος τῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν φιλανθρωπ. καταστημάτων, μετὰ τῶν πανιερ. μητροπολιτῶν Δυρραχίου καὶ πρώην Μελενίκου. Τὸ συρρεῦσαν τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν πλῆθος, εὐνοοῦντος καὶ τοῦ καιροῦ. ἦν ἄπειρον.

Μητρόπολις Λήμνου.—Τῇ παρελθούσῃ ἑβδομάδι, χάριν ἐπειγούσης ἐπαρχιακῆς ὑποθέσεως, ἀνεχώρησεν εἰς Ρόδον ὁ πανιερ. μητροπολίτης Λήμνου κ. Διόδωρος.

Διαλέξεις Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου.—Δύο μουσοπόλοι δεσποινίδες καὶ τοῦ καλάμου δεξιαὶ χειρίστριαι, αἱ ὁμογενεῖς κυρίαι Εὐγενία Ζωγράφου καὶ Μαρία Πίπιζα, ἐξ Ἀθηνῶν προερχόμεναι καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει παρεπιδημοῦσαι, ἐπεσκέψαντο πρό τινος τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκ. πατριάρχην ὑποβαλοῦσαι τὰ σέβη καὶ ἐξαιτησάμεναι τὰς εὐχὰς αὐτοῦ. Αἱ εἰρημέναι λόγιαι δεσποινίδες ἐποιήσαντο τὴν πρὸ τῆς μεγάλης ἑβδομάδος πέμπτην, καὶ τὴν κυριακὴν (21 μαρτίου) ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου λίαν περισπουδάστους διαλέξεις ἐν μέσῳ μεγάλης συρροῆς φιλομούσου ἀκροατηρίου ἐπισπασάμεναι τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς ἐπιδοκιμασίας αὐτοῦ. Ἡ Α. Θ. Π. εὐηρεστήθη ἵνα ἐκπροσωπηθῇ κατὰ τὰς διαλέξεις ταύτας καὶ διαβιβάσῃ τὰς συγχαρητικὰς προσρήσεις διὰ τοῦ Α΄ γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Δ. Νικολοπούλου.

Ἐκκλησιαστ. Μουσική.—Ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου ἀπέστειλαν προφρόνως ἀνὰ πέντε λίρας τουρκικὰς οἱ ἐξοχ. Στέφανος Μουσοῦρος βέης. πρεσβευτὴς τῆς Υ. Πύλης ἐν Λονδίνῳ, καὶ Ἀριστείδης βέης Κυριακοῦ, καπικεχαγιᾶς τῶν τῆς Ἀνατολῆς σιδηροδρόμων καὶ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου. — Ἐπίσης ὁ ἐν Μαγκεστρίᾳ κ. Σωτ. Χατζόπουλος ἀπέστειλεν ἑβδομήκοντα πέντε χρυσᾶ φράγκα, διατυπώσας ἅμα ἐν ἰδίᾳ πρὸς τὸν σεβασμ. τοῦ Συλλόγου πρόεδρον ἐπιστολῇ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς εὐσεβεῖς αὐτοῦ πόθους.

Παράσημα. Εἰς τὸν πανιερ. μητροπολίτην Στρωμνίτζης καὶ Τιβεριουπόλεως κ. Γρηγόριον ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ σουλτάνου τὸ παράσημον Μεδζιτιὲ Γ΄ τάξεως.

Ἐλέη. — Κατὰ τὰ ἀπὸ αἰώνων εἰθισμένα τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, τὴν Μ. παρασκευὴν καὶ τὸ Μ. σάββατον διενεμήθησαν ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου χρηματικά τινα ποσὰ εἴς τε διαφόρους ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς καὶ εἰς τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς, τὰ μὲν διὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τὰ δὲ πρὸς τοὺς ἐν φυλακαῖς διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ ἐνδοξ. βοηθοῦ τοῦ καπικεχαγιᾶ. Τὸ διανεμηθὲν ἐφέτος ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς τριάκοντα περίπου χιλιάδας γροσίων.

Ἡ τελετάρχικὴ ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἀξιοτίμων συμβούλων κκ.Κ. Θ. Ταχιντζῆ καὶ Ἀγγέλου Στ. Ἰωαννίδου, τοῦ ἀρχιγραμματέως τοῦ Συμβουλίου κ. Π. Δ. Νικολοπούλου, τοῦ καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου Οἰκιάδου ἐφέντη, τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ Σπυρίδωνος Κωνσταντινίδου, τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐκκλησιαστ. λογαριασμῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις κ. Ν. Νικολαΐδου, τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως κ. Ἀρμοδίου Χαμουδοπούλου τοῦ ἐνδοξ. ἰλάρχου τῆς αὐτοκρατ. φρουρᾶς Ρωμύλου βέη Σπαθάρη, καὶ τῶν κκ. Γ. Δ. Μεζίκη, Ἰω. Σαρρῆ, καὶ Φ. Τιζλώφ, εὐόρκως καὶ αὐστηρῶς ἐκπληρώσασα τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ καθῆκον.

Ἅγιον Ὄρος Ἄθω. — Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ ἐν Μόσχᾳ ἡγουμένου τοῦ Μετοχίου (Ἁγίου Σεργίου) τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Ἰακώβου πρὸς τὴν Α. Θ. Π., τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀπεβίωσεν ὁ ἐν τῷ Μετοχίῳ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς τῶν Ἰβήρων ἀπὸ ἑξαετίας ἡγούμενος Γαβριὴλ ἀρχιμανδρίτης Ἰβηρίτης. Ὁ μακαρίτης, ἐξ Αὐλωνίας τῆς ἐπαρχίας Προικοννήσου, μετέβη νέος εἰς Ἅγιον Ὄρος, πολλὰς δ' ἀποστολὰς διεξήγαγε νοημόνως ἀνατεθείσας αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς ἐν ἐπαρχίαις, καὶ ἐν τῇ μονῇ ὡς ἐπίτροπος αὐτῆς καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος παρὰ τῇ ἱερᾷ Συνάξει τῶν Καρεῶν καὶ ὡς ἡγούμενος τοῦ ἐν Μόσχᾳ Μετοχίου.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα ἐτελέσθησαν ἐν ἡσυχίᾳ πλήρει καὶ ἐν μέσῳ χιλιάδων προσκυνητῶν

ἐν οἷς διεκρίθησαν οἱ πανιερ. μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, λαβόντες ἐγκαίρως τὴν κανονικὴν ἄδειαν καὶ σύστασιν, Πισσιδείας κ. Γεράσιμος, Κρήτης κ. Εὐμένιος (ᾧ συνώδευσε καὶ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας κ. Βασίλειος), καὶ Γρεβενῶν κ . Ἀγαθάγγελος, ὡς καὶ οἱ ἐκ τοῦ κλίματος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος πανιερ. ἀρχιεπίσκοποι Ἄρτης κ. Γενναδίος, Ζακύνθου κ. Διονύσιος, καὶ Κερκύρας κ. Σεβαστιανός.

Μ. ἀρχιδιάκονος ὠνομάσθη ὁ βιβλιοφύλαξ τοῦ παναγίου Τάφου ἱερολογ. κ. Κλεώπας Κοικυλίδης.

Ἡγούμενος τῆς ἁγίας Γεθσημανῆ διωρίσθη ὁ πανοσιώτ. ἱερομόναχος κ. Ἰωακεὶμ Ἀνυφαντόπουλος, ὁ καὶ κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμονὴν τοῦ μακαρ. πατριάρχου κ. Δαμιανοῦ διατελέσας παρ' αὐτῷ ἐφημέριος.

Σιών. Τοιοῦτον ὄνομα φέρει τὸ ὑπὸ τῆς ἁγιοταφιτικῆς ἀδελφότητος ἱδρυθὲν, ἀδείᾳ κυβερνητικῇ, ἐκκλησιαστικὸν περιοδικόν.

Ὑπὸ τοῦ μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος τῆς Ἀβησσυνίας ἀπενεμήθη τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς Ἁγίας Πόλεως κ. Δαμιανῷ ἡ μεγάλη ταινία τοῦ παρασήμου Χρυσοῦ ἀστέρος.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος.

Ἱεροκῆρυξ τῆς ἐπισκοπῆς Ἠλείας διωρίσθη, βασιλ. διατάγματι, ὁ τέως παρὰ τῇ ἐπισκοπῇ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ἱεροκῆρυξ πανοσιολ. κ. Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου.

Ἐνδυμασίαι ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρετῶν. —Κατὰ τὰς ἐφημερίδας, ἡ ἱερὰ Σύνοδος δι' ἐγκυκλίου συνέστησε τοῖς ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ναῶν νὰ προμηθευθῶσι ῥᾶσα χάριν τῶν νεωκόρων τῶν ἱερῶν ναῶν, ὅπως οὗτοι περιβάλλωνται ταῦτα κατὰ τὰς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ὑπηρεσίας αὐτῶν.

Ὁ πανιερώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀκαρνανίας καὶ Ναυπακτίας κ. Παρθένιος Ἀκύλας ἀπέλυσε τῇ 5 λήξαντος μαρτίου μηνὸς ἐγκύκλιον νουθετοῦσαν τὸ εὐσεβὲς αὐτοῦ ποίμνιον καὶ διδάσκουσαν τὰ περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως προσγινομένης ψυχικῆς ὠφελείας.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ.

Οἱ ἐν Σιεβοϊγάνῃ τῆς πολιτείας Οὐΐσκονσιν ἕλληνες ὀρθόδοξοι συνέστησαν ἀρτίως Ἀδελφότητα, κατὰ τὰς ἐφημερίδας, περὶ τὰ διακόσια πεντήκοντα μέλη μέχρι σήμερον ἀριθμοῦσαν, ἧς σκοπὸς ἡ οἰκοδομὴ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ ναοῦ.

Ἑλληνικὴ κοινότης Ἰωάννεσβουργ. — Ἐγνωστοποιήθη διὰ τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων ἀντίγραφον ἀναφορᾶς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε ἑλλήνων ὀρθοδόξων Ἰωάννεσβουργ τῆς Νοτίας Ἀφρικῆς πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' ἧς ὑπεραπολογούμενοι τοῦ προϊσταμένου τῆς κοινότητος ταύτης ὁσιωτ. ἀρχιμανδρ. κ. Ἀγαθοδώρου Παπαγεωργοπούλου, κατὰ τῶν ἔν τισιν ἐφημερίσιν ἐναντίον αὐτοῦ γραφέντων, παρακαλοῦσι νὰ μὴ δοθῇ πίστις εἰς τὰς ἐν λόγῳ σπερμολογίας.

Ἡ ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τοῦ Καναδᾶ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ παροικία ἐκτήσατο οἴκημά τι, χρησιμοποιηθὲν ὡς εὐκτήριον πρὸς ἐπιτέλεσιν προσωρινὴν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἔχον παρ' αὐτῷ καὶ οἴκημα διὰ τὸν ἱερέα. Προϊστάμενος τῆς ὀρθοδόξου ταύτης κοινότητος ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ αἰδεσιμ. πρεσβύτερος κ. Κωνσταντῖνος Τσαπραλῆς, τελειόφοιτος τῆς θεολογίας.

ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩ

Χθὲς ἐγένετο ἡ τεσσαρακοστὴ τρίτη ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς ἀπὸ τοῦ 1861 θαυμασίως παρ' ἡμῖν λειτουργούσης Φιλοπτώχου τῶν κυριῶν Ἀδελφότητος, ἔν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ἐργαστηρίου αὐτῆς. Τῆς φιλανθρωπικῆς ἑορτῆς προέστη ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετὰ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Νικομηδείας, Διυμοτείχου καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης, παρῆν δὲ καὶ ἡ Α. Ἐξοχ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰω. Γρυπάρης, ὁ πανοσιολ. ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἀρχιμ. κ. Νικόδημος, ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Φίλων, οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Εθν. Μ. Συμβουλίου Γιάγκο βέης Ἰωαννίδης καὶ Κ. Θ. Ταχιντζῆς, καὶ ὁμήγυρις ἐκλεκτὴ, δυστυχῶς ὀλιγάριθμος.

Μετὰ τὴν νενομισμένην ἱεροτελεστίαν ἡ ταμίας τῆς Φιλοπτ. Ἀδελφότητος κ. Ἑλένη Στυλ. Παντερμαλῆ ἀνέγνω συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1903 πεπραγμένων, ὁ δὲ τὴν τελετὴν καὶ τὰ τῆς Ἀδελφότητος ἔργα πατρικῶς ἐπευλογῶν παναγιώτατος οἰκουμεν. πατριάρχης συνεχάρη δι' ὀλίγων τοῖς ἐργάταις τοῦ ἀγαθοῦ εὐξάμενος ὑπὲρ τῶν βοηθούντων τῷ ἔργῳ τῆς Ἀδελφότητος, ὧν πρωτοστατεῖ ὁ μεγαλειότατος καὶ φιλόλαος ἡμῶν ἄναξ.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων, ἣν τύποις ἐξέδωκε λεπτομερεστάτην τὸ προεδρεῖον τῆς Ἀδελφότητος, ἐγένετο κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐργασία πάσης ὑποστηρίξεως ἀξία καὶ πολλῶν ἐπαίνων. Ἐκ τῶν πολλῶν πρὸς τὸ σωματεῖον ὑποβληθεισῶν αἰτήσεων πρὸς παροχὴν ἐργασίας ἐν τῷ διατηρουμένῳ ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἐργαστηρίῳ ραπτικῆς 221 γυναῖκες προσελήφθησαν, εἰς δὲ τὰ παραρτήματα αὐτοῦ σιδηροτεῖον καὶ πλυντήριον 96. Χρηματικῆς συνδρομῆς ἔτυχον ἐξ 900 αἰτησαμένων τοιαύτην οἱ 762, ἀπορριφθεισῶν 84 αἰτήσεων, ἅτε τῶν αἰτούντων κριθέντων ἀναξίων συνδρομῆς, καὶ 54 ἀπεσταλησαν εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν. Χάριν τοῦ σκοποῦ τούτου τῆς Ἀδελφότητος ἐδαπανήθησαν 76,539 γρόσια.—Ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἰργάσθησαν τακτικῶς 317 γυναῖκες, ὧν ἐν τῷ τμήματι τῆς ραπτικῆς 221. Τούτων ἄγαμοι μὲν εἰσὶν 170, χῆραι 30, ἔγγαμοι 21. Περὶ τῶν 96 γυναικῶν τῶν ἐν τῷ πλυντηρίῳ καὶ σιδηρωτηρίῳ ἐργασθεισῶν ἡ τοιαύτη στατιστικὴ παραλείπεται ἐν τῇ ἐκθέσει, βεβαίως ἐκ παραδρομῆς. Ἔσοδα ἐκ τῶν ἐν τῷ τμήματι ραπτικῆς ἐργασιῶν εἰσεπράχθησαν 425,209 γρόσια, ἔξοδα δὲ σημειοῦνται 424,365 καὶ 0,75, ἐκ τῶν τοῦ πλυντηρίου 142,224 (ἐκτὸς τῶν ὀφειλομένων 5,480), δαπανηθέντων ὑπὲρ αὐτοῦ 141,174 γροσίων.

Πλὴν τοῦ πράγματι φιλανθρωπικοῦ τούτου τῆς Ἀδελφότητος ἔργου, τοῦ χορηγεῖν δῆλον οὖν ἐργασίαν ταῖς δυναμέναις ἐργάζεσθαι, τὸ Ἰατρεῖον, διευθυνόμενον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κ. Λεωνίδου Γ. Λιμαράκη, παρέσχε βοήθειαν ἰατρικὴν εἰς ὀκτακισχιλίους σὺν ἑνὶ ἀσθενεῖς, ὧν ἦσαν μουσουλμάνοι μὲν 831 (ἄνδρες 386, γυναῖκες 445), ἰσραηλῖται δὲ 137 (ἄνδρες 65, γυναῖκες 72), χριστιανοὶ ἑτερόδοξοι 368 (ἄνδρες 183, γυναῖκες 185), καὶ ὀρθόδοξοι 6665, ὧν ἄνδρες μὲν 2860, γυναῖκες δὲ 3805, μὴ σημειουμένου ἐν τῇ ἐκθέσει πόσοι τούτων ἦσαν ἐκ τῶν ὁμοεθνῶν. Αἱ χορηγηθεῖσαι ἰατρικαὶ συμβουλαί, ἐπισκέψεις καὶ βοήθειαι ἀνέρχονται εἰς 26,697 (ὧν ἐγχειρίσεις 209 καὶ 3 τοκετοὶ), ἐξετελέσθησαν δ' ἐν τῷ φαρμακείῳ τῆς Ἀδελφότητος 13,490 συνταγαὶ «αἵτινες, ὡς ἡ ἔκθεσις ἐν λεπτομερείᾳ γράφει, μετὰ τῶν εἰς τὸ χειρουργεῖον καὶ (τῶν) διὰ τὰς ἐφαρμογὰς τῶν θεραπευτικῶν μέσων ἀναγκαιούντων φαρμάκων, ὑπολογιζομένων ὡς μονοημέρου χρήσεως συνταγῶν, ἀνέρχονται εἰς 23,986». Τοῖς ἀπορωτέροις ἐχορήγησεν ἡ Ἀδελφότης δωρεὰν γάλακτος μὲν 4168 ὀκάδες, κρέατος δὲ 1512 κατὰ τὸ 1903 δηλαδὴ λῆξαν ἔτος.

Σπουδαίαν δὲ παρ' ἡμῖν ἔλλειψιν ἀναπληρῶσαν τὸ τμῆμα τῶν νοσοκόμων γυναικῶν ἐπεσπάσατο τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς εὐφημίας πάντων τῶν νοσηλευθέντων, «ὠφέλησε δὲ καὶ τὰς (κοινωνικὰς) τάξεις τὰς δυναμένας νὰ πληρώνωσι νοσήλεια, ὡς ἀνευρισκούσας παρὰ τὴν κλίνην τῶν ἀσθενῶν αὐτῶν ἐμπειρίαν καὶ γνώσεις συστηματικὰς μετὰ λελογισμένης περιποιήσεως, συνενούσης καὶ τὴν πρέπουσαν ἀφωσίωσιν καὶ αὐταπάρνησιν». Ἐὰν μάλιστα μάθωμενὅτι πρὸ ἐννέα ἐτῶν (1895) αἱ διὰ τῶν νοσοκόμων γυναικῶν νοσηλεῖαι ἠριθμοῦντο 131, μετὰ πέντε δὲ ἔτη ἀνῆλθον εἰς 1532, καὶ κατὰ τὸ 1903 παρουσιάζουσι τὸν ἀριθμὸν 2081, συμπεραίνομεν ὅτι πολλῆς ἐκτιμήσεως παρ' ἡμῖν ἀπολαύει τὸ λαμπρὸν ἔργον τοῦτο τῆς Ἀδελφότητος, ἐξ οὗ εἰσέπραξε (νοσηλεῖαι 2069) κατὰ τὸ 1903 ἀπό τε νοσηλείων καὶ δωρεῶν 51,148 γρόσια, μὴ ὑπολογιζομένων (262 γρ.) ἐπισφαλῶν τινῶν ὀφειλῶν. Ἐκ τῶν 2069 νοσηλειῶν ἀγνοοῦμεν πόσαι ἐγένοντο παρ' ὁμογενέσι καὶ ὁμοθρήσκοις, ὅπερ εὐχῆς ἔργον ν' ἀναγράψῃ ἡ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἐκδοθησομένη τύποις ἔκθεσις τῶν τοῦ 1904 καρποφόρων τῆς Ἀδελφότητος ἐργασιῶν. Ἔξοδα τοῦ τμήματος τῶν νοσοκόμων 56,095 γρόσια.

Ἰατροὶ τακτικοὶ τῆς Ἀδελφότητος ὑπὸ τύπον ἀμοιβῆς ἐργαζόμενοι εἰσὶν οἱ κκ. Λ. Γ. Λιμαράκης, ὁ καὶ ἱδρύσας καὶ ὀργανώσας καὶ μόνος ἀπὸ δεκαετίας διδάσκων τὸ σῶμα τῶν νοσοκόμων, καὶ Α. Ἀντωνακόπουλος. Δωρεὰν δὲ παρέσχον τὴν ἑαυτοῦ συνδρομὴν ἕκαστος οἱ ἰατροὶ

Ι. Βιόλης, Α. Αὐλωνίτης, Ι. Μπίστης, Α. Γαβριηλίδης, Φ. Φωτιάδης, Κ. Σταυρίδης (ὀδοντοϊατρὸς), Α. Ἀντίπας, Ν. Μακρίδης, Χ. Παπαδόπουλος καὶ ὁ χημικὸς κ. Π. Ἀπέρης.—Τὸ κεντρικὸν γραφεῖον καὶ λογιστήριον ἐπὶ μισθῷ διευθύνει ἀπὸ τριετίας ὁ κ. Ι. Π. Καπλάνογλους —Τὸ ἐργαστήριυν διευθύνει μετὰ λελογισμένης ἀφοσιώσεως καὶ φιλοπονίας ἡ ἐλλογ. κ. Εὐφροσύνη Κ. Μαυρίδου. – Ἡ περιουσία τῆς Ἀδελφότητος εἰς κτήματα καὶ χρήματα ἀνέρχεται εἰς 1,343,540 γρόσια.—Πᾶσαν ταύτην τὴν κολοσσαίαν ἐργασίαν ἐποπτεύουσι καὶ διευθύνουσιν αἱ τὸ διοικητικὸν τῆς Ἀδελφότητος συμβούλιον ἀποτελοῦσαι εὐγενεῖς κυρίαι Εὐφροσύνη Λ. Ζαρίφη (πρόεδρος), Ἀγλαΐα Κάρταλη, (ἀντιπρόεδρος), Ἀρτεμισία Β. Ἰωαννίδου (ταμίας), Αἰκατερίνη Ἡλιάσκου, Ἄννα Παπαδούκα, Ἑλένη Παντερμαλῆ (ταμίας ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου καὶ ἐντεῦθεν), Εὐγενία Σκυλίτση, Μαρία Κόμπερπατς, Μαρία Μαρσὰν, Ρωξάννη Φωτιάδου καὶ Χαρ. Βερίση. Ἐμίτιμος πρόεδρος σημειοῦται ἡ εὐγενεστάτη κυρία Ἑλένη Ν. Μαυροκορδάτου.

Τὸ ὅλον τῶν μὲν προσόδων τῆς Ἀδελφότητος ἀνῆλθεν εἰς 780,733 καὶ 0,75, τῶν δὲ ἐξόδων εἰς 761,273, καὶ 0,75, μένοντος περισσεύματος ἐκ 19,460 γροσίων. Οἱ κυριώτεροι πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἰσὶν ἡ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ χοροῦ χορηγία τῆς Α. Α. Μ. τοῦ ἄνακτος ἐκ 50 λιρῶν, ἡ ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου, περὶ οὗ εἴπομεν, οἱ τόκοι χρεωγράφων καὶ κληροδοτημάτων (40,545 γρ.), τὸ καθαρὸν προϊὸν τοῦ χοροῦ (σὺν τῇ αὐτοκρατορικῇ χορηγίᾳ 67,059 γρ.), αἱ συνδρομαὶ τῶν μελῶν (10,680), σημειοῦνται δὲ καί τινες ἔκτακτοι συνεισφοραί. Κατὰ τὸ 1903 ἀναγράφονται ἔκτακτοι τοιαῦται ἡ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου (100 φράγκα), ἡ τοῦ παναγ. πρώην Κων]πόλεως κ. Κωνσταντίνου τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου (216 γρ.), αἱ τῶν κκ. Ἑλένης Ν. Ζαρίφη (20 λίραι), Θηρεσίας Βλαστοῦ (50 λίρ.) Περικλέους Ζαρίφη (100 λίραι), Ἀριστείδου βέη Κυριακοῦ (10 λ.) καί τινων ἔτι ἢ εἰς ποσὰ ἐλάσσονα, ἢ εἰς εἴδη.

Δυστυχῶς τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος ἀριθμοῦνται 85, καίτοι τὸ ἔργον τοῦ σωματείου ἀπήτει πλείονα ὑποστήριξιν ἐσμοῦ φιλοπτώχου κυριῶν πολλῷ περισσοτέρου τοῦ νῦν ὑπάρχοντος ἀριθμοῦ τῶν μελῶν.

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΟΣ ΓΝΩΜΗ
ΠΕΡΙ ΝΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΩΝ ΜΗΝΑΙΩΝ

Τὸ παρὸν ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην καὶ τὴν «Αὐτοσχέδιον γνώμην περὶ νέας ἐκδόσεως τῶν Μηναίων» ἐκδίδομεν ὧδε καθὸ ἀπορρέουσαν ἐκ τοῦ καλάμου ἀνδρὸς, ἀσχοληθέντος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκτυπώσεως τῶν λειτουργικῶν τούτων βιβλίων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐπανορθώσεως τῶν Μηναίων, ἐκ τοῦ κέντρου τῆς ὀρθοδοξίας γεννηθεῖσα καὶ διαδοθεῖσα, καὶ ἄλλοτε μὲν ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰδικῶν ἀνδρῶν, εὗρε δὲ νῦν τὸν ἔχοντα πρὸς τοῦτο πόθον καὶ γνώσεις καὶ αὐταπαρνησίαν καὶ προθυμίαν. Ἐκ μέρους αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἐκ μέρους πάντων τῶν ἡμετέρων λογίων τῶν ἐπιστημονικῶς ἤδη κατηρτισμένων, ὑπάρχουσι καὶ προθυμία καὶ γνώσεις εὐρύτεραι ἢ βαθύτεραι παρὰ τούτῳ καὶ παρ' ἐκείνῳ. Ἐλπίζομεν ὅτι παρά τισι τῶν ὁμογενῶν εὑρεθήσεται καὶ ὁ γενναῖος προστάτης τῆς ἐργασίας, ἥτις διὰ τῶν καταλλήλων πρὸς τοῦτο λογίων διεξαγομένη τιμήσει καὶ τοὺς βοηθήσοντας καὶ τοὺς ἐργασθησομένους καὶ τοὺς ἐπευλογήσαντας.

«Ἐγὼ ἐκ καθήκοντος ὁμολογῶ μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα διὰ τὴν ἣν εἶχε γνώμην περὶ ἐμοῦ, μείζονα δὲ καὶ μετὰ πολλῆς χαρᾶς ὁμολογῶ διὰ τὴν προστασίαν, ἣν θέλει νὰ δώσῃ εἰς δύο ἔργα, ἅτινα διακλογίζομαι νὰ κατασκευάσω, ἂν ὁ Θεὸς ἀξιώσῃ νὰ παρατείνῃ τὸν βίον μου ἐπὶ δέκα τοὐλάχιστον ἔτη. Ἂν τὸ Πατριαρχεῖόν μας ἤθελεν ἔχει κεφάλαια ὡρισμένα διὰ διάφορα ἔργα ἐπιστημονικά, ὡς ἡ ἐδῶ Σύνοδος, θὰ ἦτο ὠφέλιμον νὰ ἀναφερθῶ πρὸς αὐτὸ δι' ἀναφορᾶς μου· λόγου χάριν, θὰ ἔλεγον, ἐπειδὴ ἀσχολοῦμαι εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ θέμα καὶ ἐπὶ μίαν πεντατετίαν ἔχω ἀνάγκην νὰ κάμω ἐρεύνας σχετικὰς πρὸς αὐτό, παρακαλῶ τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ὁρίσῃ ἐκ τοῦ διὰ τοιαῦτα ἔργα κονδυλίου κτλ. κτλ. Περὶ τῆς συντάξεως βιβλίου περὶ τοῦ πατριάρχου Φωτίου καὶ τῆς ἐποχῆς του εἶχα ποτὲ γράψει τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντίνῳ καὶ τὸν παρεκάλουν, ἂν ἦτο δυνατόν, νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ χρῄζον κεφάλαιον διὰ τοῦ μακαρίτου Σκυλίτση. Μοὶ ἐμήνυσε τότε ὅτι ἐπεφυλάττετο νὰ ἐνεργήσῃ, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ καὶ αὐτὸς ἀπεσύρθη ἐκ τοῦ θρόνου

καὶ ὁ Σκυλίτσης ἀπέθανε. Θὰ εἶναι ἆρά γε δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἄλλον τινὰ Σκυλίτσην, δυνάμενον νὰ καταθέσῃ εἰς τράπεζαν μόνον δι' ἐρεύνας καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ βιβλίου 1500 τοὐλάχιστον λίρας καὶ ἄλλας τόσας διὰ τὴν τύπωσιν; Τὸ αὐτὸ πρόβλημα παρουσιάζεται καὶ μὲ τὰ Μηναῖα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα εἶναι μᾶλλον ἐπείγοντα, ἐλπίζω ὅτι ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, ἡ τόσα κατορθώσασα καὶ κατορθοῦσα γενναῖα ἔργα, θὰ δυνηθῇ νὰ πείσῃ εὐσεβῆ τινα πλούσιον νὰ ἀναπληρώσῃ μίαν πραγματικὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκην. Κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην χρειάζονται νὰ ἐξασφαλισθοῦν α') 1500 λίραι, ἤτοι 100 λίραι, λόγῳ ἀμοιβῆς συντακτικῆς δι' ἕκαστον μῆνα, ὥστε $100 \times 12 = 1200$, τριακόσιαι δὲ ἄλλαι δι' ἄλλας δαπάνας τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Μηναίων, οἷον ταξειδίων τινῶν καὶ ἀγορῶν βιβλίων σχετικῶν πρὸς τὸ ἔργον, καὶ πρὸς πορισμὸν ἀντιγράφων, ἂν δὲν εἶναι δυνατὰ τὰ ταξείδια. β') Ἕτερον κεφάλαιον διὰ τὴν ἐκτύπωσιν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἴσως ἀναγκαῖον, διότι αὐτὴ ἡ βαθμιαία πώλησις ἐκ μέρους τῶν Πατριαρχείων θὰ καλύψῃ τὴν ἣν ἤθελε καταβάλει δαπάνην τὸ Ἐθνικὸν αὐτοῦ Ταμεῖον. Ἕτερον οὐσιῶδες ζήτημα εἶναι, τίς θὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον τοῦ Βαρθολομαίου».

§

«Τὰ ἔντυπα Μηναῖα, ἅτινα μεταχειριζόμεθα σήμερον, ἀντιπροσωπεύουσι πρακτικὰς ἀνάγκας ἀναπτυχθείσας μεταξὺ τοῦ 16 καὶ τοῦ 19 αἰῶνος, ἀτυχῶς ὅμως αὐθαιρέτους, τεχνικῶς δὲ καὶ ἀμεθόδους. Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι δὲν ἔχομεν ἐν αὐτοῖς γνησίας ἐνιαίας ἀκολουθίας, ὁποίας παριστῶσι τὰ ἀντίγραφα, τὰ νῦν γνωστὰ πλαιότερα, οἷον τοῦ 10 καὶ τοῦ 11 αἰῶνος, ἀλλ' ἐκλογὴν αὐθαίρετον ἐξ ἀκολουθιῶν Μηναίων τοῦ 13, 14, 15 καὶ 16 αἰῶνος, ἐν οἷς ἡ παράδοσις τῶν ᾀσμάτων εἶναι οὕτω τεταραγμένη, ὥστε νὰ μὴ ἀναγνωρίζηται πολλάκις οὔτε τὸ σύνολον τῶν ᾀσμάτων τοῦ ποιητοῦ τῆς ἡμέρας (λέγων δὲ τοῦτο ἐννοῶ τὸν ποιητὴν τοῦ κανόνος, ὅστις ἦτο καὶ τοῦ καθίσματος καὶ τῶν στιχηρῶν ποιητής, ἐνίοτε δὲ καὶ τοῦ κοντακίου μετὰ τῶν οἴκων), οὔτε τὸ γνήσιον αὐτῶν κείμενον[1].

Τὰ σημερινὰ Μηναῖα παριστῶσι μουσεῖον ἀρχαιοτήτων, ἐν ᾧ ὁ ἐπισκέπτης θὰ εὕρισκεν ἐν μέσῳ συντριμμάτων πολυκρίθμων ὀλίγιστα τέλεια ἀγάλματα. Ἡ κατάστασις αὐτῶν ἦτο χειροτέρα πρὸ τοῦ ἀειμνήστου Βαρθολομαίου τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ[2]. Ἡ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη ἐπιθεώρησις αὐτῶν καὶ διόρθωσις εἶναι ἀληθῶς ἀξία ἐπαίνου, δυστυχῶς ὅμως καὶ αὕτη ἔχει τὰ ἐλαττώματά της, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι δίκαιον ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ βίου του καὶ εἰς τὴν δειλίαν του τοῦ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῶν ἕξεων τῆς ἐποχῆς του καὶ τῶν ἐπιβληθεισῶν ἴσως αὐτῷ ἀπαιτήσεων. Μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ ἔκδοσίς του ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς παλαιοτέρας παριστᾷ λογοτεχνικῶς πρόοδον ἀρκοῦσαν, ἧς ἄξιον συμπλήρωμα εἶναι τῶν Βελουδῶν ἡ ἐργασία· καὶ ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι καὶ ὁ Βαρθολομαῖος καὶ οἱ Βελοῦδαι εἰργάσθησαν ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, δυνάμεθα νὰ πιστεύωμεν ὅτι τοῦτο ζητεῖ τὴν βαθμιαίαν ἐπάνοδον τῶν ἐν τοῖς Μηναίοις ᾀσμάτων εἰς τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀρχικὴν αὐτῶν παράδοσιν· ἑπομένως δὲ εἶναι πρόθυμον νὰ δέχηται πᾶσαν πρὸς τοῦτο σχετικὴν ἐργασίαν, καὶ ἂν γένηται νέα (πρὸς πρακτικὴν χρῆσιν) τῶν Μηναίων ἔκδοσις μετὰ τῶν μεταρρυθμίσεων, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ σημερινὴ τῆς ὑμνολογικῆς ἐπιστήμης κατάστασις, βεβαίως θὰ δεχθῇ καὶ ταύτην εὐχαρίστως.

Ἐντεῦθεν δέον νὰ μνημονευθῇ ἡ περὶ τὰ Μηναῖα γενομένη ἐν Ρώμῃ ἐργασία ὑπὸ τοῦ καρδινάλι Πιτρᾶ καὶ μετὰ τοῦτον ὑπὸ τῶν μοναχῶν τῆς Γκρόττα-Φερράτας· ἥτις ἐκ χρονικῆς ἐπόψεως εἶναι ἡ τελευταία μετὰ τὴν ὁμοίαν ἐργασίαν τοῦ Βαρθολομαίου καὶ τῶν Βελουδῶν. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἔχομεν νέαν ἔκδοσιν τῶν Μηναίων εἰς 6 τόμους μεγάλου 8ου σχήματος γενομένην ἐν Ρώμῃ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1888-1902, καὶ τοῦτο πρὸς χρῆσιν τῶν οὐνιτῶν. Τὸ κείμενον τῆς ἐκδόσεως ταύτης ἀκολουθεῖ βῆμα πρὸς βῆμα μέχρι τοῦ δεκεμβρίου τὸ κείμενον τοῦ Βαρθολομαίου καὶ τῶν Βελουδῶν, διωρθωμένον ὅμως πολλαχοῦ ἐπιμελείᾳ τοῦ Stevenson καὶ ἐπὶ τῇ βάσει διαφόρων ἀντιγράφων· ἀπὸ δὲ τοῦ ἰανουαρίου μέχρι τοῦ αὐγούστου παρουσιάζει μεταμόρφωσιν, ἣν πάντες ἐπιθυμοῦμεν. Οἱ πατέρες δηλαδὴ τῆς Γκρόττα-Φερράτας, βοηθούμενοι ἐκ τῶν ἐν τῇ μονῇ αὐτῶν παλαιῶν χειρογράφων, ἀνεστήλωσαν τὸ γνήσιον κείμενον πολλῶν κανόνων, ἀποβαλόντες οὕτως ἐξ αὐτῶν τὰ νόθα τροπάρια, προσθέντες τὰ γνήσια τῶν ποιητῶν, ἀλλὰ καὶ κανόνας εἰς διαφόρους ἑορτὰς ἀνεκδότους, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀνωνύμων καὶ τῶν κακοζήλων[3].

---

1. Τῆς αὐστηρᾶς ταύτης κρίσεως ἐξαιρεῖται ἡ πρώτη τῶν Μηναίων ἔκδοσις (1526—1536), ἥτις παριστᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γνησίας ἐνιαίας ἀκολουθίας καὶ κώδικα Μηναίων μιᾶς ὡρισμένης περιόδου, μιᾶς συνεχοῦς παραδόσεως, ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν ἀδιακρίτου ἐκ τοπικῆς ἐπόψεως, καὶ τοῦτο διότι δὲν ἐμελετήθησαν εἰσέτι τὰ τεύχη τῆς ἐκδόσεως ἐκείνης.

2 Ἕκαστος ἐκδότης ἔκαμνεν αὐθαιρέτους μεταβολὰς, προσθήκας, ἀλλαγὰς κτλ., καὶ τοῦτο π.θανῶς ἐξ ἀπαιτήσεων τ..πικιστικῶν· νοοῦνται ἐνταῦθα ἐκδόσεις τοῦ 16 καὶ 17 αἰῶνος.

3. Τοῦτο ἐγένετο ἐξ ἐπηρείας τοῦ τυπωθέντος ἐν Κ]πόλει

Οὕτως οἱ τρεῖς πρῶτοι τόμοι παρουσιάζουσιν ἁπλῶς γνωστὸν κείμενον, ἀλλ' ὀρθότερον πολλαχοῦ καὶ μελικῶς καὶ λεκτικῶς, οἱ δὲ λοιποὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μεταρρύθμισιν σύμφωνον ἀρκούντως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς. Δυστυχῶς ὅμως ἡ ἔκδοσις αὕτη στερεῖται προλόγου, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς παρουσιάσῃ καὶ τὰ ἀντίγραφα καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς περὶ τὰ ρωμαϊκὰ Μηναῖα γενομένης ἐργασίας[4]. Ἐκ δογματικῆς ἐπόψεως εἶναι ἄμεμπτα. Καινοτομίαν οὐσιώδη βλέπομεν ἐν αὐτοῖς μίαν μόνην, ὅτι δὲν περιλαμβάνουσι τὰ συναξάρια μὲ τοὺς συνήθεις στίχους των· ἀλλ' αὐτὰ ταῦτα δὲν περιλαμβάνουσι καὶ πολλαὶ ἡμέτεραι παλαιαὶ ἐκδόσεις καὶ τὰ μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ 12ου αἰῶνος γεγραμμένα Μηναῖα[5].

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ποριζόμεθα τοῦτο, ὅτι ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία τῆς σήμερον ἔδωκε καὶ τοῖς οὐνίταις καὶ τοῖς φιλολόγοις Μηναῖα σχετικῶς ὀρθότερά πως τῶν ἡμετέρων ἐν πολλοῖς, ἡ δὲ ἡμετέρα μεταχειρίζεται εἰσέτι Μηναῖα διεφθαρμένα.

Καιρὸς λοιπὸν εἶναι τὸ Πατριαρχεῖον Κ)πόλεως νὰ ἐπανακλάβῃ τὴν ἐργασίαν τοῦ Βαρθολομαίου καὶ τῶν Βελουδῶν, νὰ δώσῃ αὐτῇ κύκλον εὐρύτερον, καὶ οὕτω νὰ παρουσιάσῃ Μηναῖα, ἂν μὴ τέλεια κατὰ πάντα, ἀλλὰ τοὐλάχιστον τελειότερα τῶν Ρωμαϊκῶν. Τὴν ἐργασίαν ὅμως ταύτην ὀφείλει νὰ ἐμπιστευθῇ οὐχὶ εἰς ἐπιτροπὰς ἢ εἰς ἄτομα διάφορα, οὐδὲ εἰς μοναχοὺς ὡρισμένης μονῆς, οἵτινες μεθ' ὅλην τὴν ἐκπαίδευσίν των δύνανται νὰ στερῶνται καὶ μεθόδου καὶ γνώσεων εἰδικῶν, ἀλλ' εἰς τοὺς παρ' ἡμῖν (ἂν ὑπάρχωσι) ἀσχοληθέντας περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Μηναίων καὶ τῆς ὑμνολογίας.

Πρὸ παντὸς ὅμως δέον τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ἑτοιμάσῃ πρόγραμμα τῆς νέας ἐκδόσεως, φέρον σταθερὸν συνοδικὸν χαρακτῆρα· ὅπερ ὀφείλει νὰ ἐφαρμόσῃ τῆς ἐκδόσεως ταύτης ὁ ἐπιμελητής. Ἐν τῷ προγράμματι δὲν χρειάζονται λεπτομέρειαι· ἀρκεῖ

α') νὰ περιέχῃ τοῦτο διάγραμμα τῆς τάξεως τῶν ἀκολουθιῶν· ὅτι δηλαδὴ αὗται θὰ ἔχωσι τὰ ἄσματα καθ' ἣν τάξιν εὑρίσκονται ἢ ἄλλην τινά, ὅτι θὰ διατηρηθῶσιν ἢ ὄχι τὰ συναξάρια, ὅτι θὰ προστεθῶσι τῶν δεῖνα καὶ δεῖνα ἑορτῶν ἀκολουθίαι, ἂν ὑπάρχωσι παλαιαὶ ἐν τοῖς χειρογράφοις, καὶ ἂν μὴ, αἱ δοκιμώτεραι τῶν νέων[6]. Τοῦτο ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, καθόσον δηλαδὴ ἀφορᾷ πρὸς τὴν σειρὰν τῶν κειμένων.

β') Νὰ δοθῇ ἄδεια τῷ ἐπιμελητῇ τῆς νέας ἐκδόσεως ὅπως, καθόσον ἀφορᾷ πρὸς τοὺς κανόνας, ὧν ποιητῶν οἱ κανόνες διατηρηθῶσι, τούτων τὰ στιχηρὰ καὶ τὰ καθίσματα νὰ προστεθῶσι[7]. Καὶ ἂν εὑρίσκωνται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἑορτὴν κανόνες καὶ στιχηρὰ καὶ καθίσματα διάφορα, ταῦτα νὰ προστεθῇ διὰ λεπτῶν γραμμάτων εἰς τὸ τέλος ἑκάστου Μηναίου, εἰς ἴδιον παράρτημα. Καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἤδη ἀρκούντως ἀποδεδειγμένον, ὅτι πολλοὶ κανόνες συνετάχθησαν ἐξ ἀρχῆς μετὰ 2ας ᾠδῆς, οὗτοι δὲ ἐψάλλοντο μόνον εἰς τὰ ἀπόδειπνα καὶ τὰς ἀγρυπνίας, ἐκ τῶν ἐντύπων Μηναίων νὰ ἀποβάλῃ τοὺς τυχὸν ὑπάρχοντας τοιούτους κανόνας (ἀναγνωρίζονται δὲ οὗτοι ἐκ τῆς διασπάσεως τῆς ἀκροστιχίδος), καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτοὺς διὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἄνευ ᾠδῆς 2ας συντεθέντων κανόνων[8]· ν' ἀφήσῃ δ' **ἐξ ἀνάγκης** ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει τοὺς μετὰ 2ας ᾠδῆς, **ἂν δὲν εὑρεθῶσιν οἱ ἄνευ τοιαύτης,** ἀλλ' ὅμως καὶ τὴν 2αν νὰ προσθέσῃ ᾠδὴν (ἂν ἀνακα-

---

πρώτου ὑπομνήματος περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Μηναίων ὑπό τινος ὁμογενοῦς κατὰ τὸ 1894, καὶ ἐξ ἐπηρείας ἄλλων τινῶν σχετικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν. Μὲ ἄλλους λόγους ἠθέλησαν οἱ ἐν Ρώμῃ νὰ δείξουν ἑαυτοὺς προοδευτικωτέρους τῶν ἐν Κων]πόλει.

4. Ἡ λυπηρὰ αὕτη ἔλλειψις καθιστᾷ τὰ ρωμαϊκὰ Μηναῖα ἀκατανόητα φιλολογικῶς, ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ κριτικῶς ἄχρηστα.

5. Τὰ συναξάρια καὶ τὰ ἐκ τῶν Γραφῶν ἀναγνώσματα δὲν ὑπάρχουσιν οὐδ' ἐν τοῖς Μηναίοις σλαβοφώνων Ἐκκλησιῶν. Παρὰ ταῖς Ἐκκλησίας ταύταις διατηρεῖται εἰσέτι κεχωρισμένον καὶ τὸ Προφητολόγιον καὶ τὸ Συναξάριον, ἔτι δὲ τὸ Τροπολόγιον, ἤτοι τὸ κονδακάριον. Ἡ παρεμβολὴ τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τῶν συναξαρίων ἐν τοῖς Μηναίοις ἐγένετο κατὰ τὸ τέλος τοῦ 12ου αἰῶνος, χάριν οἰκονομίας καὶ πρὸς γρῆσιν ἀναμφιβόλως πτωχῶν ναῶν, ἢ ἀμαθῶν ἱερέων καὶ ψαλτῶν. Ἐν τοῖς τοιούτοις Μηναίοις ἀπαντᾷ καὶ ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς ἡμέρας. Οὕτω 4 ἢ 5 ἰδιαίτερα βιβλία συνεχωνεύθησαν εἰς ἕν, ἐν ᾧ τὸ Μηναῖον, ὡς φανερώνουν τὰ μέχρι τοῦ 12 αἰῶνος ἀντίγραφα, ὀφείλει νὰ ἔχῃ α' τὸ κάθισμα, τὰ στιχηρὰ, εἰς τὰς μεγάλας ἑορτὰς, τὸ δοξαστικὸν, καὶ τὸν κανόνα τέλειον καὶ ἀδιάσπαστον· καὶ ἂν συνεορτάζωνται 2 ἢ 3 ἅγιοι, ὀφείλει α' νὰ ἔχῃ κατὰ σειρὰν τὰ 2 ἢ 3 ἀλλεπάλληλα καθίσματα, τὰ στιχηρὰ κατὰ τάξιν εἰς 2 ἢ 3 ἀλλεπαλλήλους σειρὰς, καὶ τοὺς 2 ἢ

1 κανόνας τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ οὐχὶ ἀνακατωμένους ὡς τὸ ἔκαμαν εἰς νεωτέρους τοῦ 12ου αἰῶνος χρόνους οἱ ἡμέτεροι·

6. Ἂν τούτων οἱ ποιηταὶ εἶναι γνῶσται ἀκριβεῖς τῶν δογμάτων καὶ τῆς μελοποιΐας, καὶ κληρικοὶ καλοῦ βίου, καὶ ἔτυχε τὰ ποιήματά των νὰ τυπωθῶσιν εἰς Ἕλλάδας ἐξ ἐπιτροπῆς πατριάρχου, ἢ ἐπισκόπου.

7 Ταῦτα ἀναγνωρίζονται διὰ τῶν ἀντιγράφων τοῦ 10 καὶ 11 αἰῶνος.

8. Ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν κανόνων ὁ ἐπιμελητὴς τῆς νέας ἐκδόσεως ὀφείλει ν' ἀκολουθήσῃ τὸ περὶ αὐτῶν γνωστὸν παράγγελμα τοῦ λεγομένου τυπικοῦ τοῦ ἁγίου Σάβα.

λυφθῇ που), καὶ ταύτην διὰ πρασίνης μελάνης, πρὸς δήλωσιν ὅτι δὲν ψάλλεται ἐν τῷ ὄρθρῳ[9].

γ') Νὰ δοθῇ ἄδεια τῷ ἐπιμελητῇ ὅπως ἐν τοῖς γνωστοῖς ἄσμασιν, ὧν τὰ κείμενα θὰ διατηρηθῶσιν, εἰσαχθῶσιν αἱ γνήσιαι μελικαὶ παύσεις, καὶ ἂν τὸ κείμενον εἶναι βεβλαμμένον ἢ ἀσαφές, νὰ ἐπανορθοῖ τοῦτο σύμφωνα μὲ τὰ παλαιότερα καὶ ὀρθότερα ἀντίγραφα, καὶ ἂν ταῦτα παρουσιάζωσι λεκτικὰς διαφοράς, νὰ σημειοῖ τούτας ἐν τῷ παραρτήματι ἑκάστου Μηναίου.

δ'.) Ἐπειδὴ τὰ ἄσματα ὡς μέτρον ἔχουσιν ἁπλῶς τὴν ἰσοκωλίαν, τὸ ἰσοσύλλαβον καὶ τὸ ὀξύτονον, ἄλλως εἰπεῖν τὸ ὁμότονον, ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ τὸν μουσικὸν ρυθμόν[10], ὀφείλει ὁ ἐπιμελητὴς νὰ ἐξελέγξῃ καὶ ταῦτα μὲ τὴν βοήθειαν τῶν χειρογράφων. **Τὰ κῶλα τῶν ἀσμάτων ἀποτελοῦσι στίχους[11].** Ἐπιτρέπεται ἐν τῇ ἐκδόσει νὰ ταχθῶσι τὰ ἄσματα κατὰ στίχους, ἢ νὰ παρατεθῶσιν ὡς πεζὰ κείμενα; Ἂν ταχθῶσιν ὡς πεζά, καλὸν εἶναι νὰ διατηρηθῇ ἐν τῷ κειμένῳ ἡ λογικὴ στίξις, οἱ δὲ στίχοι καὶ αἱ μελικαὶ ἀναπαύσεις νὰ διακρίνωνται δι' ἀστερίσκου κοκκίνου, ὃν μεταχειρίζονται τὰ σλαβικὰ Μηναῖα[12], καὶ τὰ τῆς Ρώμης (1888-1902), καὶ ἕνια ἑλληνικὰ ἀντίγραφα τοῦ 17ου αἰῶνος· τὰ παλαιὰ δὲ ἑλληνικὰ χειρόγραφα καὶ αἱ πρῶται τῶν Μηναίων ἐκδόσεις ἔχουσιν ἀντὶ τοῦ ἀστερίσκου παχεῖαν στιγμήν.

ε'.) Ὅπόταν ἑτοιμάζηται ἓν Μηναῖον καὶ θεωρῆται ὡς δυνάμενον νὰ ἐκδοθῇ, τοῦτο ὁ ἐπιμελητὴς νὰ παραπέμπῃ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, πρὸς ἐξέτασιν αὐτοῦ συνοδικήν. Ἡ Σύνοδος δηλαδὴ θὰ ὁρίσῃ τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ θεολόγων ἀρχιερέων, ἧς καθῆκον θα εἶναι α'] νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἐν τῷ Μηναίῳ ἐφηρμόσθη τὸ διάγραμμα τοῦ προγράμματος, καὶ β'] ἂν ἐν αὐτῷ οὐδὲν ὑπάρχῃ μεμπτὸν ἐκ δογματικῆς καὶ πάσης ἄλλης ἐπόψεως, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ μεταβάλῃ ἢ λέξεις ἢ φράσεις τῶν κειμένων· τοῦτο θὰ εἶναι ἀδικαιολόγητος αὐθαιρεσία ἀπέναντι τῆς χειρογράφου παλαιᾶς παραδόσεως τῶν ἐκλεκτῶν ἀντιγράφων, ἄλλως εἰπεῖν νέα νοθεία. Μετὰ δὲ τοῦτο θὰ ὑποβάλῃ τὴν γνώμην της εἰς τὴν Σύνοδον διὰ τὰ περαιτέρω.

στ'.) Πᾶν τυπούμενον φύλλον τῶν Μηναίων θὰ στέλλεται εἰς τὸν ἐπιμελητὴν πρὸς διόρθωσιν αὐτοῦ, ὅπου καὶ ἂν διαμένῃ, μέχρις οὗ σημειώσῃ τὸ «τυπωθήτω».

ζ'.) Τὴν τεχνικὴν τῆς τυπώσεως ἐργασίαν ἀναθέτει ἡ Σύνοδος εἰς ἰδίαν ἐπιτροπήν, μὴ ἔχουσαν δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ συντακτικὴν τοῦ ἐπιμελητοῦ ἐργασίαν.

η'.) Εἰς τὸν ἐπιμελητὴν τῆς ἐκδόσεως θὰ δωρῶνται ἐξ ἑκάστου τετυπωμένου Μηναίου εἴκοσι καὶ πέντε ἀντίτυπα».

9. Ἐν τισι χειρογράφοις Μηναίοις ὁ εἱρμὸς τῆς 2ας ᾠδῆς εἶναι **πράσινος**, ἐνῷ τῶν ἄλλων ᾠδῶν οἱ εἱρμοὶ εἶναι **κόκκινοι**. Τὸ πράσινον θὰ εἶναι ἀναμφιβόλως σημεῖον ἀπαγορεύσεως τοῦ νὰ ψαλῇ ἡ 2α ᾠδή.

10. Νοοῦνται ἐνταῦθα τὰ λεγόμενα «καταλογάδην» ἄσματα. Μέτρον κατὰ τὴν παλαιὰν ἔννοιαν τῆς λέξεως ὑπάρχει μόνον ἐν τοῖς ἰαμβικοῖς (ὀλίγοις) ἄσμασι καὶ ἐν τοῖς ἀποτελοῦσι δωδεκασυλλάβους βυζαντινοὺς χιλιάμβους, ἢ ὀκτασυλλάβους ἢ δεκαπεντασυλλάβους πολιτικοὺς στίχους. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς ὅλοις κύριον μέτρον καὶ κύριος ρυθμὸς εἶναι τὸ ἰσόκωλον, τὸ ἰσοσύλλαβον καὶ τὸ ἰσότονον.

11. Ὅπως καὶ τὰ κῶλα τῶν παλαιῶν λυρικῶν ὕμνων, οἷον Πινδάρου καὶ Βακχυλίδου, ἀποτελοῦσι στίχους. Ἑκάστη δὲ στροφὴ αὐτῶν, ὡς γνωστόν, εἶναι καὶ ἰσόκωλος καὶ ἰσοσύλλαβος καὶ ἰσόμετρος.

12. Τὸ κείμενον τῶν σλαβικῶν ἀραβικῶν καὶ γεωργιανῶν μεταφράσεων δὲν ἔχει μέτρον σύμφωνον μὲ τὸ πρωτότυπον αὐτῶν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ τοῦ ΚΑΛΟΓΕΡΑ,

τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πατμιάδος σχολῆς καὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ τῆς Πατμιάδος σχολῆς ἀνεκδότου πονήματος)*.

Ἡ Πατμία σχολὴ ἱδρύθη ὑπὸ Μακαρίου ἱεροδιακόνου τοῦ Καλογερᾶ ἀρχομένης τῆς β' δεκάδος τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος· πρὸ αὐτοῦ ἐδίδασκεν ἐν Πάτμῳ περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΣΤ' καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος Νικηφόρος ὁ Χαρτοφύλαξ, Κρὴς, ὅστις ἐγένετο ἐκκλησιάρχης καὶ ἡγούμενος τῆς μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, εἶτα δὲ προὐχειρίσθη εἰς μητροπολίτην Λαοδικείας. Περὶ τούτου ἔγραψε βραχείας **ἀποσημειώσεις** ὁ λόγιος τῆς μονῆς ταύτης βιβλιοφύλαξ Ἱερόθεος Φλωρίδης[1] καὶ ὁ Ζαβίρας δὲ[2] βραχέ' ἄττα περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν, ἐν οἷς λέγει ὅτι ἦν «καθηγούμενος Πάτμου πεπαιδευμένος δὲ καὶ σοφὸς ὡς φαίνεται ἐκ τῆς πρὸς τὸν Μαργούνιον ἐπιστολῆς αὐτοῦ», ἧς περικοπὴν παρατίθησιν[3].

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 34—36.

1. Ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορ. καὶ Ἐθνολογ. Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδ. τόμ. Β', σελ. 65 – 81.

2. «Νέα Ἑλλάς». σελ. 486.

3. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἥτις ἐγράφη ἐν Πάτμῳ τῷ 1607 ἐκδίδοται δὲ ὑπ' Ἀμβροσίου τοῦ Παμπάρεως (ἐν Ἄλλῃ τῷ 1768)

Ἄγνωστον ἡμῖν παραμένει πόσα ἔτη ἐδίδαξεν· τὸ ὑπὸ Φλωρίδου[4] λεγόμενον ὅτι ἐδίδαξε «διαρκῶς καὶ ἐπωφελῶς ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη» οὐδαμόθεν τεκμηριοῦται, διότι ἐκ τῆς μνημονευθείσης ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Μάξιμον τὸν Πελοποννήσιον, εἰς ἣν παραπέμπει οὐδ' ὅτι ἐδίδασκεν ἐν Πάτμῳ ἐμφαίνεται, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἦν καθηγούμενος Πάτμου. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς Μελετίου τοῦ Πηγᾶ (γραφ. τῷ 1597) καὶ τῶν ἐπιστολῶν Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν μετὰ ταῦτα Μ. δομέστικον (τῷ 1601) καὶ Μιχαῆλον τὸν Κράλην (τῷ 1602), ἃς δημοσιεύει ὁ Φλωρίδης[5] ἐμφαίνεται μόνον ὅτι ἐδίδασκεν ἐν Πάτμῳ ὁ Νικηφόρος κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα, καθ' ἃ ἐγράφησαν αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ὅτι ἦτο καὶ διδάσκαλος τῶν φιλοσοφικῶν[6].

Καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων, ἃ γινώσκομεν περὶ Νικηφόρου, τεκμαιρόμεθα ὅτι ἦν τῶν ἐπιφανῶν λογίων τῶν χρόνων αὐτοῦ, συνεδέετο δὲ διὰ φιλίας πρὸς τοὺς τότε λογάδας τοῦ γένους Μελέτιον τὸν Πηγᾶν[7], Μάξιμον τὸν Μαργούνιον[8], Γαβριὴλ τὸν Σεβῆρον[9] καὶ Μάξιμον τὸν Πελοποννήσιον[10]. ὅτι δ' εὐδόκιμος ἦν καὶ σεβαστὸς ἐν τῷ γένει καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ μαρτυρεῖ καὶ τὸ περὶ τῆς ἐκλογῆς Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως συνοδικὸν γράμμα[11], ἐν ᾧ τάσσεται δεύτερος αὐτὸς, μετὰ τὸν Λούκαριν, ὡς ὑποψήφιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Ἂν μετὰ τὸν Νικηφόρον ἐδίδαξαν καὶ ἄλλοι ἐν Πάτμῳ οὐδεμίαν μαρτυρίαν ἔχομεν· ἐκ τούτου δὲ καὶ τοῦ ὅτι οἱ συγχρονήσαντες τῷ Μακαρίῳ αὐτὸν λέγουσιν ἱδρυτὴν τῆς Πατμιάδος σχολῆς[12] τεκμαιρόμεθα ὅτι συστηματικὴ σχολὴ δὲν ὑπῆρχεν ἐν Πάτμῳ ἐπὶ Νικηφόρου, ἀλλ' εἰς εὐαριθμήτους τινὰς ὁμιλητὰς μετεδίδου οὗτος τὸ τάλαντον ἐφησυχάζων ἐν τῇ μονῇ.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ

καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ τοῦ ἐκ Κύπρου σὺν τοῖς Ἐπιστολικοῖς τύποις Θεοφ. τοῦ Κορυδαλέως καὶ ἄλλαις ἐπιστολαῖς Ἑλλήνων λογίων (Ἐνετίησι τῷ 1786) καὶ ὑπὸ τοῦ Φλωρίδου, ὅστις παρέλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς τοῦ Κυπριανοῦ ἐκδόσεως, δὲν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Μαργούνιον, ὡς ἡμαρτημένως γράφει ὁ Ζαβίρας, ἀλλὰ πρὸς Μάξιμον ἱερομόναχον τὸν Πελοποννήσιον, ὅστις ἦν μαθητὴς καὶ ἀρχιδιάκονος Μελετίου τοῦ Πηγᾶ, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς «Νικηφόρος καθηγούμενος Πάτμου τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ ἐν ἱερομονάχοις κυρίῳ Μαξίμῳ». – Ὁ Μαργούνιος τῷ 1584 προὐχειρίσθη εἰς ἐπίσκοπον Κυθήρων, ἐτελεύτησε δὲ τῷ 1602. (Ὅρα Δημητρακοπούλου Προσθῆκαι καὶ διορθώσεις εἰς τὴν Νεοελ. Φιλολ. Σάθα σελ. 19. Τύποι ἐπιστολ. Κορυδαλ. ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 101-132. Πρβλ. καὶ Β. Μυστακίδου, Μαξίμου τοῦ Μαργουνίου βίος καὶ ἔργα ἐν Εἰκοσιπεντ. Κ. Κόντου σελ. 132-177). Ὅτι τῷ 1602 ἐτελεύτησεν ὁ Μαργούνιος δὲν μανθάνομεν τοῦτο μόνον παρὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ Μ. Βελσέρου, ὡς λέγει ὁ Δημητρακόπουλος, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου, ἐξ ὧν γράφει πρὸς τὸν Ματθαῖον ἱερομόναχον (Τύπ. ἐπιστ. Κορυδαλ. σελ. 150) καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ζαβίρας, ᾧ ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Σάθας, τίθησι τὴν τελευτὴν αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτων τῶν χρονολογιῶν ἐκ μόνης τῆς ἐπιστολῆς δύναταί τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι δὲν ἐπιστέλλει πρὸς τὸν Μαργούνιον ὁ Νικηφόρος, διότι γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τάδε: «Σὺ δέ μοι, φίλτατε, (κἀλῶ δέ σε ὡς υἱὸν τοῦ χρόνου τοῦτό μοι φιλοτιμουμένου) φιλοπόνως πρόσκεισο τῇ ἀναγνώσει τῶν τε ἡμετέρων νῦν καὶ τῶν θύραθεν, τῶν πρὶν ἡμετέρων». Πρὸς τὸν σοφὸν Μαργούνιον, ὅστις ἦν καὶ πρεσβύτερος αὐτοῦ, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ γράφῃ οὕτως ὁ Νικηφόρος. Τῶν παρὰ Ζαβίρᾳ περὶ Χαρτοφύλακος γεγραμμένων μνημονεύει ὁ Φλωρίδης.

4. Ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 66.

5. Αὐτόθι σελ. 70, 74, καὶ 77. Ἡ πρὸς τὸν Κράλην συνεκδίδοται τοῖς **Ἐπιστολ. τύποις** τοῦ Κορυδαλ. σελ 162-163.

6. Ὁ Φλωρίδης γράφει (ἐνθ. ἀνωτ.) ὅτι ἐδίδασκε καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα καὶ τὴν ἱερὰν θεολογίαν, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ἀλλ' οὐδεμίαν μαρτυρίαν ἐπάγεται περὶ τούτου.

7. Ὅρα ἐπιστολ. τοῦ Πηγᾶ πρὸς αὐτὸν παρὰ Φλωρίδῃ· ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 73 – 75.

8. Ἐπιστολ. Μαργουνίου πρὸς αὐτόν· ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 76.

9. Ἐπιστ. Νικηφόρου πρὸς Γαβριὴλ τὸν Σεβῆρον ἔνθα ἀνωτ. σελ. 79 – 81.

10. Ὅρα τὴν ἔμπροσθ. μνημονευθεῖσαν ἐπιστολ. τοῦ Νικηφόρου πρὸς Μάξιμον τὸν Πελοποννήσιον· ὁ Φλωρίδης λέγει ὅτι καὶ πρὸς τὸν Λούκαριν ἐπέστελλεν, ἀλλ' οὐδαμόθεν τοῦτο τεκμηριοῦται.

11. Τοῦτο ἐξέδωκε τὸ πρῶτον ὁ Δημητρακόπουλος ἐν Διορθ. καὶ Προσθ. εἰς τὴν Νεοελ. Φιλολ. Σάθα, εἶτα δ' ὁ Φλωρίδης.

12. Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων (ἐν τῷ προλ. τῆς Εὐαγ. Σάλπιγγος τοῦ Μακαρ.) Barskiy Περιήγ. εἰς Ἀνατ. τόμ. Β'. σελ. 187. Καισάρ. Δαπόντες παρὰ Σάθᾳ Μεσ. Βιβλιοθήκης τόμ. Γ', σελ. 128. Κωνστ. Γορδάτος ἐν ἐπιστολ. συλλυπητηρ. πρὸς τὸν διάδοχον τοῦ Μακαρ. Γεράσιμον τὸν Βυζάντιον, ἐν ᾗ πρὸς τοῖς ἄλλοις γράφει «ἵν' ἔχῃ ἣν συνεστήσατο (ὁ Μακάρ.) σχολὴν» (ἐν τῷ 567 χειρ. τεύχει τῆς βιβλ. τοῦ ἐν Κῶ]πόλει μετοχίου τοῦ ἁγ. Τάφου). Ἀθ. Ὑψηλάντης (Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν σελ. 314) «ἤκμαζε δὲ τότε τὸ σχολεῖον τῆς Πάτμου συστηθὲν πόνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ διδασκάλου Μακαρίου.»

Παρόραμα. Ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 10 φύλλῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ κατεχωρίσθησαν «δύο ἐπιτύμβια εἰς διδασκάλους» παρεισέφρησε τὸ ἑπόμενον παρόραμα ἐν τῷ Β' ἐπιτυμβίῳ· «ἀγλαόν περ,» ἀντὶ «ἀλαόν περ».

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—14

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 9 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Διδυμοτείχου ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Συγχαρητικαὶ ἐπιστολαὶ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς—Ἐπαρχιακὰ γράμματα -Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου —Βιβλιοκρισία.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. — Ἕνεκα τῶν ἑορτῶν τοῦ ἁγίου Πάσχα διακόψασα τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐπανέλαβεν αὐτὰς ἀπὸ τῆς παρελθούσης τρίτης. Τῆς συνεδρίας ταύτης μετέσχον οἱ ἐκ τῶν νέων συνοδικῶν σεβασμ. μητροπολῖται Νικομηδείας κ. Φιλόθεος, Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντῖνος, Δυρραχίου κ. Προκόπιος καὶ ὁ αὐθήμερον ἀφικόμενος Ἐλευθερουπόλεως κ. Παναρέτος, οὓς ὁ προεδρεύων παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης προσφωνῶν ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι μετὰ ζήλου πολλοῦ θέλουσι ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν διὰ τῆς πείρας καὶ τῶν φώτων αὐτῶν παρέχοντες συμβολὴν πολύτιμον εἰς εὐόδωσιν καὶ προκοπὴν τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων. Ὡσαύτως προσεφώνησε τοὺς νεωστὶ παρακαθίσαντας συνοδικοὺς ἐκ μέρους καὶ τῶν λοιπῶν ὁ πρῶτος τῇ τάξει σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακείμ. Πρὸς ἀμφοτέρας δὲ τὰς προσφωνήσεις ταύτας ἀπήντησε τὰ δέοντα ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νικομηδείας. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ληφθέντος ὑπ' ὄψιν ὅτι ἕνεκα τῆς πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν νέων συνοδικῶν ἀναχωρήσεως τῶν τὴν διετίαν συμπληρωσάντων τοιούτων ἡ ἀπαρτία πρὸς συγκρότησιν τῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου συνεδριῶν διασπᾶται καὶ ἐν ἐπειγούσῃ περιπτώσει ἀδύνατον νὰ συγκροτηθῇ τοιαύτη, ἐνεκρίθη ὅπως οἱ μέλλοντες ν' ἀποχωρήσωσι συνοδικοὶ παραμένωσιν ἐν τῇ βασιλευούσῃ μέχρι τῆς ἀφίξεως τῶν ἀντικαταστησόντων αὐτοὺς, οἱ δὲ προσκαλούμενοι νέοι παρῶσιν ἐνταῦθα τὴν ἑβδομάδα τοῦ Θωμᾶ.—Χθὲς ἀφίκοντο οἱ σεβ. μητροπολῖται Σερρῶν κ. Γρηγόριος καὶ Κρήνης κ. Θεόκλητος αὐθήμερον ἀναλαβόντες τὰ καθήκοντα αὐτῶν καὶ προσφωνηθέντες ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, πρὸς ὃν ἀπήντησαν τὰ δέοντα.

Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον. — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς π. τρίτης διωρίσθη μέλος κληρικὸν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Κρήνης κ. Θεόκλητος, ἀντικαταστήσας τὸν

τέως τοιοῦτον πανιερ. μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως κ. Ταράσιον.

Ἐφορία Θεολογ. Σχολῆς.—Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς π. τρίτης διωρίσθησαν ταμίας μὲν ὁριστικῶς ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος, μέχρι τοῦδε προσωρινῶς τοιοῦτος διατελῶν, μέλη δὲ οἱ σεβασμ. μητροπολῖται Ρόδου κ. Ἰωακεὶμ καὶ Δυρραχίου κ. Προκόπιος, ἀντὶ τῶν ἀποχωρησάντων Βιζύης κ. Νικοδήμου καὶ Ἡλιουπόλεως κ. Ταρασίου.

Ἐθνικὰ Φιλανθρ. Καταστήματα.— Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ διώρισεν Ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων τῆς χρήσεως τῶν τελευταίων τριῶν ἐτῶν ἤτοι τοῦ 1901, 1902 καὶ 1903 ἐκ τῶν κκ. Πελοπίδου Νεστορίδου, Ἐμμ. Σαριδάκη καὶ Μιλτ. Ἰσαακίδου. Ὡσαύτως συνεπλήρωσε τὰς προϋπαρχούσας δύο ἑτέρας ἐξελεγκτικὰς ἐπιτροπὰς τοῦ 1898 καὶ 1899 ἐκλέξαν διὰ μὲν τὴν πρώτην τὸν κ. Κωνσταντῖνον Δῶρον, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος Μιχαὴλ Χατζοπούλου, διὰ δὲ τὴν δευτέραν τὸν κ. Δημήτριον Παναγιωτίδην, ἀντικαθιστῶντα τὸν ἀποθανόντα Κ. Ἰωαννίδην.

Ἐφορία Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς. —Ἐν τῇ αὐτῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ διωρίσθη πρόεδρος τῆς ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Καλλιουπόλεως κ. Ἱερωνύμου.

Ἐφορία Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου. —Πρόεδρος τῆς ἐφορίας τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου διωρίσθη ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σερρῶν κ. Γρηγόριος, ἀντικαταστήσας τὸν τέως τοιοῦτον πανιερ. μητροπολίτην Σμύρνης κ. Βασίλειον.— Ἀντὶ δὲ τῶν κκ. Γρηγ. Μαρσὰν καὶ Ἀλεξ. Δ. Μελαχροινοῦ, ἰατροῦ, παραίτησιν ὑποβαλόντων ἐκ τῆς ἐφορίας τοῦ παρθεναγωγείου τούτου, διωρίσθησαν ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου οἱ κκ. Σόλων Γ. Καζανόβας καὶ Γεώργιος Λ. Ζαρίφης.

Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπή.—Πρόεδρος τῆς μοναστηριακῆς ἐπιτροπῆς διωρίσθη ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς π. τρίτης ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Δυρραχίου κ. Προκόπιος, ἀντὶ τοῦ τέως τοιούτου πανιερ. μητροπολίτου Ξάνθης κ. Ἰωακείμ.

Ἑλληνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Σμύρνης. —Δύο τῶν μελῶν τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Σμύρνῃ ἑλληνικοῦ Ὀρφανοτροφείου κκ. Φ. Βουτσινᾶ καὶ Γ. Παλαιολόγου μὴ ἀποδεξαμένων τὴν ἐκλογήν, διωρίσθησαν ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ εἰς ἀντικατάστασιν αὐτῶν οἱ κκ. Θεόδωρος Εὐσταθόπουλος, δικηγόρος καὶ Ἰωάννης Βάρδας, ἰατρός.

Μεσαιωνολογικὴ Ἑταιρία.—Τὸ συμβούλιον τῆς Μεσαιωνολογικῆς Ἑταιρίας ὑπέβαλεν εὐχαριστήριον ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. χθὲς ἀναγνωσθεῖσαν, ἐπὶ τῇ χορηγηθείσῃ αὐτῇ ἀδείᾳ τοῦ συνεδριάζειν ἔν τινι τῶν αἰθουσῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Ἱερὰ μονὴ Κανάλων.— Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ ἡγουμένου τῆς σταυροπηγιακῆς μονῆς Κανάλων ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐνετείλατο τῷ θεοφιλ. ἐπισκόπῳ Κίτρους κ. Παρθενίῳ ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν αὐτοῦ μονὴν ταύτην καὶ διατάξῃ ρυθμίζων τὰ κατ' αὐτήν.

Εὐσεβεῖς δωρεαί.—Ὁ ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νοβογορόδου ἱερᾶς μονῆς τῆς Ἀναστάσεως πανοσ. κ. Ἀρσένιος, οὗ τὴν πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν εὐλάβειαν ἀνηγείλαμεν ἄλλοτε δεόντως, ἀπέστειλε καὶ ἐφέτος τὴν ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἐθν. ταμείου προαιρετικὴν τῆς μονῆς αὐτοῦ συνδρομὴν ἐξ ἑκατὸν ρουβλίων.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. — Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος μεταβὰς προχθὲς εἰς Πέραν διηρμήνευσε τῷ τοποτηρητῇ τοῦ ἀρμενοκαθολικοῦ Πατριαρχείου κ. Ἀρπαριὰν τὰ πατριαρχικὰ συλλυπητήρια ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατριάρχου τῶν καθολικῶν ἀρμενίων ἀοιδίμου Πέτρου Παύλου Ἐμμανουελιάν.

Ἐπισκέψεις.—Τῇ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ ἐρίτιμος τραπεζίτης κ. Λεωνίδας Γ. Ζαρίφης. Προχθὲς δὲ ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰω. Γρυπάρης, ὡς καὶ ὁ ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐπανελθὼν ἄρτι καὶ μεταβαίνων πρὸς ἀναψυχὴν εἰς Ρουμανίαν διδάκτωρ καὶ δικηγόρος κ. Οὐίλλιαμ Δόναλδσον. Ὁ κ. Δόναλδσον, διαμένων ἐν Ἁγίῳ Λουδοβίκῳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, διακρίνεται ἐπὶ τῇ γνώσει πολλῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καὶ τῇ στοργῇ πρὸς τὰ ἡμέτερα.

Ἐκκλησιαστ. Μουσική.—Ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἐκκλησιαστ. Μουσικοῦ Συλλόγου ὁ ἐν

Ἀλεξανδρείᾳ φιλόμουσος ὁμογενὴς κ. Ν. Δάλλης ἀπέστειλε γενναίαν προσφορὰν ἐξ εἴκοσιν ἀγγλικῶν λιρῶν.

Ἐκκλησία Κύπρου.

Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Κυρηνείας κ. Κυρίλλου, ἀγγέλλοντος ὅτι ἡ σχετικὴ πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος, ἡ προτρέπουσα τὸν ὀρθόδοξον ἐν Κύπρῳ λαὸν ὅπως ἀφήσῃ κατὰ μέρος πᾶσαν κομματικὴν διαμάχην καὶ προβῇ ἐν πνεύματι ὁμονοίας καὶ ἀγάπης εἰς τὸ ἔργον τῶν ἐκλογῶν, ἐξετυπώθη ἤδη εἰς ἱκανὰ ἀντίτυπα καὶ διενεμήθη τοῖς ὀρθοδόξοις.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος

Ἡ ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Πάσχα, ὡς γράφουσιν ἡμῖν ἐξ Ἀθηνῶν, ἐτελέσθη καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος μετ' ἐκτάκτου ἐπισημότητος ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς μητροπόλεως, προϊσταμένου τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου. Κατὰ τὸ ἐπικρατῆσαν ἔθος τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ ἑσπερινοῦ ἀνεγνώσθη ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς καὶ εἰς τρεῖς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας· ρωσσιστὶ μὲν ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Γερμανοῦ Μεταξᾶ, β΄ γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Γερμανοῦ Τρωϊάνου, ἱεροκήρυκος τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς, ἀγγλιστὶ δὲ ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμολογ. διακόνου κ. Γερασίμου Ποταμιάνου, προλύτου τῆς θεολογίας. Μεταξὺ τοῦ συνωστιζομένου πλήθους τῶν ἐκκλησιαζομένων διεκρίνοντο πολλοὶ Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοί, οἵτινες, μετὰ θαυμασμοῦ δύναταί τις νὰ εἴπῃ, παρηκολούθουν τὴν ὡραίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ τοῦ Πάσχα.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ.

Οἱ ἐν Φιλαδελφείᾳ τῆς βορείας Ἀμερικῆς ἐκ Βελβενδοῦ τῆς ἐπαρχίας Σερβίων καὶ Κοζάνης, συνελθόντες εἰς συνελεύσεις τῇ 6 καὶ 13 δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους, προέβησαν εἰς σύστασιν Ἀδελφότητος, ἀριθμούσης ἤδη πλέον τῶν πεντήκοντα μελῶν· τοῦ σωματείου τούτου σκοπὸν ἔταξαν τὴν βοήθειαν τῶν ἀπορωτέρων ἐν Ἀμερικῇ βελβενδηνῶν καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῶν κοινῶν καθιδρυμάτων τῆς ἰδιαιτέρας αὐτῶν πατρίδος. Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος ταύτης ἐξελέγη ὁ κ. Δ. Ἀσιμόπουλος, γραμματεὺς δ' ὁ κ. Χ. Χατζῆ Χαρίση.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ

Α΄ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανοῦ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἀριθμ. Πρωτ. 690.

Πανιερώτατε καὶ σεβασμιώτατε ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ ἐπιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κύριε Ἰωακείμ. Τὴν Ὑμετέραν περισπούδαστον ἡμῖν σεβασμίαν παναγιότητα ἐν φιλήματι ἁγίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἅδει σήμερον ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ ἡ γῆ κάτωθεν ἄσματα ἐπινίκια, ὅτι Χριστὸς ἐκ τάφου τροπαιοφόρος ἐξαναστὰς τὴν πεπτωκυῖαν εἰκόνα τοῦ Ἀδὰμ ἐκ τῆς φθορᾶς ἠλευθέρωσε καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν ἐκαινοποίησεν. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς λαμπαδηφοροῦντες καὶ τὸν Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου τάφον κυκλοῦντες ἐν ὕμνοις εὐχαριστηρίοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς μετὰ τῶν «ἐκ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης καὶ ἑῴας» συνεληλυθότων εὐσεβῶν προσκυνητῶν τὴν ὑπέρλαμπρον ταύτην ἑορτὴν τῶν ἑορτῶν καὶ πανήγυριν τῶν πανηγύρεων ἐτελέσαμεν, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ θείῳ μνημείῳ, ἐν ᾧ «Χριστὸς ὡς θνητὸς κατετέθη» τὴν ἀναίμακτον θυσίαν τῷ ὑπὲρ τοῦ κόσμου σφαγιασθέντι ἀμώμῳ ἀμνῷ ἐν κατανύξει προσαγαγόντες, ἐκτενῶς μὲν ἠξιώσαμεν ὑπὲρ εἰρήνης καὶ εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἐν ἀγάπῃ δ' ἀδελφικῇ ἐμνημονεύσαμεν τοῦ ὀνόματος τῆς Ὑμετέρας γερασμιωτάτης καὶ σεβασμίας ἡμῶν Παναγιότητος, θερμὰς ὑπὲρ Αὐτῆς καὶ τοῦ θεόθεν ἐμπεπιστευμένου Αὐτῇ ποιμνίου τὰς δεήσεις προσενεγκόντες τῷ ἀναστάντι ἐκ τάφου Σωτῆρι Χριστῷ.

Καὶ νῦν δ' ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας ἥκομεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ τῆς ἁγίας νοερῶς ἐπισκέψασθαι τὴν ἀδελφικὴν Αὐτῆς κορυφὴν καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν Αὐτῇ ἀποδιδόντες, τὸ θεσπέσιον καὶ ἡδύμολπον «Χριστὸς ἀνέστη» γηθοσύνως Αὐτῇ προσφωνοῦμεν, ἐκ μέσης ψυχῆς δεόμενοι τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος καὶ ζωὴν αἰώνιον τῷ κόσμῳ δωρησαμένου, χαρίζεσθαι Αὐτὴν τῇ Ἐκκλησίᾳ μακροημερεύουσαν καὶ ἐν πνευματικῇ ἀγαλλιάσει τὴν ζωηφόρον αὐτοῦ ἀνάστασιν ἑορτάζουσαν. τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ὀρθοτομοῦσαν καὶ τὸν ἐμπεπιστευμένον Αὐτῇ περιούσιον λαὸν εἰς νομὰς σωτηρίους ποδηγετοῦσαν, εἰς δόξαν τοῦ εὐλογητοῦ Αὐτοῦ ὀνόματος.

Ἐπὶ ταῖς ἐνθέρμοις δὲ ταύταις εὐχαῖς καὶ προσρήσεσιν ἀξιοῦντες παρ' Αὐτῆς ἀδελφικῶς διαβιβασθῆναι τοῖς μὲν τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον συγκροτοῦσι τὸν πασχάλιον ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν, τοῖς δ' ἐντιμοτάτοις τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους προΐσχουσι καὶ λογάσι τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐλογίας, πόθῳ πολλῷ τὴν σεβα-

σμίανΑὐτῆς κορυφὴν καὶ αὖθις ἐν φιλήματι ἀδελφικῷ περιπτυσσόμενοι, ἐξαιτούμεθα τὰ ἔτη Αὐτῆς παρὰ Κυρίου ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα, καὶ διατελοῦμεν

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ ,αηδ' μαρτίου κη',

Τῆς ποθεινοτάτης ἡμῖν καὶ σεβασμ. Αὐτῆς Παναγιότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ὁ Ἱεροσολύμων Δαμιανός.

Β' τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Πετρουπόλεως κ. Ἀντωνίου.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ θειοτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἰωακείμ τῷ Γ', ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι.

Ἐπὶ τῇ λαμπροφόρῳ ἑορτῇ τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἱερὸν καθῆκον λογίζομαι ὅπως προσαγορεύσω Ὑμᾶς, Παναγιώτατε Δέσποτα, διὰ τοῦ παγχαρμοσύνου «Χριστὸς ἀνέστη».

Διὰ τὸ χριστιανικὸν αἴσθημα δὲν ὑπάρχει πράγματι ὑψηλοτέρα χαρὰ τῆς δοξολογίας τοῦ ἀναστάντος Κυρίου καὶ τῆς δόξης τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ. Βληθεὶς χαμαὶ καὶ μέχρις Ἅδου καταπεσὼν διὰ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἀποστραφείς τε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς παρακοῆς καὶ τῆς προπετοῦς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ, ὁ ἄνθρωπος ἀπέβη κληρονομία τοῦ θανάτου καὶ τῆς φθορᾶς ὡς γόνος τοῦ Ἀδὰμ, ἐν ᾧ πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο τέκνα τῆς ὀργῆς καὶ τῆς καταδίκης. Ἀλλ' ἀνέστη ὁ Χριστὸς, ὁ νικητὴς τοῦ Ἅδου καὶ τοῦ θανάτου, καὶ διὰ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἐχαρίσατο ἡμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν δόξαν καὶ μακαρίαν ἀθανασίαν, φῶς καὶ χαρὰν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

Ὅθεν συγχαίρων τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπὶ τοῖς ἀνεκλαλήτοις χαρίσμασι τοῖς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, εὔχομαι Αὐτῇ ὅπως τὸ φῶς καὶ ἡ χαρὰ βασιλεύωσι πάντοτε ἐν τῇ ψυχῇ Αὐτῆς, ὁ ἀναστὰς δὲ ζωοδότης Κύριος κρατύνῃ τὰς πνευματικὰς καὶ τὰς σωματικὰς δυνάμεις Αὐτῆς ἐν τῇ ἱεραρχικῇ διακονίᾳ Αὐτῆς πρὸς δόξαν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις διαπυνθανόμενος τὰ τῆς πολυτίμου ὑγείας Αὐτῆς αἴσια καὶ κατασπαζόμενος Αὐτὴν ἐν φιλήματι ἁγίῳ, ἐξαιτούμενός τε ἅμα τὰς ἁγίας καὶ θεοδέκτους εὐχὰς Αὐτῆς ἐμοί τε καὶ τῷ ποιμνίῳ μου, διατελῶ μετ' αἰσθημάτων βαθέως σεβασμοῦ καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης

Ἐν Πετρουπόλει τῇ 20 μαρτίου 1904,

Τῆς Ὑμετέρας παντίμου καὶ προσκυνητῆς Παναγιότητος

ἐν Χριστῷ ἀφωσιωμένος ἀδελφὸς

Ἀντώνιος Μητροπολίτης Πετρουπόλεως.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΕΡΡΟΙΑΣ

Οἱ ἑλληνόβλαχοι κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Βερροίας ὑπέβαλον πρὸ μηνῶν εἰς τὸν ποιμενάρχην αὐτῶν πανιερώτατον μητροπολίτην Βερροίας κ. Κωνστάντιον τὴν παρὰ πόδας ἀναφοράν:

Σεβασμιώτατε,

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ὅτι κατ' αὐτὰς ἀφίκετο καὶ διατρίβει ἐνταῦθα ἀπόστολός τις τῆς ρωμουνικῆς προπαγάνδας, Δούμας ἐπονομαζόμενος, ὅστις, ὅπου καὶ ἂν σταθῇ, οὐδὲν ἄλλο ἔχει νὰ πράττῃ ἢ νὰ ἐκφέρῃ ὕβρεις καὶ κακολογίας κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ νὰ προβαίνῃ εἰς προσηλυτιστικὰ διαβήματα σπείρων διχονοίας καὶ σκάνδαλα μεταξὺ ἡμῶν ὅπως μᾶς διαιρέσῃ. Καὶ ἀνεχώρησε μὲν ὁ ἄνθρωπος σήμερον ἐντεῦθεν, ὡς πληροφορούμεθα, ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πόλιν μας ἢ ἄλλος τις ὁμοίας ἀποστολῆς ἐπισκεφθῇ αὐτὴν, ἡμεῖς, γνήσια τέκνα τῆς Μητρὸς ἡμῶν ταύτης Ἐκκλησίας, πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ φιλολάου ἡμῶν Σουλτάνου, καὶ Ἕλληνες τὸ γένος, ἀποδοκιμάζοντες τὴν τοιαύτην ἀνοίκειον καὶ σκανδαλώδη πολιτείαν τῶν ἀτόμων τούτων, παρακαλοῦμεν θερμότατα τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μητρόπολιν, ὅπως διὰ τῆς ἁρμοδίας Ἀρχῆς μᾶς ἀπαλλάξῃ ἅπαξ διὰ παντὸς ἀπὸ τοὺς ταραξίας τούτους πρὸς πρόληψιν ἄλλως ἐνδεχομένων δυσαρέστων συνεπειῶν.

Πεποιθότες ὅτι θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ παροῦσα ἡμῶν αἴτησις, ἐκφράζομεν ἐκ προοιμίων τὴν βαθυτάτην ἡμῶν εὐγνωμοσύνην καὶ κατασπαζόμενοι τὴν πανίερον δεξιὰν τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος διατελοῦμεν μὲ τὸ προσῆκον σέβας,

Ἐν Βερροίᾳ τῇ 25 φεβρουαρίου 1904,

τέκνα Αὐτῆς πνευματικὰ καὶ πειθήνια

Οἱ ἑλληνόβλαχοι κάτοικοι Βερροίας.

(ἔπονται πλεῖσται ὑπογραφαί.)

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ·

Β'. Ἱστορία τῶν κωλυμάτων ἐν τῇ ἐξ αἵματος συγγενείᾳ.

α) Τὸ μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων κώλυμα ἤτοι ἐν τῇ κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν συγγενείᾳ ἐπεκτείνεται εἰς ἀπέραντον (ad infinitum), καὶ ὁ τοιοῦτος γάμος θεωρεῖται ἀθέμιτος (Πανδ. κγ', 2,

· συνέχεια ἀπὸ σελ. 136—139.

68) καὶ ἀπαγορεύεται ὑπό τε τῆς πολιτικῆς (Πανδ. κγ΄ 2.53 Εἰσηγ. ι΄, 10 § 1 Βασιλ. κη΄, 5,1 κλπ.) καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας (Συν. Ρ. καὶ Π. Ε΄ 342 ΣΤ΄ 483). Ἀπαγορεύονται δὲ οἱ τοιοῦτοι μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων γάμοι καὶ ἂν ἔτι ἐκ παρανόμου συναφείας ὑφίσταται ἡ συγγένεια· ἐν τοῖς Βασιλ. λέγεται (κη΄ 5,2)· «καὶ ὁ φυσικὸς γὰρ πατὴρ οὐ λαμβάνει τὴν πορνογενῆ αὐτοῦ θυγατέρα· τὸ φύσει γὰρ δίκαιον καὶ τὸ εὐπρεπὲς ἐν τοῖς γάμοις σκοπεῖται».

β) Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου ἐν τῇ ἐκ πλαγίου συγγενείᾳ. Ὡς λόγος πρὸς τοιαύτας ἀπαγορεύσεις παρουσιάζεται ἐνίοτε ἡ φροντὶς μὴ ἡ ἐλευθέρα σχέσις τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν ἐκτραπῇ εἰς ἀνηθικότητα ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν οἱ γάμοι ἐπετρέποντο. Τοῦτο εἶναι ἐν τούτοις ἐξωτερικὸς λόγος, τὸ δὲ πρυτανεῦον αἴτιον εἶναι τὸ ἠθικὸν, ὅτι τοὐτέστι τοιοῦτος γάμος ἀντιτίθεται εἰς τὴν αἰδημοσύνην.

1. Τὸ κώλυμα τοῦ δευτέρου βαθμοῦ. Τοῦτο ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφιθαλῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἑτεροθαλῶν νομίμων ἢ νόθων ἀδελφῶν. Τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον (Πανδ. κγ΄ 2,8) ἐτιμώρει τοιαύτην τινὰ ἕνωσιν ὡς incestus juris gentium καὶ τὸ βυζαντινὸν δίκαιον (Ἐκλ. β΄ 2.Βασιλ. κγ΄ 5,7) αὐστηρότατα ταύτην ἀπηγόρευεν· ὁ δὲ Μέγας Βασίλειος ἐν τῷ 75ῳ αὐτοῦ κανόνι χαρακτηρίζει ὡς «φοβερὰν ἁμαρτίαν» (βλ. καὶ Μιχ. Κηρουλ. Ρ. καὶ Π. Ε΄ 40 καὶ ΣΤ΄ 128).

2. Τὸ κώλυμα τοῦ τρίτου βαθμοῦ. Τὸ κώλυμα τοῦτο ὡς καὶ τὸ προηγούμενον σπανίως μνημονεύει ἡ ἐκκλησιαστικὴ νομοθεσία· στηρίζεται δὲ ἡ ἀπαγόρευσις τῶν τοιούτων γάμων τρίτου βαθμοῦ κατὰ μὲν τὸ μωσαϊκὸν (Λευϊτ. 18,12) ἐν τῷ αἰσθήματι τῆς εὐσχημοσύνης, κατὰ δὲ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον καὶ ἐπὶ τούτου· ὅτι ὁ εἷς τῶν συγγενῶν ἵσταται ἕνα βαθμὸν ὑψηλότερον τοῦ ἑτέρου καὶ εἶναι ἐν σχέσει πρὸς αὐτὸν parentis loco (Εἰσηγ. α΄ 10 § 3.5). Θετικῶς ἐξεφράσθη ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη τὸ πρῶτον εἰς τὰς Εἰσηγήσεις (βλ. Κρασσᾶ Οἰκογ. δίκαιον σ. 51 σημ. 60). Ὁ γάμος τοῦ αὐτοκράτορος Κλαυδίου μετὰ τῆς Ἀγριππίνης, θυγατρὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, θεωρητέος ὡς ἐξαίρεσις, ἣν ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἡ σύγκλητος καὶ συνεπῶς παντὶ ρωμαίῳ πολίτῃ. Ἀλλ' εἷς μόνον εὑρέθη μιμητὴς τοῦ παραδείγματος καὶ τοῦτο πρὸς εὐχαρίστησιν τῆς Ἀγριππίνης· διὸ ὁ αὐτοκράτωρ Νέρβας ἐθεώρησεν ὡς τιμὴν τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ νὰ ἄρῃ τοῦτο τὸ senatus consultum (Zhismann σ. 231), εἰς τοῦτο δὲ ὑπεστηρίχθη καὶ ὑπὸ τῆς λαϊκῆς πίστεως, καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτοῦ μετενόησεν ἐπὶ τῷ γάμῳ τούτῳ. Μετὰ τοὺς χρόνους ὅμως τοῦ Καίσαρος Νέρβα φαίνεται τὸ Κλαυδιανὸν δόγμα (senatus consultum Claudianum) καὶ πάλιν ἰσχύον κατὰ Γάϊον καὶ Οὐλπιανὸν (ἔνθα ἀνωτ.) μετὰ τοῦ περιορισμοῦ εἰς τὴν κόρην μόνον τοῦ ἀδελφοῦ οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀδελφῆς.

Ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἤδη ἀπ' ἀρχῆς ἀπέρριπτε τὴν ἰσχὺν τοιούτου γάμου· ἐν τῷ 19 ἀποστολικῷ κανόνι δὲν λέγεται μὲν ὅτι ἀπαγορεύεται ὁ γάμος θείου μετὰ ἀνεψιᾶς, ἀλλ ὅτι ὁ τοιοῦτον συνάπτων γάμον «οὐ δύναται εἶναι κληρικός»· ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι καὶ ὁ γάμος αὐτὸς δὲν ἐπετρέπετο. Κατὰ τὸ ἔτος 342 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κώνσταντος ἀπηγορεύθη ἐπὶ ποινῇ θανάτου ὁ τοιοῦτος γάμος (Κωδ. Θεοδοσ. γ΄, 12,1).

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἁγίας Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου (381) Τιμόθεος ὁ Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν 10ην αὐτοῦ ἀπόκρισιν (Ρ. Π. τομ. Δ΄ σελ. 337) καλεῖ τὸν γάμον τοῦτον παράνομον· ἐὰν ἡ μετ' ὀλίγον ἐπακολουθήσασα ἀπαγόρευσις τοῦ Ἀρκαδίου (396) ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἢ τῆς πολιτείας προῆλθεν εἶναι δύσκολον νὰ καθορισθῇ. Ἀπὸ τοῦ χρόνου τούτου καὶ ἑξῆς ὁ γάμος οὗτος εἶναι ἀπηγορευμένος ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἱ. Ἀμβρόσιος. Ἐπίσης ἐν τῷ 5ῳ κανόνι Θεοφίλου τοῦ Ἀλεξανδρείας (Δ΄,σ. 12) προφανῶς δείκνυται ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ γάμου ἐν τῷ τρίτῳ βαθμῷ· διότι λέγεται, ὅτι τότε μόνον δύναταί τις νὰ μένῃ ἐν τῷ κλήρῳ ἐὰν ἀφήσῃ τὴν ἀδελφιδῆν αὐτοῦ, ἣν τυχὸν πρὸ τοῦ βαπτίσματος συνεζεύχθη. Περαιτέρω ἀπαγορεύσεις εὑρίσκονται εἰς τὰς Constitutiones τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος (474), ὅστις τοιαύτην ἕνωσιν «nefandisimum scelus» ὠνόμαζε, quod sacratissimis constitutionilus sul gravissimae poenae interminatione damnatum est». Ἔκτοτε ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἰσήχθη εἰς τὰς Εἰσηγήσεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ εἰς τὰς ἀκολούθους νομοθεσίας· τῆς Ἐκλογῆς, τοῦ Προχείρου, τῶν Βασιλικῶν καὶ εἰς τὰς ἰδιω-

τικὰς συλλογάς. (Ἀρμεν. δ΄ 7.10)—(βλ. Zh. σ. 233). Ἐν τούτοις τὸ παράδειγμα τοῦ Κλαυδίου ἐπανελήφθη καὶ ἐν τῇ βυζαντινῇ ἱστορίᾳ. Κατὰ τὸ ἔτος 613 ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ἐνυμφεύθη τὴν ἀνεψιὰν αὐτοῦ Μαρτίναν παρὰ τὰς θερμὰς τῆς Ἐκκλησίας ἀποτροπάς. Ἀλλ' ὡς γνωστὸν ὁ γάμος οὗτος ἐγένετο διὰ τὴν πολιτείαν ἐπιβλαβέστατος καὶ ὅ,τι οἱ βυζαντινοὶ ἱστοριογράφοι περὶ τῶν τέκνων τούτου διηγοῦνται κεῖται εἰς ἐπίμετρον πρὸς τοῖς αἰτίοις, ἅτινα ἐναντίον τῶν γάμων μεταξὺ συγγενῶν ἐλέχθησαν (Zh. Eher. σ. 233 σημ. 6).

3. Τὸ κώλυμα τοῦ 4ου βαθμοῦ. Ὅτι ἐν τῷ ρωμαϊκῷ δικαίῳ οἱ γάμοι ἐν τῷ τετάρτῳ βαθμῷ ὡς ἐπὶ παραδείγματι μεταξὺ μεγάλου θείου (patrus magnus) καὶ ἐξανεψιᾶς (fratris neptis) ἀπηγορεύοντο, δηλοῦται ἐκ τῆς τάξεως, ἣν ἐλάμβανεν ὁ μέγας θεῖος, parentis loco, πρὸς τὴν ἐγγονὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· (βλ. Πανδ. κγ΄ 2,17). Ἀλλ' ἐπίσης οἱ γάμοι μεταξὺ τῶν τέκνων τῶν ἀδελφῶν, ἤτοι οἱ γάμοι τῶν πρωτεξαδέλφων, οἵτινες ἐπίσης εἶναι 4ου βαθμοῦ συγγενεῖς, ἐν ἀρχῇ δὲν ἐπετρέποντο· «inter cognatos usque ad quartum gradum matrimonia contrahi non poterant» (Οὐλπ. ε΄, 6). Εἰς τοὺς ἀκολούθους ὅμως χρόνους τῆς δημοκρατίας ἐπετράπη μὲν τοιοῦτος γάμος, ὄχι ὅμως καὶ ἄνευ τῆς ἐκπλήξεως τῶν ρωμαίων, διότι ὁ censor Βυτέλλιος ἠδύνατο νὰ λέγῃ «et sobrinarum diu ignorata conjugia tempore addito percrebuisse» (βλ. Zh. σ. 234 σημ. 3.4). Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Παπινιανὸς (Δ, 23.43) θεωροῦσιν αὐτὸν ὡς ἐπιτρεπόμενον. Ὅσῳ μᾶλλον παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ἡ οἰκογενειακὴ τοῦ πατρὸς δεσποτεία ἐμειοῦτο τόσῳ ὀλιγωτέραν σὺν τῷ χρόνῳ αἱ μεταξὺ πρωτεξαδέλφων γάμοι παρῆγον ἐντύπωσιν. Διὸ λέγεται ἔν τινι διαταγῇ τοῦ αὐτοκράτορος Καρακάλλα (213) ὅτι ἡ κόρη μητρὸς, εἰς ἣν ἐτέθη ὁ ὅρος ὑπὸ τῆς αὐτῆς νὰ συνάψῃ γάμον μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου ἐὰν αὕτη δὲν ἐκπληρώσῃ τὸν ὅρον, ἀπόλλυσι τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα· ὁ δὲ ὅρος οὗτος ἐδικαιολογεῖτο τότε ὡσεὶ τοιοῦτοι γάμοι οὐδὲν ἀτιμωτικὸν ἐνεῖχον· ἐὰν δὲ οὗτοι ὑπὸ τῶν ἀκολούθων ρωμαίων αὐτοκρατόρων ἀπηγορεύθησαν τοῦτο ἐγένετο ἰδίᾳ ἕνεκα τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ οὐχὶ πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὸ ἀρχαῖον ρωμαϊκὸν ἔθος. Τὴν πρώτην διαταγὴν κατὰ τῶν γάμων τούτων, οἵτινες ἄλλως τε παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ἦσαν σπάνιοι, ἐξέδωκε Θεοδόσιος ὁ Μέγας περὶ τὸ τέλος τῆς Δης ἑκατονταετηρίδος, ὡς ἰδίᾳ πρὸς ἄλλοις ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος μαρτυρεῖ· Ὁ λόγος τῆς αὐστηρᾶς ἀπαγορεύσεως τοῦ Θεοδοσίου, καθ' ἣν τοιοῦτοι σύνδεσμοι διὰ θανάτου καὶ δημεύσεως τῆς περιουσίας ἐτιμωροῦντο, κεῖται ἐν τούτῳ, ὅτι κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀμβροσίου καὶ τοῦ Αὐγουστίνου οἱ γάμοι μεταξὺ τέκνων ἀδελφῶν τοσοῦτον ἐγγὺς εἰσὶν ὡς καὶ οἱ μεταξὺ ἀδελφῶν. Διὸ καὶ μετεχειρίζοντο εἰς τέκνα ἀδελφῶν τὸ ὄνομα ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς. Καὶ ἐν Ἀνατολῇ ὁ Βαλσαμὼν τὰς λέξεις τοῦ 68 κανόνος τοῦ Βασιλείου «ἡ τῆς ἀπειρημένης συγγενείας εἰς γάμον ἀνθρώπων σύστασις» ἐπίσης πρὸς τοὺς γάμους τῶν ἐξαδέλφων συσχετίζει καὶ ἐφαρμόζει ἐπ' αὐτῶν τὴν μεταγενεστέραν ἀπαγόρευσιν τῶν Βασιλικῶν (ι΄, 37. 76).

Περὶ τὸ ἔτος 400 ὁ αὐτοκράτωρ Ἀρκάδιος ἐπέτρεψε διὰ τὴν Ἀνατολὴν τοὺς γάμους μεταξὺ τέκνων ἀδελφῶν, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ὀνώριος κατὰ τὸ ἔτος 409 διὰ τὴν Δύσιν· ἀλλ' οὗτος ἀπήτησεν ἐν τοιούτοις γάμοις τὴν αἴτησιν ἀντιφωνήσεως (ἀδείας αὐτοκρατορικῆς). Ἀλλὰ καὶ ὁ Μ. Ἰουστινιανὸς παρέλαβεν εἰς τὸν κώδικα αὐτοῦ τὴν διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (Κωδ. ε΄, 12 Εἰσ. α΄,10 § 4). Ἡ Ἐκκλησία ὅμως ἔχουσα ἰδίαν ἀρχὴν ἐλευθέρας ἀναπτύξεως δικαίου οὐδόλως ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρήσῃ τοὺς τοιούτους γάμους κατ' ἀρχὴν ὡς ἐπιτετραμμένους. Διὸ ὁ Ζωναρᾶς καὶ ὁ Βαλσαμὼν (Σύνταγ. Β΄ 433) φρονοῦσιν ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀορίστου τρόπου, καθ' ὃν ὁ 87ος κανὼν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου τὰ ἰσχύοντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κωλύματα περιεῖχε, καὶ ἕνεκα τοῦ ἀπαραδέκτου τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου, ἐγένετο ὁ 54ος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ. Ἐν τῷ κανόνι τούτῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαγορεύονται καὶ οἱ μεταξὺ τέκνων ἀδελφῶν γάμοι ἐπὶ ποινῇ ἑπταετοῦς ἀφορισμοῦ μετὰ διασπάσεως τοῦ παρανόμου συνοικεσίου. Μετὰ τὴν ΣΤ΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, αἱ Εἰσηγήσεις, αἵτινες πρότερον ἐπέτρεπον τοὺς τοιούτους γάμους, δὲν κατηργήθησαν μὲν ἐκπεφασμένως, ἦσαν ὅμως ἐκτὸς ἰσχύος· καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ κανόνος εἰσέρχεται ἐν τῇ Ἐκλογῇ (740) (β΄ 2) ἐν τῷ Προχείρῳ (λδ΄ 72) καὶ ἐν τοῖς Βασιλικοῖς (κη΄ 5.1) ὡς καὶ εἰς τὰς ἀκολούθους συλλογὰς

(Ἀρμ. δ΄ 7.10 κλπ). (πρβλ. καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀπαγορεύσεις Μιχ. Κηρουλ. (Σύνταγ. Ε΄ 40 Ἀριστηνοῦ Συνοψ. κανονων. ἐν Voell Bibl. α΄ 701 Ματθ. Βλαστ. Σύντ. ΣΤ΄.128).

4. Τὸ κώλυμα τοῦ 5 βαθμοῦ. Περαιτέρω ἐπέκτασις τῶν ἀπαγορεύσεων διὰ τοὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς ἐν τῷ γράμματι τοῦ 54 κανόνος δὲν ἐξεδηλώθη. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως εὗρε βάσιν τινὰ καὶ διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν γάμων τοῦ 5 βαθμοῦ (Ματθ. Βλαστ. ΣΤ΄ 128) ἐν τῷ ρωμαϊκῷ (Dig. κγ΄ 2, 39) καὶ βυζαντινῷ δικαίῳ (Ἐκλογ. β΄, 2. Προχ. η΄15. Ἐπαναγ. ιβ΄,13. Βασιλ. κη΄, 54) ἅτινα λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν τὴν σχέσιν τῶν γονέων (τάξις τῶν γονέων) τὴν μετὰ τὸν γάμον σχηματιζομένην, ὡς π. χ. ἐν γάμοις τοῦ ἀδελφοῦ μετὰ τῆς προεγγόνης (=δισεγγόνης) τῆς ἀδελφῆς, ἀπηγόρευσαν τοιούτους γάμους. (Ἀρμεν. δ΄. 7. 10).

(ἕπεται συνέχεια).

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

καὶ αἱ ἐν αὐτῇ μοναὶ καὶ οἱ μοναχοὶ, πάλαι τε καὶ νῦν» ἐστὶν ὁ τίτλος βιβλίου, γραφέντος ὑπὸ κληρικοῦ ὁμογενοῦς ἁγιορείτου, τοῦ διακόνου Κοσμᾶ Βλάχου, ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Πκύλου. Σελίδες 23 προλόγου, 376 ὕλης· ὧν ἐξαιρετέαι αἱ 34 βιβλιολογικαὶ μᾶλλον οὖσαι, ὁδηγοῦσαι δὲ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀκριβῶς εἰς ἐρεύνας περὶ Ἁγίου Ὄρους τὸν θέλοντα πλείονα ἵνα μάθῃ, ἐὰν θελήσῃ τις, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ χρηστοῦ βιβλίου τοῦ πατρὸς Κοσμᾶ, ἵνα ζητῇ πλείονα. Διότι τοιαύτη ἡ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως καὶ μελέτης τοῦ συγγράμματος ἀντίληψίς μου, ἧς ἕνεκα καὶ μακρότερος ἐπιβάλλεταί μοι λόγος περὶ αὐτοῦ.

Τὸ ἔργον τοῦ ἱερολογ. διακόνου κ. Κοσμᾶ ἐστὶ τὸ τελευταῖον ἑλληνιστὶ γεγραμμένον περὶ Ἁγίου Ὄρους, οὗ πρὸς σύνταξιν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ συγγραφεὺς ἠσχολεῖτο, καθὸ δὲ τοιοῦτον ἔδει ἵνα ἀντλήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν προεκδεδομένων εἴ τι δόκιμον καὶ χρήσιμον, εἴ τι δυνάμενον ἵνα γραφῇ, ὅπερ ἠδύνατο καὶ ἵνα μελετηθῇ· διότι αἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει βιβλιοθῆκαι πλουτοῦσί τινα τῶν περὶ Ἄθω γραφέντων, ἡδὲ ρωσσικὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἂν μὴ ἀπατῶμαι, κέκτηται πάσας τὰς περὶ Ἁγίου Ὄρους ἐκδόσεις, ἃς ἠδύνατο καὶ δύναται, τῶν φιλομούσων πατέρων αὐτῆς ἐπιτρεπόντων, ἵνα μελετήσῃ ὁ θέλων ἐξ αὐτοψίας κρῖναι τί νέον ἑκάστη τούτων, ἐν ἀντιβολῇ πρὸς προγενεστέρας ἐκδόσεις, τῷ φιλίστορι παραδίδωσιν.

Ἀπητεῖτο δὲ μελέτη πασῶν τούτων τῶν πηγῶν, διότι τὸ προσαρτηθὲν τῷ χρησίμῳ βιβλίῳ τοῦ ἱερολογ. κ. Κοσμᾶ εὑρετήριον αὐτῶν χρησιμεύσει μὲν πολλοῖς, ἐνιαχοῦ δὲ φέρει καὶ χαρακτῆρα βιβλιοκριτικόν, καὶ ἔδει, διότι δυνατὸν ἦν, ἵνα ἀποβῇ ἀκριβέστερον. Ὅταν π. χ. οἱ λιβελλογράφοι (ἴδε σελ. 348, ἀριθ. 15) ἀναγράφωνται ἐν ταῖς πηγαῖς, ἐνῷ ἔδει ἵνα ἀφορισθῇ διὰ τὰ pamphlets τόπος ἴδιος (ἀποβλήματα λόγου χάριν), ὅταν ἐξηγῆται τί σημαίνει τὸ Σ. Χ. Κ., τότε νομίζω ὅτι καὶ τῆς «Ἀνωτέρας Ἐπισκιάσεως» (σελ. 344, ἀριθ. 6) ὁ συγγραφεὺς ἔδει 'ν' ἀναζητηθῇ. Ἐσημείωσα γὰρ ἐν τῷ «Ἄθωνί» μου (σελ. 231 ἐν τέλει τῆς ὑποσημειώσεως) συγγραφέα τῆς «Ἐπισκιάσεως» Ἀζαρίαν τὸν πρὸ τοῦ νῦν ὁσιολογ. κ. Ματθαίου βιβλιοφύλακα τῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος μονῆς, ὡς αὐτὸς εἶπέ μοι· καὶ ἔδει νῦν ἢ 'να κυρωθῇ τὸ γραφέν, ἢ 'να διαψευσθῇ· λυποῦμαι δ' ὅτι δεκοκτακετίαν μετ' ἐμὲ γράψας ὁ σεβαστὸς φίλος κ. Κοσμᾶς οὔτε τὸ ἓν ἔπραξεν, οὔτε τὸ ἕτερον, ἐὰν ἀπαιτῆται μάλιστα 'να ἐπανορθῶνται σφάλματα φίλων ὑπὸ φίλων καὶ συναδέλφων, ἡμῶν δῆλον οὖν, οἳ οὐδέποτε θέλομεν δυσκανασχετήσει κἂν ἔτι πικρότερόν πως, **ἀλλ' ἀπὸ χρηστοῦ συνειδότος**, ἡ διόρθωσις γίνηται. Ὁμολογοῦμεν ὅτι τὰ τρώματα φίλων ἀξιοπιστότερα, κατὰ τὸ παλαιὸν ῥητόν, ὑπὲρ ἑκούσια φιλήματα ἐχθρῶν. Ταῦτα γράφονται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς ἐκτενέστερον λόγον περὶ τοῦ τοιούτου θέματος, εὐθὺς ὧδε γινόμενον.

Ἡ διάκρισις ἐν τῷ χαρακτηρισμῷ τῶν πηγῶν ἀπαιτεῖται· αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν εἰσὶ λίβελλοι πάσης πίστεως ἀνάξιοι· αἱ δέ, φυλλάδες οὐδενὸς ἐπιδεκτικαὶ χαρακτηρισμοῦ, ὡς ἡ τοῦ Γ. Α. Νικολοπούλου «Περιήγησις» καὶ αἱ «Ἐντυπώσεις» τοῦ Ραπτάρχου, ἢ μεταγραφὴ καὶ μίμησις, ἄνευ καὶ μνείας ἀκριβοῦς, δυστυχῶς, ἐκ συγγραμμάτων ἑλληνικῶν, ὡς αἱ τοῦ κ. Θ. Βελλιανίτου ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» (μεταγράφοντος ἔντισι μέρεσι τὸν «Ἄθωνά» μου τοιουτοτρόπως)· τρίτην τάξιν ἀποτελοῦσιν Ὁδηγοὶ ἐπισκεπτῶν, οἷον εἰπεῖν, καθὼς τὸ ἔργον τοῦ κ. Σχινᾶ· τετάρτην τάξιν αἱ πολιτικαὶ φυλλάδες, ὧν ὁ σκοπὸς ἡ μελέτη τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει φυλετικῶν ἀνταγωνισμῶν, οἷον τὸ φυλλάδιον τοῦ φίλου καθηγητοῦ κ. Πκύλου Καρολίδου· καὶ πέμπτην τὰ σπουδαῖα ἔργα τὰ καθαρῶς ἱστορικὸν χαρακτῆρα φέροντα. Ἥκιστα δὲ δυνατὸν 'να θεωρηθῶσι πηγαὶ τοιοῦται οἱ κατάλογοι τῶν χειρογράφων ἢ περὶ βιβλιοθηκῶν καὶ χειρογράφων ἐκθέσεις, ὧν ἀναγραφὴν ἐπόθουν λεπτομερεστέραν· οὕτω λ.χ. ὁ σημειῶν τὸ κατὰ τὸ 1838 ἐκδοθὲν πρῶτον τεῦχος τοῦ

Κατκλόγου τῶν ἁγιορειτικῶν χειρογράφων ὑπὸ Σπ. Π. Λάμπρου (ἔν τισι μέρεσι σελίδες τινὲς ἀντικατεστάθησαν δι' ἑτέρων ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει), ὅπερ ἄχρηστον νῦν, ὁ τὴν Ἔκθεσιν περὶ βιβλιοθηκῶν (τοῦ αὐτοῦ) ἀναφέρων, ἔδει 'ν' ἀναγράψῃ καὶ τὴν ὁμοίαν Ἔκθεσιν τοῦ κ. Ν. Β. Χρυσανθίδου (πρωτοπρεσβυτέρου νῦν Ἀθανασίου), ὡς καὶ πολλὰ ἕτερα ἀποσπάσματα διατριβῶν ἐκτενεστέρων ἐν ἐφημερίσιν, ὡς ἐν τῷ «Ἀνατολικῷ Ἀστέρι» τῷ 1884 καὶ συγχρόνως ἐν τῷ «Θεατῇ», ἐν τῷ «Ταχυδρόμῳ» (1899) ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ κ. Εὐστ. Π. Ἰωάννου κλπ.

Ἡ τῶν πηγῶν ἀναγραφὴ ἔπρεπε 'να ἦ λεπτομερεστέρα, πρὸς ἀπονομὴν δικαιοσύνης πᾶσι τοῖς ἐργασθεῖσιν· ἡ ἐν σελίδι 352 (ἀριθμ. 40) σημειουμένη διατριβὴ τοῦ μακαρίτου Νικάνδρου Βατοπεδινοῦ, ἡ πάσης σημασίας στερουμένη (πράγματι δὲ λίβελλος ἐναντίον τοῦ «Ἀθωνός» μου), ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν δῆθεν τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει σχολῆς, ἀλλ' οὕτως ἀγγελλομένη δεικνύει ὅτι μόνον αὐτὴ περὶ τῆς σχολῆς ἐγράφη ταύτης· καὶ ὅμως ἡ μακρὰ διατριβή μου περὶ λογίων καὶ βιβλιοθηκῶν τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰβήρων μονῆς ἀποσιωπᾶται, ὡς καὶ ἡ περὶ δύο γραμμάτων τῆς ἀθωνιάδος ἀκαδημίας, ἐνῷ ἐξεδόθησαν ἀμφότεραι ἐν τῷ Γ' καὶ τῷ Δ' τόμῳ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας», ἧς πλήρη σειρὰν κέκτηνται πᾶσαι βεβαίως αἱ φιλομουσότατα ἁγιορειτικαὶ μοναί. Ἐπίσης ἐὰν ἀναφέρωνται (σελ. 351, ἀρ. 32 καὶ 34 καὶ ὑποσημ.) ἐκδόσεις ἐγγράφων ἁπλῶς ὑπὸ Καισαρίου Δαπόντε καὶ Χριστοφόρου Ξηροποταμηνοῦ, καὶ αἱ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. γέροντος Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, ἔδει ἐν κατκλλήλῳ χώρῳ 'να γένηται μνεία καὶ τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθέντων ἐγγράφων τῆς ἱερᾶς μονῆς Παντοκράτορος (ὑποσημ. ἐν 225 σελ. τοῦ βιβλίου τοῦ πατρὸς Κοσμᾶ) καὶ τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἐσφιγμένου μονῆς, ἐν τόμοις Η', Θ' καὶ ΙΘ' τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας», πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀναγραφῆς τῶν πηγῶν, ἰδίᾳ τῶν ἑλληνικῶν, ἵνα μὴ ἀναγράφωμεν καὶ τὰς ἀηδίας τοῦ Λουκιανῶφ καὶ εἴ τινος ἑτέρου. Ἐπίσης ἔδει 'ν' ἀναγραφῇ ἡ ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ φίλου κ. A. Mordtmann, ἰατροῦ, ἔκδοσις ἁγιορειτικῶν ἐγγράφων ἐν παραρτήματι τοῦ Κ'—ΚΒ' τόμου τοῦ παρ' ἡμῖν Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου.

Τρεῖς ἔτι παρατηρήσεις ἀπαρκιτήτους ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου τῶν πηγῶν ἐπιτρέψει μοι ὁ φίλος πατὴρ Κοσμᾶς.

Ἡ πρώτη ἀναφέρεται εἰς ἐμὴν διατριβὴν ἐκδοθεῖσαν ἐν τῷ τοῦ ἔτους 1902 ἡμερολογίῳ «Φάρῳ τῆς Ἀνατολῆς», ἣν ἔδει 'να ἴδῃ ὁ συγγραφεὺς τῆς «Χερσονήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους», καὶ δι' ὅσα γράφω περὶ τινων μονῶν, πλείονα τῶν ἐν τῷ «Ἀθωνί» μου γραφέντων, καὶ διὰ τὴν πιστὴν ἀναγραφὴν τῶν ἡγουμένων τοῦ ἐν Μόσχᾳ μετοχίου τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς. Ἡ δευτέρα ἀναφέρεται εἰς ἀναγραφὴν ἐγγράφων ἐκκλησιαστικῶν περὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐκδεδομένων τύποις, οἷον τὰ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. καὶ ἦν ἤλπιζον πλήρη, ἐὰν ἀναγράφῃ τὰ ἐκδεδομένα. Ἐν τούτοις ἐκδεδομένον ἐστι καὶ τὸ τοῦ 1875 σιγίλλιον περὶ τῆς μονῆς ταύτης ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ, ὡς καὶ τὰ περὶ τῆς ρωμουνικῆς σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου ὑπὸ τῆς αὐτῆς σκήτης ἐκδεδομένα, τύποις ἐκδούσης καὶ φυλλάδιον ἀπαριθμοῦν τὰς «Εὐεργεσίας τῶν ρουμούνων» πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος (ἴσως τῷ 1881). Ἡ τρίτη παρατήρησις ἀποβλέπει εἰς τὰς ἀπαριθμουμένας ἐν σελ. 360—361 ἐκδόσεις τῶν βιογραφιῶν ἁγιορειτῶν ὁσίων ἀνδρῶν, τὰς ὑπὸ ρώσσων γενομένας ἑλληνιστὶ (μόνον;) Ἡ παράταξις αὐτῶν ἀπήτει 'να ἀναγραφῶσι καὶ αἱ ὑπὸ Ἀθανασίου (εἶτα Ἀγαπίου) Λάνδου καὶ Νικοδήμου ἐκδόσεις (ἐν ἁπλῇ ἑλληνικῇ) βιογραφιῶν ἐκτενῶν τοιούτων, καὶ ἡ ἐν ἑνὶ σώματι νέα αὐτῶν ἔκδοσις ἐν τῷ δεκατετράτόμῳ Συναξαριστῇ Κ. Δουκάκη, ὡς καὶ ἡ περὶ Βατοπεδίου διήγησις ἐν τῇ «Ἁμαρτωλῶν Σωτηρίᾳ» καὶ ἐν «Λόγῳ περὶ ἐξόδου ψυχῆς» (1763). Ἐπίσης ἐὰν ὡς πηγαὶ ἱστορικαὶ ἀναφέρωνται Διήγησίς τις περὶμιᾶς εἰκόνος, ἔδει 'ν' ἀναγραφῇ καὶ ἡ ἑλληνιστὶ καὶ ρωσσιστὶ περὶ τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας Παραμυθίας τῶν τεθλιμμένων. Ἐὰν ἀναφέρωνται αἱ (ρωσσιστὶ) οἰκιδήτινες Ἐπιστολαὶ ἁγιορείτου, πρέπει 'ν' ἀναγραφῇ καὶ ἡ τοῦ ἀοιδίμου Διονυσίου Πύρρου τοῦ Θετταλοῦ «Ἐπιστολὴ αὐτοσχέδιος καὶ ἀδελφικὴ» κτλ. ἐκδοθεῖσα τύποις ἐν Ἀθήναις τῷ 1851.

(ἕπεται συνέχεια).

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο λῆξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15

» τοῦ ἑνὸς τόμου μόνον » 8

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων ἐκκλησιαστικῶν, μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, εἰς τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—15

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Τὸ προσεχὲς 16 φύλλον τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐκδοθήσεται τῷ σαββάτῳ 24 ἀπριλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως—Περὶ τοῦ διδασκάλου Μακαρίου τοῦ Καλογερᾶ—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀνυπόστατα θρυλήματα. — Οὐδεμιᾶς ὑποστάσεως ἔχεται τὸ παρά τινος τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς εἰδήσεσιν ἀγγελθὲν ὅτι κατὰ «θετικὰς αὐτῆς πληροφορίας, σκέψεις ἀνταλλάσσονται περὶ μεταθέσεως τῶν μητροπολιτῶν Ἀγχιάλου κ. Βασιλείου καὶ Μογλενῶν κ. Ἰωαννικίου».

Ἱερὰ Σύνοδος.—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ ὁ ἐκ τῶν νέων συνοδικῶν σεβασμ. μητροπολίτης Ρόδου κ. Ἰωακείμ, ὃν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. προϋπήντησεν ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Βενιαμίν. Ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης προσεφώνησε δεόντως τῷ σεβ. μητροπολίτῃ Ρόδου ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ, καταλλήλως ἀπαντήσαντι. — Τῇ παρελθούσῃ δὲ κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτῶν τοὺς σεβασμ. συνοδικοὺς μητροπολίτας Ἐλευθερουπόλεως κ. Πανάρετον καὶ Κρήνης κ. Θεόκλητον.

Σωματεῖα. — Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, τῆς ἑορτῆς ἀγομένης τοῦ ἐν Ἔξω-κιονίῳ ἠθικοθρησκευτικοῦ σωματείου «Εὐαγγελισμοῦ», παρέστη διερμηνεύων τοῖς μέλεσι τὰς εὐχὰς τοῦ παναγ. οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν διακόνων ἱερολογ. κ. Ἀπόστολος. Τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ἱερὰν ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου Γοργοεπηκόου λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνστάντιος, τὸν δὲ πανηγυρικὸν ἀνέγνω ὁ ἐλλόγιμος κ. Φ. Δημητριάδης.

Συνεδρία δύο Σωμάτων.— Σήμερον συγκληθέντα τὰ δύο Σώματα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου συνεσκέψαντο περί τινων ζητημάτων, εἶτα δὲ προέβησαν εἰς τὰς ἐξῆς ἐκλογάς.

Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή. — Πρόεδρος τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξελέγη ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλόθεος· μέλος δ' αὐτῆς ἐκπροσω-

ποῦν τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ὁ κ. Ἄγγελος Ἰωαννίδης ἀντὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος κ. Σόλωνος Καζανόβα.

Ἐφορία Ἐθν. Φιλανθρωπ. Καταστημάτων.—Μέλος τῆς Ἐφορίας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων ἐκπροσωποῦν τὸ Συμβούλιον ἐξελέγη ὁ κ. Μάρκος Πορτοκάλογλους, ἀντὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος ἐξοχ. Κ. Βαϊάννη. Προκειμένου δὲ περὶ τῆς ἀπὸ τῆς Ἐφορίας παραιτήσεως τοῦ κ. Ἠλία Ἠλιάσκου, τὰ δύο Σώματα μὴ ἀποδεξάμενα ταύτην ἐξέφρασαν τὴν εὐχὴν ὅπως παρακληθῇ ὁ παραιτηθεὶς ἵνα ἀποσύρῃ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ προτρεπόμενος πρὸς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. Ἀντὶ δὲ τοῦ ἀποχωρήσαντος ἐκ τῆς Ἐφορίας κ. Ἀριστ. Αὐγουστοπούλου ἐξελέγη ὁ κ. Σταῦρος Νομικός.

Ἐπιτροπὴ Ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν.—Μέλος κληρικὸν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ ταύτῃ ἐξελέγη ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐλευθεροπόλεως κ. Παγάρετος, ἀντὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος πανιερ. Ἡλιουπόλεως κ. Ταρασίου· μέλος δὲ λαϊκὸν ἐκπροσωποῦν ἐν αὐτῇ τὸ Συμβούλιον ὁ κ. Κ. Ταχιντζῆς, ἀντὶ τοῦ κ. Κ. Ἀνανιάδου.

Ἐφορία Ἀρχιγενείων Καθιδρυμάτων.—Συζητήσεως γενομένης ἐν τῇ σημερινῇ συνεδρίᾳ τῶν δύο Σωμάτων ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου τοῦ ὑπὸ τοῦ Δ. Ε, Μ. Συμβουλίου ψηφισθέντος κανονισμοῦ τῶν ἐν Ἐπιβάταις Ἀρχιγενείων Καθιδρυμάτων, ἀφορῶντος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ προέδρου τῆς ἐφορίας ταύτης, ἐνεκρίθη ὅπως τὸ Συμβούλιον τροποποιήσῃ τὸ ἄρθρον τοῦτο συνῳδὰ προηγουμένῃ ἀποφάσει τῶν δύο Σωμάτων ὅπως οἱ πρόεδροι τῶν ἐφοριῶν τῶν εὐαγῶν καθιδρυμάτων, ὡς ὄντες κληρικὰ πρόσωπα, διορίζωνται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Πατριαρχικὰ Γραφεῖα.—Τὰ δύο Σώματα προβάντα σήμερον εἰς ἀνασύστασιν τῆς προϋπαρχούσης καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν μελῶν αὐτῆς διαλυθείσης Ἐπιτροπῆς τῆς ἐντεταλμένης τὴν ἐξέλεγξιν τῆς λειτουργίας τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γραφείων ἐξελέξατο τοὺς σεβασμ. μητροπολίτας Ρόδου κ. Ἰωακεὶμ καὶ Ἐλευθεροπόλεως κ. Πανάρετον καὶ τοὺς ἐκ τῶν συμβούλων κκ. Γιάγκο βέην Ἰωαννίδην καὶ Ἄγγελον Ἰωαννίδην μετὰ τῆς ἐντολῆς ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξετάσασα τὴν κατάστασιν τῶν γραφείων ὑποδείξῃ τὰ λπτέα μέτρα εἴ που ἐν τῇ λειτουργείᾳ αὐτῶν ἀπάρχει τι τὸ κακῶς ἔχον.

Ἐπιτροπὴ Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας καὶ πατριαρχ τυπογραφείου.—Τοῦ σεβ. προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ τοῦ πατριαρχ. τυπογραφείου μητροπολίτου Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτου ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς προεδρείας ταύτης, ἔκνεα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν, διωρίσθη ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντῖνος.

Μητρόπολις Σερρῶν.—Καθὰ θετικῶς ἐμάθομεν, ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Σερρῶν κ. Γρηγόριος ἀνέλαβε τὴν δαπάναις ἰδίαις ἀνέγερσιν οἰκοδομήματος τοῦ γυμνασίου τῆς πόλεως ταύτης. Ἡ πατρῴζουσα κοινότης Σερρῶν, ἐπὶ πατριωτικοῖς αἰσθήμασι καὶ ἐπ' εὐσεβείᾳ ἀπὸ αἰώνων διακριθεῖσα, ἔσχε τὸ εὐτύχημα κατὰ τὴν τελευταίαν ἰδίως ἑκατονταετηρίδα νὰ ποιμαίνηται ὑπὸ ἀρχιερέων, διακριθέντων ἐπὶ φιλογενείᾳ καὶ παιδείᾳ, καὶ ζήλῳ ἀκραιφνεῖ ὑπὲρ τῶν κοινῇ συμφερόντων.

Μητρόπολις Βιζύης.— Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρελθούσης κυριακῆς ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Βιζύης κ. Νικόδημος προπεμφθεὶς ἐκ μέρους τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμεν. πατριάρχου ὑπὸ τοῦ ἱερολ. δευτερεύοντος. Τὸν ἀναχωρήσαντα μητροπολίτην, ἄγοντα αὐθήμερον τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐπεσκέψατο ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης. Τῇ δὲ παρελθούσῃ τρίτῃ τηλεγραφικῶς ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκ Βιζύης ὅτι αἰσίως ἀφίκετο εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας, τυχὼν ἐγκαρδίου δεξιώσεως παρὰ τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ.

Μητρόπολις Σηλυβρίας.—Τῷ πανιερ μητροπολίτῃ Σηλυβρίας κ. Διονυσίῳ αἰτήσαντι παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἄδειαν, ἐπετράπη ὅπως χάριν περιθάλψεως τῆς ὑγείας αὐτοῦ ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν.

Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης.—Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνστάντιος, πρωτοστατῶν ἐν πάσῃ κοινωφελεῖ ἐπιχειρήσει εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἀποβλεπούσῃ, ἀνέλαβε τὴν ἀνασύστασιν τῆς κοινοτικῆς ἐν Κοζάνῃ βιβλιοθήκης, συσταθείσης πρὸ σχεδὸν ἑνὸς αἰῶνος. Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ σεβασμ. ποιμένος αὐτῶν θέλουσιν ἀνταποκριθῇ βεβαίως οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης εὐδοκίμως ἐμπορευόμενοι Κοζανῖται,

ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἐπὶ δύο ἑκατονταετηρίδας ἡ Κοζάνη διεκρίθη διὰ τὴν λαμπρὰν αὐτῆς σχολὴν, ἣν ἐπὶ βραχὺ διηύθυνεν ὁ μέγας τοῦ γένους διδάσκαλος Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις. Σύστασις κοινοτικῶν βιβλιοθηκῶν δεικνύει τάσιν καὶ μέριμναν ἐπὶ διασώσει θησαυρισμάτων πατρώας σοφίας, καὶ πρὸς πλουτισμὸν καὶ διαφύλαξιν αὐτῶν καθῆκον ἔχει νὰ συνεργήσῃ πᾶς ὁμογενὴς τιμῶν καὶ τεθηπὼς τὰ πάτρια.

Μητρόπολις Ροδοπόλεως.—Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ροδοπόλεως κ. Γερβάσιος διὰ γράμματος αὐτοῦ πὐχαρίστησε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐγκρινάσῃ πρότασιν αὐτοῦ ὅπως ὡς ἕδρα τῆς ἀνασυστηθείσης ἄρτι ἐπαρχίας αὐτοῦ ὁρισθῇ ἡ κωμόπολις Καρυαὶ (Δζιβιζλίκιον) ἡ ἄλλοτε περιώνυμος θερινὴ διαμονὴ τῶν Κομνηνῶν αὐτοκρατόρων.

Ἐξαρχία Μετσόβου. — Ἡ ἀξιότιμος ἐφορία Μετσόβου διὰ γράμματος αὐτῆς ὑπέδειξε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς κατάλληλον ἔξαρχον διὰ τὴν ἐξαρχίαν Μετσόβου τὸν ἑλλογ. κ. Δημ. Σακαρᾶν ἐπὶ τριακονταετίαν γραμματέα τῆς αὐτόθι κοινότητος καὶ ψάλτην χρηματίσαντα καὶ διαγωγὴν ἀνεπίληπτον ἐπιδειξάμενον. Ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἐγκρίνασα τὸ ὑποδειχθὲν πρόσωπον, ἐνέκρινεν ἅμα ὅπως γραφῶσι τὰ δέοντα τῷ σεβασμ. μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων κ. Σωφρονίῳ ἵνα προβῇ εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ ὑποδεδειγμένου.

Ἱερὰ Μονὴ Σινᾶ.—Ἡ ἐν Καΐρῳ ἀντιπροσωπεία τῆς ἀδελφότητος τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ, διὰ γράμματος αὐτῆς ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς χθὲς, ἅμα μὲν ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ὁ σεβασμ. ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου κ. Πορφύριος ἕνεκα γήρατος καὶ ἀσθενείας ἀνιάτου ὑπέβαλε τὴν ἀπὸ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ παραίτησιν, δεκτὴν ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος γενομένην, ἅμα δ' ὅτι συνῳδὰ τῷ τὴν ἀδελφότητα διέποντι κανονισμῷ προσεκλήθησαν εἰς Κάϊρον οἱ ἡγούμενοι καὶ ἐπίτροποι τῶν Μετοχίων τῆς ἱερᾶς μονῆς ὅπως προβῶσιν εἰς ἀνάδειξιν καταλλήλου διαδόχου. Ὧ Ἐφ' ᾧ καὶ ἐπικαλοῦνται τὰς εὐχὰς τῆς μητρὸς Μ. Ἐκκλησίας.

Κηδεία ἀρμενοκαθολικοῦ πατριάρχου.—Κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ ἀρμενοκαθολικοῦ πατριάρχου ἀοιδίμου Πέτρου Ἐμμανουελιὰν, τελεσθεῖσαν τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐν μέσῳ συρροῆς ἐπισήμου κόσμου ἐν Πέραν, παρέστη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος μετὰ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ κ. Ἀντ. Οἰκιάδου.

Ἐπέτειος ὀνόματος. — Τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ πρώην Ἱεροσολύμων κ. Νικοδήμῳ, ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑορτὴν, ἡ Α. Θ.Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς, ὡς ἐπίσης διεβίβασε τὰς συγχαρητικὰς αὐτοῦ προσρήσεις διὰ τοῦ ἱερολ. δευτερεύοντος καὶ τῷ ἑορτάζοντι ἐπιτρόπῳ τοῦ Παναγ. Τάφου πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Νικοδήμῳ, ὅστις ἐδέξατο ἐπὶ τῇ ἑορτῇ καὶ τὰς ἐπισκέψεις τῶν σεβ. συνοδικῶν καὶ πλείστων ἐγκρίτων τοῦ κράτους ὁμογενῶν λογάδων τοῦ γένους καὶ βαθμούχων.

Ἐπισκέψεις. — Προχθὲς ὁ ἐξοχ. πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰ. Γρυπάρης ἐπισκεψάμενος τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπεσκέψατο ἅμα καὶ τὸν σεβασμ. μητροπολίτην Ἐφέσου κ. Ἰωακείμ.

Ἅγιον Ὄρος.—Διατρίβει ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, μείνας ἐν τῇ ρωμουνικῇ σκήτῃ τοῦ τιμίου Προδρόμου κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα, ὁ σεβασμ. μητροπολίτης πρώην Οὐγγροβλαχίας κ. Γεννάδιος—Ἀφίκετο εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐξ Ἁγίου Ὄρους ὁ ἐκ τῶν προεχόντων μοναχῶν τῆς· τοῦ ἁγίου Παύλου μονῆς ὁσιολογ. διάκονος κ. Ἱερόθεος—Ἐπίσης ἀφίκετο ἐξ Ἀφουσίας, ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ μικρὸν, ἕνεκα ὑποθέσεων τῆς ἱερᾶς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς, ὁ ἐκ τῶν προεστώτων αὐτῆς ὁσιολογ. γέρων κ. Διονύσιος.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Νέα Σιών. — Ἐξεδόθη τὸ Α΄ τεῦχος τοῦ ἐπισήμου ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων· πρὸς τὸ παρὸν τὰ τεύχη Α΄ καὶ Β΄ ἀπαρτισθήσονται ἐξ ἑξῆς, βραδύτερον δ' ἐξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλων. Τὰ πρῶτα ἄρθρα ἀνάγονται εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τοπογραφίαν καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν τῆς ἁγίας γῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ σχολάρχου τῆς θεολογ. σχολῆς τοῦ Σταυροῦ πανοσιολ. ἀρχ. κ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως ἱερολογ. κ. Μελετίου Μεταξάκη, ὑπὸ τοῦΜ. ἀρχιδιακόνου τῆς Ἐκκλησίας ταύτης κ. Κλεώπα καὶ ὑπὸ τοῦ ἑλλογ. διδασκάλου κ. Π. Λουβάρεως· ἐν τέλει συνεκδίδοται βίος τοῦ ὁσίου Σάββα, οὗ ὁ ἐκδότης ἁπλος. Ἐν

γένει ἡ ὕλη τοῦ συγγράμματός ἐστι σοβαρά, οἷα πρέπει εἰς ἐκκλησιαστικὰ περιοδικὰ ἐπίσημον χαρακτῆρα περιβεβλημένα.

Δημόσιαι διαλέξεις.—Ὡς πέρυσιν ἐγένοντο δημόσιαι διαλέξεις ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἱερατικῆς σχολῆς, περὶ ὧν ἐγκαίρως ἔγραψεν ἡ «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια», οὕτω καὶ ἐφέτος· τὸ πρόγραμμα αὐτῶν, γενομένων ἐν κυριακαῖς ἴσως, ἐκδίδωσιν ἡ «Νέα Σιὼν» ἔχον οὕτως: Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν· ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. καὶ σχολάρχου τοῦ Σταυροῦ κ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου—Ἡ χριστιανικὴ οἰκογένεια κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον· ὑπὸ Παντελεήμονος Ἀθανασιάδου, διακόνου, σχολάρχου τῆς Ἱερατικῆς—Ἡ ἐν Ἰορδάνῃ μονὴ τοῦ τιμίου Προδρόμου· ὑπὸ τοῦ Μ. ἀρχιδιακόνου Κλεώπα—Ὁ πατριάρχ. Φώτιος ὡς κανονολόγος· ὑπὸ τοῦ ἀρχ. Καλλίστου—Ἡ καταστροφὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ ὑπὸ τῶν Περσῶν· ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Μελετίου Μεταξάκη—Ἰάκωβος ὁ πάτμιος διδάσκαλος ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὸν ΙΖ΄ αἰῶνα·ὑπὸ Κλήμεντος Καρναπᾶ διακόνου, καθηγητοῦ—Ὁ καινὸς ἄνθρωπος κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον· ὑπὸ Διονυσίου Μαραγκουδάκη, καθηγητοῦ—Ἡ μοναχικὴ ζωὴ ἐν Παλαιστίνῃ μέχρι τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Περσῶν· ὑπὸ Χριστοφόρου Δανιηλίδου, διακόνου (μαδυτηνοῦ)—Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι· ὑπὸ Κ. Ἡλιάδου, καθηγητοῦ—Περὶ μάγων καθόλου καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐπισκεψαμένων τὸν ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντα Σωτῆρα· ὑπὸ Π. Λουβάρεως, καθηγητοῦ—Αἱ σύγχρονοι ἀρχαιολογικαὶ ἔρευναι καὶ ἀνακαλύψεις ἐν Παλαιστίνῃ, ὑπὸ Ν. Σπυρίδωνος ἰατροῦ.

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ·

5. Τὸ *κώλυμα τοῦ 6 βαθμοῦ. Εὐθὺς μετὰ τοὺς χρόνους τῆς ΣΤ΄ Συνόδου συναντῶμεν ἐν τῇ αὐστηρῶς χριστιανικῇ περὶ γάμου νομοθεσίᾳ τῆς Ἰσαυρικῆς περιόδου τὴν διαταγὴν Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου (740) (Ἐκλογ. β΄, 2) ὅτι ἐπίσης ὁ 6 βαθμὸς εἶναι κώλυμα γάμου καὶ μάλιστα ἄνευ προσοχῆς μόνον ἐπὶ «τῆς τάξεως τῶν γονέων», τουτέστιν οὐ μόνον μεταξὺ παιδὸς ἀδελφοῦ καὶ προεγγόνης ἀδελφῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ δισεξαδέλφων. Παρὰ τὴν ἀντίθεσιν, ἥτις ἐξεδηλώθη ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας κατὰ τῆς Ἰσαυρικῆς, ἐγένετο ἡ νέα αὕτη ἀπαγόρευσις δεκτὴ εἰς τὸ Πρόχειρον (ζ΄, 4) καθὼς καὶ εἰς τὰ Βασιλικὰ (κη΄, 5.1. LX. 32) (πρβλ. καὶ Βαλσ. εἰς 68 καν. Μ. Βασιλείου· Σύντ. Δ΄, 223. Ἀρμ. δ΄, 7. 10).

Κατά τινας (Zhismann), ἐπειδὴ δὲν εἶναι παραδεκτὸν ὅτι ἡ Ἐκλογὴ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ὡς καὶ τὸ Πρόχειρον καὶ τὰ Βασιλικὰ ἐνωρίτερον τὸ κώλυμα τοῦτο ἐδημιούργησαν, ὑποτίθεται ὅτι ἐνωρὶς ἤδη ὑπῆρχον τάσεις πρὸς εὐρυτέραν ἑρμηνείαν τῆς ἐκφράσεως «οἰκείας ἐξαδέλφης» τοῦ 54 κανόνος, αἵτινες εὗρον τὴν ἔκφρασιν αὐτῶν ἐν ταῖς μνημονευθείσαις νομοθεσίαις. διὰ τοῦτο καὶ ἐξηγεῖται πῶς ὁ Βαλσαμὼν εἰς τὴν «διάγνωσιν» αὐτοῦ τόσον καθωρισμένως διϊσχυρίζεται ὅτι ἤδη ὁ 54 κανὼν ἀπηγόρευσε τὸν 6 βαθμόν. (Σύντ. Δ΄, 556). Ἀλλὰ ταῦτα μένουσιν ἁπλαῖ εἰκασίαι. Καθ' ἡμᾶς τὸ γράμμα τοῦ 54 κανόνος «οἰκεία ἐξαδέλφη» ἀποκλείει τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἐξαδέλφην. Ἀκολούθως δὲ θὰ ἴδωμεν πλείονα ἐν τῷ τρίτῳ μέρει τῆς μελέτης ταύτης.

Μετὰ τοὺς νόμους, αἱ πηγαὶ καὶ οἱ κανονισταὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὁμοφώνως θεωροῦσι τὸν 6 βαθμὸν ὡς κεκωλυμένον (οὕτω ἐν τόμῳ Σισινίου Σύνταγμα, Ε΄, 17. Ἐν τῇ συνοδικῇ ψήφῳ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ Κηρουλ. Σύντ. Ε΄ 40 Δημητρ. Χωματ. αὐτόθι σ. 423). Ὑπάρχουσιν ἐν τούτοις ἤδη ἀπὸ τοῦ ΙΒ΄ αἰῶνος παραδείγματα ἐξαιρέσεών τινων· οὕτως· ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος ὁ Α΄ (κατὰ τὸ ἔτος 1183) τὴν ἐκ τῆς Θεοδώρας ἐκτὸς γάμου γεννηθεῖσαν κόρην αὐτοῦ Εἰρήνην μετὰ τοῦ Ἀλεξίου τοῦ ἐκτὸς γάμου υἱοῦ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ Μανουὴλ ἤθελε νὰ νυμφεύσῃ, ἠρνήθη μὲν ὁ πατριάρχης Θεοδόσιος ὁ Α΄ νὰ εὐλογήσῃ τὸν γάμον τοῦτον καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἐκουσίαν ἐξορίαν ἐπὶ τῆς Τερεβίνθου, ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ εὗρε βούλγαρον (πιθανῶς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν) ἐπίσκοπον, ὅστις ηὐλόγησε τὸν γάμον. Καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ΙΓ΄ αἰῶνος ὁ ἕκτος βαθμὸς ἐθεωρεῖτο ὡς κώλυμα ἀπόλυτον, οὕτως ὥστε πᾶσαι αἱ ἀπόπειραι πρὸς ὥθησιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς παραμέλησιν τοῦ κωλύματος ἐναυάγουν. Κατὰ τὸ ἔτος 1295 Ἄννα

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 160—163.

ἡ Παλαιολογίνα ἡ ἀνεψιὰ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Η΄ τοῦ Παλαιολόγου ἠθέλησε νὰ συνδέσῃ τὴν κόρην αὐτῆς μετὰ τοῦ Μιχαὴλ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τοῦ Β΄· ἐπειδὴ ὅμως προὔκειτο περὶ 6ου βαθμοῦ, «αὕτη ἔγνω ἀποστέλλειν πρὸς βασιλέα· καὶ λιπαρεῖ δὲ πατριάρχην καὶ Ἐκκλησίαν παριδεῖν νόμους κειμένους»· ἀλλ' ἡ ἀπόπειρα αὐτῆς αὖτη ἐναυάγησεν. (Παχυμ. Ἀνδ. γ΄,κεφ. 4). Εἰς τοὺς τελευταίους ὅμως αἰῶνας συναντῶμεν οὐκ ὀλίγα παραδείγματα γάμων δισεξαδέλφων ἐξ ἐπιεικείας ἢ συγκαταβάσεως, ἤτοι «οἰκονομίᾳ ἐκκλησιαστικῇ», ὡς λέγουσιν αἱ πηγαί. Οὕτω, ἐπὶ παραδείγματι, ἀγνώστου πατριάρχου διάταξις περὶ τὸ ἔτος 1707 ἐπέτρεψε γάμον δισεξαδέλφων ἐπάγουσα «τὴν τοιαύτην ἄδειαν τοῖς ρηθεῖσι προσώποις μόνοις (Μανωλάκῃ δηλ. καὶ τῇ δισεξαδέλφῃ αὐτοῦ) ἰδίως συνεχωρήσαμεν κατ' οἰκονομίαν διὰ τὴν ἐνοῦσαν περίστασιν, οὐ μὴν δὲ **καὶ ἄλλοις τισὶ παρομοίοις** παραχωροῦμεν τῆς τοιαύτης ἀδείας οὕτω γενέσθαι **ἐξ ἀποφάσεως**» (Μ. Γεδεὼν Καν. Διατ. σ. 151-153). Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σοβαροὶ λόγοι διασώσεως οἰκογενειακῆς τιμῆς («διὰ τὴν ἐνοῦσαν περίστασιν») ὑπηγόρευον καὶ τοιαύτας ἀδείας, ἀλλ' ἀπαντῶσι καὶ παραδείγματα ἀδείας πρὶν ἢ οἱ σοβαροὶ λόγοι ἐπέλθωσι. Πάντες δὲ σχεδὸν οἱ πατριάρχαι τῶν τελευταίων χρόνων ἔδωκαν τοιαύτας ἀδείας, ὡς ἀσφαλῶς ἐξάγεται ἐκ τῆς μελέτης τῶν πρακτικῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου Κωνσταντινουπόλεως· (πρβλ. καὶ Νομολ. Θεοτοκᾶ σ. 159 κ. ἑ. καὶ Καραβοκ. οἰκογ. δίκ. σ.81). Ὅ,τι ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα οἰκονομικῶς εἰς ὡρισμένα πρόσωπα μόνον ἐπέτρεψαν, τοῦτο ἡ τῆς Ρωσσίας αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία, ἐκ συγκαταβάσεως καὶ αὕτη, ἀλλ' ἐλευθέρως, εἰς πάντας ἐπιτρέπει, ἤτοι γάμους τοῦ ἕκτου βαθμοῦ ὡς καὶ τοῦ πέμπτου ἔτι· τοῦ τελευταίου τούτου καὶ κατ' οἰκονομίαν ἔτι παραδείγματα δυσκόλως δύναταί τις νὰ εὕρῃ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ πολλῶν αἰώνων (βλ. Καραβοκ. σ. 73 (πρακτ. ἰ. Συνόδου 10 δεκεμβρ. 1872). Τὸ συνοδικὸν τῆς αὐτοκεφάλου Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας οὐκάζιον σχετικῶς πρὸς τὴν κατάργησιν τοῦ ε΄ καὶ ς΄ βαθμοῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 19 ἰαν. 1810 (Milas Kirchenrect) σ. 528)· πρὸ τούτου ὅμως ἀπὸ τοῦ 1752 ὑπῆρχεν αὐτοκρατορικὸν οὐκάζιον.

6. Τὸ κώλυμα τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ. Ἡ σιωπὴ τοῦ ἀστικοῦ καὶ κανονικοῦ δικαίου ἐπὶ τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ ἦτο ὁ λόγος, δι' ὃν ἐπὶ μακρὸν οἱ γάμοι τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ ἐθεωροῦντο ἐπιτετραμμένοι· «ὁ δὲ ἕβδομος βαθμὸς διὰ τὸ ἐκ τούτων παρασιωπηθῆναι χώραν ἐλάμβανε καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν οὐκ ἐκωλύετο» (Δημ. Χωμ. Σύνταγ. Ε΄, σ.423). Καὶ πράγματι τὰ κείμενα τῶν νόμων ἀπαγορεύουσι τὸν γάμον ἐντὸς τῶν ἓξ μόνον βαθμῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀστικῷ κληρονομικῷ δικαίῳ θεωρεῖται καὶ ὁ ἕβδομος βαθμὸς ὡς cognatio naturalis (συγγένεια φυσικὴ), ὡς ἤδη ὁ Ἰούλιος νόμος ἔλεγε (Zhismann 241), διὰ τοῦτο συνεπέρανάν τινες, ὅτι καὶ κώλυμα γάμου ὑφίσταται ἐν τῷ ἑβδόμῳ βαθμῷ, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ διάταξις αὕτη περιελήφθη καὶ εἰς τὰ Βασιλικά, καθ' ἃ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ δισεξαδέλφου ἢ δισεξαδέλφης (Βασιλ. ιδ΄ 2, 6. πρβλ. καὶ Ζωναρᾶ περὶ γάμου δισεξαδέλφων Λιακοπ. «γάμος» σ. 65). Ἀλλ' ἀφορμὴν πρὸς ἀπαγόρευσιν τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ ἔδιδε καὶ ὁ εἰκοστὸς ἕβδομος κανὼν τοῦ Μεγ. Βασιλείου, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς κατ' ἀρχὴν πάντας τοὺς γάμους, ἐν οἷς ὑπάρχει σύγχυσις ὀνομάτων, ἀπαγορεύων. (Συντ. Δ΄, 263). Καὶ ἐνταῦθα δὲ θὰ ἦτο οὐχὶ εὐπρεπὲς, ἐὰν ὁ εἷς σύζυγος ὠνομάζετο συνάμα δισεξάδελφος τοῦ πατρὸς τοῦ ἑτέρου. Ἀλλὰ μέχρι καὶ τοῦ 997 ἐν τῷ τόμῳ τοῦ πατριάρχου Σισιννίου μόνον οἱ ἓξ βαθμοὶ μνημονεύονται. Ἡ πρώτη ἀπαγόρευσις ἐγένετο διὰ δεσποτικοῦ τινος γράμματος ἀγνώστου αὐτοκράτορος πρὸς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν Λέοντα (βλ. σημ. 6 Zhismann σ. 243. Σ. Ε΄ 36 καὶ Α΄ 280, Ε΄ 55) ἐπὶ πατριάρχου Ἀλεξίου, ὅστις καὶ συνοδικῶς (μεταξὺ 1025—1043), δοθείσης ἀφορμῆς ἔκ τινος Ἰωάννου Κουβουκλεισίου προβαλόντος τὸ πρόβλημα εἰ ἔνονομος ἢ μὴ ὁ γάμος Θεοδότης τινος πρὸς Βασίλειον (7ου βαθμοῦ) ἀπεφάσισεν, ἵνα ὁ γάμος μὴ ἐπιτρέπηται μὲν ἐρωτώμενος, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ὅμως, προστιθεμένων ἐπιτιμίων τινῶν, νὰ μὴ διασπᾶται· καὶ δικαιολογεῖ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ταύτην καὶ ἐκ τοῦ ἄνωθι δεσποτικοῦ γράμματος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς σιωπῆς τοῦ νόμου, «ὅστις τοῖς τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ γάμοις οὔτε ἐπιτρέπει, οὔτε ἀπαρνεῖται»·

Καὶ ὁ διάδοχος τοῦ Ἀλεξίου Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος (1043-1058) ἀσχολεῖται ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἔν τινι συνοδικῇ ψήφῳ, ἐξ ἀφορμῆς ἐρωτήσεως τοῦ μητροπολίτου Κορίνθου. Ἐν τῇ ψήφῳ ταύτῃ τὸ κώλυμα τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ στηρίζεται ἑρμηνευτικῶς ἐπὶ τῶν Βασιλικῶν καὶ χαρακτηρίζεται ὁ ἐν τούτῳ γάμος ὡς «μολυσμὸς τοῦ γένους καὶ φθορὰ καὶ μίξις ἀκόλαστος». Τὸ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς (Συντ. Ε΄.47) δὲν ἐκφράζεται μετὰ τῆς αὐτῆς αὐστηρότητος. Καὶ τοῦ ἀγνώστου μὲν πάντως ὅμως πρὸ τοῦ Λουκᾶ Χρυσοβέργη ἀκμάσαντος πατριάρχου πιττάκιον (Συντ. Ε΄, 92) ἐκδοθὲν ἐξ ἀφορμῆς Λαμπουδίου τινὸς, συνεζευγμένου μετὰ Ἄννης τινὸς δισεξαδέλφης τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐρωτήσαντος ἐὰν ὁ τοιοῦτος γάμος εἶνε ἐπιτετραμμένος, εἶνε ἐπιεικές πως, διότι δὲν διασπᾷ τὸν τοιοῦτον γάμον συναφθέντα, ἀλλ' ὑποβάλλει τοὺς συζύγους ὑπὸ ἐπιτίμια. Εἶνε περίεργον, ὅτι ἡ συνοδικὴ αὕτη Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου ψῆφος δὲν εὑρίσκεται ἐν ἄλλῳ τινὶ ἐπισήμῳ κανονικῷ ἐγγράφῳ, οὔτε μνημονεύουσι κἂν ταύτης οἱ κανονολόγοι, ὡς ὁ Ζωναρᾶς (Σύντ. Δ΄, 597), οἵτινες φαίνονται ὅλως ἀγνοοῦντες ταύτην. Ἴσως διότι ἡ ψῆφος αὕτη δὲν ἔτυχεν αὐτοκρατορικῆς ἐπικυρώσεως καὶ οὕτω κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐπὶ αἰῶνα ὅλον οἱ γάμοι τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ, ἂν μὴ ἐπετρέποντο, τοὐλάχιστον γινόμενοι δὲν διεσπῶντο. Κυρίως, αὐστηρῶς τὸν γάμον τοῦτον ἀπηγόρευσε συνοδικὸν σημείωμα ἐπὶ Λουκᾶ τοῦ Χρυσοβέργη, συνταχθὲν κατὰ ἀπρίλιον τοῦ 1166. Ἐν τῷ σημειώματι λέγεται ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, ἥτις εἶνε ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Νικόλαος ὁ Ἁγιοθεοδωρήτης, ὅστις ζητεῖ ἵνα ρητῶς ἀπαγορευθῇ ὁ ἕβδομος βαθμὸς, διότι ἡ συνοδικὴ ψῆφος τοῦ Ἀλεξίου παραχαράττεται, καθ' ὅσον μάλιστα αὕτη δὲν διαλύει τοὺς γενομένους ἤδη ἐν τῷ κωλύματι τούτῳ γάμους «καὶ πολλοὶ ἡττώμενοι κάλλει ἢ πλούτῳ τῷ ῥέοντι ὑπαγόμενοι συνάπτουσι κρύφα τοιούτους γάμους». Ἡ σύνοδος «ἑφερμηνεύουσά τε καὶ σαφηνίζουσα, ὡς λέγει, τὴν συνοδικὴν τοῦ πατριάρχου Ἀλεξίου οἰκονομίαν» (Συντ. Ε΄,97) ἀπαγορεύει ἀπολύτως τὸν τοιοῦτον ὡς αἱμομικτικὸν χαρακτηριζόμενον γάμον καὶ «γεγενημένον διασπᾶσθαι διακελεύεται» ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης ἀπριλίου 1166· οἱ πρὸ τῆς χρονολογίας ὅμως ταύτης ἀναγνωρίζονται. Ὁ ἐκτελῶν τοιοῦτον γάμον ἱερεὺς καθαιρεῖται. Τὸ συνοδικὸν τοῦτο σημείωμα ἔτυχε καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ κυρώσεως καὶ περιελήφθη ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Ἀρμενοπούλου. Ἐπὶ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου (1185—1195), πατριαρχεύοντος Βασιλείου τοῦ Καματηροῦ, ἐξεδόθη «πρόσταξις» ἐπιτρέπουσα τὸν γάμον τοῦ Καντακουζηνοῦ κυρίου Ἰωάννου μετὰ τῆς αὐταδέλφης τοῦ βασιλέως κυρίας Εἰρήνης, εἰς ἕβδομον βαθμὸν συγγενευούσης, ἀλλὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς ἁπλῆ ἐξαίρεσις «ὅσον τὸ εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους ἀπρακτῆσαι τὰ παρὰ τῆς συνόδου καὶ τοῦ βασιλέως κυρίου Μανουὴλ χάριν τοῦ τοιούτου γάμου» (Βαλσαμ. I. I,) ἣν πολλοὶ κανονισταὶ κατόπιν καὶ ἀπεσιώπησαν. Καὶ Δημήτριος δὲ ὁ Χωματηνὸς καὶ ὁ Βαλσαμὼν παραδέχονται πλέον τὸν ἕβδομον βαθμὸν ὡς ἀπολύτως κεκωλυμένον (βλέπε Συντάγματος Δ΄, 559 καὶ Ε΄, 423· καὶ Ἀρμενοπούλου I.I).

Ἐν τούτοις τὸ 1611 ἐπὶ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ δευτέρου, σύνοδός τις ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Θεοφάνους ἐξέδωκε συνοδικήν τινα διάσκεψιν καὶ ἀπόφασιν δημοσιευθεῖσαν καὶ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Ἱερουσαλὴμ, καθ' ἣν οἱ γάμοι τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ κωλύονται μὲν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀκυροῦνται γενόμενοι ἤδη, ὡς ἡ ἀρχαία πρᾶξις ἀπήτει. (Σ. Ε΄, 156). Ἡ συνοδικὴ αὕτη ἀπόφασις χρήζει ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν προσοχῆς καὶ μελέτης· ἐξεδόθη ἐξ ἀφορμῆς διαφόρων ἐπὶ τοῦ γάμου ἐρωτήσεων γινομένων ὑπὸ πολλῶν ἀρχιερέων καὶ λαϊκῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν προσοχὴν, ἵνα μὴ φανῇ ἀσεβοῦσα πρὸς τὰ θεσπισθέντα ἐν τῷ τόμῳ τοῦ Σισινίου καὶ βασιλικῶς κυρωθέντα, τροποποιεῖ αὐτὸν οὐσιωδῶς ἐν πολλοῖς καὶ ἀπειλεῖ ἀργίᾳ καὶ ἀφορισμῷ τὸν τολμῶντα νὰ ἀνατρέψῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς «**εἰς τὸ μετέπειτα**». Κακῶς δέ τινες ἐθεώρησαν ταύτην ὡς μεταβατικὸν μέτρον, καθόσον δῆθεν δὲν ὠνομάσθη **συνοδικὸς τόμος,** ὡς εἴθισται, ἀλλ' ἀπόφασις.

Ὁ πατριάρχης Νεόφυτος, καίτοι ἀναγνωρίζει τὴν σημασίαν τοῦ βασιλικῶς κυρωθέντος τόμου ἐπάγει «ἀλλ' ὅμως **ἡμεῖς** καὶ πρὸς τὴν τοῦ καιροῦ κατάστασιν καὶ τοῦ ἡμετέρου γένους δουλείαν καὶ τὸ τῶν πολλῶν μικρόψυχον ἀποβλέποντες, τοῦ ἐπιτιμίου τοὺς συναπτομένους

ἀπολύομεν»· καὶ κατωτέρω: «τὸ ἐξεῖναι τῇ ἀρχιερατικῇ συνόδῳ καὶ ἄδειαν κεκτῆσθαι μεταβαλεῖν τὰ πράγματα καὶ ἐξοικονομεῖν κατὰ τοὺς καιροὺς, ἵνα μή τις ὄλεθρος γένηται καὶ τοῦτο ὁμολογούμενόν ἐστι καὶ ἀναμφίβολον».

Κατόπιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἐξεδόθη μὲν ὁ ἐπὶ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ἕκτου (1839) συνοδικὸς περὶ συνοικεσίων τόμος, ἐξ ἀφορμῆς αἰτήσεως περὶ τροποποιήσεως τῶν κωλυμάτων ὑπὸ τῶν Ἰονίων νήσων, ἀλλ' ἐν αὐτῷ οὐδεὶς γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Β΄ ἀποφάσεως, ἀλλ' ἁπλῶς «ἐπικυροῦνται καὶ ἐπιστηρίζονται τὰ ἔκπαλαι τεθεσπισμένα.... ἡ δὲ συγγενικὴ βαθμολογία.... φυλάττεται μέχρι τοῦ ὀγδόου βαθμοῦ...» Ἐντεῦθεν ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν μετὰ τὸν τόμον τοῦτον ἰσχύῃ ἡ ἀπόφασις τοῦ Νεοφύτου. Καί τινες μὲν, ὡς ὁ Θεόφιλος ὁ Καμπανίας καὶ Ἀλέξιος ὁ Σπανὸς, ἐν τῷ περὶ συνοικεσίων ἔργῳ αὐτοῦ θεωροῦσι ἐκείνην ὡς κανονικῶς κρατοῦσαν (σ. 503, 508)· ἄλλοι δ' ἐπικρίνοντες τοῦτον, ὡς ὁ Γ. Α. Μαυροκορδάτος (ἐν τῷ Περὶ ἱεροῦ μυστηρίου τοῦ γάμου ἔργῳ) (σ. 21—24) καὶ οἱ ἐκδόται τοῦ Πηδαλίου φρονοῦσι (σ. 447-451) τὸ ἐναντίον. Ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν νεωτέρων νομομαθῶν ὑφίσταται ἡ διαφωνία αὕτη· τῶν μὲν ὑποστηριζόντων ὅτι ἡ τοῦ Νεοφύτου διάταξις ὡς στερουμένη πολιτικῆς ἐπικυρώσεως εἶνε ἄκυρος, τῶν δὲ, ὅτι τοῦ Νεοφύτου ὄντος μετὰ τὴν ἅλωσιν καὶ ἐθνάρχου, καὶ δι' οὓς ἡ διάσκεψις αὐτοῦ ἐπάγει λόγους, ἡ ἀπόφασίς ἐστιν ἔγκυρος. Καὶ ἡ νομολογία τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων παρουσιάζει τὴν αὐτὴν διαφωνίαν· (βλ. Λιακοπούλου «γάμος» σ.31). Ἐν τῷ Πατριαρχείῳ ὅμως Κωνσταντινουπόλεως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι σήμερον **ἐν τῇ πράξει,** κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῶν πρακτικῶν. σχεδὸν γενικῶς δὲν φυλάττεται ὁ ἕβδομος βαθμὸς διὰ λόγους παραπλησίους πρὸς τοὺς τοῦ Νεοφύτου. Ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπάρχει καὶ συνοδικὴ ἐγκύκλιος (6 μαρτίου 1883) καταργοῦσα τὸ κώλυμα τοῦτο (βλ. Σακελλαρ. Κανον. Δίκαιον, σ. 472 καὶ Milas Kirchenrecht. σ. 528). Καὶ ἡ Ρωσσικὴ ἐπίσης Ἐκκλησία ἐν τῷ ἄνωθι μνημονευθέντι οὐκαζίῳ καταργεῖ αὐτό. Καὶ ἡ πρό τινων ὅμως αἰώνων πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας παρουσιάζει πολλὰς ἐξοικονομήσεις ἐν τῷ ἑβδόμῳ βαθμῷ (πρβλ. Μ. Ἰω. Γεδεὼν Κανονικῶν Διατάξεων σελ. 152 161 Α΄ τόμου).

ΣΗΜ. Κώλυμα γάμου ἐν τῇ ἐκ μὴ νομίμου γάμου συγγενείᾳ ἐκ πλαγίου ὑφίσταται μόνον μέχρι καὶ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ κατὰ τὸν πολιτικὸν νόμον (Βασιλ. τίτλ. Ε΄, βιβλ. κη΄. καὶ Ἀρμεν. Δ, Α΄, 21). Φαίνεται, κατά τινας, ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία σήμερον συμμορφοῦται τῷ νόμῳ τούτῳ (βλ. Νομολ. Θεοτοκᾶ σ. 160 ἔνθα πρακτικὸν Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ δ΄ βαθμοῦ· βλ. καὶ Καν. Δίκ. Σακλ. σ. 472 κλπ.). Ἀλλὰ τὰ μεμονωμένα παραδείγματα τῆς νεωτέρας νομολογίας δὲν εἶνε καθ' ἡμᾶς τοιαῦτα, ὥστε νὰ ὑψώσωμεν αὐτὰ εἰς σταθερὰν τῆς Ἐκκλησίας πρᾶξιν, τοὐναντίον δὲ ἡ ἔκφρασις τοῦ 54 κανν. τῆς Πενθέκτης «ἑαυτὴν ἡ φύσις συνέχει» δεικνύει, ὅτι ὁ φόβος τῆς αἱμομιξίας ἔπεισε πρὸς ἄλλοις τὴν Σύνοδον ἵνα ἀπαγορεύσῃ καὶ τὸν τέταρτον βαθμὸν, ἀλλ' ὁ φόβος οὗτος καὶ ἡ φυσικὴ ἀποτροπίασις τῆς αἱμομιξίας ὑφίσταται καὶ ἐν τῇ μὴ νομίμῳ συγγενείᾳ, διὰ τοῦτο ἀφοῦ οἰκουμενικὴ Σύνοδος μέχρι τοῦ τετάρτου βαθμοῦ ἀνευρίσκει αἱμομιξίαν, φρονοῦμεν, ὅτι κατά τε τὸ πνεῦμα τῆς ΣΤ΄ Συνόδου καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ φυσικοῦ ἀνθρώπου, ὁ γάμος πρέπει νὰ κωλύηται καὶ εἰς τὸν τρίτον καὶ τέταρτον βαθμὸν ἐν τῇ ἐκ μὴ νομίμου γάμου συγγενείᾳ. Πλὴν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου πιθανῶς θὰ ἐπανέλθωμεν ἄλλοτε.

(ἕπεται συνέχεια).

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ τοῦ ΚΑΛΟΓΕΡΑ,

τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πατμιάδος σχολῆς καὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ τῆς Πατμιάδος σχολῆς ἀνεκδότου πονήματος)*.

Ὁ Μακάριος ἐγεννήθη ἐν Πάτμῳ φθινούσης τῆς ΙΖ΄ ἑκατονταετηρίδος[13] ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς ἐν νήσῳ ταύτῃ οἴκου Καλογερᾶ[14]. Διδαχθεὶς τὰ πρῶ-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 155—156.

13. Τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Μακαρίου δὲν εἶνε ἀκριβῶς ἡμῖν γνωστόν· ὅτι ἐτελεύτησεν ἐν ἀρχῇ τοῦ 1737 ἀκριβῶς γινώσκομεν. Ἀλλ' ἐξ ὧν λέγει ὁ κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ πρασταὶς Barskiy ὅτι ἦν «σχεδὸν πεντήκοντα ἐτῶν» (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 347) καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ καὶ διάδοχος Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος ὅτι «ἀώρως ἀπέθανε» (ἐπιστ. Γερασ. α' καὶ ε' ἀποκείμεναι ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ) τεκμαιρόμεθα ὅτι ἐγεννήθη μικρὸν μετὰ τὴν ὀγδόην δεκάδα τῆς ιζ΄ ἑκατονταετηρίδος. Παρὰ τοῦ συντάξαντος τὴν σειρὰν τοῦ γένους τῶν Καρυοφυλλῶν μανθάνομεν ὅτι τῷ 1717 ἦν ἤδη ἱεροδιάκονος καὶ ἀπήγγειλεν ἐν Κων]πόλει ἐπικήδειον λόγον εἰς τὸν Μ. Χαρτοφύλακα Ραλλάκην, υἱὸν τοῦ Μ. λογοθέτου Ἰω. Καρυοφύλλου, (Ἰω. Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες ἐκδιδ. ὑπὸ Περ. Ζερλέντη ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορ. καὶ Ἐθνολ. Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος τόμ. Γ΄ τεῦχ. 10 σελ. 287) ἐκ τούτου δὲ δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι κατὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ἦν μικρῷ πρεσβύτερος ὡς λέγει ὁ Barskiy.

14. Ἐπί τινος ἀντιτύπου τοῦ «Τόμου ἀγάπης», συγγράμματος τοῦ Δοσιθέου, ἀποκειμένου ἐν τῇ πατμ. βιβλιοθήκῃ, γέγραπται

τα γράμματα ἐν τῇ πατρίδι, πρόσηβος ἤδη[15] ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἔτυχε τῆς θερμῆς προστασίας τοῦ περιφανοῦς οἴκου τῶν Μαυροκορδάτων[16] προσῳκειώθη δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ὑψηλάντας καὶ Καρυοφύλλας[17] καὶ πρὸς ἄλλους τῶν τοῦ γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας προκρίτων. Ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ ἐδιδάχθη τὰ ἐγκύκλια μαθήματα[18], τὰ θεολογικά, τὰ φιλοσοφικὰ καὶ τὴν λατινικὴν[19], διακούσας ἐν τοῖς θεολογικοῖς καὶ τοῖς φιλοσοφικοῖς μαθήμασιν Ἰακώβου τοῦ Μάνου[20]· φύσεως δὲ δεξιᾶς, λίαν φιλόπονος καὶ ἐπιμελὴς, διέπρεψεν ἐν πᾶσι τοῖς μαθήμασι[21]. Καὶ Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ὁμιλητὴς ἐγένετο ἀντλήσας σοφίας νάματα ἐκ τῆς πολυχεύμονος πηγῆς αὐτοῦ ἐν τῇ κατ' ἰδίαν ἀναστροφῇ[22] καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δὲ μουσικὴν ἐδιδάχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει[23]. (ἕπεται συνέχεια).

«Μακαρίου τοῦ Καλογερᾶ» διὰ χειρὸς αὐτοῦ τούτου· ἀλλὰ καὶ ἐκ παραδόσεως γινώσκομεν ὅτι ὁ Μακάριος εἶλκε τὸ γένος ἐκ τοῦ οἴκου τούτου.

15. Ἀλέξ. ὁ Τυρναβίτης, ὁ μαθητὴς αὐτοῦ, λέγει ὅτι «ἐξ **ἀπαλῶν ὀνύχων** τὴν πατρίδα καταλιπὼν ἔρωτι παιδείας ἀπῆρεν εἰς βασιλεύουσαν» (Παρὰ Σάθᾳ Μεσαιων. Βιβλ. τόμ. Γ' σελ. 505). Ἀλλ' ἀφ' οὗ **ἔρωτι παιδείας**, ὡς λέγει, ἀπῆλθεν εἰς Κων]πολιν δὲν θὰ ἦτο βεβκίως πολὺ μικρᾶς ἡλικίας. Ἐφραὶμ δ' ὁ Ἱεροσολύμων γράφει "εἰς ἡλικίαν ἐλθὼν εἰς βασιλεύουσαν ἀφίκετο,, (ἔνθα ἀνωτ.)

16. Ἐπιστ. Μακαρίου λα' (ἐν κώδ. τῆς πατμ. βιβλιοθ.) πρὸς Γεώργιον τὸν διερμηνευτὴν τοῦ στόλου τῆς κραταιᾶς βασιλείας (υἱὸν τοῦ Σκαρλάτου. ἔγγονον τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου) ἐν ᾗ λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ **πολυϊστορος** πάππου αὐτοῦ, τοῦ **λογιωτάτου γεννήτορος** καὶ τοῦ θείου αὐτοῦ Κωνσταντίνου προστίθησιν "οἱ σοὶ λαμπροὶ πρόγονοι ὡς οἰκεῖον καὶ φίλον γνήσιον περιέθαλψάν ποτε εὐτέλειαν τὴν ἐμήν,,. Πρβλ. καὶ ρλδ' καὶ ξδ', ἐν ᾗ γράφει ἐν τέλει ὅτι ἀσπάζεται τὸν πρὸς ὃν ἐπιστέλλει μετὰ τοῦ **μεγάλου δραγουμάνου**, εἰς οὗ τοὺς προγόνους "εἶχε πολλὴν παρρησίαν,,.

17. Ὅρα τὰ κατωτέρω περὶ τοῦ Μανουὴλ Ὑψηλάντου σημειούμενα.

18. Ἐφραὶμ Ἱεροτολ. (ἔνθ. ἀνωτ.) "κακεῖσε (ἐν Κ]πόλει) τὰ ἐγκύκλια καὶ φιλόσοφα μαθήματα διδαχθεὶς,,....

19. Ἀλέξ. ὁ Τυρναβίτης (ἔνθ. ἀνωτ.) "μὴ ὅτι νε τῇ ἑλληνίδι, ἀλλὰ καὶ τῇ λατινίδι διαλέκτῳ εἰς ἄκρον ἐξήσκητο καὶ ὅσον τάχος εἰς τὰ τῆς φιλοσοφίας ἀνακτόρια καὶ τὸν Ἑλικῶνα τῶν Μουσῶν καὶ τὸ τῆς θεολογίας ὕψος ἀνελήλυθεν,,. Ἐκ τῆς λατινικῆς μετέφρασεν ὁ Μακάριος" Ἐκθεσιν ρητορ. κανόνων,, περὶ ἧς ὅρα κατωτ Ὁ κ. Δημητριέβσκης ἐν οἷς περὶ Πάτμου καὶ τῆς σχολῆς γράφει (σελ. 112) παρερμηνεύσας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἐφραὶμ γραφόμενα λέγει ὅτι Ἀγάπιος ὁ Βουλισμᾶς ἐπροστάτευσε τὸν Μακάριον καὶ τὸν κατέταξεν εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν τοῦ ὀνομαστοῦ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις διδασκάλου **Ἰακώβου Γιακουμὴ** (τοῦ Μάνου). Ἀλλὰ περὶ τούτων οὐδένα λόγον ποιεῖται ὁ Ἐφραίμ· γράφων δὲ ὅτι ἐν Κων]πόλει «τὰ ἐγκύκλια καὶ φιλόσοφα διδαχθεὶς, διὰ προτροπῆς τοῦ Ἰθακησίου Ἀγαπίου τοῦ γνησίου αὐτοῦ φίλου καὶ πλείστην ἐκ γραφῆς τὴν ἐμπειρίαν ἔχοντος, κατέλαβε πάλιν τὴν ἰδίαν πατρίδα» ἐννοεῖ ὅτι ὁ Ἀγάπιος προέτρεψεν αὐτὸν νὰ κατέλθῃ εἰς Πάτμον ὅπως ἱδρύσῃ τὴν σχολήν. Σημειωτέον ὅτι ἡμαρτημένως γράφεται παρὰ Ζαβίρᾳ (Νέα Ἑλλάς· 434) «καὶ πλείστην ἐκ γραφῆς τὴν **ἐμπειρίαν ἔχων**».

20. Ἀλέξ. ὁ Τυρναβίτης (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 505) «τῷ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου κυρίου Ἰακώβου φροντιστηρίῳ θαμίζοντι»· καὶ Καισάριος ὁ Δαπόντες (ἔνθ. ἀνωτ. 128). Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Μακάριος ἐπιστέλλων τῷ Μάνῳ ἀποκαλεῖ αὐτὸν διδάσκαλόν του· «διδάσκαλέ μου πρᾳότατε καὶ σοφώτατε κὺρ Ἰάκωβε»· μνημονεύει δ' ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ καὶ τοῦ πρὸς τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην Καλλίνικον (τὸν Ἀκαρνᾶνα) προσφωνήματος τοῦ Μάνου, ὅπερ, ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, οὐδαμοῦ μνημονεύεται, προσαγορεύει δ' ἐν τέλει τὸν γαμβρόν του καὶ τὴν ἀδελφήν του τὴν **νέαν Ὑπατίαν** (ἐπιστ. ρκγ')· καὶ ἐν τῇ πρὸς Νεόφυτον δὲ τὸν πρώην Ἄρτης ἐπιστολῇ λέγει τὸν Μάνον διδάσκαλόν του· «εἰς ἃ δὲ ἀπήντησεν ὁ κὺρ Ἰάκωβος ὁ ἐμὸς διδάσκαλος (περὶ τοῦ ζητήματος εἰ δεῖ τὸν ἱερέα δὶς τῆς ἡμέρας ἱερουργεῖν) οὐδὲν ἔχω αὐτὸς προσθεῖναι» (ἐπιστ. σιϚ'). Ὁ Μάνος, κατὰ Δημήτριον τὸν Προκοπίου (παρὰ Σάθᾳ Μεσ. Βιβλ. τόμ. Γ', σελ. 499), ἦν «σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, δαιμονέστατος τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου καὶ μιμητὴς εἰς ἰδέαν λόγου τῶν ἐξαιρέτων παλαιῶν Ἑλλήνων· φιλόσοφος περιπατητικὸς καὶ τῶν τοῦ Ἀριστοτέλους δογμάτων καθηγητὴς ἄριστος, ἔτι δὲ καὶ τοῦ βάθους τῆς θείας Γραφῆς καὶ τῆς ἱερᾶς θεολογίας ἀνιχνευτὴς ἐμπειρότατος»· ἐδίδασκε δ' ἐν τῇ σχολῇ τὰ ἀκροαματικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τὰ θεολογικά. (Πρβλ. καὶ Μ. Γεδεὼν Χρονικὰ Πατριαρ. Ἀκαδημίας σελ. 137—139).

21. Ἀλέξ. ὁ Τυρναβίτης (ἔνθ. ἀνωτ.) λέγει ἐπὶ τὸ ρητορικώτερον ἴσως «τοὺς ξυμφοιτητὰς αὐτοῦ ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος παρευδοκίμησε, τοὺς μὲν νοὸς ὀξύτητι, τοὺς δὲ τῇ φιλοπονίᾳ, ἔστι δὲ οὓς ἑκατέρῳ καὶ πᾶσι πάντων ἐκράτει».

22. Ἀλέξ. Τυρναβ. (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 505).

23. Τοῦτο τεκμαιρόμεθα ἐκ τῆς πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Μ. λογοθέτην καὶ «διερμηνευτὴν τῆς κραταιᾶς βασιλείας» ἔγγονον τοῦ ἐξ ἀπορρήτων, ἐπιστολῆς τοῦ Μακαρίου, ἐν ᾗ γράφει ὅτι «ἠξιώθη μαθητείας ἔκ τε **ἀπὸ στόματος** καὶ τῶν σοφωτάτων βιβλίων τοῦ ἀξιαγάστου πάππου αὐτοῦ»· μνημονεύει δ' ἐν τοῖς κατωτέρω καὶ τοῦ εἰς τὸ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματος τοῦ Μαυροκορδάτου· (ἐπ. ρλδ'). Ὁ Σακελλίων γράφων ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν χειρογρ. τῆς πατμ. βιβλιοθήκης (σελ. 144) περὶ τῶν εἰς τὸ ὑπόμνημα τοῦτο σχολίων τοῦ Μακαρίου λέγει ὅτι ὁ Μακάριος διήκουσε πρῶτον τοῦ ἐξ ἀπορρήτων καὶ εἶτα τοῦ Μάνου· ἀλλὰ μαθητὴς τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ἐν τῇ σχολῇ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ χρηματίσῃ ὁ Μακάριος, ἀφ' οὗτος ἐσχολάρχησεν ἀπὸ τοῦ 1665—71 (Μ. Γεδεὼν Χρον. πατριαρχ. Ἀκαδημίας σελ. 99 καὶ 104. Σάθᾳ Νεοελ. Φιλ. 386), ὁ δὲ Μάνος μετὰ τριακονταπενταετίαν ὅλην προέστη τῆς πατρ. σχολῆς. (Γεδεὼν ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 133 καὶ 137. Πρβλ. καὶ Σάθᾳ Νεοελ. Φιλολ. σελ. 431).

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—16

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολαὶ πατριαρχικαὶ περὶ ἱερῶν ὀφειλῶν—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ – Νέαι ἐπιστολαὶ Ἀποστόλου Παύλου — Περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ γένους διδασκάλου Μακαρίου τοῦ Καλογερᾶ (συνέχεια) — Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μονῆς Λαύρας, ὑπὸ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου (συνέχεια)—Βιβλιοκρισία· ἡ Χερσόνησος τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω, ὑπὸ Μ. Ι. Γεδεὼν (συνέχεια) - Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου, ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. καὶ κθηγητοῦ Δημ. Γεωργιάδου (συνέχεια) — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑΙ ΠΕΡΙ ΙΕΡΩΝ ΟΦΕΙΛΩΝ ἀπελύθησαν καὶ στέλλονται πρός τινας τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ θρονου, ὑπομιμνήσκουσαι καθῆκον ἱερὸν, οὐ παρά τισιν ἡ ἐκπλήρωσις ἀναβάλλεται. Πρὸ διμηνίας ἀκριβῶς, μικρὸν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ φεβρουαρίου, γράφοντες ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἠγγείλαμεν ὅτι ἑπτὰ τῶν ἱερῶν μητροπόλεων ἀπέστειλαν ἐν ὅλῳ ἑνδεκακισχίλια γρόσια πρὸς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, τὸ σύνολον τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν αὐτῶν ναῶν καταβολῆς τῆς ἀνεπαισθήτου δι' ἕκαστον προσότητος, καὶ σήμερον, δυστυχῶς, ἀναφέρομεν, κατὰ καθῆκον ὅτι μόνον ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Ἡρακλείας, Ἀδριανουπόλεως καὶ Φιλιππουπόλεως περιῆλθον, ἐν μιᾷ τετραμηνίᾳ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ διανυομένου ἔτους, εἰς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον ἐκ μὲν τῆς πρώτης τὸ ὅλον 4995 γρόσια, ἐκ τῆς δευτέρας 2106 καὶ 998 ἐκ τῆς τρίτης, ὀφειλὴ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὄντα πάντα.

Τὰ γραφόμενα ἡμῶν ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ τὰ κοινὰ πράττοντας, ὡς ἀπευθύνονται καὶ τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας· ἡ δὲ ἀρχὴ, δι' ἧς πᾶσα σκέψις καὶ πᾶσα αἴτησις καὶ πᾶσα ἀπόφασις τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ἀρχῆς, τῆς ὑπερκειμένης ἐκείνων, πρὸς τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν γνωστοποιεῖται καὶ διαβιβάζεται, ἐστὶν ἡ κατὰ τόπον ἱερὰ μητρόπολις, ἐπισκοπὴ, καὶ πατριαρχικὴ ἐξαρχία. Ἐὰν δὲ πρὸς αὐτὰς ἀποστέλλωνται καὶ αἱ τὰς σκέψεις καὶ αἰτήσεις καὶ τὰς ἐθνικὰς ἀποφάσεις, τὰς ψήφῳ κοινῇ τῶν δύο ἀνωτάτων τῆς Ἐκκλησίας συμβουλίων λαμβανομένας, ἐξαγγέλλουσαι, αὐτὴ βεβαίως ἡ νόμιμος ὁδὸς, διότι αὐταί εἰσιν αἱ νόμιμοι καὶ θεοπρόβλητοι πνευματικαὶ κατὰ τόπους ἀρχαί.

Πρὸς αὐτὰς ἀποτείνεται καὶ πάλιν ἡ Ἐκκλη-

σία, πολλάκις ἐν διαστήματι ὀκταετίας, καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τοὺς τὰ κοινὰ πράττοντας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις· συμβουλαὶ δὲ καὶ προτροπαί, ἢ καὶ ἁπλῶς ὑπομνήσεις ἤρκεσαν ἐν πολλοῖς μέρεσιν ἵνα προθύμως ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν λαός, ὁ τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ πασχούσῃ καὶ πειραζομένῃ συμπονῶν καὶ συμπάσχων, ἐπικροτήσῃ τῇ ἐθνικῇ ἀποφάσει, καὶ προθύμως οἱ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ταμεῖα διοικοῦντες, ἐθνικαῖς ἀνάγκαις, οὐχὶ ἐξ ἰδίων, ἀρωγοὶ δεικνύμενοι, τὸ καθῆκον ἐπετέλεσαν. Εἰς τὴν φωνὴν τῶν ἱερῶν ποιμένων, εἰς τὴν φωνὴν καὶ τὴν ἀπόφασιν Ἐκκλησίας καὶ Γένους, κοινῇ γνωστὴν καθισταμένην διὰ τῶν ἀνωτάτων δύο Συμβουλίων, οὐδεὶς εἶπεν ὄχι, οὐδεὶς ἀντέταξε πρόφασιν πενίας· ἤρκεσαν αἱ ὑπομνήσεις ἢ παραινέσεις τῆς πνευματικῆς ἀρχῆς, ὅπως οἱ ἐκασταχοῦ εὐσεβεῖς ὁμογενεῖς καὶ ἀπὸ τῆς ἕκτης καὶ ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης ἐπιτελέσωσιν, ὅ,τι ἀνέβαλλον νὰ πράξωσιν ἀπὸ τῆς πρώτης. Τοῦτο δεικνύει μάλιστα ὁ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπολογισμὸς, καὶ τοῦτο γινώσκοντες ἐλέγομεν ἐγκαίρως ὅτι οὐχὶ πρὸς τοὺς ποιμένας ἀλλὰ πρὸς τὸ ποίμνιον ἀποτεινόμεθα, καὶ ὅτι οὐχὶ ἀπὸ τοῦ θυλακίου αὐτῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικῶν ταμείων ἡ Ἐκκλησία ἀπαιτεῖ· καὶ τοῦτο γινώσκοντες ἀπεξεδεχόμεθα τὴν ἀπότισιν ὀφειλῶν ἱερῶν, καὶ μετὰ περιχαρείας καὶ καθηκόντως ἠγγέλλομεν τὰ ὀνόματα τῶν ἱερὰς καὶ ἀφύκτους ὀφειλὰς ἐξοφλούντων, πᾶσι τούτοις συνιστῶντες πρὸς μίμησιν καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης, πρωτεύσαντάς τε καὶ ὑστερήσαντας.

Οὐδεὶς ἐκ τούτων παρεγνώρισε τὰς ὀφειλὰς τοῦ κέντρου τῆς ὀρθοδοξίας, ἃς ἀπέναντι δυσπραγούντων ἀναλαμβάνει, οὐδεὶς ἐγόγγυσεν, οὐδὲ γογγύσει πάντως ἐν τῇ τοῦ καθήκοντος ἐκπληρώσει, προεξαρχούσης ἐν τούτῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἧς οἱ 40 ναοὶ σχεδὸν ἑβδομήκοντα λιρῶν ποσὸν κατ' ἔτος ἐκ τῶν ταμείων αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ χορηγοῦσιν· ἔχουσι δὲ πάντες, ἔχει πᾶς παρ' ἡμῖν ναὸς ἐνταῦθα τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, ἔχει τὰ πρὸς πενομένους, τὰ πρὸς ἀθώας ὑπάρξεις, τὰ πρὸς ἀγαθοεργὰ σωματεῖα καθήκοντα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις, οὐχὶ δ' ὀλίγοι πιέζονται ὑπὸ χρεῶν· ἀλλ' οἱ διοικοῦντες τὰ κατ' αὐτοὺς εὐσεβεῖς ἄνδρες ὑπ' ὄψιν ἔχουσιν ὅτι ποσὸν ἡμισείας ἢ μιᾶς λίρας χορηγούμενον ἐτησίως οὐδὲν ζημιοῖ τὴν οἰκονομικὴν τοῦ ἰδίου ναοῦ κατάστασιν, τὸ δὲ σύνολον τῆς τοιαύτης πανταχόθεν εἰσφορᾶς ἀποτελεῖ πόρον οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἐὰν ὑπὸ πάντων ἐπιδιωχθῇ ἡ εἴσπραξις αὕτη, πρώτιστα δὲ καὶ κυρίως ἐν ἐπαρχίαις, ὅπου οὐδεμία ἔξωθεν ἀντίδρασις ἢ προσβολή τις ἢ εἰσβολὴ ἐπηρεάζει τὴν ὁμαλὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν αὐτῶν πραγμάτων. Ἑπομένως ἐλπίζομεν ὅτι οἱ εὐσεβεῖς τῶν κοινῶν διαχειρισταὶ οἱ κατὰ τὰς εὐπραγούσας καὶ μὴ οὕτως ἐπηρεαζομένας ἐπαρχίας, οἷαι αἱ τῆς Καισαρειας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Ἀμασείας, Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Ἰκονίου, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, Σερρῶν, Φιλαδελφείας, Ἀγκύρας, Μηθύμνης, Ἐλασσῶνος καὶ ἕτεραι, πρὸς ἃς ἡ Ἐκκλησία καὶ πάλιν ἀποτείνεται διὰ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν αὐτῶν, θέλουσι καθορίσει τὰ κατὰ τὴν μονιμότητα καὶ τὴν εἴσπραξιν τῆς ἐπιβεβλημένης ταύτης πρὸς τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον εἰσφορᾶς τῶν κατὰ μέρος ἐκκλησιαστικῶν ταμείων. Ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων οἱ λόγοι οἱ τὴν εὐρωστίαν ἐπιβάλλοντες τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, καὶ τὴν ὑπόθεσιν ὑπὸ πολλὰς ἀπόψεις ἐξητάσαμεν· ἀλλ' ἀνεπτύχθησαν ἑκάστοτε καὶ διὰ πατριαρχικῶν γραμμάτων, καὶ ταῦτα ἔδει ν' ἀνακοινωθῶσι πρὸς τοὺς τὰ κοινὰ πράττοντας ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ. Πάντες πρέπει νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἓν ὑπάρχει τὸ μέγα καὶ θεοφύτευτον τοῦτο κέντρον τὸ διέπον, εὐλογοῦν, καὶ συγκρατοῦν καὶ στηρίζον τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐθνικὴν παρ' ἡμῖν ζωὴν καὶ κίνησιν, καὶ τὸ κέντρον τοῦτο, διὰ τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων, ἀπὸ τῶν μερικωτέρων κατ' ἐπαρχίας ἀπεκδέχεται, καὶ ἀπὸ κλήρου καὶ λαοῦ, καὶ συναντίληψιν ὑλικὴν καὶ συμπάθειαν, κηρύττον καὶ διδασκον ὅτι σῶμα ὑγιὲς ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ὑγιὲς τὸ σύνολον, οὔτε τὰ μέλη πρέπει νὰ νομίζωσιν ὅτι ἡ εὐρωστία ἑκάστου ἀρκετή ἐστι νὰ σώσῃ καὶ τὰ μέρη. Τοῦτο δ' ἐστιν ἀλήθεια ἀπὸ αἰώνων ἀναπτυχθεῖσα καὶ γνωστὴ πᾶσι τοῖς ἀνεπτυγμένοις, οἵτινες ὀφείλουσι ν' ἀναπτύσσωσι καὶ διδάσκωσιν αὐτὴν τοῖς ἀγνοοῦσι, καὶ νὰ ἐπιβάλλωσιν αὐτὴν καὶ τοῖς ἀρνουμένοις τὸ κῦρος αὐτῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία δύο Σωμάτων.— Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ συνεκροτήθη ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ παναγ. οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κοινὴ τῶν δύο Σωμάτων συνεδρία, καθ' ἣν συνεσκέψαντο περὶ σπουδαίου ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος. Ἀποφάσει τῶν δύο Σωμάτων, τῇ πέμπτῃ, ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ὑψ. τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ, μετὰ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου Οἰκιάδου ἐφέντη.

Πατριαρχικὸς ναός. — Χθὲς, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, πανηγυρίζοντος τοῦ σεπτοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης σὺν τοῖς σεβασμ. μητροπολίταις Ἐφέσου, Νικομηδείας, Ρόδου, Μιτυλήνης, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Σερβίων καὶ Κοζάνης, καὶ Κρήνης.

Βασιλικὴ ἑορτή. — Κατὰ τὴν χθὲς ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων ἐν Σταυροδρομίῳ τελεσθεῖσαν δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῶν ἑλλήνων Γεωργίου Α' παρέστη, ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος ἑρμηνεύσας τῇ Α. Ἐξ. τῷ πρεσβευτῇ τὰς πατριαρχικὰς προσρήσεις καὶ εὐχάς. Ἐν τῇ πρεσβείᾳ παρῆσαν ἐπίσης οἱ ἐπίτροποι τῶν ἁγίων τόπων ἀρχιμ. κ. Νικόδημος τοῦ Παναγίου Τάφου, ἀρχιμ. κ. Θεόφιλος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὡς καὶ ὁ σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς παν. μητροπολίτης Σάρδεων κ. Μιχαήλ.

Ἡγεμὼν Σάμου. — Χθὲς ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος ἡρμήνευσε τὰς συγχαρητικὰς προσρήσεις τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τῇ Α. Ὑψ. τῷ Ἰωάννῃ ἐφέντῃ Βιθυνῷ, ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτοῦ ὡς ἡγεμόνος τῆς Σάμου, ἀντὶ τοῦ παραίτησιν ὑποβαλόντος ἐξοχ. Ἀλεξάνδρου βέη Μαυρογένους.

Μητρόπολις Ἰκονίου. — Ὁ ἐν τῇ βασιλευούσῃ παρεπιδημῶν πανιερώτατος μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἀθανάσιος προτιθέμενος νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἠτήσατο παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Καισαρείας πατρίδα αὐτοῦ καὶ εἶτα διὰ Μερσίνης ἐπισκεφθῇ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ κατόπιν τὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἡ Ἐκκλησία ἐχορήγησε τὴν αἰτηθεῖσαν ἄδειαν.

Μητρόπολις Σμύρνης.—Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος διατρίβουσιν ἐν Σμύρνῃ, κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς πόλεως ταύτης, οἱ πανιερ. μητροπολῖται Καρπάθου καὶ Κάσσου κ. Ἀγαθάγγελος καὶ Ἡλιουπόλεως καὶ Θυατείρων κ. Ταράσιος, ἀναχωρήσας μετὰ διαμονὴν ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἐφορία Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῶν δύο Σωμάτων ἐξελέγη μέλος τῆς ἐφορίας τῶν ἐθν. φιλανθρ. Καταστημάτων ὁ κ. Ἀπόστολος Σιφναῖος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἐν αὐτῇ ὡς ἁπλοῦ ἄλλοτε μέλους διατελοῦντος κ. Μ. Πορτοκάλογλου, προσφάτως δὲ διορισθέντος ὡς μέλους ἐκπροσωποῦντος ἐν αὐτῇ τὸ Συμβούλιον.

Πανηγύρεις ναῶν. — Ἐν τῷ ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου ἱερῷ ναῷ τοῦ ἐκεῖσε Ἁγιοταφικοῦ μετοχίου, πανηγυρίζοντι χθὲς, ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ὁ μακαριώτατος πατριάρχης πρώην Ἀντιοχείας κ. Σπυρίδων.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις. — Τῷ χθὲς ἄγοντι τὴν ὀνομαστικὴν ἑορτὴν αὐτοῦ κ. Γ. Λιανοπούλῳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης τηλεγραφικῶς διεβίβασε τὰς πατρικὰς αὐτοῦ εὐχάς. Διὰ τῶν ἁρμοδίων δὲ πατριαρχικῶν διακόνων ἠύξατο τὰ δέοντα τοῖς ἐκ τῶν ὁμογενῶν ἄγουσι τὴν τοῦ ὀνόματος αὐτῶν ἑορτήν.

Ἑορτὴ Παμμακαρίστου. — Ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλήθησαν οἱ κκ. Β. Α. Μυστακίδης καθηγητὴς τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ Μ. Ι. Γεδεὼν Μ. χαρτοφύλαξ ἵνα συνεργασθῶσι τοῖς ἀπὸ πολλοῦ διωρισμένοις ὑπ' αὐτῆς τῷ θεοφιλ. ἐπισκόπῳ Συννάδων κ. Εὐγενίῳ καὶ τῷ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Ἀθανασίῳ Λασκάρει πρὸς καθορισμὸν κλπ. τῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἱστορικῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου Παμμακαρίστου.

Γάμος.—Ἐπὶ τῷ χθὲς ἐν Χαλκηδόνι τελεσθέντι γάμῳ τῆς ἀνεψιᾶς τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Σερρῶν δεσποσύνης Μαρίας μετὰ τοῦ ἀξιοτίμου ἐν Χανίοις δικηγόρου κ. Γ. Ι. Παπαδοπέτρου παρέστη διερμηνεύων τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Π. ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Βενιαμίν.

Πεπλανημέναι διαδόσεις.—Ἐν τῇ «Πατρίδι» τοῦ Βουκουρεστίου ἐγράφη πρὸ εἴκοσιν ἡμερῶν ὅτι δῆθεν ὁ παναγιώτατος πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος ὁ

ἀπὸ Ἐφέσου ὑστέρησεν ἐν τῷ ἀδελφικῷ καθήκοντι τῆς ἐκφράσεως τῶν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα συγχαρητηρίων. Ἐν τοῖς ἁρμοδίοις γραφείοις, δι' ὧν διαβιβάζονται τὰ τελεγραφήματα, συνέβη λάθος τι, ἀλλ' ἐγκαίρως τούτου διαγνωσθέντος, ἐγένετο βραδύτερον—οὐχὶ τηλεγραφικῶς—ἀπάντησις εὐχαριστικὴ, ἔγγραφος. Καλὸν ἐπὶ τοιούτων διαδόσεων νὰ γράφωσιν οἱ τοσοῦτον πόθον ἔχοντες πρὸς καινολογίας μετὰ τὴν ἐξακρίβωσιν οἱασδηποτοῦν εἰδήσεως μεταδιδομένης αὐτοῖς, κἂν ἔτι ἡ ἐξίχνευσις τῆς ἀληθείας ἀπαιτήσῃ τινὰς ἡμέρας. Ὑπάρχουσιν ἴσως εἰδήσεις, ὧν ἡ διάδοσις ἀναβαλλομένη ἐπί τινας ἡμέρας εἰς οὐδὲν ζημιοῖ τὴν χρονογραφίαν.

Ἅγιον Ὄρος. — Ὑπὸ τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων ἀνετέθη προσωρινῶς ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐν Μόσχᾳ μετοχίου αὐτῆς, ἀντὶ τοῦ θανόντος ἀρχιμανδρίτου Γαβριὴλ, εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς βοηθοὺς ἱερομονάχους Γεράσιμον καὶ Μελέτιον.—Κατ' ἐπιστολὴν ἐκ Μόσχας ἡ κηδεία τοῦ ἀοιδίμου Γαβριὴλ ἐγένετο τῇ 2 ἀπριλίου δημοτελὴς, καίπερ τοῦ καιροῦ βροχεροῦ καὶ χειμερίου ὄντος, προϊσταμένων δύο ἐπισκόπων καὶ ἑπομένων τοῦ προκουρόρου τοῦ ἐν Μόσχᾳ συνοδικοῦ γραφείου κ. Α. Ζαβιάλωφ, τοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος κ. Στ. Σάκωφ, τοῦ ἄλλοτε γενικοῦ προξένου τῆς Ρωσσίας ἐν Θεσσαλονίκῃ κ. Ν. Ἰλαριωνὼφ, καὶ τῆς ὀλιγαρίθμου ἐν Μόσχᾳ ἑλληνικῆς κοινότητος. Ὁ νεκρὸς ἐτάφη ἐν τῇ μονῇ τοῦ ὁσίου Δανιὴλ, παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ ἀειμνήστου Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη.—Τῇ κυριακῇ δ' ἐπισήμως ἠγγέλθη ἡ ἔκδοσις τῆς νενομισμένης αὐτοκρατορικῆς ἀδείας ἐπὶ τῇ εἰς Μόσχαν μεταβάσει τοῦ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰβήρων μονῆς ὡς ἡγουμένου τοῦ ἐκεῖ μετοχίου πρὸ ὀκταμηνίας διορισθέντος πανοσιολ. ἀρχιμανδρ. κ. Σωφρονίου.—Προχθὲς ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλονίκην, δι' ὑποθέσεις τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἁγίου Παύλου ὁ ἐπί τινα καιρὸν ἐνταῦθα διαμείνας ἐκ τῶν πατέρων αὐτῆς ὁσιολογ. διάκονος κ. Ἱερόθεος. — Συγχρόνως ἀπῆλθεν εἰς Ἅγιον Ὄρος ὁ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος ἔτους ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μένων, ἕνεκα λόγων ὑπηρεσίας, ὁσιολογ. μοναχὸς καὶ γραμματεὺς τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰβήρων μονῆς κ. Ἰωακείμ.— Κατ' ἐπιστολὰς ἐξ Ἁγίου Ὄρους, ἀφίκετο, ἐπ' ἀδείᾳ, ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐπίτροπος τοῦ Ὄρους πανοσ. προηγούμενος κ. Σωφρόνιος Δοχειαρίτης, χάριν ὑποθέσεων τῶν ἱερῶν μονῶν ἐν γένει, μέλλων νὰ παρακαθίσῃ καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει.—Πρό τινος ἀπῆλθεν εἰς Χαλκιδικὴν, ἐντολῇ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς, ὁ πανοσιολογ. προηγούμενος κ. Χρυσόστομος Λαυριώτης.

Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία.

Ὁ ἄλλοτε πρωθιερεὺς τῆς ἐνταῦθα ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας αἰδεσ. κ. Θεόδωρος Δόουλιγκ, ὅστις ζηλωτῶς κατὰ τὴν τότε ἐφημερίαν αὐτοῦ εἰργάσατο ὑπὲρ τῆς συσφίγξεως σχέσεων φιλικῶν μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τῆς ἀγγλικανικῆς, παρεπιδημῶν ἀπό τινος ἐνταῦθα, ἐπεσκέψατο τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Ροβερτείου λυκείου κ. Λουΐζου Ἡλιού, καὶ ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ.

ΝΕΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἀνεγράφη τελευταῖον ἡ ἐξῆς σπουδαία εἴδησις, ἣν μετεκδίδομεν. Θέλομεν παρακολουθήσει ταῖς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ μελέταις τῶν θεολογούντων, ἵνα μεταδίδωμεν ἑκάστοτε τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὰς ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν τούτων κρίσεις.

Εἰς τὸ Βερολῖνον πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐδημοσιεύθησαν νέαι «Πράξεις» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἄγνωστοι καθ' ὁλοκληρίαν μέχρι τοῦδε.

Τὰς Πράξεις ταύτας, αἵτινές εἰσιν ἀφηγήσεις τῶν ἐντυπώσεων διαφόρων ταξειδίων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, μόλις μετὰ ἑπταετῆ ἐργασίαν κατώρθωσε νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς συναρμολογήσεως 2000 μακρῶν παπύρων ὁ καθηγητὴς Κάρολος Σμὶδ καὶ νὰ μεταφράσῃ ἐκ τῆς κοπτικῆς, εἰς ἣν ἦσαν γεγραμμέναι.

Τὸ πρωτότυπον κείμενον, ὅπερ θεωρεῖται ἀνεκτίμητος θησαυρὸς, κατετέθη εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἀϊδελβέργης.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη λέγεται ὅτι λύει πολλὰ προβλήματα τῆς πρώτης χριστιανικῆς περιόδου, καθότι πλεῖστα βιβλία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διασωθέντα μέχρις ἡμῶν ἦσαν μέρη μόνον τοῦ μεγάλου ἔργου τῶν Πράξεων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Τὰ κοπτικὰ χειρόγραφα, ἐξ ὧν καὶ ἐξήχθησαν αἱ νέαι αὗται Πράξεις, χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 180 μ. Χ. ἐγράφησαν δ' ὑπό τινος πρεσβυτέρου τῆς Ἐκκλησίας «πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Παύλου καὶ καταπολέμησιν τῶν αἱρέσεων».

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ τοῦ ΚΑΛΟΓΕΡΑ,

τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πατμιάδος σχολῆς καὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ τῆς Πατμιάδος σχολῆς ἀνεκδότου πονήματος)*.

Ἀποφοιτήσας τῆς σχολῆς προσελήφθη ὡς ἀρχιδιάκονος ὑπὸ τοῦ Νικομηδείας[24], ὅστις καθορῶν τὰ μεγάλα αὐτοῦ πλεονεκτήματα ἐπειράθη πολλάκις νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ δεχθῇ τὸν θρόνον, ὃν τῷ παρεχώρει[25], ἀλλ' ὁ Μακάριος, ταπεινόφρων φύσει καὶ φίλος τοῦ μονήρους βίου, ἐπιθυμῶν δὲ νὰ ἐργασθῇ τελεσφορώτερον ἐν ἑτέρῳ σταδίῳ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ γένους, προὐτίμησε τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος καὶ τοῦ θρόνου τοῦ μητροπολιτικοῦ τὴν ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τῆς Πάτμου διατριβήν[26]· προὐτράπη δ' εἰς τοῦτο καὶ παρεθαρρύνθη ὑπ' ἄλλων τε τοῦ γένους λογάδων καὶ ὑπὸ τοῦ ὁμοψύχου φίλου αὐτοῦ Ἀγαπίου Βουλισμᾶ τοῦ Ἰθακησίου, ὅστις ἦν τῶν ἐπιφανῶν ἑλλήνων λογίων καὶ ἱεροκηρύκων τῶν τότε χρόνων[27]· καὶ δὴ μετὰ πάροδον ἐτῶν τινων ἀπεχωρίσθη μετὰ δυσκολίας τοῦ γέροντος αὐτοῦ[23] ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἐπιλάβηται τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου, ὃ εἶχεν ἐν νῷ.

Ὁ Μακάριος ἀφίκετο εἰς Πάτμον τῷ 1713[29], ἵδρυσε δὲ τὴν σχολὴν παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως[30], ὅ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἦν ἐνδιαίτημα Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (ἐγράφη δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐνταῦθα ἡ Ἀποκάλυψις), οἰκοδομήσας ἐν τῷ περιβόλῳ τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων καί τινα δωμάτια, ἅτινα διατηροῦνται μέχρι τοῦ νῦν ἐν καλῇ καταστάσει· ἐξελέξατο δὲ τὸν τόπον τοῦτον, τὸ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ δὲ διὰ τὸ μονῆρες, ὅπως οἱ μαθηταὶ μακρὰν τῆς τύρβης τοῦ κόσμου ὅλῃ ψυχῇ ἐπιδίδωνται εἰς τὰ μαθήματα καὶ εἰς τὴν λατρείαν

---

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 171—172.

24. Κατὰ τὸν Barskiy τοῦ Ἡρακλείας· ὅτι ἐχρημάτισεν ὑπὸ ἀρχιερέα ὁ Μακάριος ἐμφαίνεται καὶ ἔκ τινος ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Γορδᾶτον (ἀρ. ρξη'), ἐν ᾗ γράφων περί τινος Νικολάου Ἀστυπαλαιέως λέγει «ὑπηρέτης ἦν ποτε τῷ ἐμῷ πατρὶ καὶ δεσπότῃ».

25. Ἀλέξ. Τυρναβ. ἐνθ. ἀνωτ.

26. Ὅρα ἐπιστολὴν Γορδάτου πρὸς αὐτὸν ἀποκειμένην ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ, ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις **«ἑκοντὶ ὑπερόριος ὢν** καὶ τὰς ἐσχατιὰς ταύτας οἰκῶν οὐ τὴν στέρησιν, **ἣν εἵλου** ἀγαπᾷς, ἀλλ' ἐναβρύνει τοῖς πράγμασι». Πρβλ. καὶ τὴν ἐξῆς τοῦ αὐτοῦ καὶ Barskiy (ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 187) ὅστις λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις «καταλιπὼν (ὁ Μακάριος) καὶ τὸν ἀρχιερέα καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ κέρδη ἐπανῆλθεν εἰς Πάτμον, τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ κατῴκησε παρὰ τὸ σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως γενόμενος καὶ ἀδελφὸς τῆς μονῆς».

27. Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων ἔνθ ἀνωτ. Πρὸς τὸν Ἀγάπιον τοῦτον νομίζομεν ὅτι ἀπευθύνεται ἡ ρμδ' (ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ) ἐπιστολὴ τοῦ Μακαρίου ἡ φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν «τῷ σοφωτάτῳ πνευματικῷ μοι πατρὶ κ. Ἀγαπίῳ», ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ νὰ τὸν πληροφορήσῃ «ὁποῖος ἐστὶ τὸν τρόπον καὶ τὸ φρόνημα» ὁ Ζακύνθιος Κατήφορος, ὅστις τῷ ἔπεμψε Γραμματικάς τινας ὅπως διανείμῃ αὐτὰς τοῖς μαθηταῖς. Τοῦ Ἀγαπίου μνημονεύει καὶ ἐν τῇ κδ' (πρὸς Μανουὴλ τὸν Ὑψηλάντην) καὶ ἐν τῇ νδ' (ἀγνώστῳ), ἐν ᾗ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι ἐχάρη «διὰ τοῦ κὺρ Ἀγαπίου τὴν ῥῶσιν τὴν αὐτῷ εὐκταίαν»· τῇ ρπ' (τῷ πρώην Κρήτης Ἰωάσαφ), ἐν ᾗ ἀποκαλεῖ αὐτὸν **σοφώτατον**· τῇ σδ' καὶ ση' ἀπευθυνομένας πιθανώτατα πρὸς Κωνσταντῖνον Γορδᾶτον, ἐν αἷς γράφει αὐτῷ, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ὅτι ἔμαθε τὰ κατ' αὐτὸν παρὰ τοῦ Ἀγαπίου καὶ ἔλαβε τὰ πεμφθέντα δῶρα, ἐν δὲ τῇ β' ὅτι προσήνεγκε τὰς προσρήσεις αὐτοῦ «τῷ κὺρ Ἀγαπίῳ»· τῇ σκδ' τῇ πρὸς τὸν Γορδᾶτον, ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ ὅτι ἔλαβε τὰ δῶρά του «παρόντος τοῦ κὺρ Ἀγαπίου τοῦ **ἄκρου αὐτοῦ ἐπαινέτου καὶ στήλης τῆς ἐμψύχου τῆς ἀρχαίας σεμνότητος τῶν θεοφιλῶν ἀνδρῶν**»· ἐν τῇ σμς' (ἀγνώστῳ), ἐν ᾗ γράφει ὅτι ὁ Ἀγάπιος «καθ' ὁδοῦ πάρεργον παρεγένετο εἰς Πάτμον». Τοῦ Ἀγαπίου μνημονεύει καὶ Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος γράφων πρὸς τὸν Γορδᾶτον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μακαρίου· «ὁ σὸς ἐπαινέτης κὺρ Ἀγάπιος καὶ Χίων αὐτῶν παρ' ἐμοὶ κατήχθη χειμάσαι ἐν ταύτῃ τῇ ἐσχατιᾷ ἑλόμενος» (χειρόγρ. τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κων]πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἀρ. 567)· καὶ ἐν ἄλλῃ ἐπιστολῇ ἀποκαλεῖ ὁ Γεράσιμος τὸν Ἀγάπιον "λύχνον τῆς οἰκουμένης,, "τῶν θεολόγων διόπτραν,, (αὐτόθι).

28. Ἀλέξ. Τυρναβ. ἔνθ ἀνωτ. σελ. 506.

29. Ἐπιστ. Κωνσταντίνου τοῦ Γορδάτου πρὸς τὸν Μακάριον (30 σεπτεμβρ. 1713), ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις: «ἠξιώθην γράμματός της, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μαθὼν τὴν ὑγείαν της καὶ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἄφιξιν καὶ προσέτι τὴν θείαν τῆς ἡσυχίας καὶ εὐκρασίας ἀπόλαυσιν ἐχάρην τὰ μέγιστα. Κύριος ὁ Θεὸς νὰ τῆς στερεώνῃ τὸν σκοπὸν καὶ νὰ τῆς αὐξάνῃ τῶν τοιούτων ἀγαθῶν τὴν ἔφεσιν, ἐπειδὴ καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐκεῖνος ὁποῦ γνωρίσει ἀληθῶς τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὸ ὕψος τῆς τοιαύτης ἐν ἠρεμίᾳ καταστάσεως τὴν ἐπρόκρινεν ἀπὸ τὴν πολυτάραχον καὶ ἄστατον τῶν καθ' ἡμᾶς ἄνω καὶ κάτω φορὰν εἶνε ὄντως σοφός». Πρβλ. καὶ Barskiy σελ. 347.

30. Ἐκ τοῦ σπηλαίου τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ εἰς ναὸν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου μεταβεβλημένου καλεῖται ἐν Πάτμῳ **ἀποκάλυψις** καὶ ὅλη ἡ περιοχὴ, ἐν ᾗ περιλαμβάνονται καὶ ὁ συνημμένος τῷ σπηλαίῳ ναὸς τῆς ἁγ. Ἄννης, δύο ἄλλα ναΐδια, ἡ σχολὴ καὶ τὰ διὰ τοὺς μαθητὰς οἰκήματα· κεῖται δὲ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου, ἐφ' οὗ ἡ μονὴ τοῦ Θεολόγου καὶ ἡ πόλις, οὐ μακρὰν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὸν λιμένα.

τοῦ θείου. Τὸ πρῶτον οἱ μαθηταὶ ἦσαν ὀλίγοι, Πάτμιοι τὸ πλεῖστον ἀλλὰ μετὰ μικρὸν, διαδοθείσης ἀνὰ πᾶν τὸ ἑλληνικὸν τῆς φήμης τοῦ Μακαρίου, πὐξήθη κατὰ πολὺ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν[31] καὶ περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου τοῦ Μακαρίου ὑπερέβαινον τοὺς ἑκατόν[32]. Ἦσαν δ' ἐκ τῶν παρακειμένων νήσων[33], τῆς Κωνσταντινουπόλεως[34], Μακεδονίας[35], Θεσσαλίας[36], τῆς κυρίως Ἑλλάδος[37], τῆς Πελοποννήσου[38], Ἑπτανήσου[39], Λήμνου[40], Χίου[41], Σμύρνης[42], Μήλου[43], Κῶ[44], Ρόδου[45], Κρήτης[46], Κύπρου[47], Κυζίκου[48], Σινᾶ[49] καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ἐκ πασῶν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ ἐκ Ρωσσίας ἔτι[50].

Οὕτω δ' ἐπέστη ἡ ἀνάγκη τῆς ἱδρύσεως καὶ ἄλλου εὐρυτέρου οἰκοδομήματος, ὅπως διαιτῶνται ἐν αὐτῷ οἱ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, ὧν πολλοὶ κατῴκουν ἐν τῇ πόλει[51]· ἡ νέα αὕτη σχολὴ ἀνηγέρθη τῷ 1729 παρὰ τὸν περίβολον τῆς Ἀποκαλύψεως ἐν δεξιᾷ τῷ εἰς αὐτὴν εἰσερχομένῳ, δαπάναις τοῦ προεξάρχοντος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνεργασίας τῶν σισυρουργῶν Μανουὴλ τοῦ Ὑψηλάντου, ἀνδρὸς φιλομούσου καὶ φιλογενεστάτου, μεθ' οὗ ὁ Μακάριος συνεδέετο διὰ μεγάλης φιλίας[52], ἐπροικίσθη δ' ὑπ' αὐτοῦ διὰ δέκα πουγγίων ἢ πεντακισχιλίων γροσίων[53], ὅπως οἱ ἐτήσιοι τόκοι αὐτῶν, γρόσια πεντακόσια, διανέμωνται εἰς τοὺς μαθητὰς, καὶ τῇ αἰτήσει αὐτοῦ ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ πατριαρχι-

31. Ἐπιστολ. Μακαρίου π' (τῷ Σάμου). Ὁρα καὶ τὸ περ τῆς σχολῆς πατριαρχ. σιγίλλιον, περὶ οὗ κατωτέρω. Πρβλ. καὶ Κομνηνὸν Ὑψηλάντην (ἔνθ. ἀνωτ.) "ἡ φήμη τῆς τῶν μα-ὶ θητευομένων προκοπῆς διασπαρεῖσα μετεκαλέσατο καὶ πολλοὺς μαθητιῶντας ἀλλοδαποὺς καὶ τοιούτους ὥστε μὴ ἔχειν ποῦ κατοικῆσαι ἐν τῷ σχολείῳ,,.

32. Barskiy ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 347.

33. Σάμου(ἐπιστολὴ Μακαρίου γζ') Λέρου (χειρογρ. θέματα μαθητ. ἀρ. 677 σελ. 240 καὶ 242. Πρβλ. καὶ ἐπιστολὴν Μακαρίου μη', καὶ Barskiy σελ. 175) καὶ ἀλλαχοῦ.

34. Ἐν οἷς καὶ Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος καὶ οἱ ἀνεψιοὶ τοῦ Μανουὴλ Ὑψηλάντου Μιχαὴλ καὶ Κωνσταντῖνος. Ἐπιστολαὶ Μακαρίου α', ια', πη',καὶ σμγ'. Χειρ. θέμ. ἀρ.595,σελ. 736· Πρβλ. καὶ Barskiy 188.

35. Barskiy σελ. 188.

36. Ἐπιστολὴ Μακαρίου ρζ'.

37. Ἐπιστολὴ Μακαρίου πη'.

38. Χειρόγρ. θέματα ἀριθ. 595, σελ. 385.

39. Ἐπιστολὴ Μακαρίου πη'. Χειρόγρ. θέματ. ἀρ 595,σελ. 277 καὶ 363. Barskiy σελ. 188.

40. Ἐπιστολὴ Μακαρίου πη'.

41. Ἐπιστολαὶ Μακαρίου μδ' (Κωνσταντίνῳ Γορδάτῳ)· με' (τῷ Χίου Δανιὴλ πέμψαντι τὸν ἀνεψιόν του εἰς τὴν σχολὴν), καὶ ρμ' (τῷ Γορδάτῳ), Γερασίμου ι' καὶ Γορδάτου πρὸς τὸν Μακάριον.

42. Ἐπιστολὴ Μακαρίου οθ'.

43. Ἐπιστολὴ Μακαρίου υη'.

44. Ἐπιστολὴ Μακαρίου κζ'. Χειρόγρ. θέματα ἀριθμ. 677, σελ. 237 καὶ 240.

45. Ἐπιστολὴ Μακρίου οζ'.

46. Ἐπιστολὴ Μακαρίου πη'. Χειρόγρ. θέματα ἀριθμ. 595, σελ. 112.

47. Ἐπιστολὴ Μακαρίου πη'.

48. Ἐπιστολαὶ Μακαρίου ξθ' καὶ ρσβ'.

49. Ἐπιστολαὶ Μακαρίου κστ' καὶ ρξβ'. Χειρόγρ. θέματα ἀρ. 595, σελ. 358.

50. Ὡς ὁ Barskiy, ὅστις ὅμως ἐλθὼν εἰς Πάτμον τὸ δεύτερον ὅπως ἀκούσῃ τοῦ Μακαρίου δὲν προέλαβε, διότι εὗρεν αὐτὸν ἐπιθάνατον.

51. Γορδάτου ἐπιστολὴ πρὸς Μακάριον, ἐν ᾗ συνιστῶν αὐτῷ ἀνεψιόν τινα τοῦ μητροπολίτου Χίου γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «ἀντιβολεῖ δὲ μὴ τῇ πόλει γενέσθαι τούτῳ τὴν οἴκησιν, ἀλλὰ τοῖς περὶ αὐτὴν, (τὸν Μακάριον) εἴ γε ἐγχωρεῖ, συγκαταλέγεσθαι· εἰ δ' ὅλως οὐχ οἷόν τε . . . . κἂν γοῦν τῇ μονῇ ἐνοικίζεσθαι». Περὶ τούτου ἁπάντων τῷ μητροπολίτῃ ὁ Μακάριος γράφει ὅτι μετὰ μεγάλης δυσκολίας κατῴκισεν αὐτὸν ἐν τῇ σχολῇ, διότι «προκατειλημμέναι ἦσαν πᾶσαι αἱ οἰκήσεις» (ἐπιστ. με').

52. Ἐπιστολὴ Μακαρίου σμγ' πρὸς Μανουὴλ Ὑψηλάντην· «γνωρίζετε πόσην οἰκειότητα καὶ θάρρος ἔχομεν εἰς τὴν ἐνδοξότητά σας». Ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ ἀπόκεινται 14 ἐπιστολαὶ τοῦ Μακαρίου πρὸς τὸν Ὑψηλάντην, ὧν τρεῖς αἱ οβ', πα' καὶ πη' περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς σχολῆς· ἡ πρώτη ἀπόκειται καὶ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κων)πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου (χειρογρ. ἀρ. 567), ὁπόθεν ἀντιγράψας αὐτὴν ὁ κ. Δημητριέβσκης ἐξέδωκεν ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ περὶ Πάτμου συγγράμματός του μεταπεφρασμένην καὶ εἰς τὴν ρωσικὴν (σελ. 284—286). Περὶ Μανουὴλ τοῦ Ὑψηλάντου, ὅστις κοινῶς ἐκαλεῖτο Μανωλάκης χιουρκτζήμπασης, οὕτω δὲ γράφεται καὶ ἐν τῷ περὶ τῆς σχολῆς πατριαρχ. γράμματι· ὅρα Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου «Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν» (σελ. 294 καὶ 313-14,-20,-23,-24-28-30-41 καὶ 342) γράφει δὲ περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου τῶν Ὑψηλαντῶν καὶ Βαρθολομαῖος ὁ Κουτλουμουσιανὸς ἐν τῇ Περιγραφῇ τῆς νήσου Χάλκης (Πρβλ. Ἑστίας τόμ. ΣΤ', ἔτος Γ', σελ. 497). Ἐν τῷ περὶ τῶν προστατῶν τῆς σχολῆς κεφαλαίῳ ποιούμεθα ἐκτενέστερον λόγον περὶ αὐτοῦ.

53. Ἐπιστολαὶ Μακαρίου υη' καὶ σμδ'. Αἱ δὲ 5,000 γροσίων ἰσοδυναμοῦσι πρὸς 20,000 φράγκων σχεδόν· καὶ ἐν τῷ μνημονευομένῳ πατριαρχ. γράμματι λέγεται ὅτι ὁ Ὑψηλάντης «προσήλωσε τῇ σχολῇ καὶ ἀφιερώματα διὰ τὴν τῶν μαθητευομένων ζωοτροφίαν τε καὶ κυβέρνησιν». Περὶ τῆς σχολῆς γράφει καὶ ὁ Barskiy ὅτι «ᾠκοδομήθη τῷ 1729 δαπάναις πλουσίου τινὸς Κωνσταντινουπολίτου χάριν τῶν ξένων μαθητῶν»· περιγράφει δ' αὐτὴν ἐν λεπτομερείᾳ (σελ. 188 καὶ 358). Καὶ ὁ Κομνηνὸς Ὑψηλάντης (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 314) λέγει ὅτι ὁ Μανουὴλ ἀνήγειρεν ἐκ θεμελίων «εἴκοσιν ὁδὰς λιθοκτίστους εἰς κατοικίαν τῶν ξένων μαθητῶν». Τοῦ οἰκοδομήματος τούτου μόνον οἱ ἐξωτερικοὶ τοῖχοι σῴζονται σήμερον.

κοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος εἰς τὸν Μακάριον καὶ τοὺς διαδόχους αὐτοῦ πᾶσα ἡ ἐπιστασία τῆς σχολῆς καὶ τῶν ἀνατεθέντων ὑπὲρ αὐτῆς χρημάτων[54].

Ὁ Μακάριος μετὰ πολλοῦ τοῦ ζήλου καὶ ἐθελοθυσίας θαυμαστῆς ἐπελάβετο τῆς ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίας. Οὐ μόνον ἐδίδασκεν ἀμισθὶ[55], ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀπόροις μαθηταῖς, οἵοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι[56], ἐπήρκει διά τε τῶν ἐν Πάτμῳ αὐτοῦ φίλων[57] καὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τῷ γένει καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἵτινες ἔπεμπον αὐτῷ ὑπὲρ τῆς σχολῆς χορηγήματα[58]. Κατ' ἀρχὰς ἐδίδασκε μόνος δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ὑφιστάμενος ἀτρύτους πόνους[59]. ἡρμήνευε τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς καὶ τοὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, ἐδίδασκε γραμματικά, φιλοσοφικά, ρητορικὴν[60], Ἐκκλησιαστικὴν μου-

---

54. Τὸ σιγιλλιῶδες τοῦτο γράμμα, ὡς λέγει ὁ κ. Δημητριέβσκης, ὅστις ἐξέδωκεν αὐτὸ ἐν τῷ παραρτήματι τοῦ περὶ Πάτμου συγγράμματός του (ἀπὸ σελ. 287-290), μεταπεφρασμένον καὶ εἰς τὴν ρωσικὴν. ἀντεγράφη ὑπὸ τοῦ νῦν μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου ἔκ τινος κώδικος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ΣΤ'. Ὁ δὲ κώδιξ οὗτος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν παρατίθεται, ἦν τοῦ διδασκάλου τῆς Μεγ. Σχολῆς τοῦ γένους καὶ ἀρχιγραμματέως τῶν Πατριαρχείων Νικολάου Κριτίου, ὃς ἐκέκτητο πολλοὺς κώδηκας ἀξίων λόγου χειρογράφων. (Ὥρα Γεδεὼν Χρονικὰ πατριαρχ. ἀκαδημίας σελ. 160). Ἀτυχῶς ἐλλείπουσιν ἐν τῷ ἀντιγράφῳ τούτῳ τά τε ὀνόματα τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἡ χρονολογία· ἀλλὰ βεβαίως. ὡς λέγει καὶ ὁ κ. Δημητριέβσκης, ἐξεδόθη τὸ σιγίλλιον τοῦτο ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Παϊσίου τοῦ Β', (οὗ ἡ πρώτη πατριαρχία διήρκεσε, κατὰ Κομνηνὸν τὸν Ὑψηλάντην, ἀπὸ τοῦ 1727-1733) ἀφ' οὗ ἡ σχολὴ ᾠκοδομήθη τῷ 1729, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Barskiy, ἣν οὐδένα λόγον ἔχομεν ν. ἀμφισβητήσωμεν, ἄλλως τε καὶ διότι ὁ ἀνὴρ εἶνε κατὰ πάντα ἀξιόπιστος, ὡς λέγομεν ἐν τῷ προλόγῳ. Συγχέει ὅμως ὁ κ. Δημητριέβσκης Μανωλάκην τὸν χουρκτζήμπασιν, (ὃν οὐκ οἶδ' ὅπως ἀποκαλεῖ Μανουὴλ Μανωλάκην) πρὸς ἕτερον Μανωλάκην τὸν ἐκ Καστορίας μέγαν ὡσαύτως εὐεργέτην τοῦ γένους, ζήσαντα κατὰ τὸ β' ἥμισυ τῆς ιζ' ἑκατονταετηρίδος καὶ πολλὰ ὑπὲρ τῆς ἐν Κων]πόλει Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς καὶ τῶν ἐν Ἄρτῃ, Χίῳ, Ἀνατολικῷ καὶ Καστορίᾳ σχολῶν δαπανήσαντα· (ἴδε Γεδεὼν Χρονικὰ πατριαρχικῆς ἀκαδημίας, σελ. 124-131· Πρβλ καὶ Δοσιθέου Δωδεκάβιβλον σελ. 1177 καὶ 1209, ἔνθα γράφει ὁ ἀείμνηστος πατριάρχης: «Ἐν δὲ τῷ 1661 ἔτει ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Ἱεροσολύμων Νεκτάριος γέγονε πρόξενος τοῦ ποιῆσαι σχολεῖον τὸν θεοφιλῆ ἄνθρωπον Μανωλάκην τὸν Καστοριανὸν, πρῶτον ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ δεύτερον ἐν τῇ Χίῳ καὶ τρίτον ἐν τῇ Ἄρτῃ»).

55. Barskiy σελ. 358. Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος ἐν ἐπιστολ. ε', πρὸς τὸν πρώην Ἄρτης. Ὑψηλάντης ἔνθ. ἀνωτ.

56. Ἐπιστολὴ Μακαρίου πα' πρβλ. καὶ λς'.

57. Ἐπιστ. Μακαρίου πζ', ἐν ᾗ γράφει περί τινος Χατζῆ Ἰωάννου (Κουνέλη) Πατμίου, ὃν ἀποκαλεῖ τροφέα αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν ἐνδεῶν καὶ "οὐχ ἧττον τῶν φιλολόγων,,(φιλολόγους καὶ φιλολογοῦντας ἀποκαλεῖ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ ὁ Μακάριος τοὺς σπουδαστάς). Πρβλ. καὶ ἐπιστ. οα' τῷ πρώην Πισιδίας Κοσμᾷ.

58. Ἐπιστ. Μακαρίου λγ' (ἀγνώστῳ) "ὃ ἔπεμψας ἐκομισάμεθα πάντα καὶ διενείμαμεν οἷς ἠξίωσας καὶ χάριτας ὁμολογοῦμεν καὶ μάλιστα τοῦ ἐλαίου, ὅπερ ἦκε πάνυ ἐγκαίρως,· μθ' καὶ γα' "τῷ διερμηνευτῇ τοῦ στόλου τῆς κρατασᾶς βασιλείας Κωνσταντίνῳ . . . . . ἡ σὴ ἐνδοξότης οὐ μόνον ὑπήκουσε τῇ παρακλήσει τῇ ἐμῇ, ἀλλὰ καὶ δώροις πολυτελέσι καὶ δαψιλεστάτοις ἀμείβεται τὴν ἐμὴν οὐθένειαν ἔργον ποιήσασα σπάνιον καὶ τοῖς τε πάλαι καὶ νῦν ἀξιωματικοῖς ἀνήκουστον . . . . . Πάντες δὲ οἱ ἐνταῦθα μαθητιῶντες χάριτας αὐτῇ ὁμολογοῦσιν, οὐ τὰς τυχούσας,,· ροϛ' (τῷ πρώην Πισιδίας Κοσμᾷ) "·Ἴσθι, πανιερώτατε, ὡς δύο ἐτήσια ἐκομισάμην ἐκ τοῦ καταβληθέντος σοι ἐνταῦθα ἐλέους καὶ ταῖς σαῖς δεσποτικαῖς εὐχαῖς ὁδηγούμενος διένειμα πάντα τοῖς φιλολογοῦσιν, ἅτε τῶν ἀναγκαίων ἀπορροῦσι . . . Προπέρυσι, λιμοῦ κατεπείγοντος, σῖτον εἴκοσι τῶν κοινῶς λεγομένων γροσίων ὠνησάμενος τοῖς πένησι μετέδωκα ἐκ τοῦ αὐτοῦ σου ἐλέους». (Κοσμᾶς οὗτος ὁ Πισιδίας, ὁ Πάτμιος εἶνε ὁ μετὰ ταῦτα πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Κοσμᾶς, ὅστις ἐπατοιάρχευσεν ἀπὸ τοῦ 1738—1747. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 343. Καισαρίου Δαπόντε—παρὰ Σάθᾳ· Μεσαιων. Βιβλιοθ. τόμ. Γ', σελ. 87. —Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κων)πόλει Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἀπόκειται ἐπιστολὴ πρὸς αὐτὸν Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου συγχαρητικὴ ἐπὶ τῇ εἰς τὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας ἀναρρήσει. (Χειρόγρ. ὑπ' ἀριθ. 567) σιστ' καὶ σμα' τῷ πρώην Ἄρτης Νεοφύτῳ· ὧν ἐν τῇ πρώτῃ ποιεῖται λόγον καὶ περὶ τῆς εἰκόνος τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, ἣν πρὸς τοῖς ἄλλοις δώροις ἔπεμψε τῇ σχολῇ ὁ Νεόφυτος· ἡ εἰκὼν αὕτη σῴζεται μέχρι τοῦ νῦν ἐπ' αὐτῆς δὲ φέρεται τόδε τὸ ἐπίγραμμα:

Νεοφύτου δώρημα τοῦ πρώην Ἄρτης
σχολῇ τῆς Πάτμου, καθηγητὴν αὐχούσῃ
ἐν διακόναις Μακάριον τὸν πάνυ.
Τοὺς φοιτῶντας δὲ σοφίζετ' ἱεράρχαι.
Ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ αψλα'.

Πρβλ. καὶ ἐπιστολὴν σε' τῷ Ἀντιοχείας Σιλβέστρῳ, καὶ σμγ' πρὸς Μανουὴλ τὸν Ὑψηλάντην καὶ ἄλλας ἐπιστολάς.

59. Ἀλέξ. Τυρναβίτης ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 505 «Πόνους ἀνέτλη γενναίως ὑπὲρ τοὺς νῦν ἅπαντας» (Γορδάτου ἐπιστ. πρὸς Γεράσιμον Βυζάντιον ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ)· «συνεστήσατο τὴν σχολὴν πόνοις μυρίοις καὶ ἀλλεπαλλήλοις φροντίσι» (τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐν τῷ 567 χειρογρ. τεύχει τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μετοχίου τοῦ Παναγ. Τάφου).

60. Barskiy σελ. 188 καὶ 347. Πρβλ. καὶ τὸ σημείωμα τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ΤΝΑ' χειρογρ. τεύχους τῆς πατμιακῆς βιβλιοθήκης, τοῦ περιέχοντος ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἀριστοτέλη Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως· «ἠρξάμεθα τῆς περὶ οὐρανοῦ πραγματείας κατὰ τὸ αψκγ', νοεμβρίου στ', ἑρμηνεύοντος αὐτὴν τοῦ σοφωτάτου ἱεροδιακόνου κυρίου Μακαρίου κατὰ Πάτμον». (Ἴδε

σικὴν καὶ λατινικά[61]. Συναντιλήπτορας δ' ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἔσχεν ἴσως μετά τινα ἔτη τοὺς ἀρίστους τῶν μαθητῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως, ὡς ἐγίνετο τοῦτο ἐν ταῖς παλαιοτέραις σχολαῖς, ὧν δύο τοὺς ἱερομονάχους Κοσμᾶν καὶ Γεράσιμον τὸν Βυζάντιον προσέλαβεν ὡς ὑποδιδασκάλους, τὸν μὲν Κοσμᾶ τῷ 1722 ἢ καὶ μικρῷ πρότερον, ὡς εἰκάζομεν ἐκ τοῦ γράμματος τῆς προσπλώσεως αὐτοῦ εἰς τὴν ἀδελφότητα τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Θεολόγου, τοῦ ἀποκειμένου ἐν τῇ πατμ. βιβλιοθήκῃ, ἐν ᾧ ὑπογράφεται «Κοσμᾶς ἱερομόναχος καὶ διδάσκαλος, τῷ 1722 ὀκτωβρίου 19». γράφει δ' ἐν αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις «ἀπὸ τὴν εὐλάβειαν ὁποῦ ἔχω πρὸς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Θεολόγου προσπλώνω τὸν ἑαυτόν μου εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον», Γεράσιμον δὲ τὸν Βυζάντιον οὐ πολλῷ ὕστερον. Ὁ Barskiy λέγει ὅτι ὁ Γεράσιμος ἦν «δεύτερος (κατὰ χρονολογικὴν τάξιν βεβαίως) βοηθὸς τοῦ Μακαρίου». Τούτου μνημονεύει ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ ὁ Μακάριος· ἐν τῇ σπ' λέγει αὐτὸν **διδάσκαλον**· καὶ ὁ Γεράσιμος δὲ ἔν τινι πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Γορδᾶτον ἐπιστολῇ γράφει ὅτι ἦν **ὑποδιδάσκαλος**. Ὁ κ. Δημητριέβσκης γράφει ὅτι ὁ Μακάριος προσέλαβε περὶ τὸ 1723, πρὸ τοῦ Γερασίμου, ὡς συνδιδάσκαλον τὸν ἱερομόναχον Ἰάκωβον Ἀναστασίου, (τὸν μετὰ ταῦτα ἐπιφανῆ σχολάρχην τῶν ἐν Τριπόλει τῆς Συρίας καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις σχολῶν καὶ μέγαν ἱεροκήρυκα, περὶ οὗ γράφομεν ἐν τῷ περὶ τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς κεφαλαίῳ), νομίζων ὅτι ἐμφαίνεται τοῦτο ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἱεροσολ. Βιβλιοθήκῃ Α. Π. Κεραμέως κατακεχωρισμένων ἐν περιλήψει ἐπιστολῶν τοῦ Μακαρίου, εἰς ἃς παραπέμπει (σελ. 305 καὶ 307). Ἀλλ' οὐδὲν τοιοῦτον ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων· διότι διὰ μὲν τῆς πρώτης, τῆς ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Σίλβεστρον ἀγγέλλει ὁ Μακάριος «τὴν ἔλευσιν τοῦ παπᾶ Ἀναστασίου ὡς συνδιδασκάλου, ὃς δὲν θέλει φανῇ δεύτερος τοῦ κὺρ Ἰακώβου, οὔτε κατὰ τὴν παιδείαν, οὔτε κατὰ τὰ ἤθη»· ἐκ τούτων δὲ καὶ ἐκ τῶν γραφομένων ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς τοῦ Μακαρίου κατακεχωρισμέναις ἐν τῇ Ἱεροσολ. Βιβλιοθ. (σελ. 306) ἐμφαίνεται ὅτι ὁ παπᾶ Ἀναστάσιος εἶνε ἕτερος, ἢ ὁ Ἰάκωβος Ἀναστασίου· πρὸς τὸν Ἀναστάσιον τοῦτον νομίζομεν ὅτι ἀπευθύνεται ἡ πθ' ἐπιστολὴ τοῦ Μακαρίου, μνημονεύει δ' αὐτοῦ ὁ Μακάριος καὶ ἐν τῇ ρκη' καὶ ροζ', ἐν αἷς γράφει ὅτι ἀπέθανεν ἐν Πάτμῳ καὶ ἠξιώθη πανδήμου ταφῆς καὶ ἐπιταφίου λόγου «ἀξίως τῆς ἁγνείας αὐτοῦ καὶ θεοφιλοῦς διαγωγῆς». Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τῇ πρὸς τὸν αὐτὸν Ἀντιοχείας ἀπευθυνομένῃ γράφει ὁ Μακάριος ὅτι ὁ Ἰάκωβος εἶνε ἕτοιμος ν' ἀπέλθῃ εἰς Τρίπολιν (σελ. 307). Ἀλλὰ πλὴν τούτων, αὐτὸς ὁ Ἰάκωβος ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου, τῆς ἐκδοθείσης ἐν Βενετίᾳ τῷ 1755, λέγει τὸν Γεράσιμον διδάσκαλόν του· «παρίημι καὶ τὴν μικρὰν καὶ ὀλίγην μάθησιν, ἧς ἐμέθεξα ἄκρῳ δακμύλῳ, τὸ τοῦ λόγου, παρὰ τῶν ἀειμνήστων καθηγητῶν ἡμῶν, τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης, λέγω, Μακαρίου καὶ Γερασίμου τοῦ γνησίου φοιτητοῦ αὐτοῦ». Τῷ 1720 ἀπέλυσε τὸ πρῶτον μαθητὰς, οἵτινες

Ἰω. Σακκελίωνος Πατμ. Βιβλιοθήκην, σελ. 161). Ἐν τῷ ΣΟΘ' χειρογράφῳ τῆς πατμ. βιβλιοθήκης, τῷ ἐπιγραφομένῳ «τοῦ σοφωτάτου ἐξ ἀπορρήτων ἑρμηνεία εἰς τὴν περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματείαν», φέρονται πολλὰ σχόλια τοῦ Μακαρίου. Ἴδε Σακκελίωνος Πατμ. Βιβλιοθήκην σελ. 143 Πρβλ. καὶ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Μακαρίου ιθ' (ἀγνώστῳ), ρλγ' (τῷ Κυζίκου Ἀνανίᾳ), καὶ τὴν ρλδ' (πρὸς τὸν ἔγγονον τοῦ ἐξ ἀπορρήτων Μ. λογοθέτην Ἀλέξανδρον), ἐξ ὧν ἐμφαίνεται ὅτι ὁ Μακάριος ἐνδιέτριβε περὶ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τοὺς ὑπομνηματιστὰς αὐτοῦ. Ἐκτενέστερον γράφομεν περὶ τούτου ἐν τῷ περὶ τῆς μεθόδου τῆς ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίας κεφαλαίῳ. Βλ. καὶ Barskiy σελ. 188. Ἐν δὲ χειρογρ τῆς ρητορικῆς Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ἀποκειμένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Ἱεροσολύμων, γέγραπται τόδε τὸ σημείωμα· «ἔλαβε πέρας ἡ παρ οὖσα δέλτος διὰ χειρὸς τοῦ εὐτελοῦς καὶ ἁμαρτωλοῦ Ἰακώβου ἱερομονάχου Ἀναστασίου ἐκ νήσου Πάτμου κατὰ μῆνα νοέμβριον, ἔν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ εἰκοστῷ πρώτῳ· ἥτις ἡρμηνεύθη ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἀποκαλύψει (ἐν Πάτμῳ) ὑπὸ τοῦ λοφιωτάτου ἡμῶν διδασκάλου κυρίου κυρίου Μακαρίου». (Ὁρα Κεραμέως Ἱεροσολ. Βιβλιοθήκην τόμ. Α', σελ. 418). Πρβλ. καὶ τὴν πδ' ἐπιστ. τοῦ Μακαρίου πρὸς τὸν Μυτιλήνης Κωνσταντῖνον αἰτήσαντα παρ' αὐτοῦ διδάσκαλον καὶ ἱεροκήρυκα, ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις· «αὐτὸν γοῦν τὸν ἱερομόναχον (Ἰωακεὶμ) κέλευσον μετὰ μῆνας ἑπτὰ τουλάχιστον ἐλθεῖν ὡς πρὸς αὐτὴν καὶ Θεοῦ συνεργοῦντος οὐκ ἀποτεύξει τοῦ ποθουμένου. Καὶ γὰρ, τό γε νῦν ἔχον, ἀμήχανον ἐλθεῖν· **τὰ γὰρ περὶ τῶν διδαχῶν διδαχθεὶς πρὸ ὀλίγου ἐν τοῖς γυμνάσμασιν αὐτῶν ἥδη ἀσχολεῖται**». Ἀλλὰ καὶ ἴδιον σύγγραμμα ρητορικῆς τέχνης εἶχεν ὁ Μακάριος, ὃ ἀπόκειται νῦν ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ.

61. Barskiy σελ. 188 καὶ 347. Καὶ ἰδίας μουσικὰς συνθέσεις εἶχεν ὁ Μακάριος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ΧΜΘ' χειρογρ. τεύχους τῆς πατμ. βιβλιοθήκης, τοῦ περιέχοντος Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν ἐκκλησ. μουσικὴν, οὗ ἐν τέλει γέγραπται «ἐκ τῆς παπαδικῆς (μουσικῆς) τοῦ διδασκάλου κὺρ Μακαρίου». (Ὁρα Σακκελίωνος Πατμιακὴν Βιβλιοθήκην, σελ. 258).

διεσπάρησαν ἀνὰ πᾶν τὸ ἑλληνικὸν ὅπως πολλαπλασιάσωσι τὸ τάλαντον[62].

Ἐπὶ εἰκοσιτετραετίαν ὅλην διηύθυνε τὴν σχολὴν ὁ Μακάριος· καίπερ δὲ πάσχων ὑπὸ χρονίων νοσημάτων[63], καίπερ ὑφιστάμενος πολλάκις μυρίας στερήσεις, παλαίων λιμῷ καὶ ἐρημίᾳ, ὡς αὐτὸς ἔγραφεν[64], οὐ διέλειπεν ἐπιτελῶν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ ἡμερῶν, πολλάκις δὲ καὶ ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτῆς ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του[65]. Καινοτομίαν τινὰ περὶ τὴν μέθοδον τῆς παραδόσεως τῶν μαθημάτων φαίνεται ὅτι δὲν εἰσήγαγεν, ἀλλ' ἠκολούθησεν ἐν τοῖς καθόλου τῇ μεθόδῳ τῶν ἐν τῇ πατριαρχικῇ σχολῇ διδασκάλων αὐτοῦ· οὐδὲν ἧττον, ὡς φύσει εὔφραδὴς καὶ πολυμαθὴς[66] ἦν λίαν ἐπαγωγὸς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ καὶ κατεγοήτευε δι' αὐτῆς τοὺς πολυπληθεῖς αὐτοῦ ὁμιλητάς[67]. Ἀλλὰ δὲν περιωρίζετο μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν μαθημάτων ὁ Μακάριος· ἔν τε τῇ παραδόσει ποιούμενος πάντοτε παρεκβάσεις[68], καὶ ἐν τῇ κατ' ἰδίαν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀναστροφῇ ἐδίδασκεν αὐτοὺς τὰς ὑψηλὰς τοῦ Εὐαγγελίου ἀληθείας, ἐπειρᾶτο νὰ παιδεύσῃ αὐτοὺς ἐν πάσῃ ἀρετῇ, νὰ ἐμπνεύσῃ δ' ἰδίως αὐτοῖς τὴν ἀγάπην τὴν πρὸς τὸν Θεὸν, τὴν πατρίδα καὶ τὸν πλησίον καθόλου, ἣν αὐτὸς εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἠσθάνετο, ὡς ἐμφαίνεται ἔκ τε τοῦ ὅλου αὐτοῦ βίου καὶ ἐξ ὧν ἔγραφε· καὶ μέχρι δὲ τῶν τελευταίων αὐτοῦ στιγμῶν τὴν ἀγάπην ἔχων ἀνὰ στόμα πύχετο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ νὰ ζῶσι μετὰ πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης[69]. Πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐφέρετο λίαν ἱπίως, ὡς ἄλλος πατὴρ, συνίστα δ' αὐτοῖς φιλοπονίαν καὶ καρτερίαν ἐν ταῖς μελέταις καὶ τὸ σπεύδειν ραδέως. Καὶ τοιοῦτος μὲν ὡς διδάσκαλος ὁ Μακάριος[70].

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ

---

62. Ἐν τῇ πατμ. βιβλιοθήκῃ ἀπόκειται ἐπιστολὴ τοῦ Κοσμᾶ πρὸς Γεράσιμον τὸν Βυζάντιον, διατρίβοντα ἐν Χίῳ, ἐν ᾗ ἐκφράζει αὐτῷ θερμὰ φιλίας αἰσθήματα· περὶ αὐτοῦ γράφομεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου· βλ. καὶ Barskiy, σελ. 188.

63. Ποδαλγίας, ἄσθματος καὶ λιθιάσεως νεφριτικῆς. Ἐπιστ. Μακαρίου π' (τῷ Σάμου)· «αὐτὸ τὸ σωμάτιον πολλοῖς πάθεσι περιστοιχούμενον, ποδαλγίαν, φημὶ, καὶ ἆσθμα καὶ λιθίασιν νεφριτικήν». Πρβλ. καὶ ἐπιστολ. υστ', ρξβ' καὶ ἄλλας. Ἐφραὶμ Ἱεροσολ. παρὰ Ζαβίρᾳ (Ν. Ἑλλὰς σελ. 434).

64. Ἐπιστ. υγ'. Πρβλ. καὶ ἐπιστ. υη', ἐν ᾗ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις· «ἀπορίᾳ μέχρι τοῦδε καὶ αὐτῶν τῶν ἀναγκαίων συνεζήσαμεν»· λστ', λη', πα', πη', ροβ' καὶ ροστ'.

65. Ἐπιστ. Γερασίμου Βυζαντίου β' (ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ)· «μεθ' ὅσων ἀνυποίστων ἀλγηδόνων τῶν ἀπὸ τῆς ποδαλγίας οὐκ ὤκνει πρὸς μετάδοσιν τῶν ἐμπιστευθέντων αὐτῷ ταλάντων πολλάκις καὶ κλινήρης ὤν». Barskiy σελ. 346. Ἀλέξ. Τυρναβίτης παρὰ Σάθᾳ (Μεσαιων. Βιβλ. τ Γ' 506). Πρβλ. καὶ ξη' ἐπιστ. τοῦ Μακαρίου πρὸς τὸν πρωτοψάλτην τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

66. Ἀλέξ. Τυρναβίτης (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 505), Δημ. Προκοπίου (αὐτόθι σελ. 501), Ἐφραὶμ Ἱεροσολ. (ἔνθ. ἀνωτ.) Barskiy σελ. 188. Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος ἐν ἐπιστ. πρὸς τὸν Σμύρνης Νεόφυτον, τὸν πρ. Ἄρτης Νεόφυτον, τὸν Λήμνου, τὸν Γορδᾶτον καὶ ἄλλους.

67. Γορδάτου ἐπιστ. πρὸς Μακάριον (ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ), Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου ἐπιστ. (ἔνθ. ἀνωτ.), Ἐφραὶμ Ἱεροσολ. (ἔνθ. ἀνωτ.), Barskiy (ἔνθ. ἀνωτ.). Περὶ τῆς μεθόδου καθόλου τῆς ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίας ποιούμεθα λόγον ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ, καθὼς εἴπομεν.

68. Ἀλέξ. Τυρναβίτης, ἔνθ. ἀνωτ.

69. Ἀλέξ. Τυρναβ. σ. 508,510 (Γερ. τοῦ Βυζαντίου ἐπιστ. γ'.) Πρβλ. καὶ ἐπιστ. τοῦ Γορδάτου πρὸς τὸν Γεράσιμον, ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ πρὸς τοῖς ἄλλοις: «ἀνδρὸς πεπαιδευμένου τὰ θεῖα καὶ οὐδὲν ἢ ταῦτα μελετῶντος τὰ ὄντα ἐν τῇ αἰσθήσει, ἀλλὰ καθαρῷ τῷ νοῒ ὑπερανεστηκότι τῶν ἄλλων κρίνειν· ὁποίαν καὶ τὴν σὴν λογιότητα ἡ μετὰ τοῦ ἀοιδίμου ἐκείνου ἀνδρὸς χρόνιος διατριβὴ ἀπεφήνατο· στομώσασα γὰρ ὥσπερ ἡ βαφὴ σίδηρον ταῖς πολλαῖς καὶ ἀδιακόποις ὑφηγήσεσιν ἄξιον τῆς αὐτοῦ διαγωγῆς γνωσθῆναι ἐποίησεν»· ἀλλὰ καὶ πρός τινα μοναχὸν Ἰωαννίκιον γράφων συνίστησι θερμότατα αὐτῷ «τὸ σημεῖον τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴν ἀγάπην, ἥτις εἶνε ἡ οὐράνιος κληρονομία, τὴν ὁποίαν μᾶς ἄφησεν ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς... ἄνευ αὐτῆς οὔτε νηστεία, οὔτε προσευχὴ, οὔτε κακοπάθεια σώματος, οὔτε γυμνότης, οὔτε ξενιτεία, οὔτε αὐτὸ τὸ μαρτύριον ὠφελεῖ» (ἐπιστ. μ') Ἀρσένιος δ' ὁ μαθητὴς αὐτοῦ ἐν τῇ πρὸς τὸν Νεόφυτον Ἄρτης ἐπιστολῇ «Ἐγγὺς τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς οὐδὲν ἄλλο ἡμῖν ἐπηύξατο, ἀλλὰ τὸ ζῆν μετὰ πίστεως, ἐλπίδος τε καὶ ἀγάπης». Δελτίον τῆς Ἑταιρίας τῶν μεσαιων. ἐρευνῶν, τεύχος Α' σελ. 66 – 68. Ἀποθνήσκων δ' ἔλεγε πρὸς τοὺς παρὰ τὴν κλίνην του δακρυρροοῦντας μαθητὰς αὐτοῦ «Δέομαι τοῦ Κυρίου ἵνα διατηρῇ ὑμᾶς μετὰ πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης»· Barskiy σελ. 346.

70. Ἐπιστ. Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου α', β', γ' καὶ ἄλλαι. Πρβλ. καὶ ἐπιστ. ρξδ', ἐν ᾗ γράφει ὅτι τὸ βίαιον δὲν εἶνε μόνιμον, ἀλλὰ καταρρέει εὐκολώτατα ἅμα τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ. Ἐπιστ. Μακαρίου σμγ' "ἡ ἀπόλαυσις τῶν γραμμάτων δὲν προέρχεται ἀπὸ μόνον τὸν διδάσκοντα, ἀλλ' ἀπαιτεῖ πολλὴν ἐπιμέλειαν τοῦ διδασκομένου καὶ φιλοπονίαν καὶ καρτερίαν καὶ ἀπὸ πᾶσιν εὐφυΐαν,,. Πρβλ. καὶ ἐπιστ. με' "τὸ πᾶν οὐκ ἐξ ἐμοῦ ἤρτηται... ἀλλ' ἐκ τοῦ μαθητιῶντος μάλιστα, πόνων οὐ μόνον χρῄζοντος, ἀλλὰ νοός τε καὶ ἱδρώτων συχνῶν,, καὶ ἐπιστ. οθ'.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

13

Πατριάρχου Κυρίλλου.

Τὰ κατὰ θεῖον σκοπὸν γενόμενα πάντα καλὰ λίαν εἰσὶ καὶ πρὸς Θεὸν εὐπρόσδεκτα, καὶ μᾶλλον αἱ τῶν ἱερῶν ναῶν ἀνακτίσεις καὶ ἀνοικοδομαί, ὁπόταν ζήλῳ θείῳ τινὲς ὁδηγούμενοι ἀποκαθιστῶσιν αὐτοὺς πρός τε ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν καὶ κοινὴν τῶν χριστιανῶν ὠφέλειαν. Καὶ γὰρ οὐδὲν τούτου μακαριώτερον κριθείη καὶ ἀξιεπαίνετον, ὡς γε καὶ Δαβὶδ ὁ θεοπάτωρ ἐπιβεβαιοῖ λέγων «Κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου». Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλῳ Μανωλάκης Καραβοκύρης, Νικόλαος Γρυπαράης, Γεώργιος Φέργου, Μελαγχρινὸς τοῦ Καράκη, Γεώργιος Κάρεα, Φάλκος Πράϊα, Τριαντάφυλλος Χιόνας καὶ Δῆμος Αὐλωνίτης θείῳ ζήλῳ καὶ ἔρωτι τρωθέντες ἀνήγειραν ἐκ βάθρων καὶ ἐξ αὐτῶν θεμελίων θεῖον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἁγίοις καὶ θαυματουργοῦ πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ ἀρχιεπισκόπου Συνάδων τοῦ θαυματουργοῦ, ἰδίοις αὐτῶν ἀναλώμασι καὶ ἐξόδοις, ἐπ' ὀνόματι πατριαρχικοῦ ἡμετέρου σταυροπηγίου, καὶ συνεστήσαντο μηχαναῖς παντοίαις ὥστε δύνασθαι καὶ ἐνασκουμένους ἔχειν καὶ τρέφειν καὶ σώζεσθαι αὐτοὺς διὰ παντὸς, εἰς ὕμνον καὶ δόξαν τοῦ ἐν ὑψηλοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἐφορῶντος, ἀφιερώσαντες αὐτὸ καὶ προσηλώσαντες τῷ θείῳ καὶ σεβασμίῳ καὶ βασιλικῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος τῆς Λαύρας καὶ ἐδεήθησαν τυχεῖν καὶ ἡμετέρου γράμματος. Τούτου χάριν γράφουσα ἀποφαίνεται ἡ μετριότης ἡμῶν συνοδικῶς, γνώμῃ καὶ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων (κλπ. ὡς εἴθισται) τὴν αἴτησιν αὐτῶν ἀποδεξαμένη, ἅτ' εὔλογον **ὠφείλειν** Θεῷ, καὶ φροντίζουσα ἀεὶ τηρεῖν τὰ πατριαρχικὰ προνόμια, τὰ τρανῶς ἐν τοῖς κανόσι χορηγοῦντα τῷ πατριαρχικῷ τούτῳ θρόνῳ οὐ μόνον ὑφ' ἑτέρων ἐπαρχιῶν λαμβάνειν οὓς ἂν βούλοιτο καὶ προσηλοῦν ἑτέροις μοναστηρίοις, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς μοναστήρια πατριαρχικὰ ποιεῖν καὶ συνιστᾷν αὐτὰ ἐν συνοδικαῖς μεμβράναις, ἵνα πρῶτον μὲν τὸ θεῖον αὐτὸ μονύδριον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Μιχαὴλ ἀρχιεπισκόπου Συνάδων τοῦ ὁμολογητοῦ, τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σκοπέλῳ, τὸ νεωστὶ ἀνεγερθὲν ἐπ' ὀνόματι πατριαρχικοῦ ἡμετέρου σταυροπηγίου, ὑπάρχῃ ἐλεύθερον, ἀκαταπάτητον, σὺν πᾶσι τοῖς ἀφιερωθεῖσιν αὐτῷ πράγμασι καὶ κτήμασι κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, ἔπειτα δὲ εἴη ἡνωμένον τῷ προειρημένῳ ἀνωτέρω θείῳ καὶ σεβασμίῳ καὶ βασιλικῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος τῆς Λαύρας καὶ μετόχιον ἐκείνου ὀνομάζηται καὶ διοικῆται αὐτό τε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀφιερωμένα παρὰ τῶν πατέρων τοῦ προρρηθέντος σεβασμίου τοῦ Ἄθωνος μοναστηρίου πεμπομένων κατ' ἔτος, μηδενὸς ἐναντιουμένου αὐτοῖς περὶ τούτου ἢ ἀντιλέγοντος, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως Σκοπέλου καὶ Σκιάθου, ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ τῷ ἀπὸ Θεοῦ Παντοκράτορος. Ὃς δ' ἂν ἐναντίος φανείη τοῖς ἐνασκουμένοις πατράσι τοῦ μοναστηρίου τούτου τοῦ ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ ἀρχιεπισκόπου Συνάδων τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ μετοχίου τοῦ Ἄθωνος, καὶ σκάνδαλόν τι προξενῆσαι καὶ βουληθείη ἀποξενῶσαί τι τῶν ἀφιερωμάτων, καὶ ἁρπάσαι καὶ σφετερίσασθαι, τοῦ ἱεροῦ μὲν καταλόγου τυγχάνων ὁ τοιοῦτος (κτλ.), τῆς κοσμικῆς δὲ πολιτείας ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ Θεοῦ (κτλ.). Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον συνοδικὸν γράμμα καὶ ἐπεδόθη τοῖς ἐνασκουμένοις πατρᾶσι τῷ μονυδρίῳ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ Συνάδων καὶ μετοχίῳ τοῦ σεβασμίου καὶ βασιλικοῦ μοναστηρίου τῆς Λαύρας ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος.

Ἐν ἔτει ,αχλ΄, μηνὶ ἰαννουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος ΙΔ΄.

† Κύριλλος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Θεοφάνης ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

† Τουρνόβου Μακάριος — † Χαλκηδόνος Νεκτάριος — † Ἀμασείας Ζαχαρίας — † Βερροίας Κύριλλος—

---

* συνέχ. ἀπὸ σελ. 522 - 524 τοῦ ΚΓ' τόμου.

† Φιλιππουπόλεως Χριστοφόρος — † Προύσης Μακάριος — † Γρεβενῶν Μακάριος — † Μονεμβασίας Νεόφυτος— Μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν τοῦ Λακεδαιμονίας, τοῦ Μεσημβρίας καὶ τοῦ Γοτθίας.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ*

Ἀλλ' οὐδαμῶς προτίθεμαι ἵνα σημειώσω ἐνταῦθα πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ πατρὸς Κοσμᾶ παραλειφθέντα βιβλία καὶ διατριβάς, ἐκδεδομένας ἐν ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς, ὧν πρωτεύει ἡ ἡμετέρα «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια», ἣν ὁ ἀναγινώσκων εὑρίσκει καί τινας ἔτι πραγματείας, ἃς ἄνω παρέδραμον· καθῆκον ὅμως ἔχω ἵνα εἴπω ὅτι μετὰ τὸν τῆς «Χερσονήσου» συγγραφέα οὐχὶ μετὰ δυσκολίας δεύτερός τις ἢ τρίτος συμπληρώσει τὸν κατάλογον τῶν περὶ Ἁγίου Ὄρους γραψάντων, μὴ παραλείπων καὶ τοὺς ἀδοκιμωτέρους ἢ καὶ τοὺς ἥκιστα πιστευτούς, ὧν προεξάρχει τῆς «Συμαίδος» ὁ περιβόητος συγγραφεύς, ὁ τὰς «Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων Θεολογικὰς Τέσσαρας Συγγραφὰς» ἐκδοὺς Κωνσταντῖνος Σιμωνίδης.

Τὰς πλείους τῶν ἑλληνιστὶ γεγραμμένων πηγῶν ἀνέγνω βεβαίως ὁ ὁσιολογ. διάκονος κ. Κοσμᾶς, ὁμολογῶ δ' αὐτῷ χάριν ἐπὶ ταῖς περί τινων κρίσεσι, καὶ, προσεγγύτερον, ἐφ' οἷς περὶ τοῦ ἐμοῦ γράφει «Ἄθωνος», εἰ καὶ ἔν τινι μέρει οὐ πλήρες παρέχει μοι δίκαιον· διότι συνιστᾷ μὲν τὸ ἔργον μου τοῦτο ὡς **τὸ μόνον εὐπροσώπως ἑλληνιστὶ γραφὲν κατὰ τὸν ΙΘ΄ αἰῶνα** καὶ καλεῖ περισπούδαστον (σελ. 345 (10) καὶ ιη'). ἀλλὰ λυπηρὸν ἡγεῖται «ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐπελήφθη εὐρυτέρων ἐρευνῶν ἐν Ἄθῳ δι' ἀμέσου αὐτοψίας καὶ μελέτης τῶν ἐν ταῖς μοναῖς ἀποκειμένων ἐγγράφων πρὸς συγκρότησιν ἔργου ἐκτενεστέρου καὶ σπουδαιοτέρου, πάντων πρὸς τοῦτο καταλληλότατος ὤν». Ἐὰν ἔχω ἵνα παρατηρήσω τι, τὸ τοιοῦτον ἀφορᾷ, διδομένης ἀφορμῆς, εἰς πάντας ἡμᾶς τοὺς γράφοντας περὶ θεμάτων ὁμοίων, εἰδικῶς δὲ περὶ Ἁγίου Ὄρους.

Τέσσαρας ἐπισκέψεις εἰς Ἅγιον Ὄρος ἠρίθμουν μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐξέδωκα τὸν ἐμὸν «Ἄθωνα», μεθ' ὅλας δὲ τὰς συστάσεις, ἀπὸ στόματος καὶ ἐγγράφους, ἃς ἔφερον, ὧν ἐνθερμότερκι αἱ τῶν ἀειμνήστων Ἰωακείμ Β΄ τοῦ πατριάρχου καὶ Νείλου τοῦ μητροπολίτου Πενταπόλεως, μεθ' ὅλην τὴν εὔνοιαν τοῦ τε μακαρίτου ἡγουμένου τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Μακαρίου καὶ τοῦ μνήμην ἄλυστον λιπόντος ἐπὶ πείρᾳ καὶ διοικητικῇ συνέσει ἀρχιμανδρίτου Δανιὴλ Παντοκρατορινοῦ τοῦ Θασίου, τῷ τε 1876 καὶ τῷ 1879, τὰ μόνα ἔγγραφα, τὰ περιελθόντα εἰς γνῶσίν μου, καὶ ἃ μετέγραψα, ἦσαν τὰ τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου, παραχωρηθέντα μοι ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου Λουκᾶ, καὶ τὰ τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἃ καὶ τύποις ἐξέδωκα τὰ μὲν τῆς πρώτης ἐν τόμῳ Η΄ καὶ Θ΄ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» πάντα, τῆς δὲ δευτέρας τὰ σπουδαιότερα ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ ἐκδεδομένα. Δυστυχῶς, τὰ παλαιότερα τυπικά, ὧν ἔκδοσις ἐγένετο πανάθλια ἐν τοῖς βιβλίοις Σωφρονίου Καλλιγᾶ καὶ Διονυσίου πρώην Ξάνθης, ἐχορήγησα τῷ φίλῳ κ. Κ. Ν. Σάθᾳ πρὸς ἔκδοσιν, κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις συνάντησιν ἡμῶν ἐν θέρει τοῦ 1877, ἐλπίζων ὅτι ἤθελον ἐκδοθῇ μετὰ σοφῶν παρατηρήσεων· τὰ γράμματα ταῦτα μετέγραψεν ὁ ἀείμνηστος Δωρόθεος Εὐελπίδης, χορηγήσας μοι τῷ 1874 πρὸς μελέτην. Πλὴν τούτων ἐδόθησάν μοι μὲν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει πρὸς μελέτην διηγήσεις τινὲς περὶ τῶν μονῶν Καρακάλλου καὶ Βατοπεδίου, ἀλλ' ἐπαναλαμβάνουσαι πᾶσι τὰ παρὰ Κομνηνῷ, μᾶλλον ἐκτενέστερα, ἦσαν ἄχρηστοί μοι, καθὸ δυνάμεναι ἵνα καταταχθῶσιν εἰς τὴν τάξιν μᾶλλον μύθων καὶ παραδόσεων ἀσυστάτων, ἢ πηγῶν ἱστορικῶν ἐγκύρων. Προκειμένου μάλιστα λόγου περὶ τῆς μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, ματαίως ἠρεύνησα κατὰ τὰς εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐπισκέψεις μου παλαιότατόν τι «προσκυνητάριον» τῆς μονῆς ταύτης ἔντυπον καὶ τὴν πρώτην ἔκδοσιν τοῦ «Κήπου Χαρίτων» τοῦ Καισαρίου Δαπόντε· περὶ ἀμφοτέρων ἔμαθον ἀπὸ γερόντων μοναχῶν ὅτι εἶδον οὗτοι τοιαῦτά τινα, κατὰ τὴν ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδα δῆθεν ἐκδεδομένα τύποις, ἀλλ' αἱ πρὸς εὕρεσιν ἐνέργειαί μου, καθὼς καὶ αἱ τοῦ γνωστοῦ τοῖς ἁγιορείταις ὡς παλαιοβιβλιοπώλου καλογήρου Ἀνδρέου εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν· ἄλλας ἐκδόσεις προὐμήθευσέ μοι, ξένας δῆλα δὴ πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὁ πατὴρ Ἀνδρέας, ὡς καὶ χειρόγραφά τινα, γραμματικῆς ὕλης πάντα ἢ τινας ἐπιστολὰς καὶ ἐγκώμια εἰς ἡγεμόνας, ἀνάξια λόγου, περιέχοντα, περὶ δ' Ἄθωνος οὐδέν. Ἠρκέσθην λοιπὸν εἰς τὰ χορηγηθέντα μοι φιλοφρόνως, εἰς ἀντιγραφὴν ἐπιγραφῶν τινων, εἰς τὰς ἀπὸ στόματος παραδόσεις καλογήρων ἐμοὶ σεβαστῶν, καὶ ἔγραψα ἐπὶ τῇ βάσει τούτων· ἀλλὰ τὰς ἐντύπους πηγὰς ὑπ' ὄψιν ἔχων καί τινα ἔγγραφα, προέβην τολμηρῶς εἰς ἔκφανσιν γνωμῶν, τὸ πρῶτον γραφομένων, περί τε τῆς πρώτης συστάσεως συστημάτων μοναχικῶν ἐν

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 163—164.

Ἁγίῳ Ὄρει, καὶ περὶ γραμμάτων τινῶν ἐπισήμων. Κατὰ συγκατάβασιν δὲ βεβαίως ἐκρίθησαν ἐν ἐπαίνοις τὰ γραφόμενά μου ὑπ' ἀνδρῶν αὐστηρῶς κρινόντων ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὸ δυσχερὲς τῆς τῶν ἐγγράφων πηγῶν μελέτης, ἀνδρῶν, ὧν ἡ κρίσις ἡ ἀπροσωπόληπτός ἐστί μοι τιμιωτάτη· δῆλον οὖν τοῦ Bayet (δὶς ἐκφρασθέντος δημοσίᾳ), τοῦ μακαρίτου Γαβριὴλ Δεστούνη, καθηγητοῦ ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Πετρουπόλεως, τοῦ Ph. Mayer, τοῦ ἐν Ἰέννῃ καθηγητοῦ Nippold, καὶ ἴδιαι κρίσεις τοῦ Gelzer, τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Βελούδου κλπ.

Ὅτι δὲ δυσχερὴς ἡ μελέτη τῶν ἐν ταῖς ἀθωΐτισι μοναῖς ἐπισήμων γραμμάτων, ἐμαρτύρησαν ὁ Φρεαρίτης, ὁ Δήμιτσας, καὶ ἐν οἷς ἔγραψα ἐν ἡμερολογίῳ «Φάρῳ τῆς Ἀνατολῆς»τοῦ 1902, ἰδίως ἐν ταῖς σελίσιν 157, στήλῃ α' μέχρις 159 στήλης α'. Πόσα δ' ἐπίσημα γράμματα ἠδυνήθη ἆρά γε 'να μεταγράψῃ ἐκ τῶν γραμματοφυλακείων τῶν ἱερῶν μονῶν ὁ Mayer, ἢ ὁ φίλος πατὴρ Κοσμᾶς; Ἡμεῖς ἐνίοτε καὶ αὐτὰ τὰ τύποις ἐκδεδομένα ἢ ἀγνοοῦμεν, ἢ ποριζόμεθα μετὰ δυσκολίας, ὡς ποριζόμεθα μετὰ δυσχερείας καὶ αὐτὰ τὰ τῶν ἐπισήμων ἀντίγραφα· διότι ὀφείλω 'να εἴπω ὅτι τὰ παρακωρηθέντα πρὸς σπουδὴν καὶ μεταγραφὴν ἔγγραφα ἐδίδοντό μοι οὐχὶ τὰ πρωτότυπα, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τούτων, χειρὶ τοῦ Θεοδωρήτου, μεταγεγραμμένα πρὸ μιᾶς ἑκατονταετηρίδος καὶ πλέον.

Οὕτως ἀναγκαζόμεθα 'να συμπήξωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους· ἀλλὰ καθῆκον ἔχομεν 'να καταστήσωμεν τοῖς ἐπαίουσι γνωστὴν τύποις τὴν ἐργασίαν ἡμῶν, ὅπως οἱ μεταγενέστεροι, προστιθέντες τὰ λείποντα, συμπληρώσωσι τὰ χαίνοντα, τὰ δ' εἰρημένα κακῶς ἐπανορθώσωσι. Κατὰ τοιοῦτον δὲ τρόπον, διὰ νέων τοιούτων ἀποπειρῶν πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ μετὰ μελέτην καὶ πολλῶν ἰδιωτικῶν γραμμάτων, γνωσθήσεται ἡ ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τῶν τε μονῶν αὐτοῦ ἰδία καὶ τῆς μοναχικῆς ἀδελφότητος ἐν γένει, καὶ τῆς πνευματικῆς κινήσεως καὶ ζωῆς, ἥτις ἀμελέτητός ἐστι καὶ αὕτη. Γνωσθήσεται δ' ἡ ἱστορία, συνεισφέροντος ἑκάστου καὶ τὰς ἰδίας κρίσεις ἐλευθέρως ἐπί τε τῆς συστάσεως, ἐπί τε τῶν τυχῶν τῶν μονῶν, ἀπ' αὐτῶν, ἂν θέλητε, τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν.

* *
*

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ τῶν **ὀνομασιῶν** ὁ πατὴρ Κοσμᾶς εὐδοκίμως ἀποσείει τὸν βαρὺν ζυγὸν τῶν ἀσυστάτων παραδόσεων, ὃν ἀγογγύστως ἔφερεν ὁ μακαρίτης Μαργαρίτης Δήμιτζας ἐν τοῖς «Μακεδονικοῖς» αὐτοῦ καὶ ἔν τισιν ὁ Victor Langlois. Ὑποβοηθῶν τῷ σπουδαιοτάτῳ ἔργῳ τοῦ φίλου μοναχοῦ, χρησιμεύσοντι καὶ ἑτέροις ἐν μέλλοντι, παρατηρῶ ὅτι τοῦ μὲν ὀνόματος **Λαύρα** δέχεται διττὴν ἐκδοχὴν (σελ. 153 καὶ 169 ἐν δύο σημειώσεσι), καίτοι κατ' ἀμφοτέρας σημαίνει μέγαν ἀριθμὸν ἢ οἰκημάτων ἢ μοναχῶν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνεστώτων, ὡς ἐν τῇ Λαύρᾳ τῶν Καρεῶν ἢ τῇ τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου· τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ **Βατοπαιδίου** δέχεται τὴν διὰ τοῦ Ε γραφήν, κατὰ Θεοδώρητον (βλ. «Ἀθωνά» μου σελ. 318) καὶ κατὰ παλαιότερα ἔγγραφα «ἐκ τῆς βάτου καὶ πεδινοῦ τόπου», ἣν γραφὴν ἐδέξατο καὶ ὁ φίλος κ. Παῦλος Καρολίδης (Ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει· ἐν Ἀθήναις, 1896, σελ. 105), συμφωνῶν ἐμοί. Προκειμένου δὲ 'να κρίνῃ περὶ τῆς τοῦ **Χελανδαρίου** μονῆς ἤγγισέ πως τῇ ἀληθείᾳ, ἀφεὶς τὰς γρακώδεις παρακδύσεις τοῦ ὄχλου καὶ τῶν ἀτακλιπώρως ἐχόντων περὶ τὴν τῆς ἀληθείας ζήτησιν· καὶ γράφει μὲν περὶ τοῦ Χελανδαρίου ὅτι «ἐκλήθη ἐκ τοῦ ὀνόματος Χελάνδιον, τῆς γνωστῆς ἱππαγωγοῦ νηὸς τῶν βυζαντινῶν· ἴσως ἐκαλεῖτο Χελάνδιον καὶ οἱ σλαῦοι ἐπρόφερον Χελανδάρ· ἡ μονὴ εἶχε τὸ σχῆμα νηός, ὅπερ δικαιολογεῖ τὴν κλῆσιν ταύτην» (σελ. 207 σημ.). Παρατηρῶ τῷ φίλῳ κ. Κοσμᾷ ὅτι ἐν μὲν τῷ «Ἄθωνι» γράφω Χιλανδάριον τὴν μονὴν ἀλλὰ καὶ Χελανδάριον (σελ. 130 καὶ στίχῳ 14), παραπέμπω δὲ προχείρως εἰς τοῦ ἱεροῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου τὴν 316 ἐπιστολὴν (ἧς τὰς πρώτας μόνον γινώσκομεν λέξεις· Migne Ἑλλην. Πατρολ. τόμ. ϒΘ', στ. 1671), ἀρχομένην «Ὅταν μάθω τὸν χελανδάριον ἐπιστῆναι μόνον» ἤτοι τὸν διοικοῦντα τὸ χελάνδιον· ἐπίσης ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς γράμμασι πρὸς Miklosich καὶ Mueller (Acta Patriarch. τόμου Β' σελ. 140 καὶ 217) γράφεται Χελαντάριον ἡ μονή. Ἐλπίζω ὅτι θέλομεν ὁμοφρονήσει ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ, λέγοντες ὅτι ἔκ τινος χελανδαρίου, πλοιάρχου δῆλον οὖν, ὠνομάσθη ἡ μονὴ αὕτη, καθὼς ὠνομάσθησαν αἱ ἐν Ἄθῳ μοναί, τοῦ **Δοχειαρίου,** ἔκ τινος ἐπιμελητοῦ τοῦ δοχείου, τοῦ **Ξυλουργοῦ,** προδηλοτάτην ἔχουσα τὴν παραγωγὴν τῆς ὀνομασίας, τοῦ **Ζωγράφου**, αἱ θκνοῦσαι μοναὶ Μυλωνᾶ, Δερματᾶ, Ἱερακάρη (τοῦ ἐπιμελητοῦ τῶν πρὸς χρῆσιν τῶν κυνηγῶν ἱεράκων), Καλαφάτου, Τροχαλᾶ, ἴσως δὲ καὶ Λουτρακίου. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐξηγήσει τοῦ ὀνόματος **Κουτλουμούση** ὁ συγγραφεὺς τῆς ὑπ' ὄψιν ἡμῶν «Χερσονήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω», μὴ δεχόμενος μήτε τὸν Οὐσπένσκυν (Πορφύριον) μήτ' ἐμέ, καταφεύγει εἰς δημιουργίαν παραδόξου συστάσεως ἀνθρώπων, ὧν ἡ ὀνομασία «ἴσως παρήχθη ἐκ τοῦ Κουτουλο-μούσης, ἀφοῦ μάλιστα ἐν τῇ Χαλκιδικῇ προφέρουσι τὸν «κούτουλον» (κοτύλη)=«κούτλον», ὡς τὸ μουλάρι=μλάρι» κτλ. (σελ. 220 σημ.)· ἐντεῦθεν

ἔχομεν λοιπὸν ἐξηγουμένην τὴν «κοτύλην» ἢ κούτλον, καὶ ἀνεξήγητον τὴν λέξιν «μούσης», ἅτε πιθανῶς ἄχρηστον ἐν τῇ Χαλκιδικῇ, ἐκ τῆς ἐπαρχίας δὲ ταύτης τὸν τῆς μονῆς ἱδρυτὴν καταγόμενον, διότι πῶς ἐστι δυνατὸν ἐξ ἑτέρας ἐλθὼν εἰς Ἄθω ἵνα λάβῃ ἐπώνυμον ἐκ τῶν ἐν Χαλκιδικῇ συνήθων λέξεων, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ στερούμενος ἐπωνύμου ὁ τοῦ Κουτλουμουσίου ἱδρυτής. Ἀλλὰ κατὰ πόσον ἆρά γε ζημιοῦται ἡ γεραρὰ μονὴ τοῦ Κουτλουμουτίου, ἢ κατὰ πόσον ἡ σημασία αὐτῆς ἐλαττοῦται ἐὰν γράψῃ ὁ φίλος πατὴρ Κοσμᾶς ἱδρυτὴν αὐτῆς ἄραβά τινα στρατηγὸν, χριστιανὸν ἄνθρωπον, ἢ ἐπιφανοῦς ποτὲ βλαστὸν οἰκογενείας; διότι ὁ Κουτλουμοὺς ἦν ἐπιφανὴς ἀνὴρ, καθὼς καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ, ἐπί τε τῆς αὐταρχίας Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου καὶ ἐπὶ Νικηφόρου Βοτανειάτου, καθὼς οἱ χρονογράφοι μαρτυροῦσι Κεδρηνὸς (τόμ. Α΄ σελ. 570—71 καὶ 593 καὶ 606), Σκυλίτζης (σελ. 732) καὶ Βρυέννιος (σελ. 118 κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Βόννης πάντες). Οὕτω κατ' οὐδὲν ἀποβάλλει τὴν ἀξίαν αὐτῆς ἡ οἰκογένεια τῶν Μαυροκορδάτων ἐὰν εἴπωμεν ὅτι Χρυσόσκουλος ὁ πενθερὸς τοῦ ἐξ ἀπορρήτων κατήγετο ἐξ ἀράβων, διότι τοιοῦτον ἔφερεν ὄνομα κατὰ τὴν ΙΒ΄ ἑκατονταετηρίδα στρατηγός τις (Βρυέννιος, σελ. 32). Περὶ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ **Ξηροποτάμου** ὁ συγγραφεὺς οὐδὲν λέγει, οὔτε ποιεῖται μνείαν τῶν παρὰ Καισαρίῳ Δαπόντε ἀνιστορήτων ἐπωνυμιῶν Χειμάρρου καὶ Χλωροποτάμου· μονὴν ἐν τούτοις Ξηροποτάμου γινώσκομεν ὑφισταμένην ἐν Βηθλεέμ, κατὰ τὴν Ζ΄ ἑκατονταετηρίδα, τὴν τοῦ ἁγίου Σεργίου, τὸ αὐτὸ φέρουσαν ἐπώνυμον (Μόσχου Λειμών· Migne Πατρολ. τόμ. ΠΖ΄, στ. 3053), καὶ πιθανῶς ἐκ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ μοναχοί τινες ἀπελθόντες εἰς Ἄθω συνέστησαν τὴν ὁμώνυμον. Περὶ τῆς μονῆς **Καρακάλλου** σιωπᾷ ὁ πατὴρ Κοσμᾶς, εἰ καὶ ἀποδοκιμάζει τόν τε Κομνηνὸν καὶ τὸν ἰταλὸν Φραγκίσκον Caracciolo (σελ. 253 σημ. 1), σιωπᾶ δὲ τὰ ἐν τῷ «Ἀθωνί» μου (σελ. 186, σημ. 216) μιμνησκομένῳ πελοποννησιακῆς τινὸς οἰκογενείας Καρακάλλων ἀκμαζούσης μὲν κατὰ τὴν ΙΖ΄ ἑκατονταετηρίδα, πάντως δ' ἀρχαιοτέρας. Περὶ τῆς τοῦ **Ἐσφιγμένου** σημειοῖ ὅτι τὸ ὄνομα ἐδόθη αὐτῇ (σελ. 304) διὰ τὸ σφίγγεσθαι μεταξὺ τριῶν λόφων, καίτοι τοῦτο παράγει ἐν τῷ λόγῳ ὡς εἰκασίαν.

Ἀλλ' αἱ μοναὶ λαμβάνουσιν ὀνόματα ἢ ἀπὸ τῶν πατρώνων ἁγίων, ἢ ἀπὸ τῶν κτιτόρων, τοῦ ὀνόματος αὐτῶν, τοῦ ἐπωνύμου, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς πατρίδος, ἢ σωματικῶν τινῶν ἐλαττωμάτων ἑκάστου καὶ ἐλλείψεων· 1) ἀπὸ τοῦ πάτρωνος ἁγίου, τῶν τε νῦν καὶ τῶν ἄλλοτε σωζομένων ἀπεκλήθησαν ἡ ρωσσικὴ τοῦ **ἁγίου Παντελεήμονος,** ἡ τοῦ Σωτῆρος, τῆς Ἁγίας Τριάδος, Ὑπεραγίας Θεοτόκου (4 ἢ 5), Ἀρχιστρατήγου, ἁγίων Ἀποστόλων, ἁγίων Ἀναργύρων, ἁγίου Γεωργίου, προφήτου Δανιὴλ, ἁγίου Ἐφραὶμ, ἁγίου Θεοδοσίου, ἁγίου Μηνᾶ, ἁγίου Νικηφόρου, ἁγίου Νικολάου, ἁγίου Νίκωνος, ἁγίου Πέτρου, ἁγίου Προκοπίου, ἁγίου Σάββα, ἁγίου Τρύφωνος, ἁγίου Ὑπατίου.—2) Πᾶσαι σχεδὸν αἱ λοιπαὶ ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ἢ τοῦ ἐπωνύμου τοῦ ἱδρυτοῦ· ἐὰν δὲ τὰς σημερινὰς παραλίπωμεν, ἐκ τῶν ἄλλοτε σωζομένων φέρω παράδειγμα λόγου τὴν τοῦ **Ραβδούχου** καὶ τὴν τοῦ **Κάσπακος**· καὶ Ραβδοῦχος μὲν ἐπωνυμεῖτο στρατηλάτης τις ἐν Δυρραχίῳ ζῶν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (Λέων Γραμματικός· σελ. 251,253,258, Γεώργιος μοναχός· σελ. 845), ὅτε καὶ Χάλδος τις Ἰωάννης ἔζη, στρατηγὸς Χαλδίας, ἐκ ταύτης δὲ πιθανῶς καὶ καταγόμενος, ὁ φονεύσας Μιχαὴλ τὸν τοῦ Θεοφίλου τὸν Μεθυστὴν, αὐτὸς δ' ἐν Χαλδίᾳ φονευθεὶς ὡς ἀποστασίαν κατὰ Βασιλείου μελετήσας (Συμεὼν Μάγιστρος· σελ. 685, 687, τὰ αὐτὰ καὶ Γεώργιος μοναχός· σελ. 837,839). Χάλδοι δ' ἐκαλοῦντο τῆς Χαλδίας οἱ κάτοικοι (Συνεχισταὶ τοῦ Θεοφάνους· σελ. 55,269), καὶ Χάλδου μονὴ ὑπῆρχεν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Καὶ ἡ τοῦ Κάσπακος ἐπωνυμία παρὰ βυζαντινοῖς ἐστι παλαιὰ, διότι τοιοῦτο παρωνύμιον ἔφερεν ἐπὶ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ Νικηφόρος ὁ κριτὴς τοῦ βήλου (Ἰωάννης Κίνναμος· σελ. 269), καὶ πολλῷ δ' ὕστερον ἀναφαίνεται τὸ ἐπώνυμον, ὡς ἐν γράμματι πατριαρχικῷ τοῦ 1401 βλέπομεν ἀναφερόμενον «ὁσπιτοτόπιον τοῦ Κάσπακα» (Miklosich καὶ Mueller Acta Patriarc· τόμ. Β΄, σελ. 554,556).—3) Ἱκαναὶ ὠνομάσθησαν, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ἀπὸ τῶν ἐπαγγελμάτων τῶν ἱδρυτῶν. ἐν αἷς βεβαίως καὶ ἡ τοῦ **Ζωγράφου,** καθὼς καὶ ἡ τοῦ **Ξυλουργοῦ** καὶ ἡ τοῦ **Καμηλαυκᾶ**· τὸ τελευταῖον ἐπωνύμιον ἔφερε τῷ 1235 μονή τις ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος, ἐν Σμύρνῃ (Mikl. καὶ Mueller Acta monasteriorum, τόμ. Α΄, σελ. 12, 149).—4) Ἀπὸ τῆς πατρίδος τῶν ἱδρυτῶν ἐπεκλήθησάν τινες, ὧν περιττὸν 'ν' ἀναφέρω τὰ ὀνόματα.—5) Ἀπὸ δὲ ἠθικῶν ἢ σωματικῶν τινων ἐλαττωμάτων καὶ ἐλλείψεων τῶν ἱδρυσαμένων αὐτὰς παρωνυμήθησαν ἕτεραι· εἴπερ ἡ τοῦ **Σταυρονικήτα** ἐπεκλήθη ἀπὸ Σταύρου καὶ Νικήτα, ὀνομάτων ἑνωθέντων εἰς ἕν, ὡς εἴθιστο παρὰ βυζαντινοῖς (Παρονυξία λόγου χάριν, Λεροκάλυμνα κτλ.), ἢ ἀπὸ Στρβονικήτα, ἀμάρτυρον, καίτοι γινώσκομεν ἀπὸ τῆς ΙΑ΄ ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐντεῦθεν ὀνόματά τινα συνηνωμένα τῇ λέξει στρβὸς, ἴσως τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς Ζ΄ ἑκατονταετηρίδος ἐν χρήσει, ὡς παρὰ Μαλαλᾷ (σελ.

312 «Μαξέντιος ὁ καὶ Γαλέριος ἦν κονδοειδὴς, πλατὺς, ὑπόστρακος»)· ἀλλ' αἱ μοναὶ Φλακρού, Μακρογένους, Βαρνακβίτζη (βραχυσώμου, καθὰ νῦν λέγομεν, Βαρνάβα), Χαίροντος, Κυνόποδος, Πυρροῦ, τοιοῦτον ἔχουσι τὸν λόγον τῆς ἐπωνυμίας, καθὼς καὶ ἡ τοῦ Σκορπίου, ἧς τὸν ἱδρυτὴν κάλλιον ἡμῶν τονίζει Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς Σκόρπιον, οὐχὶ ἀπὸ τοῦ ἀραχνοειδοῦς ἐνάρθρου ζώου τὴν ἐπωνυμίαν παράγων, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ρήματος «σκορπίζειν». Ἴσως ἀπὸ τοιαύτης σωματικῆς ἐλλείψεως ὠνομάσθη καὶ Ἰωάννης ὁ Κολοβός, οὗ ἡ μονὴ τοσαύτην ἤσκει τυραννίαν ἐπὶ τῶν μοναχικῶν ἐν Ἄθῳ συστημάτων πρὸ τοῦ Βασιλείου Μακεδόνος· καὶ λέγουσι μὲν, ὡς ὁ πατὴρ Κοσμᾶς γράφει, ὅτι μικρῷ μετὰ τὰ 824 Ἰωάννης τις Κολοβὸς ἵδρυσε μονὴν παρὰ τῇ Ἱερισσῷ (σελ. Κοσμᾶ 17), ἀλλ' ὑπομιμνήσκω αὐτῷ ὅτι κατὰ τὰ τέλη τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος ἤκμαζεν ἐν τῇ Σκήτει τῇ κατ' Αἴγυπτον ὁ ἀββᾶς Ἰωάννης ὁ Κολοβός, παρ' ᾧ τὸ πρῶτον ἐδιδάχθη τὴν μοναδικὴν πολιτείαν ὁ μέγας ἐν ἀσκηταῖς Ἀρσένιος, ὡς παρὰ Στουδίτῃ φέρεται (Migne Πατρλγ. γΘ', στ. 853. Πλείω δὲ βλέπε παρὰ Πελλαδίῳ ἐν Ἀποφθέγμασι. Migne ΞΕ', στ. 204—220). Ἦν δ' ὁ ὅσιος οὗτος Ἰωάννης ἐκεῖνος, ὃς ἐντολὴν λαβὼν ἀπὸ τοῦ γέροντος αὐτοῦ ἵνα ποτίζῃ καθεκάστην ξύλον ξηρὸν φυτευθὲν, φέρων ὕδωρ ἀπὸ μέρους ἀπέχοντος ὥρας ἓξ ἢ πέντε, διετέλεσε τοῦτο πράττων τριετίαν ἕως οὗ τὸ ξύλον ἤνεγκε καρπὸν, τὸν κληθέντα «καρπὸν ὑπακοῆς».

Οὕτω διδάσκει ἡ ἱστορία πασῶν τῶν μονῶν οὐ μόνον τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλαχοῦ ἀκμασασῶν, ὧν ὀνόματά τινα ἐξηγοῦνται εὐχερῶς· αἱ μοναὶ λ. χ. «Τοὺς λέοντας» (Ἐπιστ. Στουδίτου· Migne γΘ' στ. 1584), Σκορόδων, ἐν Ἁγίῳ Ὄρει (Κοσμᾶ σελ. 43, Ἄθως Μ. Γεδεὼν σελ. 129 καὶ ἑξῆς), Ἰχθυοφάγου, αὐτόθι, Ὀρόβων καὶ Καλαθῶν, ἐν Ἐφέσῳ, κατὰ τὴν Ι' ἑκατονταετηρίδα, ὡς ἐν βιογραφίᾳ Λαζάρου Γαλησιώτου, Ἀγάλματος, ἐν Νικαίᾳ (τῷ 1260. Παχυμέρης τόμ. Α', σελ. 112), Ἐρεβίνθου καὶ Ξηροῦ χωραφίου, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ἀνέων (Anal. Bollandiana, τόμ. ΙΔ', σελ. 148, 160) κλπ. παρωνομάσθησαν ἢ ἀπὸ φυτῶν ἐν ταῖς γαίαις αὐτῶν καλλιεργουμένων; ἢ ἀπὸ κοσμημάτων τινῶν τῆς οἰκοδομῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ εἴδους τῆς τροφῆς, ἵνα μὴ καὶ οὓς εἶπον ἤδη λογους ἐπανακλάδω. Πιθανώτατα δὲ καὶ μοναχοί τινες ἐξ ἑτέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἢ ταῖς ἐπαρχίαις κειμένων μοναστηρίων εἰς Ἄθω μεταβαίνοντες συνίστων μονὰς, εἰς ἃς ἔδιδον τὸ ὄνομα τῆς προτέρας αὐτῶν διαμονῆς· οὕτω κρίνω περὶ τῆς τοῦ Ξηροποτάμου, τῆς τοῦ Χρυσοκαμάρου, τῆς Στροβιλκίας, τῆς τοῦ Καλαθᾶ, κειμένων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, καὶ εἴ τινος ἑτέρας, πᾶσαν ἑτέραν ἐξήγησιν δυσκόλως ἀποδεξάμενος, ὡς ἐξεζητημένην, ὡς ἐγένετο περὶ τὸ ὄνομα τῆς σκήτης Προβάτας, ὅπερ οἱ ἐν Ἄθῳ λογιώτατοι ἐνόμισαν λατινικὴν λέξιν (Privata) καὶ καθό τοιοῦτο παρέδωκάν μοι (Ἄθως σελ. 162)· καίτοι Μακάριος ὁ Τριγώνης ἐν τῷ Προσκυνηταρίῳ Λαύρας (σελ. 44) γράφει διὰ τοῦ **ο** μικροῦ· καὶ ἐν τούτοις δέον ἵνα γινώσκωμεν ὅτι Προβατᾶ μὲν ἐπώνυμον ἔφερεν ὁ πρὸ τοῦ Νικηφόρου Βοτανειάτου ζήσας στρατηγὸς Δαμιανὸς ὁ Δαλασηνὸς (Κεδρηνός· τόμ. Β', σελ. 716), Προβάτου δ' ἐκαλεῖτο πόλισμά τι, κατὰ τὴν ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα, ἐν Διδυμοτείχῳ (Καντακουζηνός· τόμ. Α', σελ. 324).

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν ὀνομασιῶν τῶν μονῶν, διότι καὶ τοῦτο θέμα σπουδῆς ἐστιν ἄξιον, ὁδηγοῦν εἰς ἀποφυγὴν παραπτωμάτων· ὁ πατὴρ Κοσμᾶς ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ἐζήτησε τὴν ἀλήθειαν, μακρυνθεὶς ἀπὸ μύθων, καὶ τοῦτο φέρων κάλλιστον χρονογράφου συστατικὸν, γράφοντος ὀλίγα ἢ πολλὰ ἔτη κατόπιν ὁμογενῶν ἢ ξένων, ὧν εἶχε καθῆκον καὶ τὰ λάθη 'να ἐπανορθώσῃ καὶ τὰ κεχηνότα 'ν' ἀναπληρώσῃ, εἴπερ ἠδύνατο—καὶ συνομολογήσει μοι βεβαίως ὅτι ἔν τισι σημείοις ἠδύνατο.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ·

II

Η ΕΞ ΑΓΧΙΣΤΕΙΑΣ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΔΙΓΕΝΕΙΑ

Α'. Τὰ αἴτια τῶν κωλυμάτων τούτων.

Τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψει τὸ αἴσθημα τῆς εὐπρεπείας καὶ τῆς ἠθικότητος καὶ ἐθεώρει ἔνεκα τοῦ σεβασμοῦ, ὃν ἡ ἐξ ἀγχιστείας σχέσις διεγείρει (ab finitatis venerat io, ὡς λέγεται ἐν ταῖς Εἰσηγήσεσι (L 10,§6)) τὴν διγένειαν ἔν τισιν ὡς κώλυμα γάμου. Καὶ πράγματι εἶνε καὶ σήμερον ἔτι χαρακτὴρ ὅλων τῶν νομοθεσιῶν τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, ὅτι οἱ πλησίον βαθμοὶ τῆς ἀγχιστείας συνδέουσι σχεδὸν τόσον στενὸν δεσμὸν οἷον καὶ αὐτὴ ἡ κυρίως συγγένεια. Διὸ τὰ αὐτὰ αἴτια, ἅτινα ἀπαγορεύουσι τοὺς γάμους μεταξὺ πλησίον ἐξ αἵματος συγγενῶν, ἰσχύουσι καὶ κατὰ τὸν γάμον με-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 168—172.

ταξὺ στενῶν ἀγχιστέων. Ἡ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου θεωρία τῆς εὐπρεπείας ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν τῷ βυζαντινῷ πληρέστερον μάλιστα καθωρισμένη. Ἐν τοῖς Βασιλικοῖς (XXVIII,5.1) λέγεται· «καὶ αἰδοῖ τῆς ἀγχιστείας τὴν συνάφειαν ἐπέχομεν». Εὐστάθιος δὲ ὁ πατρίκιος (Συντάγματος Ε΄ τόμος, σελ. 352) εὑρίσκει τὸ αἴτιον τῶν κωλυμάτων ἐν τούτῳ ὅτι «οἱ νομοθέται τὸ φίλιον αὔξοντες ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ τῆς τῶν γάμων κωλύσεως τὴν οἰκειότητα τούτοις ἐγνώρισαν καὶ φυσικὴν ἀγάπην ἐνέσταξαν· **ἑτέροις δὲ οἰκειοῦσθαι διὰ τῶν ἐπιγαμιῶν** ἐδίδαξαν τούτῳ τῷ τρόπῳ τὰς συγγενείας εὐρύνοντες, ἵνα τοῦ μέν τις, ὡς οἰκείου αἵματος, περιέχηται, τοῦ δὲ ἐξ ἀγχιστείας». Ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι ἐκφράζεται ἐπίσης ὁ μητροπολίτης Κυζίκου Δημήτριος ὁ Σύγκελλος (Σύνταγμα Ε΄ 358).

Καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπίσης ἐζήτει τοὺς δεσμοὺς καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἀγάπης οὕτως εἰς εὐρύτερον κύκλον νὰ ἐπεκτείνῃ, ἀλλ' ὡρμᾶτο προσέτι ἐκ τῆς ἰδέας τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅτι ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ γίνονται σὰρξ μία καὶ ἑπομένως οἱ τοῦ ἑνὸς συγγενεῖς γίνονται καὶ τοῦ ἑτέρου ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ. Ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος (Συντ. Ε΄ τόμ. σελ. 42) παρατηρεῖ, ὅτι ὁ στενὸς δεσμὸς, δι' οὗ δύο πρόσωπα συνδέονται, δημιουργεῖ κώλυμα διὰ τοὺς πλησίον ἀγχιστεῖς ὄχι μὲν διὰ τὴν συγγένειαν, «ἀλλ' ἐκ τῶν νομικῶν διαταγμάτων καὶ φωνῆς θείας εἰς ἓν ἐξ ἀρχῆς τὸ θῆλυ συναπτούσης τῷ ἄρρενι». Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας Δημήτριος Χωματηνὸς χαρακτηρίζει τὴν σχέσιν τὴν μεταξὺ τῶν ἐκ διγενείας συγγενῶν ὡς οἰκειότητα δύο οἰκογενειῶν (Σύνταγμα, Ε΄ τόμου σελ. 423).

Ἡ Ἐκκλησία προσέτι, ἐκτὸς τοῦ λόγου τῆς εὐπρεπείας, τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου (honestas publica), καὶ τῆς εὐσχημοσύνης, τοῦ μωσαϊκοῦ, ἔθηκε καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἐνθυμίζουσαν τὸ respectus parentelae τῶν ρωμαίων (Ματθ. Βλαστ. Σύντ. τ. ΣΤ΄ σελ. 129) ὅτι ὅπου ὑπάρχει σύγχυσις ὀνομάτων ἐκεῖ πρέπει οἱ γάμοι νὰ ἀπαγορεύωνται (πρβλ. τόμον Σισινίου Σύντ. τόμ. Ε΄, σ. 14. Κηρουλαρίου, Συντ. Ε΄, σ. 173. Δημ. Συγκέλλου Σύντ. Ε΄, 361. Ὅμοια καὶ Χωματ. καὶ Ματθαῖος Βλαστ.) διὸ ὁ Ἀρμενόπουλος λέγει «τοσούτῳ δ' ἔστι τὸ ἀσύγχυτον ἐπὶ τῆς συγγενείας μάλιστα ταύτης ἰσχύον, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ τοῦτο μόνον ἐζήτουν ἐπὶ ταύτης, βαθμὸν δὲ οὐδαμῶς». Πολὺ ἐπέδρασε πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν κωλυμάτων ἕνεκα συγχύσεως ὀνομάτων ὁ 87 κανὼν τοῦ Μ. Βασιλείου. (Σύνταγμα, τόμ. Δ΄, σ. 260). Ἡ σύγχυσις δ' αὐτη βραδύτερον ὑψοῦται εἰς ἀξίωμα καὶ γίνεται αἰτία ἐπεκτάσεως εἰς εὐρύτατον κύκλον τῶν κωλυμάτων τοῦ γάμου. Καὶ ἔλαβε μάλιστα ἡ ἐξήγησις αὐτῆς τοιαύτας διαστάσεις ὥστε νὰ δημιουργήσωσί τινες κωλύματα καὶ νὰ ἀνευρίσκωσι συγχύσεις ὀνομάτων καὶ ἐκεῖ ἔνθα οὐδὲ αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἀνεῦρε τοιαῦτα. Διὸ ὀρθῶς Εὐστάθιος ὁ πατρίκιος παρατηρεῖ ὅτι «οὐδὲ γίνεται σύγχυσις ὀνομάτων τοῖς γεννωμένοις ἐκ τῶν γάμων, οὓς νόμος κυροῖ» (Σύντ. τόμου Ε΄ σελ. 349) τοὐτέστιν ἡ σύγχυσις τῶν ὀνομάτων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἔνθα ρητῶς ὁ νόμος παρὰ ταύτην ἐπέτρεψε τὸν γάμον. (βλ. καὶ Ματθ. Βλαστάρεως· Συντάγμ. τόμ. ΣΤ΄ σ. 130).

(ἕπεται συνέχεια)

Ἀρχιμ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
καθηγητὴς τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν δικαστήριον

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ καὶ ἐκκλητῶς,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3535 καὶ ἀπὸ 5 δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς Ἑλένης Χρ. Τσάτσου κατὰ τοῦ Χρήστου Ἀνασταστάσιου Τσάτσου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Χρήστου Ἀθανασίου Τσάτσου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων ''Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας,, καὶ ''Κωνσταντινουπόλεως,, δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως τῶν, σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ὡς καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν συμφώνως τῷ νόμῳ.

Ἐκριθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 μαρτίου 1904. 1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Ἀρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Α. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ἡ Γαρουφαλιὰ Δερέβεη, χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὴ, τέως μὲν διαμένουσα ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βοσπόρου, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2αν εὐρωπαϊστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Μποϊνίδου, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, κατοίκου Νεοχωρίου τοῦ Βοσπόρου, θερμαστροποιοῦ, ἐπὶ ἀκυρώσει γάμου "Αλλως ἡ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ περὶ ἀκυρώσεως γάμου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 18 μαρτίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς 3

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πνευματικὸν δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 115 καὶ χρονολογίαν 22 Δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Λίνας Χρήστου κατὰ τοῦ Γεωργίου Ξάνθου ὡς νόμιμον καὶ βάσιμον,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων "Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,, καὶ "Νέας Ἐφημερίδος,, δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ Γεωργίῳ Ξάνθου ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

ὁ προεδρεύων

Πρωτοσύγκελλος ΠΛΑΤΩΝ

ὁ γραμματεὺς

Ναοὺμ Παπᾶ Κωνσταντίνου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον

Προσκαλεῖται ὁ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχάνων Ἀθανάσιος Ἰωαννίδης, σακχαροπλάστης, ὑπήκοος ἕλλην, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον τετάρτην καὶ ὥραν 9ην τῆς πρωΐας εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν 21 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Ταχυδρόμου» δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, τρὶς ἐπαναληφθησομένης, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης Α. Ἰωαννίδου ἐπὶ ἀποδόσει προικός· ἄλλως ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἐν τοῖς Πατροαρχείοις τῇ 13 ἀπριλίου 1904 1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Μιτυλήνης **Κύριλλος**

ὁ α' Γραμματεὺς

Π. Δ. Νικολόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ἀπόσπασμα τῆς ὑπ' αὔξ. ἀρ. 62 καὶ ἡμερ. 1 δεκεμβρίου 1903 ἀποφάσεως τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. δικαστηρίου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77 καὶ ἐπ. 146, 152 καὶ 207 τῶν ἐν χρήσει Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν, Ἀρμεν. Δ', ιε', 14 § 3,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7272 καὶ χρονολ. 14 ὀκτωβρ. 1902 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Πηνελόπης Ποδέστα κατὰ τοῦ Φιλίππου Ποδέστα ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαλύσεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, μετριαζόμενα εἰς γρόσια τριακόσια τριάκοντα πέντε (ἀριθ. 335) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος. 1

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Παντελῆς Κωνσταντίνου, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, κάτοικος Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 1ην τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἰωάννας Π. Κωνσταντίνου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Γραμπόβα, ἐπὶ διαζεύξει καὶ διατροφῇ· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος "Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,,. 1

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—17

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αἱ ἐντεῦθεν ἀνταποκρίσεις εἰς εὐρωπαϊκὰ φύλλα'—Ὁ πρώην Οὐγκροβλαχίας—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως, ὑπὸ Δ. Γεωργιάδου ἀρχιμανδρίτου (συνέχεια)—Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς μονῆς Μ. Λαύρας, ὑπὸ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου (συνέχ.)—Περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ γένους διδασκάλου Μακαρίου Καλογερᾶ, ὑπὸ Μ. Μαλανδράκη (συνέχ.)—Μουσεῖον χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων—Νεκρολογία (ἀρχιμανδρ. Θεόφιλος Σταυρονικητηνὸς)—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι

ΑΙ ΕΝΤΕΥΘΕΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

εἰς εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων, ἑλληνιστί τε πρὸς ἑλληνόφωνα φύλλα καὶ ἐν γλώσσαις εὐρωπαϊκαῖς πρὸς ἑτερόφωνα φύλλα πεμπόμεναι, σπανίως διεκρίθησαν ἐπὶ ἀκριβείᾳ περὶ τὴν ἀντίληψιν καὶ ἐπὶ ἀμεροληψίᾳ περὶ τὴν κρίσιν· εἴ τε διὰ λόγον ἐθνικοῦ φανατισμοῦ καὶ μισαλλοδοξίας, εἴτε διὰ συμπαθῆ ἢ δυσμενῆ σχέσιν πρὸς ἐκεῖνο καὶ τοῦτο τὸ πρόσωπον, ἀπομακρύνονται μὲν τῆς ἀληθείας καί ποτε συσκιάζουσιν αὐτήν, ἣ ζητοῦσιν, ἀτυχῶς ὑφ' ὁμογενῶν γραφόμεναι, νὰ διαστρέψωσι κοινὴν ἑκατομμυρίων ὀρθοδόξων πεποίθησιν περί τε τῆς θέσεως ζητημάτων καὶ πραγμάτων, καὶ περὶ τῶν ἰδιοτήτων καὶ τῶν ἀρετῶν προσώπων τὰ καθ' ἡμᾶς διαχειριζομένων τε καὶ διεπόντων.

Ἀφορμὴν εἰς τὰς μετὰ χεῖρας παρατηρήσεις ἡμῶν ἔδωκεν ἀνταπόκρισίς τις ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως εἰς εὐρωπαϊκὸν ὁμογλωσσον φύλλον καταχωρισθεῖσα τῇ 21 λήγοντος ἀπριλίου καὶ «Τὰ ἐν Φαναρίῳ» ἀναλαμβάνουσα νὰ στηλογραφήσῃ. Δυστυχῶς περὶ τῶν ἄρτι κληθέντων ἑπτὰ νέων μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου γράφων ὁ ἀνταποκριτὴς καὶ εἰς φήμας ἀδεσπότους, οὐδεμίαν κεκτημένας ἐπισημότητα, στηριζόμενος, ἴσως δὲ θῦμα πίπτων τῆς εἰς ἕν πρόσωπον ἀφοσιώσεως, πιστεύει ὅτι πνεῦμα οὐχὶ συμπνοίας καὶ κοινῆς ἐν εἰλικρινείᾳ μετὰ τοῦ πατριάρχου συνεργασίας ἐμπνέει τούς τε νῦν κληθέντας ἑπτὰ καὶ τέσσαρας ἐκ τῶν παλαιῶν ἱερωτάτων τῆς Συνόδου συνέδρων.

Βέβαιον ὅτι οἱ ἔνδεκα ἀγνοοῦσι τὸν γράφοντα, διότι καὶ αὐτὸς ἀγνοεῖ αὐτούς, ἀποδιδοὺς αἰσθήματα καὶ ἰδέας, ἃς οὐδέποτε δύνανται νὰ ἔχωσιν ἱεράρχαι συνετοὶ καὶ φιλογενεῖς, ὁμολογήσαντες ἐνώπιον ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ διαφυλάττειν τὰ συμφέ-

ροντα καὶ προνόμια τοῦ πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἱεράρχαι γινώσκοντες ὅτι ἐν ἡμέραις κρισίμοις, ὅτε νέον ἀναθρώσκει στοιχεῖον μισαδέλφων ἐρίδων καὶ παθῶν ἐν χώραις τοῦ κλίματος αὐτοῦ διάσπασις συμπνοίας ἀρχιερέων καὶ πατριάρχου, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐστὶ σύμπτωμα καὶ δὴ τεκμήριον οἰκτιστον τελείας ἠθικῆς ἀποσυνθέσεως καὶ καταπτώσεως ἐθνικῆς. Φρονεῖ δ' ἄρά γε ὁ «Τὰ ἐν Φαναρίῳ» στηλογραφῶν ὅτι οὐχὶ ἔνδεκα, ἀλλὰ καὶ εἷς ὑπάρχει δυνάμενος ἐλπίζειν ὅτι πορεία δημιουργοῦσα διάστασιν καὶ ψυχρότητα μεταξὺ κλήρου καὶ λαοῦ, προέδρου καὶ συνέδρων, καὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους δύναται νὰ ὁδηγήσῃ εἰς εὐόδωσιν ἐθνικῆς τινος ὑποθέσεως καὶ νὰ μεταβάλῃ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας τὸν τόπον, ὃν ἐν ταῖς ἀνταποκρίσεσιν αὐτοῦ περιγράφει;

Βεβαιοῦμεν πάντας τοὺς εἰς εὐρωπαϊκὰ φύλλα γράφοντας ἑλληνιστὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἐπιβαλλομένη σύμπνοια παρ' ἡμῖν ἐπικρατεῖ ἐν πᾶσι τοῦ ζητήμασι γενικοῦ χαρακτῆρος, καὶ οὐδέποτε παρ' οὐδενὶ τῶν εὖ φρονούντων δύναται νὰ λογισθῇ συστηματικὴ ἀντίδρασις ἢ γέννημα δυσμενείας ἡ ἐν παντὶ ζητήματι ἐλευθέρα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν γνωμῶν ἔκφρασις καὶ διατύπωσις ἐπὶ συνεδρίας συμβουλίων λαϊκῶν ἢ κληρικῶν. Ἡ τοιαύτη πολιτεία ἐπιβάλλεται ὑπό τε τῆς συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος καὶ ὑπὸ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ τοῦ προεδρεύοντος, ἐπιθυμοῦντος ν' ἀκούῃ πάσης κρίσεως καὶ γνώμης ἀνεπηρεάστως διατυπουμένης. Οὔτε ζητοῦμεν ἐν τῇ συνταγματικωτέρᾳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διοικήσεων νὰ παρακωλύσωμεν τὴν ἐλευθέραν συζήτησιν, ἣν ἐπιβάλλει ἡ συνείδησις τῆς ὑψηλῆς καὶ ἱερᾶς ἀποστολῆς παναγιωτάτου προεδρεύοντος καὶ συνέδρων ἱερωτάτων.

Ἀλλ' ἂν παρὰ πᾶσαν ἔποψιν τὸ γράφειν οὕτως ἀνεξελέγκτως, ἀπαραμερίμνως καὶ ἐξ ὑπογυίου διάστροφον εἰκόνα παραδεικνύῃ τῆς ἀληθοῦς τῶν παρ' ἡμῖν ζητημάτων καὶ προσώπων καταστάσεως, κερδαίνουσιν ἐκ τοιούτων διαδόσεων οἱ πολέμιοι μόνον τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὁλοκληρίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑνότητος, μετὰ πλείονος θρμότητος καὶ λύσσης εἰς τὸ μισάδελφον καὶ ταραχῶδες αὐτῶν ἔργον ἐπιδιδόμενοι, νέας ἐθνικότητας δημιουργοῦντες διὰ χρημάτων, ἀθροιζομένων ἐξ ἱερῶν ἀφιερωμάτων ἀνηκόντων εἰς ἑλληνικὰ ὀρθόδοξα προσκυνήματα. Οἱ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας ἐξ ἐπαγγέλματος διαστροφεῖς ἀπὸ σχεδὸν ἑνὸς ἔτους ἐπιδιώκοντες ἐπικράτησιν παλαιῶν καὶ κατεσκληκότων συστημάτων, οἵ τε φιλοπάτριδες «Τῶν ἐν Φαναρίῳ γινομένων ἢ γεγησομένων ὑποφῆται, οἱ ζοφερὰν καὶ διάστροφον εἰκόνα τῆς ἐθνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν καταστάσεως δωροφοροῦντες τοῖς καινοσπούδοις ἀναγνώσταις ἀνταποκρίσεων καὶ χρονογραφημάτων ἀνυποστάτων, τοιαύτην ἐθνικὴν ἡμῖν παρασκευάζοντες ζημίαν πρέπει ν' ἀναλογισθῶσιν ὅτι οὐδενὸς ὑπηρετοῦσι τῷ ἀγῶνι καὶ τοῖς συμφέρουσιν· ἐὰν ἀποβλέπωσιν εἰς πρόσωπα, καὶ κατὰ τὰς ὁρμὰς τῆς καρδίας αὐτῶν γράφωσι παριστῶντες ὑπὸ τὴν μὲν ἢ τὴν δὲ ἐκδοχὴν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο διάφορον τοῦ πραγματικοῦ, προκαλοῦντες ἀντεγκλήσεις μεταξὺ ὁμογενῶν, οἵτινες ἄλλως ἀνταλαμβάνονται τῆς ἀρετῆς καὶ δράσεως τῶν τὰ κοινὰ παρ' ἡμῖν πραττόντων, καλὸν νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὅπου τὸ θερμὸν αἴσθημα ἀφηνιάζον παρακούῃ τῶν ὑπαγορεύσεων τοῦ ὀρθοῦ λόγου δημιουργεῖ συνεπείας ἐπιζημίους εἰς ἔθνη καὶ κινότητας ἀνθρώπων καὶ εἰς συστήματα ὀλιγοπληθῆ ἢ πολυπληθῆ, ἱερᾶς ἢ κοσμικῆς ἀποστολῆς, ἐφ' αἷς συνεπείαις τάχιον ἢ βράδιον μετανοοῦμεν ἀνεπανορθώτως.

Μετὰ τηξικαρδίου θλίψεως ἐμάθομεν τὰ κατὰ τῶν παρ' ἡμῖν καὶ πάσῃ τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ ἰσχυόντων διαπραττόμενα ὑπὸ κληρικοῦ, σεβασμίου λόγῳ τῆς τε ἡλικίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιωπῆς, εἰς ἣν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀνῆλθεν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι. Καὶ ἡ λύπη ἡμῶν ἀποβαίνει τοσοῦτον ἀπερίγραπτος καὶ πολλὰ ἡμῖν χορηγοῦσα συμπεράσματα περὶ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας αὐτοκεφάλου, ὅσῳ βλέπομεν ὅτι ὁ τολμήσας ἐναντίον νὰ ἐνεργήσῃ συνοδικῶν ἱερῶν θεσπισμάτων καὶ κανόνων διεῖπεν ἄλλοτε πολυάριθμον ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, καὶ δὴ, καθὸ «πριμᾶτος» προήδρευε καὶ συνεδρίων ἱερῶν καὶ συνόδων κατ' ἀποστολικὸν κανόνα συγκαλουμένων, ἐν αἷς τὰ ζητήματα πιθανῶς ἐλύοντο — καὶ ἔδει νὰ λύωνται — καθ' οὓς αἱ ἱεραὶ καὶ θεοκίνητοι Σύνοδοι ἔθεντο θεσμούς. Ἐννοοῦμεν τὸν σεβασμ. μητροπολίτην πρώην Οὐγκρο-βλαχίας κ. Γεννάδιον, ἀναλαβόντα πρὸ διμηνίας ἱερὰν

πορείαν εἰς Ἅγιον Ὄρος, ἄνευ δὲ τῆς ἀπαιτουμένης πατριαρχικῆς ἀδείας καὶ ἐγγράφου συστατικοῦ τελέσαντα λειτουργίαν ἐν ἱερῷ σκηνώματι, οὗ οἱ μοναχοί, συμπολῖται τοῦ παρὰ κανόνας πολιτευθέντος, ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀρχὴν αὐτῶν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἔχοντες. Παράδοξον δὲ πορείαν, ἄνευ συστατικῶν γραφῶν, ἀναλαβὼν ὁ σεβασμ. κ. Γεννάδιος περιέρχεται καί τινας ἐπαρχίας ἄνευ προηγουμένης ἀναγγελίας πρὸς τὰς κανονικὰς πνευματικὰς ἀρχάς, ἄγνωστον τίνα σκοπὸν ἔχων ἐν Βιτωλίοις καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἂν περιφέρηται.

Ἐὰν ὁ περιερχόμενος ξένας αὐτῷ παροικίας ἐκκλησιαστικὰς ρίπτῃ πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν λήθην τὰς ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων ἐπιβαλλομένας καὶ προβλεπομένας συνεπείας τῆς τοιαύτης ἀκανονίστου πολιτείας, φρονοῦμεν ὅτι ἡ κανονικὴ αὐτοῦ ἀρχή, ἧς προίσταται ἀρχιερεὺς καὶ τῶν ἱερῶν θεσμῶν γνώστης καὶ τῶν κανονικῶν διατάξεων φρουρὸς ἐκ καθήκοντος ὤν, ἄλλως τε καὶ παιδεύσεως ἐκκλησιαστικῆς μέτοχος, τέλεον ἀγνοεῖ τὰ παρὰ τοὺς κανόνας ὑπὸ ξένου ἡμῖν κληρικοῦ ἐν ξένῳ αὐτοῖς ἐκκλησιαστικῷ κλίματι τολμώμενα. Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας σέβεται βεβαίως καὶ τηρεῖ τοὺς αὐτοὺς ἱεροὺς κανόνας, οὓς πᾶσαι αἱ ὀρθόδοξοι παροικίαι καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαί, κατ' αὐτοὺς διέπεται βεβαίως, καὶ καθῆκον ἔχει οὐ μόνον νὰ ὑπομιμνήσκῃ παντὶ κληρικῷ αὐτῆς αὐτοὺς, παραβιαζομένους τυχὸν, ἀλλὰ καὶ τὰς διατάξεις αὐτῶν νὰ ἐφαρμόζῃ ἐπὶ παντὸς δημιουργοῦντος διὰ τῆς ἀθετήσεως αὐτῶν ταραχὰς καὶ σκάνδαλα μεταξὺ συστημάτων χριστιανικῶν ἐν ἡσυχίᾳ διαβιούντων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Κοινοτάφιον πατριαρχικόν. — Εἰσηγήσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κοινὸν πόθον ἀναλαβόντος ἵνα πραγματώσῃ, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ προτελευταίᾳ αὐτῆς συνεδρίᾳ ἐνέκρινε τὴν πρὸ τοῦ ἱστορικοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἀνέγερσιν ἱεροῦ κοινοταφίου, ἐν ᾧ ἐν θήκαις μέλλουσι ν' ἀποτίθωνται τὰ ὀστᾶ τῶν ἐν Κυρίῳ κοιμωμένων ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, ἐφ' ὧν μέχρι σήμερον ἐπεκάθηντο μαρμάριναι πλᾶκες ἄνευ καλλαισθησίας καὶ τέχνης. Τὰ ἀναλώματα τοῦ μνημείου τούτου, οὗ τὴν ἐν ἀπερίττῳ καλλονῇ ἀνέγερσιν ἐπιβάλλει τῇ τε ἱεραρχίᾳ καὶ τῷ ἔθνει παντὶ ἡ ἱερὰ μνήμη τῶν ἐν ἡμέραις δυσχερέσιν οἰακοστροφησάντων τὴν ἱερὰν ὁλκάδα, θέλουσι καταβληθῇ ὑπό τε τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων, ἀνὰ μίαν λίραν προσφέροντος ἑκάστου, καὶ τῶν εὐσεβῶν ὁμογενῶν, ὅσοι μιμνήσκονται ὅτι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀναπαυόμενοι πατριάρχαι τοῦ νέου Ἰσραὴλ ἐλάλησαν ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἐργασθέντες ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων, ὡς καὶ οἱ ἀποθνήσκοντες ἐνταῦθα μητροπολῖται, ὧν τὰ ὀστᾶ ἐπίσης ἐν τῷ αὐτῷ θ' ἀποτίθωνται κοιμητηρίῳ.

Δύο Σώματα.—Τῇ τετάρτῃ ἀπὸ πρωΐας συνῆλθόν εἰς συνεδρίαν κοινὴν ἡ ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον καὶ συνεσκέψαντο περὶ ζητήματος ἐκκλησιαστικοῦ σπουδαίου, περὶ οὗ καὶ τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ.

Μητρόπολις Πισιδείας.—Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς παρούσης ἑβδομάδος ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐκ τοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα προσκυνήματος ὁ πανιερ. μητροπολίτης Πισιδίας κ. Γεράσιμος.

Μητρόπολις Ροδοπόλεως. — Ἐπιστολαὶ πατριαρχικαὶ ἀπελύθησαν πρὸ καιροῦ, καθὼς ἐρκαίρως ἐγράψαμεν, τοῖς ἡγουμένοις τῶν ἐν Πόντῳ πατριαρχικῶν καὶ σταυροπηγιακῶν ἱερῶν μονῶν, ὑφ' ὧν ἄλλοτε διείποντο ἐξαρχικῶς τὰ χωρία τὰ νῦν ἀπαρτίζοντα τὴν μητρόπολιν Ροδοπόλεως, προτρεπόμεναι τοὺς ἐλπίζοντας ἐπάνοδον εἰς τὸ παρελθὸν ὅπως παύσωνται κατ' ἀποφάσεως ἐκκλησιαστικῆς ἀντενεργοῦντες. Ἡ θεραπεία τῶν ἠθικῶν, θρησκευτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀναγκῶν ἐπιτυγχάνεται βεβαίως ἀσφαλέστερον διὰ τοῦ νῦν ἢ διὰ τοῦ πρώην καθεστῶτος, οἱ δὲ φρονοῦντες ὅτι ἡ Ἐκκλησία συμμορφωθήσεται ταῖς ἀπαιτήσεσιν αὐτῶν, ἀπατῶνται δεινῶς, μέλλοντες, εἴτε ἱερεῖς. εἴτε λαϊκοὶ, ἐν ἐπιμονῇ εἰς σκολιὰν ὁδὸν νὰ ἑλκύσωσι τὰς νενομισμένας ἐκκλησιαστικὰς ποινὰς καθαιρέσεως καὶ ἐξεκκλησιασμοῦ, ἤδη γνωσθέντες τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐθνικὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα.— Διὰ πατριαρχικῶν πιττακίων ἀγγέλλεται τῷ τε σεβασμ. μητροπολίτῃ Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτῳ, τοῖς ἐριτίμοις συμβούλοις κκ. Ἀγγέλῳ Στ. Ἰωαννίδῃ καὶ Π. Χρυσῷ καὶ τοῖς ἀξιοτίμοις κκ. Θ. Μ.

Κουρτζῇ καὶ Γ. Ἀβραμίδῃ ὅτι διωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου μέλη ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ νέου Κανονισμοῦ τῶν ἐθνικῶν τούτων καταστημάτων, ὃν ἡ ἐφορία συνέταξε, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν καὶ πᾶν σχετικὸν ἔγγραφον.

Μονὴ Στύλου καὶ Δίβρεως.—Ἕνεκεν ἀνικανότητος ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἀπαλλάξασα τῶν καθηκόντων αὐτοῦ τὸν ὁσιώτατον ἡγούμενον τῆς ἱερᾶς σταυροπηγιακῆς μονῆς Στύλου καὶ Δίβρεως κ. Ἀθανάσιον, ἀνέθηκε τῷ τῆς μονῆς ἐπόπτῃ πανιερ. μητροπολίτῃ Δρυϊνουπόλεως καὶ Δελβίνου κ. Λουκᾷ ὅπως συστήσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ κληρικὸν κατάλληλον νὰ ἀναλάβῃ τελεσφόρως τὰ τοῦ ἡγουμένου καθήκοντα.

Εὐσεβὴς δωρεά. — Φιλογενής τις κληρικὸς ἐπέδωκε τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ 30 γαλλικὰ εἰκοσάφραγκα ὅπως χρησιμοποιήσῃ ταῦτα εἰς ἣν ἂν ἐγκρίνῃ χρῆσιν, ἰδίαν ἢ κοινήν. τῆς δευτέρας ταύτης προτιμητέας, ἡ Α. Θ. Π. ἐσκέψατο ὅτι καλὸν ἦν νὰ δαπανηθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο πρὸς διόρθωσιν παλαιᾶς τινὸς ὡραίας πύλης ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, δι' ἣν ἄλλοτε πρὸς ἐπισκευὴν ἐζητήθη ἴσον ποσόν.

Ἡγεμὼν Σάμου.—Τῇ κυριακῇ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἡ Α. Ὑψ. ὁ ἡγεμὼν τῆς Σάμου Ἰωάννης Βιθυνὸς ἐφέντης, εὐχαριστήσας ἐπὶ ταῖς διὰ τοῦ πανοσ. Μ. πρωτοσυγκέλλου διαβιβασθείσαις αὐτῷ πατριαρχικαῖς συγχαρητικαῖς προσρήσεσι.

Κεντρικὴ Ἐκκλησ. Ἐπιτροπή.—Ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ὠνομάσθη πενταμελὴς ἐπιτροπεία πρὸς διακανόνισιν καὶ καθορισμὸν τῶν δικαιωμάτων τοῦ τε πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ πρεσβυτερίου ἐπὶ τῶν ἱεροπραξιῶν. Τὴν ἐπιτροπείαν ἀπαρτίζουσιν ὁ πανιερ. μητροπολίτης πρώην Ἐρσεκίου κ. Ἰγνάτιος, ὁ πανοσιολ. Μ. ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόδημος, ὁ ἱερολ. τριτεύων κ. Ἱερόθεος, ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου ἐλλόγ. κ. Μάρκος Βασιλείου καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἀξιότιμος κ. Στ. Ἠλιάδης.

Σωματεῖα.—Κατὰ τὴν γενομένην χθὲς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κοινοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνεδρίαν τῆς Μεσαιωνολογικῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης ἐπιτροπείαν αὐτῆς ἀνετέθη ἡ φροντὶς τῆς συντόνου περισυλλογῆς πασῶν τῶν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου γενομένων ἐκδόσεων, εἰ δυνατὸν τῶν τοῦ 1627 καὶ τῶν κατόπιν ἀπὸ τῆς ἐν ἔτει 1797 ἀνασυστάσεως αὐτοῦ. Τὴν ἐπιτροπείαν ταύτην τὴν καὶ περὶ τοῦ Μουσείου τῆς Ἑταιρίας φροντίζουσαν ἀπαρτίζουσιν οἱ ἑταῖροι ἱερολογ. τριτεύων κ. Ἱερόθεος, Ἐλευθ. Ταπεινὸς, Κ. Α. Ψάχος, Δ. Ζ. Τρυφίδης καὶ Ν. Στ. Φωτιάδης, σὺν τῷ προέδρῳ τῆς Ἑταιρίας—Ἐπίσης ὑπ' ὄψιν ἐλήφθη προθύμως καὶ ἡ ἔκκλησις, ἣν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης, καὶ ἀρχαῖος ἑταῖρος, ἐποιήσατο πρὸς πάντας τοὺς παρ' ἡμῖν λογίους περὶ πλουτισμοῦ τῆς ἐν Κοζάνῃ κοινοτικῆς βιβλιοθήκης, περὶ ἧς ἀπεφασίσθησαν τὰ δέοντα.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί.—Τῇ κυριακῇ, μνήμῃ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἐπεσκέψατο κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τὸν τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἄγοντα κ. Μ. Πορτοκάλογλουν, μέλος τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, ὁ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσύγκελλος.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ.

Ἡ ἐν Γιοχάννεσβουργ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ παροικία ἀπό τινος ἐκτήσατο καὶ δημοσιογραφικὸν ὄργανον, κατὰ τὰς ἐφημερίδας, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀποκάλυψις», οὗ ὁ πρῶτος ἀριθμὸς πραγματεύεται ζητήματά τινα ἀφορῶντα εἰς τὰ κοινῇ συμφέροντα τῶν ἐν Τράνσβαλ ὀρθοδόξων ἑλλήνων.—Ὁ ἐν Γιοχάννεσβουργ ἐφημέριος τῆς ὁμογενοῦς κοινότητος αἰδεσιμ. κ. Ἀγαθόδωρος ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν μεταβαίνων εἰς Ἀθήνας.

Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐξακολουθοῦσιν αἱ συζητήσεις ἐπὶ τοῦ σχεδίου τῆς συγκροτήσεως ἐκκλησιαστικῆς συνόδου τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, διαιρουμένης εἰς τρία τμήματα, ἐπισκοπικὸν. ἱερατικὸν καὶ λαϊκόν. Κατὰ τοῦ τελευταίου ὅμως τούτου τμήματος ἐγείρονται σφοδραὶ ἀντιρρήσεις ἐκκλησιαστικῶν καὶ λαϊκῶν προβαλλόντων ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν ὡς μελῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν συνόδων ἐπ' οὐδενὸς ἱστορικοῦ προηγουμένου βασίζεται καὶ θεωρούντων ὡς ἀπαράδεκτον καὶ ἀδικαιολόγητον τὴν συμμετοχὴν λαϊκῶν ἐν τῇ διοικήσει τῆς Ἐκκλησίας μεταβαλλομένου τοῦ καθεστῶτος.

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ·

Γ΄ Περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν κωλυμάτων ἐν τῇ ἐξ αἵματος συγγενείᾳ.

Ἐκ τῆς ἄνωθι ἱστορικῆς ἐκδρομῆς σαφῶς ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία μέχρι τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐγνώριζε καὶ ἐφήρμοζε κωλύματα μόνον μέχρι τοῦ τετάρτου καὶ ἐν μέρει τοῦ πέμπτου καθ' ἡμᾶς βαθμοῦ, διότι ἡ κυρία αἰτία, δι' ἣν ἡ ΣΤ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀνέλαβε νὰ θεσπίσῃ περὶ τοῦ γάμου, ἦτο κυρίως κατάχρησις εἰσαχθεῖσα ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ ἔθει τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ γάμου πρωτοεξαδέλφων, ἥτις κατάχρησις εὗρισκε βοηθὸν τὸν τότε πολιτικὸν νόμον· ἡ νομοθεσία τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἥτις καὶ ἐν ἄλλοις, ὡς γνωστὸν, ζητήμασιν ἦλθεν εἰς ἀντίθεσιν καίπερ μὴ δεδηλωμένην πρὸς τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον, ἐθεώρησε καλὸν νὰ ἐπιρρώσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ τετάρτου βαθμοῦ ἀπέναντι τοῦ πολιτικοῦ νόμου, δὲν ὁμιλεῖ δὲ περὶ τοῦ πέμπτου βαθμοῦ, διότι ὁ τότε πολιτικὸς νόμος, ὡς ἄνωθι εἴδομεν, κατὰ ἕνα συνδυασμὸν ἀπηγόρευσεν αὐτὸν, καὶ οἱ χριστιανοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ συνάψωσι τοιοῦτον γάμον πολιτικῶς ἀπαγορευόμενον· ἑπομένως καὶ ἡ Ἐκκλησία μόνον τὴν κατάχρησιν αἴρουσα τηρεῖ σιγὴν διὰ πάντα ἄλλον βαθμόν.

Περὶ τοῦ ς΄ βαθμοῦ οὐδὲν ἐπίσης λέγει ἡ Σύνοδος· καὶ ἐπειδὴ ψέγει τὴν κατάχρησιν μόνον τοῦ τετάρτου βαθμοῦ, ἐνῷ κατὰ τὴν τότε πολιτικὴν νομοθεσίαν ὁ ἕκτος βαθμὸς ἦτο ἐλεύθερος καὶ ἑπομένως, ἂν ἦτο ἐκκλησιαστικῷ ἔθει ἀπηγορευμένος θὰ συνέβαινον καὶ ἐν τούτῳ καὶ δὴ πλείονες καταχρήσεις, ἃς ἡ Σύνοδος θὰ ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψει, ὡς καὶ τὰς τοῦ τετάρτου, ἐξάγομεν ἀσφαλῶς πλέον, ὅτι ὁ ἕκτος βαθμὸς ὡς κώλυμα ἦτο ἄγνωστος εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην· ἀλλ' ὅ,τι ἀρνητικῶς μόνον ἐκ τῆς σιγῆς τῆς Συνόδου ἐξάγομεν, τοῦτο θετικῶς δίδοται καὶ ἐκ διαφόρων μαρτυριῶν: οὕτω κατὰ τὸ 668 Θεόδωρος ὁ Καντα βρυγίας μαρτυρεῖ, ὅτι ἐν τῇ Ἀνατολῇ γάμοι τοιοῦτοι ἐν τῷ ἕκτῳ βαθμῷ ἐπετρέποντο. (D'Achery Spic. I, 487)· ἀλλὰ καὶ ὁ Αὐγουστῖνος (De civit. Dei 15. 16) μόνον τὸν τέταρτον βαθμὸν λέγει ὅτι τὸ ἐκκλησιαστ.ἔθος ἀπηγόρευεν. Καὶ μετὰ τὴν ἐν Τρούλλῳ δὲ Σύνοδον πολλοὶ ἀμφισβητοῦσιν, ἂν μέχρι τοῦ Σισινίου ἡ ἐκ πολιτικῆς ἀρχῆς τοῦ ἰσαυρικοῦ νόμου προελθοῦσα ἀπαγόρευσις τοῦ στ΄ βαθμοῦ **γενικῶς** ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἴσχυσέ, διότι μετὰ 250 μόλις ἔτη ἔρχεται ἡ Ἐκκλησία νὰ ἐπικυρώσῃ τὸν ἰσαυρικὸν νόμον. Ὁ δὲ νομοκάνων τοῦ Φωτίου δὲν ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἕκτου βαθμοῦ. Ἀναμφίβολον ὅμως εἶνε τὸ ζήτημα, ὅτι καὶ μετὰ τὰς αὐστηρὰς πλέον ἀπαγορεύσεις, τοῦ δεκάτου αἰῶνος, τοῦ ἕκτου βαθμοῦ, ἡ Ἐκκλησία ἐποιήσατο ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ τὴν χρῆσιν τῆς οἰκονομίας (ἐν τῷ πέμπτῳ οὐδὲν γραπτὸν παράδειγμα οἰκονομίας εὕρομεν). Κατὰ ταύτην ἐν ἐξαιρετικαῖς περιστάσεσιν ἡ Ἐκκλησία αἴρει τὰς νομικὰς συνεπείας τὰς παρακολουθούσας τὴν παράβασιν τῆς ἀκριβείας τῶν κανόνων, διότι προβλέπει ὅτι ἡ τήρησις τῆς ἀκριβείας θὰ ἐπέφερε μεγάλας ζημίας. Ἡ οἰκονομία αὕτη διὰ τὸν θύραθεν νομικὸν εἶνέ τι δυσνόητον ἴσως, διότι αὕτη ἀπαντᾷ **κυρίως** ἐν μόνῳ τῷ κανονικῷ δικαίῳ ὡς ἔκτακτον νομικὸν εἶδος (βλ. Τὰ περὶ ἱερατ. ἐξουσίας τοῦ Ἰ. Εὐταξίου σελ. κγ΄.), ὅπερ ἔχει τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μόνον, ἥτις συγκαταβαίνει πολλάκις εἰς τὰς ἀσθενείας τῶν ἀνθρώπων, ἵνα κάλλιον ἐφιχθῇ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ προορισμοῦ. Τὸ πνεῦμα ὅμως τοῦτο τὸ ὑπαγορεῦσαν τὸν θεσμὸν τῆς οἰκονομίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶνε ὅλως ἄγνωστον καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ρώμῃ, ἧς ἡ σύγκλητος εἶχεν ἐνίοτε τὸ jus dispensationis (Puchter inst. 75) εἶνε δέ πως παράλληλον καὶ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νεωτέρου νομοθέτου (27 Novem. 1876 decret de la Défense Nationale), ὅστις, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς σκληρότητος καὶ μεταλλικότητος, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ νόμου (dura lex), ἐπιτρέπει τῷ δικαστῇ εἴς τινας περιστάσεις καὶ πρόσωπα, μὴ καθωρισμένας ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ τοῦ νόμου, (Garrand Droit Crimin. σελ. 282 καὶ 301 καὶ ἑξ.) ἀλλ' ἐκτιμωμένας ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ (circonstances attent. judiciaires) τὴν ἐπιείκειαν διότι sumum jus, suma injuria. Ἀλλ' ἡ ἐπιείκεια αὕτη τείνουσα εἰς τὸν ὑποκειμενισμὸν τοῦ δικαστοῦ ἔχει σήμερον πολλοὺς τοὺς ἐχθροὺς, ἀφ' ὅτου ἰδίᾳ γαλλικά τινα κακουργοδικεῖα μετὰ

+ συνέχεια ἀπὸ σελ. 186—187.

πολλῆς συγκαταβάσεως εἰς σκανδαλώδεις τινὰς ὑποθέσεις εὗρον μεγάλας ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις καὶ ἐγεννήθη ἔκτοτε ὁ φόβος μὴ τὸ ποινικὸν δίκαιον ἐπανελθη σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὰς αὐθαιρέτους λεγομένας ποινὰς (peines arbitraires)· ἀλλ' ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν οἰκονομία, μὴ χωροῦσα ἐπὶ τοῦ θείου λεγομένου δικαίου καὶ τῶν κανόνων καὶ ἐφαρμοζομένη μόνον ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας πάσης αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, στενοῖ τὸν κύκλον τοῦ δικαστοῦ, εἰς ὃν οὐδὲν ἐπαφίεται. Καὶ ἔχει χώραν μᾶλλον μετὰ παρὰ πρὸ τῆς παραβάσεως τοῦ ἠθικοῦ ἢ ἐκκλησιαστικοῦ νόμου· ὁ δὲ τρόπος οὗτος τῆς οἰκονομίας «οὐδενὶ τῶν συνετῶν ἀπήρεσε» κατὰ Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας (ἐπιστ. πρὸς Γεννάδιον· πρβλ. καὶ Milas Kirchenr. σ.70 καὶ 544).

Ταῦτα ἐκρίναμεν καλὸν παρεκβατικῶς πως νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λεγομένης οἰκονομίας· διότι ἄλλως τὰ ἐν τῷ ἱστορικῷ τμήματι τῆς παρούσης μελέτης οἰκονομικὰ παραδείγματα τοῦ ἕκτου βαθμοῦ θὰ ἐχαρακτηρίζοντο ὑπὸ τῶν ἀδαῶν, ὡς καθαραὶ παραβάσεις εὐφήμοις ὀνόμασι κεκαλυμμέναι. Φρονοῦμεν, λοιπόν, ὅτι ὡς ἄλλοτε οὕτω καὶ νῦν ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ οὐδέποτε οὐδεμίαν παράβασιν ἐπὶ τῶν τεσσάρων (ἢ καὶ πέντε) πρώτων βαθμῶν, οἵτινες στηρίζονται ἐπὶ τοῦ θείου δικαίου καὶ ἐπὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐπὶ δὲ τοῦ ἕκτου ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως δύναται καὶ εἶνε ἐλευθέρα κατ' ἀρχὴν νὰ πράξῃ καὶ νὰ ἀνατρέψῃ ὅ,τι ἄλλης ἴσης ἰσχύος σύνοδοι ἐθέσπισαν· ὡς καὶ ἄλλαι νεώτεραι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι ἔπραξαν. Εἶνε ἐπίσης ἐλευθέρα ἡ Ἐκκλησία ὡς ἔχουσα νομοθετικὰς πηγὰς νὰ ἀψηφῇ ἢ καὶ νὰ ἀντιτίθηται, ὡς ἡ ἕκτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, εἰς πολιτικὰς διατάξεις μὴ ἐμφορουμένας ὑπὸ τοῦ πνεύματος αὐτῆς, ὡς ἄριστα παρατηρεῖ ὁ Zhismann. Οὐδὲ ἔχει ἀνάγκην κατὰ θεωρίαν ὁ ἐκκλησιαστικὸς νόμος τοῦ κύρους τοῦ πολιτικοῦ, ὡς δὲν ἔσχε τοιαύτην ὁ νῦν ἰσχύων ἐν τῇ πράξει Νεοφύτου τοῦ Β', οὗ ἐμνήσθημεν ἄνωθι (Β') καὶ τοῦ Σισινίου, περὶ οὗ θὰ ἴδωμεν ἐν Η.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει κινήσεως τῶν κειμένων, οὐδὲ εἶνε συνετὸν τοῦτο, ἀλλὰ κρίνομεν καλὸν ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ ς' βαθμῷ νὰ πράττῃ γενναιότερον· ὅ,τι καὶ ἡ ἀρχαιοτέρα Ἐκκλησία ἔπραττεν, ἤτοι νὰ πλατύνῃ πως τὴν οἰκονομίαν: Σήμερον τὰ μέλη τῶν διαφόρων οἰκογενειῶν διὰ πολλὰς κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως αἰτίας δὲν συνδιαιτῶνται πλέον ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐδὲ συνδέονται τοσοῦτον ἀρρήκτως ὡς ἄλλοτε, ὅτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην πολλάκις πάντα τὰ μέλη μακρᾶς ἁλύσεως οἰκογενείας ρωμαϊκῷ τῷ τρόπῳ ἐποιοῦντο τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀνατροφὴν αὐτῶν· διὰ τοῦτο ἐπαυσαν καὶ νὰ θεωρῶσι πρόσωπά τινα παιδιόθεν ἐξελθόντα τῆς ἀναστροφῆς αὐτῶν ὡς οἰκεῖα καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγοῦνται τὰ πολλὰ σκάνδαλα, ἅτινα ἐξάδελφοι τοῦ ἕκτου βαθμοῦ διαπράττουσιν. Ὁ νομοθέτης ὀφείλει, ὅταν παρατηρῇ τροπὴν οὐσιώδη ἐν τοῖς φρονήμασι καὶ ταῖς θελήσεσι κοινωνίας τινός, νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ τῆς συχνῆς παραβάσεως τοῦ οὐχὶ ἐπὶ οἰκουμενικῶς ἀνεγνωρισμένης θρησκευτικῆς ἢ ἠθικῆς βάσεως στηριζομένου νόμου πρὸς τροποποίησιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ μὴ φρονίμως συμβαδίζων πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς κινδυνεύει νὰ ἴδῃ ἑαυτὸν ἀνατρεπόμενον ὑπὸ τοῦ ρεύματος τῆς κατισχύσεως τοῦ λογικοῦ ἀπέναντι τοῦ ἄγαν αὐστηροῦ ἢ παραλόγου νόμου. Τοῦτο κατενόησαν ἐνωρὶς ἤδη πάντες οἱ πεπολιτισμένοι τῆς Εὐρώπης νομοθέται (βλ. Γαλλ. κώδ. ἀρθρ. 161—164 ἔνθα παρὰ τὴν περικοπὴν πολλῶν βαθμῶν ποιεῖται οἰκονομίας καὶ εἰς τοὺς ἐναπομείναντας ὁ γάλλος νομοθέτης διὰ σοβαροὺς λόγους (καὶ Baudy. Droit Civil τόμ. Α', σ. κ. ἑξ.) καὶ ἐτροποποίησαν οὐσιωδῶς τὴν περὶ τῶν κεκωλυμένων γάμων νομοθεσίαν αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, χάρις εἰς τὸν θεσμὸν τῆς dispensatio, οὗ εὐρεῖαν ποιεῖται χρῆσιν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πνεῦμα τῶν νεωτέρων χρόνων· (πρβλ. Καν. Δικ. Walter. σ. 414 καὶ ἰδίᾳ Mayer Rechte Israel Ath. u. Rœm. τομ. Β', σελ. 314, ἔνθα καὶ ὁ κανὼν τῆς ἐν Τριδ. περὶ τῶν ὁρίων τῆς οἰκονομίας)· καὶ ἡ Ρωσσικὴ δὲ αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία ἐπίσης προέβη μᾶλλον οἰκονομικῶς εἰς τὴν κατάργησιν κωλυμάτων τινῶν τοῦ γάμου ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων ὁρμωμένη.

Καὶ ἐν Ἑλλάδι δὲ τὸ νομοσχέδιον τοῦ ἀστικοῦ κώδικος περικόπτει τὸν πέμπτον καὶ ἕκτον βαθμὸν ἐν τῇ ἐξ αἵματος (βλ. Λεξικὸν Νομικῆς Φλογαΐτου ἐν λ. γάμος). Σήμερον οὐκ ὀλίγοι διισχυρίζονται, ὅτι: ἡ κατάργησις τῶν κωλυμά-

των ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ ἑβδόμῳ βαθμῷ θὰ ἐπιφέρῃ οὐ μόνον τὴν ἄρσιν τῶν συνηθεστάτων σκανδάλων, ἀλλὰ καὶ μείωσιν τῶν διαζυγίων, καθ' ὅσον παρετηρήθη, ὅτι πολλοὶ νυμφευόμενοι τὰς δισεξαδέλφας αὐτῶν, ἃς καλῶς πρότερον ἐγνώριζον ὡς συγγενεῖς, συζῶσιν ἀκολούθως βίον ἥσυχον καὶ ἀνέφελον. Οἱ θιασῶται οὗτοι τῆς ἄρδην τροποποιήσεως τῶν κωλυμάτων παρατηροῦσι προσέτι ὅτι ὅλως ἐσφαλμένως νομίζεται, ὅτι ἡ κατάργησις κωλυμάτων τινῶν φέρει ἠθικὴν χαλάρωσιν τοῦ οἴκου, διότι ἱστορικῶς εἶνε ἀναμφίβολον, ὅτι ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία, καίπερ ἀγνοοῦσα τὴν πληθὺν τῶν κωλυμάτων, εἶχε τοὺς ἠθικωτέρους χριστιανούς, καὶ ἡ τιμία ρωμαϊκὴ οἰκογένεια καὶ πολλοὶ ἠθικοὶ λαοὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἠγνόουν τὰ κωλύματα καὶ ἐπικωλύματα τῶν βυζαντινῶν, οἵτινες ἥκιστα ἦσαν διὰ ταῦτα ἠθικώτεροι. Ἄλλοι δέ τινες περὶ τὸ ζήτημα ἡμῶν ἀσχολούμενοι δὲν ἐθεώρησαν. πρὸς τοῖς ἀνωτέρω, ἄνευ ἰσχύος καὶ οἰκονομικοὺς πολλάκις λόγους, οἵτινες ἀναγκάζουσι πολλοὺς νὰ προτιμῶσι τὴν μὴ ἀποξένωσιν τῆς οἰκογενειακῆς περιουσίας, ἀλλὰ τὴν ἐντὸς τοῦ θεμιτοῦ διὰ γάμου συγγενοῦς τινος συγκέντρωσιν τῶν κεφαλαίων, τοῦθ' ὅπερ καὶ πάντες οἱ πεπολιτισμένοι νομοθέται ὑπὸ σπουδαίαν ἔλαβον ὄψιν (βλ. Baudy Lacaudin· Droit civil τόμ. Α', σ. 266). Ἐπὶ πᾶσιν ὅμως τούτοις· διὰ τὴν ἡμετέραν Ἀνατολὴν εἶνε ἀξία συντόνου μελέτης καὶ ἡ ἄνωθι μνημονευθεῖσα (Β') συνοδικὴ ἀπόφασις Νεοφύτου τοῦ Β', ὅστις θέλων νὰ περιορίσῃ βαθμούς τινας καταστάντας δυσκόλους ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ φέρει ὡς λόγον τούτου κυριώτατον, τὸν τῆς **στενοχωρίας τοῦ ἡμετέρου γένους.** Πράγματι καὶ σήμερον ἔτι ὑφίσταται ὁ λόγος οὗτος, διότι ἐν τοῖς μικροῖς ἰδίᾳ χωρίοις, ἔνθα πάντες εὑρίσκονταί πως πρὸς ἀλλήλους ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας ἢ ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος συγγενεύοντες, καθίσταται σχεδὸν ἀδύνατον νὰ ἐκλέξῃ τις ἀρεστὴν νύμφην, ἥτις νὰ μὴ συγγενεύῃ πως πρὸς αὐτόν· ἐντεῦθεν τὰ σκάνδαλα καὶ αἱ στενοχωρίαι τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερέων. Διὰ ταῦτα πάντα φρονοῦμεν, ὅτι εἶνε φρονήσεως ἔργον, πρὸς περιορισμὸν ἰδίᾳ τῶν καταχρήσεων, αἵτινες ὑπεισῆλθον διὰ τῆς κακῆς ῥήτρας τοῦ «ὅπως δόξα τῷ προεστῶτι», νὰ ἐκδοθῇ συνοδικός τις τόμος αἴρων τὰς διαφορὰς, ἁπλοποιῶν τὸ δίκαιον, νομιμοποιῶν τὴν σημερινὴν πρᾶξιν, ἥτις κατήργησε τὸν ἕβδομον βαθμὸν, ἐπικυρῶν μᾶλλον τὸν τόμον τοῦ ὄντως προοδευτικοῦ πατριάρχου Νεοφύτου τοῦ Β', καὶ εἰς ἀργίαν θέτων τὸν σχετικὸν Γρηγορίου τοῦ ΣΓ'. Εἰς τοῦτο πάντες σχεδὸν καταλήγουσιν οἱ ὁπωσδήποτε τὸ ζήτημα ἡμῶν μελετήσαντες (πρβλ. γνώμην Θεοφίλου Καμπανίας· καὶ Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου σ. 70). Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ἕκτον βαθμὸν φρόνιμον εἶνε νὰ ἐξακολουθῇ ἡ Ἐκκλησία ποιοῦσα χρῆσιν τῆς οἰκονομίας, ὡς καὶ αὐτὴ πρότερον, καὶ οἱ βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες ἄλλοτε (Κ. (5,4) 28.29 κλπ.) ἀλλ' ἵνα μὴ ἀνοιχθῇ θύρα καταχρήσεων καὶ μωμηθῶσί τινες ἀρχιερεῖς ὡς δι' ἀργυρολογίαν τὸν ἕκτον ἐξοικονομοῦντες, καλὸν εἶνε, ὡς ἄλλως τε καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον ἀπαιτεῖ (πρβλ. Ι. Εὐταξίου ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 52 καὶ Milas Kirchr. σελ. 71), ἵνα ἡ πατριαρχικὴ μόνον Σύνοδος ζυγίζῃ τοὺς λόγους τῆς οἰκονομίας καὶ αὐτὴ μόνη παρέχῃ τὴν ἄδειαν ἡ καὶ μόνη ἄλλως τε ἔν τισιν ἔχουσα καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νομοθετεῖν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ μερικῶς τοὺς λόγους τῆς οἰκονομίας, θεωροῦμεν περιττὸν καὶ ἀσύμφορον νὰ ἀπαριθμήσωμεν αὐτοὺς καθωρισμένως. Καλὸν νὰ ἀφεθῶσιν οὗτοι καὶ νὰ μὴ καταστρωθῶσι νομοθετικῶς, ὡς ζήτημα ἐκτιμήσεως ἑκάστοτε τῆς συνόδου· (πρβλ. Baudy Lacandinerie τόμ. Α' σελ· 266, ἔνθα ἀναφέρονται ἠριθμημένοι οἱ λόγοι βασιλικῆς ἐν τῷ γ' βαθμῷ ἀδείας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς instuction ministérielle τῆς 23 ἀπρ. 1832 καὶ οἵτινες εἶνε οἰκονομολογικῆς μᾶλλον φύσεως). Τοσαῦτα περὶ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας.

ΣΗΜ. Δὲν ἀγνοοῦμεν, ὅτι ἔν τισιν ὁμοδόξοις κράτεσιν ἐπετράπησαν γάμοι ἐντὸς βαθμῶν, ἐφ' οἷς εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρήσῃ ἡ ἐκκλησιαστικὴ οἰκονομία, τοῦτο ὅμως εἶνε καθαρὰ καταπάτησις τῶν κανόνων ἀξία ἱστορικῆς καυτηριάσεως καὶ ἀπορροῦμεν πῶς δὲν εὑρέθησαν ἱεράρχαι, οἵτινες, κατὰ τὸ παράδειγμα πολλῶν βυζαντινῶν πατριαρχῶν, νὰ προτιμήσωσι τὴν ἐξορίαν παρὰ νὰ ἐνδώσωσιν εἰς πολιτικὰς πιέσεις. Οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πρίγκηπες ἵστανται ὑψηλὰ ἀκριβῶς, ἵνα δεικνύωσιν εἰς τοὺς ὑπηκόους, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀπέναντι τοῦ θείου δικαίου εἶνε ἰσότιμοι.

(ἕπεται συνέχεια)

Ἀρχιμ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
καθηγητὴς τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

14.

Πατριάρχου Μεθοδίου[1]

Ἱερώτατε μητροπολῖτα Ἀθηνῶν, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ἑλλάδος, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ καὶ ἄρχοντες χρήσιμοι, χάρις εἴη ὑμῖν κτλ. Ὁ ὁσιώτατος καθηγούμενος τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῆς Πεντέλης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πατέρες ἀνέφερον ἡμῖν ὅτι ἱερομόναχοί τινες τῶν ὁμοταγῶν αὐτῶν, δι' ἥν τινα οὖν αἰτίαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν δι' ἔφεσιν εὐπαθείας καὶ φιλοκοσμίας, ἀφηνιάζουσι, καὶ ἀποσκιρτῶσι, καὶ φυγαδεύουσι τοῦ μοναστηρίου, κατ' οὐδὲν εἰς νοῦν θέμενοι τὰς κανονικὰς διατάξεις καὶ τὰ ἐπαγόμενα κατὰ τῶν τοιούτων ἐπιτίμια, ἀλλ' ἀθετοῦντες τὰς συνθήκας αὐτῶν, ἃς ἐνώπιον ἐξέθεντο τοῦ Θεοῦ παραμένειν ἐν ᾧ ἐκλήθησαν, παραβάται φαίνονται καὶ πλημμελεῖς, καὶ καταφρονοῦντες τῆς μετανοίας αὐτῶν καὶ τοῦ πνευματικοῦ σταδίου καὶ ἀθλητηρίου, ὡς λιποτάκται καὶ ριψάσπιδες, ἀνταλλάσσουσι τοῦ βελτίονος τὰ χείρω, καὶ μετέρχονται διατριβὰς κοσμικὰς καὶ ἐνορίας λαμβάνουσι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐπιλανθάνονται τοῦ μοναστηρίου, πρόσκομμα γινόμενοι καὶ κακὸν παράδειγμα καὶ αἰτία τῆς τοῦ μοναστηρίου καταστροφῆς· κατὰ μέρος γὰρ ἀναχωρούντων πολλῶν ἐν παρακινήσει κακῇ, εἰς ἔνδειαν κινδυνεύει τὸ μοναστήριον ἐλθεῖν καὶ ἀπορίᾳ τῶν φροντιζόντων ὑπὲρ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, ἵνα ἡ ἀρχιερωσύνη σου, ὡς μὴ ἀγνοοῦσα τὰ κανονικὰ ἐντάλματα, καὶ ὡς ὀφειλὴν ἔχουσα φροντίζειν τῆς διαμονῆς καὶ συστάσεως τῶν τοῦ Θεοῦ καταγωγίων καὶ ἱερῶν σεμνείων, τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σου κειμένων, τοὺς μὲν τέως ἀναχωρήσαντας τοῦ αὐτοῦ μονκστηρίου ἀντικαταστήσῃς ἐν αὐτῷ καὶ μὴ ἐκχωρήσῃς αὐτοῖς διατρίβειν εἰς τὴν χώραν καὶ πολιτεύεσθαι καταλαϊκ[ευ]ομένους, ἀλλ' ἐπιτιμήσῃς αὐτοὺς μικρὰ φροντίσαι τῶν ἐνοριῶν καὶ τῆς βιοτικῆς τύρβης, ὡς προαλλοτριωθεῖσι τῶν τοιούτων, καὶ παύσασθαι* τῶν ἐν ἁμαρτίαις προφάσεων, καταταχύναι καὶ ἀναβραμεῖν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν ἐξ ἀποφάσεως, τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν πειρωμένους ἐξελθεῖν τοῦ μοναστηρίου καὶ διατρίβειν εἰς τὴν χώραν ἀποτόμως ἀναχαιτίσῃς, καὶ ἀντιστὰς αὐτοῖς, μὴ ἐκχωρῇς τὴν ἄδειαν, μήτε ἐνορίαν αὐτοῖς δῷς, μήτε τόπον διατριβῆς, μήτε ἱλαρὸν ὅρμα, ἕως οὗ ἀναγκασθέντες ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν ἐξάπαντος· ὅσοι δὲ μὴ πεισθῶσι ποιῆσαι, ὡς γράφομεν, μήτε ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν, ἀργοὶ μενέτωσαν πάσης ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, καταφρονοῦντες δὲ τῆς ἀργίας καὶ ἀφωρισμένοι ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀσυγχώρητοι, καὶ ὑπόδικοι τῇ παντελεῖ καθαιρέσει καὶ ἐστερημένοι παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ εἰσοδήματος· καὶ μηδεὶς τολμήσειεν συμφορέσαι αὐτοῖς καὶ συλλειτουργῆσαι, ἢ ὡς ἱερομονάχους τιμῆσαι, ἢ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀσπασθῆναι ἢ ἁγιασμὸν καὶ εὐλογίαν ἐξ αὐτῶν δεχθῆναι, ἢ διακονῆσαι, ἢ ἐλεῆσαι αὐτούς, ἢ εἰσόδημα ἐκκλησιαστικὸν αὐτοῖς δοῦναι, ἢ βοηθῆσαι λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ καὶ αἰωνίου τοῦ ἀπὸ Θεοῦ Παντοκράτορος, ἕως οὗ ἐπιστραφῶσιν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτῶν ἐξ ἀποφάσεως.

Ἐν μηνὶ ἰαννουαρίῳ, ἰνδικτιῶνος ἕκτης.

† Μεθόδιος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

15

Ἀφιερωτήριον Νεοκαισαρείας Γερασίμου[1]

Θείῳ ἐλέει ἐλθὼν καὶ κατοικήσας ἐν ταύτῃ τῇ θεοφρουρήτῳ Μεγίστῃ Λαύρᾳ, τοῖς πᾶσι δηλοποιῶ διὰ τούτου τοῦ ἐνυπογράφου μου γράμματος ὅτι τὰ θεῖα ἄμφια, ἤτοι ὅλην μου τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν, ἐξ οἰκείας μου γνώμης καὶ προαιρέσεως, ἀφιερόνω, χαρίζομαι καὶ δίδωμι ταύτῃ τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ, τὰ ὁποῖα κατ' ὄνομα εἰσὶ ταῦτα· Στιχάριον χρυσὸν ἄσπρον τιμπᾶς γλάστρα. Ἐπιτραχήλιον κόκκινον χρυσὸν τιμπᾶς. Περιζώνιον μὲ μαργαριτάρια. Ἐπιμάνικα διὰ μαγκάνων. Σάκκος πράσινος χρυσὸς τιμπᾶς γλάστρα. Ὠμοφόριον ἄσπρον χρυσὸν δωδεκάορτον. Μανδύκν καλώτατον. Τρικήρια ἀσημένια δράμια ἑκατὸν εἴκοσι. Πατερίτζα σιντεφένια καὶ χαζράνι, τὰ δύο ταῦτα εἰς ἓν κλίφι. Ἐγκόλπιον Ἱστορία. Λειτουργία ἀρχιερατική. Αὐτὴν τὴν ἀρχιερατικὴν ἅπασαν στολὴν ἀφιερόνω, ὡς εἶπον, εἰς τὴν Μεγίστην ταύτην Λαύραν αὐτοθελήτως, καὶ

---

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 182—183.

1. ἐπατριάρχευσεν ἀπὸ τῆς πέμπτης ἰκνουκρίου 1668 ἄχρι μαρτίου 1671.

* μᾶλλον **παυσαμένους**.

1. Ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Λαύρᾳ τῷ ,αψξθ'. Ἦν αὐτάδελφος τοῦ ἀρχιτέκτονος, μαγίστρου καὶ ἑρμηνέως τῆς Ἄσπρης θαλάσσης Ἰωάννου Χίου τοῦ καὶ εὐδοκιμήσαντος παρὰ τῷ σουλτάνῳ Μουσταφᾶ Δ'.

ἔστω ἀφιερωμένη καὶ ἐνόσῳ καιρῷ ζῶ καὶ μετὰ τὸν θάνατόν μου εἰς διηνεκὲς μνημόσυνόν μου καὶ τῶν γονέων μου. Πλὴν ὅταν ἤθελέ τις προσκαλέσῃ με ἢ ἐγὼ ὑπάγω εἰς μοναστήρια ἢ εἰς κελλὶ ἢ εἰς κάθισμα χάριν λειτουργίας, τότε νὰ λαμβάνω τὴν στολήν μου ταύτην καὶ αὖθις νὰ τὴν διαφυλάττωσιν, ὥστε εἶναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα ἀφιέρωμα ταύτης τῆς Λαύρας. Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων ἔνδειξιν ὑπέγραψα οἰκειοχείρως τὸ παρὸν καὶ τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπέδωκα Λαυριώταις.

Ἐν Μεγίστῃ Λαύρᾳ ,αψξα', αὐγούστου κ'.

† Πρώην Νεοκαισαρείας Γεράσιμος βεβαιοῖ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ τοῦ ΚΑΛΟΓΕΡΑ,

τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πατμιάδος σχολῆς καὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ τῆς Πατμιάδος σχολῆς ἀνεκδότου πονήματος)*.

Ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίας δὲν ἐπαιδαγώγει τὸ ἔθνος· ἐκήρυττε καὶ τὸν θεῖον λόγον ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, καθὼς λέγομεν κατωτέρω· ἐπιστέλλων δὲ πρὸς τοὺς πατριάρχας, Ἱερεμίαν Γ', Νεόφυτον ΣΤ' καὶ Σεραφεὶμ Α' τοὺς οἰκουμενικοὺς, τοὺς Ἱεροσολύμων Χρύσανθον καὶ Μελέτιον, τὸν Ἀντιοχείας Σίλβεστρον, τοὺς μητροπολίτας, Σμύρνης Ἀνανίαν καὶ Νεόφυτον, Λήμνου Ἰωαννίκιον καὶ Παρθένιον, Ἄρτης Νεόφυτον τὸν Μαυρομμάτην, Σιναίου Νικηφόρον, Χίου Δανιὴλ, Κῴου, Κυζίκου Ἀνανίαν, Πισιδίας Κοσμᾶν, Σάμου, Μυτιλήνης Κωνσταντῖνον, Μήλου Νεόφυτον, Λαρίσης Γαβριὴλ, Τυρνόβου Ἰωσὴφ, Κρήτης Ἰωάσαφ, Φιλιππουπόλεως Θεόκλητον, Νικομηδείας Σεραφεὶμ, Ἡρακλείας Γεράσιμον καὶ ἄλλους, τοὺς προκρίτους τοῦ γένους Μανουὴλ Ὑψηλάντην καὶ τοὺς διερμηνευτὰς τοῦ στόλου Γεώργιον καὶ Κωνσταντῖνον, Ἀλέξανδρον τὸν Μ. λογοθέτην καὶ διερμηνευτὴν τοῦ στόλου, τοὺς ἄρχοντας Νικόλαον, Χριστόδουλον καὶ Παναγιώτην, τοὺς λογίους Κωνσταντῖνον Γορδάτον, Διαμαντῆν τὸν Ρύσιον, Ἰάκωβον τὸν Μάνον, Ἀγάπιον τὸν Βουλισμᾶν, καὶ ἄλλους[71], τοῖς μὲν παρήνει νὰ ἔχωνται ἀπροῒξ ἀρετῆς καὶ παιδείας[72], τοὺς δὲ προέτρεπεν εἰς ἵδρυσιν σχολῶν καὶ ξενώνων ἢ συνέχαιρεν ἐπὶ τῇ ἱδρύσει αὐτῶν[73], ἄλ-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 177—181.

71. Ὡς ἐν τῷ προλόγῳ γράφομεν, αἱ πλεῖσται τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μακαρίου αἱ ἐν Πάτμῳ καὶ ἀλλαχοῦ ἀποκείμεναι ἐν ἀντιγράφοις εἶνε ἀτυχῶς ἀνυπόγραφοι, πᾶσαι δὲ σχεδὸν ἄνευ χρονολογίας

72. Ἐπιστ. ιθ' (ἀνεπίγρ.). «. ὺ δέ μοι ὅλως τῆς ἐκ νηπίου παιδείας μὴ ἀπόσχου, οὗσης πλούτου ἀδόλου· οὐ γὰρ τὸ χρημάτων ἀπορεῖν εἰς ταπείνωσιν ἄγει, φησί τις τῶν παλαιῶν σοφῶν, τῆς ἀρετῆς καὶ παιδείας αὐτὸν ὑπερυψούσης καὶ ὑπεράνω αὐτῶν ἱστασθαι παρασκευαζούσης· ἀντέχου τοίνυν ἑκατέρων, σοφίας, φημὶ, καὶ ἀρετῆς» καὶ γ' (ἀνεπίγρ.) «ἦσεν ἡμᾶς τὸ σὸν καλὸν ὄνομα καὶ ὁ πρὸς τοὺς πένητας οἶκτος καὶ τὰ ἄνευ τόκου δάνεια καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πειθὼ καὶ φιλαδελφία καὶ ἡ πρὸς τὴν τεκοῦσαν αἰδώς. Ταῦτα ἡμῖν χαρμόσυνα ἀκούσματα, ταῦτα καὶ σοὶ λαμπρὰ καὶ ἀκήρατα ἀποδώσει τὰ στέφη . . . ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐκτείνου πλέον ἵνα καὶ ἡμᾶς εὐφρανῇς καὶ σαὐτὸν περίβλεπτον καταστήσῃς». Πρβλ. καὶ ἐπιστ. μ', ἐν ᾗ παραινεῖ τὴν ἀγάπην· καὶ να' (πρὸς ἀρχιερέα) «μορφωθήτω ἄρα καὶ ἐν χερσὶ ταῖς θυηφόροις ταῖς σαῖς ὁ πάσης ὑπερκείμενος θυσίας Θεὸς ἐν ἄλλοις τε θεοφιλέσιν ἔργοις καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ ἀφειδῶς ἐπιχερομένῳ ἐλέῳ τοῖς λιμῷ πιεζομένοις τῶν ἐμπιστευθέντων σοι λογικῶν προβάτων»· ξε' (Νικηφόρῳ τινὶ) «διὸ παροτρύνομεν παιδείας μηδέν σε ὀλιγωρεῖν, οὐδὲ μὴν οὐδενὸς τῶν φερόντων εἰς κτῆσιν τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν τοῖς εὐσεβείᾳ τε καὶ ὀρθότητι βίου στοιχοῦσιν... ἔχου τοίνυν ἀπρὶξ τῆς ὁμιλίας τῶν φοβουμένων τὸν Κύριον»· ρκ' (τῷ Λήμνου Παρθενίῳ) «τὸ πιστευθὲν αὐτῇ (τῇ σῇ πανιερότητι) ποίμνιον ὡς ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ τοῦ πάντα ἐρορῶντος ποιμαινέτω, μὴ καθὼς πολλοὶ, ἀλλ' ὡς αὐτοὶ διδάσκουσιν οἱ τῶν ἀποστόλων ἀκρέμονες . . . εἰ τῶν τοιούτων χρηματίσεις ζηλωτὴς γνήσιος, οὐκ ἔστι λόγῳ περιλαβεῖν οἵας δόξης καὶ στεφάνων ἀμαράντων ἔσῃ κληρονόμος παρά τε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις»· ρλ' (πρὸς ἀρχιερέα καὶ ρξα' (τῷ Φιλιππουπόλεως Θεοκλήτῳ) «ἡ ὑμετέρα πανιερότης ζηλωσάτω τὸ πρᾶον, τὸ ἀφιλάργυρον, τὸ φιλόχριστον, τὸ εἰρηνικὸν τῶν διαπρεψάντων ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἀρχιερέων, ὧν πλοῦτος ἦν αὐτὸς ὁ Χριστὸς, δόξα καὶ ἔπαινος ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν ἐκείνου, τρυφὴ καὶ χαρὰ ἡ κατὰ Θεὸν προκοπὴ τοῦ ποιμνίου, στέφανος ἀδαμάντινος τὸ ὑπὲρ ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας κινδυνεύειν μέχρις αἵματος»· σγ', καὶ ἄλλας.

73. Ἐπιστ. λδ' (ἀνεπίγρ) «ἀργὴν τὴν παιδείαν ἐᾶσαι ἀφιλόσοφον· διὸ πρὸς αὐτοῦ τοῦ φιλίου . . . συγκρότησον σχολὴν ἐν τῇ πατρίδι»· καὶ ξ' (ἀρχιερεῖ) «εἰ δὲ καὶ σχολήν τινα καὶ ξενῶνα πτωχικὸν καὶ ταπεινὸν οἰκοδομήσεις ἐν τῇ πατρίδι, τοῦτο μέγα ἔσται καύχημα τῇ σῇ θεοφιλίᾳ, ἀλλὰ καὶ τιμιώτερον καὶ λαμπρότερον ὑπὲρ τὰς οἰκοδομὰς τῶν ἐν ταῖς πόλεσι διὰ ματαίαν ὀφρὺν οἰκοδομούντων». Πρβλ. καὶ τὴν ιϐ' ἐπιστ. πρὸς Διαμαντὴν τὸν Ρύσιον αἰτήσαντα παρ' αὐτοῦ διδάσκαλον διὰ τὰς θυγατέρας του, ἐν ᾗ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «αὐτὸς δὲ τῷ σῷ ἐπαγγέλματι χαριζόμενος καὶ τῇ κοινῇ ἐλεεινῇ καταστάσει συγκρότει τὰ πρὸς ἐπίδοσιν τῶν μαθητιώντων αὐ-

λους παρεμυθεῖτο ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς τοῦ βίου καὶ ἐστήριζεν ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ εὐσεβείᾳ[74]. Ἀ-

τόθ'», (ἐν Σμύρνῃ) καὶ ἐπιστ. ε' (τῷ Σμύρνης Ἀνανίᾳ) «τὰ πανίερα αὐτῆς γράμματα πάνυ με ἡδέως διέθετο τῆς τε χάριτος τῶν πανιέρων αὐτῆς εὐχῶν καὶ τῆς σπουδῆς, ἣν οὐ παρέργως κατέθετο εἰς συγκρότησιν τῆς σχολῆς . . . » ιγ' (τῷ ἐν Σμύρνῃ διδασκάλῳ)· νϛ' πρὸς ἀρχιερέα, ὃν ἐπαινεῖ ὅτι «ἐν τοιαύτῃ ἀσχολίᾳ χρεῶν τὴν θεοφιλῆ συνεκρότησε σχολήν»· σε', τῷ Ἀντιοχείας Σιλβέστρῳ. ἐν ᾗ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «πλείστας χάριτας ἔθυσα τῇ θείᾳ προνοίᾳ, ἥτις ἠξίωσεν αὐτὴν (τὴν μακαριότητα) καὶ διωκομένην ὑπό τε τῶν οἰκείων καὶ ξένων τῆς εὐσεβείας, ὀφλήμασί τε πολλοῖς περιστοιχουμένην, μὴ μόνον συγκροτῆσαι σχολὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ ποίμνῃ, ἀλλὰ καὶ τροφέα πολλῶν γενέσθαι . . . ».

74. Ἐπιστ. στ' καὶ ια' (Μανουὴλ τῷ Ὑψηλάντῃ) κδ', (τῷ αὐτῷ), λζ' καὶ μ.θ', ν', νθ', ρκε' (Μανουὴλ τῷ Ὑψηλάντῃ)· ρλζ' (Μιχαὴλ ἀνεψιῷ τοῦ Ὑψηλάντου)· ρνδ' τῷ Ἀντιοχείας Σιλβέστρῳ, ᾧ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «τὰς δὲ ζημίας, ἅσπερ μοι σημειοῦται (ἡ σὴ μακαριότης) καὶ τὰς ἐπηρείας τῶν κακοδόξων παρακαλῶ αὐτὴν φέρειν γενναίως» . . . καὶ . . . «ἠβουλόμην σε τοῖς διώκουσι κατὰ ζῆλον τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ ἀμνησικάκως χρῆσθαι»· ροε' (Μαν. τῷ Ὑψηλάντῃ)· σιϛ' (τῷ Ἄρτης Νεοφύτῳ) καὶ ἄλλαι.—Ἐπιστ. κα' (ἀνεπίγρ.) περὶ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων, περὶ τῆς τιμῆς τῶν ἁγίων καὶ τῆς πρεσβείας, περὶ τῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἀποκρύφων βιβλίων· ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τῶν ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, (ἥτις ἐγράφη, ὡς ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐμφαίνεται, κατ' αἴτησιν τοῦ πρὸς ὃν ἐπιστέλλει) γεγραμμένων «ἡ δὲ σὴ τιμιότης ἐρρωμένη εἴη παρὰ Θεοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν μὴ ἀποκάμῃ ποτ' ἀνιχνεύουσα χαίρειν εἰποῦσα τοῖς νεωτερισταῖς, **ἀλλ' ἀείποτε ἀπαθῶς διώκουσα ἣν ἐπρέσβευεν ἀλήθειαν πρὸ τοῦ Καλβίνου καὶ Λουθήρου ἡ βρεταννικὴ Ἐκκλησία**»· ἀπευθύνεται αὕτη τῷ ἐν Χαλεπίῳ Βρεττανῷ Σέρμαν, φίλῳ τοῦ Μακαρίου, οὗ μνημονεύει ἐν τῇ οθ' ἐπιστολῇ λέγων «ἔστιν ἐν Χαλεπίῳ Βρεττανὸς Σέρμαν λεγόμενος, **ὑπερασπιστὴς τῶν ἡμετέρων εἰς τὸ ἀκρότατον**, ὅστις καὶ τὴν τοῦ Νεκταρίου (τοῦ Ἱεροσολύμων) βίβλον (τὴν κατὰ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα, ἥτις, κατὰ Ζαβίραν (Ν. Ἑλλὰς σελ. 481) — μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν λατινικὴν καὶ ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ τῷ 1702) καὶ τὴν τοῦ Ἠλία (τοῦ Μηνιάτου) τὴν λεγομένην «Πέτραν σκανδάλου» εἰς τὴν ἀραβικὴν μεταβαλὼν καὶ τύπῃ ἐκδοὺς ἐν Βρεττανίᾳ, διένειμε τοῖς ἐν Συρίᾳ πᾶσι»· ξδ' (πρός τινα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει προκρίτων τοῦ γένους) περί τινων κατηγορουμένων ὡς ἀθέων· ρλβ' (πρὸς τὸν πατριάρχην Νεόφυτον τὸν ΣΤ')· ρλγ' (τῷ Κυζίκου Ἀνανίᾳ)· ρλδ' (Ἀλεξάνδρῳ Μ. λογοθέτῃ καὶ διερμηνευτῇ τοῦ στόλου) καὶ ρλε' (τῷ ἱερομον. Δαμασκηνῷ) περὶ τῶν αὐτῶν· ρξδ' (τῷ Σιναΐου Νικηφόρῳ)· ρξδ' (τῷ Ἀντιοχείας Σιλβέστρῳ)· ρξε' Ἰακώβῳ τῷ Ἀναστασίῳ, διδάσκοντι ἐν Ἀντιοχείᾳ, ᾧ συγχαίρει πρὸς τοῖς ἄλλοις «διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν πεπλανημένων, ἧς ἀπέτυχεν ἂν τῇ χρυσῇ πατρίδι ἐμφιλοχωρῶν». Οὗτος εἶνε ὁ πρῶτος σχολάρχης τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις σχολῆς· περὶ αὐτοῦ γράφομεν ἐκτενέστερον ἐν τῷ περὶ τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς κεφαλαίῳ. Πρβλ. καὶ ἑτέραν πρὸς τὸν αὐτὸν, ἐν ᾗ ἐκφράζων αὐτῷ τὴν χαράν του «διὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ μουσείου

πέστελλε διδασκάλους καὶ ἱεροκήρυκας εἰς Ἀντιόχειαν, Ἱεροσόλυμα, Σμύρνην, Μυτιλήνην, Κῶ, Λέρον, Μῆλον καὶ ἀλλαχόσε. Ἐν ἐπιστ. ργ' πρὸς Διαμαντῆν τὸν Ρύσιον, λ. χ. γράφει περὶ Ἰακώβου τοῦ Ἀναστασίου ὅτι «μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐντεῦθεν (ἐκ Πάτμου) ὁ ὀρθόδοξος Ἀντιοχείας συνεκρότησε σχολὴν εἰς τὸ Χαλέπιον, ἐκείνου δ' ἀποβληθέντος, ὁ Ἰάκωβος μετῴκησεν εἰς Τρίπολιν, ἔνθα διδάσκει»· καὶ ἑτέρᾳ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰάκωβον (20 ἀπριλ. 1727), ἐξ ἧς μανθάνομεν ὅτι μετὰ τοῦ πατριάρχου Σιλβέστρου ἀποβληθεὶς τοῦ Χαλεπίου ὁ Ἰάκωβος συνεκρότησεν ἐν Τριπόλει σχολὴν, εἰς ἣν συνέρρευσαν παῖδες ἀράβων φιλολογοῦντες τῶν ἑκατὸν ἐπέκεινα· καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην Σίλβεστρον, ᾧ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «ἡ θεία πρόνοια τῆς ἑτοιμάζει ἀντὶ τοῦ παπᾶ Ἀναστασίου ἄλλους δύο ἱερομονάχους θεοφιλεῖς καὶ ὀλιγαρκεῖς καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ πρᾶγμα μοναδικὴν ἀσπαζομένους ζωήν.... ὁ εἷς παπᾶ Γρηγόριος ὁ Σαμιακὸς, ὅστις καὶ ὡμίλησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει καθ' ὃν καιρὸν ἐχειροτονήθη, ὁ ἕτερος πάνυ εὐλαβὴς, Καλλίνικος λέγεται ἱερομόναχος» (20 ἰουνίου 1727.)[75]. Ὡς καὶ ἐν ἑτέρᾳ πρὸς τὸν Σίλβεστρον, αἰτήσαντα παρ' αὐτοῦ διδασκάλους[76].

Ἐπίσης ἐν ἐπιστολῇ σλδ' τῷ Ἱεροσολύμων Μελετίῳ· «ἦλθεν ἐνταῦθα ὁ χρηματίσας εἰς Ἀντιόχειαν διδάσκαλος κὺρ Ἰάκωβος, ὁ ὁποῖος ὑπῆγεν εἰς προσκύνησιν τῆς ἁγίας πόλεως καὶ ἐφάνη πολλὰ ἀρεστὸς εἰς τοὺς ἐκεῖ ἐπιτροπεύοντας, οἵτινες καί μου ἔγραψαν παρακινοῦντες πολλὰ νὰ συμβουλεύσω τὸν Ἰάκωβον νὰ σταθῇ ἐκεῖ εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς συγκρότησιν σχολείου καὶ εἰς παρηγορίαν τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν καθὼς γράφουν, πολλὴν ὠφέλειαν· μοῦ ἔδειξε καὶ γράμμα τῆς σῆς μακαριότητος ὁ κὺρ Ἰάκωβος προτρεπτικὸν διὰ νὰ μένῃ ἐκεῖ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ ὡς πιστὸς αὐτῆς δοῦλος τὸν

καὶ τὰ κατὰ τῶν ἐναντίων (τῶν δυτικῶν) τρόπαια» ἐπιλέγε **«ἀνδρίζου τοίνυν καὶ ἥκιστα μικροψύχει κατὰ τῶν τοιούτων φερόμενος· μετὰ σοῦ γὰρ οὐ μόνον τὸ στῖφος ἅπαν τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Θεός»**.

75. Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολ. Βιβλ. σελ. 306.

76. Ἴδε καὶ Barskiy σελ. 154, ὅστις λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι κατ' ἐντολὴν τοῦ πατριάρχου, οὐ μόνον δωρεὰν ἐδιδάσκοντο οἱ παῖδες ἐν τῇ ἐν Τριπόλει σχολῇ, ἀλλὰ καὶ τροφὴ καὶ ἐνδύματα ἐδίδοντο αὐτοῖς.

ἐσυμβούλευσα πολλὰ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ **εἰς κοινὸν ὄφελος τοῦ γένους μας,** καὶ κατεπείσθη εἰς αὐτὸ τὸ ψυχωφελὲς ἔργον ὁ κὺρ Ἰάκωβος καὶ μ' ὅλον ὁποῦ εὑρῆκεν ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα του πολλὰ ἐμπόδια ἀπὸ τὰ μητρικὰ δάκρυα καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν,ὅμως πάντα **ἔκρινε δεύτερα διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος....** περιφέρει δὲ καὶ μοναχόν τινα, ὁ ὁποῖος τὰ λεγόμενα εἰς διόρθωσιν τοῦ λαοῦ παρὰ τοῦ κὺρ Ἰακώβου τὰ μεταφράζει εἰς τὴν ἀραβικὴν καὶ οὕτω γίνεται ἡ ὠφέλεια. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Δημητριέβσκη ἐν τῷ περὶ Πάτμου βιβλίῳ αὐτοῦ (σ. 302) ἐξ ἑτέρου ἀντιγράφου ἀποκειμένου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Κων)πόλει μετοχίου τοῦ ἁγίου Τάφου[77].

Ἐν δὲ ἐπιστολῇ δ' Διαμαντῇ τῷ Ρυσίῳ πρὸς τοῖς ἄλλοις γράφει: «Ἰδού σοι ὁ προκριθεὶς (διδάσκαλος Ἰωάννης), ᾧ τινι καὶ πολλὰ ἐπέσκηψα ὑπείκειν κατὰ πάντα τῇ σῇ τελειότητι ὅσα καὶ μαθητὴς διδασκάλῳ καὶ υἱὸς πατρί· διὸ καὶ ἡ σὴ μοι ἐλλογιμότης πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον ἀποβλέπουσα χρήσαιο αὐτῷ εἰς λύσιν τοῦ κατέχοντος ἡμᾶς αὐχμοῦ καὶ ἀπαλλαγὴν τοῦ πόνου, ὃν μοι πολλάκις ἐσημείωσας»· καὶ ἐν ε' τῷ Σμύρνης Ἀνανίᾳ, ᾧ συγχαίρει ἐπὶ τῇ ἱδρύσει τῆς σχολῆς καὶ συνιστᾷ τὸν Ἰωάννην. Ἐν ἐπιστολαῖς ιγ' καὶ ιδ' πρὸς τὸν διδάσκαλον Ἰωάννην, ἐν τῇ πρώτῃ μὲν ἐπαινεῖ πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸν ἐκ τῶν προκρίτων τῆς Σμύρνης κὺρ Παντελῆ (Σεβαστόπουλον) μεγάλως συνεργήσαντα εἰς τὴν σύστασιν τῆς σχολῆς, «ὅστις διὰ τῆς τοιαύτης σπουδῆς οὐ μόνον Σμύρνης, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εὐεργέτης ἀνάγραπτος κείσεται». Ὁ Ἰωάννης οὗτος εἶνε ὁ ἐπιφανεὶς σχολάρχης τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελ. σχοκῆς Ἱερόθεος ὁ Δενδρινὸς, ὅστις ὑπεδύθη ἐν Σμύρνῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα[78].

77. Πρβλ. καὶ τὴν πρὸς Καισάριον «ἐπίτροπον καὶ διοικητὴν τοῦ ἁγ. Τάφου» ἐπιστολ. τοῦ Μακαρίου (Α. Π. Κεραμ. Ἱεροσ. βιβλ. σελ. 308) καὶ τὴν πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Μελέτιον Γερασ. τοῦ Βυζαντίου (γραφεῖσαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μακαρ. ὅστις εὐχαριστεῖ τῷ πατριάρχῃ «διὰ τὴν δεξίωσιν καὶ ὑποδοχὴν τοῦ διδασκάλου κὺρ Ἰακώβου καὶ διὰ τὴν σύστασιν τοῦ πάλαι ποτὲ εὐκταίου καὶ περισπουδάστου σχολείου» (ἀρ. ιγ').

78. Ἴδε Σωκρ Σολομωνίδου "Οἱ δύο πρῶτοι τῆς Εὐαγγελ. σχολῆς διευθυνταὶ,, καὶ Μ. Παρανίκα Ἱστορίαν τῆς Εὐαγγελ σχολῆς.

Ἐν ἐπιστολῇ. πδ' τῷ Μυτιλήνης Κωνσταντίνῳ, ρστ' καὶ σλθ' καὶ κζ' ἀναγινώσκομεν ὅτι τῷ 1726 ὁ ἐκ Λέρου μοναχὸς Δαμασκηνὸς μαθητὴς τοῦ Μακαρίου ἵδρυσε σχολὴν ἐν Λέρῳ ἐπί τινος ὑψώματος τῆς νήσου, ἐν ᾗ τοὺς μὲν τῶν μαθητῶν ἐδίδασκε τὴν ἑλληνικὴν γραμματικὴν, τοὺς δὲ παρεσκεύαζεν εἰς ἀκρόασιν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς θεολογίας· τὴν προστασίαν τῆς σχολῆς καὶ τὴν περὶ τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς φροντίδα εἶχεν ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος, ὁ ἐκ Λέρου (Barskiy 175—176). Πρὸς τὸν Ἡρακλείας τοῦτον ἀπευθύνεται ἡ σνδ' ἐπιστ. τοῦ Μακαρίου. Ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ ἀπόκειται βίβλος τοῦ Θεμιστίου, κτῆμα οὖσα τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τέλει «Δαμασκηνοῦ μοναχοῦ τοῦ ἐκ Λέρνης»· ἐν δὲ τῇ τῶν Ἱεροσολύμων τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Γεωργίου τοῦ Χίου «θέματα εἰς τὴν γραμματικὴν τοῦ ἐξ ἀπορρήτων» ὧν ἐν τέλει γέγραπται «πόνος μὲν ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Γεωργίου Χίου, Δαμασκηνοῦ δὲ τοῦ ἐν μοναχοῖς ἐν Λέρῳ σχολῆς εἰσηγοῦντος· κατὰ τὸ αψλα' δεκεμβρίου α'[79]. Πρὸς τὸν Δαμασκηνὸν τοῦτον ἀπευθύνεται, νομίζομεν, καὶ ἡ ξγ' ἐπιστολὴ τοῦ Μακαρίου, ἐν ᾗ γράφει αὐτῷ περὶ τῆς νόσου του, ἀποκαλεῖ δ' «ἐλλόγιμον καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ τέκνον». Τὰ αὐτὰ μανθάνομεν καὶ ἐξ ἐπιστολῆς ργζ' τῷ Μήλου Νεοφύτῳ, ᾧ γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις· «τοῦ πρότερον ὑποσχεθέντος δι' ἃς οἶδεν αἰτίας κωλυθέντος τοῦ τοιούτου ψυχωφελοῦς ἐπαγγέλματος, ἔπεισα τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρὸν πανοσιώτατον καὶ λογιώτατον κὺρ Γεράσιμον ἐλθεῖν εἰς τὸ αὐτόθι εἰς διόρθωσιν τοῦ ποιμνίου αὐτῆς καὶ κῆρυξιν τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου». Τὰ αὐτὰ γράφει καὶ ἐν ἐπιστ. ργη' τῷ ἐν Μήλῳ «ἄρχοντι Ἰω. Ταταράκῃ», καὶ ἐν ργθ' τῷ οἰκονόμῳ Ἱερωνύμῳ· καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ρλη' «ἀρχιερεῖ», ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις γράφει... «τὸν διδάσκαλον, ὃν ζητεῖς εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῷ ἀληθινῷ ποιμένι ἰδού σοι πέμπει ὁ Κύριος, ἡ ἀρχικὴ αἰτία πάντων τῶν καλῶν... Εἴθε καὶ χρήσαιο ἐν ἐπιδόσει τῶν μαθητιώντων καὶ αὔξησιν τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων τῆς ποίμνης». Καὶ λόγους δ' ἐκκλησιαστικοὺς πολλαχόσε ἀπέστελλε, κατ' αἴτησιν ἀρχιερέων καὶ ἄλλων, οὓς ἐδίδασκε καὶ πῶς νὰ χρῶνται αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ κανόνας γραμματικοὺς ἔπεμπε μετὰ τοῦ Γερασίμου ἑτέροις διδασκάλοις.

79. Α. Π Κεραμέως Ἱεροσ. βιβλ. σελ. 434.

Οὕτως ἐν ἐπιστολῇ ρμβ' «Ἰδού σοι πέμπονται δύο λόγοι καὶ εἴθε χρήσαιο κατ' εὐδοκίαν τοῦ κρείττονος, εἰς ἐπίδοσιν δηλονότι τῶν ἐπαϊόντων καὶ μὴ εἰς κόμπον τοῦ λέγοντος· τοῦτο δὲ γενήσεται πρῶτον ἂν θερμῶς ἀείποτε τῆς παντουργικῆς χειρὸς τὴν ἐπικουρίαν ἐπιζητῇς, δεύτερον **εἴπερ προηγούμενον ἔχεις τὸ ἔργον τοῦ λόγου**»· ρνστ' (τῷ μοναχῷ Νικηφόρῳ) «Ἰδοὺ κατ' ἀξίωσιν αὐτῶν (τῶν μοναχῶν) ἀρυσάμενος ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων ἡμῶν ἀτελῶς καὶ ἀναξίως συνύφανα λογύδρια δύο εἰς τιμὴν τῆς ἁγ. Ἄννης καὶ ἕτερόν τι λογύδριον εἰς ὁσιομάρτυρα»· ἐν ρξε' (Ἰακώβῳ Ἀναστασίου) «Μελέται ἦσαν ἐκεῖνα καὶ λόγοι κατὰ τῶν ἐναντίων» (τῶν Λατίνων)· ἐν ροθ' (ἀρχιερεῖ) «Ἰδοὺ πέμπομεν δύο λόγους, ὧν ὁ μὲν δείκνυσι τοὺς νῦν χειμαζομένους ὀρθοδόξους μάρτυρας τῇ προαιρέσει, ὁ δὲ τοὺς μὴ λύοντας τὰς ἔχθρας ἄνους καὶ ὅλως ἀλόγους· χρήσαιο δέ μοι τούτοις ἐν ρώσει ψυχῆς καὶ σώματος, μηδενὸς φεισάμενος πόνου. Τοῖς γὰρ προϊσταμένοις ψυχῶν τοσοῦτον τὸ βάρος καὶ ἀπαραίτητον τὸ ὄφλημα ὅσον λόγος παραστῆσαι ἀμηχανεῖ»· καὶ σκθ' (ἀρχιερεῖ) «ἐν ἐκείνοις τοῖς γράμμασι (τοῖς πρότερον πεμφθεῖσι) ὑποτύπωσίς τις ἦν περὶ τοῦ πῶς δεῖ γράφειν ἐπιταφίους λόγους καὶ εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου λόγος καὶ ἐπιτάφιον λογύδριον. Ἰδοὺ νῦν πέμπω τὸν τῆς πρώτης κυριακῆς τοῦ τεσσαρακονθημέρου λόγον, τὸν ἄλλον μετὰ ταῦτα. Καὶ γὰρ εὐπορῶ πολλῶν λόγων εἰς τὰς τοιαύτας κυριακάς, ἀλλ' εἰσὶ δεδημοσιευμένοι καὶ ἐξ ἐκείνων πέμπω οὐδένα, ἀλλὰ νέους νῦν συντίθημι»[80].

Ὁ θάνατος τοῦ Μακαρίου ἐπῆλθε προώρως, τῷ 1737[81] ἐκ τῶν κατατρυχόντων αὐτὸν νοσημάτων· κατέλιπε δὲ πένθος μέγα τοῖς ὁμιληταῖς αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς γινώσκουσι τὸν ἄνδρα. Ἐν πολλαῖς ἐπιστολαῖς Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου, τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, δι' ὧν ἁπαντᾷ πρὸς λογάδας τοῦ γένους, κληρικοὺς καὶ λαϊκούς, (τὸν Ἱεροσολύμων Μελέτιον, τὸν πρώην Ἄρτης Νεόφυτον, τὸν πρώην Τυρνόβου Ἰωσὴφ, τὸν Χίου Δανιὴλ, τὸν Σμύρνης Νεόφυτον, τὸν πρ. Λήμνου Ἰωαννίκιον, Κωνστ. τὸν Γορδᾶτον καὶ ἄλλους), συλλυπηθέντας αὐτῷ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Μακαρίου, ἐμφαίνεται τὸ ἄλγος καὶ ἡ ὀδύνη, ἡ κατέχουσα τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ πεφιλημένου διδασκάλου· «Ποῦ ἐστι, γράφει τῷ πρ. Ἄρτης, ὁ θρηνητὴς τῶν προφητῶν Ἱερεμίας ὅπως δανείσῃ μοι πηγὰς δακρύων πολυχεύμονας ἵνα κλαύσω τὴν ἐμὴν ὀρφανίαν; Μετέστη τῶν τῇδε ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ διδάσκαλος καὶ σὸς γνήσιος καὶ ἀκαπήλευτος φίλος». Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ μετὰ ρητορικῆς δεινότητος πλέκει τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μακαρίου, ἐν τέλει δ' ἐπάγει «ὁ σὸς Γεράσιμος οὐκ ἔχει πλέον τὸν παρακλήτορα καὶ τροφέα τοῦ κατ' ἄμφω ἀνθρώπου, διά τοι τοῦτο καὶ ὀρφανίαν ὀδύρεται ἀπαραμύθητον καὶ δριμυτέραν τῶν κατὰ σάρκα συγγενῶν καὶ βίον διάγει ἀβίωτον». Τὰ αὐτά που γράφει καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. Ἐν δὲ τῇ β' ἐπιστολῇ λέγει τὸν θάνατον τοῦ Μακαρίου «ζημίαν κοινὴν τοῦ γένους»· καὶ ἐν τῇ δ' πρὸς τὸν Σμύρνης Νεόφυτον γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «καὶ τὸ νῦν δυστυχὲς γένος ἀπωδυράμην, ἅτε δὴ ἀφηρημένον τοιούτου ἀνδρὸς, ὃς ἐκόσμει αὐτὸ ἀρεταῖς ταῖς τε θεωρητικαῖς καὶ ἠθικαῖς καὶ ἀπαράμιλλον προσῆν αὐτῷ φιλοτίμημα»[82]. Καὶ ὁ Barskiy[83] λέγει ὅτι ἀπερίγραπτοι ἦσαν οἱ ὀλοφυρμοὶ καὶ οἱ ὀλολυγμοὶ ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, οἱ κοπετοὶ καὶ οἱ θρῆνοι ἐν τῇ κηδείᾳ του· «πάντες οἱ μοναχοὶ ἐκ τῆς μονῆς, πάντες οἱ πολῖται ἐκ τῆς πόλεως συνέρρευσαν εἰς τὴν σχολήν.... Ἐθρήνουν οἱ μὲν ὡς στερηθέντες τοῦ διδασκάλου, οἱ δὲ τοῦ προστάτου, τὰ ὀρφανὰ δὲ, αἱ χῆραι καὶ οἱ πτωχοὶ τοῦ εὐεργέτου, τοῦ πνευματι-

80. Ἐπιστολὴ σλε' Γεωργίῳ διδασκάλῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολῆς «κομίζω τετράδια δύο γραμματικῶν κανόνων ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τοῦ Θεοδώρου (τοῦ Γεζῆ) καὶ ὅσα σοι δοκεῖ χρήσιμα χρῶ, ὅσα δὲ μὴ αὖρα φερέτω»· ὑπογρ. «ὁ σὸς παπᾶ Γεράσιμος μετὰ τοῦ Μακαρίου».

81. Ἐν τέλει ἐπιστολῆς τινος τοῦ Γερασίμου γέγραπται ὑπ' αὐτοῦ αψλζ' «Ἐν τούτῳ τῷ ἔτει ἀπῆρε τῶν τῇδε ὁ ἐμὸς πατήρ τε καὶ διδάσκαλος καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν σωστικῶν. Ἰανουαρίου ιζ'». Ἡ αὐτὴ χρονολογία τοῦ θανάτου γέγραπται καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς μονῆς τῷ λεγομένῳ **Βρεβείῳ**, ἐν ᾧ ἐγγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν ἀποθνησκόντων ἀδελφῶν. Ἴδε δὲ καὶ Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων (ἔνθα ἀνωτ.) καὶ ἐπιστ. Ἀρτενίου μαθητοῦ τοῦ Μακαρίου πρὸς Νεόφυτον τὸν πρώην Ἄρτης δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς ἐν Κων)πόλει Ἑταιρίας τῶν μεσαιων. ἐρευνῶν)σελ. 66)· καὶ Barskiy σελ. 345, ὅστις γράφει «ἀπέθανεν (ὁ Μακάριος) τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου, πρὸς ὃν ἦν ὅμοιος κατὰ τὸν βίον».

82. Πρβλ. καὶ τὰ ὑπὸ Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων (ἔνθα ἀνωτ.) περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ λεγόμενα ὅτι «πένθος πᾶσι κατέλιπεν ἀπαραμύθητον»· τὰ ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἀρσενίου ἐν τῇ πρὸς τὸν πρ. Ἄρτης ἐπιστολῇ (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 66), καὶ τὰ ὑπὸ Κων. τοῦ Γορδάτου ἐν ταῖς πρὸς τὸν Γεράσιμον ἐπιστολαῖς.

83. Σελ. 346 καὶ 350.

κοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀγαθοῦ συμβούλου. Πάντες οἱ ἕλληνες κατατάσσουσιν αὐτὸν μεταξὺ τῶν σεσωσμένων διότι ὅσα ἐλέη συνέλεγε διένεμεν αὐτὰ εἰς τοὺς πένητας, ἰδίᾳ ἐν τῷ κρυπτῷ· ἡ νηστεία δὲ, ἡ προσευχὴ, ἡ ἀγρυπνία καὶ ἡ διδασκαλία τῶν θεοπνεύστων διδασκάλων ἦσαν ἡ παντοτεινὴ τροφή του· τοσοῦτον δ' ἀκτήμων ἦτο, ὥστε μετὰ τὸν θάνατόν του οὐδὲν ἄλλο κατελείφθη ἢ ἡ βιβλιοθήκη του μόνον»· προσθέτων ἀλλαχοῦ ὅτι ἡ σχολὴ ἕνεκα τοῦ μεγάλου πένθους διέκοψε τὰ μαθήματα ἐπὶ δέκα ἡμέρας, ἀπηγγέλθησαν δὲ καὶ λόγοι ἐν τῇ κηδείᾳ του. Ἀτυχῶς οὐδεὶς τῶν λόγων τούτων διεσώθη.

(ἕπεται τὸ τέλος)

Μ. ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Ὅσον ἀραιαὶ εἰσὶν αἱ εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦτο γινόμεναι προσφοραὶ, τόσον ἄξιοι ἐπαίνου καὶ τιμῆς ἀποδείκνυνται ἐκεῖνοι κυρίως τῶν κληρικῶν, ὅσοι σκέπτονται ὅτι δέον νὰ περισυλλεγῶσι τὰ θείᾳ μοίρᾳ περισωθέντα μνημεῖα τῆς χριστιανικῆς τέχνης, οὐ μόνον ἀποσωζόμενα καὶ ἀπὸ βεβηλώσεως καὶ ἀπὸ καπηλείας καὶ τοῦ συνεποῦς ἐκπατρισμοῦ, ἀλλὰ καὶ κοινὰ πᾶσι καθιστάμενα πρὸς μελέτην, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἐπιστήμης. Ὑπεμνήσαμεν ἄλλοτε τόσον εὐκρινῶς τὸ κοινωφελὲς τῆς ἱδρύσεως καὶ διατηρήσεως συλλογῶν χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων, ὑπεμνήσθη καὶ διὰ τῶν ἡμετέρων ἐφημερίδων, ἀφορμὴν λαβουσῶν ἀπὸ τῶν φιλογενῶν προσπαθειῶν τῆς ἐν Ἀθήναις Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ὥστε ἤθελεν εἶναι βαρὺ νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ ὁμογενεῖς ἔδει νὰ συντελέσωσι πάντες πρὸς σωτηρίαν τῶν προϊόντων τῆς χριστιανικῆς τέχνης. Ἀλλ' οὔτε βαρὺ, οὔτε ὀχληρὸν ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἡ τοιαύτη φροντὶς ἰδιάζει μὲν τῷ κλήρῳ καὶ τῇ ἱεραρχίᾳ, διὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν βλάβην τῶν κειμηλίων τούτων καὶ πάντες μὲν εὐθύνας ὑπέχομεν, μάλιστα δ' οἱ τεταγμένοι θεόθεν, ἐὰν δύνανται νὰ προλάβωσι τὴν ζημίαν καὶ τὴν ἀπώλειαν.

Διὰ τῆς ἀποθησαυρίσεως ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῶν κειμηλίων τῆς πατρίου τέχνης καὶ ὁ τεχνίτης ἔχει πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ μιμήσει πρότυπα ἀγλαὰ φαντασίας ἱερᾶς ἔκγονα, καὶ ὁ ἐπιστήμων μνημεῖα ζῶντα τοῦ βίου τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ ὁ ἱστορικὸς ἔσθ' ὅτε κείμενα μικρὰν ἴσως φωτὸς ἀκτῖνα ἐπὶ σκοτεινῆς τινὸς σελίδος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας ἐπιχέοντα, ἢ συμπληροῦντα μικρότατόν τι ἐν τῇ χρονογραφίᾳ χάσμα. Οὕτως ἔγγραφόν τι σταλὲν ἐσχάτως πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὑπὸ τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Κίτρους κ. Παρθενίου Βαρδάκα, προερχόμενον δ' ἐκ προσφορᾶς τοῦ ἐντιμοτάτου κ. Ι. Καταφυγιώτου καὶ προωρισμένον διὰ τὸ Χριστ. ἀρχαιολ. μουσεῖον, πρᾶξίς ἐστι δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Θεοκλήτου κατὰ ἰούλιον τοῦ ἔτους 1649 τῷ ἐπισκόπῳ Σερβίων καὶ Κοζάνης Θεοφάνει. Ἐπὶ μεμβράνης κάλλιστα γεγραμμένον, ἀλλ' οὐ πάνυ ὀρθῶς, ἐστὶν ἐκ τῶν σπανίων γραμμάτων, ἃ κέκτηνται τὰ παρ' ἡμῖν γραμματοφυλακεῖα καὶ τὰ παρόμοια μουσεῖα· κατὰ δὲ τὴν ἱστορικὴν αὐτοῦ μορφὴν τὸ μητροπολιτικὸν ἔγγραφον καθίστησι γνωστὸν ὅτι ὁ Θεοφάνης ἐψηφίσθη, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθέντος ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας Σερβίων καὶ Κοζάνης Μελετίου, ὑπὸ τῶν τότε ἐπισκόπων Κίτρους Ἀνθίμου καὶ Πολυανῆς Πορφυρίου, συμπαρόντος ἐν Θεσσαλονίκῃ κατὰ ἰούλιον τοῦ 1649, κατ' ἐντολὴν τοῦ Πατριαρχείου, καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἐλασσῶνος καὶ Δομενίκου Γενναδίου.

Ἐντεῦθεν καταδείκνυται πόσον μεγάλην ὑπηρεσίαν δύνανται νὰ χορηγήσωσιν ἱδρύσεις συλλογῶν τοιούτων ἀρχαιοτήτων καὶ μνημείων τέχνης ἱερᾶς πολλὰ διδασκόντων ἐξ αὐτοψίας, πόσων δ' ἐπαίνων ἄξιοι οἱ προθύμως συναντιλαμβανόμενοι τοῦ πλουτισμοῦ τῶν μουσείων τούτων· ἐπειδὴ δὲ παρ' ἡμῖν ἓν τοιοῦτο καὶ πρὸς σωτηρίαν ἀρκεῖ, καθὸ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν καὶ μέριμναν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας διεπόμενον, καὶ πρὸς φύλαξιν ἔτι κειμηλίων, οὔτε δυνατὴ ἡ ὕπαρξις, συντήρησις δῆλα δὴ καὶ πλουτισμὸς, πολλῶν ἔνθα κἀκεῖσε, τὸ πνεῦμα τὸ πρακτικὸν ἐπιβάλλει πᾶσι τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἑνὸς, ἀφοῦ οὔτε γραμματοφυλακεῖα πολλὰ δυνάμεθα νὰ διατηρήσωμεν, οὔτε βιβλιοθήκας πολλὰς ἐπαρχιακὰς, ὑπὸ σχολείων ἢ μητροπόλεων ἱερῶν ἐπιβλεπομένας, ἠδυνήθημεν νὰ διαφυλάξωμεν ἀνεπηρεάστους ἀπὸ λαιμάργου καὶ νοσφιζομένης προαιρέσεως τινῶν. Τὸ παράδειγ-

μα τοῦ ἐπισκόπου Κίτρους, φιλοτίμως ἐντεῦθεν ὑποσχομένου τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν πολύτιμον αὐτοῦ συμβολὴν ὑπὲρ μουσείων καὶ βιβλιοθηκῶν, καὶ καταρξαμένου τῆς τῶν ἐπαγγελιῶν πραγματώσεως, πρέπει νὰ κινήσῃ πρὸς μίμησιν πάντας, κληρικοὺς καὶ λαϊκούς, τοὺς οἰκοῦντας ἐν μέρεσιν, ὅπου μυρίαι συμφοραὶ, προσδόκιμοι παρ' ἡμέραν, ἴσως συντελοῦσι πρὸς ἐξαφάνισιν κειμηλίων τοιούτων. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία προτρέπει καὶ παραινεῖ πρὸς τοῦτο τοὺς φιλοτίμους καὶ φιλογενεῖς καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ τῆς ἐπιφανοῦς φροντίδος, ἣν κατέβαλε πρὸς συγκρότησιν Χριστιανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Πατριαρχείων. Ἠγγέλθησαν δωρεαί τινες ἀπὸ σεπτεμβρίου τοῦ 1901, ἡμεῖς δὲ πᾶσαν νέαν θέλομεν ἐξακολουθήσει ν' ἀγγέλλωμεν μετ' ἐπαίνων.

**

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΗΝΟΣ

Ἐν τῷ ἐνταῦθα Μετοχίῳ τοῦ Ἁγίου Ὄρους παρέδωκε τῷ Πλάστῃ τὸ πνεῦμα προχθὲς, ἐν ἀκμῇ τῆς ζωῆς, ὁ πρὸ ἐνὸς ἔτους διορισθεὶς ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐνταῦθα ἀρχιμανδρίτης Θεόφιλος Σταυρονικητηνός. Τῷ 1850 γεννηθεὶς ἐν Μεσαιπόλει τῆς ἐπαρχίας Προύσης, καὶ νεαρὸς ἐν τῇ ἀδελφότητι καταταχθεὶς τῆς ἱερᾶς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς, ἐσπούδασε δαπάνας αὐτῆς ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ριζαρείῳ σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν τῇ θεολογικῇ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου. Ἀπὸ τοῦ 1832 ὑπηρετήσας τῇ ἱερᾷ αὐτοῦ μονῇ μετὰ ζήλου, ἀνέλαβε μετὰ δωδεκαετίαν τὴν κηδεμονίαν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ διεύθυνσιν τῆς ἱερᾶς τοῦ Σταυρονικήτα μονῆς, παρακλήτει τῆς ἱερᾶς κοινότητος, ζητούσης ἄνδρα κατάλληλον πρὸς σωτηρίαν τῆς μονῆς ταύτης, πιεζομένης ὑπὸ τοῦ δυσβαστάκτου βάρους ὀκτακισχιλίων περίπου λιρῶν· πρὸς τοῦτο δὲ πᾶν μέσον μετῆλθε, πολλὴν ἐπιδείξας αὐταπαρνησίαν καὶ πνεῦμα, τὸ λεγόμενον, οἰκονομολογικόν· καὶ τοῦτ' αὐτὸ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γενόμενος εἶδε διὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ τὴν μονὴν εἰσελθοῦσαν ἤδη ἀσφαλῶς εἰς τὸ στάδιον τῆς ὑλικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς ἀναβιώσεως καὶ εὐρωστίας. Ἐνδεκα μῆνας διαμείνας παρ' ἡμῖν, εἰργάσθη καὶ ὑπὲρ τῶν τῆς ἁγιορειτικῆς ἀδελφότητος συμφερόντων μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου, γνώστης ὢν ἄλλως καὶ τῆς τουρκικῆς. Τὴν διοικητικὴν ἐμπειρίαν τοῦ Θεοφίλου τιμῶσα ἡ μήτηρ Ἐκκλησία ἀπέστειλεν αὐτῷ πρὸ τριετίας εὐνοίας δεῖγμα σταυρὸν πολύτιμον, ὡς ἠγγείλαμεν ἐν καιρῷ, ἐτίμησε δ' αὐτὸν πρὸ πολλοῦ καὶ ἡ σερβικὴ κυβέρνησις διὰ τοῦ παρασήμου Λευκοῦ ἀετοῦ.—Ἡ ἱερὰ τοῦ Σταυρονικήτα μονὴ ἀπόλλυσιν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ θανόντος πράγοντα χρησιμώτατον ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς εὐπραγίας, ἡ δὲ ἁγιορειτικὴ ἀδελφότης ἕνα τύπον ἁγιορείτου καλογήρου, ποθοῦντες ἵνα ἴδῃ τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπερκείμενον πάντων τῶν ἀνθρωπίνων ἐν τῷ κόσμῳ συστημάτων καὶ χρήσιμον πρῶτον ἑαυτῷ καὶ εἶτα τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ καὶ τῷ κράτει.

Ἡ κηδεία τοῦ μακαρίτου Θεοφίλου, πατρικῇ μερίμνῃ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἐτελέσθη χθὲς, ἐν τῷ ἐν Ξυλοπόρτῃ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, προεξάρχοντος τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Ἐλευθεροπόλεως κ. Πανκρέτου μετὰ τῶν πανιερ. πρώην Μελενίκου κ. Κωνσταντίνου καὶ πρώην Δισκάτης κ. Ἰωαννικίου, συνευχομένου δὲ τοῦ πατριαρχικοῦ πρεσβυτερίου καὶ τοῦ ἱεροῦ κλήρου τῶν δύο Μετοχίων Ἁγιοταφικοῦ καὶ Σινᾳϊκοῦ καὶ τῶν ἐνοριῶν Βαλίνου καὶ Ξυλοπόρτης.— Τὸν ἐπικήδειον ἐν ἁπλουστάτῃ γλώσσῃ ἐξεφώνησεν ὁ ἱερολογ. τριτεύων κ. Ἱερόθεος, παρῆν δ' ἐκ προσώπου τοῦ παναγ. οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κατὰ τὴν κηδείαν ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Βενιαμίν. — Ὁ νεκρὸς ἐτάφη, διαταγῇ τῆς Α. Θ. Π., ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, παρὰ τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου τοῦ γένους Ἀνδρέου Σπαθάρη.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐκκλησία Ρώμης.

Ἡ Α. Ἁγιότης ὁ πάπας Πῖος ὁ Ι' ἐξελέξατο ἐσχάτως πολυμελῆ ἐκ καρδιναλίων ἐπιτροπείαν ἐντολὴν ἔχουσαν ἵνα προβῇ εἰς μεθοδικὴν κωδικοποίησιν τοῦ κανονικοῦ δικαίου τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Πρόεδρος αὐτῆς ἐστιν ὁ θεοφιλ. τιτουλάριος ἀρχιεπίσκοπος Καισαρείας κ. Γάσπαρις, ἐπὶ δεκαοκταετίαν διδάξας τὸ κανονικὸν δίκαιον ἐν τῷ καθολικῷ ἱνστιτούτῳ τῶν Παρισίων· μεταξὺ δὲ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀριθμοῦνται ὁ καρδινάλιος Ραμπόλλας, ὁ Γόττης, ὁ Ἀλλιάρδης, οἱ δύο Βανουτέλλαι καὶ δώδεκα ἄλλοι. Ὡσαύτως πραγματοποιῶν ἐκδηλωθέντα πόθον αὐτοῦ περὶ ἐφαρμογῆς διαφόρων ποιμαντορικῶν μεταρρυθμίσεων διέταξε γενικὴν ἐπιθεώρησιν πασῶν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ ἐκκλησιῶν, διενεργηθησομένην ἐν Ρώμῃ μὲν ὑπὸ τοῦ καρδιναλίου πρωτοσυγκέλλου αὐτοῦ, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις ὑπὸ παπικῶν ἐξάρχων, καθορίσας λεπτομερῶς τὸν τρόπον, καθ' ὃν διενεργηθήσεται ἡ ἐπιθεώρησις αὕτη.

Ἐν Ρώμῃ ἐπὶ τῇ δεκάτῃ τρίτῃ ἑκατονταετηρίδι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου (πάπα) ἠγγέλλετο ἡ συγκρότησις συνεδρίου, οὗτινος ἡ διάρκεια περιωρίζετο ἀπὸ τῆς 8—14 ἀπριλίου. Αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου τούτου, οὗ μέλος ἠδύνατο πᾶς τις νὰ ἐγγραφῇ μετὰ προηγουμένην πρὸς τοῦτο αἴτησιν, καὶ καταβολὴν ποσοῦ τινὸς, ἔμελλον νὰ περιστραφῶσι :

α΄) εἰς τὴν λειτουργίαν οὐ μόνον ὑπὸ ἐμπειρικὴν ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν·

β΄) εἰς τὴν χριστιανικὴν φιλολογίαν κατὰ τὴν Ζ΄ καὶ τὴν Η΄ ἑκατονταετηρίδα·

καὶ γ΄) εἰς τὴν ἱερὰν τέχνην καὶ ἰδίως εἰς τὴν ψαλμῳδίαν, ἣν ἐφεῦρεν ὁ ἅγιος Γρηγόριος (ὁ πάπας).

Τὴν ἐπὶ τοῦ συνεδρίου ἐπιτροπείαν ἀπετέλουν ὁ πανοσιολογ. πατὴρ Duchesne διευθυντὴς τῆς ἐν Ρώμῃ Γαλλικῆς σχολῆς, ὁ σοφὸς βιβλιοφύλαξ τοῦ Βατικανοῦ Ehrlé, ὁ Janssens, ὁ Pastor, ὁ Ehses, ὁ A. de Santi, ὁ G.Mergati, ὁ Franchi de Cavallieri. Τὴν ἐπιτροπείαν ταύτην ὡς καὶ τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου ἤθελε ὑποδεχθῇ καὶ ἡ Α. Ἁγ. ὁ πάπας, ἐν ἡμέρᾳ ὁρισθησομένῃ πρὸς ἀκρόασιν.

—Ὁ εὐλαβέστατος πατὴρ Pierre Emmanuel Amigo ὑπεδείχθη ὑπὸ τῆς Α. Ἁγ. τοῦ πάπα διὰ τὴν ἐπισκοπὴν τοῦ Southvvark.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ἰωάννης Ἀγγελῆ, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Γαλατᾶ, τὸν κάπηλον μετερχόμενος, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀγγελικῆς Ἰ. Ἀγγελῆ, τὸ γένος Γρηγορίου Μπαξεβάνη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης καὶ κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπ' ἀναιτίῳ ἐγκαταλείψει, πρὸς διάζευξιν Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου διασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων ''Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας,, καὶ ''Κωνσταντινουπόλεως,,.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 ἀπριλίου 1904. 1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν δικαστήριον

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ καὶ ἐκκλητῶς,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3535 καὶ ἀπὸ 5 δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς Ἑλένης Χρ. Τσάτσου κατὰ τοῦ Χρήστου Ἀναστασίου Τσάτσου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Χρήστου Ἀθανασίου Τσάτσου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων ''Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας,, καὶ ''Κωνσταντινουπόλεως,, δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως τῶν, σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ὡς καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν συμφώνως τῷ νόμῳ.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 μαρτίου 1904. 2

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον

Προσκαλεῖται ὁ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχάνων Ἀθανάσιος Ἰωαννίδης, σακχαροπλάστης, ὑπήκοος ἕλλην, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον τετάρτην καὶ ὥραν 9ην τῆς πρωΐας εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν 21 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Ταχυδρόμου» δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, τρὶς ἐπαναληφθησομένης, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης Α. Ἰωαννίδου ἐπὶ ἀποδόσει προικός· ἄλλως ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἐν τοῖς Πατροαρχείοις τῇ 13 ἀπριλίου 1904 2

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Μιτυλήνης **Κύριλλος**

ὁ α' Γραμματεὺς

Π. Δ. Νικολόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ἀπόσπασμα τῆς ὑπ' αὖξ. ἀρ. 62 καὶ ἡμερ. 1 δεκεμβρίου 1903 ἀποφάσεως τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. δικαστηρίου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77 καὶ ἐπ. 146, 152 καὶ 207 τῶν ἐν χρήσει Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν, Ἀρμεν. Δ΄, ιε΄, 14 § 3,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7272 καὶ χρονολ 14 ὀκτωβρ. 1902 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Πηνελόπης Ποδέστα κατὰ τοῦ Φιλίππου Ποδέστα ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαλύσεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, μετριαζόμενα εἰς γρόσια τριακόσια τριάκοντα πέντε (ἀριθ. 335) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος. 2

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† **Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ**

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Παντελῆς Κωνσταντίνου, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, κάτοικος Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 1ην τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἰωάννας Π. Κωνσταντίνου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Γραμπόβα, ἐπὶ διαζεύξει καὶ διατροφῇ· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ''Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,,. 2

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πνευματικὸν δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 115 καὶ χρονολογίαν 22 Δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Λίνας Χρήστου κατὰ τοῦ Γεωργίου Ξάνθου ὡς νόμιμον καὶ βάσιμον,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων ''Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,, καὶ ''Νέας Ἐφημερίδος,, δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ Γεωργίῳ Ξάνθου ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

ὁ προεδρεύων

Πρωτοσύγκελλος ΠΛΑΤΩΝ 2

ὁ γραμματεὺς

Ναοὺμ Παπᾶ Κωνσταντίνου

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Πέτρος Νάκη Μπόρια, ἀνθρακεὺς, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, ὁρμώμενος ἐκ τοῦ χωρίου Μπόριας τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 2 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Κωνσταντίνας Χρήστου Ρεμπέτση, κατοίκου Κορυτσᾶς, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 9 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος 1

† Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ

ὁ γραμματεὺς

Δ. Θεμελῆς

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Γεώργιος Παύλου, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, κάτοικος τοῦ χωρίου Ζητσίστης τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 1 τῆ ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀθηνᾶς Ἀντωνίου Σπύρου. κατοίκου Ζητσίστης, ἐπὶ διαζεύξει· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος ''Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,,.

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 22 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† **Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ** 1

ὁ γραμματεὺς

Δ. Θεμελῆς.

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο ληξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου.

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15

» τοῦ ἑνὸς τόμου μόνον » 8

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—18

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 8 ΜΑΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ρουμανικαὶ ψευδολογίαι.—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ.—Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐν τῇ Ζωοδόχῳ Πηγῇ.—Ἀναγνώσεις ἐκ τοῦ Ὡρολογίου τῆς τῶν Ἀκοιμήτων Μονῆς.—Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως, ὑπὸ Δ. Γεωργιάδου ἀρχιμανδρίτου (συνέχ.).—Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς μονῆς Μ. Λαύρας ὑπὸ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου (συνέχ.).—Περὶ τοῦ μεγάλου τοῦ γένους διδασκάλου Μακαρίου Καλογερᾶ, ὑπὸ Μ. Μαλανδράκη (τέλος).—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΡΟΥΜΑΝΙΚΑΙ ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΑΙ

Ἡ «Ἔποκα» τοῦ Βουκουρεστίου, δυστυχῶς ἔγκριτον ρουμανικὸν φύλλον, ἀνέγραψεν ἔν τινι τελευταίῳ ἀριθμῷ, ὅτι ἐδόθησαν 200000 φράγκων τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ὑπὸ τοῦ ρουμανικοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν πρὸς ἀναγνώρισιν ρουμανικῶν δικαίων ἐν Μακεδονίᾳ, ἰδίως δὲ ρουμανικῆς ἐπισκοπῆς.

Τὴν ψευδεστάτην ταύτην εἴδησιν, ἀποκύημα ρυπαρᾶς ψυχῆς, σχολιάζον ἕτερον ρουμανικὸν φύλλον λέγει ὅτι ὁ λαβὼν τὰ χρήματα πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ τοιούτου σκοποῦ παρεκίνησε τὴν Σύνοδον ἵνα ἀπορρίψῃ τὰς ρουμανικὰς αἰτήσεις, πρῶτος αὐτὸς αὐτῶν καταψηφίσας.

Ὁ παρὰ τῷ τύπῳ τῷ ρουμανικῷ προκληθεὶς ἀναβρασμὸς ἀπεδείχθη τεχνητὸς καὶ κατέπεσεν ὁλοσχερῶς. Ἐνῷ δὲ πρὸ ἡμερῶν συνηγόρουν ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς ἀποσχίσεως, σήμερον αἱ σπουδαιότεραι τῶν ρουμανικῶν ἐφημερίδων διατείνονται ὅτι τὸ σχίσμα, οἷον ἀμφίστομός τις μάχαιρα, δύναται νὰ κόψῃ καὶ τὰ ὑγιᾶ μέρη, ἐὰν ὁ χρησιμοποιῶν τὸ μέσον τοῦτο ᾖ ἀδέξιος περὶ τὴν χρῆσιν.

Μετὰ τὰς ἐφημερίδας τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ἑτέρων ρουμανικῶν πόλεων, ἡ «Πολιτικὴ Ἀνταπόκρισις» τῆς Βιέννης ἔν τινι τῶν τελευταίων αὐτῆς φύλλων ἰσχυρίζεται ὅτι πνεῦμα νηφάλιον ἢ μᾶλλον συμβιβαστικὸν ἐπεκράτησεν ἐσχάτως παρὰ τοῖς σεβασμ. συνοδικοῖς καὶ ὅτι σχέδιον ἀπαντήσεως συνταχθὲν διὰ τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ρουμανίας ἀπερρίφθη, θεωρηθὲν ὡς μὴ διπλωματικὸν δῆλα δὴ καὶ ἀπότομον καὶ ὅτι συνταχθήσεται νέον τοιοῦτον ἐπιτρέπον ἐλπίδας πολλάς.

Ἀναφέροντα καὶ τοῦτο τὰ ἐπισημότερα φύλλα

τοῦ Βουκουρεστίου διατείνονται ὅτι αἱ ἐλπίδες εἰσὶ φροῦδαι καὶ ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον εἰς οὐδεμίαν προβήσεται παραχώρησιν. Ἔνθεν καὶ ἐπιτίθενται δριμύτατα κατὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ρουμανίας.

Καὶ τίνας μὲν οἱ ἐκεῖθεν τοῦ Δουνάβεως ἔχουσι λογαριασμοὺς μεθ' ὑπουργῶν καὶ πρεσβευτῶν πρὸς ἐξόφλησιν, ἡμῖν οὐδεμία φροντίς· ἀλλ' ἔχουσι πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον οἱ δημοσιογραφοῦντες, ἔχουσι πρὸς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν λογαριασμὸν, καὶ δέον νὰ εἴπωμεν αὐτοῖς ὅτι σχετικῶς πρὸς τὴν πρώτην τῶν εἰδήσεων ἀναισχύντως ψεύδονται. Τέλεον ἀπορρίψαντες οἱ τῆς «Ἔποκας» ὁμόφρονες πάντα χαλινὸν αἰδοῦς, πάντα δεσμὸν πρὸς τὴν ἠθικὴν, κακίστην προσφέρουσιν ἐκδούλευσιν καὶ πρὸς τὸ ἔθνος, εἰς ὃ ἀνήκουσι, καὶ πρὸς τὸ κράτος, ᾧ ὑπηρετοῦσι, καὶ πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἐὰν πιστεύωσιν εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς χρηστότητος.

Ἀλλὰ πρὸς τοὺς ταράττοντας τὴν ἡσύχιον καὶ γαληναίαν βιοτὴν ὀρθοδόξων ὑπηκόων τοῦ βασιλείου κράτους καὶ τέκνων τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἀφωσιωμένων αὐτῇ καὶ οὐδαμῶς οὐδὲν ἀπὸ αἰώνων παράπονον διατυπωσάντων, οὔτε ποτε ἀπόσχισιν ἀπ' αὐτῆς ζητησάντων, πρὸς τοὺς σπείροντας διχονοίας ἐν μέσῳ ἑλλήνων, ὧν τὴν διάλεκτον αἱ καιρικαὶ περιστάσεις ἡμαύρωσαν διὰ ξενοφανῶν ἰδιωτισμῶν, πρὸς αὐτοὺς ἀπαντῶσιν ἐπίσημοι ἐκθέσεις καὶ σπουδαιότατα γράμματα, ἃ σχεδὸν καθ' ἑκάστην ἀποστέλλονται πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον ὑπὸ πληθυσμῶν ὀρθοδόξων, βαρέως φερόντων τὴν ἐν αὐτοῖς ἐνσφήνωσιν σκανδαλοποιῶν, σημαίαν ἀναπεταννύντων ἀγνώστων αὐτοῖς ἐθνολογικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν. Πρὸς τοὺς ταραξίας τούτους, οἵτινες ἔξωθεν εἰσβάλλουσιν ἐντὸς ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἠρεμούντων, γινωσκόντων δὲ κάλλιον τῶν ἐπιδρομέων τούτων τίνος χρήζουσι πρὸς σωτηρίαν καὶ ψυχῆς καὶ σώματος, πρὸς τοὺς τοιούτους ἀπαντῶσιν αὐτὰ τὰ πράγματα, ὡς κεῖνται, οὐχὶ δ' ὡς αὐτοὶ ζητοῦσι νὰ μεταβάλλωσιν, ἀλλοιοῦντες τὴν ὑπόστασιν αὐτῶν. Χιλιάδες ὀρθοδόξων δι' ἀναφορῶν ἐνσφραγίστων καὶ νομίμως κεκυρωμένων ἀναφερόμενοι πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν διαμαρτύρονται κατὰ τῶν ἐνεργειῶν, τῶν ἀφρόνων, καὶ τῶν φλυαριῶν, τῶν ἄνευ ὑποστάσεως, καὶ βεβαιοῦσι πρὸς τὴν νόμιμον αὐτῶν πνευματικὴν ἀρχὴν ὅ,τι ἀπὸ τοσούτων ἑκατονταετηρίδων ἡ ἱστορία βεβαιοῖ, ὅ,τι γινώσκομεν ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ πᾶς ἀλλοεθνὴς ἀλλ' ἀμερόληπτος ἐπισκέπτης καὶ παρατηρητὴς, ἰδὼν προσεκτικῶς, ἀκούσας ἀδεκάστως καὶ μελετήσας ἐμβριθῶς τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῶν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως ὑποκειμένων ὀρθοδόξων λαῶν.

Οἱ παρατηρηταὶ οὗτοι, κἂν μὴ προβαίνωσιν εἰς ἀναριθμήσεις, ὡς ὁ φίλος τῶν ταραξιῶν Weigand, οὗ τὰ πορίσματα ἀποκρούει καθὰ μὴ σύμφωνα ὁλοκλήρως αὐτῇ ἡ «Ρουμανικὴ Ἀνεξαρτησία» ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 6 μαρτίου 1904, συμφωνοῦσι μετὰ τῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον αὐτῶν ἀναφερομένων βλαχοφώνων γραικῶν, τῶν ἀπορούντως πῶς ἡ διὰ ξενικῶν τινῶν λέξεων ἀμαύρωσις τῆς ἀρχαίας καὶ μητρικῆς αὐτῶν γλώσσης δύναται ν' ἀκυρώσῃ τὰ γνωρίσματα τῆς μετὰ τῶν ὁμοδόξων αὐτοῖς ἑλλήνων κοινότητος ἐθίμων, ἠθῶν, καὶ παραδόσεων. Ἀνάγκη νὰ διασπάσωσι πάντα πρότερον πρὶν ἐμβαπτίσωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ πέραν τοῦ Δουνάβεως ἀκμάζοντος καὶ ἀναμφισβητήτου ρουμανισμοῦ, μεθ' οὗ νῦν καλοῦνται νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι γνώρισμα κοινὸν ἔχουσι διαλεκτικοὺς ἰδιωτισμούς, ἐφ' ὧν οἱ διαφθείροντες αὐτοὺς ζητοῦσι νὰ στηρίξωσι θεωρίας ἐθνολογικὰς καὶ πολιτικὰς δοξασίας, πολὺ χρῆμα σπείροντες πρὸς διαφθοράν. Ὁ τὸν νοῦν ἔχων ὑγιᾶ, μετὰ παρρησίας ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς διαφθορεῖς, εἰς οὓς κυβέρνησις πολὺ πλουσία, ὡς ἔοικεν, ἐμπιστεύει κατ' ἔτος 600 χιλιάδας φράγκων, δύναται νὰ βεβαιώσῃ αὐτοὺς ὅτι τὴν ἐπικράτησιν ξενοφανῶν ἐθνολογικῶν ἀξιώσεων μόνον διὰ μέσων ὑλικῶν ὀγκωδεστάτων δύνανται νὰ ἐπιδιώξωσι, καὶ μόνον διὰ διαφθορᾶς ἐλπίζουσι νὰ κρατύνωσι τὰς διδασκαλίας αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν· διότι ἄλλως οὐ δύνανται. Ἡ ὑλικὴ πίεσις, ἡ ἐκ τοῦ χρυσίου ἐπήρεια περιττὴ βεβαίως ἀποβαίνει ἐκεῖ ὅπου λαλεῖ ἡ ἀλήθεια, ὁ δ' ἔχων τὴν ἀλήθειαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποροῦμεν διατί ζητεῖ ἐρείσματα τοιαῦτα, ὧν ἐκλιπόντων θέλει συνεκλίπει καὶ τὸ στιγμιαῖον κράτος ξενοφανῶν ἀρχῶν καὶ θεωριῶν ἀερωδῶν, οὔτ' ἐπὶ παρελθόντος στηριζομένων, οὔτε τὰ γνωρίσματα τῆς ἐθνικότητος δυναμένων νὰ ἐμ-

πεδώσωσιν ἐκεῖ, ὅπου τὴν ἕδραν καὶ τὸν κύκλον ὥρισαν τῶν γελοίων ἐνεργειῶν αὐτῶν.

Χιλιάδες ὀρθοδόξων, καταρραδιουργουμένων ὑπὸ ρουμανικῶν προπαγανδῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Σέρραις, Ἐλασσῶνι καὶ Βερροίᾳ, Πελαγωνίᾳ καὶ Πρέσπαις, Κίτρῳ καὶ Βελλᾷ, Νευροκοπίῳ καὶ Μελενίκῳ, κεκυρωμέναι πᾶσαι δεόντως, σὺν τοῖς ἱερεῦσιν, ἐπιτρόποις τῶν ναῶν, ἐφόροις τῶν σχολείων, προκρίτοις καὶ τοῖς μικταροδημογέρουσι, τὸ ἀδιάσειστον αὐτῶν φρόνημα διατυποῦσιν ἐμφανῶς πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, οὐ διάφορον ὄν, βεβαιοῦντες ὅτι πάντες, οὐδεμίαν ἐν ἐθίμοις καὶ ἤθεσιν, οὐδαμῶς ἑαυτοὺς τῶν ὀρθοδόξων ἑλλήνων χωρίζοντες, εὑρίσκουσι διάστασιν καὶ διαφορὰν ἀπὸ τῶν ἁπανταχοῦ γῆς γραικῶν. Τοῦτο μαρτυροῦσιν ἐκ Θεσσαλονίκης, ἐκ Πελαγωνίας, ἐκ Μεγαρόβου, ἐκ Νιζοπόλεως, ἐκ Τυρνάβου, ἐκ Περλεπὲ, ἐκ Λειβαδίου καὶ Κοκκινοπλοῦ (τῆς ἐπαρχίας Ἐλασσῶνος) ἐξ Κατερίνης, Ἄνω Τζουμαγιᾶς καὶ Πορρωίου (Μελενίκου), ἐκ Κρουσόβου, ἐκ Πισοδερίου, ἐκ Γκόπεσι καὶ Μηλοβίτσας (Πρεσπῶν), ἐκ Σταρτίστης καὶ Παπὰζ-τσαϊρὶ (Νευροκοπίου) πληθὺς δυσμέτρητος κατοίκων, ἱερέων, δημογερόντων, ἐφοροεπιτρόπων, μικτάριδων, προκρίτων καὶ συντεχνιῶν καὶ σωματείων. Ταύτας ἔχομεν πρὸς τὸ παρὸν ὑπ' ὄψιν, μὴ παραλείποντες καὶ τοὺς ἐν Βερροίᾳ ὁμογενεῖς, ὧν, ἐπηρεαζομένων καὶ τούτων ὑπὸ τῆς ὑπεριστρίου προπαγάνδας, ἐξεδώκαμεν πρὸ μηνὸς ἐν τῇ «Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ» λαμπρὰν διαμαρτύρησιν.

Ἡ μικρὰ αὕτη ἀρίθμησις πολλὰ δύναται νὰ διδάξῃ τοὺς ἀέρα διώκοντας· ἀλλ' ἐκτείνομεν καὶ συμπληροῦμεν αὐτὴν κατὰ καθῆκον, ἵνα εἴπωμεν ὅτι τὰ συμπεράσματα αὐτῆς εἰσὶν ἥκιστα ἐνθαρρυντικὰ διὰ τοὺς ζητοῦντας δημιουργίαν ἐθνικοτήτων ρουμανικῶν, ἀφ' ὧν ἐλλείπουσι τὰ πρώτιστα καὶ κυριώτατα γνωρίσματα τοιαύτης δυσκατασκευάστου ἐθνικότητος. Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν λ.χ. τὴν ἐπαρχίαν Πελαγονίας, θέλομεν εὑρεῖ ὅτι, ἐκ 2037 οἰκογενειῶν τῆς πόλεως αἱ 14 ρουμανίζουσιν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν αἱ 3 ἀπεκήρυξαν τὸν ρουμανισμὸν, ἐὰν ἦ θεμιτὸν νὰ ἀποκαλέσωμεν οὕτω τὸ σύμπλεγμα δεκατεσσάρων οἰκογενειῶν ἀδελφικώτατα σχετιζομένων πρὸς τοὺς ἐκκηρύκτους τοῦ λεγομένου ἐξάρχου σχισματικοὺς βουλγάρους, οἷς ἀθεοφόβως συνεκκλησιάζονται, ἐν τῷ ναῷ τῶν σχισματικῶν ἐννοεῖται, καὶ μαθηταὶ τοῦ λεγομένου ρουμουνικοῦ σισσιτίου καὶ τινες ἕτεροι σπουδαίαν ἀποστολὴν διαπεπιστευμένοι. Ἐκ 449 οἰκογενειῶν τοῦ Μεγαρόβου, ἃς ζητοῦσιν οἱ ρουμανίζοντες νὰ διαφθείρωσιν, ὀκτὼ μόνον ἔκλιναν πρὸς τὸ μέρος τῶν ταραξιῶν. Ἐκ τῶν 195 οἰκογενειῶν (ὧν μεταξὺ καὶ 30 βουλγαρόφωνοι πισταὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ) τῆς Νιζοπόλεως, εἴκοσι καὶ μία ρουμανίζουσιν, ἀριθμοῦσαι μέλη ἐνεννήκοντα καὶ ὀκτώ. Ἐκ τῶν 515 οἰκογενειῶν τῆς κωμοπόλεως Τυρνάβου, ρουμανίζουσιν αἱ δεκαεπτὰ, δέκα δὲ κρύφα καὶ λαθραίως διαβιοῦσιν ἐπὶ τὸ ἀμφιβιώτερον. Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σερρῶν 35 βλαχοφώνων γραικῶν οἰκογένειαι οὐδαμῶς ψεύδουσι τὸ παρελθὸν αὐτῶν, οὐδ' ἀμαυροῦσι τὴν καταγωγὴν, κατοικοῦσαι τὴν κώμην Καρλῆ-κιοϊ—ὄχι τὰς Σέρρας—ὡς καὶ 22 οἰκογένειαι νομάδων εἰς τέσσαρα χωρία διεσπαρμένων· διδακτικώτατον δὲ πόρισμα μελέτης: ὅτι ἐν τῇ δῆθεν βλαχικῇ σχολῇ Σερρῶν, ἀπὸ πενταετίας ἐργαζομένῃ, τρεῖς ἀριθμοῦνται μαθηταί. Λαμπρότερον δὲ δίδαγμα χορηγεῖ ἡμῖν ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βελλᾶς βλαχοφώνων χωρίων, ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν, διατηρούντων ἑλληνικὰ σχολεῖα, τὰ δὲ τρία τούτων καὶ παρθεναγωγεῖα, μετὰ μαθητῶν 450 καὶ μαθητριῶν 110, ἐπὶ κατοίκων 5750. Παρ' αὐτὰ δὲ, τὰ χωρία Φεῦρκα μετὰ κατοίκων 655, καὶ Παλαιοσέλι μετὰ 1200 κατοίκων, καταρραδιουργούμενα ὑπὸ τῆς προπαγάνδας, μόλις καὶ μετὰ βίας ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδείξωσι τοῖς ὑπεριστρίοις χορηγοῖς τὸ μὲν πρῶτον δώδεκα μαθητὰς, τὸ δὲ δεύτερον ἕνα, καὶ τοῦτον γυναικάδελφον τοῦ βλαχοδιδασκάλου. Ἡ δὲ ἐξέτασις τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ βλαχοφώνων γραικῶν, ὅπου καὶ σχολὴ δῆθεν καὶ προξενεῖον τῆς Ρουμανίας ἐστὶν ἐγκατεστημένον, ἄγει εἰς συμπεράσματα θλιβερώτερα διὰ τοὺς χορηγοῦντας τὰ πρὸς διαφθορὰν χρήματα· διότι ἐξ 606 οἰκογενειῶν Θεσσαλονίκης—τῆς πόλεως μόνον, ἄτε οὐδαμοῦ τῆς ἐπαρχίας ὑπαρχόντων βλαχοφώνων—ρουμανιζουσιν ἀναφανδὸν 3 ἐκ Κλεισούρας, 3 ἐκ Βελεσσῶν, 3 ἐκ Νεβέσκης, 2 ἐκ Βερροίας καὶ 1 ἐκ Σαμαρίνης, ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρέται τοῦ ρουμανικοῦ προξενείου· καὶ τῆς ρουμανικῆς σχολῆς ἢ ρουμανοδιδάσκαλοι. Τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῶν τοσούτων χιλιάδων φράγκων, τῶν κατ' ἔτος ἐξοδευομένων.

Ἐπὶ τοιούτων ἀποτελεσμάτων οἱ διαφθορεῖς τῶν συνειδήσεων ἐρειδόμενοι, ρουμανικοὺς πληθυσμοὺς ἀναριθμήτους, δῆθεν, ἀλλὰ δυσαποδείκτους, ὀνειρευόμενοι, καὶ μετὰ εὐχερείας ἀπατῶντες τοὺς χορηγούς, ψευδολογοῦσι διὰ τῆς «Ἔποκας» καὶ τῶν ὁμοίων φύλλων· μεγαλαυχοῦντες διὰ τῆς «Ρουμανικῆς Ἀνεξαρτησίας» καὶ μήτε τὸν Weigand αὐτῶν ἐπιδοκιμάζοντες, ἀρκαδίην αἰτοῦσι, ζητοῦντες κοινοτήτων ρουμανικῶν ἵδρυσιν καὶ ρουμανικῶν ἐπισκοπῶν κατάστασιν ἐν κοινότησι γραικικαῖς, ὧν, ἀτυχῶς, ἡ γλῶσσα διὰ τῶν αἰώνων ἠμαυρώθη ὑπὸ ξενισμῶν, ἀντευαγγελικῶς δὲ καὶ ἀντιχριστιανικῶς ὅλως διὰ τοῦ ἐξώλους πρώην παπᾶ Θεοδώρου καὶ διὰ τοῦ μετὰ σχισματικῶν ἐκκηρύκτων ἐκκλησιασμοῦ ἀπειλοῦσι σχίσματα καὶ παρασυναγωγάς. Ἀλλὰ συμπέρασμα τούτων βέβαιόν ἐστιν ὅτι οἱ τοιαύτας ἐκνόμους δημιουργοῦντες ἐκκλησιαστικὰς ἀνταρσίας ρίπτουσιν ἑαυτοὺς ἔξω τῆς Ἐκκλησίας, μὴ ἐπιτρεπούσης σύστασιν ἐθνικῶν ἐκκλησιῶν, μήτε καθιερούσης ἀφορμὰς ἐρίδων καὶ συγκρούσεων, ἀγνώστων ἡμῖν οὐσῶν ἄλλοτε, καθ' ὃν καιρὸν ἐστερούμεθα τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἀπὸ Ρουμανίας προπαγανδῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία Δύο Σωμάτων. — Τῇ τετάρτῃ (5 Μαΐου) συνῆλθον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμ. πατριάρχου τὰ δύο Σώματα εἰς κοινὴν συνεδρίαν, καὶ συνεσκέψαντο περί τινων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Τῆς συνεδρίας περατωθείσης τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον ἐξηκολούθησε τὴν τακτικὴν δικαστικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν.— Τῷ παρελθόντι δὲ σαββάτῳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Υ. τὸν πρωθυπουργὸν Φερὶτ πασᾶν καὶ τῇ τρίτῃ τὴν Α. Υ. τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ἀβδουρραχμὰν πασᾶν, συνδιαλεξάμενος μετ' ἀμφοτέρων περί τινων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Τὰ διαμειφθέντα κατὰ τὰς συνεντεύξεις ταύτας ἡ Α. Θ. Π. ἐξέθηκεν ἔν τινι τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς Ἱ. Συνόδου.

Αὐτοκρατορικὴ ἑορτή.—Προχθὲς, πέμπτη, τελουμένης ἐν τῇ ρωσσικῇ πρεσβεία τῆς ἐπετείου τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, ἡρμήνευσε τῷ Ἐξ. πρεσβευτῇ κ. Ζηνοβιὲφ τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος. Παρῆν δὲ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην καὶ ὁ πανοσιολ. ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόδημος.

Ἡγεμὼν Σάμου.— Τῇ κυριακῇ μ. μ. ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐπεσκέψατο ἐν Χαλκηδόνι τὴν Α. Ἐξ. τὸν ἡγεμόνα τῆς Σάμου Ἰωάννην Βιθυνὸν ἐφέντην, ὃν ἀναχωρήσαντα χθὲς εἰς Σάμον ἐπεσκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ἑρμηνεύων τὰς ὑπὲρ εὐπλοίας αὐτοῦ πατριαρχικὰς εὐχὰς ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος.— Ὁ αὐτὸς πατριαρχικὸς ἀντιπρόσωπος ἐπεσκέψατο καὶ τὸν αὐθήμερον ἀφικόμενον ἐξ. Ἀλέξ. Μαυρογένη βέην, τέως ἡγεμόνα.

Μητροπολῖται Ἀγχιάλου καὶ Γρεβενῶν. —Οἱ πανιερώτατοι μητροπολῖται Ἀγχιάλου κ. Βασίλειος καὶ Γρεβενῶν κ. Ἀγαθάγγελος ἔτυχον, κατ'αἴτησιν αὐτῶν, τῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἔλθωσιν εἰς βασιλεύουσαν καὶ διατρίψωσιν ἐπ' ὀλίγον χρόνον πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγείας αὐτῶν.

Μητροπολίτης Κολωνίας. — Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Κολωνίας κ. Πολυκάρπῳ ἐπετράπη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως μεταβῇ ἐπί τινα χρόνον εἰς τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νεοκαισαρείας πατρίδα αὐτοῦ Κοτύωρα (Ὀρδοῦ), πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ.

Ἰβηριτικὸν ἐν Μόσχᾳ Μετόχιον. — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης ἀνεγνώσθη γράμμα τῆς Ἁγιωτάτης διοικούσης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, δι' οὗ ἠγγέλλετο ὅτι ἐχορηγήθη ἡ νενομισμένη ἄδεια τῆς μεταβάσεως εἰς Μόσχαν τῷ ἄρτι ἐκλεγέντι ἡγουμένῳ τοῦ αὐτόθι Ἰβηριτικοῦ Μετοχίου κ. Σωφρονίῳ, ὅστις καὶ ἐλθὼν ἤδη ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἐνταῦθα ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Π. τὰ σέβη καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων ἐπὶ ταῖς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας γενομέναις ἐνεργείαις πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀδείας ταύτης.

Ἐφορία Ἐθν. Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου. — Τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Ἀλεξάνδρου Σινιόσογλου ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς ἐφορίας τοῦ Ἐθν. Ἰωακειμείου παρθεναγωγείου, τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς παρελθούσης

τετάρτης προέβη εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐκλέξαν τοιοῦτον τὸν ἐκ τῶν συμβούλων ἐξοχώτατον Ἀριστείδην βέην Κυριακοῦ.

Μοναστηριακὴ ἐπιτροπή.—Ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου διωρίσθη μέλος τῆς ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων ἐπιτροπῆς ὁ ἐκ τῶν συμβούλων κ. Ἄγγελος Ἰωαννίδης ἀντὶ τοῦ ἐξ. Κωνστ. Βαϊάννη ἐφέντη.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί.—Τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἐλευθεροπόλεως κ. Παναρέτου ἄγοντος τῷ σαββάτῳ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑορτὴν, ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο αὐτὸν τῇ ἑπομένῃ ἡμέρᾳ, κυριακῇ. Ὡσαύτως ἐπεσκέψαντο τὸν ἑορτάζοντα οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ, ὁ ἐπίτροπος τοῦ Π. Τάφου, οἱ πατριαρχ. ὑπάλληλοι καὶ πολλοὶ ἔγκριτοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ φίλοι αὐτοῦ.

Ἐπισκέψεις. — Τῇ κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τὸν ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτην Κρήνης κ. Θεόκλητον.—Τῇ παρελθούσῃ δὲ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς τραπεζίτης κ. Δημοσθένης Εὐγενίδης, ἄρτι ἐκ τῆς Ἑσπερίας ἐπανακάμψας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΝ ΤΗ ΖΩΟΔΟΧΩ ΠΗΓΗ

Μετὰ πολλῆς ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐν μέσῳ συρροῆς, ὡς συνήθως, εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐτελέσθη τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τοῦ Τυφλοῦ ἡ εἰθισμένη κατὰ πᾶν ἔτος πατριαρχ. καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῆς ἱ. μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ὑπὲρ μακαρίας μὲν ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων, ὑγείας δὲ καὶ μακροημερεύσεως τῶν ζώντων εὐεργετῶν, κτιτόρων, ἐφόρων, δωρητῶν, συνδρομητῶν καὶ παντὸς φιλανθρώπου καὶ φιλοικτίρμονος διὰ τῆς φιλελεήμονος αὐτοῦ ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς συμβολῆς συντελοῦντος εἰς τὴν ὅσον ἔνεστιν ἀπρόσκοπτον καὶ συμφορωτέραν λειτουργίαν τῶν εὐαγῶν φιλανθρωπικῶν Καθιδρυμάτων καὶ εἰς εὐόδωσιν τῆς φιλανθρώπου αὐτῶν ἀποστολῆς ἐπικουροῦντος. Τῷ παναγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ κκ. Ἰωακεὶμ Γ', συνελειτούργησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ μητροπολῖται Ἐφέσου, Ρόδου, Σερρῶν, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου, Γάνου καὶ Χώρας, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Σερβίων καὶ Κοζάνης, Ἐλευθεροπόλεως καὶ Κρήνης. Ἐν τῷ ναῷ παρέστησαν οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Εθν. Μ. Συμβουλίου ὅ τε ἐξοχ. Ἀριστείδης βέης Κυριακοῦ καὶ ὁ ἰατρὸς κ. Κ. Ταχιντζῆς, μέλη τινὰ τῆς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς καὶ λογάδες.

Κατὰ τὴν μεγάλην εἴσοδον ἡ Α. Θ. Π. ἐμνημόνευσε τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, κτιτόρων, ἐφόρων, τῶν μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν, ὡς καὶ τοῦ ἄρτι πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος ἀρχιμανδρ. Θεοφίλου Σταυρονικητηνοῦ. — Τῆς ἱερᾶς λειτουργίας περατωθείσης, ἡ Α. Θ. Π. ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ περιβεβλημένος τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν καὶ ἔψαλεν ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀειμνήστων πατριαρχῶν τὸ εἰθισμένον τρισάγιον. Κατόπιν ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπείῳ τῆς μονῆς μετὰ τῶν συλλειτουργησάντων ἀρχιερέων ὡς καὶ τῶν ἐν τῷ ναῷ παραστάντων συμβούλων, ἐφόρων καὶ λογάδων, ἔνθα καὶ συνέστησε τοῖς ἐφόροις τὴν προσήκουσαν μέριμναν περὶ εὐρύνσεως καὶ καλλωπισμοῦ τοῦ ἐπιτροπείου τῆς μονῆς, τοῦ χώρου τοῦ ἁγιάσματος, τῆς κλίμακος αὐτοῦ καὶ ἄλλων ἀναγομένων εἰς τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ ὅλου ἱεροῦ προσκυνήματος.

Κατόπιν ὁ παναγιώτατος οἰκουμ. πατριάρχης μετὰ τῶν συλλειτουργησάντων ἀρχιερέων καὶ τῶν λογάδων μετέβη εἰς τὸ ἐθνικὸν νοσοκομεῖον, ἔνθα ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ σύμπαντος τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ, ἡγουμένου τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἱδρύματος ἰατροῦ κ. Σαβαΐδου, καὶ παρεκάθισαν πάντες εἰς τὸ παρατεθὲν γεῦμα. Ἡ Α. Θ. Π. ἐγείρασα πρόποσιν κατ' αὐτὸ, ἔλεξε τάδε :

Ἀγαπητοὶ,

Ἡ σεβαστὴ καὶ ἔντιμος Ἐφορία τῶν ἡμετέρων Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἀρχαίῳ ἔθει στοιχοῦσα, ἔθει καλῶς θεσπισθέντι ὑπὸ τῶν ἀειμνήστων προκατόχων αὐτῆς, ἤγαγεν ἡμᾶς ἐν πομπῇ ὑπερβαλλούσῃ σήμερον, ὅπως ἐπιτελέσωμεν καθῆκον ἱερὸν, καθῆκον ἐπιβαλλόμενον ἡμῖν ἄνωθεν, καθῆκον φιλανθρωπικὸν καὶ ἱστορικόν. Ἤλθομεν ἐν τῷ ἱστορικῷ καὶ πανσέπτῳ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἵνα προσευχηθῶμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἵνα εὐχαριστήσωμεν Αὐτῷ ὅτι σώζει ἡμᾶς. Ἤλθομεν, λέγω, ἵνα εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ διότι ἄνδρες πρὸ ἡμῶν γεραροὶ, φιλογενεῖς καὶ σοφοὶ, ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας ἐσκέφθησαν ἵνα γίνωσι τοῖς πᾶσι τὰ πάντα ὅπως ἱδρύσωσι τὰ Ἐθνικὰ καὶ Φιλανθρωπικὰ ταῦτα Καταστήματα, ἅπερ χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν ὑπὲρ αὐτῶν ἔκτοτε μοχθησάντων καὶ νῦν μοχθούν-

των εὑρίσκονται σήμερον εἰς θέσιν περίλαμπρον καὶ περιποιοῦσι τιμὴν εἴς τε τὸ Ἔθνος ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐπιστήμονας ἡμῶν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένους. Χάριτας ὅθεν ὀφείλομεν τῇ Ἐφορίᾳ ὅτι ἐχορήγησεν ἡμῖν τὴν εὐφρόσυνον ταύτην στιγμὴν ὅπως ἀπευθύνωμεν ἐνὶ ἑκάστῳ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν.

Ἀτυχῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας περιβομβοῦσιν εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν λόγοι τινὲς καθαπτόμενοι τῶν ἡμετέρων Καταστημάτων. Λυποῦμαι πολὺ διὰ τοῦτο, λυποῦμαι δὲ μάλιστα διότι ἕνεκα λόγων παραγνωρίσεως ἐδόθη ὀφορμὴ νὰ λεχθῶσιν ὅσα ἐλέχθησαν καὶ νὰ διαταραχθῇ τὸ δημόσιον, μηδενὸς ὑπάρχοντος σπουδαίου λόγου ὅπως διατραχθῇ. Ὑπάρχει διαφωνία τις περὶ τὴν νομοθεσίαν τοῦ νέου κανονισμοῦ τῶν Καταστημάτων. Ταύτην εὑρίσκω ἐπωφελῆ καὶ ἀναγκαίαν. Ἄνευ διαφωνίας οὐδὲν καλὸν δύναται νὰ προέλθῃ· ἀρκεῖ ὅτι ἡ διαφωνία δὲν προέρχεται ἐκ πάθους, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζήλου ὅπως εὕρωμεν καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τὸ κράτιστον. Παρακαλῶ ὅθεν τὰ μέλη τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ὅπως μὴ λάβωσιν ὑπ' ὄψει τὰ περιαδόμενα, ἀλλὰ λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν ὅ,τι ἐξέρχεται ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Ἐφορίας, νὰ διασκεφθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ. νὰ φέρωσιν ὅσας ἂν ἐγκρίνωσι βελτιώσεις καὶ νὰ θέσωσιν ἐν τέλει τὴν σφραγῖδα αὐτῶν. Πάντα τὰ λοιπὰ εἶναι ἀδόκιμα, ἐπιβλαβῆ καὶ ἀπρεπῆ.

Ἐπίσης εἰς τοὺς εὐεργέτας τῶν Καταστημάτων χάριτας δέον ν' ἀπονείμωμεν κατὰ τὴν εὐφρόσυνον ταύτην στιγμήν. Χάριτι θείᾳ οἱ εὐεργέται τῶν Καταστημάτων εἶναι πολλοὶ καὶ οὐδέποτε ἀπέλιπον, εἴθε δὲ Θεοῦ ἀρωγοῦντος ν' αὐξηθῶσι τὸν ἀριθμόν. Δὲν ἔχομεν ἀτυχῶς ἱστορικήν τινα συγγραφὴν περιλαμβάνουσαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὴν ἱστορίαν τῶν ἡμετέρων Καταστημάτων. Ὑπάρχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐγκατεσπαρμέναι πληροφορίαι περὶ τῶν διαφόρων φάσεων τῆς ἀνελίξεως αὐτῶν, ἀλλ' ἰδιαιτέραν περὶ αὐτῶν μονογραφίαν δὲν γνωρίζω. Ἐὰν ἐν τούτοις ἦτο δυνατὸν ν' ἀνατρέξωμεν ἐκεῖ εἰς τὴν θέσιν τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἔνθα τὸ πρῶτον ἱδρύθησαν τὰ Καταστήματα ἡμῶν καὶ εἶτα κατέλθωμεν εἰς Γαλατᾶν. ὅπου μετεκομίσθησαν κατόπιν, καὶ εἶτα ἔλθωμεν ἐνταῦθα, θὰ εὕρωμεν μεγίστην τὴν διαφορὰν μεταξὺ τοῦ τελευταίου τούτου σταθμοῦ καὶ τῶν πρώτων, διαφορὰν μεγάλην ὁμολογουμένως περιποιοῦσαν τιμὴν εἰς τοὺς ἐργασθέντας ὑπὲρ τῶν Καταστημάτων καὶ εἰς τοὺς ὁπωσδήποτε εὐεργετήσαντας αὐτά. Εὐχὰς ὅθεν ἀναπέμπω ὑπὲρ τῶν ἀοιδίμων ἱδρυτῶν αὐτῶν, εὐχὰς ὑπὲρ τῶν εὐεργετῶν αὐτῶν.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἐπειδὴ ὁ ἀνώτατος εὐεργέτης τῶν Καταστημάτων ἡμῶν εἶναι ἡ Α. Α. Μ. ὁ κραταιότατος αὐθέντης ἡμῶν καὶ Σουλτᾶνος Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ὁ Β', Ὅστις δὶς κατὰ τὸ διάστημα τῆς πατριαρχείας μου ἠγαθύνθη νὰ πράσχῃ τὴν βοήθειαν Αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν Καταστημάτων τούτων, εὔχομαι τῷ Ὑψίστῳ ὅπως διαφυλάττῃ αὐτὸν ὑγιᾶ καὶ εὐδαίμονα ἵνα οὕτω ἐξακολουθήσῃ παρέχων καὶ ἡμῖν γενναιοτέρας τὰς δωρεὰς Αὐτοῦ.

Εἰς τὴν πρόποσιν ταύτην τῆς Α. Θ. Π. ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορίας ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ μεγάλη χριστιανικὴ ἀρετὴ, ἡ ἀγάπη, δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ πραγμάτωσιν σκοπιμωτέραν εἰ μὴ ἐν τῇ ἀνεγέρσει καὶ τῇ συντηρήσει τῶν νοσοκομείων τούτων καὶ τῶν ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἡμῶν καταστημάτων. Οἱ ἡμέτεροι πατέρες λίαν ἐνωρὶς διεῖδον τὴν ἀνάγκην τῆς ἱδρύσεως τῶν νοσοκομείων. Ταῦτα ἤρξαντο ἀπὸ μικρῶν, βαθμηδὸν δ' ἔφθασαν εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκομεν αὐτὰ σήμερον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔχουσι καὶ ἄλλας ἀνάγκας, ἡ πλήρωσις τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται, ἵνα δύνανται εὐστοχώτερον ν' ἀνταποκρίνωνται εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ αἱ ἀνάγκαι αὗται, Θεοῦ ἀρωγοῦντος, θὰ πληρωθῶσι σὺν τῷ χρόνῳ. Ἡ Ἐφορία, ἐργαζομένη ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς σεπτῆς Ὑμῶν κορυφῆς, ἀόκνως μεριμνᾷ ὑπὲρ τῆς τελειοποιήσεως τῶν Καταστημάτων ἡμῶν καὶ πάντοτε προσπαθεῖ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὑπὲρ αὐτῶν πρόγραμμα τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος οὐδενὸς χάριν τούτου φειδομένη κόπου.

Τὰς ἐλλείψεις, ἃς δυνατὸν νὰ ἔχῃ ὁ νέος Κανονισμὸς τῶν Καταστημάτων ἠθέλησάν τινες νὰ παραστήσωσιν ὡς τοῦτ' αὐτὸ καταστρεπτικάς. Τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν. Ἐὰν τὸ ἐκπονηθὲν σχέδιον κανονισμοῦ ἔχῃ ἀτελείας, τὸ ἁρμόδιον σῶμα δύναται νὰ διορθώσῃ αὐτὰς, καὶ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔργον κατάλληλον δι' ὃν σκοπὸν ἐγένετο.

Καὶ ἡ οἰκονομικὴ δὲ κατάστασις τῶν ἡμετέρων φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων παρεστάθη κατ' αὐτὰς ὡς ἀπαισία. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀληθές. Τὸ μόνον ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἐν τῷ ἀπολογισμῷ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπάρχει μικρὸν ἔλλειμμα, τὸ ὁποῖον ὅμως προῆλθε διότι συνεπληρώθησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο πολλαὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν Καταστημάτων. Κτίρια νέα ἀνεγέρθησαν καὶ διαμερίσματα ἄλλα ἐπὶ τὸ ἐπιστημονικώτερον κατηρτίσθησαν. Διὰ νὰ ὦσι τὰ νοσοκομεῖα ἡμῶν πράγματι πρώτης τάξεως καθιδρύματα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνωσι πάντα ταῦτα διὰ τῶν γλίσχρων ποσῶν, ἅπερ διαθέτουσι πρὸς συντήρησιν αὐτῶν. Πάντες θέλομεν τὸ ἰσοζύγιον. ἀλλ' ἀτυχῶς τὸ ἰσοζύγιον δὲν ἐπιτυγχάνεται πάντοτε. Ἐν τῇ διανεμομένῃ λογοδοσίᾳ τῆς ἐφορίας κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος δύναται νὰ ἴδῃ λεπτομερῶς ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης τί ἐγένετο ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ. Διατρέχουσα δὲ τοὺς διαφόρους πίνακας τοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ τῆς ἄλλης κινήσεως τῶν Καταστημάτων θὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων καὶ θὰ ἴδῃ σὺν ἄλλοις ὅτι ἀνὰ κατὰ τὸ 1903 ἐνοσηλεύοντο ἐν αὐτοῖς 1245 ἀσθενεῖς, ἤδη νοσηλεύονται 1400. Ἡ τοιαύτη διαφορὰ συνεπάγεται καὶ αὐξήσεις δαπανῶν ἀναλόγους. Ἡ κοινωνία θέλει ὁσημέραι τὴν φιλανθρωπίαν γενικωτέραν. Αἱ ἀπαιτήσεις πανταχόθεν συρρέουσιν, ἡμεῖς δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σταματήσωμεν ἐν ᾧ σημείῳ εὑρισκόμεθα. Διὰ τοῦτο πάντες πεπείσμεθα, ὡς καὶ ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης ἀνέφερεν, ὅτι θὰ φανῶσι νέοι εὐεργέται τῶν Καταστημάτων ὅπως κατορθῶσι ταῦτα νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῶν.

Ἡ Ἐφορία ἀνέλαβεν ἐπίσης καὶ ἄλλας μεγάλας δαπάνας, θέλουσα νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Θεοδώρου Μαυρογορδάτου ἐν τῇ συμπληρώσει τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς. Φωναὶ διαμαρτυρίας ἠκούσθησαν κατὰ τῆς Ἐφορίας ἕνεκα τούτου· ἀλλ' αἱ φωναὶ αὗται εἶναι κρωγμοί. Ἡ Ἐφορία δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως ἢ ὡς ἔπραξε.

Τοιαῦτα τὰ σημεῖα τῆς πορείας τῶν ἡμετέρων Καταστημάτων ἐφ' ὧν ζητοῦμεν τὴν ἀρωγὴν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῶν περὶ αὐτὴν συμβούλων. Πεποιθυῖα δ' ἡ Ἐφορία ὅτι θέλει εὕρει τὴν ἀρωγὴν ταύτην ἐν τῷ ἔργῳ της ἐγείρει δι' ἐμοῦ πρόποσιν ὑπὲρ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ εὔχεται ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττῃ Αὐτὴν ὑγιᾶ καὶ ἐπὶ μήκιστον κοσμοῦσαν τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΩΡΟΛΟΓΙΟΥ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΚΟΙΜΗΤΩΝ ΜΟΝΗΣ*

Μηνὶ δεκεμβρίῳ. Ὠδὴ α΄ ἦχος α΄.

Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε.

Νκοὺμ τιμῶ τὸν θεόληπτον, σὺν τούτῳ Ἀββακοὺμ τὸν θεόπνευστον, καὶ ἀνευφημῶ τὸν ἔνθεον ᾄσμασιν Σοφονίαν, τρικδικὴν προφητῶν Τριάδος τῆς ὑπερθέου ἀκρότητα.

Πῦρ Βκρβάρκν ἀπέτεμεν οὐράνιον πατέρα ποθήσασκν· Ἰουλιανὴν τὴν ταύτης δὲ σύναθλον κτείνει ξῖφος· καὶ λοιμικὰς νόσους ἐξιῶνται καὶ σὺν Σάβᾳ ἀσκητῇ κατα-γεραίρονται.

(59) Υἱὸν Θεοῦ προκιώνιον γεννήσει ἐν σπηλαίῳ ἡ Πάναγνος καὶ γῆς σκιρτήσει τὰ πέρατα· πλῆθος δὲ οὐρανίου ᾄσει χοροῦ· Δόξα ἐν Ὑψίστοις τῷ Θεῷ τῷ δι' Ἀδὰμ ἐνανθρωπήσαντι.

Ὠδὴ γ΄. Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων.

Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἐγήγερται ἄλλος προστάτης ὡς σύ, οὔτε θερμότερός σου ἐν ἀνάγκαις καὶ λύπαις· διό, ἱερὲ Νικόλαε, Θεῷ τῷ δόντι σοι πίστει βοᾷ· Ἅγιος εἶ Κύριε.

Τῶν Μεδιολάνων τὸν ποιμένα ὑμνήσω Ἀμβρόσιον, καὶ Παταπίου πολιτείαν, καὶ τὴν σύλληψιν Ἄννης, Μηνᾶν ἅμα καλλικέλαδον, σὺν Ἑρμογένει τιμηθέντι σοφῷ, Εὔγραφον σφαγέντα τε.

Ἴθι εἰς τὴν πόλιν Βηθλεέμ, Ἰωσὴφ, ἀπογράφεσθαι μετὰ μνηστῆς ἁγνῆς Παρθένου, ἥτις** ἐκεῖ κυήσει Χριστὸν τὸν Θεὸν καὶ Κύριον, καὶ Θεοτόκος ὀφθῇ ἀληθὴς ἄνδρα οὐ γινώσκουσα.

Ὠδὴ δ΄. Ράβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί.

Στύλῳ ἐφεδράσας ἑκυτὸν ὡμίλει κατὰ μόνος σοι ὁ Δκνιὴλ, Χριστέ, ὁ ἔνδοξος· Σπυρίδων τε ὁ συνετὸς διὰ πολιτείας σοι ἦν εὐκρεστῶν ὁσιωτάτης· ὧν ταῖς εὐχαῖς ὡς Θεὸς στήριξον ἡμᾶς ἐν τῷ φόβῳ σου.

Κάμινον Εὐστράτιος εἰσδὺς, Αὐξέντιος τὴν κάραν δὲ ἀποκοπείς, ὁ δὲ Εὐγένιος τὰς χεῖρας ξίφει τμηθείς, νώτου δε Μαρδάριος καῦσιν ὑποστὰς, ὁ δὲ Ὀρέστης πυρὸς ἐν κλίνῃ θκνὼν κόσμου πρεσβευταὶ χρηματίζουσι.

Ράβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαὶ βλαστήσει καὶ εἰς στήριγμα καὶ βακτηρίαν καὶ ὑπέρεισμα τῇ φύσει τῇ ἀσθενεῖ τῶν βροτῶν γενήσεται· ράβδος δὲ ἐστὶ Χριστὸς ὁ λόγος (60), ἐν ᾗ ῥίζα Ἰεσσαὶ πέφυκε Μαρία ἡ πάναγνος.

Ὠδὴ ε΄. Θεὸς ὢν εἰρήνης.

Ὁ πρίων τὸν Θύρσον οὐ πρίει διχῇ, ἀπαθὴς γὰρ ὁ μάρτυς φυλάττεται· τὸ τέλος ἐν εἰρήνῃ δὲ εὑρίσκει τῆς ζωῆς, τὴν δὲ Ἐλευθερίου σεπτὴν ἐξαφαιρεῖται κεφαλὴν ὁ δήμιος, ἣν καταστέφει ὁ φιλάνθρωπος.

Ἀγγαίου τιμῶ εὐαγῆ τελευτὴν προφητείας λαχόντος τὸ κήρυγμα· ὑμνῶ δὲ καὶ προπάτορας, πατέρας τε σεπτούς, καὶ προπανηγυρίζων πιστῶς τὴν τούτων μνήμην πρὸ τῆς πανηγύρεως τῶν γενεσίων τοῦ Κυρίου μου.

Θεὸς ὤν, Χριστέ μου, καὶ Λόγος Θεοῦ ἐσαρκώθης εἰσδὺς μήτραν ἄχραντον Παρθένου, ὡς ηὐδόκησας, ἁγίας γυνακικός· ὅθεν καὶ ἐν σπηλαίῳ μικρῷ ἐκλάμψαι μέλλεις ἐξ αὐτῆς ὡς ἥλιος καὶ κατυγάσαι γῆς τὰ πέρατα.

Ὠδὴ ς΄. Σπλάγχνων Ἰωνᾶν.

Θῆρες Δανιὴλ προφήτην ᾐδέσθησαν, τοὺς παῖδας δὲ πῦρ τοὺς τρεῖς ὑπέπτηξεν· ὁ γὰρ Κύριος ἐνοικῶν ἦν ἀμέσως τκῖς τούτων ψυχαῖς· δι' ὃν ὕστερον καὶ ξίφει ἀπετμήθησαν, θεῖοι γεγονότες μάρτυρες καὶ στεφάνους λαβόντες οἱ τέσσαρες.

Ἄνδρες δυσσεβεῖς Ζωὴν τὴν ἐχέφρονα ὠμῶς ἐκ ποδῶν ἀπαιωρήσαντες ἐθυσίασαν δυσωδίας τῷ θείῳ γυναίῳ ἀτμόν, καὶ ὠσφράνθη εὐωδίας ὀσμὴν ὁ Κύριος, ἔχων καὶ τὸν Βονιφάτιον θυσίαν εὐπρόσδεκτον.

Σπλάγχνα οἰκτιρμῶν ἐλέους ἡ ἄβυσσος ὁ μέγας Θεὸς ἡμῖν ὑπήνοιξε· τῇ παρθένῳ γὰρ ἐνοικήσας ἀσπόρως καὶ σάρκα λαβὼν* παρθενίας οὐ διέλυσε τὰ σήμαντρα· (61) ὅπερ ἐν σπηλαίῳ μέλλοντα γεννηθῆναι τιμῶμεν προφθάσαντες.

Ὠδὴ ζ΄. Οἱ παῖδες εὐσεβείᾳ.

Ἐν μέσῳ θεοφόρος ἐναθλεῖ τῶν λεόντων Ἰγνάτιος, καταφρονήσας τῆς αὐτῶν, διὰ Κύριον, ὠμότητος· μεθ' οὗ Ἰουλιανὴ ἡ τραχηλότμητος Θεὲ πατέρων, βοᾷ, εὐλογητὸς εἶ.

Πυρὶ δοκιμασθεῖσα τῶν μαρτύρων τοῖς δήμοις ἐγγράφεται Ἀναστασία ἡ σεμνὴ, φαρμάκων ὄντως λύτρια· τῶν δὲ Κρήτης ἀθλητῶν δεκὰς ἐκτέμνεται· καὶ Εὐγενία σεπτὴ κτείνεται ξίφει.

Χριστοῦ προεορτάζει Ἐκκλησία τὰ θεῖα γενέθλια· αὔριον ὄντως γὰρ μητρὸς ἐκ παρθένου γεννηθήσεται,

---

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 532—534 τοῦ ΚΓ' ἔτους.

** μᾶλλον ἔδει γραφῆναι **ὅπως** ἢ **ἵνα**.

* τὸ **παρθενίας οὐ διέλυσε τὰ σήμαντρα** δι' ἑτέρας χειρός.

καὶ ἐν φάτνῃ εὐτελεῖ ἀνακληθήσεται, ἐξ ἀλογίας παθῶν λύων τὴν κτίσιν.

Ὠδὴ η'. Θαύματος ὑπερφυοῦς.

Σήμερον ὁ οὐρανὸς πανηγυρίζει* δὲ καὶ γῆς ὁ γύρος· καὶ γὰρ εἶδον σήμερον τόκον ὄντως ὑπερφυῆ ἐκ παρθένου γυνικὸς Θεοῦ τεκούσης υἱόν· καὶ οἱ ποιμένες ἐδιδάχθησαν ὑπ' ἀγγέλου δεσπότην πάντων καὶ Κύριον καὶ ὑπ'.....

Ἤρτο ὁμολογίας θεῖον στέφος ὁ Εὐθύμιος ὁ γεναιόφρων ἐν εἰρήνῃ ἄφθαρτον τόπον χλόης καταλαβών· ὁ δὲ Στέφανος ἐκ λίθων ἡ μαρτύρων ἀρχή· διὸ τοὺς στεφάνους ἀνεδήσατο· ὃς (**ὡς;**) ἀθλήσας καὶ συγχωρήσας τοῖς κτείνασι, Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς βοῶν τὸ μῦσος**.

Δεῦτε δῶμεν δόξαν σὺν ποιμέσι τῷ ἐκλάμψαντι ἐκ τῆς Παρθένου εἰς τὸ σῶσαι ἅπαντας τοὺς ἀνθρώπους Υἱῷ Θεοῦ καὶ προσάξωμεν προσκύνησιν σὺν μάγοις αὐτῷ, καὶ σὺν τοῖς ἀγγέλοις ἀναμέλψωμεν· Εὐλογεῖτε ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον*** τὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ σαρκὶ ἀποτεχθέντα.

(62) Ὠδὴ θ'. Μυστήριον ξένον.

Περίκειται νέφος μαρτύρων μοι ἄπειρον, ὡς ὁ Παῦλος ἔφησεν, ἄνδρες εἰς δυσμυρίους ἐτελοῦντο, οὓς ἀνυμνῶ πίστει πρὸς πῦρ ἐναθλήσαντας· μεθ' ὧν συνανυμνῶ καὶ τὰ νήπια ἐκ ξίφους ἀποπνεύσαντα.

Διήνυσεν ἡ Ἀνυσία ἡ πάνσεμνος, τοῦ Θεοῦ τῇ χάριτι, δρόμον τοῦ μαρτυρίου τὸν θεῖον, νυγεῖσα τῇ λόγχῃ· διὸ ἐν αἰνέσει μεγαλύνεται πολλῇ καὶ σὺν ταύτῃ ἡ Μελάνη ἡ ἀοίδιμος.

Μυστήριον ὄντως φρικτὸν καὶ παράδοξον ἐπὶ σοὶ τετέλεσται· Μῆτερ ὑπεραγία, Παρθένε ἁγνή, Θεοτόκε· καὶ γὰρ σὺ ἀσπόρως τὸν ἀχώρητον Θεὸν ἐν νηδύϊ σου χωρήσασα ἐκύησας.

Μὴν Ἰανουάριος.

Ὠδὴ α' ἦχ. β'. Ὁ κανών, Δεῦτε λαοὶ ἄσωμεν.

Περιτομὴν θέλων ὑπέστη τὸν νόμον πληρῶν ὁ νομοθέτης Κύριος· ὃς καὶ Βασίλειον ἐδόξασε τὸν Μέγαν, πληρώσαντα τοῦ νόμου τὰ προθεσπίσματα.

Μνήμην σεπτὴν Ρώμης τοῦ πάπα Σιλβέστρου τιμῶ, προφήτου Μαλαχίου τε, Γορδίου μάρτυρος τοῦ κάρην ἐκτμηθέντος, καὶ Παύλου τοῦ Θηβαίου τοῦ ἀσκητῶν ὀφθαλμοῦ.

Βάπτισμα σόν, ὃ κατεδέξω, Χριστὲ ὁ Θεός, πιστῶς προεορτάζομεν ἐκδυσωποῦντές σε διὰ τῆς Θεοτόκου οἱ βάπτισμα φοροῦντες τυχεῖν τῆς ἄνω ζωῆς.

Ὠδὴ γ'. Στερέωσον ἡμᾶς.

Βαπτίζεται Χριστὸς χειρὶ σήμερον Προδρόμου, πατρόθεν δὲ μαρτυρεῖται ὡς υἱὸς ἀγαπητός ἐστιν, ὃ κυροῖ καὶ τοῦ Πνεύματος ἡ κάθοδος.

(63) Τὴν πάνσεπτον τιμῶ πιστῶς σύναξιν καὶ χεῖρα τὴν θείαν σου μακαρίζω, ἁψαμένην κάρας, Πρόδρομε, συντριψάσης τὴν κάραν τὴν τοῦ ὄφεως.

Παρθένος τὸν Θεοῦ Υἱὸν τέτοκεν ἀσπόρως καὶ ἔθρεψε τὸν τροφέα, ὃς εἰς ἄνδρα φθάσας τέλειον ἐβαπτίσατο, θέλων, ὁ παντέλειος.

Ὠδὴ δ'. Ἐλήλυθας ἐκ παρθένου.

Ὑμνήσωμεν τὴν ὁσίαν Δομνίκαν, φιλέορτοι· σὺν ταύτῃ Πολύευκτον τὸν ἀθλοφόρον καὶ μάρτυρα· ἔτι δὲ Γρηγόριον τὸν Νύσσης θεῖον ποιμένα καὶ διδάσκαλον.

Ἐξέλαμψεν ἀρετῶν τῷ φωτὶ Θεοδόσιος, κοινοβίων ἔξαρχος ἐν τοῖς πατράσι γενόμενος· τοῦτον οὖν αἰνέσωμεν Τατιανῇ σὺν τιμηθείσῃ γεννικόφρονι.

Ἐλήλυθεν οὐρανόθεν ὁ Πλάστης καὶ Κύριος ἐπὶ σέ, πανάμωμε, σὰρξ χρηματίσας ἐν μήτρᾳ σου, ὃς καὶ κατελήλυθεν εἰς Ἰορδάνεια ῥεῖθρα τοῦ βαπτίσασθαι.

Ὠδὴ ε'. Ὁ φωτισμὸς τῶν ἐν σκότει.

Τῆς Ῥαϊθοῦ καὶ Σινᾶ οἱ ἀββάδες ἀναιρεθέντες ξίφεσιν ἀδίκως ὑπὸ βαρβάρων πρὸς τὸν τῶν ὅλων ἐκδημοῦσι δεσπότην· Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης τε θνήσκει ἐν εἰρήνῃ καὶ ζῇ ἀγαλλόμενος.

Ἡ ξυνωρὶς τῶν Χριστοῦ ἀθλοφόρων στερρῶς Ἑρμύλος ἅμα καὶ Στρατόνικος γεννικόφρων ἐν τῇ σαργάνῃ ἐμβληθέντες ἀσμένως ἐν τῷ Ἴστρῳ προσεπαφίενται, ἕτερον ἐκτός σου Θεὸν οὐ γινώσκοντες.

Ὁ φωτισμὸς τῶν ἐν σκότει κειμένων ἐκ τῆς Παρθένου κόσμου ἀνατείλας εἰς σωτηρίαν τριακοντούτης ἐπὶ βάπτισμα ἦλθεν, ἐκκαθαίρων τῆς ἁμαρτίας με· πάντως (64) γὰρ αὐτὸς οὐκ ἐδεῖτο καθάρσεως.

Ὠδὴ στ'. Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

Προσκυνοῦμεν τοῦ Πέτρου τὴν ἄλυσιν, ἣν διὰ Χριστὸν τὸν διδάσκαλον ἤνεγκε· τὴν Ἀντωνίου μνήμην δὲ ἀσκητῶν τοῦ ἐξάρχου γεραίρομεν.

Ἀθανάσιον δὲ καὶ τὸν Κύριλλον οἱ τῆς εὐσεβείας ὑμνήσωμεν τρόφιμοι, καὶ σὺν αὐτοῖς Μακάριον, τρισμακάριστον ἄνδρα, ὑμνήσωμεν.

Σκρωθεὶς ἐκ γαστρός σου ἐπέφανε, σῶσαι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος βουλόμενος, δι' εὐσπλαγχνίαν ἄμετρον, ὁ Θεός μου καὶ πλάστης καὶ Κύριος.

---

* συμπανηγυρίζει.

** προδήλως **μῦσος**.

*** τὰ ἐντεῦθεν μέχρι τέλους διὰ νεωτέρας χειρός.

Ὠδὴ ζ΄. Εἰκόνος χρυσῆς.

Τὸν ὄντως κλεινὸν τῆς ἐρήμου πολιστὴν ὑμνῶ Εὐθύμιον· ἐγκωμιάζω καὶ τὸν Μάξιμον, ὁμολογήσαντα ἔμπροσθεν, σὲ, Τριὰς ἁγία, ἀνθρώπων, καὶ παθόντα τῷ πόθῳ σου, καὶ ἐν εἰρήνῃ εὐκλεῶς ἀποβιώσαντα.

Δεινὴν πνιγμονὴν διὰ βρόχου καρτερεῖ ὁ Ἀναστάσιος, διὸ σὺν τούτῳ ὁ Τιμόθεος ῥάβδοις σφοδρῶς κατακίζεται· Κλήμης ὁ Ἀγκύρας ποιμὴν δὲ* Ἀγαθαγγέλῳ συντέμνεται καὶ στεφανοῦται σὺν αὐτῷ ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

Ὑμνοῦμεν τὰ σὰ μεγαλεῖα οἱ πιστοὶ, Θεογεννῆτορ ἁγνὴ, σὺ γὰρ συνέλαβες τὸν ἀχώρητον ἐν τῇ γαστρί σου Θεὸν ἡμῶν, ὃν καὶ ἀπεκύησας βρέφος σωτηρίαν δωρούμενον τοῖς Θεοτόκον σε ἁγνὴν ἐπιγινώσκουσιν.

Ὠδὴ η΄. Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρός.

Ἐκπλήττει πάντας τοὺς βροτοὺς τῆς ὁσίας ἀληθῶς καὶ θείας Ξένης ἡ σεμνὴ πολιτεία, ὁ θεολόγος δὲ νοῦς ῥημάτων τῶν σῶν, ὦ Γρηγόριε, εἰ μὴ καὶ ἀγγέλων τοὺς δήμους καταπλήττει.

(65) Καὶ Ξενοφῶντα ἀνυμνῶ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ αὐτοῦ τὴν συνοδείαν· καὶ τὸν ἀρχιερέα, τὸν χρυσαυγῆ ὀφθαλμὸν τοῦ κόσμου, τὸν θεῖον Χρυσόστομον, ἀνακομισθέντα ἐκ τῆς ὑπερορίας.

Μὴ διαλίπῃς ἐκτενῶς τὸν υἱόν σου καὶ Θεὸν καθικετεύειν ὑπὲρ τῶν προσκυνούντων καὶ ἀνυμνούντων πιστῶς τὴν χάριν τὴν σὴν, Θεονύμφευτε, μόνη πανάγια ὑπερευλογημένη.

Ὠδὴ θ΄. Ἡ τὸν πρὸ ἡλίου φωστῆρα.

Ἄσμασι δοξάζω Ἐφρὰιμ ὁσιωτάτου θείαν κοίμησιν καὶ ἱεροῦ λειψάνου τὴν ἐπάνοδον Ἰγνατίου, τοῦ ἀληθῶς θεοφόρου καὶ μάρτυρος, καὶ Ἱππολύτου ἄθλησιν, τοῦ ἐν θαλάσσῃ ἀποπνεύσαντος.

Καὶ ὡς Ἀναργύροις καὶ ὡς καρτερικοῖς ἐκ ξίφους μάρτυσι διπλᾶ ὑμῖν ἁρμόζει καὶ ἐγκώμια, ὡς καὶ στέφη πάντως διπλᾶ, Κῦρε πανευκλεέστατε καὶ Ἰωάννη πάντιμε, θεραπευταὶ ψυχῶν σωμάτων τε.

Ἡ τὸν πρὸ ἡλίου συνόντα τῷ Πατρὶ ὡς προκιώνιον σωματικῶς ἡμῖν ἀποκυήσασα καὶ ἀνθρώποις ἐπὶ τῆς γῆς τὸν Δεσπότην γνωρίσασα, εὐλογημένη πάναγνε, ὑπὸ τὴν σκέπην σου φυλάττοις με.

(ἕπεται συνέχεια)

διὰ τὴν μεταγραφὴν

Μ. Ι. Γ.

---

*δὲ ποιμήν.

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ·

Β΄. Ἱστορία τῶν κωλυμάτων τούτων

α΄. Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων ἀγχιστέων.

Ἐνόσῳ γάμος τις νομίμως ὑφίσταται οὐδεὶς λόγος δύναται νὰ γείνῃ περὶ τοῦ κωλύματος τῆς ἀγχιστείας ἐν τῇ εὐθείᾳ γραμμῇ, τοὐτέστι μεταξὺ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων τοῦ ἑνὸς συζύγου πρὸς τὸν ἕτερον, διότι ἀπαγορεύεται νὰ συζευχθῇ τις μετὰ δύο ἀνδρῶν συγχρόνως ἢ μετὰ δύο γυναικῶν. (Εἰσ. I. 10 §. 67. Βασιλ. ΚΗ΄, 5.) Τὸ κώλυμα γεννᾶται τότε, ὅταν ὁ γάμος διὰ θανάτου ἢ ἄλλως πως λυθῇ. Οὕτω π. χ. ἐὰν ὁ πατρυιὸς τὴν προγονὴν ἢ ὁ γαμβρὸς τὴν πενθερὰν ἐπεθύμει νὰ νυμφευθῇ. Ὅπως ἐπὶ τῶν γάμων μεταξὺ ἀνιόντων καὶ κατιόντων, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ κώλυμα τοῦ γάμου στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἠθικότητος καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὃν ὀφείλει τις πρὸς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας συγγενεῖς τῆς ἰδίας γυναικός.

Τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον καλεῖ τοὺς τοιούτους γάμους incestus juris gentium (Εἰσ. λη΄ 10. 4. §4) καὶ ἀναγνωρίζει τὸ κώλυμα, ὡς ἔκ τινος Constitutio (295) τοῦ Διοκλητιανοῦ ἐξάγεται, ὡς jus antiquum (Cod. V. 4. 17). Καὶ πράγματι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος, πολὺ πρὶν ἡ Lex Papia Poppaea ἀπαγορεύσῃ αὐτοὺς οὗτοι ἐθεωροῦντο ὡς ἀπηγορευμένοι. (Εἰσ. L. 16. 136. 146· Βασιλ. II 2. 131. 141). Ὁ Μ. Βασίλειος, ὅστις ἐνασμενίζει παρὰ ταῖς ρωμαϊκαῖς διατάξεσι νὰ δίδῃ καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀντίληψιν, ἔδωκεν εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον τοιαύτην ἔκφρασιν διὰ τοῦ 79ου κανόνος αὐτοῦ λέγοντος (Σ. Δ΄ 241) «οἱ ταῖς μητρυιαῖς αὐτῶν ἐπιμαινόμενοι τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται κανόνι, ᾧ καὶ οἱ ταῖς ἑαυτῶν ἀδελφαῖς ἐπιμαινόμενοι» καὶ περιεκτικώτερον διὰ τοῦ 87ου λέγοντος: «ὡς γὰρ μητέρα γυναικὸς (ὁ ἀνὴρ) οὐ λήψεται, οὐδὲ θυγατέρα τῆς γυναικὸς, διότι μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ μητέρα μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα»· ὁ 54ος τῆς ἐν Τρούλλῳ συμπληρῶν τὴν σιωπὴν τοῦ Μ. Βασιλείου προσέθετε καὶ τὸν γάμον τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυ-

---

*συνέχεια ἀπὸ σελ. 193–195.

γατρός. Καὶ αἱ κανονικαὶ αὗται διατάξεις ἐπαναλαμβάνονται ἐν τῇ Ἐκλογῇ (ΙΙ 2), τῷ Προχείρῳ λθ΄ 72), ἐν τῇ Ἐπαναγωγῇ (ιή΄ 7) καὶ τοῖς Βασιλικοῖς (ΚΗ΄ 5.1.) Καὶ ἐπειδὴ τὸ βυζαντινὸν δίκαιον καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀγχιστείαν ἐθεώρησαν ἀνάλογον πρὸς τὴν συγγένειαν, δημιουργοῦσι κώλυμα γάμου διὰ τὸν ἕνα σύζυγον πρὸς τοὺς ἀνιόντας καὶ κατιόντας τοῦ ἑτέρου ἐπ' ἄπειρον ὡς καὶ ἐν τῇ ἐξ αἵματος συγγενείᾳ: ἤτοι μεταξὺ πενθεροῦ, μεγάλου πενθεροῦ κλπ. καὶ νύμφης καὶ προνύμφης κλπ. ἢ μεταξὺ πατρυιοῦ καὶ προγονῆς ἢ προεγγόνης κλπ. (πρβλ. Ἐκλ. ΙΙ 2. Προχ. ζ΄ 12 «οὐ μόνον ἡ τοῦ πατρός μου ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ πάππου καὶ προπάππου γαμετὴ μητρυιὰ λέγεται καὶ κωλύομαι αὐτὴν λαβεῖν» (Βασιλ. κή΄ 5. 1. κτλ. καὶ Βαλσ. Σ. Δ΄ 559. Δημητρ. Χωματ. Σ. Ε΄ 424. Ματθ. Βλαστ. β΄ κεφ. 8. Ἀρμεν. Δ΄, 7.12).

β΄. Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου ἐν τῇ ἐκ πλαγίου συγγενείᾳ.

Τὸ κώλυμα τοῦ γάμου τοῦ β΄ βαθμοῦ. Κατὰ τὸ ἀρχαιότερον ρωμαϊκὸν δίκαιον, ἐπειδὴ μετὰ τῆς λύσεως τοῦ γάμου ἐσβέννυτο καὶ ἡ ἀγχιστεία (Les Julia: adfinitas morte divortiove solvitur Zh. 292, σημ. 2) ὁ γάμος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου ἐθεωρεῖτο ἐπιτετραμμένος, ὡς μαρτυρεῖται περὶ τοῦ δύο ἀδελφὰς λαβόντος Κράσσου (Zh. ἐνθ. ἀνωτ. 311, σημ. 1). Ἡ Ἐκκλησία τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ καθόσον μάλιστα ἤδη τὸ μωσαϊκὸν δίκαιον (κατὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Μ. Βασιλείου) τοὺς γάμους ἐν τῷ β΄ βαθμῷ τοὐτέστι μετὰ τῆς (τεκνοποιησάσης) συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ (Λευϊτ. 18, 16) καὶ ἀναλόγως ἐπίσης μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου (Λευϊτ 18, 18) ἀπηγόρευε, (τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῆς ἐκφράσεως τοῦ Λευϊτικοῦ «ἔτι ζώσης αὐτῆς» βλ. Mayer ἔνθ. ἀν. 312) διὸ καὶ ἐν τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ (Μαρκ. 6ον, 18) λέγεται «ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου».

Ἡ πρώτη συνοδικὴ ἀπαγόρευσις τοιούτων γάμων περιέχεται ἐν τῷ 2ῳ κανόνι τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ (μεταξὺ 314 καὶ 325) «Γυνὴ ἐὰν γήμηται δύο ἀδελφοῖς ἐξωθείσθω μέχρι θανάτου πλὴν ἐν τῷ θανάτῳ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν εἰποῦσα ὡς ὑγιαίνουσα λύσει τὸν γάμον, ἔξει τὴν μετάνοιαν. Ἐὰν δὲ τελευτήσῃ ἡ γυνὴ ἐν τοιούτῳ γάμῳ οὖσα, ἤτοι ὁ ἀνὴρ, δυσχερὴς τῷ μείναντι ἡ μετάνοια.» Ὁ Βαλσαμὼν καὶ ὁ Ζωναρᾶς συμφωνοῦσιν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ αὐτῶν ὅτι «ὁ μέχρι θανάτου τῆς γυναικὸς μὴ ἀποστὰς τῆς ἀθεμιτογαμίας δείκνυσιν, ὅτι, εἰ καὶ ἔτι περιῆν, οὐκ ἂν ἀπέστη τῆς ἁμαρτίας.» (Σύντ. Γ΄. σ. 72) διὸ καὶ ὁ ἀφορισμὸς αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ. Σύμφωνος πρὸς τὸν κανόνα τοῦτον εἶναι καὶ ὁ ΙΘ΄ ἀποστολικὸς (Σ. Β΄, 26), καθ' ὃν ὁ δύο ἀδελφὰς ἀγαγόμενος «οὐ δύναται εἶναι κληρικός». Ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ κανόνος τούτου παρατηροῦσιν ὁμοφώνως ὁ Ζωναρᾶς, ὁ Βαλσαμὼν καὶ ὁ Ἀριστηνὸς ὅτι καὶ ὁ τοιοῦτος γάμος εἶναι ἄκυρος καὶ διασπᾶται· ὁ συνάψας δ' αὐτὸν καὶ εἶτα διασπάσας «οὐ δύναται εἶναι κληρικός.» Ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τοιούτων γάμων ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἀνατολῇ ἤδη περὶ τὸ τέλος τοῦ Δ΄ αἰῶνος ἦτο ἔθος ἐξάγεται ἐκ τοῦ 87ου κανόνος τοῦ Μ. Βασιλείου. Φαίνεται ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην, εἰ καὶ ἐξαιρετικῶς, συνέβαινον ἐν τούτοις κρούσματά τινα τοιούτων γάμων, ὅπερ ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα ὁ Μέγας Βασίλειος ἀφοῦ ἀνῆλθε τὸν θρόνον τῆς Καισαρείας (370) ἀπευθύνῃ ἐπιστολήν τινα πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Διόδωρον τὸν Ταρσοῦ: Ὁ ἐπίσκοπος οὗτος ἐρωτηθεὶς ὑπό τινος «εἰ δύναιτο τῆς γυναικὸς αὐτοῦ θανούσης τὴν ἐκείνης ἀδελφὴν ἀγαγέσθαι πρὸς γάμον, **ἀπεκρίνατο ἐγγράφως μὴ κωλύεσθαι**» (Σύνταγμα· Δ΄, σελ. 259)· πρὸς τοῦτον γράφων ὁ Μ. Βασίλειος, εἰς ὃν ἐνεφανίσθη ἡ τοῦ Διοδώρου ἔγγραφος ἀπόφασις, λέγει, ὅτι τὰ γράμματα τὰ φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν Διοδώρου εἶναι μὲν γεγραμμένα εἰς ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον προέρχονται ἐκ ψευδοῦς χειρός. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπετέλεσε τὸν 87ον κανόνα τοῦ Μ. Βασιλείου. Ἐν τῷ κανόνι τούτῳ ὁ Μ. Βασίλειος δικαιολογεῖ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐν ἐλλείψει νόμου διὰ τοῦ ἔθους τοῦ ὑφ' ἁγίων ἀνδρῶν παραδοθέντος, ἐξαίρει τὴν οἰκειότητα τὴν δημιουργουμένην διὰ τοῦ γάμου μεταξὺ τοῦ συζύγου καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν· «τί γὰρ ἂν γένοιτο **οἰκειότερον** ἀνδρὶ τῆς ἑαυτοῦ γυναικός: μᾶλλον δὲ τῆς ἑαυτοῦ σαρκός; ..... ὥστε διὰ τῆς γυναικὸς ἡ ἀδελφὴ πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρὸς οἰκειότητα μεταβαίνει». Ἀφ' ἑτέρου δὲ προβάλλει καὶ τὸν λόγον τῆς συγχύσεως· «ἐκ ποίας γὰρ συγγενείας τοὺς γεννηθέντας προσαγορεύσουσιν; ἀδελφοὺς αὐτοὺς ἀλλήλων ἢ ἀνεψιοὺς προσερροῦσιν; ἀμφότερα γὰρ αὐτοῖς προσαρμόσει **διὰ**

τὴν σύγχυσιν· μὴ ποιήσῃς, ὦ ἄνθρωπε, τὴν θείαν μητρυιὰν τῶν νηπίων.» Ὁ ἅγιος Βασίλειος μέμνηται τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἣν ὀνομάζει «ἐπιστολίδιον», εἰς ἣν καὶ παραπέμπει ἐν τῷ κγ΄ αὐτοῦ κανόνι (περὶ οὗ βλ. Εὐστ. πατρικ. Συντ. Ε΄ 347 καὶ 947. Βλαστ. Συντ. ς΄ 166) ἐνῷ τίθησι κώλυμα γάμου μεταξὺ τοῦ ζητοῦντος τὴν γυναῖκα τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ (Συντ. Δ΄, 154 καὶ 240, ἔνθα ὁ 78 κανὼν ὅμοιος τῷ 23). Τιμόθεος ὁ Ἀλεξανδρείας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Βας Οἰκουμενικῆς Συνόδου (381) ἐρωτηθεὶς ὑπό τινων ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν, ἂν ὁ γάμος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς τελευτησάσης γυναικὸς ἐπιτρέπηται ἀπήντησεν ὅτι ὁ γάμος οὗτος εἶναι παράνομος. (Σ. Δ΄ 37) Ἡ ἐν Τρούλλῳ, ἀναλαβοῦσα νὰ συμπληρώσῃ **μόνον ὅσα** ὁ Μ. Βασίλειος «**σιωπῇ παρέδραμεν**», οὐδένα εἶχε λόγον ἵνα μνησθῇ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ βαθμοῦ τούτου ἐν τῷ 54ῳ αὐτῆς κανόνι. — Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ αὗται ἀπαγορεύσεις παρεκίνησαν τοὺς χριστιανοὺς αὐτοκράτορας ἵνα καὶ πολιτικῶς ἀπαγορεύσωσιν ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ τοὺς γάμους. Οὕτως ἐν τῇ Δύσει τῇ προτροπῇ τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης Λιβερίου (352—366) ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Β΄ (355) ἀπηγόρευσε τὸν γάμον μετὰ τῆς συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ ἢ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου. (Cod. Theod. III 12, 2). Ἐν τῇ Ἀνατολῇ δὲ ὁ βαθμὸς οὗτος ἀπηγορεύθη ὑπὸ Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ΄, Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρκαδίου (Cod. V 5. 5) καὶ πρὸς ἄρσιν πάσης ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου παρεξηγήσεως ἐπανέλαβε τὴν ἀπαγόρευσιν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀρκάδιος τῷ 390, ὁ Ὀνώριος. καὶ Θεοδόσιος ὁ Β΄ τῷ 415 (Cod. Theod. III 12. 3. 4). Ἐνῷ δὲ κατὰ τὸ τέλος τῆς Ε΄ ἑκατονταετηρίδος ἐν Αἰγύπτῳ ἴσχυεν ἡ γνώμη, ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ γάμου μετὰ τῆς χήρας τοῦ ἀδελφοῦ δὲν ἐφαρμόζεται, ἐὰν αὕτη δηλώσῃ ὅτι διετήρησε τὴν παρθενίαν αὐτῆς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου, ὁ αὐτοκράτωρ Ζήνων τῷ 475 ἐπολέμησε τὴν γνώμην ταύτην ἔν τινι αὐτοῦ διατάξει. Ὁ αὐτὸς ἐξέδωκε καὶ δευτέραν τοιαύτην, δι' ἧς κατεδίκαζε τὰς καταχρήσεις τὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου παρεισδυσάσας καὶ ἀπηγόρευε διὰ παντὸς τοὺς τοιούτους γάμους· (βλ. Ζh. ἔνθ ἀνωτ. σελ. 315, σημ. 3 καὶ 4).

Ἐν τῇ βυζαντινῇ νομοθεσίᾳ μόνον ἡ Ἐκλογὴ ρητῶς ἀπαγορεύει τὸν γάμον ἀδελφοῦ πρὸς νύμφην ἤγουν γυναῖκα ἀδελφοῦ (ΙΙ 2). Τὸ Πρόχειρον (ζ΄ 10), ἡ Ἐπαναγωγὴ (ιζ΄ 16), καὶ τὰ Βασιλικὰ (κη΄ 5. 1) ἐπαναλαμβάνουσιν ἁπλῶς τὰ χωρία τῶν Πανδεκτῶν καὶ τῶν Εἰσηγήσεων, ἅτινα τοὺς γάμους μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ πατρὸς ἢ μετὰ τῆς μνηστῆς τοῦ ἀδελφοῦ ἀπαγορεύουσι διότι ἡ μὲν τὴν ἰδιότητα τῆς μητρυιᾶς ἡ δὲ τῆς νύμφης ἐπέχει, μολονότι ὁ γάμος δὲν συνετελέσθη. Ὅθεν δείκνυται ὅτι ἡ βυζαντινὴ νομοθεσία τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ γάμου ἐνόει καὶ ἐπὶ τῆς συζύγου τοῦ ἀδελφοῦ νὰ ἐφαρμόσῃ (βλ. καὶ Ἀρμεν. δ΄ 7. 12 καὶ Εὐστ. πατρικ. Συντ. Ε΄ 347, καὶ 171—172).

2). **Τὸ κώλυμα τοῦ τρίτου βαθμοῦ.** Ἡ Ἐκκλησία εὗρεν ἤδη ἐν τῇ μωσαϊκῇ νομοθεσίᾳ, ὅτι ὁ γάμος μετὰ τῆς συζύγου τοῦ θείου δὲν ἐπετρέπετο (Λευϊτ. 18, 14) «ἀσχημοσύνην ἀδελφοῦ τοῦ πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις· καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσει· συγγενὴς γάρ σου ἐστίν.» Τὸ ρωμαϊκὸν ὅμως δίκαιον οὐδὲν τοιοῦτον κώλυμα ἀναγνωρίζει, ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ τούτου φαίνεται σχέσις ἀνιόντος καὶ κατιόντος (Zh. 316 σημ. 2). Ὁ 54ος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ ἀπαγορεύει τοὺς γάμους πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ δύο ἀδελφῶν (1+2), διότι τότε ἡ σύζυγος τοῦ πατρὸς θὰ ἦτο διὰ τὸν υἱὸν καὶ γυναικαδέλφη καὶ μητρυιὰ (βλ. Κηρουλ. Σύντ. Ε΄ 42). Ὅτι δὲ τὸ κώλυμα εἰς ὅλον τὸν γ΄ βαθμὸν ἄνευ περιορισμοῦ νοητέον, δείκνυται ἐκ τοῦ βυζαντινοῦ δικαίου· τὸ Πρόχειρον διέτασσε τὸν χωρισμὸν τοῦ γάμου καὶ τιμωρίαν 1) τοῦ ἀνεψιοῦ μετὰ τῆς συζύγου τοῦ θείου· 2) τῆς μητρὸς καὶ θυγατρὸς μετὰ δύο ἀδελφῶν· 3) τοῦ θείου μετὰ τῆς χήρας τοῦ ἀνεψιοῦ· καὶ 4) τοῦ ἀνεψιοῦ μετὰ τῆς χήρας τοῦ θείου. (Προχειρ. λθ΄ 72). Ἐν πάσαις ταύταις ταῖς περιπτώσεσι τὸ Πρόχειρον ἀνευρίσκει τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τοῖς Βασιλικοῖς (ξ΄ 37, 76).

3) **Τὸ κώλυμα τοῦ 4ου βαθμοῦ.** Ἡ ἐν Τρούλλῳ, ἐν τῷ 54ῳ αὐτῆς κανόνι, ἀπηγόρευσε τὸν γάμον δύο ἀδελφῶν μετὰ δύο ἀδελφῶν. Τοῦτο δὲ ἐπανέλαβον καὶ ἡ Ἐκλογὴ (ΙΙ 2) καὶ τὸ Πρόχειρον καὶ τὰ Βασιλικὰ (ξ΄ 37.76) καὶ αἱ κατόπιν κανονικαὶ διατάξεις (Ἀλεξ. Ἀριστ. Σύνοψις καν. 48. Δημ. Συγκέλλου Συντ. Ε΄. τόμ. 360 Βαλσαμ. Σύντ. Δ΄ τόμ. 556). Ἀλλ' ὅτι ἐπὶ ὅλων

τῶν τύπων τοῦ 4ου βαθμοῦ πρέπει τὸ κώλυμα νὰ ἐπεκταθῇ, ὡς π. χ. ἐπὶ γάμου πενθεροῦ μετὰ τῆς θείας ἢ τῆς ἀνεψιᾶς τῆς νύμφης, τοῦτο λέγεται ἐν τῇ συνοδικῇ ψήφῳ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου τοῦ ἔτους 1052 (πρβλ. Συντ. Ε΄ τόμ. σ. 42. Ματθ. Βλαστ. Σ. στ΄ 130).

4). **Τὸ κώλυμα τοῦ 5ου βαθμοῦ.** Μέχρι τοῦ 10ου αἰῶνος ὁ βαθμὸς οὗτος οὔτε ἐκκλησιαστικῶς οὔτε πολιτικῶς ἀπηγορεύετο· καὶ μόνον ἐν αὐτῷ ἄρχεται ἡ τάσις πρὸς εὕρεσιν συγχύσεως ὀνομάτων καὶ ἐπὶ τοῦ 5ου βαθμοῦ, ἐνῷ τὸ ἀξίωμα τῆς συγχύσεως περιωρίζετο ἄλλοτε μόνον μέχρι τοῦ 4ου βαθμοῦ. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον γίνονται καὶ ἀπόπειραι ἐπίσης μέχρι τοῦ 7ου ἔτι βαθμοῦ νὰ ἐπεκταθῶσι τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ὡς καὶ ἐν τῇ κυρίως συγγενείᾳ. Ὁ τόμος τοῦ πατριάρχου Σισιννίου τῷ 997 χαρακτηρίζει ὡς κατάχρησιν εἰσελθοῦσαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν «θεῖον καὶ ἀνεψιὸν ἀδελφαῖς συνάπτεσθαι δυσὶν ἢ ἀδελφοὺς δύο τὸ ἔμπαλιν θείᾳ καὶ ἀνεψιᾷ· (3+2 ἢ 2+3 Σύντ. Ε΄, 14) καὶ τὴν γενομένην αὐτῷ ἀντίρρησιν ὅτι **μακρὸν ἔθος τοὺς τοιούτους γάμους ἐπέτρεπεν** ἀνασκευάζει διὰ τῆς περὶ συγχύσεως τῶν ὀνομάτων δῆθεν γνώμης τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐκ τῆς γενικῆς περὶ σεμνότητος ἐν τῷ γάμῳ ἰδέας καὶ ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἀξιώματος ὅτι ἐν τοῖς γάμοις «τὸ εὐπρεπὲς δεῖ σκοπεῖσθαι». Δὲν ἀποκρύπτει τέλος καὶ τὴν φροντίδα αὐτοῦ «ἵνα τῆς τοῦ ἐλάττονος ἁμαρτίας ἐκκοπτομένης φειδώ τις πρὸς τὰ μείζονα ἔπηται». Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος ἀπαγορεύει τὸν συνδυασμὸν 1+4 (Συντ. Ε΄ 42) ἤτοι γάμον τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς ἐξαδέλφης τῆς νύμφης αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἐπὶ τῆς πολιτικῆς νομολογίας κατ' ἀρχὰς δὲν ἐπέδρασεν ἡ τάσις αὕτη τῆς δημιουργίας κωλύματος καὶ ἐν τῷ 5ῳ βαθμῷ. Ἐκ τῆς Πείρας δείκνυται (ξθ΄ 13) «ὅτι ἀγαγόμενός τις γυναῖκα καὶ τελευτῇ ταύτην ἀποβαλὼν εἶτα κατὰ β΄ γάμον λαβὼν τὴν θυγατέρα τοῦ ἐξαδέλφου τῆς πρώτης γυναικὸς **οὐκ ἐκρίθη ἀθέμιτον συστῆσαι γάμον, ἀλλ' ἀπρεπῆ**». Καὶ οἱ δικασταὶ περιοριζόμενοι εἰς τὰ χωρία τῶν Βασιλικῶν (κη΄ 5), ἐν οἷς ἀριθμοῦνται οἱ κεκωλυμένοι ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ γάμοι, οὐδεμίαν κώλυσιν ἢ τιμωρίαν ἐπέφερον. Ἡ Ἐκκλησία ὅμως συνεπὴς πρὸς ἑαυτὴν (μετὰ τὴν σύνταξιν τῆς Πείρας) ἀπηγόρευσεν ἐκ νέου γάμον δύο ἀδελφῶν μετὰ θείας καὶ ἀνεψιᾶς διὰ τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων (περὶ τὰ 1063 ἕως 1075) ἐπὶ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου (βλ. Συντ. Ε΄ 55). Περὶ τὸ τέλος τοῦ 12 αἰῶνος Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς (Συντ. Ε΄ 424) θεωρεῖ **ὅλον** τὸν 5ον βαθμὸν ὑπὸ τοῦ Σισιννίου κεκωλυμένον· ἐρωτηθείς ποτε τὴν αὐτὴν δίδει ἀπάντησιν «ἐπεὶ τὸ συνάλλαγμα 5ου βαθμοῦ.... πάντῃ καὶ πάντως κωλύεται»· (παρὰ Zhismann ἐκ χειρογρ.) Καὶ ὁ Ζωναρᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ Βλάσταρις (Σύντ. Ε΄ 19 καὶ ΣΤ΄,130) στηρίζουσι τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ βαθμοῦ ἐπὶ τοῦ τόμου, ἀλλ' ὁ τελευταῖος γενικεύων τὴν ἀπαγόρευσιν περιλαμβάνει πάντας τοὺς τύπους αὐτοῦ λέγων «μέχρι τοῦ ε' πάντῃ κεκώλυται». Ἡ πολιτεία φαίνεται ὅτι ἐφρόντισεν ἀργότερον νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, δι' ὃ περιελήφθη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀπαγόρευσις τοῦ ε΄ βαθμοῦ ἐν τῇ Συνόψει τῇ Μικρᾷ (τῷ 13ῳ αἰῶνι)· (βλ. Ἀρμενοπ. Δ΄. Η΄. 3 βλ. καὶ Zhἔνθ. ἀν. σ. 379). Εἰς τοὺς τελευταίους ὅμως αἰῶνας ἀπαντῶσιν οἰκονομικὰ παραδείγματα γάμου ἐν τῷ 5ῳ βαθμῷ (βλέπ. Νομολ. Θεοτ. 162 καὶ Κανον. Διατ. Μ. Γεδεὼν τόμ. Β΄, 149).

(ἕπεται συνέχεια)

Ἀρχιμ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
καθηγητὴς τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ*
ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

16.

Πατριάρχου Σωφρονίου.

Ὁσιώτατοι πατέρες οἱ ἐνασκούμενοι ἐν τῷ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ναυπλίου εἰς τὸν κάτω Ναχιγιὲν κειμένῳ ἱερῷ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ μοναστηριῳ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, καὶ χρήσιμοι πρεστῶτες καὶ γέροντες καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῶν πέριξ τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου χωρίων, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ κλπ. Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ γράμματος δηλοποιοῦμεν ὑμῖν ὅτι μὲ τὸ νὰ ἐπληροφορήθημεν καλῶς ἀπὸ τὴν σταλθεῖσαν κοινὴν ὑμῶν ἀναφοράν, ὡς τὸ ἐ-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 196—197.

ρὸν τοῦτο μοναστήριον τῶν ἁγίων Ἀναργύρων κατὰ τὰς προλαβούσας εἰς τὰ αὐτόθι, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἀνωμαλίας περιέπεσεν εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, καὶ ἀφοῦ ἡρπάγησαν καὶ ἀπωλέσθησαν πάντα τὰ τοῦ μοναστηρίου πράγματα καὶ ἔφθασαν καί τινες ἱερόσυλοι νὰ οἰκειοποιηθῶσι καὶ μερικὰ ἀκίνητα πράγματα, κατήντησε καὶ εἰς χρέος ἀπὸ τὴν ἀνοικονομίαν τῶν ἐν αὐτῷ ἐναπομεινάντων ὀλίγων μοναχῶν, ἀδυνατούντων ἀντισταθῆναι εἰς ἐκείνους ὅπου κατέτρωγον τὰ μοναστηριακὰ εἰσοδήματα, διὰ τοῦτο ἡμεῖς ὡς χρέος ἔχοντες ἀπαρακίτητον νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν σύστασιν τῶν ἁπανταχοῦ ἱερῶν καταγωγίων, καὶ διὰ νὰ ἀνακαλέσωμεν τὴν προτέραν εὐτυχῆ κατάστασιν τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου, ἀποκατεστήσαμεν ἤδη ἐκ μέρους ἡμῶν ἡγούμενον καὶ ἐπιστάτην τοῦ σεβασμίου τούτου μοναστηρίου τὸν ὁσιώτατον προηγούμενον λαυριώτην ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Θεοδόσιον, ἄνδρα εὐλαβείας ἄξιον καὶ δόκιμον καὶ ἐναρέτου πολιτείας ὑποκείμενον τυγχάνοντα, καὶ δεδώκαμεν αὐτῷ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν τελείαν ἀντιλαβέσθαι τοῦ μοναστηρίου τούτου καὶ ἐπισκέπτεσθαι καὶ διοικεῖν αὐτό, καὶ τοὺς ἐνασκουμένους πατέρας ἡγουμενικῶς καὶ τιμίως καὶ ἀξίως, καὶ προνοεῖν τῆς συστάσεως καὶ διαμονῆς αὐτοῦ, καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων καὶ εἰσοδημάτων αὐτοῦ ὁσίως καὶ θεοφιλῶς καὶ θεαρέστως, καὶ ἐξετάσαι ἀκριβῶς περὶ πάντων τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων τοῦ μοναστηρίου καὶ ἀποκαταστῆσαι αὐτὰ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ ἀνακαλέσαι τὴν προτέραν εὐτυχῆ καὶ θεοφιλῆ κατάστασιν τοῦ μοναστηρίου, καὶ συνάγειν καὶ παραλαμβάνειν εἰς χεῖρας αὐτοῦ πάντα τὰ κύρια καὶ τυχηρὰ εἰσοδήματα τοῦ μοναστηρίου τά τε ἀπὸ ἐλεήμοσύνης τῶν χάριν εὐλαβείας προσερχομένων χριστιανῶν καὶ τὸ ἀπὸ τῶν κτημάτων τοῦ μοναστηρίου, καὶ διοικεῖν καὶ οἰκονομεῖν ἁρμοδίως καὶ προσηκόντως τὰς χρείας καὶ ἀνάγκας αὐτοῦ, μηδενὸς τῶν ἁπάντων μήτε τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως μήτε ἄλλου τινὸς προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ τολμήσοντος τὸ παράπαν ἐνοχλῆσαι τὸν διαληφθέντα ἡγούμενον ἢ ἀπαίτησιν ἠντινοῦν ποιῆσαι χρημκτικὴν ἢ ἄλλην τινὰ ἀφορῶσαν πρὸς ζημίαν τοῦ μοναστηρίου, μᾶλλον δὲ συντρέχωσι πάντες πρὸς σύστασιν αὐτοῦ. Διὸ γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων κτλ. ἐντελλόμεθα ὑμῖν τοῖς ἐνασκουμένοις πατρᾶσιν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ καὶ τοῖς πέριξ χωρίοις χριστιανοῖς ὅπως, γινώσκοντες τὸν διαληφθέντα κὺρ Θεοδόσιον ἡγούμενον καὶ καθολικὸν ἐπιστάτην ἡμῶν τε καὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτε αὐτὸν καὶ διευλαβῆσθε καὶ πείθησθε καὶ ὑποτάσσησθε ταῖς νουθεσίαις καὶ παραγγελίαις αὐτοῦ ὡς προεστῶτος καὶ πνευματικοῦ ὑμῶν ποιμένος καταστάντος, καὶ ἡμέτερον πρόσωπον ἐπιφέροντος, κατ' οὐδὲν ἐναντιούμενοι ἢ ἀντιφρονοῦντες ἢ ἀντιφερόμενοι αὐτῷ. Ὅς δ' ἄν τις καὶ ὁποῖος τολμήσειεν ἀπ' ἐναντίας κινηθῆναι τῇ ἡγουμενικῇ αὐτοῦ ἀξίᾳ καὶ τάξει καὶ ἐνόχλησίν τινα καὶ ἐπήρειαν αὐτῷ προξενῆσαι κτλ.

ἀψοστ', ἐν μηνὶ αὐγούστῳ, ἰνδικτιῶνος Θ'.

† Ἐφέσου Μελέτιος— † Ἡρακλείας Μεθόδιος— † Κρήτης Ζαχαρίας — † Δέρκων Ἄνθιμος — † Εὐρίπου Γεννάδιος — † Κορίνθου Ἀθανάσιος— † Ναυπλίου Νικόδημος.

17

(σφραγὶς τῆς ἱερᾶς μονῆς Μ. Λαύρας)

Διὰ τῆς παρούσης ἐνσφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου ἡμῶν ὁμολογίας δηλοποιοῦμεν ἡμεῖς οἱ προεστῶτες καὶ πληρεξούσιοι τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου τῆς μεγίστης Λαύρας, ὅτι ἐλάβομεν δανειακῶς διὰ χρείαν καὶ ἀνάγκην τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου παρὰ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου ἡμῶν κυρίου Γρηγορίου γρόσια τὸν ἀριθμὸν 12000 ἐπὶ συμφωνίᾳ τόκου πρὸς πέντε τὸ πουγγὶ τὸν μῆνα εἰς διορίαν μῆνας ἕξ. Ὅθεν ἐνεχειρίσαμεν τῇ αὐτοῦ παναγιότητι πρὸς βεβαίωσιν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρὸν, ἐν ᾧ ἐχύθη τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν ἀργυρᾶν καὶ κεχρυσωμένην αὐτοῦ θήκην, ἐσφραγισμένην μὲ τὰς σφραγίδας ἡμῶν, καὶ ἐρχομένης τῆς διορίας νὰ ἐγχειρίζωμεν τὴν ἄνωθεν εἰρημένην σοῦμαν τὰς 12 χιλιάδας ὁμοῦ μὲ τὸν αὐτῶν τόκον, καὶ ἡμεῖς νὰ λαμβάνωμεν παρὰ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος τὸ ἄνωθεν εἰρημένον ἐνέχειρον· ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν δεδώκαμεν τὴν παροῦσαν μας εἰσχεῖρας τῆς αὐτοῦ παναγιότητος.

ἀψιζ' ἰουνίου ια'.

Ὁ προηγούμενος καὶ ἐπίτροπος Λαύρας Ἰσαΐας σὺν τοῖς λοιποῖς ὑπόσχομαι.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ τοῦ ΚΑΛΟΓΕΡΑ,

τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Πατμιάδος σχολῆς καὶ τῆς ἱδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ τῆς Πατμιάδος σχολῆς ἀνεκδότου πονήματος)*.

Ὁ Μακάριος ἦν ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἑλλήνων λογίων καὶ διδασκάλων τῆς

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 197—201 καὶ τέλος.

δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, εἰργάσθη δ' εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς τε καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως τοῦ ἔθνους, ἀφιερώσας εἰς τοῦτο ἅπαντα τὸν βίον αὐτοῦ. Ζῆλος μέγας ὑπὲρ τῆς θρησκείας τῶν πατέρων, ἀγνὴ φιλοπατρία διέκρινον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν Μακάριον, ὡς πάντας τοὺς περιφανεῖς ἕλληνας τῶν χρόνων ἐκείνων· ὑπὸ τούτων ἤγετο ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ μακρᾷ σταδιοδρομίᾳ, καθ' ἣν ἠγωνίσατο ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους. Ἐνῷ στερρῶς ὑπερεμάχει τῶν ὀρθῶν δογμάτων τῆς πίστεως παλαίων ἀπαύστως πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς καὶ τοὺς κακοδόξους[84], ἐνῷ ἐφώτιζε τὸ ἔθνος ἀπό τε τῆς ἕδρας καὶ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἐφρόντιζεν ἅμα περὶ ἱδρύσεως σχολῶν πανταχοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ, ἐφίστα τὴν προσοχὴν τῶν λογάδων τοῦ γένους ἐπὶ «τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν, ἐν ᾗ διέκειτο ἡ δυστυχεστάτη πατρὶς, ἡ πάλαι ποτὲ περιλάλητος καὶ τηλικούτοις κομῶσα ἀνδράσι σοφοῖς», ὡς ἔγραφε, καὶ παρώρμα αὐτοὺς «ν' ἀνακαλέσωσι τὸ πρῶτον εὖχος τοῦ γένους καὶ νὰ μὴ ἀφήσωσι νὰ κατατρίβεται ὑπὸ τοῦ αἴσχους (τῆς ἀπαιδευσίας) τοῦτο τὸ πάλαι ποτὲ ἔν τε παιδείᾳ, φιλοσοφίᾳ καὶ πάσῃ τῇ κατὰ λόγον ἰδέᾳ περιᾳδόμενον». Ὁ Μακάριος διὰ τὴν πολυμερῆ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους δρᾶσιν αὐτοῦ, διὰ τοὺς μεγάλους ὑπὲρ τῆς πατρίου πίστεως ἀγῶνας δικαίως δύναται νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν πρωτοστατῶν τῆς πνευματικῆς τοῦ ἔθνους ἀναγεννήσεως καὶ τῶν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις στερρῶν τῆς ὀρθοδοξίας προμάχων. Ἀλλὰ καὶ ὁ βίος τοῦ Μακαρίου ἦν παρεμφερὴς πρὸς τὸν βίον τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας ἀνδρῶν, οὓς ἐζήλωσεν· εὐσέβεια ἀνυπόκριτος, ἐγκράτεια παθῶν, πραότης, ταπεινοφροσύνη, ἡ πρὸς πάντας ἀγάπη διέκρινον αὐτόν.

Πάντες οἱ περὶ Μακαρίου γράψαντες σύγχρονοι αὐτῷ μιᾷ φωνῇ ἐξαίρουσι τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. Δημήτριος ὁ Προκοπίου λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν «σοφὸς καὶ πολυμαθὴς, εὐσεβείᾳ καὶ ὁσιότητι βίου σεμνυνόμενος[85]. Κων-

---

84. Ἐν τῇ πρὸς τὸν πατριάρχην Νεόφυτον τὸν ΣΤ' ἐπιστολῇ περί τινων κληρικῶν κατηγορουμένων ὡς ἀθέων μετὰ πολλῆς παρρησίας γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τάδε «θαυμάζω πῶς σιγῆς τάφῳ κρύπτετε τοιαῦτα ἀσεβῆ καὶ ἄθεα ἀκούσματα· πῶς ὡς μάταιον παρορᾶτε τὸ τοῦ ἐν θεολογίᾳ περιωνύμου, τὸ λέγον ὅτι εὐζήλωτον καὶ πρόχειρον πρᾶγμα ἡ μοχθηρία . . . Ταῦτα ὡς πιστὸς δοῦλος παρακαλῶ μὴ παρὰ φαῦλον θέσθαι· οὐ γὰρ ἀκίνδυνον· πολλάκις γὰρ ὁ κατὰ Θεὸν ζῆλος μαχητὴν δείκνυσι καὶ τὸν πρᾶον, καὶ τότε πράγματα ἔξετε». (Ἐπιστ. ρλβ' τῶν ἄλλων τεσσάρων ἐπιστολῶν περὶ τῶν αὐτῶν ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω). Κατὰ τῶν δυτικῶν ἰδίᾳ ἐπετίθετο σφόδρα ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς λόγοις αὐτοῦ, διὸ καὶ πάντα τὰ ἀντίτυπα τῶν ἐπιμελείᾳ Ἐφραὶμ τοῦ Ἱεροσολύμων ἐκδοθέντων ἐν Βενετίᾳ 52 αὐτοῦ λόγων παρεδόθησαν εἰς τὸ πῦρ ὑπὸ τῶν Λατίνων ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὡς γράφει ἐν τῷ πρ· λόγῳ τῆς ἐν Λειψίᾳ τῷ 1758 γινομένης δευτέρας ἐκδόσεως Σεραφεὶμ ἱερομ. ὁ Πισίδιος (Πρβλ. καὶ Ζαβίρα Ν. Ἕλλας 435). Καὶ Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος λέγει ὅτι ἦν «δίστομος μάχαιρα κατὰ τῶν αἱρετιζόντων». Τοῦ Μακαρίου ὡς κατὰ Λατίνων γράψαντος μνημονεύει καὶ ὁ λόγιος ἀρχιμανδρίτης Ἀνδρ. Δημητρακόπουλος ἐν τῷ «περὶ τῶν Ἑλλήνων, τῶν κατὰ Λατίνων γραψάντων» βιβλίῳ αὐτοῦ (ἐν Λειψίᾳ 1872). Ἰδίᾳ δὲ κατὰ τῆς ἐν Συρίᾳ λατινικῆς προπαγάνδας ἐπάλαισεν ὁ Μακάριος μετὰ τοῦ ἐκεῖ διδάσκοντος καὶ κηρύττοντος τὸν θεῖον λόγον μαθητοῦ αὐτοῦ Ἰακώβου τοῦ Ἀναστασίου, ὃν ἐνίσχυεν ἐν τῇ πάλῃ διὰ πολλῶν ἐπιστολῶν, λόγων καὶ ὑπομνημάτων. Τινὲς τῶν νεωτέρων ὁμογενῶν λογίων ἔψεξαν καὶ ἐχλεύασαν τοὺς παλαιοτέρους λογίους καὶ διδασκάλους τοῦ γένους διὰ τὴν κατὰ τῶν δυτικῶν καταφορὰν αὐτῶν· «οἱ λόγιοι (γράφει ὁ μακαρίτης Δ. Θερειανὸς ἐν τῷ βίῳ τοῦ Κοραῆ) ἀποστρέφοντες τὰς ὄψεις ἀπὸ παντὸς χρησίμου, φιλοπαιδευτικοῦ καὶ ἐθνωφελοῦς ἐπιτηδεύματος (!) ἐσπούδαζον καὶ κατέτριβον ἐμμανῶς καὶ μάτην χρόνον πολύτιμον καὶ ζωὴν ὅλ ὁ κληρον (!) εἰς διεξαγωγὴν στειρωτικῆς ἐργασίας, ἥτις τοὺς μὲν ἐναντίους ἥκιστα συνεκίνει καὶ οὐδαμῶς ἔβλαπτε, πιθανῶς δὲ παρεῖχεν αὐτοῖς ἀφορμὴν γέλωτος, εἰς δὲ τὸ πολυπαθὲς ἔθνος οὐδεμίαν παρεῖχε ψυχικὴν καὶ ἄλλην πνευματικὴν ὠφέλειαν» (σελ. 36)· καὶ «ὁ θρησκευτικὸς φλογμὸς, ὑφ' οὗ ἐταλαιπωροῦντο οἱ ἱεράρχαι καὶ οἱ λόγιοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εἶνε τοσούτῳ μᾶλλον ἀλλόκοτος, ὅσῳ οἱ **πλεῖστοι** εἰ μὴ **ἅπαντες** (! !) **κυριώτατον ἔργον** ἡγοῦντο τὴν κατα-

85. **Παρὰ Σάθᾳ· Μεσαιων. βιβλ. τόμ. Γ', σελ. 501.**

πολέμησιν τῆς Παπωσύνης καὶ τῶν Λουθηρο-Καλβίνων, ὡς τι ὅλως πάρεργον νομίζοντες (!) πᾶσαν περὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα διατριβὴν» (σελ. 37). Ἀλλ' ὁποῖος ἦν ὁ κίνδυνος, ὅσις ἐπεκρέματο ἀπὸ τῆς Δύσεως ἐπὶ τὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τὸν ἐθνισμὸν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις καὶ ὅτι ὑπερμαχοῦντες τῆς ὀρθοδοξίας οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ὑπερεμάχουν ἅμα καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ ἡμῶν δῆλον παντὶ τῷ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους ἐρευνῶντι, ἐγράφησαν δ' ἱκανὰ περὶ τούτου καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. (Ἴδ. Δ. Κυριακοῦ Ἐκκλησ. Ἱστορίαν καὶ Ἀντιπαπικά). Ἡμεῖς ἀρκούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Μακαρίου οἱ ἰθύνοντες τὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἠναγκάσθησαν νὰ συγχροτήσωσιν ἐν Κων]πόλει (τῷ 1722) τοπικὴν σύνοδον ὅπως ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῆς ἐν Συρίᾳ λατινικῆς προπαγάνδας, ἥτις πλείστους τῶν ἐν Συρίᾳ ὀρθοδόξων ἀπεπλάνησεν. **Ἡ συγγραφὴ** τῆς συνόδου ταύτης, ἥτις ἐπέμφθη πρὸς τοὺς ἐν Συρίᾳ ὀρθοδόξους, διηρημένη οὖσα εἰς ἑπτὰ λόγους, ἐν οἷς ἀναπτύσσονται τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἀνασκευάζονται αἱ δοξασίαι τῆς ρωμαϊκῆς, εἶνε ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τριῶν πατριαρχῶν, τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου, τοῦ Ἀντιοχείας Ἀθανασίου, τοῦ Ἱεροσολύμων Χρυσάνθου καὶ ὀκτὼ μητροπολιτῶν. (Ἴδ. Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολ. βιβλ. τόμ. Α', σελ. 313—314).

σταντῖνος ὁ Γορδᾶτος, ὅτι ἡμιλλᾶτο τοῖς πάλαι θείοις ἀνδράσιν ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀνθρώπῳ κοσμούμενος[86]. Καισάριος ὁ Δαπόντες λέγει αὐτὸν «ἐνάρετον, ἐπιστήμονα, περίφημον δι' ἀρετήν»[87]. Ἐφραὶμ ὁ Ἱεροσολύμων «πολὺν τῇ σπουδῇ τῶν θύραθεν, μέγαν δὲ τὴν ἀρετήν»[88]. Καὶ Σέργιος δὲ ὁ Μακραῖος ἀποκαλεῖ αὐτὸν «τρισόλβιον διδάσκαλον»[89]· ὁ δὲ Ζαβίρας «περίφημον καὶ λαμπρὸν διδάσκαλον». Καὶ ὁ Barskiy δὲ ἐν οἷς γράφει περὶ Πάτμου καὶ τῆς σχολῆς, πλέκων τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μακαρίου, λέγει πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τάδε: «Εἶνε ὁ (Μακάριος) ἀνὴρ ἐνάρετος, πρᾶος, νηστευτὴς, σώφρων, ἄκακος, φιλόξενος· καὶ ἡ πρότερον ἔρημος καὶ ἄγνωστος νῆσος Πάτμος (ἐπιλέγει) νῦν φημίζεται πανταχοῦ καὶ ἕνεκεν Ἰωάννου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ ἕνεκα τῶν ἀρετῶν τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς Μακαρίου. Τίνων στεφάνων δὲν εἶνε ἀξία ἡ μακαρία αὕτη κεφαλὴ καὶ ποῖοι ρητορικοὶ ἔπαινοι δὲν ἁρμόζουσι τῷ ἐκλεκτῷ Μακαρίῳ, ἀφ' οὗ ἡ πρότερον ἄγονος καὶ ξηρὰ πέτρα ἀποφέρει νῦν καρποὺς καὶ ἐκφύει κρίνους εὐώδεις; Ἀληθῶς πρὸς τὸ ὄνομα αὐτοῦ συμφωνεῖ καὶ ἡ ζωή του. Μακάριος τὸ ὄνομα, μακαρία καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ· διὰ τῆς ἐπιμελείας αὐτοῦ, τῆς δόξης καὶ τῆς σοφίας του ἐμεγαλύνθη ἡ σχολὴ αὕτη καὶ ἡ Πάτμος εἶνε νῦν ἀντὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν»[90].

Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν τοῦ γένους λογάδων, οἷοι οἱ οἰκουμενικοὶ πατριάρχαι Ἱερεμίας ὁ Γ', Νεόφυτος ὁ ΣΤ' καὶ Σεραφεὶμ ὁ Α', οἱ Ἱεροσολύμων Χρύσανθος καὶ Μελέτιος, ὁ Ἄρτης Νεόφυτος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου Νικηφόρος, ὁ Χίου Δανιὴλ, ὁ Σάμου, ὁ Κρήτης Ἰωάσαφ, Μανουὴλ ὁ Ὑψηλάντης, Διαμαντῆς ὁ Ρύσιος, οἱ μεγάλοι διερμηνευταὶ Κωνσταντῖνος, Γεώργιος, Ἀλέξανδρος καὶ Νικόλαος καὶ ἄλλοι διὰ μεγάλης τιμῆς ἦγον τὸν ἄνδρα, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπαίνους ἐπεδαψιλεύοντο αὐτῷ ἐν ταῖς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολαῖς[91] καὶ πολλὰς ἐνδείξεις τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ὡς ἐμφαίνεται τοῦτο ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἀπαντήσεων[92]. Παραλείπομεν τοὺς ἐπαίνους τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Γερασίμου τοῦ Βυζαντίου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Τυρναβίτου, Ἀρσενίου, καὶ Ἰακώβου τοῦ Ἀναστασίου. Δικαίως λοιπὸν ἀπήλαυε πανελληνίου φήμης ὁ Μακάριος καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡ Πάτμος ἦν **ἀντὶ τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν**, ὡς λέγει ὁ Barskiy. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἰδίᾳ ἐθαύμαζον καὶ μονονουχὶ ἐλάτρευον τὸν ἄνδρα· μιμούμενοι δὲ τὸ παράδειγμά του ἐξήρχοντο τῆς σχολῆς ἀληθεῖς τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ στρατιῶται, ἕτοιμοι ὄντες χάριν αὐτῶν «νὰ καταφρονήσουν καὶ δεσμοὺς συγγενικοὺς καὶ πατρίδος εὐπάθειαν καὶ θαλάσσης κινδύνους καὶ ὁδοιπορίας πόνους», ὡς ἔγραφε περὶ αὐτῶν αὐτὸς ὁ διδάσκαλός των[93].

Ὡς ῥήτωρ ἐκκλησιαστικὸς ὁ Μακάριος ἦν τῶν διαπρεπεστάτων ἑλλήνων ἱεροκηρύκων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ σωζόμενοι λόγοι αὐτοῦ καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ

86. Ἐν τινι πρὸς Γεράσιμον τὸν Βυζάντιον ἐπιστολῇ· καὶ ἐν ἄλλαις δ' ἐπιστολαῖς ἀποκαλεῖ αὐτὸν «σοφίας καὶ ἀρετῆς ἔμψυχον ἄγαλμα καὶ ταμεῖον ἔμψυχον».

87. Παρὰ Σάθᾳ (αὐτόθι σελ. 128).

88. Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ρητορικῆς τοῦ Μακαρίου.

89. Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἐκδόσεως τῆς κατ' αὐτὸν γραμματικῆς.

90. Περιήγ. εἰς Ἀνατολὴν τόμ. Β', σελ. 188 καὶ 245· καὶ ἀλλαχοῦ (σελ. 175) ἀποκαλεῖ αὐτὸν «μέγαν ἕλληνα διδάσκαλον».

91. Αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῶν ἀτυχῶς δὲν σῴζονται.

92. Ἐπιστ. σκβ' πρὸς τὸν πατριάρχην Ἱερεμίαν, ρκβ' καὶ ρξζ' πρὸς τὸν Νεόφυτον, ρρα' καὶ ρπστ' πρὸς τὸν Σεραφεὶμ, καὶ πρὸς τὸν Χρύσανθον, ργγ', σια' καὶ σλδ' πρὸς τὸν Μελέτιον, ρξδ', σε' καὶ σλη' πρὸς τὸν Σίλβεστρον. Ἐν τῇ πρὸς τὸν Ἄρτης Νεόφυτον (σμβ') γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «**οἱ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν ἐμὴν ἔπαινοι**, οὓς οἴκοθεν ὁρμηθεῖσα ἡ ὑμετέρα πανιερότης ἐνεχάραξε γράμμασιν αὐτῆς τοῖς πρὸς ἐμὲ, πολλὴν ἀχλὺν ἀθυμίας· ἐνέβαλον τῇ πολυαμαρτήτῳ μου ψυχῇ· τί γὰρ ἕτερον αἱ παρ' ἀξίαν εὐφημίαι ἢ ὕβρις; ἓν δὲ καὶ μόνον ἐπικουφίζει μου τὸ βαρὺ ἄλγος ὅτι ἐν προσχήματι παραινέσεως τοῖς πρὸς ἐμὲ **πέραν τοῦ δέοντος ἐγκωμίοις** ἐχρήσατο»... Τὰ αὐτά που γράφει καὶ πρὸς τὸν Σιναίου Νικηφόρον (ἐπιστ. κστ') «Τὰ σεβάσμια αὐτῆς γράμματα ἄλλον μὲν ἴσως ἥδυνεν, ᾧ μετουσία ἐστὶ τῶν γεγραμμένων, ἐμὲ δὲ ἅτε πόρρω ὄντα ὧν πατρικῶς γράφει, καὶ ἐλύπησε μήποτε προσθήκη γένηται ἡ **κενὴ φήμη** ταῖς ἐμαῖς πολλαῖς πλημμελείαις.... διὰ ταῦτα λύπης ἀξία ἐμοὶ ἡ **περὶ ἐμὲ ψευδὴς ὑπόληψις**» (πρβλ. καὶ ρξδ' πρὸς τὸν αὐτόν). Τὰ αὐτά που περὶ τῆς περὶ ἑαυτοῦ **κενῆς φήμης** μετριοφρονῶν γράφει πρὸς τὸν Χίου (ἐπιστ. με') πρὸς τὸν Σάμου (π') καὶ πρὸς τὸν Νικόλαον (ρπα'). Πρὸς δὲ Μανουὴλ τὸν Ὑψηλάντην γράφει πρὸς τοῖς ἄλλοις «φιλίας ἐγὼ τίθεμαι γνώρισμα τὸ κρείττω ἡγεῖσθαι ἢ εἰσὶ τὰ τῶν φιλουμένων, ὅπερ Πλάτων ἐκεῖνος ὁ πάλαι ἄλλοις ἠνίξατο εἰπὼν τυφλοῦσθαι τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον· τοιούτου καὶ αὐτὸς, ὡς ἔοικε, κάτοχος τυγχάνων ἔρωτος ἄλλως ἢ ὡς εἰσὶν ὑπείληφας τὰ ἐμά». Πρὸς δὲ Διαμαντῆν τὸν Ρύσιον «δὶς τὰς ὀφειλομένας σοι χάριτας τῆς πρός με γνησίας ἀγάπης, ἀλλὰ δὴ καὶ φιλοφροσύνης ἀπέστειλα».

93. Πρὸς τὸν Ἀντιοχείας Σίλβεστρον. Ἴδε **Α. Π. Κεραμέως Βιβλ. Α'** σελ. 307.

παραδόσεις[94]. Οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐμφαίνουσιν ἄνδρα οὐ μόνον πολυμαθῆ καὶ βαθὺν γνώστην τῶν ἱερῶν γραφῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἑλλήνων συγγραφέων ὀτηρὸν ἐρευνητήν, ἀλλὰ καὶ ψυχολόγον ἅμα καὶ φιλόσοφον καὶ ρήτορα καλλιεπῆ, μετὰ δυνάμεως οὐ μικρᾶς λόγου ἐκφέροντα τὰ ἀδρὰ νοήματα αὐτοῦ καὶ διὰ ποικίλων σχημάτων, εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων, προσδιδόντα τῷ λόγῳ χάριν καὶ κάλλος. Τὴν φυσικὴν αὐτοῦ εὐφράδειαν ἤσκησε διὰ τῆς τέχνης, περὶ ἣν ἠσχολεῖτο, διότι καὶ ἐδίδαξεν, ὡς εἴδομεν, ρητορικὴν καὶ συνέγραψε ρητορικὴν τέχνην[95] καὶ ἐκ τῆς λατινικῆς δὲ μετέφρασε ρητορικοὺς κανόνας[96].

Πλὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν λόγων[97] καὶ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων περὶ ρητορικῆς συγγραμμάτων, ὁ Μακάριος συνέγραψε, κατὰ Ζαβίραν, καὶ «Ἑρμηνείαν περὶ συντάξεως γραμματικῆς», ἥτις δὲν σώζεται· καὶ διαφόρους «Ἑρμηνείας καὶ σχόλια εἰς διαφόρους λόγους τῶν ἑλλήνων πατέρων». Ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ σώζονται σχόλια αὐτοῦ εἰς ἓξ λόγους Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου[98] καὶ εἰς τὴν τοῦ ἐξ ἀπορρήτων «Ἑρμηνείαν τοῦ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τοῦ Ἀριστοτέλους»[99] σημειώσεις εἰς τοὺς γραμματικοὺς κανόνας τοῦ Λασκάρεως[100] καὶ «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν».

(Ἐκ Πάτμου) Μ. ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ

94. Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων (ἔνθ. ἀνωτ.) «ὑπερεῖχε δ' ἐν τῷ κατὰ ῥήτορας λόγῳ ὁ κὺρ Μακάριος ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐκείνου συγγράμματα, ὧν μέρος οἱ παρόντες ὀλίγοι λόγοι ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων, οὓς ἀκόπως ἐποίει ἐκ τοῦ προχείρου ὁ παμμάκαρ ἐκεῖνος Μακάριος». Καὶ ὁ Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος λέγει ὅτι «ρεύματι γλώσσης καὶ αὐτοῖς τοῖς ταχυρρόοις τῶν ποταμῶν ἡμιλλᾶτο» καὶ ἐν τῷ βρεβείῳ δὲ τῆς μονῆς τοῦ Θεολόγου λέγεται ὅτι ὁ Μακάριος ἐγένετο «δεύτερος Χρυσόστομος καὶ ποταμὸς ἀνεξάντλητος εἰς τὰς διδαχάς».

95. Ἰω. Σακελλίωνος Πατμ. βιβλιοθ. σελ. 175.

96. Οὗτοι ἐξεδόθησαν ὑπὸ Ἐφραὶμ τοῦ Ἱεροσολύμων μετὰ τῆς Ἀκολουθίας τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου.

97. Ὁ Ζαβίρας λέγει ὅτι συνέγραψε «λόγους εἰς ἁπλῆν φράσιν ὑπὲρ τὰς δύο χιλιάδας ὡς λέγουσι» (Νέα Ἑλλὰς 436). Ἐν τῇ πατμιακῇ βιβλιοθήκῃ σώζονται περὶ τοὺς 250, ἐξ ὧν Ἐφραὶμ ὁ Ἱεροσολύμων ἐξέδωκε 52 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Εὐαγγελικὴ Σάλπιγξ»· οἱ λόγοι οὗτοι ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε τετράκις· ἡ τελευταία ἔκδοσις αὐτῶν ἐγένετο ἐν Ἀθήναις τῷ 1867.

98. Ἰω. Σακελλίωνος Πατμ. βιβλιοθ. σελ. 244.

99. Αὐτ. σελ. 143. 100. Αὐτ. σελ. 246.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ καὶ ἐκκλητῶς,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 3535 καὶ ἀπὸ 5 δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς Ἑλένης Χρ. Τσάτσου κατὰ τοῦ Χρήστου Ἀναστασίου Τσάτσου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν ἐν τοῖς δικαίοις ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Χρήστου Ἀθανασίου Τσάτσου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων ''Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας,, καὶ ''Κωνσταντινουπόλεως,, δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ὡς καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν συμφώνως τῷ νόμῳ.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 μαρτίου 1904. 3

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον

Προσκαλεῖται ὁ ἀγνώστου διαμονῆς τυγχάνων Ἀθανάσιος Ἰωαννίδης, σακχαροπλάστης, ὑπήκοος ἕλλην, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον τετάρτην καὶ ὥραν 9ην τῆς πρωΐας εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν 21 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Ταχυδρόμου» δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, τρὶς ἐπαναληφθησομένης, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης Α. Ἰωαννίδου ἐπὶ ἀποδόσει προικός· ἄλλως ἐν περιπτώσει μὴ ἐμφανίσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἄνω δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 13 ἀπριλίου 1904. 3

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Μιτυλήνης Κύριλλος

ὁ α' Γραμματεὺς

Π. Δ. Νικολόπουλος

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—19

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 15 ΜΑΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Εἰδήσεις ἐξ ἐπαρχιῶν Μακεδονικῶν—Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα—Δηλώσεις - Ἐπιθεώρησις ξένων Ἐκκλησιῶν—Κρίσεις ξένου τύπου περὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος—Βιβλιοκρισία—Αἱ παρ' ἡμῖν ἐπιστημονικαὶ σπουδαὶ ἐν Εὐρώπῃ κρινόμεναι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀκανόνιστοι ἱεροτελεστίαι. — Κατὰ τὴν χθεσινὴν αὐτῆς συνεδρίαν, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀκριβῶς ἀναμαθοῦσα τὰ ἐν τῇ σκήτῃ τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῇ ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς μονῆς Λαύρας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τολμηθέντα, περὶ ὧν ὁ ἀναγνώστης θέλει ἰδεῖ κατωτέρω, ἀπεφάσισε νὰ ἐκφράσῃ μομφὴν κατὰ τῶν ἐν γνώσει τῶν ἱερῶν κανόνων ἐπιτρεψάντων τὰς ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας ἱερουργίας, δηλουμένου ἅμα αὐτοῖς ὅτι ἐν ἐπαναλήψει ὁμοίων τολμημάτων τιμωρηθήσονται αὐστηρῶς. Ἐπίσης ἔπαινος ἐξεφράσθη τῇ ἱερᾷ μονῇ Λαύρας ἐπὶ τῇ νομοταγεῖ πολιτείᾳ αὐτῆς.

Αὐτοκρατορικὴ ἑορτή.—Χθὲς (14) τελουμένης ἐν τῇ αὐτοκρατ. ρωσσικῇ πρεσβείᾳ τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τῆς στέψεως τοῦ μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, αἱ προσρήσεις καὶ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου διεβιβάσθησαν τῷ ἐξ. πρεσβευτῇ τῆς Ρωσσίας κ. Ι. Ζηνοβιὲφ διὰ τοῦ πανοσιολ. Μ. πρωτοσυγκέλλου.

Μητρόπολις Σμύρνης.—Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, 9 μαΐου, οἱ ὀρθόδοξοι τῆς ἰωνικῆς μεγαλοπόλεως ἐπανηγύρισαν τὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ ἐν τῇ Ἄνῳ συνοικίᾳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Τὴν ἐπὶ τούτῳ θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος σὺν τῷ παρεπιδημοῦντι πανιερ. μητροπολίτῃ Γρεβενῶν κ. Ἀγαθαγγέλῳ καὶ τοῖς θεοφιλ. ἐπισκόποις Μοσχοννησίων κ. Νεοφύτῳ καὶ Ἐρυθρῶν κ. Ἰωακείμ.

Μητρόπολις Ἀγχιάλου.—Προχθὲς, τετάρτην, ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἀγχιάλου κ. Βασίλειος.

Μητρόπολις Μογλενῶν.—Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μογλενῶν κ. Ἰωαννικίῳ, αἰτησαμένῳ, ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἄδεια ἵνα ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ.

Μητρόπολις Στρωμνίτζης.—Ἀπὸ τῆς παρελθούσης δευτέρας διατρίβει, ἕνεκα λόγων ὑγείας, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Τιβεριουπόλεως καὶ Στρωμνίτζης κ. Γρηγόριος.

Μητρόπολις Καρπάθου καὶ Κάσσου.—Διαμείνας ἐπί τινας ἡμέρας ἐν Σμύρνῃ, ἀδείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Καρπάθου καὶ Κάσσου κ. Ἀγαθάγγελος ἀνεχώρησε τῇ 6 τρ. μηνὸς, ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

Ἀρχιγένεια Ἐκπαιδευτήρια.—Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον, ἐν τῇ σημερινῇ διοικητικῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ, λαβὸν ὑπ' ὄψιν πρότασιν τῶν δύο διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας σωμάτων, περὶ μεταβολῆς τοῦ 5 ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ τῶν Ἐκπαιδευτηρίων τούτων, ἰδίᾳ περὶ τοῦ προέδρου τῆς ἐνταῦθα ἐφορίας αὐτῶν, ὅστις ὡρίζετο ὅτι, λαμβανόμενος ἐκ τῶν κληρικῶν τοῦ Συμβουλίου μελῶν, ἔδει νὰ ἐκλέγηται ὑπ'αὐτοῦ, ἐτροποποίησεν αὐτὸ ἐν τῇ διατάξει ταύτῃ μόνον, ὁρίσαν ὅπως ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορίας τῶν Ἀρχιγενείων Ἐκπαιδευτηρίων λαμβάνηται ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν ἱερὰν Σύνοδον μητροπολιτῶν, ὑπ' αὐτῆς ἐκλεγόμενος. Εἰς τὴν ἐφορίαν ταύτην προσετέθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ὡς ἀντιπροσωπεύων αὐτὸ ὁ ἀξιότιμος κ. Μ. Πορτοκάλογλους· πρόεδρος δ' αὐτῆς διωρίσθη σήμερον ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντῖνος.

Ἐνοριακαὶ ἐκλογαί.—Κατὰ τὴν χθεσινὴν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπεκύρωσε τὰς ἐν ἐπανειλημμέναις ἐνοριακαῖς συνελεύσεσι καὶ κατὰ τὸν νέον αὐτῆς κανονισμὸν νομίμως διεξαχθείσας ἐκλογὰς τῶν ἐπιτρόπων καὶ ἐφόρων τῶν τε ναῶν καὶ σχολῶν τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Σταυροδρομίου.

Ἀβησσύνιοι προσκυνηταί.—Σήμερον ἐπεσκέψαντο τὴν Α.Θ.Π. ὁ ἀβησσύνιος στρατηγὸς Mechechia καὶ ὁ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡγούμενος τῶν Ἀβησσυνίων μεθ' ἑνὸς κληρικοῦ καὶ μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτῶν, ἀποτελουμένης ἐκ πέντε προσώπων, οἵτινες ἠσπάσαντο τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Π. καὶ ἐξῃτήσαντο τὰς εὐχὰς Αὐτῆς· ἠκροάσαντο δὲ καὶ τοῦ ἑσπερινοῦ, τιμητικῶς πάνυ ὁδηγηθέντες εἰς τὰ ἔναντι τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἡγεμονικὰ στασείδια.

Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον.—Αἰτήσει τῆς ἐφορίας τοῦ ἐν Πριγκήπῳ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ κατ' ἐκλογὴν αὐτῆς, ἀπελύθη τὸ νενομισμένον πατριαρχικὸν πιττάκιον πρὸς τὴν ἐρίτιμον κ. Σμαράγδαν Σεβαστοπούλου, ὅπως ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τῆς κοσμητρίας τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου καταστήματος, συνεργαζομένη, κατὰ τὰς σχετικὰς τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ διατάξεις μετὰ τῶν λοιπῶν τεσσάρων κοσμητριῶν, αἵτινες εἰσὶν αἱ ἐρίτιμοι δέσποιναι Ἀρτεμισία Νικολοπούλου, Ἑλένη Στ. Παντερμαλῆ καὶ Ὄλγα Φρ. Μεζίκη. Ἡ κ. Σεβαστοπούλου ἀντικαθιστᾷ τὴν παραιτησαμένην τὰ καθήκοντα κ. Ρωξάνην Φ. Φωτιάδου.

Προσφορὰ ὑπὲρ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ παθόντων.—Ὁ φιλόπονος διευθυντὴς τοῦ «Παιδικοῦ Κόσμου» κ. Ι. Σακελλαρίδης ἐμφανισθεὶς χθὲς εἰς τὴν Α. Θ. Π. ἐνεχείρισε 1630 γρόσια, ἔρανον συνδρομῶν τῶν μικρῶν συνδρομητῶν τοῦ περιοδικοῦ. Ἡ πρᾶξις αὕτη τῶν φιλοτίμων παίδων εἶναι ἀξία πολλῶν ἐπαίνων.

Ἰβηρικὸν Μετόχιον ἐν Μόσχᾳ.—Ἀνεχώρησε τῷ σαββάτῳ, μεταβαίνων δι' Ὀδησσοῦ εἰς Μόσχαν ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Σωφρόνιος Ἰβηρίτης, ἡγούμενος τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἰβηριτικοῦ μετοχίου τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Σωφρόνιος συνοδεύεται ὑπὸ τῶν ἰβηριτῶν πατέρων καὶ συνοδῶν αὐτοῦ, τῶν ἱερομονάχων Ἀθανασίου, Ἀνθίμου καὶ Δανιὴλ, τῶν διακόνων Γαβριὴλ καὶ Σεραφεὶμ καὶ τοῦ μοναχοῦ Στεφάνου.

Χειροτονία.—Τῇ 25ῃ παρελθόντος ἀπριλίου ἐγένετο ἐν τῷ ἐν Βαφεοχωρίῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας ἡ εἰς ἱερέα χειροτονία τοῦ τέως διακόνου τῆς κοινότητος ἱερολ. κ. Κωνσταντίνου Ε. Κεχαγιᾶ ἐπινεύσει τῆς Α. Θ. Π. Ὁ πρεσβύτερος κ. Κωνστ. Κεχαγιᾶς, ἀρχαῖος ἀπόφοιτος τῆς ἐν Βαλατᾷ Ἱερατικῆς Σχολῆς, ἐπεσπάσατο τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς κοινότητος Βαφεοχωρίου διὰ τὴν ἱεροπρεπῆ καὶ κοσμίαν πολιτείαν αὐτοῦ.

Ἐπέτειος ὀνόματος.—Τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Καστορίας Λέρου καὶ Καλύμνου, ὡς καὶ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ διατρίβοντος πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμ. κ. Γρηγορᾶ ἀγόντων τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτῶν ἑορτὴν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνεχάρη αὐτοῖς τηλεγραφικῶς. Ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη καὶ τῷ αὐθημερον ἑορτάζοντι πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ (τοῦ ἱεροσολυ-

μιτικοῦ θρόνου) Ἰορδάνου κ. Ἐπιφανίῳ. — Τῷ σαββάτῳ δὲ συνεχάρη τῷ τὴν ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἄγοντι πανιερ. ἀρχιεπισκόπῳ Νεαπόλεως κ. Ἀρσενίῳ, ἐν Χάλκῃ διαμένοντι.

Ἐπισκέψεις.—Τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπεσκέψαντο κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ι. Γρυπάρης, ὁ τέως ἡγεμὼν τῆς Σάμου κ. Ἀλέξ. Μαυρογένης|βέης, καὶ οἱ ἐρίτιμοι ὁμογενεῖς τραπεζῖται κκ. Λεωνίδας Ζαρίφης καὶ Εὐστάθιος Εὐγενίδης.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις—Ἐντολῇ τῆς Α.Θ. Π. ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος μεταβὰς τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ εἰς Νεοχώριον ἐπεσκέψατο τὸν τῇ προτεραίᾳ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπανακάμψαντα ἐρίτιμον τραπεζίτην κ. Εὐστάθιον Εὐγενίδην καὶ διηρμήνευσεν αὐτῷ τὰς πατριαρχικὰς προσρήσεις ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀφίξει αὐτοῦ.

Περιοδευταί.—Ἀπὸ τῆς παρελθούσης παρασκευῆς, ἀδείᾳ κανονικῇ, διατρίβει ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως κ. Ἀρσένιος, ἐπίτροπος τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἐφέσου ἐν Κυδωνίαις.

Ἱερὰ μονὴ Σινᾶ.—Κατ' ἐπιστολὰς ἐκ τῆς ἱερᾶς βασιλικῆς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς ταύτης, τῇ 23 παρελθόντος ἀπριλίου, γενομένης ἐν αὐτῇ τῆς πρώτης συνελεύσεως τῶν ἐκλογέων νέου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦς, ἀντὶ τοῦ ἐπιμείναντος εἰς τὴν παραίτησιν αὐτοῦ πανιερωτ. πρώην Σιναίου κ. Πορφυρίου, δύο διὰ τῶν ἔξωθεν ἀποσταλέντων ψηφοδελτίων ὑπεδείχθησαν ὑποψήφιοι, ὁ προϊστάμενος τῆς ἐν Παρισίοις ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος πανοσ. ἀρχιμ. κ. Πορφύριος Λογοθέτης, τυχὼν 3 ψήφων, καὶ ὁ ἐνταῦθα ἐπίτροπος τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ πανοσιολογ. πρωτοσύγκελλος κ. Δανιὴλ Σουλίδης, 5 λαβὼν ψήφους, ὃς καὶ ὑπέβαλε παραίτησιν ἀπὸ τῆς ὑποψηφιότητος. Οὕτω δ' ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Πορφύριος, ἀποδεξάμενος τὴν ἐκλογήν. Ὁ θεοφιλ. ὑποψήφιος, ἐν τῇ νήσῳ Ἁγίῳ Εὐστρατίῳ τῇ παρὰ τὴν Λῆμνον γεννηθεὶς, ἐσπούδασεν ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογ. Σχολῇ καὶ συμπληρώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ τῷ 1882, ὑπηρέτησεν ἔκτοτε ἐπὶ πολλὰ ἔτη τῇ μονῇ αὐτοῦ ὡς γραμματεύς.—Εἰς τὸν τέως Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦς κ. Πορφύριον Παυλίδην ἡ εὐαγὴς σιναϊτικὴ ἀδελφότης ὥρισε σύνταξιν ἐτησίαν ἐκ τριακοσίων ἀγγλικῶν λιρῶν, παραχωρήσασα ἅμα πρὸς ἀνάπαυσιν τὸ ἐν Χίῳ σιναϊτικὸν μετόχιον, ὅπως ἐν αὐτῷ διαμείνῃ ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἀνέτως συντηρούμενος.—Τὸν ἐνταῦθα δ' ἐπίτροπον αὐτῆς κ. Δανιὴλ Σουλίδην ἡ ἀδελφότης προήγαγεν εἰς ἀρχιμανδρίτην, γράψασα πρὸς τὴν Α. Θ. Π. καὶ παρακαλέσασα ὅπως ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης χειροθετήσῃ αὐτὸν, ὅπερ ἡ Α. Θ. Π. ἀπεδέξατο.

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. — Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου διὰ τὸ τεσσαρακοστὸν τέταρτον ἔτος αὐτοῦ ἐξελέγη κατὰ τὴν τῆς παρελθούσης κυριακῆς συνεδρίαν ὁ γυμνασιάρχης καὶ καθηγητὴς κ. Χρ. Χατζηχρήστου.

Σωματεῖα.—Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν τῆς παρ' ἡμῖν Μεσαιωνολογικῆς Ἑταιρίας, ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κοινοῦ γενομένην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐνεκρίθη ἵνα ἄρξηται προσεχῶς ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν ἀπὸ πολλοῦ τεθειμένων πρὸς διαλεύκανσιν προβλημάτων, προτασσομένου (ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δευτέρας) τοῦ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ οὐ Δαμιανοῦ τινος πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἑπομένων δὲ τῶν λοιπῶν.—Παρεγράφη τὸ περὶ Μουσικῆς ἱστορικὸν πρόβλημα, θεωρηθὲν ὡς ἔξω τοῦ κύκλου τῶν ἑλληνικῆς καταγωγῆς καλῶν τεχνῶν·—καὶ ἀνετέθη ἡ ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις Ἰατροσοφίου τινὸς καὶ Βροντολογίου βυζαντινοῦ τῷ ἑλλογ. ἰατρῷ κ. Ν. Βασιλειάδῃ.

Ἐπιστημονικαὶ ἀποστολαί.—Χθὲς ὁ πρό τινων ἡμερῶν ἀφικόμενος εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἰάπων διδάκτωρ κ. Σιοῦτα Ἴτο ἐπεσκέψατο τὸ πατριαρχ. τυπογραφεῖον, εἶτα δὲ τὸν βυζαντινὸν ναὸν Μαγουλωτίσσης καὶ τὸ ἁγίασμα τῶν Βλαχερνῶν καὶ τὰ πέριξ λείψανα τῶν βυζαντινῶν οἰκοδομῶν, ἐπισκεψάμενος ἤδη παλαιά τινα τεμένη. Ὁ διδάκτωρ Ἴτο μελετᾷ, κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν Τόκιο τῆς Ἰαπωνίας πανεπιστημίου, πάντα τὰ μνημεῖα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς καὶ τῶν διακοσμητικῶν τεχνῶν.

Ἐκκλησία Ρωσσίας.

Ἡ ἁγιωτάτη διοικοῦσα Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ρωσσιῶν πὐχαρίστησε δι' ἐπιστολῆς τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν φροντίδα, ἣν κατέβαλε πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ ψευδεπισκόπου Στεφάνου Οὐσβόλσκη, δηλώσασα

ἅμα ὅτι τὴν πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν τὴν διασαφοῦσαν τὰ κατ' αὐτὸν ἀπέστειλε τῷ ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξῳ ρώσσῳ ἐπισκόπῳ Ἀλεούτης, ὅπως δι' αὐτοῦ καταστῇ γνωστὴ τοῖς ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξοις, οὓς ὁ ψευδεπίσκοπος ἐζήτει ν' ἀπατήσῃ.

Ἅγιον Ὄρος.—Διαμείναντες ἐπί τινας ἡμέρας, ἕνεκεν ὑποθέσεων τῶν ἱερῶν αὐτῶν μονῶν, ἀπῆλθον εἰς Ἅγιον Ὄρος ὁ ὁσιολογ. γέρων κ. Διονύσιος Βατοπεδινὸς τῇ δευτέρᾳ, καὶ Ἱερεμίας Σταυρονικητηνὸς, διάκονος, τῇ τετάρτῃ – Πρὸ δύο δὲ σχεδὸν ἑβδομάδων ἀφικόμενος ἐνταῦθα διὰ λόγους ὑγιείας, ὁ ἐκ τῶν προεχόντων πατέρων τῆς ἱερᾶς μονῆς μεγίστης Λαύρας πανοσιώτ· προηγούμενος κ. Δωρόθεος Λαυριώτης ἀνεχώρησεν ἐγκαίρως εἰς Βενετίαν ὅπως συμβουλευθῇ καὶ τοὺς ἐκεῖ ἰατρούς.

Ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἐπιστέλλονται ἡμῖν (8 μαΐου):

«Ἔκπληξιν ἐνεποίησεν ἡμῖν οὐ μικρὰν τὸ τολμηθὲν ἐν τῇ ἱερᾷ ρωμουνικῇ σκήτῃ τοῦ τιμίου Προδρόμου κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν σωτηρίων παθῶν. Ὁ ἐνταῦθα ὡς προσκυνητὴς ἰδιωτικῶς παραγενόμενος σεβασμ. μητροπολίτης πρώην Οὐγκροβλαχίας κ. Γεννάδιος ἐπεθύμησε νὰ διέλθῃ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην ἑβδομάδα καὶ τὴν διακαινήσιμον ἐν μέσῳ τῶν ὁμογενῶν αὐτῷ καλογήρων τῆς σκήτης ταύτης· καὶ τοῦτο μὲν οὐδὲν ἐνέχει τὸ παράτυπον, καίτοι ὁ ρωμοῦνος ἀρχιερεὺς ἦλθε στερούμενος τῆς ἀπαιτουμένης συστατικῆς ἐκ μέρους τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου γραφῆς· ἀλλὰ, ἐξαπίνης, πρὸς ἑσπέραν τῆς 20 μαρτίου, σαββάτου τοῦ Λαζάρου, ὁ δικαίως τῆς σκήτης ταύτης, ὑποκειμένης, ὡς γνωστόν, τῇ ἱερᾷ μονῇ τῆς Μεγίστης Λαύρας ὁσιώτατος ἱερομόναχος κ. Ἀντίπας ἀγγέλλει πρὸς τὴν κυρίαρχον μονὴν ἐγγράφως ὅτι «ὁ πρώην μητροπολίτης τῆς Ρουμανίας κ. Γεννάδιος ἦλθεν εἰς Ἅγιον Ὄρος νὰ ἑορτάσῃ τὸ πάσχα καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἠναγκασμένος νὰ ἱερουργήσῃ» ζητεῖ τὴν εὐλογίαν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τῆς Λαύρας δηλαδή. Εἰς τὴν ἐξ ἐφόδου παράξενον ταύτην αἴτησιν, ἥτις ἠδύνατο νὰ γένηται καὶ τηλεγραφικῶς καὶ ἐγγράφως πρὸ ἡμερῶν πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὑπὸ τοῦ ἐν Ἄθῳ προσκυνητοῦ καὶ τῆς σκήτης, ἡ ἱερὰ μονὴ Λαύρας ἀπήντησεν ἀμέσως ὅτι ἡ πρὸς χορήγησιν ἀδειῶν τοιούτων ἱερουργίας ἁρμοδία ἀρχὴ ἐστὶν ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, οὐχὶ δ' ἡ μονὴ Λαύρας, οὔτε ἡ ἱερὰ Κοινότης. Ἀλλὰ δευτέρα τῆς σκήτης ἐπιστολὴ τὴν ἰδίαν ἑσπέραν ἀποστελλομένη καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ τῆς ἀγρυπνίας τῆς κυριακῆς τῶν βαΐων ἔρχεται νὰ διαφωτίσῃ κρυψινόως τὴν Λαύραν ὅτι ὁ σεβασμιώτατος Γεννάδιος ἔχει πατριαρχικὴν ἄδειαν ἀπὸ τοῦ 1901 (!!) καὶ παρατίθησι τὸν ἀριθμὸν τῆς ἀδείας (7384) "ἀπὸ προπέρυσι εἰς τὴν πρώτην περιοδείαν αὐτοῦ, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη διὰ ἑκ νέου πατριαρχικὴν ἄδειαν,,. Οἱ προϊστάμενοι τῆς Μ. Λαύρας ἀπαντῶντες ἀμέσως ἐβεβαίωσαν τὸν τόσῳ ράγδην ἐν μεσονυκτίοις ὥραις ἐπιστέλλοντα κ. Ἀντίπαν. ὅτι γινώσκουσι τὸ τοιοῦτο κάλλιον τῶν τῆς ὑποτελοῦς ρουμουνικῆς σκήτης, ἀλλ' ἡ ἄδεια ἐχορηγήθη διὰ τὴν πρώτην περιοδείαν τοῦ κ. Γεννάδιου, ὅστις ἔκτοτε διέμενεν ἔξω τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τοῦ κλίματος τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἑπομένως ἀνάγκη νὰ ζητηθῇ ἡ πατριαρχικὴ ἄδεια. Τὴν ἀνάγκην δὲ ταύτην ἐγίνωσκε καὶ ὁ πρώην πρόεδρος τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Ἐκκλησίας, ζητῶν νῦν, κατὰ κανόνας ἀγνώστους ἡμῖν, ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν πατριαρχικὴν ἄδειαν διὰ τῆς ἀδείας τῆς Λαύρας καὶ τῆς εὐλογίας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, ἣν ἐθεώρει, καθὰ βλέπομεν, ἀπαρκίτητον. Καὶ ἐν τούτοις καὶ τὴν εὐλογίαν ταύτην αὐτός τε καὶ οἱ μοναχοὶ τῆς σκήτης ἔκριναν οὐχὶ ἀναγκαίαν, καίπερ ὄντες ὀρθόδοξοι πάντες καὶ κανονικὴν ἀρχὴν πνευματικὴν ἔχοντες τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Καὶ οὕτω, καθὼς ἐγγράφως ἡ ἱερὰ μονὴ Λαύρας, ἐπὶ τῷ τολμήματι θορυβηθεῖσα, ἔγραψε τῇ 27 ἀπριλίου πρὸς τὴν Κοινότητα, τὰ διατρέξαντα λεπτομερῶς ἀναγγείλασα, ἔμαθεν, ἐξετάσασα τὸν δικαῖον κ. Ἀντίπαν, ὅτι ὁ πρώην Οὐγκροβλαχίας ἐλειτούργησε τῇ κυριακῇ τῶν Βαΐων, τὴν Μ. πέμπτην καὶ τὸ Πάσχα. Ταῦτα ἐγένοντο χωρὶς πατριαρχικῆς ἀδείας, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς κυριάρχου μονῆς καὶ παρὰ τὰς ἀδελφικὰς αὐτῆς ὑπομνήσεις ὅτι ἔδει νὰ τηρήσῃ ἡ ὑποτελὴς ὀρθόδοξος ρουμανικὴ σκήτη τούς τε κανόνας καὶ τὰ νόμιμα καὶ θέσμια τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐξ ἀγνοίας τοῦ κανονικοῦ δικαίου τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐγένοντο ταῦτα, ἢ παρανόησίς τις παρενεβλήθη, ἢ ἐκ προθεσεως ὀλιγωρία κανονικῶν διατάξεων καὶ θεσμῶν παλαιφάτων, πάντα ἀξιοτμώρητα θεωροῦνται καὶ πάντοτε ἡ Ἐκκλησία ἀπεδοκίμασε, τὴν πρέπουσαν ἐπὶ τῶν παραβατῶν ποινὴν ἐξενεγκοῦσα».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ

Πρὸς διαφώτισιν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, τῶν τε ὁμογενῶν καὶ τῶν ξένων τῶν τὰ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονούντων, καθιστῶμεν ἀπὸ σήμερον γνωστοὺς ἀριθμούς τινας ἀκριβεστάτους περί τε σχολείων ἐν ἐπαρχίαις τισὶ τῆς Μακε-

δονίας διατηρουμένων ὑπὸ ξένης προπαγάνδας καὶ θεραπείας δῆθεν ἑτέρων ἀναγκῶν ἢ σωματικῶν ἢ πνευματικῶν, ὡς καὶ περὶ τῶν ὑπερόγκων χρηματικῶν ποσῶν τῶν δαπανωμένων ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ρουμανίας πρὸς διάσπασιν τῆς μεταξὺ χριστιανῶν ὀρθοδόξων γαλήνης.

Τὸ σημείωμα τῶν ἐξοδευομένων χρημάτων ἀπεσπάσθη μὲν ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ρουμανικοῦ ὑπουργείου διὰ τὸ ἔτος 1904, κατέστη δὲ γνωστὸν προηγουμένως διὰ τῆς «Ἐπισήμου Ἐφημερίδος» τῆς Ρουμανίας. Οἱ παραταττόμενοι ἀριθμοί, ἀκριβεῖς ὄντες, αὐθεντικοί, ἀναμφισβήτητοι, λαλοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν εὐγλώττως, τὸ δὲ σύνολον τῶν τοιούτων στατιστικῶν εἰδήσεων ἐπαρκῶς θέλει διαφωτίσει τοὺς διχοστασίας σπείροντας ἐν μέσῳ ὀρθοδόξων ἡσύχως βιούντων ὅτι μάτην κοπιῶσι, σκορπίζοντες μέγα ποσὸν χρημάτων ὑπὲρ ἀποτελέσματος οὐτιδανοῦ.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΕΛΑΓΩΝΕΙΑΣ

Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Πελαγωνείας **οὐδαμοῦ** γίνεται χρῆσις τῆς βλαχικῆς ἐν τοῖς ναοῖς.

Βλαχόφωνοι **Κοινότητες** ὑπάρχουσι πέντε 1) ἐν τῷ Μοναστηρίῳ· 2) ἐν τῷ Μεγαρόβῳ· 3) ἐν τῷ Τυρνόβῳ· 4) ἐν τῇ Νιζοπόλει· καὶ 5) ἐν τῷ Περλεπὲ ἐν μέρει βλαχόφωνος καὶ βουλγαρόφωνος.

Βλαχόφωνος ὅταν λέγωμεν, ἐννοοῦμεν ὅτι αἱ γραῖαι γυναῖκες λαλοῦσιν ἐν τοῖς οἴκοις των τὸ βλαχικὸν λεγόμενον ἰδίωμα, ὅπερ εἶναι κρᾶμα ἑλληνο-βλαχο-τουρκικὸν, ἐπικρατοῦντος κατὰ τὰ $^3/_4$ τοῦ ἑλληνικοῦ μετὰ βλαχικῶν καταλήξεων· πάντες οἱ ἄνδρες ὁμιλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν, συναλλάσσονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ, καὶ γράφουσι τὰ λογιστικὰ βιβλία των ἑλληνιστί· ἀναγκάζονται δὲ ὑπὸ τῶν μητέρων καὶ πενθερῶν των νὰ ὁμιλῶσιν οἴκοι τὸ βλαχικὸν ἰδίωμα. Πάντες οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι ὁμιλοῦσι, διασκεδάζουσι (καὶ τραγῳδοῦσιν ἐσχάτως) ἑλληνιστὶ, διδαχθέντες ἐπ' ἐκκλησίας τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἧς ἡ ἔλλειψις παρέχει ὅπλα τοῖς προπαγανδισταῖς νὰ ἀρνῶνται τῷ λαῷ τὴν ἔνδοξον καταγωγήν των καὶ ν' ἀναφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὸν δακορωμουνισμόν.

Ὡς πρὸς τὰς ρουμουνικὰς σχολὰς ἐφαρμόζεται τὸ «ᾤδινεν ὄρος καὶ ἔτεκεν μῦν»: Ἐν **Μοναστηρίῳ** ἐν τῷ γυμνασίῳ, τῷ παρθεναγωγείῳ, καὶ ταῖς δημοτικαῖς ἀρρένων καὶ θηλέων σχολαῖς φοιτῶσιν ἐν ὅλῳ περὶ τοὺς 140, ἄρρενες καὶ θήλεις, ἐξ ὧν 3 μόνον μαθηταὶ καὶ 7 μαθήτριαι εἰσὶν ἐκ Μοναστηρίου· οἱ λοιποὶ συνελέγησαν ἐκ τῶν ἀγυιῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Διδάσκαλοι δὲ τῶν ἀνωτέρω σχολῶν ὑπάρχουσι 13 καὶ διδασκάλισσαι 18.

Ἐν Νιζοπόλει· διδάσκαλοι δύο, διδασκάλισσα 1, μαθητευόμενοι ἄρρενες καὶ θήλεις 40.

Ἐν Μεγαρόβῳ διδάσκαλοι 3, διδασκάλισσα 1, μαθηταὶ 23, μαθήτριαι 15.

Ἐν Τυρνόβῳ διδάσκαλοι 2, διδασκάλισσα 1, μαθηταὶ 16, μαθήτριαι 10.

Πέρυσιν ἐμαθήτευον πλείονες· ἐλπίζεται δὲ οὕτως ἡ ἀποσύνθεσις αὐτῶν θείᾳ χάριτι.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΡΕΣΠΩΝ καὶ ΑΧΡΙΔΩΝ

α') **Ἐν Κρουσόβῳ** ὑπάρχει ἰδιαιτέρα τῶν ρουμούνων ἐκκλησία, ἐν ᾗ ἱερουργεῖ ρουμουνιστὶ ὁ ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸ ἀρκετῶν ἐτῶν καθαιρεθεὶς Σωτήριος Ματσούλης. Τὰ δὲ ρουμουνικὰ σχολεῖα ἀριθμοῦσι διδασκάλους ὀκτὼ καὶ διδασκομένους ἀμφοτέρων τῶν φύλων περὶ τοὺς 190. Πρὸ τριῶν ἐτῶν καὶ τὰ σχολεῖα ἦταν τελειότερον κατηρτισμένα καὶ οἱ διδάσκαλοι πλειότεροι.

β') **Ἐν Μηλοβίστῃ,** ἀποκλεισθέντων, βεζυρικῇ διαταγῇ, τῶν ρουμούνων ἀπὸ πάσης συμμετοχῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ ἔκτοτε ἡ θεία λειτουργία τελεῖται κατὰ τὰ ἀνέκαθεν νενομισμένα μόνον ἑλληνιστὶ ὑπάρχει ἀρρεναγωγεῖον καὶ νηπιοπαρθεναγωγεῖον ἀτελῶς λειτουργοῦντα.

γ') **Ἐν Γομπεσίῳ,** τελουμένης τῆς λειτουργίας ἐν τῇ μιᾷ καὶ μόνῃ ἐκκλησίᾳ ἐκ περιτροπῆς ὑπό τε τῶν ἑλλήνων ἱερέων καὶ τῶν ρωμουνιζόντων, ἀπὸ μὲν τοῦ δεξιοῦ χοροῦ γίνεται χρῆσις τῆς ἑλληνικῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ τῆς βλαχικῆς γλώσσης διαρκῶς. Τὸ δὲ ἀρρεναγωγεῖον καὶ νηπιοπαρθεναγωγεῖον τῶν βλάχων εἰσὶ πολλῷ ὑποδεέστερα τῶν ἡμετέρων σχολῶν.

δ') **Ἐν Ἀχρίδι,** ἐν μὲν τῇ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων ἐκκλησίᾳ κειμένῃ ἐντῇ συνοικίᾳ Βαρόσῃ γίνεται ἀποκλειστικῶς χρῆσις μόνον τῆς ἑλληνικῆς, ἐν δὲ τῇ τοῦ ἁγίου Γεωργίου κειμένῃ ἐν τῇ βλαχικῇ, ἐπιλεγομένῃ συνοικίᾳ, ἡ μὲν θεία λειτουργία τελεῖται ἑλληνιστὶ, οἱ δὲ χοροὶ ψάλλουσιν ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν βλαχιστὶ, δι' ὃ ἡ διαρκὴς

ἔρις· καὶ τὰ σχολεῖα αὐτῶν κακῶς καὶ ἀτελῶς εἰσὶ κατηρτισμένα.

ε') **Ἐν Ρέσνῃ,** ἐπικρατούσης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τὰ ρουμανικὰ σχολεῖα λίαν ἀτελῶς ἐργάζονται.

ς') Ἐν τοῖς λοιποῖς βλαχοφώνοις χωρίοις, **Πισοδερίῳ, Ἄνω Μπελίτσῃ** κ αὶ **κάτω Μπελίτσῃ** ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γλῶσσα εἶνε ἡ ἑλληνική. Σχολεῖα δὲ ρουμουνικὰ μέχρι τοῦδε δὲν συνεστήθησαν, καίτοι οἱ ρουμοῦνοι ἐπανειλημμένως ἀγωνίζονται πολλὰ δαπανῶντες πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἑαυτῶν σκοποῦ.

Ποσὸν ἀποστελλόμενον ἐκ Ρουμανίας

Ἐν τῇ περιφερείᾳ **Σκόδρας** τῆς βορείας Ἠπείρου 22,430 φρ. διὰ μισθοὺς καὶ ἐνοίκια 12 σχολῶν, 16 διδασκάλων, 6 διδασκαλισσῶν, 6 ἱερέων καὶ 7 ψαλτῶν.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ **Μοναστηρίου** 72,280 φρ. διὰ μισθοὺς καὶ ἐνοίκια 29 σχολῶν, 44 διδασκάλων, 26 διδασκαλισσῶν, 12 ἱερέων, 1 διακόνου, 11 ψαλτῶν, 1 πρωτοψάλτου καὶ 9 οἰκοτρόφων.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ **Ἰωαννίνων** 26,890 φρ. διὰ 27 σχολὰς, 25 διδασκάλους, 13 διδασκαλίσσας, 5 ἱερεῖς, 3 ψάλτας καὶ 5 οἰκοτρόφους.

Ἐν τῇ περιφερείᾳ **Θεσσαλονίκης** 49,680 φρ. διὰ 28 σχολὰς, 34 διδασκάλους, 21 διδασκαλίσσας, 34 ἱερεῖς, 10 ψάλτας καὶ 1 οἰκότροφον.

Λύκειον **Μοναστηρίου** 58,276 φρ. Ἐπαγγελματικὴ σχολὴ τῶν θηλέων ἐν Μοναστηρίῳ 26,500 φράγκα. —Ἐμπορικὴ Σχολὴ **Θεσσαλονίκης** 36,195 φράγκα.—Ἐμπορικὴ Σχολὴ **Ἰωαννίνων** 24,260 φράγκα. —Σχολαὶ τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων ἐν **Σόφιᾳ** 17,240 φρ. Σχολὴ ἐν **Τουρτουκάϊ** 6,150 φράγκα. **Ὑποτροφία** μαθητῶν ἀποστελλομένων εἰς Τουρκίαν 12,808 φράγκα. **Ἰατρικὴ βοήθεια** ἐν Μοναστηρίῳ 3,040 φράγκα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἐκδίδοντες τὴν ἀπολυθεῖσαν ἄρτι, κατ' ἀπόφκσιν τοῦ σεβαστοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, πρὸς τοὺς διαχειριζομένους ἱερὰ χρήματα ἐγκύκλιον τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, συνιστῶμεν τὴν μελέτην αὐτῆς εἰς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς, οἵτινες ἢ διαχειρισθέντες κοινὰ χρήματα ναῶν καὶ σχολείων, ἢ τὸ δικαίωμα κεκτημένοι νὰ ἐκλεγῶσι διαχειρισταὶ, συμφρονοῦσιν ὅτι ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκρίβεια περὶ τὴν διαχείρισιν καὶ τὴν κατάστρωσιν κωδήκων λογιστικῶν ἀπὸ πολλῶν ἀπαλλάττει ζημιῶν καὶ καθιστᾷ πάντας πάσης οἱασδηποτοῦν μορφῆς ὑπερτέρους, προλαμβάνουσα ψυχρότητας, ἀντεγκλήσεις, ἔριδας καὶ δικαστάσεις ἐν μέσῳ κοινοτήτων εὖ ἠγμένων. Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως θέλομεν γράψει λεπτομερῶς ἐν προσεχεῖ φύλλῳ, σήμερον ἀρκούμενοι εἰς τὸ καταστῆσαι κοινοτέραν τὴν ἐγκύκλιον:

Τιμιώτατοι ἔφοροι καὶ ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Σχολῶν Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Καταστένου.

Ἀριθμ. πρωτοκ. 3211 / διεκπερ. 1920

Ἀναμφήριστόν ἐστιν ὅτι εἰς ἀπρόσκοπτον καὶ κανονικὴν λειτουργίαν τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῶν σχολῶν πρωτίστως καὶ ὡς μάλιστα συμβάλλεται ἡ τακτικὴ τῶν προσόδων αὐτῶν ὑπὸ τῶν εἰς τοῦτο τεταγμένων διαχείρισις. Καὶ λοιπὸν τὸ Ἔντιμον Διαρκὲς Ἐθν. Μικτὸν Συμβούλιον προνοοῦν καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἰδιαιτέρως περὶ αὐτοῦ διασκεφθὲν ἀπεφάσισεν ὅπως Α') αἱ κατ' ἐνορίαις ἐπιτροπαὶ καὶ ἐφορίαι κρατῶσιν ὑποχρεωτικῶς ἐν τῷ μέλλοντι, ἐπὶ ἀτομικῇ αὐτῶν εὐθύνῃ διὰ τὴν παράβλεψιν, διπλότυπα ἐπὶ ἁπασῶν τῶν εἰσπράξεων καὶ τῶν δαπανῶν, προμηθευόμεναι κατὰ προτίμησιν αὐτὰ ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου καὶ ταῦτα κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν προστάγουσαι εἴς τε τὴν ἐνοριακὴν ἐξελεγκτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, Β') τὸ μὲν, ἀναλυτικῶς καταχωρίζηται εἰς τὰ βιβλία τὸ εἶδος ἑκάστης δαπάνης ἀποφευγομένης τῆς γενικῆς λέξεως «ψιλὰ ἔξοδα», τὸ δὲ καὶ κρατῆται μετὰ πολλῆς τῆς σαφηνείας ἡ λεγομένη «ἀποθήκη τῶν κηρίων» σημειουμένων ἐν αὐτῇ λεπτομερῶς α') τοῦ εἴδους ἑκάστου κηροῦ, ἐὰν δηλ. οὗτος τυγχάνῃ ψιλὸς ἢ χονδρ's β') τοῦ ἐν τῷ ναῷ ἑκάστοτε περισυλλεγομένου καὶ μεταποιουμένου ἢ καὶ πωλουμένου ποσοῦ γ') τῆς πρὸς χρῆσιν ἐν τῷ ναῷ καταναλισκομένης ποσότητος καὶ δ') τοῦ ἐν τῷ παγκαρίῳ χονδρικῶς ἢ λιανικῶς ἑκάστοτε πωλουμενου, Γ') κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν ὑποβάληται εἰς τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐξελεγκτικὸν γραφεῖον ἐνυπόγραφος τριῶν μηνῶν ἰσολογισμὸς τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐφορίας καὶ τῆς ἐπιτροπῆς ἐξηγμένος ἐκ τῶν καθαρῶν βιβλίων, Δ') ἐπεδὴ μεταξὺ τῶν ὡρισμένων εἰσοδημάτων τῶν σχολῶν συγκαταλέγεται καὶ ποσόν τι προερχόμενον πάντοτε ἐξ ἐκτάκτων τινῶν εὐεργετικῶν μέσων, κρατῆται ἐν τῷ μέλλοντι παρὰ τῶν ἐφόρων λεπτομερὴς καὶ ἀναλυτικὸς λογαριασμὸς τοῦ κονδυλίου τούτου, ὑποδεικνυομένου ἔνθεν μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκτετυπωμένων καὶ διανεμομένων εἰσιτηρίων καὶ γραμματίων, ἔνθεν δὲ τοῦ τῶν μὴ διατεθέντων ἢ καὶ ὀφειλομένων καὶ προσάγονται κατὰ τὴν ἐξέλεγξιν ἅπασαι αἱ σχετικαὶ ἀναλυτικαὶ ἀποδείξεις τούτων ὡς καὶ τὰ γενόμενα ἐπὶ τούτῳ ἔξοδα καὶ Ε') παραδίδωνται ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπων ἅμα τῇ ἀποχωρήσει αὐτῶν ἐκ τῶν ἐπιτροπικῶν καθηκόντων τοῖς διαδόχοις δι' ἐνυπογράφου καταλόγου ἅπασαι αἱ τυχὸν ἀποδείξεις καὶ τὰ λοιπὰ ἀρχεῖα τῆς ἐκκλησίας καὶ μὴ συμπεριλαμβάνωνται ὑπ' αὐτῶν μηδὲ καταλιμπάνωνται τῇδε κἀκεῖσε ἐρριμμένα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐξ ἀποφάσεως αὐστηρᾶς καὶ καθιστώσης ὑμᾶς ἀτομικῶς ὑπευθύ-

νους ἀπέναντι τῶν ἁρμοδίων διὰ πᾶσαν ἀθέτησιν τῶν ἀνωτέρω. Εἶητε δὲ ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Μαΐου 1904.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ἐγνώσθη τῇ προϊσταμένῃ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ ὅτι ἀπάτῃ καὶ δόλῳ ζητηθεῖσα ἐλήφθη ἄδεια γάμου Γεωργίου τινὸς τοὐπίκλην Στράντζαλη καὶ Ἀσπασίας Στρατῆ, πολιτῶν ἑλλήνων, τελεσθέντος ἐν Γαλατᾷ. Καταβάλλονται ἐνέργειαι πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν οἱῳδήτινι τρόπῳ τελεσθέντων καὶ τιμωρίαν τῶν συμβαλόντων εἰς τὸ ἀθεμιτούργημα εἴ γε ἀποδειχθήσεται τοιοῦτόν τι γενόμενον.

Πατριαρχ. Κεντρ. Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπὴ

Φέρεται εἰς γνῶσιν τῶν συγγραφέων καὶ ἐκδοτῶν διδακτικῶν βιβλίων ὅτι κατ' ἀπόφασιν ληφθεῖσαν ἐσχάτως ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὀφείλουσιν οὗτοι ἵνα μέχρι τῆς 1ης προσεχοῦς μηνὸς ἰουλίου ὑποβάλωσιν ἀνυπερθέτως τὰ οἰκεῖα αὐτῶν βιβλία πρὸς ἔγκρισιν καὶ καταχώρισιν ἐν τῷ νέῳ καταλόγῳ τῶν ἐγκεκριμένων τοιούτων, ἐκδοθησομένῳ ἀφεύκτως τῇ 1 προσεχοῦς αὐγούστου. Ὑπομιμνήσκεται δὲ τοῖς ἐνδιαφερομένοις α') ὅτι τὰ βιβλία αὐτῶν δέον ἵνα ὦσιν ἔντυπα καὶ ὑποβάλλωνται εἰς διπλοῦν δι' ἰδιαιτέρας δι' ἕκαστον αἰτήσεως πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα· β') ὅτι οὐδὲν βιβλίον γενήσεται δεκτὸν μὴ φέρον τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ φέρον ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τὴν φράσιν «ἐγκρίσει τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς»· γ') τὰ μετὰ τὴν λῆξιν, τῆς ὡς ἄνω, ἄνευ περαιτέρω παρατάσεως, ὁριζομένης προθεσμίας ἀποστελλόμενα βιβλία, μὴ λαμβανόμενα ὑπ' ὄψιν, ἀναβάλλονται πρὸς μελέτην διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος· καὶ δ') τὰ ὑποβαλλόμενα βιβλία δέον ἵνα ὦσι πλήρη καὶ ἀκέραια κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ δεδεμένα, τὰ δὲ εἰς τεύχη διηρημένα δέον ἵνα προσάγωνται ἀπ' ἀρχῆς κατὰ σειρὰν πρὸς ἔγκρισιν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 3 μαΐου 1904

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἀπω Ἀνατολή

Ἡ κατάστασις τῶν ἐν Ἰαπωνίᾳ, Κορέᾳ καὶ Μαντζουρίᾳ καθολικῶν ἱεραποστολῶν ἦν λίαν εὐάρεστος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐχθροπραξιῶν. Γνωστὸν ὅτι ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις χώραις κηρύττεται τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὑπὸ 200 ἱερέων τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου τῶν διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἱεραποστολῶν. Ἡ Ἰαπωνία ἀριθμεῖ νῦν 60,000 καθολικῶν, ἔχουσα τέσσαρας ἐπισκοπικὰς ἕδρας ἤτοι ἐν Τοκίῳ, Ναγασάκῃ, Ὀζάκᾳ καὶ Χακοδάτῃ. Ἡ Κορέα ἀριθμεῖ 32000 χριστιανῶν, αἱ δὲ δύο ἐν Μαντζουρίᾳ ἀποστολικαὶ ὑποεπισκοπαὶ 30,000 καθολικῶν.

Ἐκκλησία Ρώμης

Ἡ Α. Ἁγιότης ὁ πάπας Πῖος ὁ Ι' ἐξακολουθεῖ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ περὶ μεταρρυθμίσεων ποιμαντορικῶν. Ὁ καρδινάλιος πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ ἤρξατο ἐπισκεπτόμενος τὰς ἐκκλησίας πασῶν τῶν ἐνοριῶν τῆς Ρώμης, ἔξαρχοι δὲ παπικοὶ ἐστάλησαν εἰς πάσας τὰς ἐπισκοπικὰς ἕδρας τῆς Ἰταλίας. Ὁ πάπας ἐπεράτωσε ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὸ σχέδιον, καθ' ὃ δέον νὰ γένηται ἡ ἐπιθεώρησις καὶ ἐπίσκεψις τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἡ Καθολικὴ Διεύθυνσις μεταδίδωσι τὰς ἑξῆς πληροφορίας περὶ τοῦ ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καθολικισμοῦ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν βασιλείῳ τούτῳ βιούντων καθολικῶν ἀνέρχεται, λέγει, εἰς δέκα καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια, ὧν 5,300,000 περιλαμβάνει τὸ Ἡνωμένον βασίλειον (δηλ. 1,500,000 ζῶσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, 514,000 ἐν Σκωτίᾳ καὶ 3,310,028 ἐν Ἰρλανδίᾳ). Ὁ Καναδᾶς περιέχει 2 ἑκατομμύρια, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῶν καθολικῶν μένει ἐν Αὐστραλίᾳ, Ἰνδίαις, καὶ ἄλλαις ἀποικίαις.—Τό γε νῦν δύο μόνον ἄγγλοι τὴν καταγωγὴν ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἱερῷ συνεδρίῳ, τουτέστιν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Armagh κ. Λὸγκ, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Σίδνεϋ κ. Μοράν. Προτείνεται ἤδη τῇ Α. Ἁγ. τῷ πάπᾳ ὅπως ἀναβιβάσῃ τὸν ἀριθμὸν εἰς ἓξ καρδιναλίους γνώστας τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης.

Ἡ ἀποστολικὴ ἱεραρχία σύγκειται : ἐξ 29 ἀρχιεπισκόπων (1 ἐν Ἀγγλίᾳ, 2 ἐν Σκωτίᾳ, 4 ἐν Ἰρλανδίᾳ, 7 ἐν Ἀσίᾳ, 9 ἐν Ἀμερικῇ, 5 ἐν Αὐστραλίᾳ, καὶ 1 ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ)·—104 ἱερέων (15 ἐν Ἀγγλίᾳ, 4 ἐν Σκωτίᾳ, 23 ἐν Ἰρλανδίᾳ, 2 ἐν ταῖς ἐν Εὐρώπῃ ἀγγλικαῖς κτήσεσι, 21 ἐν Ἀσίᾳ, 2 ἐν Ἀφρικῇ, 21 ἐν Ἀμερικῇ, 13 ἐν Αὐστραλίᾳ, καὶ 3 ἐν Νέᾳ Ζηλανδίᾳ)·—30 ἀποστολικῶν ἐπιτρόπων (1 ἐν Εὐρώπῃ, 8 ἐν Ἀσίᾳ, 10 ἐν Ἀφρικῇ, 7 ἐν Ἀμερικῇ, καὶ 3 ἐν Αὐστραλίᾳ)· κα,

—11 προέδρων ἀποστολικῶν (5 ἐν Ἀσίᾳ, 5 ἐν Ἀφρικῇ, καὶ 1 ἐν Ἀμερικῇ)=ἤτοι ἐν ὅλῳ 174.

Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία.

Ἐκ τῆς λογοδοσίας, ἣν ἔναγχος ἐξέδωκεν ὁ αἰδεσ. Burnside, καταφαίνεται ὅτι αἱ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας προσφοραὶ κατὰ τὸ λῆξαν τὸ Πάσχα τοῦ 1903 ἔτος ἀνήρχοντο εἰς τὰ ἑξῆς σπουδαιότατα ποσά.

Διὰ τοὺς ἱεραποστόλους τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ λιρ. ἀγ. 559.779.10.9—διὰ τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἱεραποστόλους 767.335.11.5—διὰ παιδαγωγίαν καὶ διδασκαλίαν 124.737.1.9.—διὰ τὴν διατροφὴν καὶ βοήθειαν τοῦ κλήρου 227.172.19.8—δι' ἔργα φιλανθρωπικὰ 543.101.17.7

Τὸ ὅλον λ.'Αγ. 2,222,127.6.2. Διὰ τὸν ἐνοριακὸν κλῆρον 855,330.1.1.—Διὰ τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν 1,183,491.1.3—δι' ἐνοριακὰ ἔργα 3.846.887.6.3. — ἐν γένει 5.885.708.8.7. — Τὸ ὅλον 8.107.835.14.9

Αἱ τοῦ προηγουμένου ἔτους ἀνήρχοντο εἰς 8. 217.316.5.5.

— Τῇ 21 ἑωρτάσθη ἡ 13 ἑκατονταετηρὶς τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Μελλίτου, ὡς ἐπισκόπου Λονδίνου, μετὰ μεγαλοπρεπείας. Ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐν Λονδίνῳ τὴν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντορβερίας σὺν δεκαοκτὼ ἐπισκόποις.

— Ἡ τῷ 1901 ὀνομασθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐκ 5 ἐπισκόπων, 5 πρεσβυτέρων καὶ 5 λαϊκῶν πρὸς σύσκεψιν περὶ μεταβολῆς τοῦ ὀνόματος τῆς «Ἐπισκοπικῆς προτεσταντικῆς Ἐκκλησίας» τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνεπέρανεν ὅτι πρὸς τὸ παρὸν οὐ συμφέρει μεταβολή τις τῆς ὀνομασίας.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΞΕΝΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἡ ἐπιχωρία γαλλικὴ συνάδελφος «Σταμπούλ» ἔν τινι τῶν τελευταίων φύλλων αὐτῆς, ὑπ' ἀριθμὸν 111, ὑπὸ τὸν τίτλον «ἓν ἄρθρον τοῦ **Εἰκονογραφημένου Κόσμου** περὶ τοῦ Φαναρίου» γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ἐπανειλημμένως πρὸς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Σταμπούλ» ἐποιησάμεθα εὔφημον μνείαν τοῦ ρωμαϊκοῦ τούτου περιοδικοῦ, ὅπερ διευθύνεται μετὰ πολλῆς δεξιότητος ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Μὰκ Σβίννεϊ.

Ἐπὶ τῆς προμετωπίδος τοῦ τελευταίου ἀριθμοῦ αὐτοῦ ἀναγινώσκομεν ἄρθρον παρέχον δαψιλῶς ἐπίσημα ἔγγραφα περὶ Φαναρίου. Ἡ μελέτη αὕτη ὀφειλομένη εἰς τὸν κάλαμον τοῦ ἡμετέρου διαπρεποῦς συνεργάτου, τοῦ σεβασμίου πατρὸς Παλμιέρη, κοσμεῖται ὑπὸ πολυαρίθμων εἰκόνων, αἵτινες προστίδουσιν εἰς τὸ κείμενον ὑπερβάλλουσαν χάριν. Προτάσσεται γενικὴ ἄποψις τοῦ Φαναρίου ἐπιστεφομένη διὰ τοῦ κτιρίου τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, εἶτα τοῦ Κερατίου κόλπου μετὰ πανοράματος τῶν δύο ὀχθῶν, τοῦ πατριαρχικοῦ παλατίου, καὶ ἐν τέλει ὑπάρχει εἰκὼν φωτογραφικὴ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ πατριάρχου Ἰωακείμ Γ', «πατριάρχου σπανίας μορφώσεως, ἀκραδάντου καὶ σταθεροῦ εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, εὖ εἰδότος τὴν ἀποστολήν αὐτοῦ καὶ ὑποστηριζομένου ὑπὸ τῆς πλειονότητος τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ».

«Ὁ πατριάρχης οὗτος, λέγει ὁ «Κόσμος» ἀναπαριστᾷ κατὰ τὴν φυσιογνωμίαν χαρακτῆρα ἀσκητοῦ τινος τῶν ἀρχαίων τύπων. Αἱ ἐμβριθεῖς γραμμαὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ὁ μακρὸς λευκὸς αὐτοῦ πώγων προσδίδουσιν αὐτῷ ἱεραρχικὸν μεγαλεῖον. Τὰ μακρὰ ἔτη, ἅτινα διῆλθεν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ὁ ἁρωματικὸς ἀὴρ τῶν ὀρέων τούτων ἐμπεποτισμένων ἐξ εὐωδιῶν, προερχόμενος ἐκ τοῦ πελάγους, κατέστησαν αὐτόν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ αὖθις νέον. Λίαν ἀβρόφρων πρὸς τοὺς ξένους, δέχεται αὐτοὺς πάρεσυτα ἄνευ ματαίων χρονοτριβῶν καὶ συχνῶν ἐκλιπαρήσεων· ὁμιλεῖ βραδέως, εὐκρινῶς ἀπαγγέλλων τὰς συλλαβάς. Γινώσκει τὴν γαλλικὴν, τὴν γερμανικὴν καὶ τὴν ρωμουνικὴν, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐπισκέψεσι προτιμᾷ πρὸ παντὸς τὴν ἑλληνικὴν, ἥτις ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ κτᾶται κλασικὴν ἡδύτητα καὶ ἐπιμεμελημένην γλαφυρότητα. Τυγχάνει δὲ ζηλωτὴς τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ γλώσσης».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ*

Ἐξ ἱκανῶν ἐγγράφων, ἃ τύποις ἐξέδωκε διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ὁ ὁσιολογιώτατος κ. Ἀλέξ. Ε. Λαυριώτης, ἦν δυνατόν, λόγου χάριν, ἵνα συμπληρωθῶσι χάσματά τινα ἐν οἷς γράφει περὶ **Λαύρας** ὁ τῶν ἁγιορειτικῶν πολιτευμάτων καὶ πραγμάτων ἀμερόληπτος ἐξιχνευτὴς κ. Κοσμᾶς, καθῆκον ἔχων ὅπως

συνέχεια ἀπὸ σελ 183 – 186.

ἐκτείνῃ καὶ περὶ τῆς παλαιφάτου μονῆς ταύτης τὸν λόγον, ὡς ἐξέτεινεν αὐτὸν καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὰ λεγόμενα χρυσόβουλλα τοῦ τε Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ τῶν Πορφυρογεννήτων αὐταδέλφων Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου τὰ περὶ δωρημάτων τινῶν καὶ ταλάντων καὶ ναῶν ἀνακτορικοῦ τρούλλου γράφοντα («Ἀληθείας» τόμ. ΙΒ', σελ. 39 καὶ 46), ἐὰν παραδράμωμεν καὶ τὰ κυροῦντα τὰ προνόμια καὶ δίκαια τὰ χορηγηθέντα τῇ μονῇ Λαύρας ὑπὸ τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν βασιλέων, δυνάμεθα 'να σημειώσωμεν περὶ τῶν κτημάτων τῆς μονῆς ὅτι τὰ ἐν Λήμνῳ μονύδρια τοῦ Κονδέος, Ἅγιος Ἀθανάσιος, Πκναγία Κακκαβιώτισσα, «Ἅγιος Κήρυκος ὁ ἔγγιστα τοῦ Γομάτου καὶ ἡ Πκναγία τοῦ Γομάτου, καὶ ὁ Σωτὴρ εἰς τὸ Κότζινον» καί τινα ἕτερα ἔκπαλαι δεσποζόμενα ὑπ' αὐτῆς ἐπεκυρώθησαν ὡς ἀναπόσπαστα κτήματα διὰ γραμμάτων τοῦ πατριάρχου Μητροφάνους τῷ 1565 καὶ τοῦ Τιμοθέου τῷ 1615 καὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως τῷ 1632 («Ἀληθείας» ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 321 καὶ 347). Ὁ τὰ γράμματα τῶν πατριαρχῶν ἐκδιδοὺς πατὴρ Ἀλέξανδρος ἐσημείωσεν αὐτόθι (σελ. 335) καὶ ὅτι τὸ κοινοβιακὸν πολίτευμα τῆς μονῆς διετηρήθη μέχρι τοῦ 1763, εἰ καὶ—εἰρήσθω ἐν παρόδῳ—ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 1764 ἀναφέρεται ἡγούμενος Ἀβακούμ. (Recueil des inscriptions chrétiennes du mont Athos, ὑπὸ G. Millet, S. Pargoire καὶ L. Petit, ἐν ἀριθμῷ 405)· καὶ ἡ μὲν παρέκβασις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν φίλον Ἀλέξανδρον Λαυριώτην, ἀλλὰ δύναται 'να δείξῃ ὅτι καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν ἔγγραφα ἐπίσημα πρὸς μελέτην ἔχοντες ἀπατώμεθα ἐὰν μὴ συνδυάσωμεν ἔγγραφα ἐπίσημα πρὸς ἰδιωτικὰ καὶ πρὸς ἐπιγραφάς· οὕτω καὶ περὶ κοινοβιωτικοῦ πολιτεύματος ἐξέδωκεν ἐν τῇ «Ἀληθείᾳ» ὁ λαυριώτης πατὴρ τὰ τοῦ Ἱερεμίου Β' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης ἀπὸ ἰουνίου καὶ σεπτεμβρίου τοῦ 1574 (σελ. 363 καὶ 356) καὶ κατ' ἐκεῖνα βεβαίως ὡρίσθη καὶ παρὰ τῷ κ. Κοσμᾷ τὸ ἔτος τῆς εἰς τὸ κοινοβιακὸν πολίτευμα πάλιν ἐπανόδου τῆς μονῆς, ἀλλ' ἠγνόουν ἆρά γε οἱ λόγιμοι τῶν λαυριωτῶν ὅτι τῷ 1564 σημειοῦται ἡγούμενός τις Ἄνθιμος ἤ τις ἕτερος; (Recueil ἀριθ. 412). Τοῦτο δ' ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ λεγομένου πύργου τοῦ Τζιμισκῆ, ἣν ἐγίνωσκον βεβαίως· διότι περὶ τῶν δύο χειρογράφων τῶν ἀναφερόντων τῷ 1566 Ἰγνάτιον ἡγούμενον (ἀριθμ. 373) πάντες ἐστὶ προσδόκιμον 'να μὴ ἔχωσι γνῶσιν.—Ἐκ τῆς ἐν Γ' τόμῳ τῆς «Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης» τοῦ κ. Κ. Ν. Σάθ περιλήψεως ἐγγράφων τῶν ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» ἤθελε γνωσθῇ ἐπίσης ἡ τῇ Λαύρᾳ προσάρτησις τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλῳ ἀνεγερθέντος ὑπὸ ὁκτὼ ἰδιωτῶν μονυδρίου Μιχαὴλ Συνναΐδων τοῦ ὁμολογητοῦ, οὗ τὴν προσάρτησιν ἐπεκύρωσε κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1630 ὁ πατριάρχης Κύριλλος ὁ Λούκαρις (Μεσ. Βιβλ. Γ', σελ. 567). Αὐτόθεν μανθάνομεν ὅτι ὁ πατριάρχης Ἰωαννίκιος Β' ὁ Λίνδιος ἐπεκύρωσε τὴν ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Νεοφύτου τῆς Ἀδριανουπόλεως παραχώρησιν τῇ μονῇ τῆς Λαύρας τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου διὰ σιγιλλίου κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1653, βεβαιωθέντος καὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Παρθενίου Δ' τοῦ Μογιλάλου κατὰ ἰούλιον τοῦ 1657 (τόμ. Γ' σ. 588 καὶ 594).

Περὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ Λαύρας ἔργων τοῦ μητροπολίτου Σερρῶν Γενναδίου ἔγραψα ἐν τῷ «Φάρῳ τῆς Ἀνατολῆς». Περὶ δὲ τῶν πραγμάτων τῆς παλαιφάτου σκήτης τῆς **Ἁγίας Ἄννης,** πλὴν τῆς διαθήκης Ἰακώβου Τρικκνᾶ ἡγουμένου τῆς Λαύρας τῷ 1363 καὶ ἣν ἔσχον βάσιν τοῦ πολιτεύματος αὐτῶν οἱ ἁγιαννῖται μοναχοί, ἠδύνατο 'να γραφῇ καί τι πλέον· διότι τὸ πολίτευμα τὸ παρ' αὐτοῖς ἐν χρήσει ὂν ἐχρησίμευσε καί τισιν ἑτέραις σκήταις· καὶ ὁ μὲν Τρικανᾶς ἄλλοθέν ἐστί μο γνωστὸς καθὸ μαρτυρίαν ἀπαιτηθεὶς ἐν ἁγιορειτικῇ τιν ὑποθέσει κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 1350, ὡς ἐν οἰκείῳ χώρῳ γενήσεται λόγος. Καλὸς (ὄνομα κύριον) Τρικανᾶς ὑπογράφεται «διάκονος καὶ σακκελίου τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας καὶ σκευοφύλαξ τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου» κατὰ νοέμβριον τοῦ 1334 (Miklosich καὶ Mueller Acta Patr. τόμ. Α', σελ. 300 καὶ 569), εἰς τὸν Τρικανᾶν δὲ τοῦτον δύο πέμπει Θεόδουλος ὁ μοναχὸς ἐπιστολὰς ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Νήφωνος ἢ κατόπι (Θεοδούλου Ἐπιστολαὶ παρὰ Migne, τόμ. ΡΜΕ', στ. 412—6), ἀλλ' ἡ πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Ἰάκωβον μοναχοὺς ὑποτύπωσις ἢ διαθήκη καλὸν 'να ἐκδοθῇ, καλὸν δὲ 'ν' ἀναγνωσθῶσι καὶ τἀὐτ' ἐμοῦ γραφέντα ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ «Φάρῳ», ὅπως προστεθῶσι μὲν τὰ λείποντα, ἐπανορθωθῇ δὲ τὸ λεγόμενον ἴσως οὐ κατ' ἀλήθειαν. Ἐν τῇ οἰκοδομῇ τοῦ κυριακοῦ τῆς σκήτης ταύτης ἀναφέρεται ἔτος τὸ 1745, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι τῶν ἀριθμῶν ἐναλλαγή τις (45 ἀντὶ 54) ἐγένετο· διότι τὸ περὶ τῆς ἔριδος τῶν κολλυβάδων ἔργον τοῦ Ἀθανασίου Παρίου δίδωσιν ἡμῖν τὸ ἔτος, ὃ καὶ ἐν τῷ «Ἀθωνί» μου ἀνέγραψα. Ἐν γένει δὲ οὐχὶ πολλὰς εἰδήσεις ἀναγράφει ὁ φιλοπονώτατος συγγραφεὺς περὶ τῶν ὑπὸ τὴν μονὴν Λαύρας σκητῶν, περὶ ὧν γράψας ὅσα ἔγραψα δὶς ἐν λόγῳ περὶ Ἁγίου Ὄρους καλὸν 'να πεισθῶ μετὰ εἰκοσαετίαν ὅτι τοὺς χρόνους ὀρθῶς καὶ οὐ σφαλερῶς ἠρίθμησα καὶ τὰ ἔγγραφα, ὅσα εἶδον, ὀρθότερον ἢ οὐ μετέγραψα. Ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων ἐγγράφων ἔδει 'να ἐκτεθῇ καὶ ὁ περὶ Βατοπεδίου λόγος.

Ἔδει δὲ 'ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ κατὰ τὸ 1898 ὑπὸ τοῦ

καθηγητοῦ Regel ἐκδεδομένα ἐν Πετρουπόλει Χρυσόβουλλα καὶ Γράμματα **Βατοπεδίου,** οὐχὶ χάριν τῶν κτημάτων τῆς μονῆς, ἧς τὴν ἐπ' αὐτῶν δεσποτείαν κυροῦσιν οἱ αὐτοκράτορες Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος (ἰουνίῳ 1292 καὶ ἰουλίῳ 1301), οὔτε χάριν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Προδρόμου τῆς Πέτρας, τοῦ ἐν τῇ πόλει Βερροίας ἐγερθέντος (ὑπὸ Θεοδώρου Σκαντηνοῦ), οὔτε τοῦ ἐν Λήμνῳ μονυδρίου τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐγερθέντος ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Νήφωνος (ἰουνίῳ 1324 καὶ μαΐῳ 1329), ἀλλὰ χάριν αὐτῆς τῆς μονῆς, ἧς τὴν οἰκονομικὴν κακοδαιμονίαν μανθάνομεν ἀπὸ τοῦ κατὰ μάϊον τοῦ 1346 ἀπολυθέντος ὑπὸ Στεφάνου Δουσὰν βασιλέως τῆς Σερβίας χρυσοβούλλου, δωρησαμένου αὐτῇ τὸ ἐν Καλαμαρίᾳ χωρίον Ἅγιον Μάμαντα· ἐκ τούτου δὲ τοῦ αὐθεντικοῦ γράμματος ἤθελεν ἀποδειχθῇ καὶ ὅτι οὐκ ἔρρωται ἡ καλογηρικὴ παράδοσις ὅτι ἡ Καλαμαρία ἀπεκλήθη οὕτως ἀπὸ τῆς τοῦ πορθητοῦ Μωάμεθ μητρυιᾶς Καλῆς Μάρως (Καλὴ Μαρία). Σπουδαιοτάτη δὲ διὰ τὴν ἱστορίαν οὐχὶ τοῦ Βατοπαιδίου μόνον, ἀλλὰ τῶν μεγάλων μονῶν πασῶν, ἦν ἡ μνεία τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου (Β') τοῦ Παλαιολόγου (σεπτεμβρίῳ 1356), ὁρίζοντος «εἶναι τὸ καράβιον τῆς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς ἐλεύθερον κομμερκίου». Ἀλλ' ἐπίσης ἔδει ἵνα σημειωθῇ ὅτι καὶ Μανουὴλ ὁ Παλαιολόγος (αὐγούστῳ 1414) προσεπεκύρωσε τὴν τῇ μονῇ Βατοπεδίου προσάρτησιν τοῦ ἐν Λήμνῳ ἀφιερωθέντος αὐτῇ ὑπό τινος Ἀθανασίου μοναχοῦ βασιλικοῦ ζευγηλατείου τοῦ Χαούλη. Ὃ δὲ ἔδει ἵνα μὴ παραλειφθῇ ἔστι τὸ σπουδαιότατον (φεβρουαρίῳ 1407) χρυσόβουλλον Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις, ἀγγέλλων τὰ δημόσια ἔργα, οἷς ἐπεχείρησεν ἐν Κασσανδρείᾳ, ὡς καὶ τὴν τομὴν τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Προκύλακος, δι' ἧς καὶ «νῆσον τὴν ἤπειρον εἰργάσατο», ἀφιεροῖ τὴν αὐτόθεν δεκατείαν εἰς ἓξ μονάς, ὅπως ἀνὰ πᾶν ἕκτον ἔτος αὐτὴν νέμωνται αἱ μοναὶ Λαύρας, Βατοπεδίου, Ξηροποτάμου, Ἁγίου Παύλου αἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, Προδρόμου ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ Παντοκράτορος ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐπειδὴ δὲ παρὰ τῷ πατρὶ Κοτμᾷ σημειοῦται διὰ τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸ χρυσόβουλλον (λατινιστὶ γεγραμμένον) Ἀλφόνσου Ε' (1456) βασιλέως Ἀραγωνίας, ἐπάγοντος πρόστιμον βαρύτατον κατὰ τῶν πειρατῶν τῶν τολμησάντων βλάψαι τὴν μονήν, ἡ τῶν παρὰ Regel ἐγγράφων ἀνάγνωσις ἤθελε προσθῇ μίαν εἴδησιν ἔτι, σπουδαίαν ἐπίσης, τῇ ἐν γένει ἱστορίᾳ τῆς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς· τὴν κατὰ σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1439 ἔκδοσιν γράμματος τοῦ πάπα Ρώμης Εὐγενίου παρέχοντος ἄφεσιν ἁμαρτιῶν τοῖς προσκυνηταῖς τῆς μονῆς ταύτης. Ἀλλ' ἴσως εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς οἰκονομικῆς τοῦ Βατοπεδίου κακοδαιμονίας ἤθελε θεωρηθῇ συμβολή τις ἡ ἐξέτασις τοῦ γράμματος Ἰωάσαφ Ἀργυροπούλου τοῦ μητροπολίτου Θεσσαλονίκης μετὰ τεσσάρων ἐπισκόπων αὐτοῦ βεβαιοῦντος τὴν εἰς τὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μονὴν τῶν Βλατέων δωρεὰν τῶν ἐν τῇ πόλει Βερροίας κτημάτων, ἃ τῷ 1569 Θεοφάνης ὁ Βερροίας μητροπολίτης, ὁ τοὐπίκλην Μαλάκης, ἠγόρασεν ἀπὸ τῆς τοῦ Βατοπεδίου μονῆς, ὁρίσας ὅπως ἡ μονὴ Βλατέων χορηγῇ μετὰ θάνατον αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ φυλακῇ Βερροίας καθ' ἡμέραν ἀνὰ «μισὸν ἄσπρον» (Π. Ν. Παπαγεωργίου ἐν Byzant. Zeitschrift, τόμ. Η', σελ. 410—411). Εἰς δὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ κοινοβιακοῦ πολιτεύματος τοῦ Βατοπεδίου εἰδήσεις τινὲς ἔχρηζον ἐπιβεβαιώσεως· οὕτω γράφεται παρὰ Κοσμᾷ μὲν ὅτι τῷ «1541 ὁρᾶται κοινόβιος»· παρὰ Μ. Γεδεὼν δὲ ὅτι «τῷ 1557 ἐγένετο κοινόβιον» (Ἄθως· σελ. 167), κατὰ μαρτυρίαν παρισηνοῦ χειρογράφου, εἰς ὃ καὶ παραπέμπω· ἐν τῇ σελίδι 186 τῆς «Χερσονήσου» οὐδεμίαν βλέπομεν περὶ τοῦ ἔτους 1541 παραπομπήν· ἑπομένως δικαιοῦταί τις ἵνα μὴ παράσχῃ προσοχὴν εἰς εἴδησιν ἁμάρτυρον. Καίτοι δ' εἰσὶ γνωστὰ τὰ τῶν φίλων διδακτόρων Π. Παπαγεωργίου καὶ Γ. Ρέγελ ἔργα, παρελείφθησαν αἱ εἰδήσεις αὗται, χρήσιμοι οὖσαι, ἐνῷ δυνατὸν ἦν ἴσως τὸ παραλιπεῖν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς μονῆς τὴν διαφορὰν πρὸς τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐν Δράμᾳ μονῆς Κοσινίτζης, καθ' ἣν ἐδικαιώθησαν οἱ βατοπεδινοὶ κατὰ μάϊον τοῦ 1395, διετάχθησαν δ' οἱ τῆς Κοσινίτζης ἵνα «καταχαλάσωσι χωρίς τινος ὅλως προφάσεως» τὸν ὑδρόμυλον, ὃν, παρὰ γνώμην τοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου, κατεσκεύασαν περὶ τὸν Πάνακα ποταμόν, ἀργὸν καὶ ἀπρόσοδον καταστήσαντες τὸν ὑδρόμυλον τῶν βατοπεδινῶν· ἑτέρα τις ὑπόθεσις καὶ αὕτη περὶ ὑδρομύλου, ἀνήκοντος εἴς τινα Σοφίαν ἐκ Μελενίκου, ἐξεδικάσθη συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου συγχρόνως ἐκείνῃ καὶ αὕτη, καταδικασθέντων τῶν τοῦ Βατοπεδίου μοναχῶν (Acta Patr. Β', σελ. 240 καὶ 246). Τῶν πατριαρχικῶν δὲ τούτων ἐγγράφων μνησθεὶς πρέπει ἵνα σημειώσω ὅτι τῷ 1392 κατὰ ἰούνιον ἀναφέρεται (τόμ. Β', σελ. 217) μητροπολίτης τις Μακάριος ἡγούμενος τῆς τῶν **Ἰβήρων** μονῆς· εἰ δ' ἡ μονὴ αὕτη εἶχεν ἡγούμενον ἀρχιερέα καὶ πόθεν ἠρύετο τὸ δικαίωμα ἄγνωστον μὲν ἐμοί, δέον δὲ ἵνα ἐρευνηθῇ, ἵνα μάθωμεν κατὰ πόσον τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως εἶχε δικαίωμα ἵνα χορηγῇ καὶ τὰς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονὰς ἀρχιερεῦσι πενομένοις, ὡς δείκνυται πράττον κατὰ τὴν ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα, καὶ πῶς ὠνόμαζεν ἆρά γε τοὺς ἐπὶ τούτῳ χειροτονουμένους, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐχειροτόνει ἐπίσκοπον, ἤτοι ἐπὶ τῷ ὀνό-

ματι μονῆς· οὕτω γινώσκομεν μητροπολίτην «Εἰρηνουπόλεως καὶ Βατοπαιδίου» τὸν ἐξ Ἐφέσου Γρηγόριον Πατάραν, ὑπὸ τὰ τῶν δύο τούτων ἐπισκοπῶν γνωριζόμενον ὀνόματα (Σοφοκλέους Οἰκονόμου Βίος Γρηγορίου Εἰρηνουπόλεως καὶ Βατοπαιδίου· ἐν Ἀθήναις, 1860, ὅπου βλ. σημειώσ. σελίδων 30—2 καὶ 51), καθὰ καὶ τὸ ἐπιτύμβιον ἐπιγράφει τοῦτον· διότι τοὺς ἐν μετοχίοις τοῦ Βατοπεδίου δικτελοῦντας ἡγουμένους ἠδύνατο 'να τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία διαφερόντως, εἰς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα προάγουσα, τοὐλάχ στον κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑκατονταετηρίδα, καθὼς ἐτίμησε τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Μολδαυίᾳ Ρακετόσας Ἰάκωβον, μητροπολίτην Τραϊανουπόλεως ἀναδείξασα· ἐγένετο δ' οὗτος εὐεργέτης καὶ οἱονεὶ κτίτωρ τοῦ ἐν Βατοπεδίῳ νοσοκομείου (Σοφ. Οἰκονόμου ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 44 σημ.).

Ταῦτα γράφονται πρὸς συμπλήρωσιν μὲν ὧν ἐγράφηταν περὶ μονῶν, ἐπ' ἐλπίδι δ' ὅτι λόγιοι μοναχοὶ θέλοντες ἐν μέλλοντι 'να γράψωσι περὶ Ἁγίου Ὄρους εὐαρεστηθήσονται 'να λάβωσιν ὑπ' ὄψιν, ἐπανορθοῦντες ἢ συμπληροῦντες τὰ προσθήκης ἐν μοίρᾳ γραφόμενα· καὶ διὰ τοῦτο νῦν ἐπιβάλλεταί μοι ἡ τῆς μετὰ χεῖρας διατριβῆς ἐπέκτασις, χρησιμοποιηθησομένης ποτὲ δίκην παρερτήματος τῶν ἐν «Ἄθωνί» μου καὶ ἐν «Φάρῳ τῆς Ἀνατολῆς» γραφέντων, ἵνα τὰ τρία μέρη κατὰ τὸ δυνατὸν γένωνται σύνολον ἱστορικῶν εἰδήσεων, ἀφορωσῶν εἰς τὴν ἁγιώνυμον τῆς Ἀκτῆς χορσόνησον, ἣ φερώνυμόν ἐστι τὸ περισπούδαστον βιβλίον τοῦ πατρὸς Κοσμᾶ.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς πρέπει νὰ προστεθῇ ὁ λόγος περὶ τοῦ μετοχίου τῆς Κομιτίσσης, ὅπερ ἀντικείμενον ἔριδος ἐγένετο μεταξὺ ἰβηριτῶν καὶ χελανδαρηνῶν· καὶ τοῦτο μὲν ἀπαντήσομεν ἐν οἰκείῳ χώρῳ· νῦν δὲ καθίστημι γνωστὸν ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη διήκεσε τρεῖς σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας!!! Τῷ 1486 ὁ πατριάρχης Συμεὼν ὁ Τραπεζούντιος ἐξέδωκεν ἀπόφασιν κυροῦσαν τὰ δίκαια τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς ἐπὶ τοῦ μετοχίου Κομιτίσσης ἐναντίον τῶν ἀξιώσεων τῶν χιλανδαρινῶν. Μεγάλη συνέλευσις ἁγιορειτῶν, γενομένη ἐν τῷ ναῷ τοῦ πρωτάτου ἐν Καρεαῖς, ἐπεκύρωσε τὰ δίκαια ταῦτα τῶν ἰβηριτῶν, καὶ ἀπόφασιν αὐτῆς ἐβεβαίωσεν ὁ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει διατρίβων πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Κύριλλος ὁ Λούκαρις. Ἴσως πρὸ τοῦ 1615, Τιμόθεος δὲ ὁ πατριάρχης (πρὸ τοῦ 1620) τὰς ἀποφάσεις ταύτας τὰς ἁγιορειτικὰς ἐπικυρώσας ἀνεγνώρισε τὰ τῶν ἰβηριτῶν δίκαια, ἃ καὶ μετὰ ταῦτα καὶ ἕτεροι πατριάρχαι, μὴ κατονομαζόμενοι μέν, ἀκμάσαντες δὲ μετὰ τὴν ΙΖ' ἑκατονταετηρίδα πιθανῶς. Ἐὰν ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἰδιάζῃ τῇ ἱστορίᾳ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων, ἀλλ' ἀνάγεται καὶ εἰς τὴν τοῦ **Χελανδαρίου**, περὶ ἧς καλλίστας εἰδήσεις ἡμῖν χορηγεῖ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Κοσμᾶ. Εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Χελανδαρίου ἀνήκει καὶ ἡ εἴδησις ὅτι Νεόφυτος ὁ πατριάρχης, ἐν ἀρχαῖς τοῦ 1793, ἀπέστειλε, κατ' αἴτησιν αὐτῶν, τοῖς ἐκ τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ κατελθοῦσι παριστρίοις κοζάκοις τοῖς ἐκ τοῖς ὀρθοδοξίας ἀπεσχισμένοις, ἐκ τοῦ Χελανδαρίου μετακεμψάμενος, ὡς εἰδήμονας τῆς γλώσσης αὐτῶν, δύο ἱερεῖς, ὧν τὸν ἕνα προεχειρίσατο ἀρχιμανδρίτην, δοὺς αὐτοῖς καὶ βασιλικὸν ὁρισμόν, ἐπὶ διδασκαλίᾳ τῶν ὀρθῶν δογμάτων (Μακραίου Ὑπομνήματα ἐκκλησ. ἱστορίας· παρὰ Σάθᾳ· Μεσαιων. Βιβλ. Γ', σελ. 332).

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τοῦ **Διονυσίου** μονῆς ἀνήκει ἡ εἴδησις ὅτι πυρκαϊὰ κατέστρεψεν αὐτὴν τῇ 25 ὀκτωβρίου 1543, καθὰ μανθάνει ἡμᾶς σημείωσίς τις ἐν φύλλῳ 154 κειμένη τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 192 χειρογράφου τοῦ Κουτλουμουσίου· καταστροφὴν ὑπὸ πυρκαϊᾶς ἀναφέρει μὲν ὁ πατὴρ Κοσμᾶς, ἀλλὰ τῆς 25 νοεμβρίου 1535, ἐφ' ὅσον δ' οὐδεμίαν βλέπομεν παραπομπὴν δικαιούμεθα 'να πιστεύωμεν εἰς τὸ κουτλουμουσιανὸν χειρόγραφον.

Περὶ τῆς τοῦ **Κουτλουμουσίου** μονῆς ὀλίγα λέγονται, καίτοι ἐξ ὧν ἐν χειρογράφοις τισὶ σώζονται σποράδην περὶ τῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἱερῶν μονῶν πολλὰς εἰδήσεις δύναται 'ν' ἀρυσθῇ ὁ φιλίστωρ. Τοιαῦτά τινα σημειώματα συνέλεξα κατὰ τὰς τελευταίας ἐπισκέψεις μου, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ Ἄθω βιβλίου μου, τούτων δ' ἕν, τὸ εἰς τὸ Κουτλουμούσιον ἀναφερόμενον μεταφέρω ἐνταῦθα· ἔχον οὕτω.

«Ἡ μονὴ αὕτη, κειμένη κατὰ τὸ μέσον τῆς χερσονήσου τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους τοῦ Ἄθωνος, πρὸς τὴν βορειοανατολικὴν αὐτῆς πλευρὰν, εἰς τόπον ὡραῖον καὶ τερπνόν, ἐγγύτατα τοῦ καλουμένου πρωτάτου, ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος ρωμαίων Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς αὐτοῦ βασιλείας· τοὐτέστιν ἀπὸ κτίσεως μὲν κόσμου ,ςφγ' τῷ ἔτει, κατὰ τὴν χρονολογίαν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ αὐτοῦ χρυσοβούλλου, ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τῷ 1082 ἔτει. Πρῶτος δὲ οἰκιστὴς αὐτῆς ὑπῆρξεν ἱερομόναχός τις τὴν κλῆσιν Κάλλιστος, αἰδέσιμος καὶ ἐνάρετος καὶ ἡγιασμένος ἀνὴρ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ χρυσοβούλλου. Οὗτος κτίσας φρούριον μικρὸν, εἶτα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἀπελθὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν καὶ πόθον πρὸς αὐτὸν ἀνακαλύψας, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην, ἀνήγειρεν ὁλόκληρον τὴν εἰρημένην τοῦ Κουτλουμουσίου μονὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς φρικτῆς τοῦ Σωτῆρος Μεταμορφώσεως. Περὶ δὲ τοῦ ὀνόματος Κουτλουμοὺς, ἀφ' οὗ ἐσχη-

ματίσθη τὸ Κουτλουμούσιον, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι κατὰ διάλεκτον ἀραβικὴν, περσικὴν, ἢ τουρκικὴν εὐδκίμονα, μακάριον· οἱ δὲ νηστευτὴν, ἐγκρατῆ, ὀλιγοδίαιτον· καὶ ὅτι τὸ Κουτλουμοὺς ἦτο ἐπώνυμον τοῦ προρρηθέντος Καλλίστου. Ἀλλὰ τὸ χρυσόβουλλον λέγει ταφῶς «τοιγαροῦν ἐντέλλεται καὶ ἐπαφίητιν ἡ βασιλεία μου τῷ παρόντι καθηγητῇ καὶ ἱερομονάχῳ κὺρ Καλλίστῳ τὸ καλούμενον Κουτλουμοῦσι»· ἐξ οὗ δείκνυται ὅτι ἐννοεῖ τόπον τινὰ, τοιαύτην ἔχοντα ὀνομασίαν, ἴσως, τὸ ὑπὸ τοῦ Καλλίστου προκτισθὲν φρούριον καὶ ἐκ τῆς ἐπωνυμίας ἐκείνου οὕτως ὀνομασθέν».

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΑΙ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΙ ΚΡΙΝΟΜΕΝΑΙ ΕΝ ΕΥΡΩΠΗ

Αἱ «Ἐκκλησιαστικαὶ Εἰδήσεις», τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσσίας, ἐν τῷ τεύχει τῆς 28 μαρτίου 1904, ἐκδίδουσι τὴν ἑξῆς κρίσιν περὶ τῆς «Συμβολικῆς» τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς κ. Χ. Ἀνδρούτσου, ἧς παρατιθέμεθα μετάφρασιν.

«Ὁ κ. Χρῆστος Ἀνδροῦτσος, καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἶνε γνωστὸς ἐν Ἀνατολῇ ὡς αὐθεντικὸς θεολόγος καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἔχουσιν εὐρεῖαν διάδοσιν παρὰ τοῖς ἕλλησι. Οὐ πρὸ πολλοῦ κατεχώρισεν ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὀργάνῳ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως τῇ «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείᾳ» σειρὰν ἄρθρων περὶ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα παρήγαγον ἐντύπωσιν καὶ ἐν τῇ Δύσει, ἐν ᾗ ἐμελέτησε ταῦτα ὁ τύπος τῶν τε καθολικῶν καὶ τῶν διαμαρτυρομένων. Παρ' ἡμῖν (τοῖς ρώσσοις) ὅμως ὀλίγον τυγχάνει γνωστὴ ἡ σύγχρονος ἑλληνικὴ φιλολογία καὶ διὰ τοῦτο τείνομεν νὰ ὑποθέσωμεν αὐτὴν ὡς μὴ ὑφισταμένην ὅλως. Ἀλλ' ἡ «Συμβολικὴ» τοῦ καθηγητοῦ Ἀνδρούτσου ἀνασκευάζει λαμπρῶς τὴν ἄδικον ταύτην γνώμην, διότι αὕτη δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς αὐστηροτάτης κριτικῆς. Ὁ ἕλλην λόγιος, γνώστης ἀκριβὴς τῶν συμβολικῶν βιβλίων τῆς ἁγίας ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, γινώσκει καλῶς καὶ τὴν ξένην (γερμανικὴν) τῆς Συμβολικῆς φιλολογίαν καὶ οὐ μόνον σαφέστατα καὶ δικαίως ἐκτίθησι τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἀνασκευάζει, ὅπου ἀνάγκη, τὰς δόξας τῶν ἐρευνητῶν τῆς Δύσεως περὶ τὰ ζητήματα τῆς Συμβολικῆς. Μετὰ προεισαγωγικὰς περὶ Συμβολικῆς κρίσεις ὡς ἐπιστήμης, τῶν πηγῶν αὐτῆς τῆς μεθόδου καὶ ἱστορίας, ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει τὰ συμβολικὰ βιβλία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Δυτικῆς, τῶν λουθηρανῶν καὶ καλβινιστῶν, ἰδιαίτερον λόγον ποιούμενος περὶ τοῦ ἀποστολικοῦ συμβόλου, τοῦ τῆς Νικαίας καὶ τοῦ Ἀθανασιανοῦ. Τὸ δεύτερον μέρος ἀφιεροῖ εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν δογματικὰς διαφοράς· πραγματεύεται δ' ἐν αὐτῷ περὶ Ἐκκλησίας. θείας ἀποκαλύψεως, περὶ Θεοῦ, περὶ τῆς ἀρχεγόνου καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, περὶ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἀπολυτρώσεως, θείας χάριτος καὶ λατρείας, προσδιορίζων πανταχοῦ τὴν διαφορὰν τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κοινοτήτων τῶν διαμαρτυρομένων. Ἐν δὲ τῷ ἐπιλόγῳ καθορίζων τὸν θεμελιώδη χαρακτῆρα ἑκάστης Ἐκκλησίας, πειστικῶς διαγράφει τὴν ὑπεροχὴν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὑπὲρ τὰς ἄλλας, τὴν λατινικὴν καὶ τὴν τῶν διαμαρτυρομένων.

Τὸ βιβλίον τοῦ ἐν λόγῳ καθηγητοῦ, ὃν γεγραμμένον μετὰ πλήρους κατανοήσεως τῶν πραγμάτων καὶ βασίμου γνώσεως τῆς ἐν τῇ Δύσει φιλολογίας τῆς Συμβολικῆς, δέον νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν βιβλιοθήκην παντὸς θεολόγου γινώσκοντος τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν».

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο ληξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15
» τοῦ ἑνὸς τόμου μόνον » 8

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων ἐκκλησιαστικῶν, μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, εἰς τὴν τουρκικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—20

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 22 ΜΑΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Ἕνεκα τῆς χθὲς ἑορτῆς τῶν ἁγίων καὶ θεοστέπτων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἐκδίδεται σήμερον, σάββατον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ γραφόμενα τῶν ρουμανικῶν ἐφημερίδων — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως — Μνημοσύνων ἡμέραι — Ἐνδιαφέρουσαι σημειώσεις ἔκ τινος βιβλιολογίας.

ΤΑ ΓΡΑΦΟΜΕΝΑ ΤΩΝ ΡΟΥΜΑΝΙΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς ὅπως ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι φαίνονται μὴ ἐννοήσαντες οἵ τε συντάκται αὐτῶν καὶ οἱ τὴν ὕλην εἰς αὐτοὺς παρεχόμενοι τῆς κατασκευῆς εἰδήσεων καὶ διατριβῶν, ὧν μεταξὺ συναριθμοῦνται, δυστυχῶς, ἄνθρωποι καθῆκον ἔχοντες, ἕνεκα τῆς περιωπῆς αὐτῶν, ν' ἀποφαίνωνται ἄλλως ἢ ὡς αἱ ἐφημερίδες αὐτῶν ἀναγγέλλουσιν. Οὕτως, ἡ «Ἀλήθεια» τοῦ Βουκουρεστίου, ἀναγγέλλουσα τὰ γενόμενα κατὰ τὴν τῇ 9 μαΐου συνεδρίαν τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, μεταδίδωσι τὴν εἴδησιν ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς ἡμέρας ταύτης, δῆλα δὴ κυριακῆς — διότι συνέπιπτε κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡ ἐθνικὴ τῆς Ρουμανίας ἑορτὴ — συζητουμένης τῆς ἐπιστολῆς τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμεν. πατριάρχου, οὐδὲν τῶν μελῶν τῆς γενικῆς ταύτης συνελεύσεως, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος οἵ τε ἐπίσκοποι, μόνιμοι καὶ τιτουλάριοι, καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ὁ διευθυντὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθιδρυμάτων, οὐδὲν τῶν μελῶν — ἐπαναλαμβάνομεν — ἀπεδοκίμασε τὰς ἀντικανονικὰς ἐνεργείας τοῦ πανιερ. κ. Γενναδίου, πρώην Οὐγκροβλαχίας, τὰς ἀκανονίστους δῆλον οὖν ἱερουργίας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ τὰς ἀσυγγνώστους ἐπισκήψεις ἐν μέσῳ χριστιανῶν ὀρθοδόξων ἐν Μακεδονίᾳ, ζώντων ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀπό τινος ταρασσομένων ἕνεκα παρομοίων ἐπιδρομῶν ἀνθρώπων ἀνηκόντων εἰς τὴν αὐτὴν ἐθνικότητα, εἰς ἣν καὶ ὁ ἐπισκήψας κληρικός.

Οἱ συνεδριάζοντες, ἤτοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἐνετείλαντο, κατὰ τὴν «Ἀλήθειαν» (ἀριθμ. 5303) τῷ προέδρῳ τῆς συνελεύσεως σεβασμ. μητροπολίτῃ Οὐγκροβλαχίας κ. Ἰωσὴφ ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἐπιστολὴν ὅτι ὁ περιοδεύων οὕτως ἐπ' ἀθετήσει τῶν ἱερῶν κανόνων κ. Γεννάδιος ὡς ἀρχιερεὺς σχολάζων διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἱερᾶς ρουμανικῆς συνόδου καὶ καθὸ στερούμενος ἐπισκοπῆς, ὢν ἐλεύθερος ἐν

ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ (;) δύναται νὰ μεταβαίνῃ ἀκωλύτως ὅπου ἂν θέλῃ. Μετὰ τὴν παράξενον ταύτην ἀπόφασιν, ἡ γενικὴ συνέλευσις αὕτη τῆς 9 μαΐου ἐδήλωσεν ὅτι ἥκιστα δύναται ν' ἀποδοκιμάσῃ τὰς ἀντικανονικὰς ἐνεργείας τοῦ Γενναδίου καὶ τὰς ἐν ἐπαρχίαις τισὶ μακεδονικαῖς ἐπισκέψεις αὐτοῦ· διατυποῖ δ' ὅμως τὴν εὐχὴν ἵνα τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἐπακούσῃ ταχέως τῶν ἐπιθυμιῶν «τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ρουμάνων» (!) τοῦ τῶν ἱερῶν τελετῶν ἀκροᾶσθαι ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν γλώσσῃ. Τοιαύτας ἀποφάνσεις, καθ'ἃς οἱ γνωμοδοτοῦντες φαίνονται πάσχοντες ἄγνοιαν τῆς ὅλης διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρεισάγουσι δυαρχίαν καὶ πολυαρχίαν ἐν τῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι καὶ ἰδίᾳ τῆς ἐν Ρουμανίᾳ, ἡμεῖς ἀκούομεν μετ' ἐκπλήξεως· διότι καὶ οὐδαμῶς ἠκούσθη ὅτι ἀρχιερεὺς, σχολάζων μὲν, ἀλλὰ τὸ τῆς ἱερατείας ἐνεργὸν κεκτημένος, ἀποσείει πᾶσαν ἀρχὴν, οὔτε συνόδῳ, οὔτε προέδρῳ συνόδου, οὔτε πατριάρχῃ ὑποκείμενος· σύμπτωμα δὲ ταύτας θεωροῦμεν ἢ τῆς ἀγνοίας ἢ τῆς περιφρονήσεως τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν, ἂν μὴ καὶ σήψεως ἔναρξιν ἐν Ἐκκλησίᾳ ὀρθοδόξῳ, ἥτις ἐπιτρέπει ἵνα λαϊκοὶ δημοσιογράφοι καὶ δημοκόποι ἀμετροεπεῖς πορεύωνται τὴν οὐχὶ εὐθεῖαν ὁδὸν, οἱ μὲν ἐκ κακῶς ἐννοουμένου ἐθνισμοῦ, οἱ δὲ πρὸς τὸν τοῦ ἐπιουσίου ποριστὸν, οἱ δὲ χάριν «προετοιμασίας τῆς πολιτικῆς ἐκδηλώσεως, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐθνικῆς τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ρουμανικοῦ πληθυσμοῦ», καθὼς ἐδήλωσεν ἡ «Ρουμανικὴ Ἀνεξαρτησία» τῆς 13 μαΐου, διαβεβαιοῦσα ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει πολιτευομένους ὅτι «ἡ ἐθνικὴ Ἐκκλησία (!!) ἔσται εἶδός τι ἐπιστεγάσεως τῆς ἐργασίας ταύτης». Πρὸς τοῦτο δὲ, κατὰ τοὺς ταῦτα γράφοντας, ἐργάζονται μετὰ τελείου ἐν ἐξευρέσει μεθόδων πνεύματος, καὶ ὡρίμως ἐμελέτησαν πᾶσαν ἰδέαν, νέαν βεβαίως καὶ παλαιὰν, ἄδικον ἢ δικαιοφανῆ, ἱεράν τε καὶ ἀνοσίαν· ἄλλως τε, ρητῶς ἡ «Ρουμανικὴ Ἀνεξαρτησία» λέγει τοῦτο· καὶ ἐκυοφορήθη δὲ ἐν φαντασίᾳ ρουμάνων, ζωηρότερον ἄνευ κρίσεως ἐνεργούντων καὶ λαλούντων καὶ γραφόντων, ὅτι «τῆς ρουμανικῆς προπαγάνδας ἀντικείμενόν ἐστι **βεβαίως** ἡ ἵδρυσις ἀνεξαρτήτου Ἐκκλησίας ἐν Μακεδονίᾳ», ὅπου οἱ ζωηροὶ πέραν τοῦ Δουνάβεως πατριῶται ἀνεκάλυπτον ἑκατοντάδας χιλιάδων ρουμάνων· διότι οὐδ' ἤθελον ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς τὰς ὀλίγας οἰκογενείας, ὅσας ἀνεκάλυψεν ὁ μεγεθυντικὸς φακὸς τοῦ Weigand, τοῦ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος ἀποδοκιμαζομένου ἐν φύλλῳ τῆς 6 μαρτίου τοῦ παρόντος ἔτους, καθὸ μὴ δυνηθέντος τέλεον νὰ διαστρέψῃ τὴν ἀλήθειαν.

Δυστυχῶς, οἱ τὴν «Ρουμανικὴν Ἀνεξαρτησίαν» ἐμπνέοντες καὶ γράφοντες, οἱ καὶ ἐμψυχοῦντες τοὺς ἀπελπίζοντας τὴν ἵδρυσιν ἐθνικῆς Ἐκκλησίας ρουμανικῆς καὶ ρουμάνων ἐπισκόπων ἐν Μακεδονίᾳ, οἱ τὸ τοιοῦτον ἐπιδιώκοντες ἀπὸ ἐτῶν, οἱ χιλιάδας μπάνων ἐξοδεύοντες καὶ γενναῖον οὐδὲν πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν ἐπιτελέσαντες, εἰσέτι προσποιοῦνται ἄγνοιαν τοῦ διοικητικοῦ τῆς Ἐκκλησίας συστήματος, οὐ γινωσκούσης ἐθνικὰς Ἐκκλησίας, οὐδ' ἐπιτρεπούσης διάσπασιν τῆς ἑνότητος, ἀείποτε δὲ τὰ τῶν ἑνοριῶν δίκαια ἀναγνωρισάσης δυνάμενα συμμεταβληθῆναι ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις καὶ διοικήσεσι· διότι πρὸς ἵδρυσιν ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν, παρὰ τὰς τελευταίας ὑπεκφυγὰς τῆς ἐφημερίδος ταύτης, τείνουσιν ἡ δημιουργία κοινοτήτων, καὶ ναῶν, ἡ ἐγκατάστασις ρουμάνων ἱερέων, καὶ ἡ κατασκευὴ ἀστικοῦ ὀργανισμοῦ, χάριν τοῦ ἀνυπάρκτου ρουμανικοῦ λαοῦ τῆς Μακεδονίας «ἄχρις οὗ ἀναφυῇ μία ἐθνικὴ Ἐκκλησία». Καὶ συγκεφαλαιοῦσα μὲν ἡ συνάδελφος ἀγγέλλει σαφῶς ὅτι ἡ ρουμανικὴ κυβέρνησις—οὐχὶ προπαγάνδα τις—πράττει πᾶν τὸ δυνατὸν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τοιούτου σκοποῦ, γινώσκει δὲ καὶ ὅτι, μετὰ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ λαϊκῆς καὶ κληρικῆς συνελεύσεως τῆς 9 μαΐου, ἡ ὀρθόδοξος ρουμανικὴ Ἐκκλησία γίνεται σήμερον ὄργανον πολιτικοῦ καὶ ἐθνολογικοῦ προσηλυτισμοῦ ἐν χώραις, ὑπαγομέναις ἐκκλησιαστικῶς εἰς ἀρχὴν πνευματικὴν ἑτέραν, πρὸς ἣν ὤφειλον οἱ πριμᾶτοι πλείονα σεβασμόν.

Ἐὰν ἐπανέλθωμεν καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λυπροῦ θέματος, τὸν καλλίτερον ἐπίλογον τῶν ἀπαντήσεων εἰς τοιαύτας θεωρίας τῶν ἀδελφῶν ρουμάνων, τῶν ἀληθῶν, τῶν πέραν καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ Δουνάβεως, ἠθέλομεν ἀρυσθῆ ἀπὸ τῶν εἰδήσεων αὐτῶν τῶν ρουμανικῶν ἐφημερίδων, ἐν αἷς εὑρίσκομεν ἀρκετὴν τὴν ἀπόδειξιν ὅτι πρὸς κέντρα λακτίζουσιν οἱ πιστεύοντες εἰς ὕπαρξιν ρουμάνων τοιούτων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ χειραφετήσεις αὐτῶν ἀνελπίστους καὶ ἀσυστάτους ὀνειρευόμενοι. Ἀπάντησις εἰς αὐτοὺς εὔγλωττος ἔσται, πιστεύομεν, ἡ ἐκ Βουκουρεστίου γνωστο-

ποιουμένη διὰ τῶν ἐφημερίδων εἴδησις, ὅτι ὁ τελευταῖον καθαιρεθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἕνεκα σκανδαλώδους διαγωγῆς καὶ πολιτείας ἀντευαγγελικῆς πρώην παπᾶς Θεόδωρος, ὁ δῆθεν ρουμᾶνος, ἐπισκεψάμενος τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἀδύνατον ἐγένετο νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτοῦ ρουμανιστὶ καὶ ἐδέησε νὰ μετακληθῇ πρὸς διερμήνευσιν ὁ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν διερμηνεὺς τῆς τουρκικῆς!!!

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπισκέψεις.—Τῇ προχθὲς, πέμπτῃ, μετὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν, ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Ὑψ. τὸν μέγαν βεζίρην Φερὶτ πασᾶν ἐν τῇ Ὑ. Πύλῃ οἱ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολῖται Ἐφέσου καὶ Ρόδου, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιὰ κ. Ἀντωνίου Οἰκιάδου.

Μητρόπολις Θεσσαλονίκης. — Ἀπὸ τῆς δευτέρας διατρίβει ἐν τῇ μητροπόλει Θεσσαλονίκης ὁ πανιερ. μητροπολίτης Δράμας κ. Χρυσόστομος, χάριν ὑποθέσεων τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Μητρόπολις Ἰκονίου.—Συμπληρώσας τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτοῦ ὡς συνοδικοῦ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν τῇ τετάρτῃ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἀθανάσιος εἰς Χαλκηδόνα, ἀναχωρήσας σήμερον ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ προπεμφθεὶς ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Χαϊδὰρ πασᾶ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. δευτερεύοντος κ. Βενιαμίν.

Μητρόπολις Κρήτης.— Κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἐσχάτως στατιστικὴν, τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Κρήτης ὑπάγονται 33 μοναὶ, ἐνοριακαί τε καὶ σταυροπηγιακαὶ, ὧν αἱ 3 εἰσὶ γυναικεῖαι. Μονάζουσι 391 μοναχοὶ, 78 μοναχαὶ, καὶ ἐργάζονται ἐν αὐταῖς 768 λαϊκοί. Ἐν τοῖς δυσὶ γυμνασίοις, τοῖς δύο ἡμιγυμνασίοις, τοῖς εἴκοσι σὺν ἑνὶ ἑλληνικοῖς σχολείοις, τῷ διδασκαλείῳ καὶ τῇ ἱερατικῇ σχολῇ καὶ τοῖς τρισὶν ἀνωτέροις ἑλληνικοῖς παρθεναγωγείοις, σπουδάζουσι μαθηταὶ 2291 καὶ μαθήτριαι 170, ἐν δὲ τοῖς 338 δημοτικοῖς σχολείοις ἀρρένων καὶ 38 θηλέων διδάσκονται μαθηταὶ μὲν 20,857, μαθήτριαι δὲ 5,953—ἐπὶ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ 268,455 κατοίκων.

Μητρόπολις Σηλυβρίας. — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Διονύσιος τηλεγραφικῶς ἀνεκοίνωσε τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ νέου κτιρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Μητρόπολις Γρεβενῶν.—Προερχόμενος ἐξ Ἱεροσολύμων ἀφίκετο διὰ Σμύρνης ἐνταῦθα, συνοδικῇ ἀδείᾳ, τὸ παρελθὸν σάββατον, διὰ λόγους ὑγιείας, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Ἀγαθάγγελος.

Μητρόπολις Στρωμνίτζης. — Τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Τιβεριουπόλεως καὶ Στρωμνίτζης κ. Γρηγορίῳ, κατ' ἰδίαν αἴτησιν, ἐπετράπη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα ὅπως συμβουλευθῇ τοὺς ἰατροὺς περὶ τῆς παθήσεως τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις. — Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὁ ἱερολ. ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἀθαν. Πιπέρας ἐπισκεψάμενος τῇ κυριακῇ τὸν πανοσ. ἀρχιμανδρίτην κ. Ἰωνᾶν, ἐφημέριον τῆς αὐτοκρ. ρωσσικῆς πρεσβείας, ἡρμήνευσεν αὐτῷ τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ τὰς συγχαρητικὰς προσρήσεις ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ τιμῇ, ἧς ἠξίωσεν αὐτὸν ἡ Α. Α. Μ. ὁ Τσάρος Νικόλαος Β΄ ἀπονείμας αὐτῷ, ποὸς ἀμοιβὴν τῶν πολυετῶν ἐν τῇ ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπηρεσιῶν, τὸ παράσημον ἁγίου Βλαδιμήρου β΄ τάξεως.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί.—Χθὲς (21 μαΐου) ἦγον τὴν ἐπέτειον ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἑορτὴν ὁ παναγ. πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος ὁ ἀπὸ Ἐφέσου, ᾧ τηλεγραφικῶς διεβίβασε προσρήσεις ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὡς ἑώρταζον καὶ οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ μητροπολῖται Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντῖνος καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνστάντιος καὶ οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν μένοντες πανιερ. Βερροίας καὶ Ναούσης, Τραπεζοῦντος, Χίου, Σάμου, καὶ Βελλᾶς, ἐξ ὧν ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη αὐτοπροσώπως τῷ σεβασμ. μητροπολίτῃ Γάνου καὶ Χώρας, ἅτε τοῦ σεβασμ. Σερβίων καὶ Κοζάνης τελοῦντος τὴν ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐπέτειον λειτουργίαν τοῦ Ζαππείου παρθεναγωγείου, τοῖς δὲ τηλεγραφικῶς. Ἐπίσης τοῖς σχολάζουσι μητροπολίταις Μαρωνείας καὶ Μελενίκου, τῷ ἐκ τῶν ἀξιοτίμων συμβούλων κ. Κ. Ταχιντζῆ, τῷ ἐξοχ. Κ. Καραθεοδωρῇ ἐφέντῃ καὶ τοῖς κκ. Ἡλιάσκῳ καὶ Βλαστάρῃ αἱ πατριαρχικαὶ προσρήσεις διεβιβάσθησαν τοῖς μὲν δυσὶ

πρώτοις διὰ τοῦ ἱερολογ. δευτερεύοντος, τοῖς δὲ διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσυγκέλλου· ἑτέροις δὲ διὰ τῶν ἁρμοδίων κληρικῶν. Τηλεγραφικῶς ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη καὶ τῇ σεβαστῇ κυρίᾳ Ἑλένῃ Γεωργίου Ζαρίφη.

Ἀβησσύνιοι προσκυνηταί. — Τῇ κυριακῇ, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὁ πανοσ. Μ. πρωτοσύγκελλος ἀντεπεσκέψατο ἐν ᾧ διαμένουσι ξενοδοχείῳ τοὺς ἀβησσυνίους προσκυνητὰς τὸν ἐξοχ. στρατηγὸν Μεσάσια καὶ τοὺς ὁσιολογ. πρεσβυτέρους Φακάδα ἡγούμενον τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἀβησσυνιακῆς μονῆς καὶ Ἀβδοὺλ-νούρ.

Περιοδευταί.—Ἀνεχώρησε προχθὲς εἰς Κυδωνίας ὁ παρ' ἡμῖν ἐπὶ βραχὺ παραμείνας θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως κ. Ἀρσένιος, βοηθὸς τοῦ σεβ. μητροπολίτου Ἐφέσου.

Μονὴ Δεμεράδων.—Τοῦ ἡγουμένου τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐλασσῶνος ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, τῆς ἐπικαλουμένης τῶν Δεμεράδων, πανοσ. ἀρχιμανδρίτου κ. Ἰωακεὶμ Κάρδαρη ὑποβαλόντος παραίτησιν ἕνεκα λόγων ὑγείας, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς παρελθούσης τρίτης εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ἐξελέξατο τὸν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Σερβίων καὶ Κοζάνης πανοσ. ἀρχιμανδρίτην κ. Ἄνθιμον, ἅμα δὲ ἐνέκρινεν ὅπως ἐκφρασθῇ τῷ παραιτηθέντι ἡ εὐαρέσκεια καὶ ὁ ἔπαινος τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ χρηστῇ καὶ τιμίᾳ διαχειρίσει τῶν τοῦ εὐαγοῦς τούτου σκηνώματος.

Πανήγυρις ναοῦ. — Τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος πανηγυρίζοντος τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ τὴν ἐπέτειον μνήμην αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ, ἐν μέσῳ μεγάλης συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος, κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, μεθ' ἣν διένειμε τὸ ἀντίδωρον εἰς τὸ ἐκκλησίασμα. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετέβη καὶ ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐπιτροπείῳ, ἔνθα ὑπεδέξαντο τὴν Α. Θ. Π. οἱ ἐπίτροποι καὶ ἄλλοι ἔγκριτοι καὶ λόγιοι. Ἐκ τοῦ ναοῦ ἡ Α. Θ. Π. μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐξοχωτάτου Γιάγκο βέη Ἰωαννίδου καὶ μετὰ τὸ γεῦμα ἀνῆλθεν εἰς Νεοχώριον, ἐπισκεψάμενος τὸν κ. Εὐστάθιον Εὐγενίδην.—Αὐθήμερον πανηγυρίζοντος τοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ τῆς Χάλκης ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσαν ἐν αὐτῷ οἱ σεβασμ. μητροπολῖται Ἐφέσου, πρόεδρος τῆς ἐφορίας τῆς σχολῆς, Ρόδου, Δυρραχίου, Γρεβενῶν καὶ Ἐλευθεροπόλεως.

Ζάππειον. — Διωρίσθησαν συνοδικῶς μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας τοῦ Ζαππείου ἐθνικοῦ παρθεναγωγείου, κατὰ τὰ νενομισμένα, ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Ἐλευθεροπόλεως κ. Πανάρετος καὶ οἱ ἑλλόγιμοι καθηγηταὶ τῆς πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κκ. Κ. Ζαχαριάδης καὶ Π. Γ. Παπακωνσταντίνου.

Κοινοτικαὶ ἀρχαὶ Σταυροδρομίου.—Τὰς ἐν ἐπανειλημμέναις ἐνοριακαῖς συνελεύσεσι τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Σταυροδρομίου, κατὰ τὸν νέον αὐτῆς κανονισμὸν ἀναδειχθείσας ἀρχάς, τὰς ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν Μ. Συμβουλίου κατὰ τὴν τελευταίαν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν ἐπικυρωθείσας, ἀποτελοῦσιν οἱ κκ. Εὐστ. Εὐγενίδης, Ἀθ. Πινιατῶρος, Μ. Ἰσαακίδης, Σόλων Καζανόβας, Φραγ. Δ. Μεζίκης καὶ Σωτήριος Σπυρίδων, τὴν Κεντρικὴν Ἐφορίαν—Σταμ. Σκυλίτσης, Χ. Μέτζες, Ταξιάρχης Ἰβράκης, Δημήτριος Ἀγγελίδης καὶ Ἰωάννης Κ. Σεϊτανίδης, τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων—Ν. Πετροκόκκινος, Ν. Πανταζόπουλος, Π. Κριτόπουλος, Κ. Ἀραβανόπουλος καὶ Γ. Εὐστρατιάδης, τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος—Ἰ. Μαυρουδῆς, Π. Λαζαρίδης, Θ. Κωνσταντινίδης, Α. Καράλης καὶ Π. Τζιβόγλους, τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου—Μ. Λάγγας, Χρ. Γαϊτάνης, Ἀλ. Κωνσταντινίδης, Ε. Κάμφωνας καὶ Εὐρ. Μικέλης τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Νεκροταφείου καὶ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ—Ζήσης Θ. Ζήση, Ἰ Ἠλιάσκος, Ξεν. Ζῶτος, Π. Γοῦτος καὶ Ἰ. Πρόκος, τὴν Ἐφορίαν τοῦ Ζωγραφείου— Ἐμμ. Σαριδάκης, Α. Σαγρέδος, Π. Παπανικολάου, Ἀλ. Καραβίας καὶ Δ. Βατατάλης τὴν Ἐφορίαν τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν θηλέων—Μέλη δὲ τῆς πενταμελοῦς ἐφορίας τοῦ κεντρικοῦ παρθεναγωγείου τῆς κοινότητος ἀνεδείχθησαν οἱ κ. κ. Ν. Φωτιάδης καὶ Ἀνδρέας Γεωργιάδης.

Ἅγιον Ὄρος.—Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα τῆς Ἱ. Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀγγειλάσης ὅτι ἐπίτροπον αὐτῆς ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐξελέξατο τὸν ἐκ τῶν προϊσταμένων τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων πανοσ. ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀμβρόσιον.— Παρατηρητέον ὅτι ἐντὸς μιᾶς ἑκατονταε-

τίας δωδεκάκις ἐλήφθησαν ἐκ τῶν μοναχῶν τῆς εὐαγοῦς τῶν Ἰβήρων μονῆς οἱ διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπίτροποι, τοὺς τρεῖς δ'ἐξ αὐτῶν ἐτίμησεν ἡ Μ. Ἐκκλησία δι' ὀφφικίων ἀνωτέρων, ἀναδείξασα τὸν μὲν Ἱλαρίωνα (1817—1821) νομοφύλακα, τὸν δὲ μοναχὸν Ἀρσένιον (1860—1878 καὶ πρότερον τῷ 1845) διδάσκαλον τοῦ Ἀποστόλου, τὸν δὲ λόγιον μοναχὸν Θεοδόσιον (1887—1890) ἱερομνήμονα.

Τριακονταετηρὶς διδασκαλίας.— Τῇ κυριακῇ, ἑορτάζοντος οἰκογενειακῶς τοῦ κ. Χρ. Γεωργιάδου τριακονταετηρίδα διδασκαλίας ἐν τῷ Ζωγραφείῳ καὶ τῇ ἀστικῇ σχολῇ Ἁγίου Κωνσταντίνου, τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς ἠρμήνευσεν ὁ ἱερολογ. πατριαρχικὸς διάκονος κ. Ἀθηναγόρας· δι' ἰδίου δὲ πιττακίου ἡ Α. Θ. Π. πῦξατο τὰ δέοντα τῷ ἑορτάζοντι.

Σχολὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.— Τῆς παρ' ἡμῖν μουσικῆς σχολῆς τελούσης τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τὴν τελετὴν τῆς ἐπιδόσεως τῶν ἀπολυτηρίων τοῖς τελειοφοίτοις τῶν μαθητῶν αὐτῆς, πολὺς κόσμος φιλόμουσος καὶ ἐκλεκτὸς παρέστη διατρανῶν τὸ ἀγνὸν ἐνδιαφέρον, μεθ'οὗ παρακολουθεῖ τὰς προόδους καὶ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς. Τῆς τελετῆς, ἥτις ἐγένετο ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, προέστη, ἀντὶ τῆς Α. Θ. Π., ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ, πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, παρόντων τῶν πλείστων ἐκ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, ἐνίων ἐκ τῶν παρεπιδημούντων, καί τινων ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. —Τὸ ἐπὶ τούτῳ ἰδιαίτερον πρόγραμμα τῆς τελετῆς ἐφηρμόσθη ἀνελλιπῶς, ψαλέντος κατὰ πρῶτον τοῦ «Βασιλεῦ οὐράνιε»· εἶτα δ' ἐπηκολούθησαν «Πολυέλεος» εἰς ἦχον πλ. δ' Χουρμουζίου τοῦ χαρτοφύλακος, ᾆσμα εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον, παιὰν πατριαρχικὸς, διθύραμβος εἰς τοὺς δωρητὰς καὶ εὐεργέτας τοῦ Συλλόγου, ποιήσεις μὲν Ἰωάννου Δ. Τανταλίδου, μουσουργήματα δὲ τοῦ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν γραμματέων κ. Μάρκου Βασιλείου, ψαλέντα ἐμμελέστατα ὑπὸ τοῦ τριακονταμελοῦς χοροῦ ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων τῆς μουσικῆς σχολῆς, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Α΄ δομεστίκου τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Ἰακ. Ναυπλιώτου. Εἶτα ὁ διευθυντὴς τῆς μουσικῆς σχολῆς ἑλλόγιμος κ. Γεώργιος Ι. Παπαδόπουλος ἀνέγνω τὴν οἰκείαν ἔκθεσιν ἐκθεὶς ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὴν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος κατάστασιν τῆς σχολῆς. Ἐν τῷ μητρῴῳ ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 208 μαθηταὶ, καὶ τούτων 26 ἐν τῇ Δ΄ τάξει τῇ καὶ ἀνωτάτῃ.—Μετὰ τὴν ἔκθεσιν ἐψάλησαν διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ᾄσματα. Ἐν τέλει ὁ σεβασμιώτ. μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ, ἐπιδοὺς τοῖς ἀποφοιτῶσι τὰ οἰκεῖα ἀπολυτήρια, διὰ προσφωνήσεως καταλλήλου ἐπεσφράγισε τὴν τελετὴν ἐπιδαψιλεύσας τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πάντας τοὺς μοχθοῦντας καὶ κοπιῶντας ὑπὲρ εὐοδώσεως τῆς σχολῆς.

Φιλάνθρωποι πράξεις.— Ὡς ἀγγέλλει διὰ τῆς «Ἀληθείας» τῆς Θεσσαλονίκης ἡ ἐν Καβάλλᾳ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν κυριῶν, ἡ κ. Ἑλένη Ε. Γρηγοριάδου προτήνεγκεν αὐτῇ λίρας τουρκ. 20, ὁ δὲ κ. Βασίλειος Λουκούμης 40. Κατὰ τὴν αὐτὴν καλλίστην ἐφημερίδα, ὁ ἐν Καβάλλᾳ ἰατρὸς καὶ ὑποπρόξενος τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας κ. Στανίσλαος Πεκιώλης ἐδωρήσατο εἰς τὸ κοινοτικὸν νοσοκομεῖον τῆς πόλεως ταύτης «Εὐαγγελισμὸν» τὰ καλλίτερα τῶν χειρουργικῶν αὐτοῦ ἐργαλείων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΞ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ

Ἐκ Σκοπίων *ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ὅτι ἡ ἔνθεν κἀκεῖθεν περιαθροισθεῖσα ὁμὰς τῶν ρουμανιζόντων ἀποτελεῖται, κατόπιν πολλῶν μόχθων καὶ πολλῶν θυσιῶν χρηματικῶν, ἐξ «ἑπτὰ» οἰκογενειῶν, δηλαδὴ τριάκοντα περίπου προσώπων — Εἰς τὴν λεγομένην σχολὴν αὐτῶν, ἤτοι γραμματοδιδασκολεῖον, φοιτῶσιν 25 περίπου μαθηταὶ, περισυλλεγέντες ἔνθεν κἀκεῖθεν (δύο λ. χ. εἰσὶ βουλγαρόπαιδες), ὑπὸ ἕνα διδάσκαλον καὶ μίαν διδασκάλισσαν· ἓξ ἢ ἑπτὰ εἰσὶν ἄρρενες.—Ἡ χριστιανικὴ αὕτη ὁμὰς, ὡς πιστοῦσιν οἱ τὰ κατ' αὐτὴν μελετήσαντες, οὔτε παρὸν ἔχει, οὔτε μέλλον δείκνυται ἔχουσα. Περὶ τῶν ἐξοδευομένων ποσῶν πρὸς ἐπιτυχίαν ἀποτελέσματος τόσον ἀσημάντου βλέπετε ἐν σελίδι 226 στήλῃ α΄ (οὗ προηγουμένου δῆλα δὴ τεύχους) τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» εἰδήσεις.*

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ*

Τὸ κώλυμα τοῦ ἕκτου βαθμοῦ.—Ὁ πρῶτος εἰσαγαγὼν κώλυμα (τὸ 997) καὶ ἐν τῷ 6ῳ βαθμῷ εἶναι ὁ πατριάρχης Σισίννιος, ὅστις «ὢν ἐκ παίδων δικαστηρίοις ἐντεθραμμένος, ὡς λέγει ὁ πρωτοσύγκελλος Νικήτας (Συντ. Ε΄, 44) καὶ τὸν χρόνον καὶ τὴν σύνεσιν πολιὸς» εἶχε πολλὴν σημασίαν ἀποκτήσει εἰς τοὺς μετέπειτα ἰδίᾳ χρόνους. Καὶ εἰς τὸν τόμον τοῦ Σισιννίου παραπέμπουσι πάντες οἱ κανονισταὶ (Δημ. Σύγκ. Συντ. Ε΄. 357,366. Χωματ. Ε΄, 424. Καματηρός· Ε΄, 105. Βαλσ. Α΄, 282. Βλαστ. ΣΤ΄, Β. Ἀρμεν. Δ΄. 7.13. πρβλ. καὶ Εὐσταθ. πατρικίου Ε΄, 345 καὶ Πείραν XLIX 28). Εἰς ἀπαγόρευσιν τοῦ 6ου βαθμοῦ, ὅστις μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἦτο ἀκώλυτος (Ε΄, 43) ὡρμήθη ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων ἐξ ὧν καὶ εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ 5ου βαθμοῦ. Τὸ κώλυμα ὅμως τοῦ τόμου τοῦ Σισιννίου (Σύντ. Ε΄, 11—19) φέρει μόνον τὸν τύπον 2+4, ἤτοι ἐπεκτείνεται μεταξὺ δύο ἀδελφῶν πρὸς δύο ἐξαδέλφας καὶ τἀνάπαλιν, καθόσον ἐνταῦθα οἱ δύο ἀδελφοὶ γίνονται συγχρόνως σύγγαμβροι, αἱ δὲ ἐξαδέλφαι συννύμφαι· τὰ δὲ ἐκ τούτων τέκνα ἀπὸ μὲν τοῦ πατρὸς θὰ προσαγορεύωνται ἐξάδελφοι ἀπὸ δὲ τῆς μητρὸς δισεξάδελφοι. Τὸ κώλυμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνει καὶ Μιχαὴλ ὁ Κηρουλάριος (Σύνταγμα· τόμ. Ε΄, 43,46 καὶ 47) καὶ προσπαθεῖ, ὡς καὶ ὁ Σισίννιος, ἵνα βασίσῃ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν νόμων ἐφαρμόζων καὶ ἐπὶ τῆς ἀγχιστείας ὅ,τι οὗτοι **κυρίως** περὶ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας ἔλεγον (Zh. σ. 322)· ἀργότερον ἔτυχον πολιτικῆς τινος ἐπικυρώσεως, διότι οἱ δικασταὶ πάντοτε ἐφήρμοζον τὸν τόμον. Τὰ πρῶτα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα, ἐν οἷς ὑπάρχει ἐκκλησιαστικὴ ἀπόφασις ἀπαγορεύσεως τοῦ 6ου βαθμοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐστηροῦ γράμματος τοῦ τόμου εἶναι δύο ἔγγραφα τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου. Εἰς τοὺς ἀκολούθους αἰῶνας καὶ Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς ἐρωτηθεὶς ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Δούκα τοῦ Κομνηνοῦ, ἂν δύο ἀδελφοὶ δύνανται νὰ λάβωσι δύο πρωτεξαδέλφας ἀναγνωρίζει τὸ κώλυμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τόμου «διὰ τὴν γνησίαν τῶν αὐταδέλφων ἐγγύτητα καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀνακύπτουσαν τῶν ὀνομάτων σύγχυσιν» (Zh. 323 ἐκ χειρογρ.). Ἀλλὰ κατὰ τὸ γράμμα τοῦ τόμου τοῦ Σισιννίου μόνον ὁ συνδυασμὸς 2+4 καὶ 4+2 κωλύεται καὶ οὗτος ἐν ὡρισμένοις προσώποις δι' ὃ ἐν τῇ πράξει διηγέρθη ἀμφισβήτησις ἂν καὶ κατ' ἄλλους συνδυασμοὺς τοῦ 6ου βαθμοῦ ἐφαρμόζηται ὁ τόμος· καί τινες ἐξήγουν αὐτὸν εὐρύτερον, ἄλλοι δὲ στενώτερον. Δημήτριος ὁ Σύγκελλος ὁ ἐπὶ 17 ἔτη παρὰ τῷ κοιαίστωρι (κατὰ τὴν ΙΑ΄ ἑκατονταετηρίδα) τῷ Μυστικῷ ὑπηρετήσας καὶ πολλὰς δίκας γνωρίσας ἔν τινι κανονικῇ αὐτοῦ ἀπαντήσει (Σύντ. Ε΄. σελ. 366) θεωρεῖ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ Σισιννίου στενὴν καὶ τὰ ἄλλα ὡς τὸν τύπον π. χ. 3+3 ἐπιτρεπόμενον, ὡς καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Σισιννίου Εὐστάθιος ὁ πατρίκιος (ε΄ 345) καὶ τὸ ψήφισμα (Ε΄, 395) τῶν τεσσάρων κριτῶν τοῦ Βήλου καὶ Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς (Zh. ἐκ χειρογρ. σ. 324. σημ.). Ἄλλοι ὅμως βραδύτερον διαβλέπουσι σύγχυσιν καὶ ἐν ἄλλοις συνδυασμοῖς τοῦ 6, ὡς ἐν γάμῳ πάππου καὶ ἐγγόνου μετὰ δύο ἐξαδέλφων (χειρογρ. ἔκθεσ. Zh. 325) καὶ νομίζουσιν, ὅτι **ὅλος** ὁ ἕκτος βαθμὸς συμπεριλαμβάνεται ἐν τῇ ἀπαγορεύσει τοῦ τόμου. Οὕτω νομίζει π. χ. ὁ Μιχαὴλ Κηρουλάριος (Σύντ. Ε΄, 44)· ὁ δὲ Βαλσαμὼν ἄλλοτε μὲν ἐκφράζεται γενικῶς περὶ τοῦ ἕκτου ὡς ἀπηγορευμένου (Σύντ. Δ΄, 559 καὶ Α΄, 280) καὶ ἄλλοτε (αὐτ. Α΄, 283) λέγει, ὅτι οὐχὶ πάντα τὰ συναλλάγματα τοῦ ἕκτου κωλύονται. Καὶ ἐσχηματίσθη οὕτω ἡ ἀρχὴ ὅτι τινὰ τοῦ ἕκτου συγχωροῦνται τινὰ δ' οὔ (Ε΄, 396, ἔνθα δικαστικὸν ψήφισμα καὶ Ματθαῖος ὁ Βλάσταρις (ΣΤ΄ 130) καὶ Σύνοψις μικρὰ σ΄ 14). Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀποφάσεις ἀπῃτεῖτο ἀσφαλής τις ὁδηγὸς, εἴς τινας μητροπόλεις ἐσχηματίσθη ὁ κανὼν, ὃν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ ψήφισμα τῶν πολιτικῶν δικαστῶν, (Σύντ. Ε΄, 396) ὅτι ἐπὶ ἴσων συνδυασμῶν 3+3 ἐπιτρέπεται ὁ γάμος· οὐχὶ δὲ ἐπὶ ἀνίσων ὡς 1+5 ἢ 2+4. Τὸν γενικὸν τοῦτον κανόνα, εἰς ὃν φαίνεται ἀποκλίνων καὶ αὐτὸς ὁ Δημήτριος Χωματηνὸς (Σύντ. Ε΄ 424) ἀπορρίπτει Ματθαῖος ὁ Βλάσταρις. (Σύντ. ΣΤ΄, 132). Ἀλλ' ἵνα καταδειχθῇ κατὰ πόσον ὁ κανὼν οὗτος ἔχει βάσιν τινὰ καὶ ποία ἦτο ἡ κανονικὴ τῆς Ἐκκλησίας πρᾶξις, ἐξετάσωμεν ἱστορικῶς ἕκαστον τῶν συνδυασμῶν τοῦ ἕκτου

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 213—216.

βαθμοῦ. Ὁ **τύπος 2+4** εἶνε ἀναμφίβολον ὅτι ἀπηγορεύετο ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Σισιννίου, ἐν τῇ ἐννοίᾳ ὅμως τῆς Ἐκθέσεως μόνον αὕτη ἀπαγορεύει αὐτόν. Ἐν δὲ τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Καλλινίκου τοῦ Ἀκαρνᾶνος (1701) ἤτοι ἐν γάμῳ δύο ἀδελφῶν μετὰ μεγάλης θείας καὶ ἐξανεψιᾶς (2+4) ἐπιτρέπεται (Κανον. Διατ. 22—23) ἡ πάππος καὶ ἔγγος μετὰ τῶν αὐτῶν. **Περὶ τοῦ συνδυασμοῦ 3+3** ἤτοι περὶ τοῦ γάμου θείου καὶ ἀνεψιοῦ μετὰ θείας καὶ ἀνεψιᾶς γνωρίζομεν ἔκ τινος προστάγματος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐκδοθέντος (τὸ 1092 ἢ τὸ 1107) ἐξ ὑπομνήσεως τοῦ προέδρου καὶ ἑταιριάρχου Βάρδα τοῦ Ξηροῦ καὶ ἀποσταλέντος εἰς τὸν τότε πατριάρχην Νικόλαον τὸν Γραμματικὸν καὶ καταστρωθέντος εἰς σημείωμα συνοδικὸν ἐν τοῖς κωδικίοις τοῦ Πατριαρχείου, ὅτι ὁ γάμος οὗτος καίτοι ἕκτου βαθμοῦ ἐπιτρέπεται (Σύντ. Α΄, 284). Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ πρόσταγμα τοῦτο ἐγένετο διότι ὑπῆρχεν ἀντίθετος γνώμη καὶ δὴ ἰσχυρά, δι' ὃ ἐδέησε σύνοδός τις, τῇ αἰτήσει τοῦ Φιλιππουπόλεως Βασιλείου, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου, μετὰ δύο μῆνας συνελθοῦσα, νὰ συζητήσῃ ἐπὶ τοῦ πράγματος. Ἡ σύνοδος παρεδέχθη, ὅτι ἐπιτρέπεται ὁ τοιοῦτος γάμος, ὁ μέχρι τινὸς ἀμφίβολος νομιζόμενος· ἀλλὰ τρεῖς ἐκ τῶν ἀρχιερέων (Σύντ. Ε΄, 58,59) «οὐ δύνασθαι ἔφησαν ἐκ ταὐτομάτου περὶ τούτου ἀποκριθῆναι», ἀλλ' ἐν ἄλλῃ μετὰ μῆνα πέρίπου συνεδριάσει συνεφώνησαν καὶ οὗτοι. Ἐν τούτοις ἡμίσειαν περίπου μετὰ ταῦτα ἑκατονταετηρίδα, ὁ Βαλσαμὼν (Σύντ. Δ΄, 559) δὲν θεωρεῖ τὸ πρόσταγμα τοῦ Ἀλεξίου, ὥς τινες ἔλεγον, ἐκκλησιαστικὸν ἔθος καὶ κανόνα, ἀλλ' ὡς πρόσκαιρον «ἄδειαν βασιλικῆς κυριότητος». Ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς, θέλων νὰ συμβιβάσῃ τὴν ἀξίωσιν τῶν ὀπαδῶν τῆς εὐρείας ἑρμηνείας τοῦ τόμου, οἵτινες ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς μειωθέντα πως κατὰ τὸ κῦρος διὰ τοῦ προστάγματος τοῦ Ἀλεξίου, καὶ τὴν ἀξίωσιν ἐκείνων οἵτινες ἐθεώρουν τὸν τόμον ὡς εἰσαγαγόντα τινὰ ἀπάδοντα τοῖς νόμοις καὶ κανόσι (Σύντ. Α΄. 283), ἐξέδωκε νεαρὰν, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περὶ τὸ ἔτος 1175, καθ' ἣν τὴν μέσην, ὡς λέγει, ἀκολουθῶν ὁδὸν διατάσσει, ἵνα ὁ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ τόμου συναπτόμενος ὑποβάλληται μὲν εἰς ἐπιτίμια, μὴ χωρίζηται ὅμως· νὰ ὑποβάλλωνται ἐπίσης ὑπὸ ἐπιτίμια χωρὶς νὰ κωλυθῶσι τοῦ γάμου καὶ ὅσοι ἐν γνώσει τοῦ τόμου ἐπιμένουσιν ἵνα συνάψωσι τοιοῦτον. Φαίνεται ὅτι μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς νεαρᾶς ταύτης πολλοὶ ὀπαδοὶ τῆς ἀπαγορεύσεως ὅλου τοῦ 6ου βαθμοῦ δὲν ἔμενον ἱκανοποιημένοι, διότι ὁ Βαλσαμὼν (Νομοκάνων ΙΓ΄, 2, Σύντ. Α΄, 291) λέγει ὅτι «τὰ ἐν τῷ βασιλικῷ προστάγματι εἰς ἀναίρεσιν δῆθεν τοῦ τόμου τοῦ Σισιννίου οὐκ ἐνηργήθησαν τέως ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν· εὔχομαι οὖν μηδὲ ἐνεργηθῆναί ποτε ὡς εἰδὼς τὴν αἰτίαν δι' ἣν διωρίσθησαν θεληματικὴν οὖσαν καὶ διὰ τοῦτο μὴ τελεσφορήσασαν ἀγαθόν τι». Καὶ ἐν τῇ κανονικῇ δὲ αὐτοῦ ἀποκρίσει (Σύντ. Δ΄, 482) πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα Μᾶρκον τὸν Ἀλεξανδρείας (1164—1189), ἐὰν ἐπιτρέπηται νὰ γίνηται γάμος ἐντὸς τοῦ 6ου βαθμοῦ ἰδίᾳ διὰ τὴν στενοχωρίαν τῶν ὁλοὲν ἐλαττουμένων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χριστιανῶν, ἀπαντᾷ ἀρνητικῶς. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Βαλσαμῶνος παρὰ πᾶσαν τὴν κανονικὴν αὐτῆς σημασίαν δὲν ἀντεπροσώπευε καὶ τὸ γενικὸν καὶ ἀρχαῖον ἐκκλησιαστικὸν ἔθος, διότι ἐνωρὶς ἤδη Δημήτριος ὁ Σύγκελλος (τῷ ΙΑ΄ αἰῶνι) τὸν συνδυασμὸν 3+3 ἐθεώρει ἐπιτετραμμένον καὶ ἀκώλυτον (Σύντ. Ε΄, 464).

Ἐπίσης Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς (Συντ. Ε΄, 424 καὶ ἀλλαχοῦ, Zh. 332) λέγει ὅτι συνοδικαὶ πράξεις ἐγνώρισαν τοῖς πᾶσιν ἀκώλυτον τὸν γάμον τοῦτον. Καὶ Σύνοψις ἡ μικρὰ (σ΄ 14) «ἐὰν δὲ ὦσι τρεῖς καὶ τρεῖς οὐ κωλύεται ὁ ἕκτος βαθμός». Καὶ ἀγνώστου πραγματεία (Zh. 331 σημ. 1) λέγει «ὁρῶμεν γὰρ τοῦτο εἰς πλάτος πραττόμενον». Ἐν τῷ συνδυασμῷ τούτῳ 3+3 εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἀνευρίσκεται καὶ ἄλλο εἶδος συγχύσεως ὀνομάτων· ὅταν ὁ θεῖος λάβῃ ἀνεψιὰν καὶ ἡ θεία ἀνεψιὸν, τότε ὁ θεῖος γίνεται δῆθεν ἀνεψιὸς καὶ ὁ ἀνεψιὸς θεῖος. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εὑρίσκομεν ἀπαγόρευσιν κατὰ τὸν ΙΔ΄ αἰῶνα ἐν τῇ συνοδικῇ ἀποφάσει τοῦ πατριάρχου Ἡσαΐου (Acta Patr. Const. Α΄, 140). Καὶ ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ Βλαστάρεως (Σύντ. ΣΤ΄, 131) καὶ παρὰ τῷ τούτῳ ἀκολουθοῦντι Ἀρμενοπούλῳ (Δ΄, 8.3), ἐπίσης καὶ ἡ ἀλλαχοῦ μνημονευθεῖσα Ἔκθεσις ἡ κατὰ διαταγὴν τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου (1520) συνταχθεῖσα, ἣν χειρόγραφον συνεβουλεύθη ὁ Zhismann (σ. 50 καὶ 333 σημ. 3) περιέχει τὴν ἀπαγόρευσιν. Φαίνεται ὅμως ἔκ τινος χειρογράφου πραγμα-

τείας (Zh. 332 σημ. 3), ὅτι ἡ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἦτο σταθερὰ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου.

Καὶ αἱ ἀρχαιότεραι δὲ πηγαὶ καὶ οἱ κανονισταὶ ἀγνοοῦσιν ὅλως τὴν περίπτωσιν ταύτην τῆς συγχύσεως. Κατὰ τὸν αὐτὸν ὅμως Βλάσταριν καὶ τὴν αὐτὴν Ἔκθεσιν, ἐπιτρέπεται διὰ τὸ ἀσύγχυτον ὁ τύπος 3+3 ἐὰν πάππος καὶ δισέγγονος λάβωσι μεγάλην θείαν καὶ ἀνεψιάν, ἢ πάππος (=πρόπαππος) καὶ δισέγγονος μάμμην καὶ δισεγγόνην.

Ὁ **συνδυασμὸς** 1+3. Τὸν τοιοῦτον γάμον ἤτοι πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ μικρᾶς θείας καὶ ἀνεψιᾶς ἤθελον μέν τινες νὰ κωλύσωσιν ἀλλὰ κατὰ τὸ τέλος τῆς ΙΒ΄ ἑκατονταετηρίδος ὁ Θεσσαλονίκης Μιχαὴλ ὁ Χοῦμνος ἐπέτρεπε τοῦτον (Σύντ. ΣΤ΄, 130) ὡς λέγει ὁ Βλάσταρις. Συμφωνεῖ τούτῳ καὶ ἡ ἄνωθι μνημονευθεῖσα Ἔκθεσις (Zh. 334 σημ. 2.). Ζωηρῶς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΒ΄ ἑκατονταετηρίδος ἀπησχόλησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ «εἰς ὅτι πολλὴν ἀντιλογίαν, ὡς λέγει Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς (Σύντ. Ε΄, 437) ἐνέπεσε» τὸ ζήτημα ἂν ἐπιτρέπηται ὁ διαδοχικὸς **γάμος τοῦ αὐτοῦ προσώπου μετὰ δύο δισεξαδέλφων.** Ὡς ἐπιχείρημα οἱ τὸν τοιοῦτον γάμον ἐπιτρέποντες ἔφερον τὴν σιωπὴν τοῦ νόμου. Ἐναντίον τούτων ὁ ἰδίαν ἐπὶ τούτου πραγματείαν συγγράψας Ζωναρᾶς (Σύντ. Δ΄, σελ. 592—597) ἐπάγεται ὅτι οἱ νομοθέται ὡς παραδείγματα ἀνέφερον ὅσα ἀνέφερον καὶ ὅτι ὅπου τὸ εὐπρεπὲς προσβάλλεται ἐκεῖ καὶ ὁ γάμος κωλυτέος· καὶ ἐν τῷ γάμῳ τούτῳ εἶναι, λέγει, ἀναπόφευκτος καὶ ἡ σύγχυσις τῶν ὀνομάτων: «πῶς δ' ἂν ὁ κατὰ δεύτερον ταύτην γάμον λαβὼν καλέσῃ αὐτὴν ; νύμφην ὡς ἐξαδέλφου γυναῖκα, καθὼς καὶ πρώην ταύτην ὠνόμαζεν, ἢ γαμετὴν ὡς αὐτῇ συμφθειρόμενος»; Τῇ αὐθεντείᾳ τῶν λόγων τοῦ Ζωναρᾶ ἑπόμενος καὶ ὁ πατριάρχης Νικόλαος (τόμ. Δ΄ καὶ Ματθ. Βλάστ. Σύντ. ΣΤ΄, 132—βλ. Ἀρμεν. Δ΄, 7, 17) ἐκώλυσε τοῦτον συνοδικῶς ὡς καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς (1143—1180) δι' ἰδίας νεαρᾶς (κατὰ Zhismann μεταξὺ 1147 καὶ 1151, κατὰ Ζαχαρίαν 1176—1181). Ἀλλ' ἡ νεαρὰ αὕτη, ὡς λέγει ὁ Βαλσαμὼν (Σύντ. Α΄, 284) «οὐκ ἔφθασε καταστρωθῆναι εἰς τὰ πρόσφορα σεκρέτα» καὶ δὲν φαίνεται ἰσχύσασα, διότι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Θεοδοσίου τοῦ Α΄ τὴν 30 ἰουλίου 1179 συνέρχεται σύνοδος ἐπιτρέπουσα τὸν γάμον «διὰ τὸ ὑπερβῆναι τὸν ἐξ ἀγχιστείας ἕκτον βαθμὸν» (Σύντ. Δ΄, 233· πρβλ. καὶ Βαλσ. Σύντ. Δ΄, 562 καὶ Δημητρ. Χωματ. Ε΄, 439). Ἡ σύνοδος ἀφορμὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἔλαβεν ἔκ τινος γενομένης ἐρωτήσεως ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἄπρω Ρωμανοῦ τοῦ Ἀρταβάσδου, ζητοῦντος ὁδηγίας ἐπὶ γάμου Εἰρήνης τινὸς μετὰ Θεοδώρου δευτέρου ἐξαδέλφου τοῦ δι' ἱερολογίας προτέρου μνηστῆρος αὐτῆς. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐνεθάρρυνε τοὺς κατὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ γάμου ἑνὸς μετὰ δύο ἐξαδέλφων, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ὁ Βαλσαμών, ὁ τότε μέγας χαρτοφύλαξ, συνέταξε τὴν ἀπόφασιν. Ἀλλ' ὁ Βαλσαμών, ὁ τοσαύτης ἐν τοιούτοις ζητήμασιν ἀπολαύων σημασίας, ἀπολογούμενος λέγει ὅτι ὡς χαρτοφύλαξ «στόμα πατριαρχικὸν λογιζόμενον» ἔγραφεν ὅσα νεφελώσει καὶ ὑδατώσει τῆς κεφαλῆς ἡ ἀκρώρεια» τουτέστι τοῦ πατριάρχου· ὁ ἴδιος ὅμως ἦτο κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Καὶ ἤδη τὰ σχόλια αὐτοῦ εἰς τὸν Νομοκάνονα δεικνύουσι τὴν γνώμην αὐτοῦ (ιγ΄ 2). Πρὸς ὑπεράσπισιν μάλιστα τῆς γνώμης ὅτι ὁ τοιοῦτος γάμος ἀπαγορεύεται καὶ εἶνε ἕκτου καὶ ὄχι ἑβδόμου βαθμοῦ συνέγραψεν εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς πατριάρχου Ἀντιοχείας (1193) ἰδίαν πραγματείαν (Συντ. Δ΄, 563) ἐπονομάσας «Διάγνωσιν», ἐν ᾗ ἐπαναλαμβάνει ὅσα ἤδη ὁ Ζωναρᾶς ἔλεγε κατὰ τοῦ τοιούτου γάμου. Ἐν τούτοις εἰς τοὺς ἀκολούθους χρόνους εὑρίσκομεν ἐπισήμους δικαστικὰς ἀποφάσεις ἐπιτρεπούσας τὸν τοιοῦτον γάμον· οὕτω τὸ πολιτικὸν δικαστήριον τοῦ Βήλου, ἐν ᾧ ὑπὸ συζήτησιν εἰσήχθη ἀπόφασίς τις τῆς συνόδου, ἐπὶ πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Καματηροῦ, κηρυξάσης παράνομον τὸν γάμον (1199). Καπανδρίτου τινὸς Ἀλεξίου μετὰ Εὐδοξίας τῆς δισεξαδέλφης τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς (Σύντ Ε΄ 103—105), ἐθεώρησε, κακῶς βεβαίως ἀριθμῶν, τὸν γάμον ὡς ἑβδόμου βαθμοῦ καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν ἔγκυρον (βλέπε τὸ ἀξιανάγνωστον τοῦτο ψήφισμα τῶν πολιτικῶν δικαστῶν ἐν Συντάγματι· Ε΄, 395—396). Ἀλλὰ Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς ἀποκλίνει εἰς τὴν γνώμην τῆς ἐξοικονομήσεως τοιούτου γάμου (Zh. 341 σημ. 2, καὶ Σύντ. Ε΄ 440). Ὁ Βλάσταρις ὅμως καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος παραδέχονται ὁριστικῶς πλέον τὸ κώλυμα (Σύντ. ΣΤ΄ 132, καὶ Ἀρμεν. δ΄ 7, 17). Κατ'

ἄλλους γάμους τοῦ 6ου βαθμοῦ, ἐν οἷς ὑπάρχει ἓν πρόσωπον ἐκ μιᾶς οἰκογενείας καὶ δύο πλάγιοι ἐξ ἄλλης οἷον γάμος μικροῦ θείου μετὰ τῆς νύμφης τοῦ μικρανεψιοῦ, ἢ γάμος ἐγγόνου μετὰ γυναικὸς τοῦ ἀποθανόντος ἐξαδέλφου τοῦ πάππου, οὐδὲν εὕρομεν ἡμεῖς τοὐλάχιστον εἰς τὰς ἀρχαιοτέρας πηγὰς, καὶ ἑπομένως ἐπιτρέπονται. Ἐν τούτοις βραδύτερον, τῷ 1611, Νεόφυτος ὁ Β΄ ἐν τῇ ἀλλαχοῦ ἤδη μνημονευθείσῃ συνοδικῇ αὐτοῦ ἀποφάσει ἐπιτρέπει ἀκωλύτως τόν τε τύπον τοῦ Σισινίου 2+4 καὶ τὸν τύπον 3+3 παρὰ τὴν σύγχυσιν ὡς λέγει (Σύντ. Ε΄, 158 καὶ 159)· ἐξ οὗ φαίνεται, ὅτι καθ' ὅλους τοὺς τύπους τοῦ 6ου βαθμοῦ ἐπιτρέπει τὸν γάμον ἀφ' οὗ εἰς τὸν αὐστηρότερον τύπον τοῦ Σισινίου, εἰς ὃν πάντες ἔδιδον μεγάλην ἀνέκαθεν προσοχὴν, οὗτος δὲν θεωρεῖ τὴν σύγχυσιν τόσον μεγάλην, ὥστε νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀπαγόρευσιν. Καὶ ἐν γένει θεωρεῖ ὁ πατριάρχης οὗτος τὴν ἀρχὴν τῆς συγχύσεως οὐχὶ τοσοῦτον ἰσχυρὰν ὥστε νὰ περισφίγξῃ ἀναγκαίως τὸν ἕκτον βαθμὸν (Ε΄, 158), οὐδὲ τὸ κῦρος τοῦ προκατόχου αὐτοῦ ἀκαθαίρετον εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀφ' οὗ δὲ κατήργησε ρητῶς τοὺς ἄνωθι τύπους τοῦ ἕκτου βαθμοῦ, οὐδεμία ἀμφιβολία (a fortiori) ὅτι τὴν ἐλαφροτέραν περίπτωσιν γάμου ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μετὰ δύο δισεξαδέλφων ἐπιτρέπει τὸ πνεῦμα τῆς συνοδικῆς ταύτης ἀποφάσεως. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Νεοφύτου ἐπεκύρωσεν ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ τόμου Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερῆ (Κανονικαὶ Διατάξεις σελ. 291, καὶ σ. 153—157). Τῷ 1839 ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ὁ ΣΤ΄ συνοδικῶς ἀποφαίνεται, ὅτι **μέχρι τοῦ ἕκτου βαθμοῦ** ἐξ ἀγχιστείας κωλύεται ὁ γάμος, ἀλλὰ δὲν λέγει, ἐὰν οὗτος συμπεριλαμβάνηται ἐν τῇ ἀπαγορεύσει· ὁ αὐτὸς (Ε΄, 175) ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας λέγει, ὅτι αὕτη κωλύει μέχρι τοῦ ὀγδόου καὶ ἀναμφιβόλως δὲν συμπεριλαμβάνει τὸν ὄγδοον. Ἴσως καὶ ἐνταῦθα λέγων μέχρι τοῦ ἕκτου δὲν συμπεριλαμβάνει τὸν ἕκτον. Ἀλλὰ τὸ γενικὸν πνεῦμα τοῦ τόμου, λίαν συντηρητικὸν ὄν, φαίνεται μᾶλλον ἀπαιτοῦν τὴν ἐξήγησιν τοῦ **μέχρι** ὡς **μέχρι καί.** Ἀλλ' ὁ τόμος, ὡς λέγει, ἀκολουθεῖ ἁπλῶς τοῖς συνοδικοῖς ἴχνεσιτῶν προκατόχων· εἴδομεν ὅμως ὅτι μερικοὶ τύποι τοῦ ἕκτου βαθμοῦ συνοδικῶς ἐπετρέποντο ὥστε ὁ τόμος ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἕκτου βαθμοῦ, ἐκφράζεται γενικῶς, καὶ δὲν ἀποκλείει περιπτώσεις αὐτοῦ ἐπιτρεπομένας, ὡς ἄλλως τε τοῦτο ποιοῦσι καὶ ὁ Βαλσαμὼν (Ε΄, 559) καὶ Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς (Ε΄, 424). Περὶ τῶν σχετικῶν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας διατάξεων βλέπε κατωτέρω.

6) **Τὸ κώλυμα τοῦ ἕου βαθμοῦ.**

Μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΑ΄ αἰῶνος οἱ γάμοι ρητῶς ἐπετρέποντο ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ ὑπό τε τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας (Πεῖρα μθ΄ 3 «ἐπὶ τῶν ἐξ ἀγχιστείας ὁ ἕβδομος βαθμὸς οὐ κωλύεται» καὶ Μιχαὴλ Κηρουλαρίου συνοδ. ψῆφος (Σύντ. Ε΄ 41) «τὰ τοῦ ἑβδόμου περικλειόμενα βαθμοῦ συνοικέσια ἐξ ἀγχιστείας...., ταῦτα ἀδιάλυτα μένει»). Καὶ ὁ Βαλσαμὼν (Συντ. Δ΄, 483) προστίθεται εἰς ταύτην τὴν γνώμην. Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ὁ φόβος τῆς συγχύσεως τῶν ὀνομάτων ἀναφαίνεται καὶ ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ· δι' ὃ βλέπομεν τὸν πατριάρχην Ἰωάννην τὸν Ξιφιλῖνον (1063—1075), εἰς ἀπάντησιν ἐρωτήσεώς τινος ὑπὸ ἀγνώστου μητροπολίτου γενομένης, συνοδικῶς ψηφίζοντα, ὅτι ἐν τῇ ἐρωτήσει περιέχεται μὲν βαθμὸς 7ος, ἤτοι γάμος δύο ἀδελφῶν μετὰ μικρᾶς θείας καὶ ἀνεψιᾶς (2+5. Σύντ. Ε΄, σ. 54), ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχει σύγχυσις ὀνομάτων, καθ' ὅσον ἡ μικρὰ θεία καὶ ἀνεψιὰ θὰ γίνωσι συννύμφαι, ἀπαγορεύεται ὁ γάμος. Τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην ἐπικυροῖ μάλιστα καὶ ἄγνωστος ἡμῖν αὐτοκράτωρ (βλ. Zh. 343.) πιθανῶς βασιζομένην ἐπὶ ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως τοῦ 7ου βαθμοῦ, συγχεομένου πρὸς τὸν 5ον ἤτοι τὸν μικρὸν θεῖον πρὸς τοὺς ἁπλοῦς θείους· φαίνεται, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ πρᾶξις οὐδέποτε καθιερώθη· Βασίλειος δὲ ὁ Ἀχριδηνὸς, ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης ἐρωτηθεὶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἐν ἔτει 1161 (Σύντ. Ε΄, σελ. 389) ἀπεκρίνατο, ὅτι ἐπιτρέπεται· καὶ Δημήτριος ὁ Χωματηνὸς ὑπεστήριξεν ἐν ἰδίᾳ πραγματείᾳ (χειρόγραφον παρὰ Zh. 345 συμ. 1.) τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Ὁμοίως ἐπιτρέπει τὸν συνδυασμὸν τοῦτον (5+2) Σύνοψις ἡ Μικρὰ καὶ ὁ Βλάσταρις (Σύντ. ΣΤ΄, 132) καὶ Ἀρμενόπουλος (Δ΄ 8. 4.). Καὶ ἐν τῷ τύπῳ ὅμως τούτῳ Σύνοψις ἡ Μικρὰ (σ. 14) εὑρίσκει κώλυμα τότε μόνον ὅταν προμάμμη καὶ τρισεγγόνη ζητοῦσι δύο ἀδελφούς.—Τὸν συνδυασμὸν ὅμως 1+6 ἤτοι μητρὸς καὶ θυγατρὸς μετὰ δισεξαδέλφων ἀπη-

γόρευσε συνοδικῶς ὁ πατριάρχης Εὐστάθιος ὁ Γαριδᾶς (1081—1084 Σύντ. Ε΄, 57) ἐρωτηθεὶς ἐπὶ ὡρισμένων προσώπων, ἐν οἷς ὑπάρχει ὁ ἄνωθι συνδυασμὸς (1+6), ὑπὸ τῶν μητροπολιτῶν Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ ἄλλων τινῶν. Τὸν συνδυασμὸν θεωρεῖ ἐπίσης καὶ ὁ Βλάσταρις (ΣΤ΄, 131 ὡς ἀπαγορευόμενον διὰ τὴν σύγχυσιν τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ, οἵτινες γίνονται σύγγαμβροι λαμβάνοντες δύο δισεξαδέλφας· τὰ αὐτὰ καὶ ἡ γνωστὴ Ἔκθεσις, ἥτις προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ καὶ τὸ παράδοξον τοῦτο, ὅτι πατὴρ καὶ υἱὸς λαμβάνουσι θείαν καὶ ἀνεψιὰν (1+5) καὶ ὄχι δισεξαδέλφας (1+6) λέγουσα (Zh. σελ. 346. σημ. 2.) ὅτι εἰς μὲν τὴν β΄ περίπτωσιν γίνονται τύγγαμβροι, ἐνῷ εἰς τὴν πρώτην ἐπέχουσι καὶ πάλιν πατρὸς καὶ υἱοῦ τόπον. Διάταξις ὅμως ἀδήλου πατριάρχου (1707) «παραχωρεῖ τοιοῦτόν τι γίνεσθαι» ἤτοι πατέρα καὶ υἱὸν νὰ συζευχθῶσι δύο ἐξαδέλφαι (βλ. Κανον. Διατ. Μ. Γεδεὼν, σελ. 157—159). Ἡ ἀπόφασις τοῦ Γαριδᾶ περιελήφθη καὶ ἐν τῇ Συνόψει (σ΄ 14) καὶ ἐν τῷ Ἀρμενοπ. (Δ. 8. 4).—Κατὰ τὸν Βλάσταριν (αὐτ.) καὶ Ἀρμενόπουλον (αὐτ.) καὶ τὴν Ἔκθεσιν, καὶ ἐν τῷ συνδυασμῷ (3+4) ἐπὶ γάμου πάππου καὶ δισεγγόνου μετὰ ἐξαδέλφων ὑπάρχει κώλυμα, διὰ τὴν σύγχυσιν, τούτων γινομένων συγγάμβρων, ἐνῷ ἐν τῷ αὐτῷ τύπῳ διὰ τὸ ἀσύγχυτον δὲν ὑπάρχει κώλυμα θείου καὶ ἀνεψιοῦ μετὰ ἐξαδελφων. Σύνοψις ὅμως ἡ μικρὰ ἐν τῷ τύπῳ τούτῳ (3+4) οὐδεμίαν γνωρίζει σύγχυσιν. Αἱ ἄνωθι μνημονευθεῖσαι ἀποφάσεις Νεοφύτου τοῦ Β΄ καὶ Γρηγορίου τοῦ ΣΤ΄ τέλεον ἀγνοοῦσι τὸν ζ΄ βαθμόν. Ἡ δὲ πρᾶξις τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως δὲν πολυπραγμονεῖ, ἐπὶ τοῦ στ΄ βαθμοῦ, ἔτι δ' ὀλιγώτερον ἐπὶ τοῦ ζ΄.

Καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ συνοδικῆς ἐγκυκλίου τῆς 29 νοεμβρίου 1837 καὶ νεωτέρας ἀπὸ 6 μαρτίου 1873 ἔθηκεν εἰς ἀχρηστίαν τόν τε ς΄ καὶ τὸν ζ΄ (ὅρα καὶ Συνοδ. ὁδηγίαν· 18 μαΐου 1877). Ἡ Ρωσσικὴ Ἐκκλησία διὰ τοῦ ἀλλαχοῦ μνημονευθέντος ἤδη συνοδικοῦ τοῦ 1810 οὐκαζίου περιώρισε τὴν ἀγχιστείαν εἰς τοὺς πρώτους τέσσαρας βαθμούς.

Πέραν τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ οὐδὲν ὑπάρχει ἀπολύτως κώλυμα· καὶ ἐάν τινες τῶν κανονοδιδασκάλων ὁμιλῶσιν ἐνίοτε (Δημ. Συγκ. Συντ. Ε΄ 361), πράττουσι τοῦτο πρὸς διασάφησιν καὶ συνεπείᾳ ἐρωτήσεων (πρβλ. ἰδίαν Εὐσταθίου τοῦ πατρικίου ἐπὶ τοῦ γάμου δύο πρώτων ἐξαδέλφων μετὰ δύο ἐπίσης πρώτων ἐξαδέλφων 4+4 ἐν Συντ. τόμ. Ε΄, σ. 341—353.).

Ἀρχιμ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

(ἕπεται συνέχεια)

ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ ΗΜΕΡΑΙ

«Περὶ τῆς τῶν μνημοσύνων πληροφορίας ὅπου παρ' ἡμῶν ζητεῖ, ἀρκεῖ ἡ διὰ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Συνοδικῶν αὐτῆς. Ἀλλ' ἵνα μὴ πέσωμεν εἰς τὸ τῆς παρκκοῆς ἔγκλημα, καὶ κατακριθῶμεν μετὰ τοῦ κρύψαντος τὸ τάλαντον, ἰδοὺ ὅπου πληροῦμεν τὴν αἴτησίν της, καὶ σημειοῦμεν ὅσα περὶ τῶν μνημοσύνων, ὑπερόριοι ὄντες εἰς Σινᾶ, ἐν κώδηξιν ἀρχαιοτάταις καὶ μεμβράνκις κκὶ ἐν χάρτῃ παχείᾳ ἀνέγνωμεν, καὶ ἡ μνήμη παρκκατέχει. Ἀνέγνωμεν οὖν ὅτι τὰ μνημόσυνκ τῶν ἐν πόλεσι καὶ χώραις τῶν βασιλέων, τῶν ἐν τέλει ἡγεμόνων, ἀρχόντων, καὶ λοιπῶν ὀρθοδοξούντων, ἐτελοῦντο ἐκ παραδόσεως ἀρχαίας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων δηλαδὴ καὶ διαδόχων αὐτῶν ἐν κυριακκῖς, εἰς τὰ κυριακὰ λεγόμενα, κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν.

Ὅτι ἐν μόνκις ταῖς τοῦ ἡλίου ἡμέραις, ἤτοι ταῖς κυριακκαῖς διὰ τὸ συνέρχεσθκι ἐν αὐταῖς τοὺς πιστούς, κκὶ διὰ τὸ μὴ γίνεσθκι ἐν ταῖς λοιπαῖς ἡμέραις τῆς ἑβδομάδος λειτουργίκν, ὃ καθορᾶται καὶ εἰς τὰς πέντε σωζομένκς λειτουργίας, Ἰκκώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, Μάρκου τοῦ Εὐκγγελιστοῦ, Κλήμεντος ἐπισκόπου Ρώμης, Βκσιλείου, κκὶ Χρυσοστόμου, μνημονευόντων μετὰ τὴν τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου εὐλόγησιν καὶ μεταβολήν, πάντων τῶν ἐν εὐσεβείᾳ καὶ πίστει τελειωθέντων πατέρων κκὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐν κυριακκῖς· ὅτι δὲ ἐν κυριακκῖς ἐλειτούργουν μόνον, ἴδε Ἰουστῖνον τὸν φιλόσοφον κκὶ μάρτυρκ ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἀπολογίᾳ ὑπὲρ χριστικνῶν γράφοντκ «κκὶ ἐν τῇ τοῦ ἡλίου ἡμέρᾳ κκλουμένῃ, πάντων κκτὰ πόλεις ἢ ἀγροὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ μενόντων συνέλευσις γίνεται»· κκὶ παρκκτιόν· «τῇ δὲ τοῦ ἡλίου ἡμέρᾳ κοινῇ πάντες τὴν συνέλευσιν ποιούμεθκ, ἐπειδὴ πρώτη ἐστὶν ἡμέρκ, ἐν ᾗ ὁ Θεὸς τὸ σκότος κκὶ τὴν ὕλην τρέψκς κόσμον ἐποίησε, κκὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἡμέτερος Σωτὴρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀνέστη» κ.τ.λ. Κκὶ αἱ στεφηφορίαι τῶν βασιλέων ἐν τῇ τῆς Πεντηκοστῆς μεγάλῃ ἑορτῇ ἐτελοῦντο πολλάκις, ἐν ᾗ κκὶ τὰ μνημόσυνκ τελοῦνται πάντων τῶν προκπελθόν-

των πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ τῶν τελευτησάντων βασιλέων, ἵνα εἰς μνήμην ἔρχωνται τοῦ θανάτου καὶ μὴ ἰσόθεοι φρονῶσι διὰ τὸ ὕψος τῆς βασιλείας. Καὶ Κωνστάντιος ὁ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου υἱὸς ἐν κυριακῇ τὸ λείψανον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ναῷ κατέθετο, καὶ τὰ μνημόσυνα αὐτοῦ βασιλικῶς ἐτέλεσε, πανδήμου τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ κλήρου καὶ ἁπάσης τῆς πόλεως. Καὶ Θεοδόσιος ὁ μικρὸς ἐν Ἐφέσῳ, μετὰ τὴν τῶν ἑπτὰ παίδων ἀνάστασιν, τὰ ἔννατα καὶ τεσσαρακοστὰ τοῦ τεθνηκότος ἐκεῖσε πατρικίου ἐν κυριακαῖς καὶ τὰ δύο μνημόσυνα ἐτέλεσε, καὶ τραπέζας πολυεξόδους καὶ ἐλεημοσύνας τοῖς πτωχοῖς διένειμε, καὶ τοῖς μοναστηρίοις ἀνὰ νομίσματος ἑνός. Καὶ τὸ ἑκυτοῦ ὑπὸ τῆς Πουλχερίας ἐν κυριακῇ ἐτελέσθη. Καὶ Θεοδώρα ἡ βασίλισσα ἐν τῇ τότε ὀνομασθείσῃ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας μετὰ τὴν τῶν Εἰκόνων ἀναστήλωσιν καὶ λιτανείαν, τὴν ἐν ταῖς Βλαχέρναις, τὰς ἱκεσίας καὶ δεήσεις ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ βασιλέως ἐτέλεσε καὶ μνημόσυνον καὶ ἐλεημοσύνας τοῖς πτωχοῖς καὶ τοῖς ἐν μοναῖς ἀφθόνως διένειμε. Καὶ Ρωμανὸς ὁ βασιλεὺς μνημόσυνα ἐν [τῇ] τοῦ ἡλίου πολυέξοδα ἐτέλεσε ἐπὶ τῇ νύμφῃ αὐτοῦ τελευτησάσῃ, εἰς τὰς τεσσαράκοντα, καὶ μηνιαῖα μνημόσυνα, τοῖς ἐν ἐκκλησίαις καὶ μοναῖς καὶ φυλακαῖς καὶ νοσοκομείοις καὶ πένησι διανέμεσθαι διατάξατο ἀνὰ νομίσματος ἑνός ἀφ' ἧς ἐτεθνήκει μέχρι τῶν τεσσαράκοντα μνημοσύνων αὐτῆς. Διεμερίζοντο δὲ τὰ νομίσματα διὰ Σεργίου τινὸς μοναχοῦ μέγα ἐπ' ἀρετῇ ἐσχηκότος ὄνομα, ἀνεψιοῦ δὲ τοῦ πατριάρχου Φωτίου.

Καὶ ἐπὶ τῆς αὐγούστης Ἑλένης τῆς τῇ 19ῃ ὀκτωβρίου τελευτησάσης, τῷ ἕκτῳ μηνὶ τὸν μάρτιον ἐλθούσης τῆς ἀγγελίας ὅτι παρέλαβε τὴν πόλιν τῆς Κρήτης ὁ μάγιστρος Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς, ἐδόξασε τὸν Θεόν, καὶ τὰ μνημόσυνα ταύτης ἐν τῇ κυριακῇ τῶν ἡμερῶν ἐτέλεσεν ἴσως ὁ αὐτὸς Νικηφόρος, πολλοὺς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερώσας, φιλοτιμησάμενος πολλοὺς, τὸν πατριάρχην ἅμα τῷ κλήρῳ καὶ τοῖς μοναστηρίοις τοῖς ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς πέριξ. Ἐν ταῖς λαύραις δὲ καὶ ἐν μοναστηρίοις καὶ κοινοβίοις ἐψάλλοντο καὶ ἐν σάββασι· καὶ αὐξηνθέντος τοῦ ἔθους τούτου ἀπὸ τῆς Στουδίου μονῆς, καὶ τῶν ποιητῶν αὐτῆς καὶ ἀσματογράφων Θεοφάνους καὶ Θεοδώρου τῶν Γραπτῶν γραφόντων καὶ ψαλλόντων «Τῶν προπατόρων σήμερον πιστοὶ τελοῦντες μνημόσυνα», ἐν Κυριακῇ καὶ τῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως «Τὰ τῶν πατέρων σήμερον πιστοὶ τελοῦμεν μνημόσυνα» καὶ μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν τοῦ Θεοπάτορος καὶ τῶν λοιπῶν, καὶ κατὰ τὴν 11ην τοῦ ὀκτωβρίου καὶ μετ' αὐτῶν, μνημόσυνα τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τὸ δεύτερον κ.τ.λ. Καὶ ὁ τῆς τῶν Στουδίων μονῆς Στούδιος, ἀφ' οὗ καὶ στουδῖται, πρῶτος κτήτωρ ἐν ταῖς κυριακαῖς ἐμνημονεύετο κατ' ἔτος καὶ τῶν λοιπῶν ναῶν οἱ δομήτορες, ἐν αἷς καὶ παράκλησις ἐτελεῖτο μεγάλη. Καὶ ἵνα μὴ τὸν ἀποστολικὸν τύπον παραβῶμεν, ἐπιβεβαίωσις τούτου ἀσφαλὴς καὶ αἱ τῆς τρίτης στάσεως δύο εὐχαὶ τῆς γονυκλυσίας κατὰ τὴν ἑσχάτην μεγάλην ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὡς εἴπομεν, ἐν ᾗ δέησιν ποιούμεθα ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν εὐσεβείᾳ τελειωθέντων. Προσεπιβεβαιοῦται αὕτη ἡ ὀρθόδοξος γνώμη καὶ ἀπὸ τὴν πρᾶξιν ἁπάξαπασῶν τῶν χριστιανικῶν φυλῶν ὀρθοδόξων τε καὶ ἑτεροδόξων. Ὅλη τοίνυν ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία ἀνατολικὴ καὶ δυτικὴ, ὀρθόδοξος καὶ αἱρετικὴ καὶ σχισματικὴ, ὁμολογεῖ ὅτι ὅταν τὸ πανάγιον Πνεῦμα ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν κατῆλθεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους ἦτο ἡμέρα κυριακή· ὅθεν πάντοτε καὶ πρὸ πάντων, αὕτη ἡ ἀνάμνησις τῆς καταβάσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ ἑορτάζεται· καὶ ὁ ἱεροίστωρ Λουκᾶς γράφει ὅτι ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς κατέβη εἰς τοὺς ἀποστόλους τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Μάρτυς δὲ καὶ ἡ ὄψις, ἀψευδὴς διδάσκαλος, τό τε μῆκος τοῦ χρόνου σαφῶς δείκνυσι· καὶ τὰ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ἄνωθεν τελούμενα μνημόσυνα βασιλέων, ἀρχιερέων, ἡγεμόνων, ἀρχόντων, καὶ ἄλλων, ἃ ἑωράκαμεν πολλάκις, καὶ ἡμεῖς ἐτελέσαμεν ἐν κυριακαῖς· καὶ ἐπὶ πατριαρχῶν ἀρχαιοτάτων καὶ σοφωτάτων, καὶ ἐπὶ Φωτίου ἐκείνου τοῦ ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἁγιότητι περιωνύμου. Θανόντος γὰρ Κωνσταντίνου υἱοῦ Μιχαὴλ τοῦ ἐξ Εὐδοκίας, ὃν πολλὰ ἐθρήνησε Βασίλειος ὁ βασιλεὺς πολλὰ στέργων αὐτὸν, μέχρι τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, καὶ τελέσας βασιλικῶς τὰ μνημόσυνα ἐν κυριακῇ διένειμε πλῆθος νομισμάτων τοῖς πτωχοῖς, φιλοτιμησάμενος καὶ τὸν πατριάρχην Φώτιον καὶ ἅπαντας τοὺς συλλειτουργήσαντας ἀρχιερεῖς καὶ κληρικούς. Καὶ Χριστοφόρος ὁ βασιλεὺς τελευτήσας, πολλὰ κοψαμένου αὐτοῦ τοῦ πατρὸς, ἐτέθη τὸ λείψανον ἐν τῇ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μονῇ, καὶ τῇ τεσσαρακοστῇ τὰ μνημόσυνα ποιήσας οὔσῃ ἐν κυριακῇ, ἐτησίας ρόγας πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις διετύπωσε χορηγεῖσθαι· καὶ ἄλλοις δέδωκε μιλιαρίσια δώδεκα χιλιάδας τῇ τετάρτῃ τῶν Νηστειῶν κυριακῇ [ψυχικὰ] τῆς [αὐτοῦ θείας, καὶ ἄλλ' ἄττα, ἃ ἐπιλήψει [ἡμᾶς ὁ χρόνος γράφοντας καὶ διηγουμένους».

(Σημ. Ἐν τῷ κώδηκι). Ἕως] ὧδε εἰσὶ λόγια τοῦ [διαληφθέντος] πατριάρχου κὺρ Καλλινίκου, [ἐξ ὧν δείκνυται τὸ πολυμαθὲς τοῦ] ἀνδρὸς] καὶ πολύπειρον, καὶ ἐπιστομίζονται οἱ ἀλλο-

τριοφρονοῦντες, καὶ φανεροῦται ἡ ἀλήθεια, καὶ ἐπιβεβαιοῦται ἡ καθ' ἡμᾶς πρᾶξις καὶ ἐπισφραγίζεται εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ᾧ πρέπει τιμὴ, κράτος καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (ἕπεται τὸ τέλος)

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΚ ΤΙΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑΣ

ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὀργάνῳ τῆς Ρωσσικῆς Συνόδου περὶ τοῦ νεωστὶ ἐκδοθέντος ἔργου περὶ τῆς συγχρόνου ἱστορίας τῆς ρωμουνικῆς Ἐκκλησίας· ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀκαδημίας Καζὰν Θ. Κουργάνωφ.

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἀναγνόντες ἕν τινι τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τῆς ρωσσικῆς Συνόδου «Ἐκκλησιαστ. Εἰδήσεων» (τῆς 6 μαΐου), βιβλιολογίαν περὶ ἔργου, νεωστὶ ἐκδοθέντος ἐν γλώσσῃ ρωσσικῇ καὶ ἀφορῶντος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς αὐτοκεφάλου ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ μεταδώσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἐνδιαφερούσας τινὰς σημειώσεις ἐκ τῆς ἐν λόγῳ βιβλιολογίας, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ γράψωμεν πλειότερα προσ εχῶς, ὅτε θέλομεν ἔχῃ αὐτὸ τὸ ἔργον ἀνὰ χεῖρας τοῦ ρώσσου καθηγητοῦ, ὅστις εἶναι ἄξιος θερμοτάτων συγχαρητηρίων εὐχαριστιῶν διὰ τὴν ἀμεροληψίαν καὶ τὰς φαεινὰς ἰδέας, αἵτινες περικοσμοῦσι τὸ ἐπιστημονικὸν ἔργον αὐτοῦ.

Ἀφοῦ διὰ μακρῶν καταδείκνυσι τὸ ἐπιβλαβὲς διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας τῶν ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλ. Κούζα γενομένων ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ διατάξεων, αἵτινες κατὰ τὸν συγγραφέα ἐγένοντο ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς Δύσεως (καθολικῆς καὶ προτεσταντικῆς) παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, ὁ συγγραφεὺς λεπτομερῶς ἐκτίθησι τὴν ἱστορίαν τῆς δημεύσεως τῶν ἐν Ρουμανίᾳ ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν κτημάτων, καυτηριάζων τὴν ἐντεῦθεν προσγενομένην ἀδικίαν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Ρωσσίας, ὡς λέγει, διαμαρτυρομένης.

Ἡ εἰκὼν τῆς συγχρόνου καταστάσεως τῆς ρωμουνικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ ἔποψιν ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας εἶνε λίαν θλιβερά!

Διὰ μακρῶν ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τῆς παύσεως τοῦ πρ. Οὐγγροβλαχίας Γενναδίου Πετρέσκου, ὃν παρίστησιν ὡς δημιούργημα τῆς συντηρητικῆς πολιτικῆς μερίδος, τὴν δ' ἱστορίαν αὐτοῦ ὡς τυπικὴν ἐκφρασιν τῆς καθόλου καταστάσεως τῆς ρουμανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν συμπεράσματι ὁ συγγραφεὺς ποιεῖται τὰς ἑξῆς γενικωτέρας παρατηρήσεις: Ἅπαν τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ 19ου αἰῶνος ὑπῆρξε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρουμανίας ἐποχὴ ἀνησυχιῶν καὶ διαπάλης ἐσωτερικῆς, καὶ, δυνατὸν εἰπεῖν, διωγμῶν· ποῦ λοιπὸν ἔγκειται ἡ αἰτία τούτου; Οὐχὶ βεβαίως, λέγει, ἐν τῷ **φαναριωτικῷ** ζυγῷ, ὅστις πλέον δὲν ὑπῆρχε. Τὴν αἰτίαν, λέγει, ζητητέον ἐν τῇ ἐπιβλαβεστάτῃ διὰ τὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς ἐνεργείᾳ καθολικισμοῦ καὶ προτεσταντισμοῦ, θρησκευτικῶν συστημάτων, εἰς τὴν ἐπιτηδείαν ἐνέργειαν τῶν ὁποίων ὀφείλεται ἡ ἀποξένωσις ἀπ' ἀλλήλων τῶν χριστιανικῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς. «Αὐτοί, λέγει, κυρίως εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐποίησαν τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀντικείμενον τῶν κακοβουλοτάτων ἐπιθέσεων, ἐσυκοφάντησαν καὶ ἐξωνείδισαν αὐτὸν, καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἔθεντο τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξασθενίσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν δεσμῶν. Δυστυχῶς, λέγει ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἡ ἡμετέρα πατρὶς (ἡ Ρωσσία) δὲν ὑπελείφθη τῶν ἐχθρῶν τῆς ὀρθοδοξίας ἐν τῇ ἐπιθέσει κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου, ὅστις καὶ παρ' ἡμῖν δὲν ἀναφέρεται ἄλλως εἰμὴ διὰ τοῦ ἐπονειδίστου ὀνόματος τοῦ φαναριώτου».

Ὁ ποιούμενος τὴν βιβλιολογίαν ὑπὸ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα Ἰ. Σ. συνίστησιν ἐν τέλει θερμῶς τὴν μελέτην τοῦ βιβλίου τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ, καὶ δὴ τοῖς κληρικοῖς.

Α. Π.

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο ληξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15
» τοῦ ἑνὸς τόμου μόνον » 8

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—21

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 28 ΜΑΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μαρτύρων κατάλογος—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Ἐπιθεώρησις ξένων ἐκκλησιῶν—Ἡμέραι μνημοσύνων παρὰ Βυζαντινοῖς—Νομικὰ Μελετήματα ὑπὸ Θεμ. Κτενᾶ, δικηγόρου—Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα ὑπὸ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου - Δικαστικαὶ Ἀγγελίαι.

ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ἀδιάσπαστος καὶ συνεχὴς συναποτελεῖται ἐκ τῶν συνεχῶς ἀποστελλομένων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπιστολῶν τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ὀρθοδόξων μητροπολιτῶν, αἵτινες ἀπέβησαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀστυνομικὰ δελτία, ἀναγράφοντα κακουργίας, ὧν ἐνώπιον ἤθελε φρίξει καὶ αὐτὴ ἡ κατὰ προγενεστέρους ἡμῶν αἰῶνας σκοτεινὴ περίοδος τῶν ἐκκλησιαστικῶν ταραχῶν καὶ τῶν πολυετῶν πολέμων, τῶν γνωστῶν παντὶ τῆς ἱστορίας ἀναγνώστῃ. Τὰ κατὰ τοὺς δύο τελευταίους ἐνιαυτοὺς ἐν μακεδονικαῖς ἐπαρχίαις τολμώμενα ἐν ὀνόματι οὐχὶ ἐθνικότητος ἀλλ' ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἥτις, ἀτυχῶς καὶ πρὸς ὕβριν αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελίου, καλεῖ ἑαυτὴν ὀρθόδοξον καὶ χριστιανικήν, ὑπερέβησαν πᾶσαν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, προξενοῦντα φρίκην πᾶσι, καὶ τοῖς ἀπαθῶς κρίνουσι τὴν ἐπὶ προβάτων ἀθώων ἀνηλεῆ τῶν θηρίων ἐπιδρομήν. Ἰδίως αἱ ἐπαρχίαι Πελαγονίας, Καστορίας καὶ Βοδενῶν, Πρεσπῶν, καὶ Μογλενῶν, ἀλλ' ἰδίως αἱ τρεῖς πρῶται εἰσὶν ὁ στόχος, καθ' οὗ βάλλουσιν οἱ ἄθεοι ἐργάται τῆς ἐρημώσεως καὶ καταστροφῆς. Ὅσον δὲ τὸ κακοῦργον αὐτῶν ἔργον προκαλεῖ τὴν κατάκρισιν καὶ τὰς ἀρὰς παντὸς ἀνθρώπου πεπολιτισμένου, τόσον ἐγείρει τὴν ἀποστροφὴν κατὰ τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπαγγελλόμενοι τὸν διδάσκαλον ἀνέλαβον τὴν μετὰ τῶν κακούργων συνεργασίαν, ἐν ὀνόματι καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν πνευματικῆς ἀρχῆς, ἐπιλαθομένης τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας, εἰς ἣν νομίζουσιν ὅτι ἀνήκουσι·

διότι οὐδεμία χωρεῖ ἀμφιβολία οὔτε ἄρνησις ἐν ἀφηγήσεσιν αὐθεντικαῖς, ἐκ Καστορίας ἐπὶ παραδείγματι, καὶ μερικώτερον ἐκ Ζελληνίου, χωρίου αὐτῆς, ἧς τὸν ἀτυχῆ ἱερέα, ἀπὸ ἐτῶν ὑπηρετοῦντα τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, διεβεβαίου τῇ 10 μαΐου ὁ τοῦ χωρίου δῆθεν διδάσκαλος ὅτι ἡ περαιτέρω πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν ὑποταγὴ καὶ ἀφοσίωσις ἤθελεν ἐπενέγκει τὴν ἀπώλειαν τῆς ζωῆς, ὃ καὶ ἐγένετο αὐθήμερον· οὔτε χωρεῖ ἀντίρρησις, οὔτε δι-

καιολογία τις οὐδεμία εἰς τὴν οὔτε φρόνιμον, οὔτε ἀνθρωπίνην πολιτείαν βουλγαροδιδασκάλων καὶ ἱερέων τινῶν, φερόντων ἐν πάσῃ στιγμῇ μεθ' ἑαυτῶν ὅπλα φονικά, ὑπὸ παντὸς κράτους καὶ νόμου τοῖς πᾶσιν ἀπαγορευόμενα. Οὔτε δύναταί τι ν' ἀντείπῃ τις αὐτῶν εἰς τὰς πολλαχόθεν ἡμῖν ἀποστελλομένας ἐκθέσεις ὅτι οὕτως ἔχουσι ταῦτα πάντα, ὅτι πάντες οἱ τὴν διάπλασιν ἤθους καὶ χαρακτῆρος ἐντεταλμένοι, οἱ τὴν διδασκαλίαν τῶν καθηκόντων τοῦ χρηστοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀληθοῦς χριστιανοῦ ἀναλαβόντες πᾶν ἄλλο διδάσκουσι, κατασκευάζοντες ἀσεβεῖς ἀνθρώπους ἐμπαίζοντας καὶ τὸν Θεὸν, εἰς ὃν λέγουσιν ὅτι πιστεύουσι, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοὺς θεόθεν τεταγμένην ἀρχὴν, εἰς ἣν παρέχουσι πράγματα καθ' ἑκάστην, καὶ αὐτὸν τὸν κοινὸν τοῦ κράτους ἄρχοντα, οὗ τῆς ἐπιεικείας τυχόντες καὶ τῆς ἀμνηστείας ἐπιδραξάμενοι ἐπέπεσον ὡς ἀκρίδες ἐπὶ τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, καταληΐζόμεναι τὸ προστυχόν.

Οἱ εἰς τὴν ὀρθόδοξον αὐτῶν ἀρχὴν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποκείμενοι, οἱ δι' αὐτοῦ πάσης ἱκανοποιήσεως τῶν θρησκευτικῶν καὶ κοινοτικῶν αὐτῶν ἀναγκῶν τυγχάνοντες, οἱ πραγματικῶς ὀπαδοὶ τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἀπό τινων ἐτῶν, ἰδίᾳ δὲ τῶν δύο τελευταίων, βλέπουσι τὸν βίον αὐτῶν καθιστάμενον ἀβίωτον. Τὸν ἄρτον αὐτῶν ἐν δακρύοις ζυμοῦντες, ἐγκαρτεροῦντες εἰς τόσας ἀντιξόους καὶ θλιβερωτάτας ἐπηρείας, ἀναμιμνησκούσας οὐδὲν πλέον οὐδὲν ἔλαττον τοὺς πρώτους φρικτοὺς τῶν ἐθνικῶν κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ διωγμοὺς, ἀναγκάζονται ὑπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν ὄψιν τῶν φονικῶν ὅπλων ποῦ μὲν νὰ ὑπογράφωσιν αἰτήσεις πρὸς τὴν σεβαστὴν κυβέρνησιν, ποῦ δὲ πρὸς τὸν λεγόμενον ἔξαρχον τῆς σχισματικῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας καὶ ὅτι αὐτῷ ὑπείκουσιν οὐχὶ δὲ τῇ μιᾷ, ἁγίᾳ, καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῇ προκαθημένῃ τῶν ὀρθοδόξων τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησιῶν, ποῦ δὲ νὰ καταλείπωσιν ἀπροστατεύτους ὀρθοδόξους οἰκογενείας καὶ νὰ δραπετεύωσιν εἰς ἑτέρας πόλεις τοῦ κράτους ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ σώζοντες ἑαυτοὺς, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ χρησιμοποιήσωσι τὴν πολυπαθῆ ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας. Βλέπουσιν οἱ πραγματικοὶ τῆς ἀληθοῦς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ὁμολογηταὶ ἑαυτοὺς ἠναγκασμένους ἵνα δείξωσιν εἰς σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κσμον ὅτι τῶν ὁμολογηθέντων ἐνώπιον ἀνθρώπων καὶ Θεοῦ, κατὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῶν καὶ τὸ βάπτισμα, βιάζονται νὰ ἀποβῶσιν ἀρνηταί· καὶ οἱ μὲν προτιμῶσι τῆς ἐξομοσίας αὐτὸν τὸν θάνατον, οἱ δὲ τὴν διὰ παντὸς ἴσως στέρησιν ἡσύχου βίου καὶ πατρίδος, εἰς τὴν διάκρισιν μιαιφόνων ἱερέων καὶ διδασκάλων λείποντες Θεοῦ τε πατρῴου καὶ μαρτύρων ἔδη, κατὰ τὸ παλαίφατον, θήκας τε προγόνων.

Ὀδύνης κραυγαὶ θλίβουσι τὴν κινὴν μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν γίνεται διερμηνεὺς αὕτη θλίψεων, καὶ μεταβιβάζει παράπονα, καὶ παρακλήσεις ὑποβάλλει, καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἀφοσίωσιν ἀλλὰ καὶ τὴν προσδοκίαν τῆς βελτιώσεως τῆς ἀξιοθρηνήτου καταστάσεως τῶν πασχόντων. Διότι πρὸς τοὺς λεγομένους ἀρχηγοὺς καὶ ποιμένας τῶν ἐν ὀνόματι σιδήρου καὶ πυρὸς ἐργαζομένων οὔτε δύναται νὰ εἴπῃ τι, πρὸ πολλοῦ τεθέντας ἔξω τῶν θριγγίων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἔξω δὲ τιθεμένους καὶ νῦν τῆς ἀληθοῦς χριστιανικῆς ἐπαγγελίας, ἅτε ἐπιτρέποντας, εὐλογοῦντας καὶ ἀνεχομένους ἵνα ἐν ὀνόματι αὐτῶν διαπράττωνται φόνοι καὶ κακουργίαι καὶ βιασμοὶ συνειδήσεων, καὶ μὴ συμβουλεύοντας μὲν εἴ τι ἂν ἐκ καθήκοντος ἔξει νὰ νουθετήσῃ τὸ ποίμνιον ὁ ποιμὴν, κατὰ δὲ τὰς τηλεγραφικὰς εἰδήσεις καὶ ἐπιβάλλοντας τὸν κατὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πόλεμον.

*

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Φλωρίνης ἀπὸ 23 μαΐου :

«Ἕνεκα τῆς καταστάσεως, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Μογλενῶν κ. Ἰωαννίκιος, τὸ καθῆκον αὐτοῦ ἐκπληρῶν, μετέβη παρὰ ταῖς στρατιωτικαῖς καὶ πολιτικαῖς ἀρχαῖς Φλωρίνης καὶ γραπτῶς τε καὶ προφορικῶς ἐποιήσατο τὰς δεούσας παραστάσεις καὶ παρεκάλεσε θερμῶς αὐτὰς ἵνα λάβωσι τὰ προσήκοντα μέτρα ὑπὲρ τῆς ἀπειλουμένης ἀσφαλείας τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων καὶ λαϊκῶν. Οὕτω ἐστάλησαν ἀποσπάσματα στρατιωτικὰ εἴς τινα τῶν χωρίων, ὡς λ. χ. εἰς Γορνίτσοβον, Βίρμπενι, Πεσιόσνιτσα καὶ Νεβολιάνην· καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ὁ στρατὸς παρέμενεν εἰς τὰ ἀπειλούμενα καὶ μᾶλλον κινδυνεύοντα ταῦτα χωρία, οἱ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς καὶ λαϊκοὶ οὐδὲν ἔπαθον· ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἡ νυχθήμερον διαμονὴ τοῦ στρατοῦ

αὐτόθι εἶνε ἀδύνατος, διότι ἔπρεπε νὰ περιέλθῃ καὶ ἄλλα χωρία πρὸς φρούρησιν τούτων, καὶ ταῦτα ἀπεῖχον, οἱ βούλγαροι λησταντάρται ὠφελῃθέντες τὴν ἀπουσίαν τοῦ στρατοῦ εἰσώρμησαν εἰς τὰ εἰρημένα τέσσαρα χωρία καὶ διὰ δαρμῶν καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ἐγχειριδίων καὶ περιστρόφων ἠνάγκαζον τοὺς ὀρθοδόξους κατοίκους ὅπως ὑπογράψωσιν ἀναφορὰς, ἃς ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν, τουρκιστὶ γεγραμμένας καὶ καθόλα ἑτοίμους, φερούσας καὶ χαρτόσημον ἔτι, καὶ ἐπιδώσωσι ταύτας εἰς τὰς ἐνταῦθα ἀρχὰς δηλοῦντες τὴν ἀπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἀποσκίρτησιν αὐτῶν καὶ τὴν προσέλευσιν αὐτῶν εἰς τὴν σχισματικὴν ἐξαρχίαν.

Τὰς ἀναφορὰς ταύτας οἱ ὀρθόδοξοι, ὡς ἐπὶ σφαγὴν ἀγόμενα πρόβατα, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ δύο ἢ τριῶν «κωμητῶν» μετημφιεσμένων ὡς χωρικῶν, προσελθόντες ἐπέδωκαν εἰς τὰς ἀρχὰς ἐκφράζοντες μάλιστα καὶ προφορικῶς τὸν ἐν αὐταῖς δηλούμενον δῆθεν πόθον αὐτῶν, ὡς τοῦτο συνέβη τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ μητροπολίτου Μογλενῶν ἐν τῷ διοικητηρίῳ συνδιαλεγομένου μετὰ τοῦ καϊμακάμη, ὅστις τὴν ἐπιδοθεῖσαν αὐτῷ ἀναφορὰν ἀπέρριψε μὲν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσῃ πῶς καὶ τίνι τρόπῳ συνετάχθη καὶ ὑπεγράφη, καθόσον οἱ προσελθόντες ἐδήλωσαν ἐκ φόβου ἐνώπιον τῶν μετημφιεσμένων κωμητῶν ὅτι αὐθορμήτως καὶ ἑκουσίως ὑπέγραψαν οἱ δυστυχεῖς καὶ ἐπέδιδον αὐτῷ τὴν ἀναφορὰν ἐκείνην, καθότι τὸν τολμήσαντα νὰ εἴπῃ τὸ ἐναντίον ἐξάπαντος ἀνέμενε καθ' ὁδὸν ὁ βέβαιος κίνδυνος τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Καὶ εἰς μὲν τὸ ὀρθοδοξότατον χωρίον Γορνίτσοβον οἱ τρεῖς ἱερεῖς τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου συλλειτουργήσαντες ἐμνημόνευσαν τοῦ ὀνόματος τοῦ κανονικοῦ αὐτῶν ἀρχιερέως ἀψηφήσαντες πάντα κίνδυνον· ἀλλὰ τὸ ἴδιον δὲν συνέβη καὶ εἰς τὰ μικρὰ χωρία Βίρμπενι (ἐπαρχίας Πρεσπῶν), Καλλινίκιον καὶ Σέτινα, διότι οἱ ἱερεῖς αὐτῶν λιποψυχήσαντες ἐμνημόνευσαν τοῦ ὀνόματος τοῦ σχισματικοῦ ἐξάρχου.

Τὰ αὐτὰ συνέβησαν κατὰ τὸ παρελθὸν δεκαπενθήμερον χρονικὸν διάστημα εἰς Χασάνοβον, Κρούσορατ (ἐπαρχ. Πρεσπῶν) καὶ Νεριτὴν (ἐπαρχία Καστορίας) εἰς τὴν ὑποδιοίκησιν Φλωρίνης ὑπαγόμενα. Τὴν παρελθοῦσαν πέμπτην, ὅτε ἐγνώσθη ἐνταῦθα ἡ δολοφονία τοῦ ὀρθοδόξου ὁμογενοῦς ὁπλαρχηγοῦ Βαγγέλη, ὑπαλλήλου στρατιωτικοῦ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, οἱ ἐνταῦθα σχισματικοὶ ἔξαλλοι ἐκ χαρᾶς συνῆλθον εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ φανατικοῦ σχισματικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ λεγομένου ἐξάρχου, καὶ κλεισθέντες ἐν αὐτῇ ὡρκίσθασαν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου συνομόσαντες τὴν προγραφὴν ἑπτὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων ὀρθοδόξων, ἤτοι τριῶν διδασκάλων καὶ τεσσάρων προκρίτων οἰκογενειαρχῶν, εἰς οὓς ἠγγέλθη ἡ συνομοσία, προτρεπομένους ἵνα λάβωσι πάντα τὰ μέτρα πρὸς προφύλαξιν τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν.

Κατὰ καθῆκον ὁ μητροπολίτης αὐθωρεὶ συντάξας σφοδρὸν τακρίριον διαμαρτυρίας ἐπέδωκεν αὐτοπροσώπως τῷ ἐνδοξοτάτῳ καϊμακάμῃ καταγγέλλων τὴν συνομοσίαν τῶν σχισματικῶν καὶ ἐπιμόνως ἀπαιτῶν ὅπως οὗτοι παράσχωσι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ τὴν προσήκουσαν ἐγγύησιν μελλούσης νομοταγοῦς πολιτείας. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ νόμου δὲν προβλέπεται καὶ οὐδὲ ὑπῆρχον ἐπαρκεῖς αἱ μαρτυρίαι τῆς τοιαύτης τῶν σχισματικῶν προθέσεως, ἡ ὀρθόδοξος μητρόπολις ἀπῄτησεν ἵνα προσκαλέσῃ τοὺς συνομότας ὁ καϊμακάμης καὶ καταστήσῃ αὐτοὺς ὑπευθύνους διὰ πάντα κίνδυνον τῆς ζωῆς καὶ ἀσφαλείας τῶν ὀρθοδόξων. Ὁ καϊμακάμης προσεκάλεσεν ἕνα ἕκαστον τούτων καὶ ἐνουθέτησε τὰ δέοντα. Χάρις δὲ τῷ Θεῷ καὶ διὰ τῆς ἀγρύπνου μερίμνης τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς μέχρις ὥρας οὐδὲν λυπηρὸν συνέβη.

Ἡ ἐν Φλωρίνῃ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινότης μετὰ ψυχικῆς ὀδύνης παρακολουθοῦσα τὰ σκότια ταῦτα σχέδια, συνῆλθε τὴν 21 μαΐου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ γεροντοτέρου τῶν προκρίτων κ. Διβίτκου καὶ ἐξέλεξε τετραμελῆ ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν μᾶλλον εὐϋπολήπτων κατοίκων κκ. Ἀθανασίου Τέγου, Στεργίου Χρηστίδου, Στεργίου Σαπουνᾶ καὶ Ἀναστασίου Λούκτση, εἰς οὓς ἐπέδωκε πληρεξούσια γράμματα ἐκτεθεῖσα τὴν θλιβερὰν τοῦ τόπου κατάστασιν καὶ τὰ δεινοπαθήματα τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων ὡς καὶ κοινὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸν γενικὸν ἐπιθεωρητὴν ἐξοχώτ. Χιλμῆ πασᾶν καὶ τοὺς κκ. Μύλλερ καὶ Γιὲρς παρακαλουμένους ὅπως ἐκθέσωσι καὶ διὰ ζώσης φωνῆς τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀνεχώρησε σήμερον, 23 τοῦ μηνὸς, εἰς Θεσσαλονίκην».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία δύο Σωμάτων—Σήμερον συνῆλθον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τὰ δύο Σώματα εἰς κοινὴν συνεδρίαν καὶ συνεσκέψαντο περὶ ζητημάτων ἐκκλησιαστικῶν.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνακοινωσαμένης ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐκπόνησις σχεδίου περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν δέον ἵνα συντάσσωνται οἱ διαθῆκαι, ἐπερατώθη καὶ ὑπάρχει ἑτοίμη ἡ σχετικὴ περὶ τούτων ἔκθεσις τοῦ κ. Μιλτ. Καραβοκυροῦ, τὰ δύο Σώματα ἐνέκριναν ὅπως ἐκτυπωθῆ αὕτη καὶ διανεμηθῆ εἰς τὰ μέλη πρὸς μελέτην καὶ συζήτησιν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἀνεγνώσθη πρὸς τούτοις ἐπιστολὴ τοῦ φιλογενεστάτου κ. Ἀλεξάνδρου Φωτιάδου ἀγγέλλοντος ὅτι ταῖς ἐνεργείαις καὶ τῇ συνδρομῇ αὐτοῦ τε καί τινων ὁμογενῶν ἠγοράσθη ἐσχάτως γήπεδον κείμενον παρὰ τὸ ἐθνικὸν Ἰωακείμιον παρθεναγωγεῖον καὶ ὅτι δωρεῖται τὸ ἀγορασθὲν εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο. Τὰ δύο Σώματα ἐνέκριναν ὅπως ἐκφρασθῶσι τῷ τε κ. Α. Φωτιάδῃ καὶ τοῖς λοιποῖς ὁμογενέσιν αἱ εὐχαριστίαι τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡσαύτως ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τῆς φιλανθρώπου κυρίας Ἀγαθονίκης Σταύρου, ἀνακοινούσης ὅτι δωρεῖται τρία προσοδοφόρα κτήματα αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἱδρυθησομένου ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ Ὀρφανοτροφείου θηλέων. Τὰ δύο Σώματα συνεσκέψαντο ἐφ' ἱκανὸν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ, καὶ διώρισαν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Νικομηδείας, Σερρῶν καὶ Μιτυλήνης καὶ τῶν ἀξιοτίμων συμβούλων Γιάγκου βέη Ἰωαννίδου, Ἀγγέλου Ἰωαννίδου καὶ Π. Χρυσοῦ ὅπως μελετήσῃ αὕτη λεπτομερῶς τὰ περὶ τῆς ἱδρύσεως καὶ ὑποβάλῃ σχετικὴν ἔκθεσιν διὰ τὰ περαιτέρω.

Μητρόπολις Σηλυβρίας.—Τὸ ἑσπέρας τῆς παρελθούσης κυριακῆς ἀφίκετο σιδηροδρομικῶς εἰς βασιλεύουσαν τυχὼν τῆς ἀδείας τῆς Ἐκκλησίας, ἕνεκα λόγων ὑγείας, ὡς ἐγκαίρως ἀνηγγείλαμεν ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Διονύσιος.

Ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιον Δαλματίας. — Ὁ πανιερ. ἐπίσκοπος Δαλματίας κ. Νικόδημος Μίλας ἀπέστειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀντίτυπον τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθέντος Ἡμερολογίου περιέχοντος στατιστικὴν τῆς ἐπαρχίας. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινεν ἵνα παραπεμφθῇ τὸ εἰρημένον πόνημα τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ πρώην Ἐρσεκίου κ. Ἰγνατίῳ καθὸ γνώστῃ τῆς σερβικῆς γλώσσης, πρὸς μελέτην.

Ἐπίσκοπος Μετρῶν.—Ἀδείᾳ κανονικῇ, χορηγηθείσῃ κατ' αἴτησιν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας, μετέβη χθὲς εἰς Προῦσαν, πρὸς χρῆσιν λουτρῶν, ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Μετρῶν καὶ Ἀθύρων κ. Ἰωακείμ.

Ἐπισκέψεις.—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐγενιάδης, ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἡγεμονίας Σάμου κ. Ἀλέξ. Γάγκος, ὡς καὶ ὁ ἀπὸ μηνὸς παρ' ἡμῖν διατρίβων διδάκτωρ τοῦ ἐν Τόκιο τῆς Ἰαπωνίας πανεπιστημίου κ. Σιοῦτα Ἴτο, διερμηνεύοντος τοῦ γλωσσομαθοῦς ὁμογενοῦς Εὐρ. Σταυρίδου ἐφέντη, μέλους τοῦ Γραφείου τῶν μεταφράσεων ἐν τῇ Ὑ. Πύλῃ.— Τῇ τετάρτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐκ τῶν συμβούλων τοῦ κράτους Ἱ. Χότζης ἐφέντης. — Χθὲς ὁ α' διερμηνεὺς τῆς ἐνταῦθα αὐστροουγγρικῆς πρεσβείας κ. Ὄττο. — Ὡσαύτως τῇ π. δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα εἰς τὸν Βόσπορον ἐπεσκέψατο ἐν Θεραπείοις τὸν σεβασμ. μητροπολίτην Δέρκων κ. Καλλίνικον καὶ εἶτα τὴν αὐτόθι παραθερίζουσαν εὐγενεστάτην κ. Ἑλένην Γ. Ζαρίφη.

Πατριαρχικὴ χοροστασία.—Ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐχοροστάτησε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τῷ ἐν Ὑψωμαθείοις ἱερῷ ναῷ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις. — Ἐντολῇ πατριαρχικῇ ὁ πανοσ. Μ. πρωτοσύγκελλος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ διηρμήνευσε τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Π. τῷ ἄρτι ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς αἰσίως ἐπανακάμψαντι ἐριτίμῳ κ. Θ. Μαυρογορδάτῳ, ὁ δὲ ἱερολ. δευτερεύων τῷ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν παρεπιδημοῦντι γενικῷ προξένῳ τῆς Ἑλλάδος τέως ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ νῦν ἐν Σμύρνῃ κ. Εὐγενειάδῃ.

Περιοδευταί. — Τοῦ θεοφιλεστάτου βοηθοῦ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ κ. Γερμανοῦ αἰτησαμένου παρὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ κυριάρχου μητροπολίτου

τὴν ἄδειαν ὅπως μεταβῇ ἐπί τινα χρόνον εἰς τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Νικομηδείας πατρίδα αὐτοῦ, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐχορήγησεν αὐτῷ ταύτην.

Πιστοποιητικῶν κύρωσις.—Ἐπειδὴ πιστοποιητικὰ παντοειδῆ ἀποστελλόμενα ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν παρουσιάζονται πάντῃ ἐλλιπῆ ὑπὸ ἔποψιν τύπων τινῶν καὶ χώρου ἀπαιτουμένου καὶ διὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐπικύρωσιν καὶ διὰ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ πατριαρχικοῦ σήματος κ.λ.π., ἐντολῇ ἀνωτέρᾳ ἐπισυνήψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον ἡμῶν φύλλον σχέδιον τοιούτου πιστοποιητικοῦ πρὸς ὁδηγίαν τῶν πανιερ. ἀρχιερέων καὶ τῶν θεοφιλ. ἐπισκόπων ὡς καὶ τῶν πανοσ. ἡγουμένων τῶν ἱερῶν πατριαρχ. καὶ σταυροπηγιακῶν μονῶν. Τὸ ἀποσταλὲν ἄρα σχέδιον δέον νὰ ἔχωσι τοῦ λοιποῦ πάντες ὑπ' ὄψιν ὅταν συντάσσωσι πιστοποιητικὰ καὶ διαβιβάζωσιν αὐτὰ πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, παρακαλούμενοι νὰ τηρῶσιν ἅμα καὶ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ χάρτου.

Ἅγιον Ὄρος.—Τῇ τρίτῃ ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ νέος ἐνταῦθα ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὄρους πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀμβρόσιος Ἰβηρίτης, ὃς καὶ ἐπέδωκε τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ τὰ συστατικὰ γράμματα τῆς ἱερᾶς Κοινότητος ἀναγνωσθέντα συνοδικῶς.—Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος, διελθόντες διὰ τῆς πόλεως ἡμῶν, μετέβησαν εἰς τὰ λουτρὰ τὰς Προύσης, ἰατρικῇ συμβουλῇ, οἱ ἐκ τῶν προεστώτων τῆς ἱερᾶς τῶν Ἰβήρων μονῆς ὁσιώτ. γέροντες κκ. Διονύσιος καὶ Χρυσόστομος.

Ἡμερολόγιον Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων.—Παρεκλήθημεν ὑπὸ τῆς συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐκδοθησομένου Ἡμερολογίου τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων ὅπως ὑπομνήσωμεν τοὺς σεβασμ. μητροπολίτας, ὡς καὶ τοὺς πανοσιολ. προϊσταμένους τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἑλληνικῶν παροικιῶν, ὅτι δέον νὰ ἐπιταχύνωσι τὴν ἀπάντησιν εἰς τὰ διαβιβασθέντα αὐτοῖς ἐρωτήματα τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Αὔξ ἀριθμ. 946

Γνωστοποιεῖται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ Πνευματικὸν Δικαστήριον τοὐντεῦθεν θέλει συνεδριάζει ἑκάστην δευτέραν ἀπὸ τῆς 8ης ὥρας πρὸ μεσημβρίας εὐρωπαϊστί.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 25 μαΐου 1904.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Κατὰ τὸ ἐπίσημον περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων, ἔξαρχος ἐν Ταϊγανίῳ διωρίσθη ὁ πανοσιώτ. ἀρχιμ. κ. Ἰουβενάλιος, τέως ἡγούμενος ἐν Σάλτῃ — ἔξαρχος ἐν Σέρραις ὁ ὁσιώτ. πρωτοσύγκελλος κ. Ἰωακεὶμ—ἡγούμενος δ' ἐν Ἰόπῃ ὁ πρώην ἔξαρχος ἐν Τιφλίδι πανοσ. ἀρχιμ. κ. Κύριλλος Καραγεωργάκης.

Τὸ αὐτὸ περιοδικὸν ἀγγέλλει μετ' ἐκφράσεως εὐγνωμοσύνης, ὀφειλομένης τῇ αὐτοκρ. κυβερνήσει τῆς Ρωσσίας, ὅτι διὰ διατάγματος ἐπισήμου ἐχορηγήθη δάνειον 400,000 ρουβλίων τῇ ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ πρὸ εἰκοσαετίας πυρποληθέντος Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν Μόσχᾳ, ἐπὶ τόκῳ ἐτησίῳ 4 %, καὶ ὅτι πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς διὰ τὴν ἁγιοταφικὴν ἀδελφότητα ὠφελίμου ταύτης οἰκοδομῆς δαπανηθήσονται ἑπτακόσιαι χιλιάδες ρουβλίων.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ ΗΜΕΡΑΙ*

Ἡ παροῦσα διατριβή, ἔργον τοῦ πατριάρχου Κων]πόλεως Καλλινίκου Δ' τοῦ ἀπὸ Προϊλάβου, μεταγραφεῖσα ἐκ χειρογράφου τῆς ἱερᾶς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς Μ. Λαύρας ὑπὸ τοῦ ὁσιολογ. γέροντος Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου, ὑπεβλήθη τῇ παρ' ἡμῖν Μεσαιωνολογικῇ Ἑταιρίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν, κατὰ πρότασιν δὲ τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων καὶ προέδρου τῆς ἐπιτροπῆς τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» σεβασμ. μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντίνου, παρεχωρήθη ἡμῖν πρὸς ἔκδοσιν. Αἱ περιεχόμεναι ἐν αὐτῇ εἰδήσεις, ἐκπλήξασαι καὶ τὸν μακαρίτην Νικόδημον ἁγιορείτην, ἐκρίθη καλὸν νὰ γνωσθῶσιν ἐν εὐρεῖ κύκλῳ, προκαλοῦσαι συζήτησιν εὐρεῖαν, ἐπὶ σκοπῷ νὰ μάθωμεν τίνες εἰσὶν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, οἱ μιμνησκόμενοι μετὰ τοσούτων λεπτομερειῶν ὧδε κἀκεῖσε γεγονότων ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον, εἰς τὸν θάνατον, εἰς τὰς μνήμας εὐσεβῶν βασιλέων. Ἐπὶ τούτῳ ἐγένετο δεκτὴ πρότασις τοῦ ἐκ τῶν ἑταίρων σεβ. μητροπολίτου Ἀγχιάλου, ὅπως παρακληθῇ κατὰ τὴν ἐντεῦθεν διέλευσιν αὐτοῦ ἢ διὰ γραμμάτων ὁ θεοφιλ. ὑποψήφιος ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ καὶ Ραϊ-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 242 244 καὶ τέλος.

θοῦς κ. Πορφύριος νὰ διατάξῃ διά τινος τῶν λογίων μοναχῶν τῆς ὑπὸ τὴν ἡγουμενείαν αὐτοῦ μονῆς τὴν μελέτην τῶν παλαιῶν τούτων ἐν μεμβράνῃ καὶ «χάρτῃ παχείᾳ» κωδήκων, περικλειόντων πιθανῶς εἰδήσεις ὁμοίας φύσεως, ἃς ἄπορον ἡμῖν πῶς ἀφῆκαν ἀχρησιμοποιήτους οἱ ἐπαίοντες.

Ἡ γνωμοδότησις αὕτη τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου Δ΄ περὶ τῆς παρὰ βυζαντινοῖς ἀπὸ τῆς Δ΄ ἑκατονταετηρίδος εἰθισμένης ἡμέρας τῶν μνημοσύνων μεταγρφομένη διεδίδετο ἐν Ἁγίῳ Ὄρει διὰ μοναχῶν ὁμοφρόνων, οὕτω δ' ἐγένετο γνωστὴ καὶ τῷ Νικοδήμῳ, ἀναιροῦντι, κατὰ τὸ ἐνόν, αὐτὴν ἐν «Ὁμολογίᾳ πίστεως»· ἀλλὰ τὸ μὲν βιβλίον τοῦτο, ἐξ οὗ (σελ. 42-45) μεταγράφοντες ἐκδίδομεν τὴν ἀντίρρησιν, ἐξετυπώθη τῷ 1819, «δαπάνῃ τοῦ πανοσιολογ. κυρίου Γρηγορίου Ποριώτου», ἐγράφη δὲ οὐχὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπὸ Καλλινίκου συγγραφὴν, διότι οὐ μόνον ἀναφέρει τὰς συνοδικὰς ἀποφάσεις (1772 καὶ 1773 κ. ἑξ.) τῶν πατριαρχῶν Θεοδοσίου καὶ Σαμουὴλ, ἀλλὰ καὶ γράμμα τῆς ἱερᾶς Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀπὸ 19 μαΐου 1807 ὑπὲρ Ἱεροθέου τινὸς πνευματικοῦ καὶ νεώτερον αὐτῆς ταύτης ἀπὸ 13 ἰουλίου 1807 ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Νικοδήμου· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ «Ὁμολογίᾳ πίστεως» ὁ Νικόδημος ἀπολογεῖται δι' ὅσα προσῆψαν αὐτῷ ὡς κακῶς φρονοῦντι δῆθεν καὶ γράψαντι ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ «Ἀοράτῳ πολέμῳ» (1796) καὶ «Πνευματικοῖς Γυμνάσμασι» (1800), συμπεραίνομεν ὅτι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Καλλινίκου διέδιδον οἱ ὁμόφρονες καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΘ΄ ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ὁ Νικόδημος ἠναγκάσθη, λαβὼν καὶ τὸ γράμμα τοῦ 1807, νὰ γράψῃ περὶ μνημοσύνων ὡς ἐφρόνει καὶ νὰ διαδόσῃ τὴν ἀπολογίαν αὐτοῦ παρὰ τοῖς μοναχοῖς. Τὰ ἀντιρρητικὰ μέρη τῆς «Ὁμολογίας» ἐναντίον τῶν τοῦ Καλλινίκου γραφομένων εἰσὶ ταῦτα:

«Ἀλλὰ τί λέγουσι μερικοί; ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Καλλίνικος ὁ Ζαγοραῖος ἔγραψεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς Κωνστάντιος ἐποίησε τὰ μνημόσυνα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Κωνστκντίνου ἐν κυριακῇ, καὶ ὁ μικρὸς Θεοδόσιος ἐποίησε τὰ μνημόσυνα τοῦ Πατρικίου ἐν κυριακῇ, ὁμοίως καὶ ἄλλοι μερικοί· καὶ ταῦτα δὴ τὰ τοῦ κῦρ Καλλινίκου προβάλλουσιν ὡσὰν κἀνένα δόρυ τοῦ Ἀχιλλέως· ἡμεῖς δέ τί ἀποκρινόμεθα πρὸς αὐτούς; ὅτι ταῦτα οὐκ εἰσὶ δόρυ τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ ῥάβδος καλαμίνη, μὴ δυναμένη βαστάσαι τοὺς ἐπιστηριζομένους αὐτῇ· Α΄. διὰ τί ἡμεῖς ὅταν εἴδομεν τὰ τοιαῦτα γράμματα τοῦ κῦρ Καλλινίκου, ἐλάβομεν εἰς χεῖρας τοὺς εἰκοσιδύω τόμους τῆς γραικολατινικῆς Βυζαντίδος, καὶ εὑρόντες τοὺς ἀνωτέρω βασιλεῖς, καὶ τοὺς ἄλλους, ὁποῦ ἀναφέρει ὁ κῦρ Καλλίνικος, καὶ μετὰ πολλῆς περιεργείας καὶ προσοχῆς ἀναγνόντες τοὺς τόπους ἑκάστου, οὐδαμῶς, οὐδόλως ἀπαντήταμεν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐποίησαν μνημόσυνα ἐν κυριακῇ, ὄχι ὅλοι οἱ ὑπὸ τοῦ κῦρ Καλλινίκου ἀναφερόμενοι, ἀλλ' οὐδὲ εἷς ἐξ αὐτῶν· ἐὰν γὰρ εὑρίσκωμεν ἕνα καὶ μόνον, βέβαια ἠθέλαμεν δώσωμεν πίστιν, ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ ἐποίησαν τὰ μνημόσυνα ἐν κυριακῇ· νῦν δὲ οὐδένα εὑρόντες ποιήσαντα τὰ μνημόσυνα ἐν κυριακῇ, συμπεραίνομεν, ὅτι ὁ κῦρ Καλλίνικος παρ' ἑαυτοῦ ἐπρόσθεσε τὸ, ἐν κυριακῇ, χαριζόμενος τοῖς ἐν κυριακῇ μνημόσυνα τελοῦσιν. Εἰ δὲ καὶ λέγει, ὅτι εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος εὑρισκόμενος, ἀνέγνωσε ταῦτα εἰς παχεῖς χάρτας καὶ μεμβράνας, ἔπρεπε νὰ στοχασθῇ, ὅτι καὶ αἱ ἀνωτέρω Βυζαντίδες ἐκ τῶν χειρογράφων χαρτῶν ἀντιγραφεῖσαι ἐτυπώθησαν· ὅθεν ἔπρεπε νὰ περιέχουν καὶ τὸ ὑπὸ τῆς Παναγιότητός του ἀναφερόμενον. Ἔπειτα οἱ παχεῖς ἐκεῖνοι χάρται, οἱ τοῦτο περιέχοντες, δὲν ἔπρεπε νὰ εὑρίσκωνται μόνον εἰς τὸ Σινᾶ, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ εὑρίσκωνται καὶ εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῶν ἱερῶν μονασττηρίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὰ ὁποῖα εἶναι πολλὰ ἀρχαιότερα ἀπὸ τὸ μοναστήριον τοῦ Σινᾶ· ὅθεν ὁ κῦρ Καλλίνικος μὴ ἔχων νὰ ἀποδείξῃ ταῦτα, ὁποῦ λέγει, ἐκ τῶν τετυπωμένων Βυζαντίδων, καὶ ἄλλων βιβλίων ἡμῖν προχείρων, μᾶς ἐπῆγεν εἰς μακρινὸν τόπον τοῦ Σινᾶ, διὰ νὰ κάμῃ πιθανοτέρους τοὺς λόγους του.

Β΄. Γράφει ἡ Παναγιότης του, ὅτι ἐν τῇ κυριακῇ τῶν Προπατόρων ᾄδεται ἔν τινι τῶν ἁγιορειτικῶν τροπαρίων· «Τῶν Προπατόρων σήμερον πιστοί, τελοῦντες μνημόσυνα». Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ στοχασθῇ ἡ ἱερὰ αὕτη κεφαλὴ, ὅτι τὰ λεγόμενα ταῦτα μνημόσυνα δὲν εἶναι ὅμοια μὲ τὰ μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων· πρῶτον, ὅτι ταῦτα μὲν ψιλῶς μόνον λέγονται· τὰ δὲ τῶν κεκοιμημένων μετὰ κολύβων καὶ παραστάσματος γίνονται· καὶ δεύτερον, ὅτι τὰ μὲν μνημόσυνα τῶν Προπατόρων ἢ καὶ τῶν Πατέρων, λέγονται ὡς ἐπὶ δικαίων καὶ ἁγίων, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἔχουσι πενθικὸν λόγιον· τὰ δὲ τῶν κοιμηθέντων, ὡς ἐπὶ ἁμαρτωλῶν γινόμενα, πενθικά εἰσι καὶ θρηνώδη, ὡς εἴπομεν πρότερον.

Γ΄. Προστίθησιν ὁ κῦρ Καλλίνικος, ὅτι ἐν τῇ κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς ἀναγινώσκονται αἱ εὐχαὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, αἱ μνήμην τῶν κεκοιμημένων ἀναφέρουσαι· ὅθεν ἰδοὺ ὁποῦ τὰ μνημόσυνα γίνονται ἐν κυριακῇ· ὑπέρευγε τῆς συνέσεως! ἀλλ' ἔπρεπεν ἡ Πανα-

γιότης του νὰ βαθύνῃ εἰς τὰ πράγματα, ἵνα ἔχῃ καὶ ἡμᾶς πειθομένους· διὰ τί ἀναγινώσκονται καὶ αἱ μνήμην ἀνκφέρουσαι τῶν κοιμηθέντων εὐχαί, ἀλλὰ πότε ; ἐν τῷ ἑσπερινῷ· ὅτε, ἡ μὲν κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς τελειόνει, ἄρχεται δὲ ἡ δευτέρα· ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἑκάστην ἡμέραν ἀπὸ τὸ ἑσπέρας ἀρχίζει· οὐκοῦν ἡ μήρινθος αὕτη οὐδὲν ἔσπασε, κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν, καὶ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει δύναμιν εἰς τὴν προκειμένην περὶ τῶν μνημοσύνων ὑπόθεσιν· ἀλλ' ὡς φαίνεται ἡ Παναγιότης του θέλει νὰ ἀναγινώσκωνται αἱ τῆς γονυκλισίας, εὐχαὶ τὸ πρωὶ τῆς Πεντηκοστῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἄτακτον καὶ ἄτοπον, καὶ συνήθεια οὐχὶ παλαιὰ, ἀλλὰ νεωτερικὴ, καθὼς τὸ ἱερὸν Πεντηκοστάριον τῆς Ἐκκλησίας μαρτυρεῖ, ἐλέγχον αὐτὸν, καὶ διορίζον νὰ γίνεται ἡ γονυκλισία κατὰ τὸ ἑσπέρας, καὶ οὐχὶ τὸ πρωΐ.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἡμεῖς προσθέτομεν ἐντεῦθα· ἔστω καὶ δεδόσθω, ὅτι μερικοί τινες βασιλεῖς, ἐξ ὧν ἀναφέρει ὁ κῦρ Καλλίνικος, ἐποίησαν τὰ μνημόσυνα ἐν κυριακῇ· τί ἀπὸ τοῦτο ; οἱ μερικοὶ ἐκεῖνοι οὐκ εἰσὶ νόμος τῆς Ἐκκλησίας, οὐδὲ τύπος αὐτῆς καθολικὸς, ἵνα τούτοις ἀκολουθῶμεν· ἐπειδὴ τὰ σπάνια νόμος τῇ Ἐκκλησίᾳ οὐ γίνονται κατὰ τὸν πολὺν ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριον».

ΝΟΜΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ*

Περὶ ἀναψηλαφησίμων τελεσιδίκων ἀποφάσεων.

I

Δύο κυρίως δικονομικὰ συστήματα ὑπάρχουσιν ἀναφορικῶς τῶν τελεσιδίκων ἀποφάσεων, καθ' ὧν χωρεῖ τὸ ἔκτακτον ἔνδικον μέσον τῆς ἀναψηλαφήσεως.

Κατὰ τὸ μὲν, μόνον αἱ ὁριστικαὶ, αἱ τελεσιδίκως ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικείων καὶ ἐφετείων ὑπόκεινται εἰς ἀναψηλάφησιν, κατὰ τὸ δὲ, αἵ τε τελεσιδίκως ἐκδιδόμεναι καὶ αἱ μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν καθιστάμεναι τελεσίδικοι ἀποφάσεις εἰσὶν ἀναψηλαφήσιμοι.

Κατὰ τὸ πρῶτον σύστημα ἡ τελεσιδικία δέον νὰ ὑπάρχῃ συμφυὴς τῇ ἐκδόσει τῆς ἀποφάσεως, ἐνῷ κατὰ τὸ δεύτερον ἡ τελεσιδικία δύναται νὰ ᾖ καὶ ἐπίκτητος, ἤτοι δύναται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἀκολούθως μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως, εἴτε διὰ τῆς παρελεύσεως τῶν προθεσμιῶν, εἴτε δι' ἕτερον νομικὸν λόγον.

Τὸ πρῶτον σύστημα εἶναι γαλλικὸν καὶ τούτῳ ἀκολουθεῖ ἡ ὀθωμανικὴ ἐμπορικὴ καὶ πολιτικὴ δικονομία, τὸ δὲ δεύτερον σύστημα εἶναι γερμανικὸν καὶ τούτῳ ἀκολουθεῖ ἡ ἑλληνικὴ δικονομία. Τούτων τὰ κείμενα παραθέτομεν πρὸς εὐχερεστέραν σύγκρισιν.

Ἐμπορικῆς δικονομίας ἄρθρ. 122 «Κατὰ τῶν ἐμποροδικείων ἢ ἐφετείων κατ' ἀντιμωλίαν τελεσιδίκως ὡς καὶ τῶν μὴ ἐπιδεκτικῶν ἀνακοπῆς ἐρήμην καὶ τελεσιδίκως ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἀναψηλάφησις δι' αἰτήσεως, γινομένης δι' ἀναφορᾶς τῶν διαδίκων ἢ τῶν ἐκπροσωπούντων τούτους».

Πολιτικῆς Δικονομίας ἄρθρ. 201 «Αἱ ἐκ τῶν πρωτοδικείων καὶ τῶν ἐφετείων κατ' ἀντιμωλίαν καὶ ἀνεκκλήτως ἀπαγγελθεῖσαι, ὡς καὶ αἱ μὴ ἐπιδεκτικαὶ ἀνακοπῆς ἐρήμην καὶ ἀνεκκλήτως ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις ὑπόκεινται ἕνεκα τῶν κατωτέρω ἀπαριθμουμένων λόγων εἰς ἀναψηλάφησιν».

Ἑλλ. δικονομίας ἄρθρ. 785 «Αἱ ἤδη τελεσίδικοι καταστᾶσαι ἢ ἀνεκκλήτως ἀπαγγελθεῖσαι ἀποφάσεις διαιτητῶν, εἰρηνοδικῶν ἢ ἐφετῶν δύνανται νὰ ἀνατραπῶσι παρὰ τῶν αὐτῶν δικαστῶν τοῦ ἀπαγγείλαντος τὰς εἰρημένας ἀποφάσεις δικαστηρίου καὶ ἑπομένως ἠμπορεῖ νὰ ἐπαναληφθῇ ἐκ νέου ἡ διαδικασία».

Ἑλλ. δικονομίας ἄρθρ. 790 «Ἡ ἐπανάληψις (ἀναψηλάφησις) συγχωρεῖται εἰς μόνας τὰς τελεσιδίκους ἀποφάσεις, αἵτινες δὲν ἠμποροῦν νὰ προσβληθῶσι πλέον οὔτε δι' ἐφέσεως οὔτε δι' ἀνακοπῆς»[1].

II

Τίνι τῶν δύο τούτων συστημάτων ἠκολούθησεν ὁ νομοθέτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς δικονομίας ἤτοι τῶν πατριαρχικῶν **Οὐγγιῶν;**

Φέρε ἴδωμεν.

---

* Ἡ ἡμετέρα δικονομία, λέγει ὁ Β Οἰκονομίδης, διαφέρει κατὰ τοῦτο τῆς γαλλικῆς· κατὰ τὴν ἡμετέραν δηλ. ἀπόφασις, ὑποκειμένη εἰς ἀνακοπὴν ἢ ἔφεσιν (ἄρα μὴ τελεσίδικος κατὰ τὴν ἔκδοσίν της), δύναται νὰ προσβληθῇ δι' ἀναψηλαφήσεως, ἀφοῦ γίνῃ τελεσίδικος, ἤγουν ἀφοῦ δι' οἱονδήποτε λόγον ἀπολέσῃ ὁ διάδικος τὰ τακτικὰ ἔνδικα μέσα, ἐνῷ ἡ γαλλικὴ δικονομία συγχωρεῖ τὴν ἀναψηλάφησιν κατὰ τῶν **ἀνεκκλήτων** ἤτοι τῶν ἐν τελευταίῳ βαθμῷ ἐκδιδομένων ἀποφάσεων.

* ἴδε τοῦ αὐτοῦ ἐν τόμῳ ΚΓ' «Ἐκκλησικῆς Ἀληθείας» ἀπὸ σελ. 332--335.

Γνωρίζομεν ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν πατριαρχικῶν **Ὁδηγιῶν** (1900) διετέλει ἰσχύουσα παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἡ ἐμπορικὴ δικονομία, ἧς ἡ πολυετὴς ἐφαρμογὴ ἀπετέλεσε δικονομικὸν καθεστὼς, καθ' ὃ μόνον αἱ τελεσιδίκως ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπέκειντο εἰς ἀναψηλάφησιν καὶ τὸ καθεστὼς τοῦτο ἐκρατύνθη διὰ τῆς νομολογίας τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τοῦ καθεστῶτος ταύτου δὲν ἀπεμακρύνθη ὁ νομοθέτης τῶν πατριαρχικῶν **Ὁδηγιῶν,** ἀκολουθήσας ἐν τῇ συντάξει τοῦ περὶ ἀναψηλαφήσεως κεφαλαίου αὐτῶν τῷ μέχρι τότε κρατοῦντι δικονομικῷ συστήματι, ὡς ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς καὶ συγκρίσεως αὐτοῦ μετὰ τῶν σχετικῶν ἄρθρων τῆς ἐμπορικῆς καὶ πολιτικῆς δικονομίας καταδεικνύεται.

Καὶ πράγματι ἡ προσεκτικὴ ἀντιπαραβολὴ καὶ σύγκρισις τῶν περὶ ἀναψηλαφησίμων ἀποφάσεων, περὶ τῶν λόγων τῆς ἀναψηλαφήσεως, περὶ τῆς προθεσμίας αὐτῆς, περὶ τῆς καταθέσεως τοῦ παραβόλου κτλ. ἄρθρων τῶν **Ὁδηγιῶν** μετὰ τῶν σχετικῶν ἄρθρων τῆς ἐμπορικῆς καὶ πολιτικῆς δικονομίας πείθει ἡμᾶς ὅτι ὁ νομοθέτης τῶν **Ὁδηγιῶν** οὐ μόνον ἠκολούθησε τῷ συστήματι τῶν δύο τούτων δικονομιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς ἄρθροις ἠκολούθησεν, ἐκτὸς μικρᾶς παραλλαγῆς περὶ τὴν φρασεολογίαν, αὐτῷ τῷ κειμένῳ τῶν σχετικῶν ἄρθρων τῶν δύο τούτων δικονομιῶν.

III

Τὸ περὶ ἀναψηλαφησίμων τελεσιδίκων ἀποφάσεων ἄρθρον τῶν **Ὁδηγιῶν** ἔχει οὕτως·

Ἄρθ. 419 «Πᾶς διάδικος ἢ ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸν δύναται νὰ ὑποβάλῃ ἀναψηλάφησιν κατὰ πάσης ἀποφάσεως πρωτοδικείου ἢ ἐφετείου, ὁριστικῆς καὶ τελεσιδίκου, ἢ ἀπαγγελθείσης ἀνεκκλήτως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἐκδόντος τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, καὶ ἐξαιτήσηται τὴν ἀνατροπὴν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως».

Τὸ ἄρθρον τοῦτο εἶναι, ἐκτὸς μετατροπῆς τινος τῆς φρασεολογίας, ἀντιγραφὴ σχεδὸν τοῦ ἄρθρου 122 τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ ἄρθρον τῆς ἐμπορικῆς δικονομίας εἶναι ἁπλούστερον καὶ σαφέστερον.

Ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 419 τῶν **Ὁδηγιῶν** ἀπαντῶσα χρῆσις τῶν λέξεων **ὁριστικῆς** καὶ **τελεσιδίκου** ἔδωκε χώραν εἰς διχογνωμίαν παρὰ τοῖς νομομαθέσιν, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἀκολουθοῦντες τῷ γερμανικῷ δικονομικῷ συστήματι ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ λέξις **τελεσίδικος** ὑπονοεῖ καὶ τὰς τελεσιδίκως ἐκδιδομένας καὶ τὰς μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν ὁπωσδήποτε καθισταμένας τελεσιδίκους, ἐνῷ οἱ τῷ γαλλικῷ δικονομικῷ συστήματι ἀκολουθοῦντες ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ ἐν τῷ κειμένῳ λέξις **τελεσίδικος** ἐννοεῖ μόνον τὰς τελεσιδίκως ἐκδιδομένας ἀποφάσεις, ἀφοῦ τοιοῦτον ἦτο τὸ πρώην καθεστὼς καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου τῶν **Ὁδηγιῶν,** ἀκολουθήσαντος τῷ δικονομικῷ συστήματι τῆς ἐμπορικῆς καὶ πολιτικῆς δικονομίας, ἐξ ὧν ἀντεγράφη τὸ 419 ἄρθρον αὐτῶν.

Ἀλλὰ τίς τῶν δύο τούτων ἑρμηνειῶν εἶναι ἡ συνάδουσα πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου τῶν **Ὁδηγιῶν;**

Ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν τασσομένη ὑπὸ τῶν **Ὁδηγιῶν** προθεσμία ἄγει ἡμᾶς εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος.

Ἄρθρον 421 «Ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία ὁρίζεται εἰς ἑξήκοντα· καὶ μίαν ἡμέρας καὶ ἄρχεται ἐπὶ τῶν κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς εἰς τὸν διάδικον ἢ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, ἐπὶ τῶν κατ' ἐρήμην ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ ἀνακοπὴ δὲν εἶναι δεκτή».

Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ὅπερ εἶναι σχεδὸν ἀντιγραφὴ τῶν ἄρθρων 125 καὶ 126 τῆς ἐμπ. δικονομίας καὶ τῶν ἄρθρων 203 καὶ 204 τῆς πολ. δικονομίας, ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία εἶναι 61 ἡμέραι, ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς ἔφεσιν προθεσμία κατὰ τὸ 395 ἄρθρον τῶν **Ὁδηγιῶν** εἶναι 61 ἡμέραι καὶ ἄρχονται ἀμφότεραι ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν διάδικον ἢ τὴν κατοικίαν του, ἐὰν αὗται ἐξεδόθησαν κατ' ἀντιμωλίαν, ἀπὸ τῆς λήξεως δὲ τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἐὰν αὗται ἐξεδόθησαν ἐρήμην.

Ἐκ τῆς ἰσοχρόνου προθεσμίας τῆς τε ἐφέσεως καὶ τῆς ἀναψηλαφήσεως καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς συμπτώσεως τῆς ἐνάρξεως τῶν προθεσμιῶν τούτων ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου, ὡς ἀφετηρίας, ἤτοι τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸν

ἀντίδικον, ἀριδήλως ἐξάγεται ὅτι ὁ διάδικος, ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας καλεῖται ν' ἀσκήσῃ ἐν τῶν ἐνδίκων μέσων, τῆς ἐφέσεως δηλονότι ἢ τῆς ἀναψηλαφήσεως, ἀναλόγως τῆς ἰδιότητος καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀποφάσεως.

Ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν τασσομένη ἐν τῷ ἄρθρῳ 421 τῶν **Ὀδηγιῶν** προθεσμία ἀποτελεῖ φραγμὸν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου μόνον δύναται ν' ἀσκηθῇ ἡ ἀναψηλάφησις. Ἀλλ' ἵνα ἀσκηθῇ αὕτη δέον ἡ ἀπόφασις νὰ ᾖ τελεσίδικος πρὸ τῆς 61 ἡμέρας· ἄλλως, παρελθουσῶν τῶν 61 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως ἢ τῆς λήξεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἡ ἀναψηλάφησις ἀτονεῖ.

Τὸ ἄρθρον 421 τῶν **Ὀδηγιῶν** εἶναι γενικὸν καὶ τοσοῦτον σαφὲς ὥστε οὐδεμιᾶς χρήζει ἑρμηνείας.

Ἐὰν ὁ νομοθέτης ἐνόει τὰς μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν γινομένας τελεσιδίκους ἀποφάσεις δὲν θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ ὁρίσῃ τὴν ἔναρξιν τῆς προθεσμίας ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ ἀπόφασις ἤθελε καταστῇ τελεσίδικος. Ἀλλ' ἐν τῷ πνεύματι τοῦ νομοθέτου ὑπῆρχον μόνον αἱ τελεσιδίκως ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις, αἵτινες, μὴ δυνάμεναι νὰ προσβληθῶσι διὰ τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως, ἐπετράπη νὰ προσβληθῶσι διὰ τοῦ ἐκτάκτου ἐνδίκου μέσου τῆς ἀναψηλαφήσεως.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπιφέρει σύγχυσιν εἴς τινας εἶναι τὸ ἄρθρον 420 τῶν **Ὀδηγιῶν**, ἔχον ὡς ἑξῆς:

«Ἡ ἐρήμην ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναψηλάφησιν πρὶν ἢ παρέλθῃ, ἐὰν μὲν ἦνε ἀνέκκλητος, μόνον ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς, ἐὰν δὲ ἦνε ἐκκλητὴ, καὶ ἡ τῆς ἐφέσεως».

Τὸ ἄρθρον τοῦτο πράγματι φαίνεται ἀναμέσον τῶν ἄρθρων 419 καὶ 421 ὡς σκόπελος, σκοπῶν μόνον νὰ φέρῃ ἀβλαβῆ ἐμπόδια εἰς τοὺς ἐν τῇ δικονολίᾳ ναυτιλλομένους.

Ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου στηριζόμενοι οἱ τῷ γερμανικῷ δικονομικῷ συστήματι ἀκολουθοῦντες ἰσχυρίζονται ὅτι, ἀφοῦ αἱ ἐκκλητοὶ ἐρήμην ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναψηλάφησιν, ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς (31 ἡμέραι) καὶ ἡ τῆς ἐφέσεως (61 ἡμέραι) ὁπότε καὶ καθίστανται τελεσίδικοι, βεβαιότατα καὶ αἱ ἐκκλητοὶ κατ' ἀντιμωλίαν ἀποφάσεις ὑπόκεινται εἰς ἀναψηλάφησιν, ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ πρὸς ἔφεσιν (61 ἡμέραι) προθεσμία, ὅτε καθίστανται τελεσίδικοι.

Τὸ ἄρθρον 420 τοῦτο ἀνατρέπεται ἄρδην ὑπὸ τοῦ ἑπομένου 421, ἐν ᾧ ῥητῶς ἀναγράφεται ὅτι «ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία **ἐπὶ τῶν κατ' ἐρήμην ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων** ἄρχεται **ἀφ' ἧς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ ἀνακοπὴ δὲν εἶναι δεκτὴ** ὁπότε νόμῳ ἡ ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται κατ' ἀντιμωλίαν καὶ ἄρχεται ἡ πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμία, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ἀναψηλάφησις τῶν κατ' ἐρήμην ἀποφάσεων ἐπιτρέπεται ἀφ' ἧς ἡμέρας λήξῃ ἡ πρὸς ἀνακοπὴν (31 ἡμέραι) τεταγμένη προθεσμία.

Τὸ ἄρθρον 420 ὅλως περιττεύει μετὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 421 ἀναγραφὴν τῆς διατάξεως περὶ τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμίας τῶν κατ' ἐρήμην ἀποφάσεων, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσωμεν τασσομένας δύο διαφόρους προθεσμίας πρὸς ἀναψηλάφησιν διὰ τὰς ἐρήμην ἀποφάσεις, τῆς μὲν ἀνερχομένης εἰς 153 ἡμέρας (31 διὰ τὴν ἀνακοπὴν, 61 διὰ τὴν ἔφεσιν καὶ 61 διὰ τὴν ἀναψηλάφησιν) κατὰ τὸ ἄρθρον 420, τῆς δὲ ἑτέρας εἰς 92 ἡμέρας (31 διὰ τὴν ἀνακοπὴν καὶ 61 διὰ τὴν ἀναψηλάφησιν) κατὰ τὸ ἄρθρον 421.

Ἄλλως τε μεταξὺ τῶν δύο τούτων διατάξεων τῶν ἄρθρων 420 καὶ 421, ἡ διάταξις τοῦ 421 ὡς μεταγενεστέρα εἶναι ἐπικρατεστέρα. Τοῦτο τοὐλάχιστον ὑπαγορεύει ἡ λογική.

Ἡ ἐκ παραδρομῆς βεβαίως παρεισαχθεῖσα ἐν τοῖς ἄρθροις 420 καὶ 421 ἀντίφασις περὶ τῆς πρὸς ἀναψηλάφησιν προθεσμίας τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων αἴρεται καὶ διὰ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 419 διατυπουμένου χαρακτηρισμοῦ τῆς ἀναψηλαφησίμου ἀποφάσεως, καθ' ὃν αὕτη δέον νὰ ᾖ **ὁριστικὴ καὶ τελεσίδικος.**

Καὶ πράγματι ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος σαφέστατα καταδεικνύει ὅτι ἡ τελεσιδικία καὶ ἡ ὁριστικότης δέον νὰ συνυπάρχωσι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως.

Ἐὰν δ' ὁ νομοθέτης δὲν ἐσκόπει νὰ διατυπώσῃ τὴν συνύπαρξιν τῶν δύο τούτων ἰδιοτήτων ἐν τῇ ἀποφάσει, ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ καταστήσῃ εὐνόητον τὸ πνεῦμά του λέγων «ὁριστικῆς, τελεσιδίκου καθισταμένης ἢ ἀπαγγελθείσης ἀνεκκλήτως» καὶ οὕτω θὰ ἔδιδε ἡμῖν τὸν τύπον τοῦ γερμανικοῦ δικονομικοῦ συστήματος.

Ἀλλ' ὁ νομοθέτης, χρησάμενος τῷ συμπλεκτικῷ συνδέσμῳ **καὶ**, ἐσκόπει νὰ καθορίσῃ σὺν τῇ ὁριστικότητι καὶ τὴν τελεσιδικίαν τῆς ἀποφάσεως.

Ἄλλως τε γραμματικῶς καὶ λογικῶς ἐξεταζομένη ἡ φρᾶσις **ὁριστικῆς καὶ τελεσιδίκου**, οὐδέποτε δύναται νὰ φέρῃ ἡμᾶς εἰς τὸν ἄτοπον συλλογισμὸν ὅτι ἡ μὲν λέξις **ὁριστικὴ** ἐκφράζει τὸν ἐνεστῶτα χρόνον τῆς ὁριστικότητος τῆς ἀποφάσεως κατὰ τὴν ἔκδοσίν της, ἡ δὲ λέξις **τελεσίδικος** δύναται νὰ ἐκφράζῃ τὸν μέλλοντα χρόνον τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως μετὰ τὴν ἔκδοσίν της.

Ὁ σύνδεσμος **καὶ** αἴρει πάντα τοιοῦτον ἄτοπον συλλογισμὸν καὶ πᾶσαν παρερμηνείαν· ὑποθέσατε ὅτι γίνεται ὑμῖν λόγος περὶ μνηστευθείσης νεάνιδος, χαρακτηριζομένης ὡς **ὡραίας καὶ πολυφέρνου.** Εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποθέσητε ὅτι ἡ περὶ ἧς πρόκειται μνηστὴ εἶναι ὡραία, οὐχι ὅμως καὶ πολύφερνος, μέλλουσα νὰ κατα στῇ τοιαύτη; Τοιαῦται ὑποθέσεις καὶ συλλογισμοὶ δὲν δύνανται παρὰ νὰ ὦσι λογικῶς ἄτοποι.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταδηλον γίνεται ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 419 ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ ἄρθρου 421 τῶν Πατρ. **Ὁδηγιῶν** μόνον αἱ τελεσιδίκως ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις εἰσὶν ἀναψηλαφήσιμοι, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἐκκληταὶ, αἵτινες ὑπόκεινται εἰς ἔφεσιν καὶ οὐχὶ εἰς ἀναψηλάφησιν.

Ἐν Σμύρνῃ, τὴν 12 μαΐου 1904.

ΘΕΜ. ΚΤΕΝΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ*

ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

18

Διαθήκη πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ε'.

Πανοσιώτατοι ἅγιοι προηγούμενοι καὶ γέροντες τῆς συνάξεως τῆς Μεγίστης Λαύρας τέκνα ἐν Κυρίῳ κ.τ.λ. Τὸ παρὸν γράμμα διώρισα τὸν ἡμέτερον γέρο-Σάββαν νὰ ἔλθῃ νὰ σᾶς τὸ φέρῃ καὶ σώζεται· ὁ σκοπὸς λοιπὸν τῆς ἀποδημίας μου ἄλλος δὲν εἶναι, καθὼς τὸ γινώσκει ὁ καρδιογνώστης Θεός, παρὰ νὰ διορθώσω τὰς ὑποθέσεις τῶν χρεῶν μου, καὶ ἄλλων συκοφαντιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπόντος μου δὲν διορθώνονται, καθὼς τώρα ἔξ χρόνους τὸ ἐδοκίμασα· πρῶτον τὰ τρία πουγγεῖα τοῦ Ὄρους δὲν τὰ ἔδωσαν καὶ ἠθέτησαν τὴν ὑπόσχεσίν τους· τὰ ἄσπρα τὰ ὁποῖα ἔχω εἰς τὸ κοινὸν τὰ κατακρατοῦν, καὶ οὔτε κεφάλαιον μοὶ δίδουν, οὔτε διάφορον· τὸ ἐτήσιον ὅπερ ὑπεσχέθησαν συνοδικῶς ἤγουν τὰς κατ' ἔτος δύο χιλιάδας γρόσια ἔχουν τρεῖς χρόνους ὅπου κἂν ὀβολὸν δὲν μοὶ ἔδωσαν· ἐσηκώθη τώρα καὶ ἡ μήτηρ τοῦ θανόντος Θεσσαλονίκης Σπυρίδωνος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ζητοῦσιν ἄνευ ὁμολογίας ἄσπρα καὶ ἐφιβέρισε νὰ φέρῃ καὶ πασσαλίδες. Λοιπὸν αὐτὰ ὅλα πρέπον εἶναι νὰ ἀπέλθω νὰ τὰ διορθώσω, καὶ τότε νὰ ἠμπορέσω καὶ ἐγὼ νὰ ἡσυχάσω. Πρὸς τούτοις σᾶς μεσιτεύω νὰ γράψητε εἰς τὴν καλύβην τὴν ὁποίαν ἔχω ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἄννῃ τῶν ἁγίων Πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων πρῶτον τὸν γέρο-Σάββαν καὶ δεύτερον τὸν παπᾶ Γαβριὴλ καὶ λάβετε τὰ συνήθη κυριαρχικὰ δέκα γρόσια[1]. Ἐὰν μοὶ συμβῇ θάνατος καὶ δὲν προφθάσω νὰ στείλω τοῖς πατράσι τὰ τριακόσια γρόσια ὅπου τοὺς χρεωστῶ, νὰ τοῖς δώσῃ ὁ γέρο-Σάββας τὴν μεγάλην κανδήλαν τὴν ἀσημένιαν καὶ τὰς πέντε μικρὰς, διατὶ τόσα τὰς ἔχω ἠγορασμένας, καὶ ἂς τὰς κάμουν ὡς θέλουν. Τὰ βιβλία καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ὅσα δὲν εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν καλύβην, νὰ πωλοῦνται καὶ νὰ δίδωνται διὰ τὴν ψυχήν μου. Τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ γρόσια ἑκατόν· καὶ ἐὰν ὁ Χριστιανουπόλεως κὺρ Δανιὴλ δὲν στείλει τὰ 150 γρόσια, νὰ δίδωνται καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴν περιουσίαν μου, καὶ τὰ λοιπὰ ὁ γέρων Σάββας ἂς τὰ δώσῃ εἰς ἀναγκαῖα μέρη, καθὼς τὸν φωτίσῃ ὁ Θεός. Κληρονόμον ἔξω ἀπὸ τὴν ἀδελφήν μου ἐξ αἵματος ἄλλον δὲν ἔχω, τὴν ὁποίαν παραγγέλλω ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ νὰ μὴ ζητήσῃ τίποτε ἀπὸ ὅσα ἔχω ἐδῶ εἰς τὴν καλύβην, οὔτε νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν γέρο-Σάββαν, ὅπου ἀφίνω ἐπίτροπόν μου, ἢ τὸ ἱερὸν μοναστήριον τῆς Λαύρας. Παρακαλῶ ὅμως ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους, ἱερομονάχους καὶ μοναχούς, νὰ μὲ συγχωρήσουν εἰς ὅσα τοὺς παρεπίκρανα λόγῳ καὶ ἔργῳ, τοὺς ὁποίους καὶ ἐγὼ συγχωρῶ καὶ ἔχω εὐλογημένους ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ καρδίας ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. ,αψξγ', ἰουλίου θ'.

† **Πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως**
Κύριλλος

19

Πατριάρχου Σαμουήλ.**

Μακαριώτατε ἀρχιεπίσκοπε τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης

---

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 216—217.

1. οἷος σεβασμὸς πρὸς τὰ κυριαρχικὰ δίκαια καὶ τὰς τάξεις τῆς μονῆς.

** (ἀντίγραφον ἐξ ἀντιγράφου) Σημ. Ἀλ Λαυριώτου.

Βουλγαρίας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοί, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, χρήσιμοι ἄρχοντες καὶ γέροντες, καὶ λοιποὶ ἅπαξάπαντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς τε ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης καὶ τῆς μητροπόλεως Κορυτζᾶς καὶ τῶν πολιτειῶν Μοσχοπόλεως καὶ Πρεμέτης τέκνα κ. λ. π. Τῶν ἀποστολικῶν κανόνων καὶ θείων νόμων τὸ πάντῃ ἀνεπίληπτον καὶ καθαρὸν καὶ ἄμεμπτον τῆς πολιτείας καὶ τοῦ βίου ἀναγκαίως ἐπιζητούντων καὶ ἐπὶ τὸ ἱεράσθαι λαχόντων, πολλῷ γε δήπουθεν καὶ ἐπὶ τῶν εἰς ἀρχιερατικὴν ἀξίαν ὁπωσδήποτε προκεχθῆναι φθασάντων, καὶ τύπος χριστιανικῆς πολιτείας προκεῖσθαι τοῖς πᾶσιν ὀφειλόντων, ἐπειδὰν οἱ τοῦ τοιούτου ἀξιώματος ἐγκρατεῖς γεγονότες οὐ μόνον τὸ ἄμεμπτον καὶ καθαρὸν οὐ διασώζουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ χείριστα καὶ αἴσχιστα τῶν κακῶν κατατολμῶσι, καὶ ὅσα οὐχ ὅπως ἀρχιερεῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς λαϊκοῖς χριστιανοῖς κατατολμώμενα τὴν ἐσχάτην ἐπάγουσι κατακρίσιν, καὶ ἀφεύκτως τούτοις ὁρίζονται τὰς ποινάς. Εἰ δὲ καὶ ἐγκληματικῆς αἰτίας ἔχηται τὸ ἁμάρτημα, ὁποίαν οἱ νόμοι καταδικάζουσι, δεινῶς καὶ ἀσυγγνώστως ἐπεξέρχονται, τηνικαῦτα οὐδεμία ὑπολείπεται συγγνώμη τοῖς οὕτω παρανομήσασι καὶ δημοσίᾳ κατεγνωσμένοις ὑπὸ τοῦ οὗ ἐπισκέπτονται λαοῦ, ὑφ' οὗ ἐπαινεῖσθαι καὶ συνίστασθαι ὤφειλον κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διακέλευσιν, διαταττομένην τὸν ἐπίσκοπον πρὸς τοῖς ἄλλοις πλεονεκτήμασι τοῖς τῷ ἀξιώματι ἐφαρμόζουσι, δεῖν ἔχειν καὶ καλὰς μαρτυρίας παρὰ τῶν ἔξωθεν. Οἱ γοῦν δημοσίᾳ καὶ ἐπὶ ἐγκληματικοῖς καὶ μεγίστοις ἁμαρτήμασι κατακεκριμένοι καὶ καταμεμαρτυρημένοι καὶ δυσφημισμένοι τε παμπληθεὶ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην ἐνδίκως ὑποπίπτειν ὀφείλουσι ταῖς ὑπὸ τῶν νόμων ὡρισμέναις ἐσχάταις ποιναῖς, ἵνα μὴ καὶ τὸ ἀξίωμα καθυβρίζωσι, πρόσκομμά τε καὶ παράδειγμα προκέηνται. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ φθάσας ἁρπάσαι καὶ ἐπιδράξασθαι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κορυτσᾶς πρώην Ἀχριδῶν κακοΔιονύσιος μὲ ἐπιβουλὴν ἄδικον καὶ ἁπάτην σατανικὴν ἀποσπάσας τὴν αὐτὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἀπὸ τοῦ προχρηματίσαντος ἐν αὐτῇ Ἰωαννήφ, οὐ μόνον ἐπὶ σαθροῖς θεμελίοις καὶ παρανόμοις ὁρμαῖς τὴν ἀρχὴν ἐπήξατο ἐν ἑαυτῷ τῆς ἀρχιερωσύνης, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὅτου ἐπιβάτης ἐγένετο λῃστρικῶς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης μυρία κακὰ ἐκεῖσε διεπράξατο, καὶ τὸ χριστιανικὸν σύστημα τοῦ θρόνου τούτου κατεπιέσατο, καὶ ἐκθλίψας μεγάλως ἕνεκα τῶν κακουργημάτων αὐτοῦ ἀφορήτων ἀναφανέντων καὶ μηκέτι δυνάμενος ἐν αὐτῇ παραμεῖναι, ἀφῆσι μὲν τὸν θρόνον τοῦτον, λαμβάνει δὲ προεδρικῶς τὴν μητρόπολιν Κορυτζᾶς, ἀλλὰ κἀκεῖσε γενόμενος χείρω τῶν προτέρων οὐ διέλιπε ῥαδιουργῶν καὶ συσκευάζων κατὰ τῶν χριστιανῶν μυρία δεινὰ καὶ κακουργήματα ποικίλα· τὰ δὲ τελευταῖα τῶν κακίστων αὐτοῦ παρανομημάτων, ἐν ᾧ τὸν κολοφῶνα τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ ἀσεβείας συστῆσαι καὶ ἐγεῖραι βεβούλευται, εἰς φόνον προφανῆ ἀπετελεύτησε. Τῶν γὰρ ἐν τῇ Μοσχοπόλει χριστιανῶν διαφοράς τινας πρὸς ἀλλήλους ἐχόντων πολιτικὰς καὶ διαμαχομένων, καὶ τελευταῖον συνθεμένων κοινῇ γνώμῃ εἰρήνην καὶ διαλλαγὴν μεταξὺ αὐτῶν γενέσθαι, καὶ πάυσασθαι τῆς ἀλληλομαχίας, καὶ διὰ γράμματος κοινοῦ τὸν τοιοῦτον σκοπὸν αὐτῶν βεβαιωσάντων, αὐτὸς ὁ ἀλιτήριος λαβὼν τὸ περὶ εἰρήνης ἐκεῖνο ἔγγραφον συμφωνητικόν, καὶ ὑποσχόμενος πρὸς τὴν κοινότητα τῶν χριστιανῶν ἀπελθεῖν εἰς Μπιτώλια καὶ ἐνεργῆσαι τὰ πρὸς εἰρήνην, ἐκεῖνο μὲν τὸ περὶ εἰρήνης γράμμα κατέκρυψεν ὡς ἐχθρὸς τῆς εἰρήνης μᾶλλον δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ· ἔχων δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐνοικοῦντα καὶ ἐνδομυχοῦντα τὸν διάβολον τὸν συνωθοῦντα καὶ ὁδηγοῦντα αὐτὸν εἰς τὸ τόλμημα τοῦ φόνου, καὶ προμελετήσας αὐτὸν τοῦ εἰς ἔκβασιν ἀγαγεῖν, γενόμενος κατὰ τόπον δηλονότι εἰς τὸ Μοναστήριον λεγόμενον Μπιτώλια, ἔνθα διέτριβεν ὁ κατὰ τόπον ἡγεμών, ἔχοντα μεθ' ἑαυτοῦ καί τινας κακο-ἱερεῖς συνωμότας εἰς τὴν ἣν ἐμελέτα ῥαδιουργίαν, παραστὰς ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος κατεμαρτύρησεν ἐλεεινῶς καὶ ἀπανθρώπως ἕνα ἱερέα τὸν παπᾶ Γεώργιον ἔξαρχον, ἄνδρα ἀθῶον καὶ ἀνεύθυνον, χρηματίσαντα καὶ ἐπίτροπον αὐτοῦ καὶ δουλεύσαντα αὐτῷ χρόνους τινὰς, καὶ ἔχοντα λαβεῖν καὶ δίκαιον προσέτι ἀπὸ λογαριασμοῦ τῆς ἧς ἐδούλευσε παρ' αὐτῷ ἐπιτροπῆς· καὶ δὴ συκοφαντήσας αὐτὸν ἐπὶ διαβολαῖς μεγίσταις καὶ εἰς θάνατον προκαλουμέναις, ἐξκιτησάμενός τε παρὰ τοῦ ἡγεμόνος θανατωθῆναι αὐτὸν ὡς δῆθεν ἄξιον θανάτου, διεπράξατο ἀσεβῶς καὶ ἀσυνειδήτως τὸν ἄδικον φόνον τοῦ ἱερέως τούτου. Διαφημισθέντος δὲ τοῦ κακουργήματος αὐτοῦ τούτου καὶ φανεροῦ γενομένου ἔν τε τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ καὶ τῷ λοιπῷ τῶν ὀρθοδόξων συστήματι, διετράχθησαν ἅπαντες οἱ εὐσεβεῖς χριστιανοί, οἵ τε ἀπὸ τῆς πολιτείας Κορυτζᾶς καὶ Μοσχοπόλεως καὶ οἱ ἀπὸ τῆς πολιτείας Πρεμέτης ἐπὶ τῷ τολμηθέντι ὑπ' αὐτοῦ ἀσεβεστάτῳ κακουργήματι τῆς μιαιφονίας αὐτοῦ ταύτης, καὶ μηκέτι ἀνεχόμενοι τὸν ὡς φονέα προφανῶς κατεγνωσμένον ἔχειν ἀρχιερέα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ Κορυτζᾶς καὶ ἐνεργεῖν ἀναξίως τὰ ἀρχιερατικὰ λειτουργήματα, προσέδραμον ὁμοθυμαδὸν ἅπαξάπαντες τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ὡς κοινῇ μητρὶ καὶ προστάτιδι καὶ δεφέντορι τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων Ἐκκλη-

σιῶν, καὶ ἀνεγγείλαντες ἐλεεινῶς τῇ τε ἡμῶν μετριότητι καὶ τῇ περὶ αὐτὴν ἱερᾷ τῶν ἀρχιερέων συνόδῳ, καὶ ἐκτραγωδήσαντες τὸ μήτε ἐν ἄλλῳ τέ ποτε καιρῷ, οὔτε ἐν οὐδεμιᾷ τῶν ἐκεῖσε καὶ τῶν πέριξ ἐπαρχιῶν τολμηθὲν καὶ ἀκουσθὲν ἀσεβέστατον τοῦτο τόλμημα τοῦ φόνου παρὰ ἀρχιερέως, ἐζήτησαν θερμῶς γενέσθαι κατ' αὐτοῦ τὴν πρέπουσαν ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν, καὶ αὐτὸν οὐ μόνον τῆς ἀρχιερωσύνης στερηθῆναι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπαρχίας ἐξωσθῆναι, κατὰ τὴν τῶν ἱερῶν νόμων ἀπόφασιν.

(ἕπεται τὸ τέλος)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Γουλιέλμος Σουρμελῆς. χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Μεγάλου Ρεύματος, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ζηνοβίας Γ. Σουρμελῆ, τὸ γένος Γιαβέρη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μεγάλου Ρεύματος, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 μαρτίου 1904.

ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 1

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (ὁ. ν)

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Παντελῆς Κωνσταντίνου, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, κάτοικος Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 1ην τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἰωάννας Π. Κωνσταντίνου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Γραμπόβα, ἐπὶ διαζεύξει καὶ διατροφῇ· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος "Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,,. 3

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Πνευματικὸν δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 115 καὶ χρονολογίαν 22 Δεκεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Λίνας Χρήστου κατὰ τοῦ Γεωργίου Ξάνθου ὡς νόμιμον καὶ βάσιμον,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων "Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,, καὶ "Νέας Ἐφημερίδος,, δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ Γεωργίῳ Ξάνθου ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

ὁ προεδρεύων

Πρωτοσύγκελλος ΠΛΑΤΩΝ 3

ὁ γραμματεὺς

Ναοὺμ Παπᾶ Κωνσταντίνου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ἀπόσπασμα τῆς ὑπ' αὔξ. ἀρ. 62 καὶ ἡμερ. 1 δεκεμβρίου 1903 ἀποφάσεως τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευμ. δικαστηρίου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77 καὶ ἐπ. 146, 152 καὶ 207 τῶν ἐν χρήσει Δικονομικῶν Ὁδηγιῶν, Ἀρμεν. Δ', ιε', 14 § 3,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7272 καὶ χρονολ 14 ὀκτωβρ. 1902 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Πηνελόπης Ποδέστα κατὰ τοῦ Φιλίππου Ποδέστα ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαλύσεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, μετριαζόμενα εἰς γρόσια τριακόσια τριάκοντα πέντε (ἀριθ. 335) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος. 3

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 13 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο ληξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΓΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—22

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολὴ τοῦ πανιερωτ. μητροπολίτου πρώην Οὐγκροβλαχίας κ. Γενναδίου — Ἐκ Βοδενῶν — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας ὑπὸ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου — Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως — Βιβλιοκρισία — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ Κ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ,

ἀποσταλεῖσα πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμ. πατριάρχην, περιῆλθε καὶ εἰς τὴν γνῶσιν, ὡς ἔδει, τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ὑπὸ τύπον ἀπολογίας τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἀντικανονικῶν αὐτοῦ περιοδειῶν, ὁ πρώην τῆς ὀρθοδόξου ρουμανικῆς Ἐκκλησίας πρόεδρος, εἴτε τὰ μετὰ προμελέτην ἢ ἐξαίφνης ἀποφαινόμενα ταξείδια αὐτοῦ περιγράφων, εἴτε περιποιήσεις, ὑποδοχὰς καὶ χοροστασίας ἀφηγούμενος, ἥκιστα μὲν εἰλικρινὴς δεικνύεται, ἀποπειρᾶται δὲ νὰ παρακάμψῃ τὴν κανονικὴν ἄποψιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντων· ἀλλὰ τούτων ἀπολογίαν πείθουσαν, οἵαν ἐπέβαλλεν ἡ χριστιανικὴ καὶ ἀρχιερατικὴ αὐτοῦ συνείδησις οὐδέποτε ἠδύνατο νὰ κατασκευάσῃ ὁ πανιερ. κ. Γεννάδιος· καὶ τοῦτο κατανοήσας ὑπεξέφυγεν αὐτὴν οὐδὲν ὑπὲρ ἑαυτοῦ κέρδος ἐκ τῆς ὑπεκφυγῆς ποριζόμενος.

Δύο εἰσὶ τὰ ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν ἔδει νὰ δώσῃ λόγον, ἀφοῦ ἠθέλησε ν' ἀπολογηθῇ· αἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει τολμηθεῖσαι ἀντικανονικαὶ ἱερουργίαι καὶ ἡ εἰς Βιτώλια ἐμφάνισις αὐτοῦ, τὰ γενόμενα δῆλα δὴ κατὰ τὸ πρό τινος ἑορτασθὲν ἅγιον πάσχα καὶ μετ' αὐτό, καὶ περὶ τῶν δύο τούτων εἶχε καθῆκον νὰ γράψῃ σαφῶς ὁμολογῶν ἢ ὅτι παρέπεμψεν εἰς τὴν λήθην τοὺς ἱεροὺς κανόνας, «οἳ καὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ὑπερείδουσι καὶ ἅπασαν τὴν χριστικνικὴν πολιτείαν κοσμοῦντες πρὸς θείαν ὁδηγοῦσιν εὐλάβειαν» (κατὰ τὸν «Τόμον τῆς ἑνώσεως») ἢ ὅτι ἀγνοεῖ πᾶσαν τὴν ἐν τούτῳ κρατοῦσαν παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ κανονικὴν ἀκρίβειαν.

Ἀναφερόμενος ὁ πανιερ. κ. Γεννάδιος εἰς τὴν πρὸ δύο ἐτῶν καὶ ἡμίσεος διὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως διέλευσιν, ὁμολογεῖ τὴν ἀδελφικὴν δεξίωσιν, ἧς ἔτυχε παρὰ τῷ πανιγιωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, προστίθησι δ' ὅτι καὶ τὴν κανονικὴν αὐτοῦ ἄδειαν ἐζήτησε πρὸς ἐπιτέλεσιν ἱερουργιῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, σαφῶς ἐκφραζόμενος ἐντεῦθα, διότι προέκειτο νὰ ἐπιχειρήσῃ περιοδείᾳ εἰς τόπον ὑπαγόμενον τῇ πνευματικῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. Τοῦτο γνωστὸν ἦν αὐτῷ καὶ μαρτυρεῖ αὐτὸς οὗτος ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. γρφείσῃ τῇ 20 δεκεμβρίου 1901 ἐξ Ἁγίου Ὄρους. Ἄπορον δ' ἡμῖν ἀποβαίνει πῶς ὁ ταῦτα

γινώσκων καὶ ζητῶν τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς ἱερουργίας ἄδειαν, προσεποιήθη ἄγνοιαν τῶν ἱερῶν κανόνων, τῶν ἐπιβαλλόντων πάντι κληρικῷ καὶ παντὶ ἐπισκόπῳ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἑτέραν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν μεταβαίνοντι νὰ ᾖ ἐφωδιασμένος διὰ συστατικῶν γραμμάτων τῆς οἰκείας ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς· διατί δ' ὁ τῆς ἀπολογίας συντάκτης προσποιεῖται ἄγνοιαν τῶν ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ διατάξεων, οὐσῶν τοσοῦτον αὐστηρῶν, ὥστε νὰ ἐπιβάλλωσιν ἀνάκρισιν καὶ τοῖς φέρουσι γραφὰς συστατικὰς «εἰ ὦσι κήρυκες τῆς εὐσεβείας» καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην ἀνάκρισιν νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν; Καὶ ἐμαρτύρησε μὲν ἐρωτηθεῖσα, κατ' εὐτυχίαν, ἡ κανονικὴ πνευματικὴ ἀρχὴ τοῦ πανιερ. κ. Γενναδίου ὅτι κέκτηται τὸ τῆς ἱερατείας ἐνεργόν. ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον οὐδαμῶς αὐτὸν ἀπαλλάττει τῆς εὐθύνης ὅτι παρέλιπεν, ἕνεκα λησμοσύνης ἢ λόγων ἑτέρων, καθῆκον πρώτιστον, ἀρχιερεῖ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπιβαλλόμενον.

Γινώσκει δ' ἐπίσης ὅτι διὰ πατριαρχικοῦ τηλεγραφήματος πρὸς τὴν ἱερὰν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κοινότητα (24 νοεμβρίου 1901) καὶ διὰ πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς πρὸς αὐτὸν τοῦτον ἀπὸ 26 νοεμβρίου 1901 ἐχορηγήθη αὐτῷ ἡ κανονικὴ ἄδεια τοῦ ἱερουργεῖν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, διότι τὴν ἄδειαν ταύτην ἐζήτησε διὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ γράφει, καὶ διὰ τὴν εἰς τὰς ἱερὰς αὐτόθι μονὰς προσκύνησιν αὐτοῦ ἐχορηγήθη αὕτη. Οὔτε δ' ἔστι δυνατή, καθ' ὃ μὴ θεμιτή, ἡ χορήγησις ἀδειῶν τοιούτων ἐπ' ἀόριστον προσώποις ἐκ μιᾶς Ἐκκλησίας εἰς ἑτέραν μεταβαίνουσι καὶ δυναμένοις ἄνευ συστατικῶν καθ' ἑκάστην ἐπίσκεψιν γραμμάτων νὰ ἔρχωνται καὶ ν' ἀπέρχωνται κατὰ βούλησιν· εἰ δὲ συνήθειά τις ἐν ἑτέρᾳ, τυχόν, Ἐκκλησίᾳ παρεισέφρησεν, ἐπίσκοπος ὅμως ὀρθόδοξος, ποιμάνας ἄλλοτε Ἐκκλησίαν οὐκ εὐαρίθμων πιστῶν, ὤφειλέ ν' ἀναμνησθῇ καὶ μάθῃ τὴν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀπόφανσιν ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς ἐν Χαλκηδόνι, διατάξάσης «ὥστε **ἀργῆσαι ἀναντιρρήτως** τὰ ἐπὶ βλάβῃ τῶν κανόνων πραγματικά»—τοὺς κοσμικοὺς δῆλά γε δὴ νόμους καὶ συνηθείας οἱκεδήτινας—«τὰ πραχθέντα τισὶν ἐν πάσῃ ἐπαρχίᾳ». Ταῦτα δέ, γνωστὰ παντὶ μαθητῇ καὶ τῆς στοιχειωδεστέρας ἱερατικῆς σχολῆς, ἄπορον πῶς ἐν τῇ ἀπολογίᾳ αὐτοῦ φαίνεται ἀγνοῶν ὁ πανιερ. κ. Γεννάδιος. Οὔτε ἐν πεποιθήσει γράφει βεβαίως ὁ πανιερ. πρώην Οὐγκροβλαχίας, ὅτι κατὰ δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1901 κτησάμενος τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερουργεῖν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐπεφύλαξεν ἑαυτῷ ὅπως ἐξασκήσῃ τοῦτο κατόπιν ἐτῶν δύο καὶ ἡμίσεος; οὐδὲ ἐπίστευεν εἰς τὸ λογικὸν καὶ νόμιμον ἀξιώσεως τοιαύτης, διότι τῇ 20 μαρτίου τοῦ διανυομένου νῦν ἔτους ἐζήτει διὰ τοῦ δικαίου τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ρουμανικῆς σκήτης τὴν «εὐλογίαν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου» τῆς Λαύρας ὅπως ἱερουργήσῃ ἐν τῇ σκήτῃ ταύτῃ, τῇ μονῇ τῆς Λαύρας, ὡς γνωστόν, ὑποτεταγμένῃ. Τὰς ἀπαιτουμένας ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων διατυπώσεις ἐγίνωσκεν ἐπίσης καλῶς ὁ ἱερομόναχος προϊστάμενος τῆς σκήτης ταύτης, ἀλλὰ καὶ τὰς ὑπομνήσεις ταύτας ἐκείνου καὶ τὰς τῆς κυριάρχου Λαύρας συστάσεις ἠθέτησεν ὁ πανιερ. κ. Γεννάδιος, ὁ γράφων ἐν τῇ τῆς 21 μαΐου παρελθόντος ἀπολογίᾳ αὐτοῦ ὅτι ἐτήρησε τοὺς ἰσχύοντας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κανονισμούς τε καὶ συνηθείας.

Τηρητὴς αὐτὸς συνηθειῶν καὶ κανονισμῶν φύλαξ, ἀντιφάσκων ἑαυτῷ, δείκνυται, δυστυχῶς, οὐχὶ εἰλικρινὴς ἐν οἷς ἀνέλαβε γράψαι πρὸς ἀπολογίαν ὧν ἀντικανονικῶς ἐτόλμησεν. Ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Ρουμανίας ὡς γράφει, τῇ 14 μαρτίου τοῦ παρόντος ἔτους, ἀφίκετο τῇ 18 εἰς Ἅγιον Ὄρος πρὸς ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ πόθου, οὗ οὐδαμῶς ἐπιλήσμων ἠδύνατο νὰ φανῇ· ἀλλὰ διὰ τῆς πόλεως ἡμῶν διελθὼν τῇ 15 παρέμεινε μέχρι καὶ τῆς 17, ὁπότε τὸ ἀτμόπλοιον ἀνεχώρει εἰς Ἅγιον Ὄρος. Ὁ τόσον ἀκριβὴς τῶν ὑποσχέσεων καὶ συνηθειῶν τηρητής, ὁ τόσον αὐστηρὸς φύλαξ τῶν κανονισμῶν οὔτε προσῆλθεν εἰς τὴν ἐνταῦθα πνευματικὴν ἡμῶν ἀρχήν, ὡς ὤφειλεν, οὔτ' ἀποπειρᾶται νὰ γράψῃ πρόφασιν εὐλογοφανῆ τοιαύτης ἀντικανονικῆς πολιτείας. Ὁμολογῶν ὅτι προετίθετο νὰ μεταβῇ διὰ Καβάλλας ἐξ Ἁγίου Ὄρους εἰς Κωνσταντινούπολιν «κυρίως ὅπως ἴδῃ τὴν Α. Θ. Π. διότι κατὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἀδύνατον ὑπῆρξε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ **καθῆκον τοῦτο**», καὶ περιμένων ἐν Καβάλλᾳ τὸ διὰ Κωνσταντινούπολιν ἀτμόπλοιον, εἶδε, παρὰ προσδοκίαν, ἐρχόμενον τὸ διὰ τὴν Θεσσαλονίκην· καὶ «ἐνθυμηθείς, ὡς αὐτολεξεὶ λέγει, ὑπόσχεσιν δοθεῖσαν πολὺ πρότερον ὅπως ἴδῃ τοὺς ἡμετέρους (;) πιστοὺς ρουμάνους (!) Μακεδονίας, Ἠπείρου, Θεσσαλίας (!!) καὶ Ἀλβανίας (!) ἀπεφάσισε καὶ ἐχώρησε μετα πολλῆς ἀγάπης εἰς τὸ ταξείδιον». Τὰ τοιαῦτα, γραφόμενα ὑπὸ κληρικοῦ ὡρίμου τὴν ἡλικίαν, ἀρχιερέως διοικήσαντός ποτε Ἐκκλησίαν αὐτοκέφαλον ὀρθόδοξον, δυνατὸν νὰ πείσωσι τὰ νήπια, παρατρέχομεν δ' αὐτὰ καθὸ δυνάμενα νὰ προκαλέσωσι τὸ μειδίκμα τῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ τῇ ἐπιτεταδευμένῃ ἀφελείᾳ, μεθ' ἧς ὁμολογεῖ ὅτι ἀποφάσεις λαμβανόμενκι ἐπὶ προσδοκίᾳ ἀφίξεως ἀναμενομένου ἀτμοπλοίου ἀνατρέποντκι ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν ἀτμοπλοίου γραμμῆς ἑτέρας. ἵνα δειχθῇ ὅτι ἡ ἱερωτέρα τῶν ἀποφάσεων ὑποχωρεῖ χωρὶς ἀνάγκης εἰς τὴν κοσμικωτέραν τῶν ἀναμνήσεων.

Τοικύτη δικβεβαίωσις, ἣν πκίζων τις, οὐχὶ σπουδάζων, δύνατκι νὰ γράψῃ, οὐδκμῶς ἀπκλλάσσει τὸν πανιερ. πρώην Οὐγγροβλκχίκς πάσης εὐθύνης ἐπὶ τῇ ἀντικκνονικῇ ἐν ἐπκρχίκις τισι τῆς Μκκεδονίκς εἰσπηδήσει, ἣν ἀνέλκβεν ὅτε εἶδεν ἕτερον ἀτμόπλοιον κκτκφθᾶνον ἐν τῷ λιμένι Κκβάλλκς, ἀντὶ τοῦ περιμενομένου διὰ τὴν Κωνστκντινούπολιν. Ἀγνοεῖ δ' ἄρκγε ὁ τὴν ἀπολογίκν ὑπογράφων ὅτι κκὶ διὰ τοικύτην περιοδείκν ἔδει νὰ ζητηθῇ ἰδίκ κκνονικὴ ἄδεικ τοῦ πκνκγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πκτριάρχου κκὶ τῆς περὶ κὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου; Κκὶ κκτώρθωσεν ἄρκγε νὰ πείσῃ τὴν ἀρχιερκτικὴν κὐτοῦ συνείδησιν ὅτι πκτρικρχικὴ συστκτικὴ γρκφή, διὰ τὸν Ἄθωνκ χορηγηθεῖσκ μόνον, ἤρκει κὐτῷ πρὸς ἐπίσκεψιν πκσῶν τῶν ὀρθοδόξων ἐν Ἀνκτολῇ πκροικιῶν;

Ὁ πκνιερ. κ. Γεννάδιος ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἀπολογίκς κὐτοῦ θκυμάζει τὰ ἀγκθὰ τῆς χριστικνικῆς ἀγάπης κκὶ τῆς εἰρήνης, ἀγνοεῖ δ' ὅμως ὅτι τῶν τε ἱερῶν κκνόνων κκὶ τῶν ἐθίμων κκὶ τῶν ἁπλῶν τύπων ἡ πκράβκσις, ἀτκξίκς κκὶ συγχύσεις δημιουργοῦσκ, φυγκδεύει τὴν εἰρήνην κπὸ μέσου τῶν κληθινῶν χριστικνῶν. Ἐπίσκεψις δ' κὐτοῦ ἐν μέρεσιν ἐπικκίροις, ἃ τκράττουσι, δυστυχῶς, ἄνθρωποι τῷ πκνιερ. πρώην Οὐγγροβλκχίκς ὁμοεθνεῖς, οὐχὶ φρονήσεως ἔργον οὖσκ, δυνκτὸν νὰ χορηγήσῃ τοῖς τκρκξίκις ἐνθάρρυνσιν εἰς τὸ ἀνεμώλιον κὐτῶν ἔργον, κκθόσον μάλιστκ ὁ πκρὰ τοὺς ἱεροὺς κκνόνκς περιοδεύων ἀρχιερεὺς ἔχει ἐσχημκτισμένκς πκρκθόξους ἐθνολογικὰς ἰδέκς κκὶ γνώσεις στκτιστικὰς ἐστερημένκς ὑποστάσεως, δικτεινόμενος ὅτι μετέβκινεν εἰς τέσσκρκς μεγάλκς ἐπκρχίκς νὰ ἴδῃ τὸ φκντκσιῶδες ἑκκτομμύριον τῶν ἐν κὐτκῖς ἀνυπάρκτων ρουμάνων.

Τοικύτκς ἐκ παραδόξου δημιουργεῖ πᾶσκ πάσης ὁπουδήποτε κκτκστάσεως ἐπιπολκίκ ἐξέτκσις κκὶ μὴ βκθεῖκ μελέτη, διότι τοικύτην οὐδκμοῦ ἐποιήσκτο ὁ πκνιερ. πρώην Οὐγγροβλκχίκς. Ἀφηγούμενος τὰ τκξείδικ κὐτοῦ μέχρι Πκλκιστίνης κκὶ κκτόπιν εἰς Συρίκν πολυπρκγμονεῖ τὰ ἰσχυρότερκ κὐτοῦ, πκρὰ τὴν τοῦ σοφοῦ τῆς Βίβλου πκρκίνεσιν, κκὶ δήλην ἡμῖν κκθίστησι τὴν τκρκχὴν κὐτοῦ, ὅτε ἔμκθε περὶ τῶν ἐν Βηρυττῷ πρὸ τριετίκς σχεδὸν γενομένων, ὅτι, συνεπείᾳ τῆς ὑπὸ τοῦ ἕλληνος μητροπολίτου ἀπκγορεύσεως τῆς ἐν τοῖς νκοῖς χρήσεως τῆς ἀρκβικῆς, τετρκκόσικι οἰκογένεικι προσῆλθον εἰς τὸν προτεσταντισμόν, ἐπιστρέψκσκι κκὶ πάλιν «διὰ τῆς προσηνείκς κκὶ δρκστηριότητος» τοῦ νῦν μητροπολίτου. Ὁ γράφων τκῦτκ, δυστυχῶς, ἠπκτήθη· διότι, πρῶτον μὲν μητροπολίτης ἐν Βηρυττῷ ἕλλην, ἔξωθεν δηλκδὴ προερχόμενος, ἀπὸ τεσσκρκκόντκ κκὶ πλέον ἐτῶν οὐδεὶς ἐγένετο· τὸ δὲ ἀπειληθὲν ἐν Βηρυττῷ σκάνδκλον τῆς δηλωθείσης προσελεύσεως εἰς τὸν προτεσταντισμὸν κἰτίκν εἶχεν οὔτε ἀπκγόρευσιν τῆς ἀρκβικῆς, οὔτε τι ὅμοιον· δεύτερον δὲ ἡ ἔρις ἐγένετο ὑπὸ ἰθκγενῶν ὀρθοδόξων περὶ χειροτονίκς μητροπολίτου διχοστκτούντων, κκὶ τῶν μὲν θελόντων τὸν νῦν κ. Γερκσιμον, τῆς δὲ ἐκκλησικστικῆς κὐτῶν ἀρχῆς ζητούσης χειροτονῆσκι τὸν κ. Ρκφκὴλ. Ἔδει δὲ νὰ μάθῃ σκφῶς ὁ τὴν ἀπολογίκν ὑπογράφων ὅτι Γερκσιμός τε κκὶ Ρκφκὴλ εἰσὶν ἰθκγενεῖς ἀμφότεροι· ὅτι ὁ πρότερον μητροπολίτης ὁ Γκβριὴλ ἦν ἐπίσης ἰθκγενὴς κκὶ ὅτι ἐν Βηρυττῷ οὐδέποτε ἀπηγορεύθη τῆς ἀρκβικῆς ἡ χρῆσις ἐπ' ἐκκλησίκς, ἐν τῷ μητροπολιτικῷ νκῷ μόνον ἐξ ὑπκρχῆς ἑλληνιστὶ κκὶ ἀρκβιστὶ γινομένης ἄλλοτε τῆς ψκλμῳδίκς. Ἐπίσης ἐποικοδομητικὸν ἦν κὐτῷ νὰ μάθῃ ὅτι κκὶ Μελέτιος ὁ Κκοδικείκς ἐπίσης εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσκν, ἰθκγενὴς ὢν κὐτός, ἀνεγίνωσκε κκτ' ἰδίκν τὰς ἱερὰς ἀκολουθίκς.

Ἀλλ' ὤφειλε νὰ μάθῃ σκφῶς τὰ κκτὰ τὴν τελευτκίκν τετρκετίκν ἐν τῇ τῆς Ἀντιοχείκς Ἐκκλησίᾳ γενόμενκ, ἃ, δυστυχῶς, ἀγνοεῖ, κκὶ τότε ἤθελεν ἔχει ψυχικὴν ἠρεμίκν κκὶ γκλήνην, τὴν ἀπ' κὐτοῦ φυγκδευθεῖσκν, ὡς λέγει. Ἐὰν δὲ λάβῃ τὸν κόπον νὰ μελετήσῃ τὸ πολίτευμκ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίκς κκὶ τὴν ἀπέκντι τῶν ὑπ' κὐτὴν ὀρθοδόξων ἐθνικοτήτων θέσιν, ἤθελε μετκμεληθῇ ἐφ' οἷς γράφει ἐν τῇ ἀπολογίᾳ κὐτοῦ περὶ «τῆς ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίκς κκτκθλίψεως τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων ὅπως προσεύχωνται μόνον εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσκν, ἣν οὔτε ἐννοεῖ σύμπκς ὁ κόσμος». Ἀκριβῶς εἶδεν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κκὶ ἤκουσε τοὺς ἐν μοκῖς κσκουμένους κκὶ τοὺς ἐν τκῖς σκήτκις διεσπκρμένους κκλογήρους προσευχομένους ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκουσι. Τίς δ' ἐξ κὐτῶν δύνκτκι νὰ βεβκιώσῃ τὸν πκνιερ. κ. Γεννάδιον ὅτι ἡ Ἐκκλησίκ ἐπέβκλλέ ποτε τοῖς τοῦ Χελκνδκρίου κκὶ τοῖς τοῦ Ζωγράφου κκὶ τοῖς τοῦ Ἁγίου Πκντελεήμονος ἢ τοῖς ἐν τῇ σκήτῃ τοῦ Προδρόμου μοκχοῖς ἵνκ προσεύχωνται εἰς τὴν ἑλληνικήν; Ἤκουσεν κὐτοὺς ἄρκγε ψάλλοντκς ἐν κὐτῇ κκὶ οὐχὶ εἰς σερβικὴν κκὶ βουλγκρικὴν κκὶ ρωσσικὴν κκὶ ρουμκνικήν; διότι κνήκουσιν εἰς τὰς ἐθνικότητκς τὰς ὑπκρκτάς, ὧν λκλοῦσι τὴν γλῶσσκν, οὐχὶ δ' εἰς ἀνύπκρκτον, ἧς ἡ ὑπόστκσις κκὶ προέλευσις κκὶ τὸ δικλεκτικὸν ἰδίωμκ ζητεῖτκι νῦν ἐπιμόνως ὑπὸ προπκγκνδῶν νὰ δημιουργηθῇ, νὰ δικκοσμηθῇ κκὶ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπιστημονικῶς, ὅπερ ἀδύνκτον. Τίς δὲ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἑλλήνων κληρικῶν ἐπέβκλε τῷ πκνιερ. κ. Γενκδίῳ νὰ ψάλλῃ ἑλληνιστί, τίς ἀπηγόρευσεν κὐτῷ ἔν τε τῇ πόλει κκὶ ἐν Ἰόππῃ ν' ἀπκγγέλλῃ ρουμκνιστί, ρωμοῦνος κληθινὸς ὤν, «τὸ μνημόνευμκ, τὸ εὐκγγέλιον,

τὸ Πιστεύω, τὸ Πάτερ ἡμῶν» καὶ νὰ ψάλλῃ τὸ «ὁ ἄγγελος ἐβόα»; Αὐτόςμαρτυρεῖ ὅτι πάντα καὶ ἐφθέγγετο καὶ ἔψαλλεν εἰς τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν.

Ἀνάγκη νὰ μελετήσῃ καλῶς τὸ πολίτευμα τῆς μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπιτρεπούσης εἰς ἑκάστην τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἐθνικοτήτων, τῶν κεκτημένων τὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεως ἀναμφίλεκτα, τὴν ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς χρῆσιν τῆς γλώσσης ἑκάστης· ἡ μελέτη δ' αὕτη πολλὰς προλήψεις αὐτοῦ δύναται νὰ ἄρῃ καὶ πολλὰς ἰδέας καὶ θεωρίας οὐκ ὀρθῶς ἐχούσας ν' ἀλλοιώσῃ πρὸς τὸ ἀληθές· διότι, δυστυχῶς, ὁ πανιερ. πρώην Οὐγγροβλαχίας ἔχει περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων γνώσεις οὐχὶ ὀρθάς.

Τοιαῦτα δὲ φέρων ἐφόδια γνώσεων ποῦ μὲν ἀνυποστάτων, ποῦ δὲ τὴν ἀλήθειαν διαστρεφουσῶν, ἐγένετο ἀπόστολος πολιτικῶν προπαγανδῶν, μεθ' ὧν ἔδει νὰ παύσηται σχετιζόμενος, τοὐλάχιστον κατὰ τὸν χρόνον τῆς παρ' ἡμῖν διαμονῆς. Ἔμαθε δ' ἆρά γε τόσον ἀκριβῶς ὅτι ἡ εἰς ρουμανικὴν γλῶσσαν ἐπιτέλεσις ἱερουργιῶν ἤθελεν εἶναι καταληπτὴ εἰς αὐτούς, οὓς αὐτόκλητος ἦλθε νὰ ἴδῃ; Ἠγνόει ὅτι ἕλληνες βλαχόφωνοι τῆς Μακεδονίας ὁμιλοῦντες τὸ διαλεκτικὸν αὐτῶν ἰδίωμα γίνονται ἀκατάληπτοι τοῖς ἐν Ρουμανίᾳ;

Ἡ συνδιάλεξις τοῦ πρώην παπᾶ Θεοδώρου μετὰ τοῦ ἐξοχ. ὑπουργοῦ κ. Χάρετ, διεξαχθεῖσα τουρκιστί, ἡμᾶς μὲν ἐδίδαξε καὶ πάλιν εἴ τι ἐγινώσκομεν· εὐχόμεθα δὲ νὰ διδάξῃ καὶ τοὺς πρὸς κέντρα λακτίζοντας. Ἐὰν δὲ καὶ κληρικοὶ ἐκ Ρουμανίας ἀριθμῶνται ἐν τοῖς ὑπὸ ταραξιῶν ἐξαπατωμένοις, τοῦτο θλιβερόν. Πιστεύομεν ὅτι ταῦτα πάντα, τὰ γνωστὰ ἡμῖν, καθιστάμενα γνωστὰ καὶ τοῖς ἐπέκεινα τοῦ Δουνάβεως, θέλουσι πείσει αὐτοὺς ὅτι τῆς κανονικῆς καὶ νομίμου πάντων τῶν ἐν Ἀνατολῇ ὀρθοδόξων πνευματικῆς ἀρχῆς ἐπιδιωκούσης τὸ ἁγιαστικὸν ἔργον, ὅπερ ἑαυτῇ ἐπιβάλλεται, πᾶσα οἱαδήτις ἀντικανονικὴ ἔξωθεν ἐνέργια κληρικῶν, προξενοῦσα σκάνδαλα, παραβιάζουσα κανόνας, συγκρούουσα πρὸς ἀλλήλους τοὺς τέως διαβιοῦντας ἐν γαλήνῃ, διασπείρουσα διχοστασίας καὶ τὴν ἀγάπην λύουσα, τίθησιν ἔξω τῆς Ἐκκλησίας τοὺς τὰ τοιαῦτα κατεργαζομένους.

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Βοδενῶν περὶ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ καταστάσεως.

«Τῇ 11 μαΐου, ἑορτῇ τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, καθ' ἣν πανηγυρίζουσιν οἱ σχισματικοὶ βούλγαροι, ἠνάγκασαν εἰς τὰ Γενιτζὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ἵνα συνεορτάσωσι μετ' αὐτῶν καί τινες μὲν ἐκ φόβου κακώσεως συνεώρτασαν μετὰ τῶν σχισματικῶν, ἀλλ' οἱ περισσότεροι οἱ μεταβάντες εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτῶν ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τῶν κακούργων «κωμητῶν» νὰ ἀφήσωσι τὴν ἐργασίαν ὁδηγηθέντες ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν πανήγυριν, διότι ἐν ἀρνήσει ἠπείλουν τοὺς μὲν διὰ θανάτου τοὺς δὲ διὰ καταστροφῆς τῶν κτημίτων.

Ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῶν Γενιτζῶν ὑπάρχει ἡ λεγομένη Λίμνη, παρὰ τὴν ὁποίαν ὁ διαβόητος Ἀποστόλης μετὰ τεσσαράκοντα τριῶν ληστῶν ἔπηξε τὴν φωλεὰν αὐτοῦ σχεδὸν ἀπὸ τριῶν μηνῶν, ἐκεῖ δὲ συγκροτήσας καὶ δῆθεν δικαστήριον ἐπιλαμβάνεται τῆς διαδικασίας παντοίων ὑποθέσεων μέχρι καὶ συμβιβασμοῦ ἀνδρογύνων καὶ διαλύσεων μνηστείας καὶ διαζυγίων, ἐμποδίζων ἐπὶ ποινῇ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ὀρθόδοξον μητρόπολιν καὶ ἐπιβάλλων νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν σχισματικὸν ἔξαρχον· πολλοὶ δὲ τρέχουσι καὶ δικάζονται ὑπ' αὐτοῦ ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν ἡμέρᾳ. Ἡ σεβαστὴ ἀρχὴ ἐπιτελεῖ τὸ καθῆκον. Ἀλλ' οἱ χριστιανοὶ τῶν χωρίων Κρίβας, Ζορτιᾶς, Βαροβίστα, Πετρόβου, Γοργόπης, Ἁγίων Ἀποστόλων, Ἄνω Κουφαλίου τρέμουσιν ἐκ τοῦ φόβου καὶ κινδυνεύουσι νὰ ἀνακηρύξωσιν ἑαυτοὺς σχισματικούς, διότι καταστρέφονται καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ περιουσίαι αὐτῶν, ἀφοῦ μάλιστα καὶ τρεῖς τῶν ἀρνηθέντων ἐπλήρωσαν διὰ τῆς ζωῆς αὐτῶν οἱ δισυχεῖς τὴν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσιν. Ὁ ἐξοχώτατος γενικὸς ἐπιθεωρητὴς καὶ ὁ ἐξοχώτατος βαλῆς τὰ δέοντα διατάττουσιν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πολυάριθμος στρατὸς πρὸς τιμωρίαν τῶν κακούργων ὀπαδῶν τοῦ σχισματικοῦ ἐξάρχου.

Εἰς τὸ Πέτροβον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἐξ 120 οἰκογενειῶν, ὁ διδάσκαλος ἐδιώχθη ἐκ τῆς σχολῆς ὑπὸ τῶν ἰδίων κατοίκων κατ' ἀπαίτησιν τῶν «κωμητῶν» ἀπειλούντων τὰ αὐτὰ—οἱ δύο καὶ μόνοι ἱερεῖς ὑπέγραψαν τὴν ὁμολογίαν τῆς εἰς τὸ σχῖσμα πίστεως ὡς καὶ εἰς τοὺς Ἁγ. Ἀποστόλους, ὅπου ὁ ὀρθόδοξος μητροπολίτης ἠναγκάσθη νὰ ἀποστείλῃ ὀπίσω τοὺς δύο διδασκάλους τοὺς διωχθέντας, προφυλάξας, εὐμενείᾳ τῆς ἀρχῆς, καὶ διὰ 15 χωροφυλάκων. Ἀλλ' ὁ μὲν τούτων ὁ τοῦ Πετρόβου, καίτοι στρατὸς ὑπῆρχεν ἐπαρκὴς ἐκεῖ, κρύφα καὶ ἀναφανδὸν ἀπειλούμενος ὑπὸ τῶν κακούργων, ἠναγκάσθη νὰ ἀναχω-

ρήσῃ διὰ νυκτὸς, ὁ δὲ δεύτερος, ὁ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων· μένει μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῷ χωρίῳ.

Ἵνα ἐννοήσητε τὴν θέσιν ἡμῶν ἀρκεῖ νὰ μάθητε ὅτι εἰς πολλὰ χωρία οἱ ληστανταρται ἐπιβάλλουσιν εἰς τὰς γυναῖκας ἡμῶν νὰ ἀπεκδυθῶσι τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐνδυμασίαν καὶ νὰ περιβληθῶσι τὴν βουλγαρικὴν, δέρουσι δὲ τὰς ἀρνουμένας καὶ ὅπου βλέπουσιν ἐλλειψιν ἐπαρκοῦς δυνάμεως στρατιωτικῆς ἐπιβάλλουσι καὶ πρόστιμον εἰς τοὺς συζύγους τῶν ἀρνουμένων γυναικῶν. Ὁ παράδοξος οὗτος διωγμὸς ἔλαβε χώραν χθὲς (24) εἰς τὸ χωρίον Ἄνω Κουφάλι, συγκείμενον ἐξ 130 οἰκογενειῶν, ἐν καιρῷ νυκτὸς ὑπὸ 12 ἀνταρτῶν, οἵτινες ἔλαβον ἀπὸ τῶν χωρικῶν ὡς πρόστιμον 36 λίρας. Ἐκ τούτου δύναται νὰ ἐννοήσῃ τις καὶ τὴν ἐπίλοιπον θλιβερὰν ἡμῶν κατάστασιν τόσον εἰς Γευτζὰ ὅτον καὶ εἰς τὸ Γεβγελῆ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. — Ὁ ἱερολογ. τριτεύων λαβὼν προχθὲς ἐντολὴν παρὰ τῆς Α.Θ.Π. καὶ τῆς Ἱ.Συνόδου διηρώτησε τὰ περὶ τῆς ὑγίας τοῦ ἀπό τινων ἡμερῶν ἀσθενοῦντος σεβασμ. μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντίνου.

Ἐπισκέψεις. — Χθὲς ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ καπουκεχαγιᾶ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Υ. τὸν πρωθυπουργὸν Φερὶτ πασᾶν. —Τῇ π. τρίτῃ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ Μαυροβουνίου κ. Ι. Ματάνοβιτς.

Μητρόπολις Ἡρακλείας. — Ὑπεβλήθη τῇ Ἐκκλησίᾳ νέος κανονισμὸς τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Ἡ ἐπ' αὐτοῦ σκέψις καὶ ἀπόφασις ἀνεβλήθη εἰς προσεχεῖς συνεδρίας τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Μητρόπολις Ἰκονίου.— Ἠγγέλθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἰκονίου τηλεγραφικῶς ἡ αἰσία αὐτοῦ ἄφιξις εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

Μητρόπολις Στρωμνίτζης.—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν διὰ Δράμας, ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Τιβεριουπόλεως καὶ Στρωμνίτσης κ. Γρηγόριος.

Μητρόπολις Κώου.—Προχθὲς ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, προπεμφθεὶς ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ ἱερολ. τριτεύοντος κ. Ἱεροθέου, ὁ ἐπί τινα χρόνον διαμείνας ἐνταῦθα πανιερ μητροπολίτης Κώου κ. Ἰωακείμ.

Ἔξαρχία Μετζόβου.—Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σωφρόνιος τηλεγραφικῶς ἀνεκοίνωσε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐχειροτόνησε πρεσβύτερον τὸν ἄρτι διορισθέντα ἔξαρχον Μετζόβου κ. Δημήτριον Σεκαρᾶν, ἀπονείμας ἅμα αὐτῷ καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον τοῦ οἰκονόμου.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις.—Ἡ Α. Θ. Παναγιότης δι' ἐπιστολῆς συνεχάρη τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τῇ Α. Υ. τῷ πρωθυπουργῷ Φερὴτ πασᾷ ἐπὶ τῇ ἐναγχος ὑπὸ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ ἄνακτος ἡμῶν ἀπονομῇ αὐτῷ τοῦ ὑψηλοῦ παρασήμου Ἰμτιὰζ ἀδαμαντοστίκου.

Ἐπέτειος ὀνόματος.— Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνεχάρη τηλεγραφικῶς τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην τοῖς πανιερ. μητροπολίταις Ρακοπρεσρένης καὶ Λιτίτσης ἄγουσι τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν αὐτῶν ἑορτήν.

Φιλογενεῖς πράξεις. — Ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινότης Σαράντα-Ἐκκλησιῶν τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως, ἡ ἀπὸ ἐτῶν ἄξια λόγου ἐκπαιδευτήρια διατηροῦσα, ἀνέλαβε πρὸ μικροῦ τὴν ἀνέγερσιν οἰκοδομῆς διὰ τὴν κεντρικὴν τῆς κοινότητος σχολήν· ἀδυνατοῦσα ὅμως, ἕνεκα τῆς δημιουργηθείσης ἀπὸ πέρυσι καταστάσεως, ὅπως συμπληρώσῃ τὴν οἰκοδομὴν, ἐποιήσατο ἔκκλησιν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν φιλογένειαν τῶν παρ' ἡμῖν δυναμένων νὰ ἔλθωσιν εἰς ἀρωγὴν ἔργων τοιούτων. Ἡ παρ' ἡμῖν Ἐκπαιδευτ. καὶ Φιλανθρωπικὴ Κεντρικὴ Ἀδελφότης ἐψηφίσατο ποσὸν 50 λιρῶν τουρκικῶν, 50 δὲ ἑτέρας προσήνεγκεν ὁ φιλογενέστατος κ. Εὐστάθιος Εὐγενίδης.

Χοροστασία. — Ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτης συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐχοροστάτησε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τῷ ἐν Σταυροδρομίῳ ἱ. ναῷ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀφοῦ διένειμε τὸ ἀντίδωρον εἰς τὸ ἐκκλησίασμα ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπείῳ καὶ εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Βαφεοχώριον.

Εὐσεβὴς δωρεά.—Ὁ φιλογενέστατος κ. Νικόλαος Φωτιάδης διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 3 τρ. ἠγγειλε τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμεν. πατριάρχῃ ὅτι δω-

ρεῖται τῇ Ἐκκλησίᾳ καλλιτεχνικὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπεδέξατο τὴν δωρεὰν καὶ ἐνέκρινεν ὅπως δι' ἐπιστολῆς ἐκφρασθῶσι τῷ εὐσεβεῖ δωρητῇ αἱ εὐχαριστίαι τῆς Ἐκκλησίας.

Ροβέρτειον Γυμνάσιον.— Τοῦ ἐν Βεβεκίῳ Ροβερτείου γυμνασίου τελοῦντος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐν μέσῳ συρροῆς ἐκλεκτοῦ κόσμου τὴν ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τῶν πτυχίων τοῖς ἀποφοίτοις ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτὴν, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. παρέστη κατ' αὐτὴν ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος ὡς καὶ ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Π. Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτ. Ἐπιτροπῆς ἀξιότιμος κ. Ἰωάννης Χατζόπουλος.

Ἐκκλησία Ρωσσίας

Ἔν τινι τῶν ἄρτι ληφθέντων φύλλων τοῦ «Νέου Χρόνου» τῆς Πετρουπόλεως (τῆς 15 μαΐου) ἀναγινώσκονται τὰ ἀκόλουθα.

«Ἡ Ἁγιωτάτη Σύνοδος ἐπανειλημμένως ἤδη ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τοῦ ρωσσικοῦ δημοσίου κατὰ τῶν ἀριδήλων καταχρήσεων τῶν οὕτω καλουμένων «ἀθωνιτῶν γερόντων», οἵτινες ἐξαποστέλλουσι πλῆθος «ἱκετευτικῶν γραμμάτων» πρὸς διαφόρους εὐσεβεῖς. Αἱ ἐφημερίδες περιέγραψαν μάλιστα καὶ πῶς οἱ «γέροντες» οὗτοι ζῶσιν ἐν ἀνέσει καὶ τερπνῶς οὐχὶ ἐν Ἄθωνι ἀλλ' ἐν Κων)πόλει! Ἀλλ' αἱ προειδοποιήσεις αὗται ὀλίγην, ὡς φαίνεται, ἔσχον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων εὐσεβῶν μὲν ἀλλ' εὐπίστων δωρητῶν. Ἀρκεῖ καὶ μόνον τὸ παράδειγμα τοῦ συλληφθέντος ἐν Ὀδησσῷ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ἱερομονάχου Νήφωνος, παρ' ᾧ εὑρέθησαν 119 χιλ. ρουβλίων, ἐξ ὧν 8 χιλ. εἰς μετρητὰ, τὰ ἐπίλοιπα δὲ εἰς γραμμάτια τοῦ κυβερνητικοῦ παγίου, ὅπως κρίνῃ τις ὁπόσον μεγάλα τυγχάνουσιν τὰ «λεπτὰ» τὰ συλλεγόμενα ὑπὸ τῶν «γερόντων» ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ρωσσίᾳ. Ἀξιοσημείωτον ἐπίσης εἶνε ὅτι παρὰ τῷ μοναχῷ τούτῳ εὑρέθη εὐρεῖα ἀνταπόκρισις μετὰ πλήθους χρηματικῶν ἀποδείξεων. Ὁ κ. Νήφων ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ παρ' αὐτῷ εὑρεθὲν μέγα τοῦτο ποσὸν ἐστι προϊὸν πολυετῶν οἰκονομιῶν αὐτοῦ, γεγονότα ὅμως τινὰ ἀναγκάζουσι νὰ φρονῇ τις ὅτι τὰ πράγματα πολὺ ἀπέχουσι τῆς ἀληθείας. Ἀχθεὶς εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν ὁ εἰρημένος μοναχὸς ἄνευ λόγου πρσέτεινεν αἴφνης εἰς τὸν ἀστυνόμον Τσεπούρην τὴν προσφορὰν 10000 ρ. ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου ἐπὶ τῷ ὁρῶνὰ μὴ γνωσθῇ εἰς τὸν ἀρχιερέα τοῦ τόπου ἡ εὕρεσις παρ' αὐτῷ τοῦ ὡς ἄνωποσοῦ.»

*

Ἐπὶ τῇ γενεθλιακῇ αὐτοῦ ἑορτῇ (6 μαΐου), ἡ Α. Α. Μ. ὁ τσάρος Νικόλαος ὁ Β' ἀπένειμε πολλὰ παράσημα ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων βαθμῶν πολλοῖς τῶν κληρικῶν, ἐξ ὧν ἰδίᾳ σημειοῦμεν τοὺς ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἁγιωτάτης διοικούσης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ρωσσιῶν ἀρχιεπίσκοπον Καζὰν κ. Δημήτριον καὶ ἐπίσκοπον Ἀστραχὰν κ. Πιτιροὺν, λαβόντας τὸ παράσημον ἁγίου Βλαδιμήρου β' τάξεως, καὶ τὸν πρωθιερέα κ. Σμυρνὼφ, πρόεδρον τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπείας τῆς διοικούσης ἱερᾶς Συνόδου, λαβόντα τὸ τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Νεύσκη α' τάξεως—Μεταξὺ τῶν οὕτως ἐξόχως τιμηθέντων ὑπὸ τῆς Α. Α. Μ. ἀναφέρομεν τὸν ἡμῖν γνωριμώτατον πανιερ. ἀρχιεπίσκοπον Ὀδυσσοῦ κ. Ἰουστῖνον, λαβόντα τὸ τοῦ ἁγίου Βλαδιμήρου α' τάξεως.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία

Ἀπὸ ἑπταετίας, μερίς τις τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας διετύπου αἰτιάσεις κατά τινων μελῶν τοῦ ἀγγλικανικοῦ κλήρου, ὡς μὴ ἀναγνωρίζοντος τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἰδικιτέρου συμβουλίου τοῦ Στέμματος ἀνκφορικῶς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τῶν θρησκευτικῶν νόμων, ὡς παρκβιάζοντος τοὺς κκνονικοὺς νόμους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τέλος ὡς εἰσάγοντος βαθμικίως ἐν τῇ θείᾳ λκτρείᾳ τελετουργικοὺς τύπους παρεμφερεῖς πρὸς τοὺς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, οἷον τὴν χρῆσιν θυμιάματος, τὴν τήρησιν τῆς Εὐχαριστίας κτλ.

Καίτοι αἱ πλεῖστκι τῶν αἰτιάσεων τούτων ἀντεκρούσθησκν ὡς ἀβάσιμοι, ὑπερβολικκί, κκὶ οὐχὶ κατὰ πάντα συνάδουσκι πρὸς τὰ πράγματκ, ἐν τούτοις, τὸ κοινοβούλιον, οὗ ἐνώπιον ἦχθη τοῦτο τὸ ζήτημα, πρὸς κατάπκυσιν τῶν ἐμφυλίων διενέξεων, προέβη εἰς τὸν διορισμὸν ἐπ.τροπείκς ἐντολὴν ἐχούσης ἵνκ ἐξκκριβώσῃ τὰ πράγμκτκ κκὶ δι' ἐκθέσεως ὑποδείξῃ τὰ ληπτέκ πρὸς ἄρσιν τινῶν, ἴσως ἀληθῶν, ἀτκξιῶν μέτρκ.

Ἡ βκσιλικὴ αὕτη ἐπιτροπείκ, εἰς ἣν ἐδόθη ὁ τίτλος «Ἐπιτροπείκ ἐπὶ τῆς ἐκκλησικστικῆς τάξεως», ἐτέθη ὑπὸ τὴν προεδρείκν τοῦ ἐντιμ. κ. Μιχκὴλ Χὴξ-Βὴξ, ἀρχκίου ὑπουργοῦ, περιλκμβάνει δὲ μετκξὺ τῶν μελῶν

αὐτῆς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καντορβερίας καὶ τὸν ἐπίσκοπον Ὀξφόρδης.

Ἐν συνελεύσει συγκροτηθείσῃ ἐν Τορόντῳ τοῦ **Καναδᾶ** μεταξὺ ἀντιπροσώπων τῶν πρεσβυτερικῶν, μεθοδιστῶν, καὶ κογκρεγγασιοναλιστῶν, ἐγένετο παμψηφεὶ ἀποδεκτὸν ψήφισμα, καθ' ὃ ἡ ὀργανικὴ ἑνότης τῶν διαφόρων τούτων προτεσταντικῶν Ἐκκλησιῶν ἐστὶν ἐπιθυμητὴ καὶ πραγματοποιήσιμος, ἐφ' ᾧ καὶ συνιστᾶται εἰς τὴν σύντονον μελέτην τῶν κεντρικῶν συνελεύσεων τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων.

Ἀπεβίωσεν ὁ ἔξαρχος τῆς ἐν Καναδᾷ καὶ τῇ Ἀγγλικῇ Κολομβίᾳ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας δόκτωρ Machray· προσωρινῶς δὲ τοποτηρητὴς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς διωρίσθη ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μοντρεάλ. Ἡ ἐν Καναδᾷ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἀριθμεῖ εἰκοσιτέσσαρας ἐν ὅλῳ ἐπαρχίας· οἱ ἐπίσκοποι τούτων συνερχόμενοι θέλουσιν ἀναδείξει τὸν ἔξαρχον· ἐκλέξιμοι δέ εἰσι κατὰ νόμον τρεῖς μόνοι· ἤτοι οἱ δύο ἀρχιεπίσκοποι Μοντρεάλ καὶ Ρουπερσλάνδ καὶ ὁ ἐπίσκοπος Κολομβίας.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

Συνέχ. ἀπὸ σελ. 254—256 οὗ ἕνεκα συνοδικῶς συνδικασκεψάμενοι, συμπαρόντος καὶ τοῦ κυριάρχου τῆς ἐπαρχίας ταύτης μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κυρίου Ἀρσενίου, ὡς ἐνδημεῖν λαχόντος τό γε νῦν ἔχον ἐν τῇ βασιλευούσῃ ταύτῃ τῶν πόλεων διὰ χρείας κατεπειγούσας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ, σκέψεώς τε καὶ ἐρεύνης ἐκκλησιαστικῆς γενομένης, ἐπειδή, κατὰ τὴν κοινὴν μαρτυρίαν τῶν τοσούτων χριστιανῶν, βεβαιωθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῆς αὐτοῦ μακριότητος οὕτως ἔχειν τῇ ἀληθείᾳ, ὁ ῥηθεὶς κακοΔιονύσιος φονεὺς προφανῶς ἀνεδείχθη ὡς προδοὺς εἰς θάνατον ἄδικον τὸν ῥηθέντα παπᾶ Γεώργιον ἔξαρχον, οὐ κατακριθέντα οὔτε ἐκκλησιαστικῶς, οὔτε ἐξωτερικῶς, οὔτε δικαστηρίου συγκροτηθέντος ἐπ' αὐτῷ, οὔτε δικαστικῆς τινος ἀποφάσεως τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπιψηφισαμένης, ἀλλ' ὑπὸ μόνης τῆς κατὰ μόνας προδοσίας καὶ προδοσίας καὶ εἰς θάνατον ἐξακριβώσεως τοῦ ῥηθέντος κακοΔιονυσίου τὸν ἄδικον θάνατον ὑποστάντος. Ἐπειδὴ κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον ἐν τοῖς περὶ φόνου κανόσι ῥητῶς ἀποφαινόμενον «ὅτι καὶ ἀπὸ μόνης προθέσεως καὶ βουλῆς ὁ φονεὺς κατακρίνεται, κἂν γὰρ μὴ φονεύσῃ, φησί, τιμωρεῖται ὡς φονεὺς διὰ μόνην τὴν πρόθεσιν» καὶ κατὰ τὸ ΙΒ' κεφ. τοῦ Δ' τίτλου τῶν Βασιλικῶν ἐναργῶς διατάττον «ὡς οὐδὲν διαφέρει τὸ φονεῦσαι καὶ τὸ παρασχεῖν αἰτίαν φόνου»· ὥσπερ γὰρ ὁ τὸ ὄργανον παρασχὼν τῷ μέλλοντι φονεῦσαι φονεὺς δικαίως ὑπὸ τῶν νόμων λογίζεται, εἰ γὰρ μὴ ἐδεδώκει, οὐκ ἂν ὁ φόνος ἐτολμήθη, οὕτω καὶ αὐτὸς διὰ τῆς ἧς πεποίηκε καταμαρτυρίας καὶ ἐξακιτήσεως εἰς φόνον φονεὺς ἀριδήλως ἐπέγνωσται καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ κανονικὸν ἔγκλημα καθαιρέσει τελείᾳ καθυποβέβληται, κατὰ τὸν ξστ' κανόνα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Καὶ δὴ γράφοντες ἀποφαινόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων (κτλ.) ἵνα ὁ διαληφθεὶς κακοΔιονύσιος ὁ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ Ἀχριδῶν τὸ πρῶτον καὶ ὕστερον Κορυτζᾶς ἐπιβατικῶς καὶ παρανόμως φθάσας κληθῆναί τε καὶ ὀνομασθῆναι διά τε ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ παράνομον ἐπιβασίαν καὶ διὰ τὰ μετὰ ταῦτα μυρία κακουργήματα αὐτοῦ, καὶ τελευταῖον διὰ τὸ ἁμάρτημα τοῦ φόνου, οὗ ἐξειργάσατο ἀσεβῶς κατὰ τοῦ ῥηθέντος παπᾶ Γεωργίου, ὡς ἀνωτέρω σαφῶς δεδήλωται, ὡς ἀνάξιος ὢν τοῦ λοιποῦ οὐ μόνον τοῦ ἀρχιερατικοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ χριστιανικοῦ ὀνόματός τε καὶ ἐπαγγέλματος, ἅτε δὴ συνωδὰ τῷ προδότῃ Ἰούδᾳ προδοὺς εἰς θάνατον ἄδικον τὸν ἀνεύθυνον ἱερέα, καθῃρημένος ὑπάρχῃ πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως καὶ ἔκπτωτος τοῦ ἀρχιερατικοῦ καταλόγου καὶ ἀπόβλητος καὶ γεγυμνωμένος τῆς θείας χάριτος· ἔτι δὲ καὶ ἀμέτοχος τοῦ λοιποῦ καὶ δεδιωγμένος ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας καὶ μητροπόλεως Κορυτζᾶς, μηδεμίαν ἄδειαν ἔχων ἀρχιερατικὴν ἐνδυθῆναι στολὴν ἢ ἀρχιερατικόν τι ἐκτελέσαι ὑπούργημα ὡς καθῃρημένος καὶ ἀνίερος, Διονύσιος μόνον λεγόμενος, καὶ ὡς εἷς τῶν ἰδιωτῶν γνωριζόμενος, καὶ μηδεὶς τολμήσειε συμφορέσαι αὐτῷ καὶ συλλειτουργῆσαι, ἢ ὡς ἀρχιερέα τιμῆσαι, ἢ τὴν ἀνίερον αὐτοῦ χεῖρα ἀσπασθῆναι, ἢ εἰσόδημα ἐκκλησιαστικὸν πολὺ ἢ ὀλίγον αὐτῷ δοῦναι, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ τοῦ ἀπὸ Θεοῦ Παντοκράτορος· ἔτι δὲ καὶ ὅστις τῶν χριστιανῶν ἱερωμένων ἢ λαϊκῶν τολμήσῃ συμβοηθῆσαι αὐτῷ ἢ συνεργῆσαι ἢ συμπράξασθαι καθ' οἱονδήτινα τρόπον ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, καὶ ἀπεναντίας κινηθῆναι τῇ κατ' αὐτοῦ γενομένῃ συνοδικῶς ἐσχάτῃ ἐκκλησιαστικῇ παιδείᾳ τῆς καθαιρέσεως, ὁποῖος ποτ' ἂν ᾖ ὁ τοιοῦτος, μικρὸς ἢ μέγας, πάσης καὶ παντοίας τάξεώς τε καὶ καταστάσεως, ἀφωρισμένος ἔσται κτλ. καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν χριστικνῶν ὁμηγύρεως, ἐξ ἀποφάσεως. Τῆς γοῦν ἐπαρχίας ταύτης καὶ μητροπόλεως

Κορυτζᾶς ὡς ἀπροστατεύτου ἤδη καὶ χωρὶς ἀρχιερατικῆς ἐπισκέψεως ἐναπομεινάσης, μετὰ τὴν τελείαν καθαίρεσιν καὶ ἔξωσιν τοῦ ῥηθέντος κακοΔιονυσίου, ὁ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν καὶ συνάδελφος ἡμῶν κὺρ Ἀρσένιος ὡς κυριάρχης τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὁμοῦ μετὰ τῆς περὶ τὴν αὐτοῦ μακαριότητα ἱερᾶς* τῶν ἐντοπίων ἀρχιερέων, τῶν ὑποκειμένων τῇ ἁγιωτάτῃ ἀρχιεπισκοπῇ ταύτῃ, συνοδικῶς ἔχουσι τὴν ἄδειαν ἐκλέξαι διὰ κανονικῶν ψήφων ἄξιον πρόσωπον καὶ ἁρμόδιον εἰς τὸ ἀποκαταστῆσαι γνήσιον καὶ νόμιμον ἀρχιερέα ἐν τῇ αὐτῇ μητροπόλει Κορυτζᾶς, ὃν ἂν κοινῇ αὐτῶν γνώμῃ ἐκλέξωσι καὶ κρίνωσιν ἄξιον. Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ παράστασιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα καὶ ἐδόθη τῷ ῥηθέντι μακαριωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀχριδῶν κὺρ Ἀρσενίῳ, κατασταθὲν κἂν τῷ ἱερῷ κώδηκι τῆς καθ' ἡμᾶς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αψξε', κατὰ μῆνα ἀπρίλιον, ἰνδικτιῶνος δεκάτης τρίτης.

† Κυζίκου Γεράσιμος — † Νικομηδείας Νικηφόρος — † Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος — † Δέρκων Διονύσιος — † Κρήτης Γεράσιμος — † Μελενίκου Ἄνθιμος — † Σαντορίνης Διονύσιος — † Διδυμοτείχου Νεόφυτος — † Φαναρίου Μακάριος.

20

Πατριάρχου Παϊσίου.

Οὐδὲν ἄρα τῶν ὅσα πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς τοῖς ὀρθοδόξοις συμβάλλεται ἀπρονόητον ὅλως καὶ ἀμνημόνευτον παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ κατελέλειπται· καὶ γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις θεοδιδάκτοις πρὸς ἀνθρώπους ἐντάλμασι καὶ τοῦτο ὥσπερ τι ἀναγκαῖον καὶ σωτήριον θεσπιώδημα ἄνωθεν ἡ θεία γραφὴ παρελαβοῦσα νενομοθέτηκε «μνήσθητι, λέγουσα, τῶν ἐσχάτων σου, καὶ οὐχ ἁμαρτήσεις». Τί δὲ ἐκ τούτων μανθάνομεν, ἢ ὅτι ὁ πρὸς τὸ τέλος τοῦ βίου τὴν μνήμην ἀναπεμπάζων καὶ τὸ μέλλον ἀποσκοπῶν οὔμενουν ῥᾳδίως ὑποσκελίζεται, τῷ κοσμικῷ δελέατι ἀγκιστρούμενος, ἀλλὰ τὸν νοῦν ἡγεμόνα τῶν παθῶν ἐπιστήσας ἀνάλωτος μένει τοῖς ἐμπαθέσι προσκρούσμασι καὶ σχεδὸν ἀναμάρτητος, Θεὸν ἔχων πάντως τὸν βοηθοῦντα καὶ συνκιρόμενον, ἀνθ' ὅτου παρ' οἷς φρενὸς καὶ διανοίας μέτεστιν ἐντελοῦς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῶν ἐμέλησε σωτηρίας, ὅσοι δηλαδὴ οὐκ αἰσθήσει μόνῃ συζῶσιν, ἀλλὰ καὶ νῷ διοικοῦνται ἥπερ ἐντελεῖς ἄνθρωποι προὐργιαίτατον ὑπέρ τι ἄλλο ὑπείληπται καὶ πεφρόντιστται εἰς τὰ μάλιστα μὴ μόνον τοῖς βλεπομένοις προσέχειν καὶ τοῖς παροῦσιν ὡς ἰδίοις ἐπαναπαύεσθαι καὶ ἐφησυχάζειν, ἐπιλαθομένους οἷον τοῦ τέλους καὶ τῶν ἐσχάτων ἀμνημονοῦντας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔμπροσθεν κατὰ τὸ ἐγχωροῦν προνοεῖσθαι, ἐν τῷ καλῶς καὶ προφρόνως διατίθεσθαι τὰ καθ' ἑαυτοὺς καὶ τρόποις ἀρίστοις οἰκονομίας καὶ ἐπωφελοῦς διοικήσεως τὸ μέλλον προκοσφαλίζεσθαι. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης πρώην Ἄρτης κὺρ Νεόφυτος, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός, ἐξ ὅτου παρητήσατο τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἰδιοθελῶς, ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ, ἅτε Θεῷ ἀρέσαι βουλόμενος καὶ τὴν ὑποσαίνουσαν ματαιότητα τοῦ παρόντος βίου καὶ τὰς αἰσθήσεις τῶν πολλῶν ὑποκλέπτουσαν, ὡσεὶ γάγγραιναν ὑφέρπουσαν λεληθότως ἐκκλίνων, καὶ καταλιπὼν τὰς ἐν πολιτείαις πολυτύρβους διατριβάς, ὡς μυρίων κακῶν ἀφορμάς, ᾠήθη δεῖν καὶ καλῶς ἐστοχάσατο, ἔξω παθῶν καὶ κόσμου γενόμενος, τὸν ἀφρόντιδα καὶ ἡτύχιον ἀσπάσασθαι βίον, καὶ ἐν ἀπραγμοσύνῃ καὶ ἁπλότητι βιοτῆς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ διανῦσαι καὶ εὐκρεστῆσαι Θεῷ, τῷ ἐπὶ τὸν πρᾷον καὶ ἡσύχιον ἐπιβλέποντι, ᾗ φησι τὸ προφητικὸν λόγιον, καὶ τελος εἰς εὔδιον καὶ σωτηριώδη καταντῆσαι λιμένα, τῆς μελλούσης καταστάσεως ἀπεκδεχόμενον πάντως τὴν ἐλπιζομένην τοῖς δικαίοις ἀνάπαυσιν, κατὰ τὸ ᾀδόμενον ἐν βίβλῳ σοφίας. Προλαβὼν δέ οἵά τις ἄριστος καὶ καλὸς οἰκονόμος προνοητικῶς τὰ καθ' ἑαυτὸν διῳκήσατο καὶ διέθετο καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτῷ κατὰ γένος, ἀδελφὰς ἅμα καὶ ἀδελφιδᾶς, ἀρκούντως ἐκυβέρνησέ τε καὶ εὐηργέτησεν, οὐ μόνον πάντα τὰ κατὰ τόπον πατρῷά τε καὶ μητρῷα πράγματα καὶ κτήματα κινητὰ καὶ ἀκίνητα παραχωρήσας αὐτοῖς οἰκειοθελῶς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν προσεκτήσατο ἰδίων ἄσπρων τε καὶ διαφόρων πραγμάτων καὶ ἐνδυμάτων ἀπονείμας ἐκείνοις τὴν ἀνήκουσαν ἑκάστῳ περιουσίαν, οἵτινες ὡς τὸ ἐπιβάλλον μέρος λαβόντες ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ ἐκ περισσοῦ μάλιστα εὐεργετηθέντες οὐ μόνον λόγοις ἐφάνησαν οἷς περ ἔλαβον ἀρκεσθέντες, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ τὴν εὐχαριστίαν ἐβεβαιώσαντο, καὶ γὰρ αἱ δύο αὐτάδελφαι τοῦ ῥηθέντος κὺρ Νεοφύτου, ἥ τε Φοινικία ὀνόματι πρεσβυτέρα τοῦ ποτὲ οἰκονόμου Ἀντιπάρου Ταμέντζου καὶ ἡ Γασηκρίνα γυνὴ τοῦ Μιχαλάκη Ραγούση, μετὰ τὸ κυβερνηθῆναι καὶ φιλοτιμηθῆναι τὰ δέοντα συνάμα τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἔδωκαν ἐκ τῶν ἰδίων χειρῶν γράμμα τῇ ἀρχιερωσύνῃ αὐτοῦ, ὁμολογοῦσαι ἐγγράφως ὡς ἔλαβον αὐταὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν τὴν ἀνήκουσαν αὐτοῖς, λόγῳ δηλαδὴ συγγενείας, εὐεργεσίαν τε καὶ φιλοτιμίαν καὶ ὑποσχόμεναι μηκέτι ἔχειν τοῦ λοιποῦ ζητῆσαί τι πολὺ ἢ ὀλίγον ἐκ τῆς περιουσίας τῆς ἀρ-

* λείπει ἡ λέξις συνόδου.

χιερωσύνης αὐτοῦ ζῶντος ἤδη ἢ μετὰ θάνατον ὅλως μήτε δικασεῖσαι ἢ ἀνατρέψαι τὴν γενησομένην αὐτοῦ διαθήκην, καὶ τέλος μετ' ἐπιτιμίου βαρυτάτης ἀρᾶς τοῖς παισὶν αὐτῶν παραγγέλλουσαι μὴ τολμῆσαι ἐκείνους ὁλοτελῶς παραβῆναι καὶ ἀθετῆσαι ὡς ἀχαρίστους τὴν διάταξιν καὶ παραγγελίαν τῆς αὐτοῦ ἱερότητος. Οὕτως οὖν ἄριστα τὰ καθ' ἑαυτὸν ἐξοικονομήσας καὶ καλῶς περὶ τῶν ἰδίων βουλευσάμενός τε καὶ διαθέμενος, προνοητικῶς δὲ καὶ τῶν εἰσέπειτα ἐνδεχομένων προστοχαζόμενος, δέον καὶ ἐπάναγκες ἔκρινε τὰ πραχθέντα ἀσφαλέστερον ἐμπεδῶσαι προνοίᾳ τοῦ μέλλοντος· καὶ δὴ ἀναγγείλας τὰ περὶ αὐτὸν τῇ ἡμετέρᾳ μετριότητι ἐζήτησεν ἀκολούθως ἐπικυρωθῆναί τε καὶ βεβαιωθῆναι τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἰδίως ᾠκονομημένα καὶ πεπραγμένα ἐπὶ μείζονι καὶ ἀσφαλεστέρᾳ κατοχυρώσει καὶ δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ γράμματος ἀρκῖς καὶ ἐπιτιμίοις κακυποβάλλοντος τὸν ὀψέποτε θελήσοντα ἐκ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἀπ' ἐναντίας βαδίσαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ εὐλόγως διαταχθεῖσι. Τούτου χάριν τὴν αἴτησιν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ ὡς εὔλογον καὶ ἀρεστὴν ἑτοίμως ἀποδεξάμενοι γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων, ἵνα τοῦ διαληφθέντος ἱερωτάτου μητροπολίτου πρώην Ἄρτης συναδέλφου ἡμῶν κὺρ Νεοφύτου δικαθεμένου ἤδη ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ καὶ διαταξαμένου περὶ τῶν ἰδίων, καθὼς εὔλογον αὐτῷ καὶ ἀρεστὸν κατεφάνη ὡς ἐξουσίαν ἔχοντος ἐν τοῖς ἑαυτοῦ, ὀφείλουσιν ἔχειν τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν βεβαίαν καὶ μόνιμον τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως διαταχθέντα καὶ παραγγελθέντα, καὶ μένειν ἀπαρασάλευτα καὶ ἀμετακίνητα κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τρόπον, καὶ μηδεμίαν ἔχωσιν ἄδειαν μηδὲ τολμήσωσιν ὅλως οἱ ῥηθέντες αὐτοῦ συγγενεῖς, αἵ τε ἀδελφαὶ δηλονότι καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν ἀντειπεῖν ὅλως ἢ ἀντιπράξαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ εὐλόγως διορισθεῖσιν ἢ παρακαλεῦσαι, ἢ ἀθετῆσαι οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον τῶν ὅσα νομίμως καὶ δικαίως ἡ ἀρχιερωσύνη αὐτοῦ διετάξατο, ὀφείλοντες ἀρκεσθῆναι οἷς ἔλαβον καὶ ἐφιλοτιμήθησαν παρὰ τῆς αὐτοῦ ἱερότητος κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἰδιοχείρου αὐτῶν ὑποσχετικοῦ γράμματος· ὅστις δ' ἂν τῶν προειρημένων αὐτοῦ συγγενῶν βουληθῇ οἱῳδήτινι τρόπῳ ἐπαναστῆναι δικασεῖσαί τε καὶ ἀνατρέψαι πολὺ ἢ ὀλίγον τῶν ἐγγράφως ἢ ἀγράφως διορισθέντων τε καὶ παραγγελθέντων ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ἱερότητος ὁ τοιοῦτος κτλ. Ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου νόμιμον καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν βεβαιωτήριον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποφάσεως γράμμα, καὶ ἐδόθη τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ πρώην Ἄρτης κὺρ Νεοφύτῳ. ,αψκη΄.

(πατριαρχικῇ χειρὶ) Ἐν μηνὶ μαρτίῳ. Ἰνδικτιῶνος Ε΄.

† Ἡρακλείας Γεράσιμος — † Κυζίκου Λύξέντιος — † Νικομηδείας Σεραφεὶμ — † Νικαίας Καλλίνικος — † Χαλκηδόνος Νικόδημος — † Θεσσαλονίκης Ἀνανίας — † Ἰκονίου Σίλβεστρος — † Ἀθηνῶν Ἰάκωβος κλπ.

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ*

Γ΄.

Περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῶν κωλυμάτων τούτων

Ἐκ τῆς ἱστορικῆς μελέτης καὶ τῶν κωλυμάτων τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ ἕβδομος βαθμὸς κατὰ τοὺς πλείστους αὐτοῦ τύπους ἐπετρέπετο, ἀλλὰ καὶ ὁ τύπος 1+3 ἐν γάμῳ πατρὸς καὶ υἱοῦ μετὰ δισεξαδέλφων κατὰ νεωτέραν διάταξιν ἀδήλου Πατριάρχου, ὡς εἴδομεν, ἐλάμβανε χώρην. Μόνον τοῦ τύπου 2+4 ἐν συνδυασμῷ πάππων καὶ δισεγγόνων μετὰ ἐξαδέλφων τὴν κατάργησιν ἢ τοὐλάχιστον τὴν διαμφισβήτησιν δὲν ἠδυνήθημεν ἱστορικῶς νὰ εὕρωμεν. Ἀλλὰ τὸν τύπον τοῦτον μόνον ὁ μοναχὸς Βλάσταρης ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀναφέρει καὶ ἐν ᾧ ὁ ἴδιος λέγει (Σ. ΣΤ΄. 129) ὅτι «οἱ παλαιοὶ τὰ συγκεχυμένα **ῥητῶς** ἐκώλυσαν», ὁ ἴδιος πάλιν χωρὶς οἱ παλαιοὶ οὐδὲν νὰ λέγωσι περὶ τοῦ τύπου τούτου εὑρίσκει ἐν αὐτῷ σύγχυσιν καὶ κώλυσιν· Καὶ ἐν ᾧ πάππον καὶ δισέγγονον κωλύει νὰ λάβωσι δύο ἐξαδέλφας, οὐδὲν λέγει περὶ τοῦ ἂν πάππος καὶ ἔγγονος δύνανται νὰ λάβωσι δύο ἐξαδέλφας, ὅπερ εἶνε στενώτερον. Τὸ κῦρος ἄλλως τε τοῦ Βλάσταρη δὲν κατώρθωσε νὰ συγκρατήσῃ τὴν πρᾶξιν, ἥτις παριδοῦσα καὶ αὐτὸν τὸν φόβον τῆς αἱμομιξίας κατήργησε τὸν ἕβδομον ἐψ αἵματος καὶ ἥτις πολλῷ μᾶλλον τὸν ἐξ ἀγχιστείας τοιοῦτον θὰ ἔθετεν εἰς ἀχρηστίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ διάταξις Νεοφύτου τοῦ Β΄ κατήργησεν αὐτόν. Καὶ αὐτὸς προσέτι ὁ τόμος Γρηγορίου τοῦ ΣΤ΄ ὁ τοσοῦτον ἄλλως τε αὐστηρὸς τέλεον ἀγνοεῖ τὸν 7ον βαθμόν· Ὥστε ἂν δεήσῃ ποτὲ νὰ γίνῃ νέος συνοδικὸς τόμος δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Ἐκκλησία

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 238—242.

ἐπὶ τοῦ σχολάσαντος τούτου βαθμοῦ. Πλὴν κατὰ τὴν διάταξιν Νεοφύτου τοῦ Β΄ καὶ ὅλος ὁ ἕκτος βαθμὸς πρέπει νὰ σχολάσῃ, διότι ὁ Πατριάρχης οὗτος ἀκριβῶς τὴν δυσκολωτέραν περίπτωσιν τοῦ 2+4 τοῦ Σισινιείου τόμου καταργεῖ καὶ τὴν σύγχυσιν αὐτοῦ εἰς οὐδὲν λογίζεται προβλέπει δὲ καὶ τὸ 2+3 καὶ ἐκεῖ ρητῶς λέγει, ὅτι ἡ σύγχυσις παραβλέπεται· ὥστε καὶ κατὰ τοὺς ἄλλους συνδυασμοὺς τοῦ 6 à fertiori νοητέα ἡ κατάργησις ὡς ἰσχύουσα. Ὁ πατριάρχης Νεόφυτος πνεῦμα ἀρκούντως εὐρὺ κατενόησεν, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς συγχύσεως τῶν ὀνομάτων ἔχει τὰ ὅρια αὐτῆς· Ὁ Μέγας Βασίλειος πρῶτος ἀνεῦρε τὴν σύγχυσιν, καὶ αὕτη εἶνε πράγματι μεγάλη, ἐν τῷ συνδυασμῷ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου μετὰ δύο ἀδελφῶν καὶ ἐν τοῖς τέκνοις ἰδίᾳ, ἅτινα διὰ τὴν μητέρα γίνονται καὶ ἀνεψιοὶ καὶ προγονοὶ ἀλλ' ὁ πατριάρχης Σισίννιος πρῶτος τὴν μερικὴν ταύτην περίπτωσιν τοῦ Μ. Βασιλείου ἀνύψωσεν εἰς γενικὸν κανονικὸν ἀξίωμα λέγων «**ἐν οἷς** τὰ τοῦ γένους ὀνόματα συγχέονται ὁ γάμος ἀθέμιτος» καὶ θέτει τοῦτο εἰς τὸ στόμα τοῦ Μ. Βασιλείου σκοπίμως ὡς ἡμεῖς πρῶτοι παρετηρήσαμεν καὶ πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ ἵνα ἐπὶ αὐθεντίας, οἷα ὁ Μ. Βασίλειος, στηρίξῃ καὶ τὸν ρητὸν συνδυασμὸν 2+4, ἀλλ' οἱ κατόπιν, αὐστηρότεροι τῶν παλαιοτέρων, ὡς συνήθως συμβαίνει ἐξάγουσι τὰς συνεπείας τοῦ ἀξιώματος καὶ πλατύνουσι τὰ κωλύματα εἰς τὸν 7ον καὶ ἄλλοι καὶ εἰς τὸν 8ον ἔτι. Ἀλλὰ κατὰ τῆς τοιαύτης ἀποκλειστικῆς τῆς ἀρχῆς τῆς συγχύσεως ἐφαρμογῆς κατεξανέστη ὁ ἐν κανονικαῖς ὑποθέσεσιν ἐντριβὴς Δημήτριος ὁ Σύγκελλος (11 αἰὼν) (Σ. ε΄ 361), ὅστις λίαν δικαίως ἐνίσταται λέγων, ὅτι ἐὰν ἡ σύγχυσις οὕτω γενικῶς πρέπῃ νὰ παρατηρῆται· τότε καὶ δύο ἐξάδελφοι δὲν ἔπρεπε νὰ λαμβάνωσι δύο ἐξαδέλφας (4+4) διότι γίνονται σύγγαμβροι ἢ δύο ἀδελφοὶ δὲν ἔπρεπε νὰ λαμβάνωσι δύο δισεξαδέλφας (2+6) διότι τὰ τέκνα ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν θὰ εἶνε πρωτοεξάδελφοι. Τοὺς παραχοῦ τὴν σύγχυσιν τῶν ὀνομάτων ἐπισείοντας εἰς κώλυσιν τῶν γάμων δὲν διστάζει αὐτοὺς τούτους νὰ καλέσῃ **συγχυτικούς**, «οὕτω προδήλως τοσαύτην σύγχυσιν οὐ πραγμάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀνομάτωι εἰσάγοντας» (Zh. σελ. 324). Συγγενὴς κατὰ πνεῦμα πρὸς τὸν Κανονολόγον καὶ Μητροπολίτην τοῦτον εἶνε καὶ ὁ πατριάρχης Νεόφυτος Β΄, ὅστις πρῶτος ἐτόλμησε τὸ κῦρος τοῦ Σισινιείου τόμου νὰ καταρρίψῃ, ὡς εἴδομεν. Καὶ ἔκτοτε ἡ πρᾶξις ἀκολουθεῖ Νεόφυτον τὸν Β΄ ἐν γένει δι' ὅλον τὸν 6ον. Σήμερον κατὰ ταῦτα ἡ Ἀνατ. Ἐκκλησία κυρίως μόνον τοὺς πέντε βαθμοὺς γνωρίζει καὶ ἐφαρμόζει. Καὶ Θεόφιλος δὲ ὁ Καμπανίας, οὗ τὸ **πρόχειρον νομικὸν** ἐπὶ μακρὸν ἐχρησίμευσεν ὡς ἀσφαλὴς ὁδηγὸς εἰς πολλοὺς τῶν ποιμένων καὶ ἐπισκόπων τῆς Ἡμετ. Ἐκκλησίας» (σελ. η΄ ἔκδ. Ταπεινοῦ 1887) συμφωνῶν Νεοφύτῳ τῷ Β΄ περὶ τοῦ στ΄ βαθμοῦ (2+4) καὶ ἀνασκευάζων τὸν Βλάσταρην καὶ ἐμμέσως τὸν Σισίννιον τὸν ἀνευρίσκοντα τὴν σύγχυσιν ἐν αὐτῷ (2+4) λέγει «ἀλλ' ὑπερισχύει ἡ συνοδικὴ ἀπόφασις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας (Νεοφύτου τοῦ Β΄) ἀπὸ τὴν γνώμην τοῦ ἱερομονάχου Βλαστάρεως . . . . . Καὶ ἂν ἀληθῶς στοχασθῇ ὁ ἄνθρωπος ἀληθῶς λέγονται σύγγαμβροι δύο ξένοι, ὅταν λάβωσι δύο ἀδελφὰς, ἀλλ' ὅταν δύο ἀδελφοὶ λάβωσι δύο πρωτεξαδέλφας δὲν ἔπεται ἐκ τούτου νὰ λέγωνται οὔτε πρωτεξάδελφοι, ἀλλὰ πάλιν ἀδελφοὶ τὸ πλησιέστερον καὶ κυριώτερον ὄνομα τῆς ἀδελφότητος» (Προχ. Νομ, 233—234). Καὶ πάντες δὲ οἱ ὁπωσδήποτε τὸ ζήτημα τοῦτο μελετήσαντες (βλ. γνώμην Μελ. Χριστ. Προχ. Νομ. σελ. 139) καταλήγουσιν εἰς τὴν γνώμην, ὅτι τῆς συγχύσεως πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ ἔννοια καὶ ὅτι μόνον μέχρι τοῦ ε΄. κωλύεται ὁ γάμος ἐξ ἀγχιστείας, δι' ὃ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μόνον τὸν ε΄. τίθησιν αὐτῆς ὅριον, ὡς εἴδομεν. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς ἡμῶν περὶ οἰκονομίας, ἃς προλαβόντως ἀνεπτύξαμεν καὶ καθ' ἃς ἡ οἰκονομία ἔχει πάντοτε τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν κανονικῶν διατάξεων, αἵτινες δὲν στηρίζονται ἢ δὲν περιέχονται ἐν τῷ θείῳ καὶ οἰκουμενικῷ δικαίῳ, δὲν δυνάμεθα, λέγομεν, νὰ μὴ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δικαίως πράττει οἰκονομίαν καὶ ἐπὶ τοῖ πέμπτου βαθμοῦ.

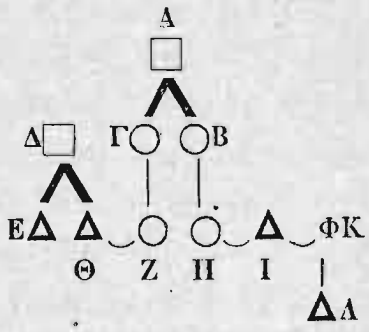
Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς ἐξ ἀγχιστείας συγγενείας.

ΣΗΜ. Ἐν τῇ ἐξ αἵματος συγγενείᾳ εὔκολος εἶνε ἡ κατανόησις τῶν γραμμῶν, τῆς τε εὐθείας ἤτοι τοῦ βάθους καὶ πλαγίας ἤτοι τοῦ πλάτους· ἐπίσης εὔκολος εἶνε καὶ ἡ κατμέτρησις τῆς ἀποστάσεως τῆς συγγε-

νείας ἤτοι τῶν βαθμῶν, διότι ἑκάστη γέννησις μετρεῖται ὡς βαθμὸς καὶ ἑπομένως ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου εἶμαι **κατ' εὐθεῖαν** ἀνιοῦσαν εἰς πρῶτον βαθμόν συγγενὴς, πρὸς τὸν πάππον μου ἐπίσης εἰς δεύτερον κ. ἑξ. ὁμοίως κατερχόμενος κατ' εὐθεῖαν κατιοῦσαν πρὸς τὸν υἱόν μου εἰς πρῶτον, πρὸς τὸν ἔγγονόν μου εἰς δεύτερον κλπ. **ἐκ πλαγίου** δὲ πρὸς τὸν ἀδελφόν μου εἰς δεύτερον βαθμόν, διότι ὑπάρχουσι δύο γεννήσεις ἡ ἐμὴ ἐκ τοῦ κοινοῦ πατρὸς καὶ ἡ τοῦ ἀδελφοῦ μου· ὁμοίως εἰς ἐξαδέλφους ὑπάρχουσι τέσσαρες γεννήσεις κ. ἑξ. Εἰς τοῦτο συμφωνοῦσι τὸ Ρωμ. δίκαιον (Dig. λη' 10.1 § 12 καὶ λη' 10.10 § 10 Εἰσ. γ' 6.7), τὸ Βυζαντινὸν (Βασιλ. με' 3.1 Ἀρμενοπ. Δ' 7.2) καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν (Φωτ. Νομοκ. Ι'. 280 Δημ. Χωματ. Ε'. 422 Ματθ. Βλαστ. ΣΤ'. 126. Βαλσ. Δ'. 556 260. Μιχ. Θεσσαλον. Ε'. 397).

Ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ ὅμως ἡ εὕρεσις τῶν βαθμῶν καὶ ἡ σαφὴς κατανόησις τῆς ἀποστάσεως τῶν ἀγχιστέων παρουσιάζει ἐνίοτε δυσκολίας, ὡς δείκνυσι καὶ ἡ πλάνη τῶν τεσσάρων πολιτικῶν δικαστῶν τοῦ Βήλου, οἵτινες ἠρίθμουν ἕβδομον βαθμὸν ἐν γάμῳ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ μετὰ δύο δισεξαδέλφων, ἐνῷ εἶνε ἕκτος· διὰ τοῦτο χωρὶς καὶ νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ προστρέξωμεν εἰς πολύπλοκα σχήματα, τὰ ἄλλα στέμματα συγγενείας λεγόμενα, πρέπει νὰ ἐξηγήσωμεν συντόμως ἐνταῦθα πῶς προῆλθε ἡ βαθμολόγησις καὶ πρῶτον ἀγχιστεία ὑπάρχει 1) μεταξὺ τοῦ ἑνὸς συζύγου καὶ τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων τοῦ ἑτέρου συζύγου π. χ. μεταξὺ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς πενθερᾶς 2) μεταξὺ τοῦ ἑνὸς συζύγου καὶ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν τοῦ ἑτέρου ὅπερ εἰδικώτερον ἀγχιστεία π. χ. μεταξὺ τοῦ συζύγου καὶ τῆς ἀδελφῆς, θείας, ἀνεψιᾶς κλπ. τῆς συζύγου· 3) μεταξὺ τῶν συγγενῶν τῶν συζύγων πρὸς ἀλλήλους παρὰ τὴν ἀρχὴν adfines inter se non sunt adfines π. χ. μετξὺ τοῦ πατρὸς ἢ ἀδελφοῦ τοῦ ἑνὸς συζύγου καὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἄλλου συζύγου· 4) μεταξὺ τοῦ ἑνὸς συζύγου καὶ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν συγγενῶν τοῦ ἑτέρου συζύγου ἐκ προτέρου γάμου ἀφ' ἑτέρου π. χ. μεταξὺ τοῦ πατρυιοῦ καὶ τῆς προγονῆς.

Τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ἠγνόει τοὺς βαθμοὺς ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ, διότι οἱ βαθμοὶ μετροῦνται διὰ τῶν γεννήσεων, ἐνταῦθα ὅμως γεννήσεις δὲν ὑπάρχουσι· δι' ὃ ἀπηγόρευε ὡρισμένως τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δὲν ἐπετρέπετο νὰ συζευχθῶσι. Τούτου ἕνεκα τὸ βυζαντινὸν δίκαιον μεταφράζον τὰ χωρία τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ἐν οἷς καταχρηστικῶς γίνεται λόγος περὶ βαθμῶν (ὡς Dig. λη' 10.10) μεταχειρίζεται τὴν λέξιν **τάξις** (Βασιλ. νε' 3.8) ἥτις ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν λατινικὴν λέξιν ordo ἢ linea οὐχὶ δὲ εἰς τὴν λέξιν gradus. Οὐχ ἧττον ἀργότερον τὸ βυζαντινὸν δίκαιον (Πεῖρ. με' 27 Εὐσταθ. Πατρικ. Συντ. Ε'. 344) καὶ ἰδίᾳ τὸ Κανονικὸν (Βαλσ. Συντ. Δ'. 559 Δημ. Σύγκ. Ε'. 359 Ματθ. ὁ Βλάστ. ΣΤ'. 129 «οἱ νεώτεροι καὶ βαθμοῖς αὐτοῖς («τοῖς ἀγχιστικῖς ἐπενόησαι») παρεδέχθησαν καὶ ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ βαθμούς. Διπλοῦς δέ τις τρόπος βαθμολογίας ἁπαντᾷ ἐν ταῖς κανονικαῖς πηγαῖς α' ἐὰν θέλῃ τις νὰ καθορίσῃ τὴν ἀγχιστείαν δύο προσώπων κατ' εὐθεῖαν ἢ ἐκ πλαγίου, ἄρχεται ἀριθμῶν ὡς καὶ ἐν τῇ ἐξ αἵματος, προβαίνων ἐκ τοῦ ἑξ αἵματος συγγενοῦς τοῦ ἑνὸς συζύγου καὶ ἐξακολουθῶν τὴν ἀρίθμησιν ἕως ὅτου φθάσῃ εἰς τὸν ἐξ αἵματος συγγενῆ τοῦ ἑτέρου συζύγου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εὑρεθεισῶν γεννήσεων δίδει τὸν ζητούμενον βαθμὸν τῆς ἀγχιστείας. Ἐν τῷ τρόπῳ τούτῳ τῆς βαθμολογίας οἱ σύζυγοι λογίζονται πάντοτε ὡς ἕν, κατ' ἀναλογίαν μιᾶς γεννήσεως ἢ ὡς λέγει Ματθ. ὁ Βλάσταρις (Συντ. ΣΤ'. 134) «τὴν ἀνδρὸς μετὰ γυναικὸς συνάφειαν εἰς βαθμὸν οὐκ εἰσάγομεν, ἀλλ' ἓν μέν εἶναι ταύτην λογιζόμεθα, ὅτε καθ' ἑαυτὴν ὁρᾶται». Ἓν παράδειγμα :

Ὁ σύζυγος Ζ καὶ ἡ σύζυγος Θ θεωρητέοι ὡς ἕν, ἡ μήτηρ Δ τῆς συζύγου εἶνε μετὰ τῆς τελευταίας πρώτου βαθμοῦ ἐξ αἵματος, διότι μία μόνον ὑφίσταται γέννησις. Ὅθεν μεταξὺ τοῦ συζύγου Ζ καὶ τῆς πενθερᾶς Δ ὑφίσταται πρῶτος βαθμὸς ἀγχιστείας. Ἡ γυναικαδέλφη Ε τοῦ συζύγου Ζ εἶνε μετὰ τῆς συζύγου Θ εἰς δεύτερον βαθμὸν ἐξ αἵματος συγγενής· ὅθεν μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τοῦ συζύγου Ζ ὑπάρχει δεύτερος βαθμὸς ἀγχιστείας. Μεταξὺ τοῦ πατρὸς Γ τοῦ συζύγου Ζ καὶ τῆς γυναικαδέλφης αὐτοῦ Ε ὑφίσταται τρίτος βαθμὸς ἀγχιστείας καὶ ἑξ. ἕνεκα τῆς γεννήσεως τοῦ συζύγου Ζ, ἕνεκα τῆς τῆς συζύγου Θ καὶ τῆς τῆς γυναικαδέλφης Ε. Μεταξὺ τοῦ πάππου Α καὶ τῆς γυναικαδέλφης Ε ὁ τέταρτος βαθμὸς τῆς ἀγχιστείας διὰ τὰς 4 γεννήσεις. Ὁ ἐξάδελφος Η εἶνε μετὰ τῆς πενθερᾶς Δ εἰς τὸν πέμπτον βαθμὸν καὶ μετὰ τῆς γυναικαδέλφης Ε εἰς τὸν ἕκτον βαθμὸν συγγενὴς ἐξ ἀγχιστεύς. Ὁ αὐτὸς ἐξάδελφος Η ὅστις μετὰ τῆς χήρας Ι σύνηψε γάμον εἶνε μετὰ τῆς ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τῆς Ι καὶ τοῦ Κ κόρης Λ ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ ἀγχι-

στείας, διότι αὕτη μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἥτις ἦτο σύζυγος τοῦ Η καὶ ἓν μετ' αὐτοῦ θεωρεῖται, εἶνε ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ συγγενὴς ἐξ αἵματος.

(ἕπεται συνέχεια)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ*

Ἐκ τῆς ἀνευρέσεως τοῦ σημειώματος τούτου κατέμαθον ὡς καὶ ἐκ τοῦ κώδηκος τῆς σκήτης τῆς Ἁγίας Ἄννης ὅτι τινὲς τῶν πρὸ ἡμῶν μοναχῶν ἢ διὰ χρῆσιν ἰδίαν, ἢ κατ' αἴτησιν ἑτέρων, μετέγραφον ἀπὸ κωδήκων χειρογράφων εἰδήσεις περὶ μονῶν καὶ σκήτεων καὶ παλαιφάτων κελλίων, καὶ ταύτας δύναται πᾶς περίεργος καὶ φιλίστωρ μοναχὸς 'να συμβουλευθῇ, πρὸς τὴν ἱστορίαν ἀντιβάλλων καὶ τῷ τῆς κριτικῆς ἠθμῷ δοκιμάζων· διὰ τοιούτων δὲ κωδήκων πρέπει 'να συμπληρώσω καὶ τὰ γραφόμενα τοῦ φίλου κ. Κοσμᾶ περὶ τῆς κουτλουμουσιανῆς σκήτης τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.

Περὶ τῆς σκήτης **τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος** ἁπλῶς ἀναγράφει ἔτος τῆς κτίσεως τοῦ κυριακοῦ ναοῦ αὐτῆς τὸ 1790, περὶ δὲ τοῦ πολιτεύματος αὐτῆς οὐδὲν γράφει· γινώσκομεν δὲ περὶ αὐτοῦ ὅτι τῇ 22 7)βρίου 1799 Νεόφυτος ὁ πατριάρχης ὠνόμασεν ἐπιτροπείαν τοὺς ἁγιορείτας Διονύσιον προηγούμενον ἰβηρίτην, Ἰωάννην πνευματικὸν τῆς Ἁγίας Ἄννης, καὶ Χριστοφόρον μοναχὸν τὸν ἐκ τῆς ἰβηριτικῆς σκήτεως τοῦ τιμίου Προδρόμου, δοὺς ἐντολὴν αὐτοῖς ἵνα μετὰ τῶν προεστώτων τοῦ Κουτλουμουσίου καὶ τῶν προεχόντων πατέρων τῆς κουτλουμουσιανῆς σκήτης τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος συντάξωσι τὰ κατ' αὐτήν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν τῇ ἰβηριτικῇ σκήτῃ τάξεως· τῇ δὲ 1 νοεμβρίου τοῦ ἔτους τούτου, παρόντων τῶν τριῶν τούτων πατριαρχικῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν τοῦ Κουτλουμουσίου προεστώτων, ἐπεκυρώθη ὁ τῆς κουτλουμουσιανῆς σκήτης κανονισμὸς, συγκείμενος ἐξ εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἄρθρων, κυρωθεὶς —ἄγνωστον κατά τινα λόγον ἢ συνήθειαν—ὑπὸ τοῦ μένοντος ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθῳ τότε πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου. Καὶ τίνες μὲν ἦσαν αἱ διατάξεις αἱ ἐν τῇ σκήτῃ τῇ ἰβηριτικῇ τοῦ Προδρόμου ἄγνωστον· ἀλλ' ἐκ παραδόσεως ἔχομεν ὅτι ὑπ' ὄψιν εἶχον οἱ σκητιῶται τοῦ Κουτλουμουσίου τὰς τῆς Ἁγίας Ἄννης, ἐξ ὧν ἐν τῷ κώδηκι αὐτῶν ἀποσώζονται 1) ὁ κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1746 κυρωθεὶς καὶ συνταχθεὶς ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς τε Λαύρας καὶ τῆς Ἁγίας Ἄννης κανονισμὸς τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς σκήτης· 2) ὁ νεώτερος κανονισμὸς ὁ ὑπὸ λαυριωτῶν καὶ τῶν καλογήρων τῆς Ἁγίας Ἄννης συνταχθεὶς κατὰ μάρτιον τοῦ 1775 καὶ 3) ὁ κατὰ μάϊον τοῦ 1788 ὑπὸ τῶν προεστώτων τῆς Λαύρας συνταχθεὶς νέος τῆς Ἁγίας Ἄννης κανονισμὸς, οὗ νεώτερον ἀγνοῶ μέχρι τοῦ 1844 («Ἄθως» σελ. 56).

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 228—232.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79 καὶ 207 τῶν Ὁδηγιῶν καὶ τὴν ἀπὸ 6 ἰουνίου 1882 πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐγκύκλιον,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 932 καὶ ἀπὸ 31 ἰανουαρίου 1904 ἀγωγὴν τῆς Ἀναστασίας, τὸ γένος Ἀντωνίου Τοπούζογλου, κατὰ τοῦ Συμεών Ι Βουλγαρίδου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις τέως ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Συμεὼν Ι. Βουλγαρίδου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ, ὡς ἡττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρ. τριακόσια ἑβδομήκοντα (370) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 ἰουνίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† **Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ**

ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν τὰ ἄρθρα 77, 79, 207 καὶ 105 τῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτοκ. 8047 καὶ χρονολ. 24 νοεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Εὐδοκίας Β. Ζανόγλου κατὰ τοῦ Βασιλείου Ζανόγλου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις τέως ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Βασιλείου Ζανόγλου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια τρικόσια εἴκοσι (320), προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος ὡς καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

ὁ πρόεδρος

† **Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ**

ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—23

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ. 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολαὶ περὶ τοῦ μητροπολίτου πρώην Οὐγγροβλαχίας—Ἐκ Καστορίας—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Ἐπαρχία Δαλματίας καὶ Ἰστρίας—Περὶ τῆς σημασιας τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ σχίσματος, ὑπὸ Θεοδώρου Εὐστρατιάδου — Δικασιικαὶ ἀγγελίαι.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΟΥΓΓΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

Συμπληροῦντες τὰ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» ἐπαλλήλως περὶ τοῦ πανιερ. πρώην Οὐγγροβλαχίας κ. Γενναδίου γραφέντα ἐκδίδομεν σήμερον α'] τὴν πρὸς τὸν σεβασμ. μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας κ. Ἰωσὴφ, β'] τὴν ἀπάντησιν τῆς ἱερᾶς Ρουμανικῆς συνόδου καὶ γ'] τὴν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἀπάντησιν τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Α'.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Τῷ μητροπολίτῃ Οὐγκροβλαχίας κ. Ἰωσήφ.

Ἀριθ. 2889

Μετὰ συνοχῆς καρδιας καὶ βαθείας θλίψεως καὶ ἀπορίας ἐξ εἰδήσεων ἔκ τε τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω καὶ ἐκ Βιτωλίων ἄρτι ληφθεισῶν πληροφορούμεθα ὅτι ὁ τῆς σεβασμίας Αὐτῆς Πανιερότητος προκάτοχος πανιερώτατος μητροπολίτης πρώην Οὐγγροβλαχίας κὺρ Γεννάδιος παραγενόμενος ἔναγχος εἰς Ἅγιον Ὄρος ἐτέλεσεν ἐν τῇ σκήτῃ τοῦ Τιμίου Προδρόμου λειτουργίας δίχα ἡμετέρας κανονικῆς πατριαρχικῆς ἀδείας, ἐκεῖθεν δὲ ἐξορμηθεὶς μετέβη εἰς Βιτώλια καὶ περιέρχεται τὰς πλησίον κώμας καὶ χωρία ἐπισκεπτόμενος τοὺς κατοίκους ὡς ἄλλος τις κανονικὸς ποιμήν, μέγα σκάνδαλον καὶ ταραχὴν διὰ τῆς ἐκτροπου ταύτης πολιτείας ἀνεξηγήτως ὅλως καὶ ἀδοκήτως προκαλῶν. Οἶδε γὰρ ἡ τε σεβασμία Αὐτῆς Πανιερότης καὶ ἡ ἱερὰ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας Σύνοδος, ὥσπερ δὴ καὶ αὐτὸς ὁ τὰ ἔκνομα ταῦτα ἀποτολμήσας ἀρχιερεύς, οἵας τοῖς εἰς τὰς τοιαύτας πράξεις προβαίνουσιν ὁρίζουσι καὶ ἐπιβάλλουσιν οἱ ἱεροὶ κανόνες προνοητικῶς τὰς ποινάς. Τούτου ἕνεκα βαθυτάτην λύπην ἐπὶ τῷ ἀδοκήτῳ τούτῳ τολμήματι διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἐκφράζοντες, αἰτοῦμεν ἀδελφικῶς τὴν περισπούδαστον ἡμῖν σεβασμίαν Αὐτῆς Πανιερότητα καὶ τὴν ἱερὰν περὶ Αὐτὴν Σύνοδον ὅπως ὡς τάχιστα ἐντέλληται τῷ ἐξονομασθέντι πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ πρώην Οὐγγροβλαχίας κὺρ Γενναδίῳ ἵνα ἀμέσως ἀπέλ-

θῃ ἐκ τῶν εἰρημένων μερῶν, εἰς ἃ οὕτως ἐκτρόπως παρεισεπήδησε, καὶ παύσῃ ἀντικανονικῶς πράττων καὶ ἐνεργῶν· ἄλλως πιστεύομεν ὅτι καὶ ἡ Ὑμετ. σεβασμία Πανιερότης συνομολογήσει μεθ' ἡμῶν ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ λῆψις τῶν ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων ὁριζομένων μέτρων. Ταῦτα ἀδελφικῶς διακοινούμενοι καὶ ἀξιοῦντες καὶ εὐελπιστοῦντες ὅτι χάριν τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν ἑδραζομένης κοινῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης τάχιστα καὶ αὐστηρότατα δοθήσονται κατὰ τὰ ἀνωτέρω τῇ αὐτοῦ πανιερότητι διαταγαί, κατασπαζόμεθα καὶ αὖθις τὴν σεβασμίαν Αὐτῆς Πανιερότητα ἐν φιλήματι ἁγίῳ, καὶ διατελοῦμεν

Ἀπριλίοι κδ', ,αηδ'.

(ὑπογρ)

Β'.

Τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ.

Ἀριθ. 88.

Βουκουρέστιον 11 μαΐου 1904.

Παναγιώτατε,

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς ἁγίας ὀρθοδόξου αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ρωμουνίας ἔλαβε γνῶσιν διὰ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετ. Πναγιότητος περὶ τοῦ τελευταίου ταξειδίου τῆς Α. Πνιερότητος τοῦ πρώην μητροπολίτου πριμάτου τῆς Ρωμουνίας. Τὸ ταξείδιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον προὐξένησεν εἰς τὴν Ὑμετ. Πναγιότητα δυσαρέσκειαν, ὑπῆρξεν ἡμῖν γεγονὸς ἄγνωστον καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν δυνάμεθα νὰ εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ συμβὰν ἐν χώρᾳ, μὴ ὑποκειμένῃ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Ἐν τῇ δυσχερεῖ ταύτῃ περιστάσει ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν μετὰ πάσης ἀδελφικῆς ἀγάπης ὅτι ὁ πανιερ. πρ. μητροπολίτης πριμάτος Γεννάδιος μετὰ τὴν ἀποχώρησιν ἐκ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου τῆς Οὐγγροβλαχίας ἀπήλαυσε τέως πλειστάκις παρὰ τῆς Ὑμετ. Πναγιότητος, ὅτε κατήρχετο εἰς Κωνστ]πολιν καὶ κατὰ τὰ ταξείδια αὐτοῦ ἀνὰ τὸ ὀθωμανικὸν κράτος, ἐξκιρετικῆς εὐμενείας, ἐφ' ᾗ δικαίως ἐκαυχᾶτο καὶ καυχᾶται ὡς προερχομένης ἐκ τοῦ ὑψηλοτάτου οἰκουμενικοῦ θρόνου τῆς Ἀνατολῆς. Ταὐτοχρόνως ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκρύψωμεν ὅτι τὸ τελευταῖον ταξείδιον αὐτοῦ ἐτελέσθη ἐν μέσῳ περιστάσεών τινων ἀνεξκρτήτων τῆς ἡμετέρας θελήσεως, προελθουσῶν εἴς τινας ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους ἐκ τοῦ διακαοῦς πόθου τῶν ρωμουνικῆς γλώσσης ὀρθοδόξων χριστιανῶν νὰ προσεύχωνται ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν τόποις πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῶν γλώσσῃ, ὡς εἶναι παραδεδομένον εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς. Τῆς ἐπιθυμίας ταύτης πραγματοποιουμένης, εὐχερῶς ἡ εἰρήνη καὶ ὁμόνοια θὰ ἑδραιωθῶσιν ἐν λαῷ εἰθισμένῳ νὰ ζῇ ἡνωμένος μετὰ τῆς ἁγίας Μεγάλης Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς, συμφώνως τῷ πνεύματι τῆς Ὑμετ. Πναγιότητος.

Διὰ ταῦτα παρακαλοῦμεν θερμῶς τὸν Θεὸν ὅπως προστατεύῃ πάντας, ὅσοι ἀνήκομεν εἰς τὴν ἁγίαν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐνισχύῃ ἐν ἡμῖν ἑνγένει μὲν πάντα, ἰδίᾳ δὲ ἐξ ἑνὸς τὴν πίστιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐξ ἄλλου τὴν ἀδελφικὴν ὁμόνοιαν μεταξὺ ἡμῶν, ὅπως δοξάζηται τὸ ὑψηλὸν ὄνομα τοῦ ἁγίου Θεοῦ ἡμῶν.

Ἐσμὲν καὶ μένομεν, τῆς Ὑμετ. Πναγιότητος, μετ' ἀτελευτήτου ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, μετ' ἀροσιώσεως εὐχόμενοι πᾶν ἀγαθὸν ὑπὲρ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς

† Ἰωσὴφ Μητροπολίτης Πριμάτος

† Παρθένιος μητροπολ. Μολδαυΐας καὶ Ἰασίου— † Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος Ριμνίκου— † Γεράσιμος Ρωμάνου— † Διονύσιος Βουζέου— † Κόνων ἐπίσκοπος Χουσίου — † Γεράσιμος Ἀρζεσίου Ποιμὴν Κάτω Δουνάβεως — † Βαλεριανὸς Ραμνιτσέου Καλλίστρατος Βουρλατίου — † Μελέτιος Γαλαζίου — † Νήφων Ν. Πλοεστίου — † Κάλλιστος Ι. Βοτοσενίου — † Σωφρόνιος Β. Κραϊόβας — † Γεννάδιος Βακόου.

Γ'.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Τῷ μητροπολίτῃ Οὐγκροβλαχίας κ. Ἰωσήφ.

Ἀριθ. 3559.

Ἐλάβομεν καὶ μετὰ τῆς δεούσης ἐπιστασίας διεξήλθομεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου τὴν ἀπὸ ια' παριππεύσαντος μηνὸς ἀδελφικὴν τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἁγίας ὀρθοδόξου αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἀπάντησιν εἰς ἃ ἐπεστείλαμεν αὐτῇ ἀδελφικὰ ἡμῶν γράμματα, τὴν λύπην καὶ ἀπορίαν τῆς καθ' ἡμᾶς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διεξηγούμενοι, ἐφ' οἷς ἀντικανονικῶς καὶ ἐπὶ σκανδάλῳ τῶν χριστιανικῶν συνειδήσεων ἐπεχείρησεν ὁ τῆς σεβασμίας αὐτῆς πανιερότητος προκάτοχος πανιερώτατος μητροπολίτης πρώην Οὐγγροβλαχίας Γεννάδιος καὶ οὐχὶ εὐθύνην τινὰ τῇ ἄλλοτε ὑπ' αὐτοῦ διαποιμανθείσῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπιρρίπτοντες, ἀλλ' αὐτῇ, ὡς τῇ κανονικῇ καὶ νομίμῳ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικῇ ἀρχῇ τὰς ἀντικανονικὰς αὐτοῦ πράξεις κατάγγελλοντες πρὸς ἔλεγχον αὐτοῦ καὶ τιμωρίαν τὴν προσήκουσαν. Εὐχαρίστως δ' ἐν τῇ ἀπαντήσει

εἴδομεν ὅτι καὶ τῇ Ὑμ. Σεβασμιότητι καὶ τοῖς σεβασμίοις συνέδροις τὸ ἀντικανονικὸν τῶν τούτου πράξεων καὶ κανονικῶς ἄρα κατακριτέον ἐπιεικῶς πάνυ ἀνωμολόγηται· λέγεται γὰρ ὅτι τὸ ταξείδιον τοῦ εἰρημένου ἀρχιερέως ὑπῆρξεν ὑμῖν γεγονὸς ἄγνωστον, ἐφ᾽ ᾧ οὐδαμῶς δυνατὸν ἵνα ἦτε ὑπεύθυνοι. Εὐθύνην ἄρα καὶ εὐθύνην οὐ τὴν τυχοῦσαν καὶ κατὰ τὴν ὑμετέραν ὀρθὴν ἀντίληψιν καὶ ἐκτίμησιν ἐπάγεται τὸ οὕτως ἀντικανονικῶς εἰσπηδᾶν καὶ συντράσσειν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις μάλιστα τὸν ταῦτα νῦν ἀποτολμήσαντα, πρότερον, ὅτε τὴν κανονικὴν τάξιν σεβόμενος καὶ φυλάττων, διὰ τῆς θύρας πρὸς αὐτὴν ἐν εἰλικρινείᾳ γνώμης καὶ διαθέσεων ἤρχετο, φιλοφρόνως τε ὑπεδέξατο καὶ κατὰ τὸν ὃν φέρει βαθμὸν προσηκόντως ἐτίμησε καὶ σπλάγχνα ἀπαξαπλῶς φιλάδελφα ἐπεδείξατο καὶ μετὰ κανονικῶν συστατηρίων γραμμάτων προέπεμψεν, ὡς ποιεῖν εἴωθε πάντοτε καὶ πρὸς πάντα ἀδελφὸν ἐν ἀγάπῃ, καὶ ὡς ἡ κανονικὴ τάξις διαγορεύει, παραγινόμενον, πολλῷ δὲ μᾶλλον πρὸς πρόεδρον ἄλλοτε χρηματίσαντα ἀδελφῆς Ἐκκλησίας. Ὤφειλεν οὖν ὁ πολλῆς ἄλλοτε δεξιώσεως καὶ στοργῆς ἀδελφικῆς τυχὼν μείζονά τινα καὶ διὰ τοῦτο ἔχειν καὶ ἀποδεικνύειν προσοχὴν πρὸς τὰ δίκαια τῆς τοιαύτα πρὸς αὐτὸν ἐπιδειξαμένης αἰσθήματα ἀγάπης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας. Τὸ καθῆκον δὲ τοῦτο ἐπέβαλλον αὐτῷ ἔτι μᾶλλον καὶ αἱ προκύψασαι ἔν τισιν ἐπαρχίαις τῆς Ὀθωμ. αὐτοκρατορίας ἀνωμαλίαι, περὶ ὧν καὶ ἡ τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἀπάντησις λόγον ποιεῖται. Ἔδει τοίνυν ἵνα καὶ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν ταύτην ἀπέχῃ ἐνεργειῶν καὶ πράξεων, αἵτινες καὶ ὁμαλῶς τῶν πραγμάτων ἐχόντων τυγχάνουσιν ὑπὸ πᾶσαν κανονικὴν ἔποψιν ἔκτροποι καὶ ἀξιόποινοι. Διὸ καὶ ἐπεθυμοῦμεν εὐλόγως καὶ προσεδοκῶμεν ἵνα ἡ ἱερὰ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας Σύνοδος ἐπὶ τοῦ σημείου ἀκριβῶς τούτου, τοῦ ἄκρως δηλονοῦν ἀντικανονικοῦ καὶ σκανδαλώδους τοῦ τολμήματος ἱεράρχου πρὸ μικροῦ ἔτι φύλακος τῆς κανονικῆς τάξεως ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου θρόνου ἐν τῷ ἰδίῳ κλίματι χρηματίσαντος, τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπιστήσῃ. Ἀλλὰ περὶ τούτου μὲν μετὰ λύπης βλέπομεν οὐδὲν ἡμῖν ἐν τῇ ἀπαντήσει λεγόμενον, πλήν γε τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἐπ᾽ αὐτῷ εὐθύνης· ἀντὶ τούτου δὲ εὐχαί τινες ἐκφράζονται ἀδοκήτως καὶ πόθοι, ἀφορῶντες εἰς πράγματα ἑτέρας Ἐκκλησίας, ἥτις οἶδεν ἀφ᾽ ἑαυτῆς ἀποφασίζειν καὶ ἐνεργεῖν ὅ,τι πρὸς τὰ ἀληθῆ τῶν τέκνων αὐτῆς συνάδει συμφέροντα καὶ πρὸς τοὺς γνησίους καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀληθῶς προερχομένους πόθους ἀνταποκρίνεται, τὴν εἰρηνικὴν καὶ ἐν ἀγάπῃ κατεργαζομένη πάντων διαβίωσιν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ θείου ἡμῶν Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρος καὶ κατὰ τὰς ἐν τῇ ὑμετέρᾳ ἐπιστολῇ διατυπουμένας εὐχάς. Ἀλλ᾽ ἵνα ἡ χριστιανικὴ αὕτη ἀγάπη ὑπάρχῃ καὶ ἐμπολιτεύηται ἐν τοῖς χριστιανοῖς ἅπασῶν τῶν ὀρθοδόξων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, δέον ἵνα ἑκάστη τούτων ἀπαρεγκλίτως τηρῇ τὰ ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων διακελευόμενα καὶ τὸν προσήκοντα ἐπιδεικνύῃ σεβασμὸν πρὸς τὰ τῶν ἄλλων δίκαια, ἀποφευγομένης ἐπιμελῶς πάσης διαταράξεως τῶν χριστιανικῶν συνειδήσεων. Πεποιθότες δ᾽ ὅτι ἥ, τε Ὑμετέρα Σεβασμιότης καὶ ἡ περὶ αὐτὴν Ἱ. Σύνοδος, δεόντως κρίνουσα, ἐκτιμήσει τὰ ἀδελφικὰ ἡμῶν ταῦτα ῥήματα, ἀξιοῦμεν καὶ αὖθις ἀδελφικῶς ὅπως δηλωθῇ ὑπὸ τῆς Ὑμ. Σεβασμιότητος, ὡς τῆς κανονικῆς ἀρχῆς, τῷ πρώην Οὐγγροβλαχίας Γενναδίῳ ἵνα μὴ τυχὸν ἐπανα-λάβῃ τοιοῦτον ἀντικανονικὸν διάβημα, ὅπερ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐπισύρει τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἱερῶν κανόνων κατὰ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος. Ἐπὶ τούτοις κ.τ.λ.

Ἰουνίου 3 1904.

(ὑπογρ.)

ΕΠΙΣΤΕΛΛΟΥΣΙΝ ΗΜΙΝ ΕΚ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

περὶ τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ καὶ ταῖς περὶ αὐτὴν κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα καταστάσεως, περὶ ἧς τὰ δέοντα διεβιβάσθησαν ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς τῇ σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει.

«Ἀπὸ τῆς 6 μαρτίου, δηλαδὴ τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας, διερχόμεθα τὸν βίον ἐν ὀδύναις καὶ στεναγμοῖς. Τὴν νύκτα ταύτην, ὑπὸ τὸν δῆθεν ὁπλαρχηγὸν, δηλαδὴ λήσταρχον, Ἀλέξην, εἰς τὸ χωρίον Ἀετόζι, ἡ σπεῖρα τῶν κακούργων ἀφῆρεσε τὴν ζωὴν καὶ ἔκαυσε τὴν οἰκίαν τοῦ ἐκ τῶν προκρίτων Νικολάου, ἐπυρπόλησε δὲ καὶ τὸν οἶκον τοῦ ὀρθοδόξου ἱερέως Ἀλεξίου. Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς γράψω ὅτι οἱ κάτοικοι διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ πλησίον τουρκικὰ χωρία καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ὅσα εἶδον καὶ ἀπὸ τὸν φόβον τῶν ὅσα ἤκουσαν· διότι τὴν αὐτὴν νύκτα μία ἄλλη συμμορία ὑπό τινα κακοῦργον ἐκ Γορέντσης Στέργιον, ἡ ὁποία βεβαιοῦσιν ὅτι εἶναι ἀπόσπασμα κεντρικῆς συμμορίας ἄλλου δεδοκιμασμένου κακούργου, Μητρὼφ ὀνόματι, εἰσῆλθεν εἰς τὸ χωρίον Λόσνιτσα (ὑπάγεται δὲ τῇ μητροπόλει Σισανίου), ἐλήστευσε τὸν οἶκον τοῦ ὀρθοδόξου ἕλληνος Ἀναγνώστου καὶ ἐπλήγωσε τὰς εὑρεθείσας ἐκεῖ γυναῖκας διότι δὲν εὗρε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Χρυσόστομον, κατὰ τοῦ ὁποίου κυ-

ρίως ἐπεχείρουν τὴν ἐπιδρομήν. Ἡ συμμορία αὕτη εἶναι ὁ τρόμος τῶν χωρίων Γορέντσης, Κομανιτσόβου καὶ Τσεριλόβου, τῶν ὁποίων τοὺς ὀρθοδόξους κατοίκους, ὅλους δηλαδή, ἀναγκάζουσιν ἐπὶ τῇ ἀπειλῇ τοῦ θανάτου νὰ ὁμολογήσωσι πίστιν εἰς τὸν σχισματικὸν ἔξαρχον, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ὁποίου διαπράττονται ὅλα αὐτὰ τὰ θηριώδη ἐγκλήματα. Διὰ νὰ μάθητε δὲ ὅτι εἶναι πραγματικοὶ λῃσταὶ οἱ ὑπὲρ τοῦ κακοδόξου αὐτῶν ἐξάρχου ἐργαζόμενοι ἀναγγέλλω πρὸς ὑμᾶς ὅτι περὶ τὰ μέσα τοῦ μαρτίου μηνὸς μία ἄλλη συμμορία ἀπὸ τὰ Πρέσπα εἰσέβαλεν εἰς τὸ χωρίον Λάκκον τῆς μητροπόλεως Πρεσπῶν καὶ ἐλήστευσεν ἕνα ὁμογενῆ, ἀφοῦ ἔδειρεν ἀνηλεῶς, καὶ ἀφῆρεσεν 150 λίρας τουρκικάς.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ μαρτίου ἡ ληστρικὴ συμμορία τοῦ Μητρὼφ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὀρθόδοξον χωρίον Ὄροβνικ (καὶ αὐτὸ τῆς μητροπ. Πρεσπῶν) καὶ ἀφῆρεσε τὴν ζωὴν τοῦ ὁμογενοῦς Βοζίνη ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἐνώπιον τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του, διότι τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ ἦτο νὰ μὴ ἐπιβάλῃ τὴν πολλὴν αὐτοῦ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ χωρίου τούτου διὰ νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν ἔξαρχον.

Ἀκούομεν ὅτι πολλαὶ τοιαῦται θηριωδίαι διεπράχθησαν καθ' ὅλον τὸν μάρτιον εἰς πολλὰ μέρη, ἀλλὰ τὰ δυστυχῆ θύματα φοβοῦνται νὰ καταγγείλωσιν αὐτὰς εἰς τὰς ὀρθοδόξους μητροπόλεις καὶ εἰς τὴν σεβαστὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν, διότι ἡ ζωὴ τῶν θελόντων νὰ καταγγείλωσιν αὐτὰς τρέχει βέβαιον κίνδυνον. Εἰς κρησφύγετα τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν χαλκεύονται ὁμοιόμορφοι ἀναφοραὶ πρὸς τὴν σεβαστὴν κυβέρνησιν, διὰ τῶν ὁποίων γίνεται δῆλον ὅτι τὰ δεῖνα καὶ δεῖνα χωρία προσχωροῦσιν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ βουλγαρικοῦ ἐξάρχου. Οἱ ἱερεῖς, ὅσοι δὲν πείθονται, ἐνταῦθα μὲν φονεύονται, ἐκεῖ δὲ ἀναγκάζονται νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ληστῶν, ἀλλαχόθεν δὲ ἀναγκάζονται ν' ἀναχωρήσωσι καὶ νὰ καταφύγωσιν ἢ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας ἢ εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Γνωρίζομεν τοιούτους ἀναχωρήσαντας ἱερεῖς τοὺς αἰδεσιμωτ. Ἀναστάσιον (ἐκ Ζαγοριτσάνης), Γερμανὸν (ἐκ Λαμπανίτσης), Νικόλαον (ἐκ Βομβούκης), Κωνσταντῖνον (ἐκ Νερετίου), Βασίλειον (ἐκ Γαμβρεσίου), Ἀργύριον (ἐκ Ζουπανίστης), Ἐμμανουὴλ (ἐκ Βλατσίου), Βασίλειον (ἐκ Ποζδιβίστης), Γεώργιον (ἐκ Ζαγοριτσάνης), Ἰωάννην (ἐκ Κόττορης), Χρῆστον (ἐκ Τσερεσνίτζης) καὶ Τράϊκον (ἐκ Σμαρδεσίου). Ὑπὸ τὸν φόβον τοῦ θανάτου, ὁ ὁποῖος ἐπίκειται βέβαιος, εἰς τινα χωρία, ἐκ τῶν ὁποίων ἐδιώχθησαν οἱ ὀρθόδοξοι διδάσκαλοι, δὲν τολμῶσι νὰ μεταβῶσιν ἄλλοι. Ὁμοίως ὅπου ἐξαφανίζονται ἱερεῖς ὀρθόδοξοι, αἱ ληστρικαὶ συμμορίαι δὲν ἐπιτρέπουσιν ἐκεῖ τὴν χειροτονίαν ἄλλου· π. χ. εἰς τὴν Πρεκοπάνην, ἀντὶ τοῦ ἀδίκως φονευθέντος Χρήστου, εἰς τὴν Ποζδιβίσταν, ἀντὶ τοῦ μεταστάντος ἱερέως Ἠλία, εἰς τὴν Ζουζώτσαν, ἀντὶ τοῦ ἐπίσης τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος Ἀθανασίου. Εἰς δὲ τὸ χωρίον Στάτιστα, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος ὁμολογητοῦ ἱερέως Τριανταφύλλου, οἱ λῃσταὶ σκοπὸν ἔχουσι ν' ἀποστείλωσι πρὸς τὸν ἐν Βιτωλίοις σχισματικὸν ἐπίσκοπον ἕνα τῆς ἀρεσκείας των νὰ χειροτονηθῇ.

Διὰ νὰ διατηρηθῇ ἡ τάξις καὶ διὰ νὰ τιμωρηθῶσιν οἱ ἔνοχοι ἀπαιτεῖται στρατὸς πολυαριθμότατος, ἀπαιτεῖται καὶ δικασταὶ νὰ διορισθῶσι δεκαπλάσιοι τῶν ὑπαρχόντων καὶ εἱρκταὶ νέαι νὰ κατασκευασθῶσιν ἐκ θεμελίων· διότι ἡ ἄκρα ἐπιείκεια τῆς σεβαστῆς κυβερνήσεως, καὶ τῆς ἀμνηστείας ἡ χορήγησις κατέστησαν τοὺς θηριώδεις αὐτοὺς ἀνθρώπους χειροτέρους ἢ ὅτι ἦσαν πρότερον, ληστεύοντας ὅποιον ἤθελον συναντήσει· (κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ μαρτίου συνέλαβον εἰς τὸ χωρίον Γαμβρέσι δύο ἑβραίους καὶ ἀφῆρεσαν ἀπ αὐτῶν δώδεκα λίρας)· ἡ τοιαύτη δὲ κατάστασις ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον ἐξακολουθεῖ, καὶ οἱ κακοῦργοι μένουσιν ἀπρόσβλητοι εἰς τὰ κρησφύγετα αὐτῶν, διότι πρὸς σύλληψιν αὐτῶν ἀπαιτεῖται νὰ ἀποκλεισθῶσι στενῶς ἐντὸς τῶν φωλεῶν αὐτῶν διότι ἐκεῖ εἰς οὐδένα εἶναι δυνατὸν νὰ πλησιάσῃ.

Ὑποφέρομεν ἀκόμη τὰς συνεπείας τοῦ ἀτυχήματος δηλαδὴ τῆς ἀπωλείας τοῦ ἀειμνήστου καπετὰν Εὐαγγέλου, ὁ ὁποῖος ὑπηρέτει μετ' ἀφοσιώσεως καὶ τὴν κυβέρνησιν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐπαρχίαν ἡμῶν καὶ ὑπῆρχεν ὁ τρόμος τῶν κακούργων· πέρυσι τῇ 1 ἰουνίου περιέπεσεν εἰς ἔνεδραν κακούργων μεταξὺ Ζελινιτσίου καὶ Νεγοβάνου, ἠγωνίσθη κατ' αὐτῶν καὶ συνέλαβε καὶ ἕνα ἐξ αὐτῶν τραυματίαν καὶ ἐκόμισεν εἰς Φλώριναν. Πέρυσι τὸν χειμῶνα μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ 80 βούλγαροι λῃσταὶ

πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ δολοφονήσωσι τὸν ἀείμνηστον, ἀλλὰ κατετροπώθησαν, τὸ δὲ παρελθὸν θέρος γενναίως ἀγωνισθεὶς ἔσωσε τὸ αὐτοκρατορικὸν ταχυδρομεῖον περιπεσὸν εἰς χεῖρας τῶν βουλγάρων κακούργων. Δυστυχῶς, τῇ 13 μαΐου λήξαντος δὲν ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τὰς χεῖρας τῶν δολοφόνων· καὶ σήμερον τὸ Ἀετόζιον ἡ Ζελενίτσα καὶ δύο ἄλλα χωρία εἰσὶν ὑποχείρια τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν. Μία ἐκ τούτων τῇ 24 μαΐου εἰσελθοῦσα εἰς Βελκαμένη ἀφῄρεσεν ἀπὸ τῶν χωρικῶν 78 λίρας. Ὁ αὐτοκρατορικὸς στρατὸς ἀπήλλαξεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς συμμορίας φονεύσας τὸν ἀρχηγὸν αὐτῆς. Τῇ 29 μαΐου, πάλιν ἑτέρα συμμορία βουλγαρικὴ πλησίον τοῦ χωρίου Σλίμιτσα συνέλαβε χριστιανὸν ὀρθόδοξον Ἰωάννην ὀνόματι, τὸν ὁποῖον ἐστραγγάλισεν ἀνεπιτυχῶς καὶ ἀφῆκεν ἡμιθανῆ, διαβάται δέ τινες διερχόμενοι τυχαίως ἔλυσαν τὴν περὶ τὸν λαιμὸν λωρίδα. Προσαχθεὶς εἰς τὴν ἀρχὴν κατέθεσεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐπανειλημμένως οἱ κακοῦργοι ἀπῄτησαν νὰ συνοδεύσῃ εἰς Καστορίαν ἕνα τῶν κακούργων, ὡς γνωρίζων τὴν πόλιν, πρὸς δολοφονίαν ἀνωτέρου τινὸς κληρικοῦ καὶ αὐτὸς ἠρνήθη, διὰ τοῦτο ἐκακοποιήθη.

Ὕστερον ἀπὸ τοιαύτην κατάστασιν, οἱ πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τρέχουσι πολλοὺς κινδύνους. Παραδείγματος χάριν ὁ ἱερεὺς τῆς Χολίστης Χρῆστος ὑπογράψας ἐξομοσίαν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἦλθεν εἰς τὴν Καστορίαν διὰ νὰ σώσῃ ἑαυτὸν, μετανοήσας διὰ τὴν κατ' ἀνάγκην πρᾶξιν αὐτοῦ ταύτην. Ὁ πρόκριτος τοῦ χωρίου Νεστίμι Γεώργιος τὴν αὐτὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐξεβιάζετο ἡ ὑπογραφὴ τῆς πρὸς τὸν σχισματικὸν ἔξαρχον πίστεώς του παρεφρόνησεν ἐκ θλίψεως καὶ σήμερον εὑρίσκεται καθειργμένος εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Τσούκας.

Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν κρέμανται ἐκ τῆς σεβαστῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχ. συλλυπητήρια.—Ἐπὶ τῷ ἀώρῳ θανάτῳ τοῦ Ἀκὴφ βέη, ἀνεψιοῦ τῆς Α. Υ. τοῦ Μ. βεζύρου Φερὴτ πασᾶ καὶ υἱοῦ τῆς Α.Ε. τοῦ Σουρεγιὰ βέη, προέδρου τοῦ συμβουλίου τῶν τελωνίων τοῦ κράτους, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε διά τοῦ καπουκεχαγιᾶ ἔξοχ. Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου θερμὰ συλλυπητήρια τῷ τε θείῳ καὶ τῷ πατρὶ τοῦ μεταστάντος ὡς καὶ τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ.

Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης.—Εἰς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Κίτρους κ. Παρθένιον ἀνετέθη συνοδικῶς ἡ εἴσπραξις τῶν ὑπὸ τῶν ἱερέων τῶν ἱερῶν μητροπόλεων Σισανίου καί τινων ἑτέρων τῇ ἐν Χάλκῃ Θεολογικῇ Σχολῇ καθυστερουμένων ἐτησίων δόσεων, ὡς καὶ τῶν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Καμπανίας. Οἵ τε πανιερ. μητροπολῖται οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ σχολῇ παιδευθέντες καὶ οἱ τὸ ἔργον αὐτῆς ἐκ καθήκοντος ὑποστηρίζοντες κληρικοὶ βεβαίως ἀναμανθάνουσι κατὰ καιροὺς ἀπὸ γραμμάτων τῆς τε ἐφορίας τῆς σχολῆς καὶ συνοδικῶν ἐπιστολῶν τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, καθ' ὧν παλαίει ἡ ἀπὸ ἑξηκονταετίας ἐργαζομένη σχολὴ, πιστεύομεν δ' ὅτι θέλουσι βοηθήσει τῷ ἔργῳ τῶν ἀποστελλομένων τόσῳ σὺνεχῶς πρὸς εἴσπραξιν τῶν εἰς αὐτὴν ὀφειλομένων.

Μητροπολίτης Γρεβενῶν. — Σήμερον διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ ἐπ' ἀδείᾳ ἐνταῦθα παρεπιδημήσας πανιερ. μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Ἀγαθάγγελος.

Ἀρχιγένεια Καθιδρύματα. — Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Κρήνης κ. Θεοκλήτου καὶ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Κ. Ταχιντζῆ ὡς καὶ τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λογαριασμῶν κ. Ν. Νικολαΐδου πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς τελευταίας διαχειρίσεως (1903) τῶν λογαριασμῶν τῶν ἐν Ἐπιβάταις Ἀρχιγενείων Καθιδρυμάτων.—Ἡ πρό τινος πατρικῇ προνοίᾳ καὶ μερίμνῃ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ Γ' διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἐκ τῶν ἀξιοτίμων κκ. Ἰωάννου Χατζοπούλου, Σωτηρίου Σπυρίδωνος. Εὐστρατίου Καραντώνη, Χαρίτωνος Χαριτωνίδου καὶ Δημητρίου Τζαμπετζῆ πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν ἐν Ἐπιβάταις Ἀρχιγενείων Καθιδρυμάτων ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Π. τὸν κατάλογον τῶν μέχρι τοῦδε συνεισενεγκόντων, ὃν δημοσιεύομεν ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ.

Ἐφορία τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς. — Τῆς διετοῦς ὑπηρεσίας τῶν ἀξιοτίμων κκ. Ἰωάννου Σιώτου, ἰατροῦ καὶ Κ. Κέπετζη, τραπεζίτου, ληξάσης, τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ προ-

χθεσινῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ ἀναδιώρισε τοὺς εἰρημένους διὰ μίαν ἔτι διετῆ περίοδον ἐφόρους τῆς Πατριαρχ. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

Σχολὴ γλωσσῶν. — Ἔφορος τῆς σχολῆς ταύτης διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὁ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐξοχ. Γιάγκο βέης Ἰωαννίδης ἐκπροσωπῶν ἐν τῇ ἐφορίᾳ ταύτῃ τὸ Συμβούλιον.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί.—Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ, μνήμῃ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Δωροθέου, ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς μὲν τῷ παν. μητροπολίτῃ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης, διὰ δὲ τοῦ ἱερολογ. δευτερεύοντος κ. Βενιαμὶν τῷ ἐνταῦθα διαμένοντι πανιερ. μητροπολίτῃ Σωζοαγαθουπόλεως.

Περιοδευταί.—Ἀφίκετο προχθὲς εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ὅπως μεταβῇ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Κατιρλῆ, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Γερμανὸς βοηθὸς τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἡρακλείας. —Ἐκλήθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐνταῦθα ὁ θεοφ. ἐπίσκοπος Τρωάδος κ. Τιμόθεος βοηθὸς τοῦ σεβ. μητροπολίτου Κυζίκου.

Α΄ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον.—Χθὲς ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ ἐπί τινας μῆνας ἀδείᾳ τῆς Α. Θ. Π. καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἕνεκα λόγων ὑγείας ἀπουσιάσας ἀξιότιμος κ. Ἰωάννης Τανταλίδης, διευθυντὴς τοῦ Α΄ πατριαρχικοῦ γραφείου.

Κηδεῖαι.—Κατὰ τὴν τῇ δευτέρᾳ (7 τρ.) γενομένην ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου τῆς Ξυλοπόρτης κηδείαν τοῦ ἐκ τῶν προεχόντων τῆς ἐνορίας ταύτης Θεοδώρου Παναγ. Καραμάνου παρέστη ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τὰς παραμυθητικὰς Αὐτοῦ διερμηνεύων εὐχὰς, ὁ ἱερολογ. διάκονος κ. Ἀθηναγόρας. Τῆς κηδείας, ἐν μέσῳ πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ κόσμου γενομένης, προΐστατο ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντῖνος, κάλλιστον ἐν τῷ ναῷ λόγον ἀπαγγείλας καὶ δι' ὀλίγων ἐκθεὶς τὴν ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ὑπὲρ τῶν κοινῶν πραγμάτων τῆς Ξυλοπόρτης ἐν ἀφοσιώσει ἐργασίαν τοῦ ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας θανόντος, εἰς ὃν ὀφείλουσι κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν συντήρησιν αὐτῶν αἵ τε σχολαὶ τῆς συνοικίας καὶ ἡ αὐτόθι ἀξιόλογος Ἀδελφότης τῶν «Ἐννέα Μουσῶν».

Ἅγιον Ὄρος.—Ἀφίκετο προχθὲς εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, χάριν ὑποθέσεων τῆς ἱερᾶς μονῆς Κωσταμονίτου ὁ ἐκ τῶν προεχόντων ἐν αὐτῇ μοναχῶν ὁσιώτ. κ. Θεοφάνης.—Ἐκ Κίου δὲ, χθὲς, ὁ ἐκεῖ ἀντιπρόσωπος τῆς τῶν Ἰβήρων μονῆς πανοσ. προηγούμενος κ. Δανιήλ.—Κατ' εἰδήσεις ἐξ Ἁγίου Ὄρους, ὁ ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἐσφιγμένου πανοσ. κ. Νήφων (κελλιώτης κουτλουμουσιανὸς) παρητήσατο τὴν ἀρχήν.— Ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς τούτου ἀνέλαβεν ἐν Καρεαῖς τὰ καθήκοντα αὐτῆς ἡ διονυσιατικὴ ἐπιστασία, ἣν ἀποτελοῦσιν οἱ πανοσ. Χαραλάμπης μοναχὸς Διονυσιάτης (ὁ κατὰ τὸ 1900 ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐν Κων]πόλει) πρωτεπιστάτης, Νικήτας μοναχὸς Ζωγραφίτης, Τιμόλαος διάκονος ρῶσσος, τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, καὶ Ἱλαρίων ἱερομόν. Κωσταμονίτης.— Ἀντιπρόσωπος τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων παρὰ τῇ ἐν Καρεαῖς ἱερᾷ Συνάξει διωρίσθη ὁ ἐπὶ πολυετίαν εὐδοκίμως χρηματίσας ἐν τῇ μονῇ γραμματεὺς ὁσιολογ. διάκονος κ. Σπυρίδων.

Ἱερὰ μονὴ Σινᾶ.—Κατ' ἐπιστολὰς τῆς συνάξεως τῆς ἱερᾶς αὐτοκρατορικῆς μονῆς τοῦ θεοβαδίστου Σιναίου Ὄρους, ἀπὸ τῆς 11 μαΐου ἀπῆλθεν ὁ σεβασμ. ἀρχιεπίσκοπος πρώην Σιναίου κ. Πορφύριος μεταβαίνων εἰς Ἀθήνας, ὅπως αὐτόθι συμβουλευθῇ τοὺς ἰατροὺς περὶ χρήσεως ἰαματικῶν λουτρῶν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ὑγιείας αὐτοῦ.

Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία. —Ἀπὸ τῆς 1 μαΐου λήξαντος ἤρξατο ἐκδιδομένη ἐν Βουκουρεστίῳ ἡ «Ἱστορικὴ Ἐπιθεώρησις», περιοδικὸν ἑβδομαδιαῖον, εἰς σχῆμα μικρότερον τοῦ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας», ἐκ 16 σελίδων διστήλων γραφομένη ἑλληνιστὶ καὶ ρουμανιστί· ἐκδότης αὐτῆς τυγχάνει ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν δημοσιογραφῶν εὐδοκιμώτατα κ. Τιμολέων Ρουμπίνης, σκοπὸς δὲ ἡ διὰ τῆς ἱστορίας διαφώτισις τῶν ἀναθρωσκόντων ἐν Ἀνατολῇ ζητημάτων, ἰδίως δὲ τῶν ἀναγομένων εἰς τὰς σχέσεις ἑλλήνων καὶ ρωμούνων. Τὴν ἐν αὐτῇ διὰ τῆς γραφῖδος συνεργασίαν ἀνέλαβον ἄνδρες ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων ἐγνωσμένοι, δυνάμενοι πράγματι νὰ διαφωτίζωσι τοὺς ἐξ ἀγνοίας συσκοτίζοντας τὴν ἀληθῆ φύσιν τῶν δημιουργουμένων ἑκάστοτε ὑπὸ τῶν πολεμίων τῆς εἰρήνης ζητημάτων. Τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότου γίνεται ἐγγύησις ἀρκετὴ τῆς προόδου τοῦ περιοδικοῦ τούτου καὶ τῆς ἐπιτυχίας αὐτοῦ, εὐχόμεθα δὲ ἵνα πληθυνθῇ τὸ φῶς τὸ δι' αὐτοῦ διαδιδόμενον καὶ ἡ λαμπὰς τῆς ἰ-

στορίας διατελῇ φωτίζουπα τοὺς πορευομένους ὁδὸν ἀλαμπῆ καὶ συνήθως στηριζομένους εἰς τὴν ἐπισφαλῆ χειραγωγίαν ὁδηγῶν ἀφωτίστων.

Κοινωφελῆ σωματεῖα.—Ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καλλίστης συναδέλφου «Ἀληθείας» (τῆς 29 μαΐου) λαμβάνομεν γνῶσιν τῶν ἀξιεπαίνων ἐργασιῶν τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὸ τρικοστὸν δεύτερον αὐτῆς ἔτος συμπληρωσάσης Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος. Ἀπὸ τῆς 1 μαΐου 1903 — 30 ἀπριλίου 1904 ἐδαπάνησε χάριν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ νεκροταφείου Εὐαγγελιστρίας 35424 γρόσια.—διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ νεκροταφείου τῆς ἁγίας Παρασκευῆς 10144—διότι «τὰ δύο ταῦτα νεκροταφεῖα μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς κομψῶν ἱερῶν ναῶν ἱδρυθέντα καὶ ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀδελφότητος ἀποτελοῦσιν οὐχὶ μόνον τὸν σπουδαιότερον πυρῆνα τῆς δράσεως τοῦ σωματείου, ἀλλὰ συγχρόνως δύο τῶν σεμνωμάτων τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἑλληνικῆς κοινότητος»—ἡ Ἀδελφότης διένειμε κατὰ τὸ λῆξαν ἑταιρικὸν ἔτος εἰς 369 ὁμογενεῖς ἀπόρους, ἐντοπίους καὶ ξένους, ἀρκετὸν χρηματικὸν ποσόν, ὡς καὶ πρὸς ἀγορὰν φαρμάκων καὶ πρὸς ὑποστήριξιν ἄλλων κοινωφελῶν σκοπῶν—κατὰ τὰ Χριστούγεννα διένειμεν εἰς πτωχοὺς 8355 γρόσια κατὰ δὲ τὸ Πάσχα 8308. Ἡ περιουσία τῆς Ἀδελφότητος ἀκίνητός τε καὶ κινητή, καλῶς ἐξησφαλισμένη καὶ ὑπὸ φιλοτίμων ὁμογενῶν ἐποπτευομένη καθιστᾷ τὴν Ἀδελφότητα σωματεῖον κοινωφελέστατον τιμῶν τὴν ὁμογενῆ κοινότητα Θεσσαλονίκης, ἥτις ἐν τῇ ποθητῇ συμπνοίᾳ εὐχόμεθα νὰ ἐπιδιώκῃ πάντοτε τὴν ἑδραίωσιν καὶ προκοπὴν τῶν κοινοφελῶν θεσμῶν τῶν ἐπὶ αἰῶνας τιμησάντων τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν γένος.

Πρᾶξις ἀξιέπαινος ἀγγέλλεται ἐκ Πελαγονίας εἰς τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα, καθ' ἣν ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς ἐκεῖ ὁμογενοῦς κοινότητος ἀπεφάσισε ν' ἀνεγείρῃ συσσίτιον, εἰς ὃ, μετὰ μῆνας τρεῖς συμπληρούμενον, μέλλουσι νὰ ὑποστηρίζωνται ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτῶν 100 ἄποροι παῖδες ὁμογενῶν χωρικῶν διατρεφόμενοι καὶ στεγαζόμενοι.

ΣΧΟΛΩΝ ΤΕΛΕΤΑΙ

Μ. τοῦ Γ. Σχολή.

Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς φιλομούσου ὁμηγύρεως. ἐγένετο ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ τῆς πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς παιδευτηρίου ἡ κατ' ἔτος εἰθισμένη σεμνὴ τελετή. Ταύτης προέστη ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Νικομηδείας, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου τοῦ καὶ προέδρου τῆς ἐφορίας τῆς σχολῆς, Γάνου καὶ Χώρας, Βελεγράδων, Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Κρήνης, τοῦ παρεπιδημοῦντος πανιερ. μητροπολίτου Τιβεριουπόλεως καὶ Στρωμνίτσης, τῶν ἐπιτρόπων τῶν ἁγίων Τόπων, τῶν ἐφόρων τοῦ παιδευτηρίου καὶ πλείστων ἐγκρίτων κληρικῶν. Τῆς εἰθισμένης ἱεροτελεστίας γενομένης ὑπὸ τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμ. πατριάρχου, ὁ πανιερ. σχολάρχης μητροπολίτης Σάρδεων κ. Μιχαὴλ ἀπήγγειλε τὴν οἰκείαν ἔκθεσιν περὶ τῆς κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος καταστάσεως τοῦ φυτωρίου, προσεχῶς ἐν τῷ φύλλῳ ἡμῶν δημοσιευομένην. Κατόπιν ἐψάλησαν ὕμνοι εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα, τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην καὶ εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς Σχολῆς ὑπὸ χοροῦ μαθητῶν τῆς μουσικῆς Σχολῆς καὶ ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρχης ἐπισφραγίζων τὴν τελετὴν ἐπεδαψίλευσε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς πάντας τοὺς οἱῳδήτινι τρόπῳ μοχθοῦντας καὶ ἐργαζομένους ὑπὲρ εὐοδώσεως τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀνωτάτου παρ' ἡμῖν παιδευτηρίου ἀποτείνας πατρικὰς ὑποθήκας πρὸς τοὺς ἀποφοιτῶντας ἐξ αὐτοῦ εἴκοσιν ἑπτὰ τελειοφοίτους.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΔΑΛΜΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΡΙΑΣ

Σχηματισμὸς τῆς ἐπαρχίας Δαλματίας καὶ Ἰστρίας τοῦ ἔτους 1901. Ζάρα, 1901.

Ἐν ταῖς ἐν Αὐστρίᾳ ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις ὑπάρχει ἡ καλλίστη συνήθεια ὅπως κατ' ἔτος ἢ καὶ κατὰ μείζονα χρονικὰ διαστήματα αἱ οἰκεῖαι ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ ἐκδίδωσιν ἰδικίτερα ἐκκλησιαστικὰ ἡμερολόγια, Σχηματισμοὺς ἐπιλεγόμενα, ἐν οἷς μετ' ἀκριβείας καὶ τάξεως ἀξιαγάστου παρέχονται πᾶσαι αἱ ἀπαιτούμεναι ἱστορικαὶ καὶ ἰδίᾳ στατιστικαὶ πληροφορίαι περὶ τοῦ ὀρθοδόξου πληθυσμοῦ, τοῦ κλήρου, τῶν ναῶν, τῶν μονῶν, τῶν σχολῶν κτλ. τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας. Τοιοῦτον ἐκκλησιαστικὸν ἡμερολόγιόν ἐστι καὶ τὸ ἄνωθι σημειούμενον, ἀφορῶν, ὡς καὶ ἡ ἐπιγραφὴ δεικνύει, εἰδικῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν Δκλματίας καὶ Ἰστρίας.

Ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίῳ λωρίδι τοῦ Ἀδρίου, τῇ ἀνηκούσῃ τῇ Αὐστροουγγρικῇ μοναρχίᾳ, ὑπάρχουσι νῦν δύο ὀρθόδοξοι ἐπαρχίαι, ἡ τῆς Δκλματίας καὶ Ἰστρίας (ἕδρα ἡ Ζάρα) καὶ ἡ τοῦ Βόκου καὶ Καττάρου (ἕδρα τὸ Κάτταρον). Αἱ ἐπαρχίαι αὗται ἦσαν πρότερον ἡνωμέναι εἰς μίαν ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Ζάρας, διεκρίθησαν δὲ εἰς δύο, ἀνακηρυχθείσης εἰς ἰδικιτέραν ἐπαρχίαν τῆς ἐπαρχίας Βόκου καὶ Καττάρου, κατὰ τὸ ἔτος 1874. Κατὰ τὸ ἔτος ἐπίσης τοῦτο ὑπήχθησαν ἀμφότεραι αἱ ἐπαρχίαι αὗται, ἀποσπασθεῖσαι ἀπὸ τοῦ κλίματος τῆς μητροπόλεως Καρλοβιτσίου, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς μητροπόλεως Βουκοβίνης, ἐπὶ τούτῳ ἀνακθείσης τότε εἰς ἰδικιτέρκν αὐτοκέφαλον ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν,

ἵνα μετὰ τὸν ἐπελθόντα κυβερνητικὸν χωρισμὸν τῆς Οὐγγαρίας ἀπὸ τῆς κυρίως Αὐστρίας περιλάβῃ πάντας τοὺς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Οὐγγαρίας μείναντας ὀρθοδόξους. Ἡ ἀπὸ τῆς Βουκοβίνης ἐξάρτησις τῶν ἐπαρχιῶν τούτων εἶναι ἁπλῶς ἐξωτερικὴ καὶ τυπικὴ, περιοριζομένη εἰς τὰς καθαρῶς δογματικὰς καὶ πνευματικὰς ὑποθέσεις (in dogmaticis et pure spiritualibus), ἐσωτερικῶς δὲ εἶναι αὐτοδιοίκητος ἑκατέρα. Γλῶσσα ἐν ἀμφοτέραις εἶναι ἡ σερβική.

Κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἡμερολόγιον ὁ ὀρθόδοξος πληθυσμὸς τῆς ἐπαρχίας Δαλματίας καὶ Ἰστρίας τελευτῶντος τοῦ παρελθόντος 1903 ἔτους ἀνήρχετο εἰς 78716 ψυχάς, περιελάμβανε δὲ ἡ ὅλη ἐπαρχία πέντε πρωτοπρεσβυτερεῖα, ὑποδιαιρούμενα εἰς 55 ἐνορίας. Πλὴν τούτων ἐκ τῆς ἐπαρχίας Δαλματίας καὶ Ἰστρίας ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ἐν Βιέννῃ σερβικὴ ἐκκλησία τοῦ ἁγ. Σάββα.

Ὁ κλῆρος τῆς ἐπαρχίας ἀπετελεῖτο κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐκ τοῦ ἐπισκόπου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐστὶν ὁ διαπρεπὴς ὀρθόδοξος θεολόγος καὶ συγγραφεὺς ἐπίσκοπος Νικόδημος Μιλᾶς, ἐκ 47 ἐγγάμων ἱερέων, 27 ἱερομονάχων καὶ 1 διακόνου. Οἱ 27 ἱερομόναχοι ἀπετέλουν καὶ τὰς ἀδελφότητας τῶν τριῶν μονῶν τῆς ἐπαρχίας, τῆς Κέρκας, τῆς Κρούπας καὶ τῆς Δραγοβίτσης, ἔχοντες καὶ ἄλλα καθήκοντα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς ἐπισκοπῆς.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐγένοντο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ 492 γάμοι, ἐγεννήθησαν δὲ 2116 παιδία ἐκ νομίμων γάμων καὶ 196 νόθα. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος μετέστησαν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν 13 ἄνδρες καὶ 44 γυναῖκες, ἐκ τῆς ὀρθοδοξίας δὲ εἰς ἄλλα δόγματα 5 ἄνδρες καὶ 16 γυναῖκες.

Ἐν τῇ τετρατάκτῳ θεολογικῇ σχολῇ τῆς Ζάρας ἐφοίτων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 46 μαθηταί.

Χ. Π. Ι.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΦΩΤΙΟΥ ΕΝ ΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΧΙΣΜΑΤΟΣ

ὑπὸ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ

Φώτιος ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ κορυφαῖος τῶν σοφῶν τοῦ μέσου αἰῶνος ὁμολογουμένως διεδραμάτισε μέγα πρόσωπον ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ, ἰδίως ὅμως κέκτηται ὑψίστην σπουδαιότητα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὑπὲρ ἧς ἐκθύμως ἠγωνίσατο καὶ ἐν ᾗ ποικιλοτρόπως ἐπέδρασεν. Ἔργον μέγα θὰ ἦτο καὶ δυσπερίληπτον ἐν οὕτω μικρᾷ πραγματείᾳ, ὡς ἡ παροῦσα, ἡ λεπτομερὴς καὶ ἀπηκριβωμένη ἐξέτασις πάντων τῶν σημείων τοῦ βίου τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς ἕνεκα τῆς πολυμερεστάτης αὐτοῦ δράσεως, ἀλλ' οὔτε ὁ χρόνος οὔτε τὰ μέσα ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν τοῦτο. Δι' ὃ τὸ μὲν ἄλλο πεδίον τῆς δράσεως τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς ἀφίεμεν ἐλεύθερον καὶ εὐγενὲς τοῖς βιογράφοις αὐτοῦ ἀγώνισμα, περιορίζομεν δὲ τὸν σκοπὸν τῆς παρούσης ἡμῶν μελέτης ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν καλλινίκων τοῦ Φωτίου κατὰ τοῦ παπισμοῦ ἀγώνων, τῶν ἐς ἀεὶ ἐξασφαλισάντων τὴν ὀρθοδοξίαν καὶ τὰ ἀπαράγραπτα δικαιώματα τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἀπαύστου ἐπιβουλῆς τῆς παπικῆς αὐθαιρεσίας.

Τὴν ὑπέροχον τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς διάνοιαν, τὴν ἐκκλησιαστικήν τε καὶ θύραθεν αὐτοῦ σοφίαν, τὸν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας καὶ τῆς διαδόσεως τῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἔνθερμον ζῆλον, τὸ βαθὺ τῆς κρίσεως, τὴν δραστηριότητα, τὸ μειλίχιον, τὴν πειθὼ, καὶ ἐν γένει τὰ ἔξοχα διανοητικὰ, ἠθικὰ καὶ κοινωνικὰ αὐτοῦ πλεονεκτήματα καὶ τὴν πολυποίκιλον δράσιν ἐξαίρουσιν οὐ μόνον οἱ ὀρθόδοξοι ἀλλὰ καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ περὶ Φωτίου συγγράψαντες μήδ' αὐτῶν ἔτι τῶν ἀσπόνδων αὐτοῦ ἐχθρῶν ἐξαιρουμένων· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι, ὑπὸ πάθους τυφλοῦ κινούμενοι, προσπαθοῦσι νὰ διαστρέψωσι τὸν ἔξοχον τοῦ ἀνδρὸς χαρακτῆρα καὶ τὴν ἀρετὴν, παριστάντες ταῦτα ὡς ἀπαύγασμα διεφθαρμένων τάσεων καὶ ἐλαττωμάτων, ὡς ἀπορρέοντα ἐκ φιλαυτίας ὑπερβαλλούσης καὶ ματαιοδοξίας. Ἐχθροὺς δὲ ὁ ἱερὸς Φώτιος εἶχε πολλοὺς καὶ ἐφ' ὅσον ἔζη καὶ μετὰ ταῦτα, δυναμένους νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο τάξεις, εἰς συγχρόνους αὐτῷ καὶ νεωτέρους. Εἰς τὴν τάξιν τῶν πρώτων καταλέγονται οἱ ἀντίπαλοι αὐτοῦ, καὶ μετὰ τούτους οἱ βυζαντινοὶ συγγραφεῖς Στυλιανὸς ὁ Νεοκαισαρείας, Μητροφάνης ὁ Σμύρνης, Θεόγνωστος ὁ Στουδίτης, Νικήτας ὁ Παφλαγὼν, Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, Συμεὼν ὁ Μάγιστρος, καὶ ἄλλοι, οἵτινες ὑπὸ μίσους, φανατισμοῦ, ἢ συμφέροντος ἐλαυνόμενοι ποικιλοτρόπως διέβαλλον καὶ κατεσυκοφάντησαν τὸν ἱερὸν ἄνδρα· εἰς δὲ τὴν τάξιν τῶν τελευταίων ὑπάγονται πάντες οἱ καθολικοὶ συγγραφεῖς ἀπὸ τοῦ ὑπεραλπείου

ἱστορικοῦ Βαρωνίου καὶ τοῦ ἀποστάτου ἀπὸ τῆς ὀρθοδοξίας Λέοντος τοῦ Ἀλλατίου μέχρι τοῦ ἀββᾶ Ἰαγήρου καὶ τοῦ καρδιναλίου Ἐργενροῖτερ. Οἱ δύο τελευταῖοι, ὑπὸ τῶν αὐτῶν δυσμενῶν πρὸς τὸν Φώτιον αἰσθημάτων ἐμπνεόμενοι, ἀμφότεροι τείνουσιν εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τὴν ἀμαύρωσιν κατὰ τὸ δυνατὸν τοῦ ἐξόχου χαρακτῆρος τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καὶ τὴν ὑποβίβασιν τῆς ἀξιας τῆς ποικίλης αὐτοῦ εὐεργετικῆς δράσεως. Ἀλλ' ὁ μὲν Ἰάγηρος προβαίνει εἰς τοῦτο ἀποκεκαλυμμένως, μεθ' ὅλης τῆς ἀποτομίας ἐμπαθοῦς συγγραφέως ἀγωνιζομένου διὰ πάντων τῶν μέσων νὰ κηλιδώσῃ τὸ ἐξεταζόμενον πρόσωπον· ὁ δὲ καρδινάλιος Ἐργενροῖτερ ὑπούλως, μετὰ τῆς φαινομενικῆς μὲν προθέσεως ἀπαθοῦς ἐρευνητοῦ τῶν τε μαρτυριῶν καὶ τῶν γεγονότων, ὄντως ὅμως διαπνεόμενος ὑπὸ βαθέως πρὸς τὸν ἱερὸν ἄνδρα μίσους, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν καταλείπει ἡ ἀνάγνωσις τοῦ τριτόμου περὶ Φωτίου συγγράματος αὐτοῦ, ἔργου σημασίας ὑψίστης ἐξ ἐπόψεως παπικῆς.

Αἰτία δὲ τῆς καταδρομῆς τῶν συγγραφέων τούτων τῆς Δύσεως κατὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου τυγχάνει ἡ μοιραία μετὰ τῆς παπωσύνης σύγκρουσις αὐτοῦ καὶ ἡ ἐκ τῆς συγκρούσεως ταύτης προελθοῦσα διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς·

Οἱ δυτικοὶ συγγραφεῖς, τὴν φιλοδοξίαν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ὑπολαμβάνοντες αἰτίαν τῆς διαιρέσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, περιβάλλουσι τὸ σεπτὸν αὐτοῦ ὄνομα δι' ὅλων τῶν διαβολῶν καὶ τῶν ὕβρεων, ἃς ἐξήνεγκον ποτὲ οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ ἐχθροὶ ἔν τε Βυζαντίῳ καὶ Ρώμῃ. Ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς χειροτονίας τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς καὶ παρακολουθοῦντες τοῦτον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ μακροῦ αὐτοῦ ἐνεργοῦ βίου κατακρίνουσι καὶ δι' ὅσα μὲν ὁ ἴδιος δῆθεν ἔπραξεν ἢ ἐφάνη ἐπιτρέπων τοῖς φίλοις νὰ πράξωσι πρὸς κατάληψιν ὑπ' αὐτοῦ τῆς πατριαρχικῆς καθέδρας καὶ ἑδραίωσιν ὕστερον ἐν αὐτῇ· κατ' ἐξοχὴν ὅμως διὰ τὰς ἐνεργείας, ἃς κατέβαλε διεξάγων τὸν μέγαν κατὰ τοῦ παπισμοῦ ἀγῶνα πρὸς ἐξουδετέρωσιν τῶν ἐπιβούλων αὐτοῦ σχεδίων καὶ περιφρούρησιν τῶν κινδυνευόντων δικαίων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς παρανόμου ἐπεμβάσεως τοῦ ἀρχιερέως τῆς Ρώμης.

Καὶ τὰς μὲν κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τοῦ ἁγιωτάτου Φωτίου κακοβούλως συνυφανθείσας συκοφαντίας, φαεινῶς ἐξήλεγξαν ἐκ μὲν τῶν ἡμετέρων οἱ περὶ Φωτίου διαπραγματευσάμενοι συγγραφεῖς, ὁ ἐν ποιηταῖς ἔξοχος ἀοίδιμος Ἠλίας Ταντα λίδης ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ πρώτου τόμου τῶν «Παπιστικῶν Ἐλέγχων» τοῦ ἐξοχωτάτου Στ. Καραθεοδωρῆ (1850), ὁ ἐν ἰατροῖς καὶ φιλολόγοις εὐδόκιμος Σοφοκλῆς ὁ Οἰκονόμου ἐν τοῖς προλεγομένοις εἰς τὰ «Ἀμφιλόχια» τοῦ Φωτίου (1858), ὁ Ἰωάννης Βαλέττας ἐν τοῖς προλεγομένοις τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθεισῶν «Ἐπιστολῶν τοῦ σοφωτάνου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου» (1864) καὶ ἄλλοι[1]. Ἐκ δὲ τῶν Ρώσσων καὶ ἄλλοι μὲν πολλοί, ἰδίᾳ ὅμως ὁ κριτικώτατος τῆς ἱστορίας τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐρευνητὴς πρωθιερεὺς Α. Μ. Ἰβαντσὼφ Πλατώνωφ. Ἡμεῖς δὲ μὴ ἀναλαμβάνοντες, ὡς οἱ μνημονευθέντες συγγραφεῖς, ἔλεγχον τῶν διαβολῶν κατὰ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ἐνεργειῶν τούτου, παραλείπομεν καὶ τ' ἄλλα τὰ εἰς τὸν βίον αὐτοῦ ἀφορῶντα, οὐ μόνον διὰ τὸ μῆκος ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κυριώτατον λόγον ὅτι ἀρκούντως εὐρέως διεπραγματεύθησαν ταῦτα οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες συγγραφεῖς, καὶ ἰδίως ὁ φερέπονος καὶ σοφὸς τῶν «Λόγων καὶ ὁμιλιῶν» τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐκδότης, ἐξοχώτατος Σταυράκη βέης Ἀριστάρχης ὁ μέγας λογοθέτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Οὗτος μετὰ τοιαύτης λεπτομεροῦς ἀκριβείας καὶ ἐπιστημονικότητος ἐξέθηκε τὸν βίον τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς εὐρυμαθοῦς αὐτοῦ ἐκδόσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πηγῶν καὶ τῆς ὑπαρχούσης φιλολογίας, ὥστε καθίστησι δυσχερεστάτην πᾶσαν νέαν προσθήκην εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ὅθεν στρέφομεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς ἄλλο μᾶλλον ἀνεπεξέργαστον ἔδαφος· καὶ τοιοῦτον θεωροῦμεν τὴν ἔρευ-

---

1. Ἠλίας ὁ Μηνιάτης ὅστις ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Πέτρα σκανδάλου» ἐκδοθέντι ἐν Λειψίᾳ 1711 ἐξετάζει τὰ αἴτια τοῦ σχίσματος 2) Πέτρος Α. Ζάνος (Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν Κων)πόλει 1868) 3) Α. Δημητρακόπουλος ἐν «Ἱστορίᾳ τοῦ σχίσματος» (Λειψίᾳ 1867) 4) οἱ συγγραφεῖς ἐκκλησιαστικῶν παρ' ἡμῖν καὶ πολιτικῶν ἱστοριῶν (ὁ Ἀθηνῶν Μελέτιος, ὁ Διδυμοτείχου Φιλάρετος Βαφείδης, Παπαρρηγόπουλος καὶ Διομήδης Κυριακός)· 5) ἔτι δὲ ὁ Σπ. Ζαμπέλιος ἐν ταῖς «Βυζαντιναῖς Μελέταις» καὶ Μ. Γεδεὼν ἐν τοῖς «Πατριαρχικοῖς πίναξι»

ναν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γνωστῶν γεγονότων καὶ μετ' ἀκριβείας τὸ ἐφ' ἡμῖν διατύπωσιν **τῆς σημασίας τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ χωρισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν.**

Ἡ διαπραγμάτευσις τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ ἐν οὕτω στενοῖς ὁρίοις, παρέχει πολλὰς δυσκολίας οὐ μόνον ἐν τῇ ταξινομήσει, κατὰ τὸν ὑφ' ἡμῶν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, τῆς μεγάλης πληθύος τοῦ πρὸς ἐπεξεργασίαν ὑποκειμένου ὑλικοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν μεγάλην ἀντίθεσιν τῶν πηγῶν καὶ βοηθημάτων πρὸς ἄλληλα, τὴν ἀπορρέουσαν ἐκ τῶν διαθέσεων, τῆς ἀναπτύξεως, καὶ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἢ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τάσεων τῶν περὶ τοῦ ἱεροῦ ἀνδρὸς διαπραγματευσαμένων συγγραφέων.

Ζητεῖται λοιπὸν πῶς ἐν τῇ πληθύϊ τῶν ὑφισταμένων ἀντιθέτων περὶ Φωτίου γνωμῶν θὰ δυνηθῶμεν νὰ διΐδωμεν καὶ διευκρινίσωμεν τὴν πολλαχῶς διεστραμμένην ἀλήθειαν ;

Ὁ ἱερὸς Φώτιος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συγκροτσθέντες πάπαι κατέλιπον ἐπιστολὰς διατηρουμένας μέχρις ἡμῶν, ὧν ἡ μὲν γνησιότης ὑπ' οὐδενὸς μέχρι τοῦδε διημφισβητήθη, τὸ δὲ περιεχόμενον, ἐν ᾧ ἀποτυποῦνται αἱ σκέψεις τῶν δρώντων συγγραφέων, γνωρίζει ἡμῖν τάς τε διαθέσεις καὶ τὰ φρονήματα τούτων καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐπιδιωκομένους σκοπούς. Κατὰ τὸν γάλλον ὀρθόδοξον Γκαιττὲ, ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν τούτων δέον νὰ στηριχθῶμεν, ἐὰν θέλωμεν νὰ διευκρινήσωμεν καὶ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὴν θέσιν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς διαιρέσεως τῶν Ἐκκλησιῶν· ἀτὸ δὲ τῶν ἄλλων πηγῶν πρέτει νὰ ἀρυώμεθα ὅ,τι ἐλλείπει ἀπὸ τῶν ἐπιστολῶν, μετὰ προηγουμένην ὅμως πάντοτε κριτικὴν ἐξέτασιν περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ὑπ' αὐτῶν παρεχομένων μαρτυριῶν. Οὕτω μόνον, καὶ κατ' ἐμὴν γνώμην, ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ βαδίσωμεν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς ἱερᾶς ἀληθείας καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν δεόντως τὸ μεγαλεπίβουλον ὄντως καὶ ἀνεκτίμητον διὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἔργον τοῦ ἱεροῦ Φωτίου.

I.

Ἡ παράνομος ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐκθρόνισις τοῦ πατριάρχου Ἰγνατίου, ὡς φατριάζοντος μετὰ τῆς βασιλομήτορος Θεοδώρας καὶ μεμνημένου δῆθεν εἴς τινα κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ ἐξυφαινομένην συνομωσίαν, ἔτι δὲ ἡ ἐκλογὴ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ πρωτοσπαθαρίου καὶ πρωτοασηκρίτου Φωτίου τῇ ὁμοφώνῳ ἀπαιτήσει τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, προὐκάλεσαν μετ' οὐ πολὺ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς πρωτευούσης σφοδρὰς ἔριδας καὶ διῄρεσαν τὸν κλῆρον αὐτῆς εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, φωτιανοὺς καὶ ἰγνατιανούς. Ἡ περὶ τὸν Ἰγνάτιον μερὶς, ἀποτελουμένη κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ φανατικῶν κληρικῶν καὶ δυσμενῶς διακειμένων πρὸς πᾶσαν πνευματικὴν πρόοδον, ἀπεδέξατο μὲν κατ' ἀρχὰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἱεροῦ Φωτίου (πλὴν ὀλίγων τινῶν ἐχόντων ἴσως ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ θρόνου), βλέπουσα ὅμως ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ κατεδίωκεν ἀμειλίκτως τὸν σεπτὸν αὐτῆς ἱεράρχην Ἰγνάτιον, ὡς μὴ οἰκειοθελῶς παραιτούμενον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, ὑποκινητὴν δὲ ἀδίκως τῶν καταλαβόντων αὐτὸν παθημάτων ὑποπτεύουσα τὸν ἱερὸν Φώτιον, ἢ ἐκ πνεύματος φατριασμοῦ κινουμένη, συνέρχεται αὐτογνωμόνως ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, καὶ ἐν τῇ παρασυναγωγῇ ταύτῃ τὴν μὲν ἐκλογὴν τοῦ πατριάρχου Φωτίου ἀποδοκιμάζει, αὐτὸν δὲ τὸν Φώτιον ἔκπτωτον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου κηρύττει καὶ ἐστερημένον τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος.

Τὸ παράνομον καὶ παράτολμον τοῦτο διάβημα τῶν ἰγνατιανῶν ἐξηρέθισεν, ὡς εἰκὸς, εἰς ἄκρον τούς τε ὀπαδοὺς τοῦ Φωτίου καὶ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν· καὶ πρὸς ἀντεκδίκησιν λοιπὸν συνέρχονται καὶ οὗτοι, πολλῷ πολυπληθέστεροι ὄντες, ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ δι' ἐπισήμου συνοδικῆς ἀποφάσεως διακηρύττουσιν ὅτι δικαίως καὶ νομίμως ἡ πολιτικὴ ἀρχὴ καθῄρεσε καὶ ἀπέπεμψεν ἀπὸ τοῦ θρόνου τὸν ἱερὸν Ἰγνάτιον, ὡς ἀψήφιστον προβληθέντα καὶ χειροτονηθέντα. Ἡ συνοδικὴ αὕτη ἀπόφασις ἐπαυξάνει τὰ δεινοπαθήματα τοῦ πρώην πατριάρχου Ἰγνατίου[1] καὶ ἐξεγείρει φοβερὸν διωγμὸν κατὰ τῶν πιστῶν αὐτοῦ ὀπαδῶν· ὁ δὲ Φώτιος δυσφορῶν ἐπὶ τοῖς γενομένοις διαμαρτύρεται κατὰ τῶν ὠμοτήτων τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς πρὸς τοὺς ἐκτραχηλισθέντας ἰγνατιανοὺς, πρὸς

1. ὁ ἱερὸς Ἰγνάτιος ἐξορισθεὶς τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς Τερέβυνθον μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ γενομένην παρασυναγωγὴν μετηνέχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ πολυτρόπως κακωθεὶς ἐξορίζεται ἐντεῦθεν εἰς τὴν νῆσον Λέσβον.

δὲ τούτοις, καὶ κατὰ τῶν ἐπεμβάσεων αὐτῆς εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπειλεῖ δὲ τὸν Βάρδαν τὸν θεῖον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ κύριον διώκτην τοῦ ἱεροῦ Ἰγνατίου[2] δι' ἀποχωρήσεως ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐὰν μὴ παύσῃ οὕτω σκληρῶς καὶ ἀπανθρώπως καταδιώκων τὴν ἀντίπαλον αὐτοῦ μερίδα (Βαλέττα ἔκδ. Ἐπιστ. Φωτίου σελ. 157).

Ἀλλ' οὔτε ἡ συνοδικὴ ἐπικύρωσις τῆς καθαιρέσεως τοῦ Ἰγνατίου, οὔτε ἡ φιλάνθρωπος πολιτεία τοῦ ἱεροῦ Φωτίου πρὸς τοὺς ἰγνατιανοὺς ἴσχυσαν νὰ πραΰνωσι τοὺς ἐκμανέντας ἐχθροὺς τοῦ πατριάρχου Φωτίου καὶ νὰ κατασβέσωσι τὸ ἐξαφθὲν πῦρ τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς ἔχθρας ἐν Κων)πόλει. Τότε ἀμφότεραι αἱ μερίδες στρέφουσι τὰ βλέμματα εἰς τὴν Ρώμην, ἀλλ' ἡ μὲν ἀσθενὴς καὶ διωκομένη τοῦ Ἰγνατίου μερὶς καθικετεύουσα τὸν πάπαν, διεκτραγῳδοῦσα τὰ παθήματα αὐτῆς, καὶ θερμῶς ἐπικαλουμένη τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ ἀρωγὴν κατὰ τῶν βιαίων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπεμβάσεων τῆς πολιτείας; ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ προσκαλῶν τὸν ἐπίσκοπον Ρώμης εἰς σύνοδον συγκροτουμένην ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅτε διαφλεγόμενος ὑπὸ διακαοῦς πρὸς τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας πόθου καὶ ὑπὸ ἐνθέου ζήλου πρὸς τελείαν ἐκρίζωσιν τῶν ἐναπολειπομένων ἔτι στοιχείων τῆς εἰκονομαχικῆς αἱρέσεως. Ἡ πρόσκλησις ἐγένετο δι' ἰδιαιτέρας δωροφόρου πρεσβείας, ἡ ὁποία ἀπεστάλη εἰς τὸν πάπαν κομίζουσα αὐτῷ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοκράτορος, τὴν ἐξηγουμένην τὸν σκοπὸν τῆς συγκαλουμένης συνόδου, καὶ τὴν ἐνθρονιστικὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κων)πόλεως Φωτίου. Ἐν αὐτῇ ὁ πατριάρχης Κων)πόλεως ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Ρώμης ὡς εἰς ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν καὶ οὐχὶ ὡς εἰς ἀνωτάτην ἀρχὴν ἀγγέλλει αὐτῷ κατὰ τὸ ἐπικρατῆσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καθόλου ἔθος τὴν ἀνύψωσιν αὐτοῦ εἰς τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα καὶ τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς ἠναγκάσθη νὰ δεχθῇ τὴν χειροτονίαν. Οὕτω λοιπὸν ἄρχονται αἱ μετὰ τῆς Ρώμης περιβόητοι σχέσεις τοῦ ἱεροῦ Φωτίου εἰρηνικῶς μὲν τὸ κατ' ἀρχὰς, καταλήξασαι δὲ εἰς τὸ γνωστὸν τοῖς πᾶσιν οἰκτρὸν τέλος, ὀξυνόμεναι βαθμηδὸν ἕνεκα τῆς διαφόρου ἀντιλήψεως τῶν σχέσεων τούτων ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης.

(ἕπεται συνέχεια)

2. ὁ Ἰγνάτιος προστατευόμενος ὑπὸ τῆς βασιλομήτορος Θεοδώρας ἐγένετο ἐχθρὸς τοῦ Βάρδα ὡς οἰκειοποιηθεὶς τὴν φήμην ὅτι δῆθεν ὁ τελευταῖος διετέλει εἰς ἀθεμίτους σχέσεις μετὰ τῆς νύμφης αὐτοῦ Εὐδοκίας καὶ ὡς ἀποκλείσας αὐτὸν ἀπὸ τῆς θείας κοινωνίας διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Γουλιέλμος Σουρμελῆς. χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Μεγάλου Ρεύματος, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ζηνοβίας Γ. Σουρμελῆ, τὸ γένος Γιαβέρη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μεγάλου Ρεύματος, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 μαρτίου 1904.

ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 2

Ὁ γραμματεὺς

Ἀριόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ἰωάννης Ἀγγελῆ, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Γαλατᾶ, τὸν κάπηλον μετερχόμενος, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀγγελικῆς Ἰ. Ἀγγελῆ, τὸ γένος Γρηγορίου Μπαξεβάνη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης καὶ κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπ' ἀναιτίῳ ἐγκαταλείψει, πρὸς διάζευξιν. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων ''Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας,, καὶ ''Κωνσταντινουπόλεως,,.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 ἀπριλίου 1904. 2

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ἡ Αἰκατερίνα Βασιλείου Ἰ. Βασιλειάδου, τὸ γένος Κωνστ. Κούρτογλου, χριστιανικὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὴ, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένη, τέως μὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένουσα, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 εὐρωπαϊστὶ π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς συζύγου Βασιλείου Ι. Βασιλειάδου, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, στοιχειοθέτου καὶ κατοίκου Ξυλοπόρτης Κων)πόλεως, ἐπὶ ἀναιτίῳ ἐγκαταλείψει πρὸς διάζευξιν. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 29 μαΐου 1404. 1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ὁ Κωνσταντῖνος Χρήστου Ἀραμπατζόγλους, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, μάραγκὸς, ὑπήκοος ὀθωμανὸς καὶ κάτοικος μὲν τέως Μεγάλου Ρεύματος τοῦ Βοσπόρου. ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως. ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀθηνᾶς Κωνσταντίνου Ἀραμπατζόγλου, τὸ γένος Χ'' Κυριάκου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μεγάλου Ρεύματος τοῦ Βοσπόρου, ἐπὶ διαζεύξει Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 9 μαΐου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 1

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθρα 77, 79 καὶ 207 τῶν Ὀδηγιῶν καὶ τὴν ἀπὸ 6 ἰουνίου 1882 πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐγκύκλιον,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 932 καὶ ἀπὸ 31 ἰανουαρίου 1904 ἀγωγὴν τῆς Ἀναστασίας, τὸ γένος Ἀντωνίου Τοπούζογλου, κατὰ τοῦ Συμεὼν Ι. Βουλγαρίδου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις τέως ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Συμεὼν Ι. Βουλγαρίδου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ, ὡς ἡττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρ. τριακόσια ἑβδομήκοντα (370) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 ἰουνίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 2

ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν τὰ ἄρθρα 77, 79, 207 καὶ 105 τῶν Ὀδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτοκ. 8047 καὶ γρονολ. 24 νοεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Εὐδοκίας Β. Ζανόγλου κατὰ τοῦ Βασιλείου Ζανόγλου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις τέως ὑφισταμένον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Βασιλείου Ζανόγλου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια τριακόσια εἴκοσι (320), προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος ὡς καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 2

ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο ληξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ.—24

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολὴ τοῦ μητροπολίτου πρώην Οὐγγροβλαχίας — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Σχολῶν τελεταί — Βιβλιογραφία — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΟΥΓΚΡΟΒΛΑΧΙΑΣ

Συμπληροῦντες τὰ περὶ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου πρώην Οὐγκροβλαχίας κ. Γενναδίου ἔγγραφα, ἐκδίδομεν σήμερον καὶ τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ τούτου, περὶ ἧς ἐγράψαμεν πρὸ δεκαπενθημερίας.

Πρὸς τὴν Α. Παναγιότητα τὸν μακαριώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Γ΄

εἰς Κωνσταντινούπολιν

Μακαριώτατε πάτερ,

Ἡ ἐπιστολὴ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ἡ περιφθεῖσα τῇ Α. Πανιερότητι τῷ μητροπολίτῃ πριμάτῳ τῆς Ρωμανίας, προέδρῳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς αὐτοκεφάλου ὀρθοδόξου ρωμανικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀφορῶσα τὴν ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸ Ὄρος Ἄθω καὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐποίησέ με ὅπως ἐν τάπεινώσει γράψω Ὑμῖν, καὶ φέρω εἰς τὴν μνήμην Ὑμῶν τὴν πρώτην ἐπίσκεψίν μου ἣν ἐποιησάμην ὑμῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁπότε ἐδέξασθέ με μετὰ πολλῆς ἀδελφικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης. Ἐν ᾗ κανονικῇ ἐπισκέψει, μείνας βαθέως εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, μεθ' ἧς ἐδεξιώσασθέ με, ἐζήτησα τὴν εὐλογίαν (ἄδειαν) τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ὅπως ἀσκῶ τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης εἰς τὰ μοναστήρια τοῦ Ὄρους Ἄθω.

Ἀνεχώρησα πλήρης ψυχικῆς χαρᾶς, διευθυνόμενος πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἔνθα πρὸ παντὸς, κατὰ τοὺς κανονισμοὺς καὶ τὰς ἐκεῖ συνηθείας, ἐπεσκεψάμην τὴν Κοινότητα, τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν 20 μοναστηρίων, πρὸς ἣν ἡ ὑμετέρα Μακαριότης εἶχε γράψει τὴν ὑπ' ἀριθμ. 41 συστατήριον, ἔνθα γενόμενος δεκτὸς κάλλιστα καὶ ξενισθεὶς μίαν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα, ἔπειτα ἐπελαβόμην τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν ρωμουνικὴν σκήτην τοῦ Προδρόμου. Ἐνταῦθα μετὰ ἀνάπαυσιν ἡμερῶν τινων, ἀπεφάσισα νὰ ἐπισκεφθῶ τὰς μονάς.

Ὁπότε εὑρισκόμην ἐν τῷ μοναστηρίῳ Ζωγράφου, ἐπαρουσιάσθη μοι εἷς καβάσης, στελεὶς κατεπειγόντως μετὰ τῆς συνήθους ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πρὸς τὴν Κοινότητα καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς

μονὰς, ἐπιτρεπούσης κατὰ τὴν διάπυρόν μου ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῶ ἁπάσας τὰς μονὰς καὶ ἱερουργήσω τὰ τῆς ἀρχιερωσύνης. Διὰ τὴν δεξίωσιν, ἥτις μοὶ ἐγένετο μετὰ πάσης ἀδελφικῆς καὶ χριστικνικῆς ἀγάπης, ἀνεκοινωσάμην ὑμῖν τὴν βαθεῖάν μου ψυχικὴν εὐχαρίστησιν δι' ἐπιστολῆς, σταλείσης ἐκ τῆς ἡμετέρας ρωμουνικῆς σκήτης τοῦ Προδρόμου.

Ἔτι δὲ μᾶλλον, ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, ἐποιήσασθέ μοι ἓν μέγα ψυχικὸν κελὸν, ἐρωτήσαντες τὴν Α. Πανιερότητα τὸν μητροπολίτην πριμᾶτον πρόεδρον τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς ὀρθοδόξου ρωμουνικῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν χαίρω τὰ ἀρχιερατικά μου δίκαια, εἰς ὃ ἀπήντησεν ὑμῖν ὅτι εἰμὶ ἐλεύθερος εἰς πάντα τὰ ἀρχιερατικά μου δίκαια, καὶ ἣν ἀπάντησιν μοὶ ἐκοινοποιήσατε ἐν ἀντιγράφῳ, ἐπισυναφθέντι εἰς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 7384 ἀποσταλεῖσαν μετὰ τῆς κοινῆς πρὸς τὰς μονὰς δυθείσης ὑπ' ἀριθμ. 41, δι' ὧν καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης ἐδηλοῦτέ μοι ὅτι ἔχω τὴν κανονικὴν ἄδειαν νὰ ἐπισκεφθῶ ὅλας τὰς ἱερὰς μονὰς καὶ νὰ λειτουργήσω ὡς ἀρχιερεὺς ὅπου καὶ ἂν ἤθελον προσκληθῆ.

Τοῦ καιροῦ ὄντος χειμῶνος, καὶ κατακεκοπικκῶς ἐκ τῆς ἐπισκέψεως 23 μοναστηρίων καὶ σκητῶν, εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀναβάλω τὰ τῶν ἱερουργιῶν εἰς ἄλλον καταλληλότερον καιρὸν, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἄνοιξιν, ὅπως καὶ ἀνεκοίνωσα ὑμῖν τοῦτο τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅτε εἶχον παραστῆ εἰς τὴν τελετὴν τοῦ Ἀκαθίστου. Ἐπεφυλαξάμην λοιπὸν τὸ ἐπιτευχθὲν τοῦτο δικαίωμα διὰ τὸ ἔτος τοῦτο, διὰ τὰς ἑορτὰς τῶν ἁγίων Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ παρασκευὴ τοῦ Ἀκαθίστου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὃν ἐτέλεσα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἕδρας τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, κατέλιπέ μοι μίαν τῶν ὡραιοτέρων καὶ εὐαρεστοτέρων ἀναμνήσεων. Καὶ ἡ δεξίωσις (ὑποδοχὴ), ἣν ἐποιήσασθέ μοι ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ ὁμοῦ μετὰ πάντων τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν τῶν περὶ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, μοὶ ἀπέδειξε καὶ ἔτι μείζονα ἀδελφικὴν ἀγάπην, ἥτις πρέπει νὰ ὑφίσταται ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν, ἣν μοὶ ἐποιήσασθε διὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἀκαθίστου, πῶς μὴ ἤρεσεν; ἀπήντησα ὑμῖν ὅτι καλῶς, καὶ κατὰ τὴν κανονικὴν διάταξιν, ὅπως γίνεται καὶ παρ' ἡμῖν, κατὰ τὸ Τυπικὸν τοῦ Πατριαρχείου ὅπερ ἐζητήθη κατὰ τὸ 1851 ἔτος ὑπὸ τοῦ μακαρίτου ἐν ἀειμνήστοις Νήφωνος μητροπολίτου· προσθὶς καὶ τούτους τοὺς λόγους, ὅτι ἐφ' ὅσον τηρηθήσεται τὸ ὕφος καὶ τὸ ἐπιβάλλον τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ἡ ἀγάπη, ἥτις ἐδραιώθη, οὐδενὶ οὐδὲν θὰ δυνηθῇ νὰ διαστρέψῃ, καὶ οὐδὲ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Οὕτως ὥστε ἐγένετο ἐπαισθητὴ μία ψυχικὴ εὐαρέσκεια μεταξὺ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος καὶ τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν.

Ἐν τέλει τούτων, ἐζήτησα τὰς εὐχὰς τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος διὰ τὸ εὐσεβές μου ταξείδιον, διευθυνόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, Ἰεριχὼ, Ἰορδάνην, Τιβεριάδα θάλασσαν, τὸν Τόπον τῶν Μακαρισμῶν, Καναῦν τῆς Γαλιλαίας, τὸ ὄρος Θαβὼρ, τὴν Ναζαρὲτ, Καῖφαν, τὸ ὄρος Καρμήλιον, τὴν Ἀντιόχειαν, τὴν Δαμασκὸν καὶ ἄλλα τινα μέρη.

Φθὰς εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐγενόμην δεκτὸς ὑπὸ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ πατριάρχου Δαμιανοῦ μετὰ ἐξαιρετικῆς ἀγάπης εἰς τὸ πατριαρχικὸν μέγαρον, καὶ ὅλας τὰς ἡμέρας τῶν Ἁγίων Παθῶν, ἀπὸ τῆς κυριακῆς τῶν Βαΐων καὶ μέχρι τῆς Β' Ἀναστάσεως, ὁμοῦ συνιερουργήσαμεν μετὰ μεγάλης ἀγάπης. Καθ' ἁπάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἱεροπραξίας, μετὰ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μοὶ ἐδόθησαν τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν ρωμουνικὴν γλῶσσαν, κατὰ τὸ μνημόνευμα, τὴν ψαλμῳδίαν, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον.

Μετὰ τὸ τὸ τέλος τῶν ἁγίων τούτων ἡμερῶν, μείνας κατὰ πάντα εὐχαριστημένος διὰ τὴν ἐγκαρδιωτάτην δεξίωσιν, ἣν ἐποιήσατό μοι, ἔλαβον τὴν εὐλογίαν τῆς Α. Μακαριότητος, ἥτις ἔθηκεν εἰς τὴν διάθεσίν μου καὶ τρεῖς ἀρχιμανδρίτας, οἵτινες μὲ προέπεμψαν μέχρι τοῦ σταθμοῦ τῆς Λύδας, καὶ ἀπῆλθον.

Φθὰς εἰς Ἰάφαν, ἐκκλησιάσθην τὴν κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἐκεῖ μοναστηρίου, μοὶ προσηνέχθη ὁ ἀρχιερατικὸς θρόνος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπήγγειλα τό: Πιστεύω ἐν τῇ ρωμουνικῇ γλώσσῃ, τό: Πάτερ ἡμῶν, ὁ Ἄγγελος ἐβόα, καὶ τό: Εὐλογία Κυρίου» ἐπὶ τοῦ λαοῦ, λαβόντων τῶν χριστικνῶν καὶ ἀντίδωρον ἐκ τῶν χειρῶν μου μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ εὐχαριστήσεως.

Ἀπὸ Ἰάφας ἀνεχωρήσας διὰ τὴν Δαμασκὸν, ἔμεινα μερικὰς ἡμέρας εἰς Βηρυττὸν (Βαϊρούτ), ἔνθα ἐκκλησιάσθην τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου εἰς τὴν καθεδρικὴν ἐκκλησίαν, πανηγυρίζουσαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην (ὡς τιμωμένην δηλ. ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου).

Χωρὶς νὰ ἔχω ποιήσει γνωριμίαν μετὰ τοῦ μητροπολίτου τοῦ τόπου, ὃν εὗρον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἱερουργοῦντα, ὄντα κατὰ τὴν λειτουργίαν, ἠρώτησε τὸν ἀκόλουθόν (ὑπαλληλόν) μου, ἐὰν εἶμαι ὀρθόδοξος. Τούτου δὲ ἀποκριθέντος, μάλιστα, τότε ὁ μητροπολίτης μὲ ἐκάλεσε νὰ εἴπω τὸ Πιστεύω, τὸ Πάτερ ἡμῶν, ὁ Ἄγγελος ἐβόα,

εἰς τὴν ρωμανικὴν γλῶσσαν, καὶ τὸ: Εὐλογία Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς: μὲ προσεκάλεσεν εἰς τὸ ἱερὸν βῆμα, ἐνηγκαλίσθημεν, ἐφιλήθημεν ἀδελφικῶς, καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ εὐλογήσω τὸν λαὸν εἰς τὴν ρωμουνικὴν γλῶσσαν. Ἤτο μία χαρὰ καὶ μία τερψιθυμία ἀνάπαντας, ὁρῶντας ἀμφοτέρους παρ' ἀλλήλοις καὶ ἡνωμένους ἐν ἀγάπῃ ἁγίου Πνεύματος.

Ἐνταῦθα ἐν Βηρυττῷ ἐπληροφορήθην παρὰ τοῦ πανιερ. τούτου μητροπολίτου, τὸ γένος ἄραβος, καὶ παρὰ πλείστων πιστῶν, ὅτι πρὸ δύο ἐτῶν, ἦτο ἄλλος μητροπολίτης ἕλλην, ὅστις ἀφῆκε πολὺ ἀπαίσιον πρόσωπον παρὰ τοῖς πιστοῖς, διότι ἐξ αἰτίας αὐτοῦ ἐπέρασαν εἰς τὴν προτεσταντικὴν πίστιν τετρακόσιαι οἰκογένειαι, αἵτινες εἶχον καὶ ποιήσει ἐκκλησίαν προτεστκντικὴν, κατὰ τῆς κατακλίψεως, ἥτις ταῖς ἐγίνετο ἐκ μέρους τοῦ μητροπολίτου ὅτι δὲν τὰς ἄφινε νὰ προσεύχωνται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, τὴν ἀραβικήν. Χάρις εἰς τὸ ρωσσικὸν προξενεῖον, καὶ τοὺς σημαίνοντας τῆς πόλεως ὅτι διεμαρτυρήθη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας, μεθ' ὃ πλήρη ἱκανοποίησιν ἔλαβε διὰ τοῦ ἀντικατασταθῆναι τὸν ἕλληνα μητροπολίτην διὰ τοῦ παρόντος, ἀνθρώπου ἀγαθοῦ καὶ μὲ προτερήματα ἐκκλησιαστικά· οὗτος διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς προσηνείας αὐτοῦ ἐπανήγαγε πάλιν τὰ ἀποπλανηθέντα πρόβατα εἰς τὴν μάνδραν τῶν πιστῶν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐν Ἱερουσαλὴμ εἰσέτι εὑρισκόμενος, εἶχον πληροφορηθῇ ὅτι ἡ Α. Μακκριότης ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας, μὴ ὢν τὸ γένος ἕλλην, ἔλειπεν ἀπὸ τοῦ μνημοσύνου τῶν ἄλλων μακαριωτάτων πατριαρχῶν. Ἐνταῦθα ἐν Βηρυττῷ ἐβεβαιώθην καὶ θετικώτερον περὶ τούτου, τὸ ὁποῖον μὲ ἐτάραξε καὶ μὲ ἀνησύχησε ψυχικῶς.

Ἀποχωριζόμενος ἐν ἀγάπῃ ἀπὸ τοῦ μητροπολίτου τῆς Βηρυττοῦ, ἔλαβον τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄγουσαν, ὅπως ἐκεῖθεν διαβῶ εἰς τὴν χώραν (μου).

Ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν πρὸς τοὺς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθωνι, ὅπως ἐκπληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν, τοῦ νὰ λειτουργήσω καὶ ὡς ἀρχιερεύς, καὶ ἐκπληρώσω καὶ τὴν ὑμετέραν κανονικὴν ἄδειαν, δοθεῖσαν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμοὺς 7334 καὶ 41 ἐπιστολῶν, ἀπεφάσισα ὅπως τὰς ἑορτὰς τῶν ἁγίων Παθῶν τοῦ ἔτους τούτου, καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ τὰς κάμω ἐν Ἁγίῳ Ὄρει.

Ἀναχωρήτας τὴν 14 μαρτίου ἐκ τῆς χώρας (μου), τὴν 18 ἤμην εἰς τὴν ρωμουνικὴν σκήτην, ἔνθα ἠρξάμην ἐκτελῶν τὰ ἱερά μου καθήκοντα πρὸς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν, καὶ πρὸς τὰς ἁγίας καὶ μεγάλας ἡμέρας τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν θρησκείας. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων, καὶ μετὰ τὴν εὐσεβῆ ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Ἱ. μονὰς τοῦ Ὄρους Ἄθωνος, εἰς τὴν Ἁγίαν Ἄννην, εἰς τὰ Κυσοκκλύβια (ὅπου ἐστὶ καὶ τὸ κωδονοστάσιον τῆς Ὑμετ. Μακαριότητος) εἰς τὸν ἀρσανᾶν τοῦ ἁγίου Ἀθκνασίου, εἰς τὸ ἀρχεῖον ἡσυχαστήριον τοῦ μακαρίτου πατρὸς Νήφωνος (θεμελιωτοῦ), ἱδρυτοῦ τῆς ρωμουνικῆς σκήτης, εἰς τὸ κελλίον τοῦ ἁγίου Νείλου, καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα κελλία τῶν καλοκαγάθων ἀσκητῶν ρωμούνων καὶ ἑλλήνων, ἐπελαβόμην τῆς εἰς τὴν νῆσον Θάσον ἀγούσης, εἰς τὸ μετόχιον τῆς ρωμουνικῆς σκήτης. Μετά τινων ἡμερῶν διαμονὴν εἰς τὸ μετόχιον, ὅπου ἡ ἐκκλησία δικτελεῖ κεκλεισμένη, δι' αἰτίας, τὰς ὁποίας γινώσκει ἡ Ὑμετ. Πανιερότης, ἀνεχώρησα διὰ τὴν Καβάλλαν. Ἀφιχθεὶς ἐνταῦθα, ἤμην ἀποφασισμένος νὰ πιάσω τὸν δρόμον κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κυρίως ὅπως ἴδω Ὑμᾶς, καθόσον κατὰ τὴν διάβασιν ὑπῆρξέ μοι ἀδύνατον ὅπως ἐκπληρώσω τὸ καθῆκον τοῦτο.

Περιμένοντός μου τὸ ἀτμόπλοιον, ἔφθασε προτήτερα τὸ διὰ τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἐνθυμηθεὶς τὴν ὑπόσχεσιν, δοθεῖσαν πολὺ πρότερον, ὅπως ἴδω τοὺς ἡμετέρους ἀγαπητοὺς πιστοὺς ρωμάνους τῆς Μακεδονίας, Ἠπείρου, Θεσσαλίας καὶ Ἀλβανίας, ἀπεφάσισα, καὶ μετὰ πολλῆς ἀγάπης ἐχώρησα πρὸς τὸ ταξείδιον. Φθάσας εἰς Θεσσαλονίκην, εὗρον ρωμούνους, ἰσχυροὺς ἐν τῇ πίστει, καὶ τοῖς καθήκουσιν, ἀλλὰ πικρῶς κατλυπημένους, διότι τοῖς ἀπαγορεύεται ἡ θρησκευτικὴ ὑπηρεσία εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν. Ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου διὰ τὰ Βιτώλια, ἐν τῷ σταθμῷ προϋπαντήθην χριστιανικῶς, καὶ ἐγκαρδίως ὑφ' ὅλων τῶν ρωμούνων· ὁπόθεν ὡδηγήθην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου δόκτορος Πουτιέρεα.

Ἡ πρώτη ἐπίσκεψις, ἣν ἐποιησάμην ἐν Βιτωλίοις, ἦτο ἡ πρὸς τὴν Α. Π. τὸν μητροπολίτην τοῦ τόπου· ἐνηγκλίσθημεν ἀδελφικῶς μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο παρόν.

Μετά τινας ὥρας ἐδεξάμην κἀγὼ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Π. τοῦ μητροπολίτου ἀμοιβαίως. Ἔπειτα ἐπορεύθημεν ὁμοῦ εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἑλληνικῶν καὶ ρωμουνικῶν σχολῶν καὶ τοῦ νοσοκομείου. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν κατοικίαν μου, προσεκλήθην νὰ λάβω γεῦμα ὁμοῦ μετὰ τῆς Α. Π., ἐν ᾧ χρόνῳ παρεκάλεσα αὐτὸν νὰ δυνηθῇ νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ μίαν λειτουργίαν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ νὰ μεταλάβω, καὶ δεύτερον διὰ νὰ ἀκούσωσι καὶ οἱ ρωμοῦνοι, πολυπληθέστατοι ὄντες, τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν.

Μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ μοὶ ἔδιδεν ἀπάντησιν βραδύτερον. Ἡ ἀπάντησις ἦτο ἀρνητική. Τότε ἐξεδήλωσα τὴν ἐπι-

θυμίαν ὅπως ἴδω μερικὰς κοινότητας ἐκ ρωμούνων, εἰς ἣν ἡ Α. Π. δέν μοι ἔδειξεν οὐδεμίαν ἀντίστασιν.

Ἀνεχώρησα λοιπὸν ἐκ Βιτωλίων διὰ τὰς κοινότητας Τυρνόβου, Μαγκρόβου, Μολοβίστας καὶ ἄλλας. Ἀλλὰ ὁποία ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου! ὁπότε μετὰ τὴν κανονικήν μου ἐπίσκεψιν, μετὰ τὴν κανονικὴν καὶ ἀδελφικὴν αὐτοῦ δεξίωσιν, ἣν μοὶ ἐποιήσατο, καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ ἠγείραμεν προπόσεις ὁ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, καὶ ἔπειτα νὰ ἐξαρνιπθῶ καὶ διὰ μιᾶς ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ νὰ διαμαρτύρηται καὶ μὲ ἀποκαλεῖ ἐπιβάτην τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ! Ἔτι δὲ πλέον, ἐπιστρέψας εἰς Βιτώλια, ἔλαβον ἑτέραν ἐπιστολὴν, δι' ἧς μοὶ ἔγραφεν ὅτι συνεπείᾳ τριῶν τηλεγραφημάτων, πεμφθέντων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἔλαβεν ἀπάντησιν τοῦ νὰ μοὶ θέσῃ ὑπ' ὄψιν μου ὅπως παύσω. Ἠρωτώμην μόνος μου ἀπὸ τί νὰ παύσω; Ἀπὸ τοῦ νὰ ποιῶ ἀρχιερατικὰς λειτουργίας; δὲν ἐλειτούργησα· κατὰ τοῦ μητροπολίτου διὰ νὰ ἐπιθυμήσω τὴν ἐπαρχίαν του οὐδὲν ἐπεχείρησα· χειροτονίας δὲν ἐποιησάμην. Ἀπὸ τί λοιπὸν νὰ παύσω; Ἀπὸ τὰς ἐκδρομὰς τοῦ νὰ ἴδω τοὺς ἡμετέρους πιστοὺς ἀδελφοὺς ρωμάνους; Τοιαύτην παράτολμον ἀπαίτησιν ἐθεώρησα ὡς ἀδύνατον, καὶ διότι οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ μὲ ἐμποδίσῃ, ἐκτὸς τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, καὶ διότι αὕτη τότε μόνον, ὅταν ἤθελον προξενήσει ταραχήν τινα, καὶ οὐχὶ ὅταν δοξάζηται μία θερμὴ ἀγάπη, καὶ εὐφραίνηται ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος, κεφαλὴ τοῦ κράτους, διὰ λόγων, καὶ ὕμνων καὶ μουσικῆς.

Ἐὰν οἱ ὀλίγοι πιστοὶ τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος τῶν Βιτωλίων μὲ ὑπεδέχοντο μετὰ ἀγάπης καὶ δὲν ἐγέννων αἰτίας (προφάσεις) καὶ θορύβους, οὐδὲν θὰ συνέβαινε, καὶ δὲν θὰ ἔθετον Ὑμᾶς εἰς θέσιν νὰ προβῆτε ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην, καὶ νὰ γράψητε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ὑψηλο-πανιερότητα τὸν μητροπολίτην πριμάτον τῆς Ρωμανίας πρόεδρον τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς αὐτοκεφάλου ὀρθοδόξου ρωμουνικῆς Ἐκκλησίας ὅπως μὲ ἀνακκλέσῃ ἀπὸ τοῦ εὐκρέστου τάξειδίου μου, ἐπιχειρηθέντος μετὰ τοσαύτης ἀγάπης πρὸς ἡμετέρους ἀδελφοὺς ρωμούνους μακεδόνας. Πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ κάμῃ μήτε ἡ Α. Π. ὁ μητροπολίτης, μήτε ἡ Ὑμετ. Μακαριότης. Οὐδέποτε (ἐπερίμενον) προσεδόκων τοιοῦτον ἐκκλησιαστικὸν ἀπαίσιον μὲ τὴν μετάβασίν μου εἰς Μακεδονίαν. Δὲν ἤλπιζον ὅτι ἡ Ὑμετ. Μακαριότης, ἥτις εἰς παρελθόντα ἔτη μὲ ὑπεδέχεσθε μεθ' ἱκανῆς ἀγάπης, καὶ μὲ ἐπηνεῖτε καὶ διὰ τῆς πατριαρχικῆς ἐφημερίδος, θὰ λάβητε ἄνευ αἰτίας κανονικῆς ἓν τοιοῦτον μέτρον πιεστικόν, ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τὴν ταπείνωσίν μου, πληροῦντες πικρίας τὴν ψυχήν μου, ἥτις τηρεῖ πρὸς Ὑμᾶς ἀγάπην.

Εἰς τὴν παράκλησιν Α΄ τῆς ἑορτῆς Πεντηκοστῆς λέγεται «Ἀπέστειλε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῖς Ἀποστόλοις πρὸς τὰ ἔθνη, ἵνα διδάξωσιν αὐτὰ, ὅπως πᾶν ἔθνος (γένος) δοξάζῃ τὸν Θεὸν ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ».

Διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ ἐνεργουμένου ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, καὶ διὰ τῆς καταθλίψεως τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων τοῦ νὰ μὴ προσεύχωνται, εἰμὴ μόνον εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἣν δὲν ἐννοεῖ ἅπας ὁ κόσμος, στενοῦται ἡ ὁδὸς τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ εὐρύνεται ἡ τῶν σχισματικῶν.

Κατὰ τὴν Μεγάλην Κυριακὴν ὅτε κατῆλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων, ἐδίδαξε αὐτοὺς νὰ ὁμιλῶσιν εἰς πάσας τὰς γλώσσας, ὅπως ἐννοῶσιν ἅπαντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς καὶ οὐχὶ τὰ ἔθνη εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀποστόλων. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ καθαρὸν ἔργον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ εἶναι ἐλευθερία καὶ ἀνεκτικὴ (παραχωρητικὴ) νὰ ἀφίνῃ ἕκαστον νὰ προσεύχηται καὶ νὰ ὑμνῇ τὸν Θεὸν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν.

Οὕσης τοιαύτης δὲν βλέπετε (δὲν δίδετε προσοχὴν) παρακαλῶ, εἰς τὰς σκευωρίας τῶν κακῶν ἐχθρῶν τῆς εἰρήνης, οἵτινες φέρουσι κακότητα μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων ἀδελφῶν, διὰ τῆς ἀποκλειστικότητος, τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀγάπης, δι' ἀξιώσεων ἀδίκων καὶ μὴ νομίμων, διὰ σχίσματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ἀκολουθουμένων ὑφ' ὅλων τῶν ἄλλων σκοπῶν, ξένων πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ; Καιρὸς εἶναι, νομίζω, Μακαριώτατε, ν' ἀπομακρυνθῇ ἀποφασιστικῶς ἡ διχοστασία (κακοπιστία) ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, πᾶσα ὑπεροψία, καὶ πᾶσα καινοδοξία. Καιρὸς εἶναι καὶ πιστεύω ὅτι ἔφθασε καὶ ἡ ὥρα ὁπότε δεῖ ἵνα ἑνωθῶμεν ὁμοῦ, καὶ κυκλώσωμεν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀγάπην, ἐκ νέου τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ποιήσατε, παρακαλῶ, μίαν πρᾶξιν δικαιοσύνης πρὸς τοὺς ρωμούνους χριστιανοὺς τῆς Μακεδονίας. Δότε αὐτοῖς τὴν κανονικὴν ὑμῶν ἄδειαν τοῦ νὰ ἔχωσιν ἐκκλησιαστικὴν ποιμαντορίαν, κατὰ τὴν δικαίαν καὶ χριστιανικὴν αὐτῶν αἴτησιν· καὶ νὰ μὴ ἐμποδίζηται εἷς λαὸς, ἀνερχόμενος εἰς ἓν ἑκατομμύριον περίπου, νὰ προσεύχηται εἰς ἄλλην γλῶσσαν, παρὰ εἰς τὴν ἑαυτοῦ.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, τὸ στόμα τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὰ ἔθνη, ἐπαινεῖ πολὺ εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ τοὺς Μακεδόνας, ἐν οἷς ἀνεῦρε τὴν μεγαλειτέραν ψυχικὴν εὐχαρίστησιν. Ἐννοεῖται ἐκ τούτου ὅτι ἦσαν πλήρεις πίστεως, ἀγάπης καὶ ἀληθείας.

Οὕτω λοιπὸν παρακαλῶ ὑμᾶς ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς ὑμῶν, ἄφετε τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ

Θεοῦ, οἱουδήποτε ἔθνους καὶ ἂν ὦσι, νὰ προσεύχωνται εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, καὶ νὰ ἀγάλλωνται ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ αὐτοῦ.

Μὴ κλείητε αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, ἵνα μὴ στραφῇ ὁ λόγος τοῦ Σωτῆρος ἐφ' ἡμᾶς ὅτι: Οὔτε ὑμεῖς εἰσέρχεσθε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὔτε τοὺς θέλοντας εἰσελθεῖν ἀφίετε.

Ἡ ἡμετέρα ἐλευθέρα χώρα χαίρει ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὀνόματι.

Ἡ ἡμετέρα αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία διὰ τὴν ἀγάπην αὐτῆς καὶ τὴν διηνεκῆ ἐλευθερίαν, δέχεται εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς νεοφύτους ἀπὸ ὅλας τὰς τάξεις τῶν ἑτεροδόξων. Αὕτη ἀκολουθεῖ τοὺς γέροντας, πάππους καὶ προπάππους αὐτῆς, οἵτινες διέσπειραν τὸ ἔλεος πανταχοῦ τῆς πτωχείας.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος Ἄθως, ὅπως γνωρίζετε καὶ ἡ ὑμετέρα Μακαριότης, εἶναι κατακφυτευμένον διὰ τοσούτων μοναστηρίων, κτισθέντων ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων τὸ γένος ρωμαίων, εἰς ἃ ἀφιέρωσαν καὶ τόσα ἱερὰ ἀφιερώματα μεγάλης ἀξίας ὅπως καὶ ὑμεῖς τὰ γνωρίζετε καὶ ἡμεῖς.

Εἰς τὴν ἡμετέραν ἐλευθέραν καὶ χριστιανικὴν χώραν αἱ ἑλληνικαὶ Ἐκκλησίαι εἶναι ἀνοικταί, ἐλεύθεραι, καὶ τεθειμέναι εἰς τὴν διάθεσιν καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους, οὗτινος μέρος ἀποτελοῦσι.

Οἱ ἱερεῖς ἐπίσης χειροτονηθέντες ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ σταλέντες εἰς τὴν φιλοξενίαν τῆς ἡμετέρας χώρας, γίνονται δεκτοὶ μετὰ πολλῆς ἀγάπης· Δι' ὅπερ εἰς ἀμοιβὴν δὲν παρατηρεῖται οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη εὐγνωμοσύνη. Φοβοῦμαι μήπως ἡ τελευταία ἀπόφασις τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος ἐξεγείρῃ ταραχὴν καὶ μεγαλειτέραν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ. Φοβοῦμαι προσέτι νὰ μὴ ἀκουσθῇ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι παπιστικὴ (παπίζει).

Εἰ τὴν γενικὴν θλῖψιν τὴν παραχθεῖσαν ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ κόσμῳ, ἕνεκα τῶν συνεπειῶν τοῦ ἀπολυτισμοῦ, ἐξ οὗ ἐπλήγησαν ἤδη μέχρι τοῦδε πολλαὶ Ἐκκλησίαι, προστεθήσεται ἤδη καὶ βαθεῖα θλῖψις τῆς αὐτοκεφάλου ὀρθοδόξου ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Παρακαλῶ ὑμᾶς θερμῶς ὅπως θεραπεύσητε τὴν ἀνίατον πληγήν, ἥτις ἀνοίγεται· εὐκολύνατε λοιπὸν τὴν καταθλιπτικὴν δυσκολίαν. Ποιήσατε διὰ τῆς ὑμετέρας ἐκ τοῦ Θεοῦ περιβολῆς (ἀξιώματος), ὡς δῶρον εἰρήνης καὶ ἀγάπης, νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ὀρθοδοξία μεταξὺ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἀπόστολος λέγει: «τὸ ζῆν δι' ἐμὲ ἐστὶ θάνατος, καὶ τὸ θανεῖν ὄφελος· τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ πειρῶμαι τελειῶσαι». Διὰ τῆς ὑμετέρας ὑψηλῆς εὐλογίας καὶ διὰ τῆς δεξιώσεως (ἀποδοχῆς) τῶν ρωμαίων, ἐκπηγαζούσης ἐκ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ, ὄντι ὑγιεῖ, καὶ Θεοῦ θέλοντος, καὶ τὸ προσεχὲς ἔτος, νὰ ἐπισκεφθῶ ὅλους τοὺς ρωμαίους τοὺς ἐν ἑκάστῳ μέρει τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους εὑρισκομένους, δι' ἣν περ κυβέρνησιν καὶ ἐξ ἧς εἶμαι κατὰ πάντα εὐχαριστημένος.

Ταῦτα εἶχον τὴν τιμὴν ὅπως ταπεινῶς γράφω ὑμῖν διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τὴν μεγάλην, ἣν τρέφω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα.

Ἐν Βουκουρεστίῳ, 21 μαΐου ἡμέρᾳ τῶν ἁγ.βασιλέων 1904.

† **Γεννάδιος** πρώην μητροπολίτης
Οὐγγρο-Βλαχίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία δύο Σωμάτων.—Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ συνῆλθον τὰ δύο σώματα εἰς κοινὴν συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ παναγ. οἰκουμ. πατριάρχου καὶ συνεσκέψαντο ἐπὶ μακρὸν περὶ ζωτικωτάτων ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

Μοναστηριακὰ κτήματα.— Ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐφορίας τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς ἀνεγνώσθη χθὲς ἡ ἔκθεσις τῆς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου διορισθείσης πρό τινος χρόνου ἐπιτροπείας ἐκ νομομαθῶν, εἰς ἣν εἶχεν ἀνατεθῇ ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ γαιῶν. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνασα τὰ προτεινόμενα μέτρα, εἰς ἐξασφάλισιν τῶν κτημάτων καὶ γαιῶν πάντων τῶν εὐαγῶν σκηνωμάτων ἀφορῶντα, παρέπεμψε τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἔκθεσιν εἰς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ὅπως λάβῃ γνῶσιν αὐτῶν καὶ ἐνεργηθῶσιν εἶτα τὰ δέοντα.

Αἱ ἐν Ἠπείρῳ μοναί.—Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῶν πανιερ. μητροπολιτῶν Δρυϊνουπόλεως καὶ Δελβίνου κ. Λουκᾶ, Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν κ. Καλλινίκου καὶ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης κ. Κωνσταντίνου, ὑποβαλλόντων μέτρα συμβάλλοντα εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἱερῶν ἐν Ἠπείρῳ σταυροπηγιακῶν μονῶν. Ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἐπιδοκιμάσασα τὰ ὑποδειχθέντα μέτρα, ἐνέκρινεν ἅμα ὅπως ἐκφρασθῇ τοῖς τρισὶ πανιερ. μητροπολίταις ἡ εὐαρέσκεια αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἐξαρχικῆς ταύτης ἀποστολῆς.

Ὀνομαστικαὶ ἑορταί.—Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὰς συγχαρητηρίους Αὐτῆς εὐχὰς καὶ προσρήσεις τῷ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτῃ τῆς ἐνταῦθα ρωσικῆς αὐτοκρατ. πρεσβείας πρωθιερεῖ κ. Ἰωνᾷ, ἄγοντι τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν διὰ τοῦ ἱερολογ. ὑπογραμματέως τῆς ἱ. Συνόδου κ. Ἀ. Πιπέρα.

Ὡσαύτως ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης συνεχάρη τηλεγραφικῶς τοῖς πανιερ. μητροπολίταις Νικαίας μὲν καὶ Καλλιουπόλεως αὐθημερὸν, Φιλαδελφείας δὲ καὶ Αἴνου χθὲς, ἄγουσιν ὁμοίως τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἑορτήν.

Ἑλληνικὸς Φιλολογ. Σύλλογος.—Τριῶν καὶ τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν συνεπλήρωσε γόνιμον ἐν τῇ πνευματικῇ αὐτοῦ σταδιοδρομίᾳ βίον ὁ ἐν Σταυροδρομίῳ γεραρὸς Ἑλληνικὸς Φιλολ. Σύλλογος τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, τελέσας πανηγυρικῶς, ὡς εἴθισται, τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ ἑορτήν. Οὐδέποτε ἐν τῷ μακρῷ τούτῳ δολίχῳ ἀποκαμὼν ἢ ἀποθαρρήσας πρὸ τῶν ἀντιξόων περιστάσεων, ἀείποτε μετ' ἀγαστοῦ ζήλου καὶ ἔμφρονος ἀμίλλης ἐν τῇ πνευματικῇ καὶ ἐπιστημονικῇ τοῦ Γένους ἡμῶν κινήσει πρωτοστατήσας δόκιμον μὲν ἑαυτὸν ἐν τῇ ἀποστολῇ αὐτοῦ ἀνέδειξε, τῶν πολυτίμων δὲ συμπαθειῶν τῆς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ φάλαγγος τῶν σοφῶν ἀμειώτως ἀπήλαυσε, λαμπρὸν οὕτω κεφάλαιον ἐπὶ τῇ γονίμῳ αὐτοῦ ἐνανατολῇ δράσει διακατέχων. Ἀλλὰ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς κοινωνία προεξαρχούσης τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, οὐδέποτε ὑστέρησεν ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ ἐκτιμήσει πρὸς τὸ γεραρὸν σωματεῖον, οὔτε ἐν ἀμφιβόλῳ ἔθηκε τὴν ἑκάστοτε ἀναζωπύρησιν, ἣν διὰ τοῦ φιλογενοῦς πόθου καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως παρέσχεν ὁ Σύλλογος εἰς τὴν ἡμετέραν παιδευτικὴν καὶ μορφωτικὴν πρὸς τὰ πρόσω κίνησιν.

Τῆς σεμνῆς ταύτης τοῦ Συλλόγου ἑορτῆς προέστη ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κκ. Ἰωακεὶμ, ἔχων περὶ ἑαυτὸν τοὺς ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολίτας Νικομηδείας, Ρόδου, Σερρῶν, Μιτυλήνης, Γάνου καὶ Χώρας, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Ἐλευθεροπόλεως, τὸν παρεπιδημοῦντα μητροπολίτην Ἀγχιάλου, καὶ τοὺς ἐπιτρόπους τῶν ἁγ. Τόπων. Παρῆν πρὸς τούτοις ἐν τῇ ἑορτῇ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰ. Γρυπάρης καὶ πάμπολλοι ἔγκριτοι καὶ διακεκριμένοι ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι.

Τῆς συνεδρίας κηρυχθείσης ὁ ἀποχωρῶν κατὰ τὴν λήξασαν περίοδον πρόεδρος κ. Μ. Ψαλίδας, ἰατρὸς, ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῷ Συλλόγῳ ἐκθέμενος λεπτομερῶς καὶ σαφῶς τὰ ὑφ ἑκάστης τῶν ἐπιτροπῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εἰργασμένα καὶ ἐξάρας τὸν φιλογενῆ καὶ φιλοπρόοδον ζῆλον πάντων τῶν μελῶν τῶν μετασχόντων τῶν διαρκῶν ἐπιτροπειῶν. Μετὰ τὸν κ. Ψαλίδαν παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ ῥήτωρ τῆς ἡμέρας καὶ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν ἀρξαμένην περίοδον ἐλλόγιμος κ. Χ. Χατζηχρήστου ἀπήγγειλε ἐν ὕφει γλαφυρῷ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας φέροντα τὸν τίτλον «Μία ὁμηρικὴ σελίς».

Ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Π. διὰ προσλαλιᾶς ἐξ ὑπογυίου ἐπήνεσε τὸν ζῆλον καὶ τὴν γόνιμον δρᾶσιν τῶν σκαπανέων τῆς πατρίου παιδείας ἅμα δὲ ἐνεθάρρυνε τὸν Σύλλογον, οἰκονομικῶς δυσπραγοῦντα, εἰπὼν ὅτι ὡς ἐν τῷ παρελθόντι οὕτω καὶ ἐν τῷ μέλλοντι οὐδέποτ' ἐκλείψει τοῦ Συλλόγου τὸ ἔλαιον, καὶ ὅτι ὁ μέγας Θεὸς ἡμῶν ἀναστήσει ἐκ τοῦ Γένους ἄνδρας μιμητὰς τῆς φιλομουσίας καὶ τῆς γεναιόφρονος φιλοπατρίας τῶν ἀειμνήστων Γεωργίου Ζαρίφη καὶ Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, οἵτινες διὰ τῶν ἡγεμονικῶν αὐτῶν δωρεῶν ἐπέχεον ἐπὶ τὴν λυχνίαν ταύτην τὸ προσῆκον ἔλαιον καὶ συνεβάλοντο εἰς τὴν φωτοβόλον μέχρι τοῦδε πορείαν τοῦ γεραροῦ σωματείου, τοῦ τιμήσαντος ἐν τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα.

Μονὴ Δεμεράδων.—Ὁ πρό τινος ἀποφάσει συνοδικῇ διορισθεὶς ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐλασσῶνος ἱερᾶς σταυροπηγιακῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου τῆς ἐπικαλουμένης Δεμεράδων πανοσιολ. κ. Ἄνθιμος, ὑποβάλλων τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ ἐπὶ τῷ διορισμῷ τούτῳ ἤγγειλεν ἅμα ὅτι παρέλαβεν ἀπὸ τοῦ προκατόχου αὐτοῦ πάντα τὰ εἰς τὴν μονὴν ταύτην ἀνήκοντα.

Ἄφιξις.—Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐξ Ἱερουσαλὴμ ὁ πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Γερμανὸς Ἀποστολᾶτος ἄλλοτε ἐπίτροπος τοῦ Π. Τάφου ἐνταῦθα. Ἡ Α. Πανοσιολογιότης τῇ ἐπαύριον ἐπεσκέψατο ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Π. Τάφου ἀρχιμανδρίτου κ. Νικοδήμου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.—Ἡ Α. Θ

Παναγιότης διεβίβασε προχθὲς τηλεγραφικῶς εἰς Νεοχώριον τὰς συγχαρητηρίους αὐτοῦ εὐχὰς τῷ ἐριτίμῳ ὁμογενεῖ τραπεζίτῃ κ. Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ ἐπὶ τῷ εὐφροσύνῳ γεγονότι τοῦ ἀρραβῶνος τῆς προσφιλοῦς θυγατρὸς αὐτοῦ δεσποινίδος Ὑπατίας μετὰ τοῦ κ. Ἀλεξίου Γαρδικιώτου Γρίβα, ἀξιωματικοῦ τοῦ ἱππικοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Ἅγιον Ὄρος.—Ἀνεχώρησεν εἰς Ἅγιον Ὄρος ὁ ἐν Κίῳ τῆς Βιθυνίας ἐπιστάτης τῶν κτημάτων τῆς ἱερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων πανοσ. προηγούμενος κ. Δανιὴλ —Ἀφίκετο ἐνταῦθα χάριν ὑποθέσεων τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς ὁ ἱερολογ. διάκονος κ. Ἱερόθεος Ἁγιοπαυλίτης.

Ἐπιστέλλουσιν ἐκ Φλωρίνης ἀπὸ 4 ἰουνίου. «Ἡ ὕπαρξις ἐπαρκοῦς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἀπαιτεῖται πρὸς σωτηρίαν τῶν θελόντων νὰ ζῶσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετὰ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν καὶ μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς χριστιάνων ὑπηκόων τῆς Α. Α. Μ. τοῦ σουλτάνου ἡμῶν. Ἡ ἀραίωσις τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἀναγκαζομένης εἰς πολλὰ σημεῖα νὰ διασπείρηται, δίδει σύνθημα οὕτως εἰπεῖν εἰς κακουργήματα. Οὕτω τῇ 1 τούτου τοῦ μηνὸς οἱ κακοῦργοι ὀπαδοὶ τοῦ βουλγάρου ἐξάρχου εἰσῆλθον εἰς τὸ χωρίον Γορνίτζοβον κα δι' ἀπειλῶν, καὶ ἐπιδεικνύοντες ἐγχειρίδια καὶ περίστροφα, ἀπήτησαν ἰταμῶς ὅπως οἱ ὀρθόδοξοι τοῦ χωρίου τούτου ἱερεῖς, ἐλθόντες εἰς Φλώριναν, ὑποβάλωσι τὰ σέβη καὶ τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τοῦ σχισματικοῦ ἐξάρχου καὶ ἀσπασθῶσι τὴν εὐλογοῦσαν τὰς μιαιφονίας καὶ τὰ κακουργήματα χεῖρα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Καὶ εἷς μὲν ἱερεὺς ὁ αἰδεσιμ. κ. Βασίλειος, ἀψηφῶν πάντα κίνδυνον, περιεφρόνησε τὴν διαταγήν· ἀλλ' ὁ ἕτερος, ὁ γηραιὸς ἱερεὺς κ. Ἀναστάσιος, οὗ τυγχάνει γαμβρὸς ὁ ἐκ τῶν προκρίτων Φλωρίνης κ. Τάσης Σαπουνᾶς, ὑπεχώρησεν εἰς τὰς ἀπειλὰς καὶ συνεμορφώθη πρὸς τὰς διαταγὰς τῶν «κωμητῶν», ἀμοιβὴν λαβὼν τὴν εἰς γεῦμα πρόσκλησιν παρὰ τῷ διδασκάλῳ τῶν σχισματικῶν κ. Μαντζάρωφ. Ἀγνοοῦμεν ἐὰν δύνανται νὰ ἔχωσιν αἱ τοιαῦται προσελεύσεις ἀποτελέσματα μόνιμα καὶ διαρκῆ, ἀφοῦ τὸ περίστροφον, τὸ ἐγχειρίδιον, ὁ στραγγαλισμὸς ἀναγκάζουσιν εἰς ἀπάρνησιν πεποιθήσεων ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐσχηματισμένων».

Ἐκλογὴ ἀρχιεπισκόπου Σιναίου.— Ἐξ αὐθεντικῆς πηγῆς πληροφορούμενοι ἀναγράφομεν σήμερον τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου ἀρχιεπισκόπου Σιναίου κ. Πορφυρίου ἔχοντα ἐν ἀκριβείᾳ οὕτω: Τοῦ τέως ἀρχιεπισκόπου Σιναίου κ. Πορφυρίου ὑποβαλόντος ἀμετάκλητον παραίτησιν ἕνεκα τῆς κλονηθείσης ὑγείας καὶ τοῦ λιπαροῦ αὐτοῦ γήρατος ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Σιναίου, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἱερὰν Σιναϊτικὴν ἀδελφότητα οἵ τε ἔσω καὶ ἔξω πατέρες συνελθόντες ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ προέβησαν εἰς ἐκλογὴν διαδόχου, ἀναδείξαντες ὁμοφώνως καὶ μιᾷ ψήφῳ κανονικὸν αὐτῶν ἡγούμενον καὶ ποιμενάρχην τὸν ἐν Παρισίοις πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτην καὶ τέως προϊστάμενον τῆς αὐτόθι ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος κ. Πορφύριον, ἀδελφὸν τῆς μονῆς Σιναίου. Ἡ συγκέντρωσις τῶν ψήφων ἁπάντων τῶν ἀδελφῶν τῆς μονῆς Σινᾶ ἐπὶ ἀδελφοῦ ἀνταξίου τοῦ παραιτηθέντος, συνενοῦντος πάσας τὰς κατ' ἄνθρωπον ἀρετάς, ἐτεκμηρίωσε τὴν ἀκραιφνῆ ἀγάπην καὶ τὸν πολὺν σεβασμὸν, δι' οὗ πάντες οἱ σιναΐται περιέβαλλον τὸν ἐκλεγέντα. Πράγματι ἡ ἐν οὕτω σμικρῷ χρονικῷ διαστήματι καὶ μετὰ πλήρους ὁμοφωνίας καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης συντελεσθεῖσα ἐκλογὴ παρέχει ζηλωτὸν παράδειγμα καὶ περιάπτει τιμὴν πολλὴν τῷ τε ἐκλεγέντι καὶ τοῖς ἐκλογεῦσιν, οἵτινες τὰς περικοσμούσας τὸν ἐψηφισμένον ἀρετὰς, τὴν εὐρεῖαν θεολογικὴν μόρφωσιν καὶ θύραθεν παιδείαν αὐτοῦ ἐκτιμῶντες ἐκάλεσαν ὁμοφώνως αὐτὸν ἐπὶ τὴν διακυβέρνησιν καὶ προφυλακὴν τῶν τιμαλφῶν συμφερόντων τῆς ἱστορικῆς αὐτῶν ἱερᾶς μονῆς, ἐφ' ᾧ καὶ ἀμφότεροι ἄξιοι συγχαρητηρίων τυγγάνουσι πολλῶν.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος

Θρησκευτικὰ διδακτικὰ βιβλία.— Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέλυσε, κατὰ τὰς ἐφημερίδας, ἐγκύκλιον περὶ ἐγκρίσεως τῶν θρησκευτικῶν βιβλίων τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς σχολείοις τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, συνιστῶσα τοῖς ὑποβάλλουσι τοιαῦτα πρὸς ἔγκρισιν ἵνα πρῶτον ὑποβάλλωντι τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ πρὸς μελέτην καὶ ἔγκρισιν μέχρι τέλους αὐγούστου καὶ εἰς διπλοῦν, δεύτερον δ' ἵνα τῶν ἐγκεκριμένων βιβλίων μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἀντίτυπον ἀποστέλληται τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ ὅπως ἀντιβάλληται πρὸς τὸ ἐν τῷ γραφείῳ της χειρόγραφον· διότι

παρετηρήθη ὅτι συγγραφεῖς τινες, μετὰ τὴν ἔγκρισιν, ποιοῦνται διορθώτεις τινὰς ἐπὶ τῶν ἐγκεκριμένων. Τῶν μὴ συμμορφουμένων πρὸς τὸν πρῶτον ὅρον τὰ βιβλία κηρύττονται ἀπαράδεκτα· τῶν μὴ συμμορφουμένων πρὸς τὸν δεύτερον τὸ διδακτικὸν θρησκευτικὸν βιβλίον θεωρεῖται ὡς μὴ ἐγκεκριμένον.

Μνημόσυνα.—Μανθάνομεν ἐκ τῶν ἐφημερίδων ἐπίσης ὅτι δι' ἑτέρας ἐγκυκλίου ἡ ἱερὰ Σύνοδος, πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐν τῷ κράτει ἀρχὰς ἀπευθυνθεῖσα, διέταξεν ἵνα πάντα τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελούμενα μνημόσυνα τῶν εὐεργετῶν καὶ τῶν δωρητῶν τῶν ναῶν τελῶνται τὴν αὐτὴν κατ' ἔτος ἡμέραν, πρὸς ἀποφυγὴν περιττῶν δαπανῶν.

ΕΞ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΕΙΔΗΣΙΣ **ἡμῖν ἀγγέλλεται σπουδαία,** ἀναφερομένη εἰς ἀπόφασιν τῆς ἱερᾶς Συνάξεως ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῶν πραγμάτων· τὴν κατάργησιν δηλα δὴ τῆς ἐπὶ πολλὴν ὥραν καὶ πομπωδῶς ἢ καὶ κοσμικώτερον γινομένης τὴν δευτέραν τῆς Διακαινησίμου λιτανείας ὡς καὶ τῆς τραπέζης, ἥτις παρετίθετο τοῖς ἀκολουθοῦσι τὴν λιτανείαν. Ταύτην ἐτέλει τὸ Πρωτᾶτον διοριζομένων ὑπὸ τῆς Συνάξεως τριῶν ἐκ τῶν ἐν Καρεαῖς κελλιωτῶν, οἵτινες καὶ συνῆγον τὸ πρὸς τοῦτο ἀναγκαιοῦν χρῆμα καὶ τὰ διὰ τὴν εἰθισμένην τράπεζαν ἀπαιτούμενα τρόφιμα· καταρχόμενοι δ' ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ἐν τῷ ναῷ τελετῆς οἱ τῇ λιτανείᾳ παρακολουθοῦντες ἀπέληγον, οὐχὶ σπανίως, μετὰ ἓξ ἢ ἑπτὰ ὡρῶν περιφορὰν τῆς ἱερᾶς εἰκόνος πέριξ τῆς πρωτευούσης τῶν Καρεῶν, καὶ κατόπιν ἀλλεπαλλήλων ἀπειραρίθμων ἐνώπιον τῶν κελλίων δεξιώσεων, εἰς ἀποτελέσματα κοσμικώτατα ἀθετοῦντα τὸν ἱερὸν χαρακτῆρα καὶ προοριστμὸν τῆς τελετῆς. Ἡ ἱερὰ Σύναξις, ὡρίμως καὶ ἐν ἀκριβεῖ γνώσει τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως σκεψαμένη, ἀπεφάσισε παμψηφεὶ τὴν κατάργησιν τῆς τελουμένης οὕτω λιτανείας ὁρίσασα ὅπως αὕτη τελῆται ἱεροπρεπῶς καὶ μόνον περὶ τὸν ἱερὸν τοῦ Πρωτάτου ναόν, μετὰ τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τοῦ «Ἄξιόν ἐστιν», ὡς ἐτελεῖτο ἀπὸ χρόνων ἀρχαιοτάτων. Ἡ ἱερὰ Σύναξις εἰσήγαγε τὴν πανηγυρικὴν τέλεσιν ἑτέρας ἁγιορειτικῆς ἑορτῆς τῆς 11 ἰουνίου.

Γνωστὸν εἰς τοὺς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων γινώσκοντας ὅτι, κατὰ τὴν παράδοσιν, τῇ 11 ἰουνίου 980, Γαβριὴλ ὁ ἀρχάγγελος, φιλοξενηθεὶς ἐν τῷ κάτω τοῦ Σεραγίου λάκκῳ «Ἄδειν», ἐν ὁμωνύμῳ κελλίῳ, («Ἄδοντας») ὑπό τινος ἐναρέτου μοναχοῦ, ἐδίδαξεν αὐτὸν να ψάλῃ τὸν ὕμνον «Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς» μέχρι τῶν λέξεων «Τὴν τιμιωτέραν» καὶ ἐξῆς, ἐγνωσμένων ἤδη, χαράξας αὐτὸν ἐπὶ πλακὸς διὰ τῆς ἀγγελικῆς αὐτοῦ χειρός. Ἡ ἱερὰ εἰκὼν ἡ τὸ γεγονὸς τοῦτο διαιωνίζουσα ἀνετέθη ἀπὸ χρόνων παλαιοτάτων ἐν τῷ συνθρόνῳ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Πρωτάτου, τελουμένης τῇ 11 ἰουνίου τῆς ἱερᾶς λειτουργίας εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀγγελικῆς διδασκαλίας τοῦ ὕμνου. Τὴν ἑορτὴν ταύτην ὥρισεν ἡ ἱερὰ Σύναξις ἵνα τελῶσιν οἱ ἐν Καρεαῖς πανηγυρικώτερον οἱ δὲ χοροὶ τῶν ἱεροψαλτῶν συναγόμενοι μέλπωσι τὸν θεομητορικὸν ὕμνον ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς εἰκόνος, ἀρχιερέως τινὸς προϊσταμένου τῆς ὅλης ἱερᾶς τελετῆς. Λύτη δὲ καὶ ἤρξατο τελουμένη ἀπὸ τῆς παρελθούσης πέμπτης πρὸς τὴν παρασκευὴν, 11 ἰουνίου, πλείστων ἐν συγκινήσει παραστάντων καὶ μετασχόντων τῆς τε παννυχίδος καὶ τῆς ἐπακολουθησάσης αὐτῇ λειτουργίας.

Ἡ τοιαύτη ἀπόφασις τῆς ἱερᾶς Συνάξεως ἐπεκροτήθη παρὰ πάντων, ἅτε περιορίζουσα τὸν κοσμικώτερον ἐν τελεταῖς ἱεραῖς χαρακτῆρα καὶ εἰσάγουσα τὸν ὄντως πνευματικὸν πανηγυρισμὸν τῶν ἱερῶν ἡμῶν ἑορτῶν, ἐν τόπῳ μάλιστα, οὗ οἱ κάτοικοι διέκοψαν πᾶσαν πρὸς τὰς κοσμικὰς τύρβας σχέσιν.

ΣΧΟΛΩΝ ΤΕΛΕΤΑΙ

Β'.

Ἐθνικοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου

Τὴν εἰθισμένην τελετὴν ἐπὶ τῇ ἀπονομῇ τῶν πτυχίων ταῖς τελειοφοίτοις αὐτοῦ μετὰ πολλῆς σεμνότητος καὶ ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς φιλομούσου ὁμηγύρεως διεξήγαγε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τὸ Ἐθνικὸν Ἰωακείμειον Παρθεναγωγεῖον, ὅπερ διὰ συμπαθειῶν πολλῶν καὶ ἀγάπης θερμῆς περιβάλλει ἀείποτε ἡ καθ' ἡμᾶς κοινωνία τιθεῖσα αὐτὸ μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων παρ' ἡμῖν μορφωτικῶν τῆς θηλείας νεότητος ἐργαστηρίων. Τῆς τελετῆς προέστη ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἔχων περὶ αὐτὸν τοὺς ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτας Ῥοδόπου, Σερρῶν, τὸν καὶ πρόεδρον τῆς ἐφορίας, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου, Γάνου καὶ Χώρας, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Σερβίων Κοζάνης καὶ Ἐλευθερουπόλεως, τοὺς παρεπιδημοῦντας μητροπολίτας Ἀγχιάλου καὶ Στρωμνίτσης, τὸν σχολάρχην τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς μητροπολίτην Σάρδεων, τοὺς πανοσιολ. ἐπιτρό-

που τῶν Ἁγίων Τόπων, καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγκρίτους κληρικούς. Εἰς τὴν τελετὴν παρῆσαν ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ι Γρυπάρης ἐν συνοδίᾳ τοῦ β' διερμηνέως κ. Γ. Λαγουδάκη, ὁ τὴν Α. Ε. τὸν ὑπουργὸν τῆς παιδείας ἐκπροσωπῶν ἐνδοξ. Σαλὶχ βέης, οἱ ἔφοροι τοῦ καθιδρύματος καὶ πάμπολλοι γονεῖς καὶ κηδεμόνες τῶν μαθητευομένων

Τῆς ἱεροτελεστίας γενομένης ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἐψάλη ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἶτα ἕτεροι πρὸς τὴν Α. Α Μ. τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα καὶ τὴν Α. Θ. Π. καὶ παρῆλθεν εἶτα ἐπὶ τὸ βῆμα ἡ ἐλλόγιμος διευθύντρια δεσποινὶς Ἰουστίνη Λαγουδάκη ἥτις δι' ἐκθέσεως καλλιεποῦς ἀπεικόνισε τὴν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος πνευματικὴν κατάστασιν. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν ταύτην ἐφοίτησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 314 μαθήτρ·αι, ἀποφοιτῶσι δὲ 7, αἵτινες καὶ ἔλαβον ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τὰ οἰκεῖα πτυχία. Κατόπιν ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων ἐλλογ. καθηγητὴς κ. Κορνήλιος Α. Σπαθάρης ἀπήγγειλε τὴν ἔκθεσιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν οἰκονομικὴν τοῦ παιδευτηρίου κατάστασιν, ἥτις δυστυχῶς τυγχάνει ἥκιστα εὐάρεστος, καθόσον τὸ ἱδρύμα ἐπιβαρύνεται κατ' ἔτος δι' ἐλλείμματος, ὅπερ ἤδη ἀνῆλθεν εἰς 70,000 γροσίων, καίτοι ἡ ἐφορία δι' ἀτρύτων προσπαθειῶν ἐπεδίωξε τὴν ἐλάττωσιν αὐτοῦ.

Ψαλέντος εἶτα ὕμνου πρὸς τὸν ἀείμνηστον ἱδρυτὴν τὸν μακαρίᾳ τῇ λήξει πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Β', ὁ προεξάρχων πανα-γιώτατος οἰκουμεν. πατριάρχης διὰ προσφόρου ἐξ ὑπογυίου προσφωνήματος ἐπεδαψίλευσε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ πάντας τοὺς μοχθήσαντας καὶ μοχθοῦντας ὑπὲρ τῆς Σχολῆς, ἐφόρους, καθηγητὰς καὶ διευθύντριαν καὶ διδασκαλίσσας, ηὐχαρίστησε τὴν Α. Ε. τὸν πρεσβευτὴν, τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, καὶ κατέληξεν εἰς εὐχὰς πρὸς τὸν Πανάγαθον ὑπὲρ τοῦ προστάτου τῶν γραμμάτων, τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Χὰν τοῦ Β'. — Αἱ τελειόφοιτοι τοῦ παρθεναγωγείου εἰσὶν ἑπτὰ, ὧν ἔλαβον αἱ τρεῖς ἄοιστα, ἀνὰ δύο δὲ τοὺς βαθμοὺς πάνυ καλῶς καὶ καλῶς, αὗται — Ἀναστασία Ἰωαννίδου — Βασιλικὴ Ἀντωνίου — Εὐφρισύνη Ἰ. Μουατζόγλου — Λαμπρινὴ Στεργίου — Ματθίλδη Σαββοπούλου — Σμαράγδα Α. Γερμανίδου καὶ Φωτεινὴ Γ. Μαυρίδου.

Γ'.

Ἑλληνογαλλικοῦ Λυκείου.

Πολυπληθεστάτη ἦν ἡ συρροὴ τῆς φιλομούσου ὁμηγύρεως, ἥτις παρέστη χθὲς εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυχίων τοῖς ἀποφοίτοις τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ ἑλληνογαλλικοῦ Λυκείου τοῦ ἐλλογίμου κ. Χρήστου Χατζηχρήστου, γενομένην π. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου. Τῆς ἑορτῆς ταύτης ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου, προέστη ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος ἐκπροσωπῶν Αὐτήν Παρέστησαν πρὸς τούτοις ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ι Γρυπάρης μετ' ἀνωτέρων τινῶν τοῦ προξενείου καὶ τῆς πρεσβείας ὑπαλλήλων, ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐνδοξ Σαλὴχ βέης, ἀντιπρόσωπος τῆς Α. Ε. τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ἀγχιάλου κ. Βασίλειος, ὁ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος Σταυροδρομίου. ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ξανθουπόλεως κ. Ἰωάννης, ὁ ἐπίτροπος τοῦ Ὄρους Σινᾶ ἀρχιμανδρίτης κ. Δανιὴλ. καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ὁμογενεῖς καὶ ξένοι λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες.

Τῆς ἐνάρξεως τῆς τελετῆς γενομένης, ἐψάλη τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἆσμα «Τῇ ὑπερμάχῳ» καὶ εἶτα ὕμνος πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Ἄνακτα ἡμῶν.

Κατόπιν παρελθόντες ἐπὶ τὸ βῆμα ἀλληλοδιαδόχως οἱ ἐλλογιμώτατοι κκ. Χ. Χατζηχρήστου ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς τοῦ φοιτωρίου καὶ ὁ τοῦ γαλλικοῦ τμήματος διευθυντὴς ἀκαταπόνητος γαλάτης κ. Ρεζῆ Δελπὲφ διὰ λογοδοσιῶν γλαφυρῶν καὶ συντόμων παρέσχεν τὴν εἰκόνα τῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καταστάσεως τοῦ Λυκείου ἐν ἀμφοτέροις τοῖς τμήμασι. Μετὰ τοῦτο πάντες οἱ τελειόφοιτοι, ἀνελθόντες κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τριάκοντα, ἔλαβον τὰ πτυχία αὐτῶν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ οἰκουμεν. πατριάρχου, εἶτα δὲ ἐν μέσῳ γενικῆς χαρᾶς καὶ χειροκροτήσεων δαψιλῶν ἐγένετο ἡ ἀπονομὴ τῶν βραβείων τοῖς ἀριστεύσασιν ἔκ τε τῶν ἀποφοίτων, καὶ τῶν λοιπῶν τάξεων τοῦ Λυκείου. Τριῶν ἐκ τῶν ἀποφοιτώντων ἀπαγγειλάντων προσφωνήσεις τοῦ μὲν ἑλληνιστὶ, ἑτέρου γαλλιστὶ καὶ τοῦ τρίτου τουρκιστὶ, δι' ὧν ἐξέφρασαν τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν πρὸς τὴν ἐκθρέψασαν αὐτοὺς σχολὴν, ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος ἐπεσφράγισε τὴν τελετὴν διερμηνεύσας τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρός τε τὸν πολιὸν καὶ βαθύφρονα ἱδρυτὴν κ. Χατζηχρήστου καὶ πρὸς πάντας τοὺς μετ' ἐπιμελείας ἀγαστῆς καὶ φιλοπάτριδος μερίμνης μοχθήσαντας ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τοῦ Λυκείου, ὅπερ ἀμειώτων ἀπολαύει συμπαθειῶν παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ. Τὸ πτυχίον τοῦ Λυκείου Χατζηχρήστου εἰσάγει, ὡς γνωστὸν, ἀκωλύτως εἰς τὰ πανεπιστήμια — Οἱ δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τελειόφοιτοί εἰσιν οἱ ἑξῆς:

Π. Παντερμαλῆς — Δ. Σουλίδης — Γ. Ἐξηντάρης — Μ. Ἠλιάδης — Ἀγαμ. Βασιάδης — Ἀλεξ. Τσορμπατζόγλους — Δ. Δαρλαγιάννης — Ν. Μυρίδης — Ἰ. Ἰωαννίδης — Γ. Γρηγοριάδης — Γ. Γαβριηλίδης — Κ. Γεωργίου — Χ. Ἀσπρίδης — Θ. Περβάνογλους — Ἠ. Δόντης — Περίανδρ. Παπαγεωργίου — Ἰβραὴμ Μεχμὲτ — Π. Τουρναβίτης Ἀθ. Ἰωαννίδης — Ὀλ. Γαλάτης — Γ. Λελεκόπουλος — Ἰ Μάσχας — Στ. Σκληβανιώτης — Θεοδ. Ταχιντζῆς — Λ. Κασιμάτης — Ἰ Ἰωαννίδης — Γ. Τριανταφύλλου — Ἰορδ. Στεφανίδης — Π. Ἀναγνωστάτης — Ὀρ. Τσάκος.

Δ'.

Ζαππείου Παρθεναγωγείου.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς χθὲς ἡ εὐρεῖα αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ ἐθνικοῦ Ζαππείου παρθεναγωγείου ἦν πλήρης κόσμου φιλομούσων, παρισταμένων κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν πτυχίων ταῖς τελειοφοίταις καὶ τὴν λογοδοσίαν τοῦ συμβουλίου τοῦ Ζαππείου. Τῆς ὁμηγύρεως προΐστατο ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, παρόντων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Ῥόδου, Σερρῶν, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου, Γάνου καὶ Χώρας, Δυρραχίου, Βελεγράδων, Σερβίων καὶ Κοζάνης, Ἐλευθερουπόλεως, Κρήνης, τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἀγχιάλου καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ. Παρῆν ἐπίσης ὁ ἐξοχ. πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰ. Γρυπάρης, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ προξενείου καὶ τῆς πρεσβείας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐξοχωτ. ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐρίτιμοι κκ, Κοσμᾶ πασᾶς, Γιάγκο βέης Ἰωαννίδης, Μ. Πορτοκάλογλους καὶ Κ. Ταχιντζῆς. Μετὰ τὴν ἱεροτελεστίαν καὶ τοὺς ψαλέντας ὕμνους, ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων κ. Γ. Ἀπο-

στολίδης ἀνέγνω τὴν λογοδοσίαν, ἡ ἐλλόγ. διευθύντρια δεσποινὶς **Εὐθαλία Ἀδὰμ** προσεφώνησε λαμπρῶς ταῖς τελειοφοίτοις, ὁ δὲ παναγ. οἰκουμεν. πατριάρχης ἐπιδιδοὺς τὰ πτυχία καὶ κλείων τὴν τελετὴν ἐπηύξατο προσφόρως καὶ δεόντως ηὐχαρίστησε τοῖς συνελθοῦσι.—Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐφοίτησαν εἰς τὸ Ζάππειον 294, ὧν 63 οἰκόσιτοι, αἱ δὲ 20 ὑπότροφοι τοῦ ἀειμνήστου Ζάππα· αἱ ἐπὶ πληρωμῇ κατέβαλον δίδακτρα 3505 λίρας.—Αἱ τελειόφοιται τὸ σύνολον ἀνέρχονται εἰς 27, ἐκτὸς τῶν πέντε νηπιαγωγῶν.

Κατὰ τὴν βαθμολογίαν τῶν πτυχίων καί ἀπολυτηρίων γενομένην ἐν συνεδρίᾳ τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου, ἐκ τῶν **ὀκτὼ τελειοδιδάκτων τοῦ Διδασκαλείου**: Ἀθανασιάδου Ἀνδρονίκης, Βαρλαμίδου Ἄννης, Δεκόλη Ἀρτέμιδος, Ἰακώβου Εὐανθίας, Κυριακίδου Φιλομήλας, Συριανοπούλου Ἐλπινίκης, Τσαγκαράκη Περσεφόνης καὶ Φακάρου Σμαράγδας, πέντε μὲν ἔτυχον τοῦ βαθμοῦ **Ἄριστα**, αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς τοῦ βαθμοῦ **Λίαν καλῶς**.

Ἐκ τῶν δεκαεννέα τελειοφοίτων τοῦ Γυμνασίου: Ἀποστολίδου Μαργαρίτας, Ἀριστοφάνους Αἰκατερίνης, Βαφειάδου Δεσποίνης, Βλάχου Ἐλπίδος, Γαβριὴλ Ἀθηνᾶς, Γεωργίου Εὐρυδίκης, Δεκόλη Ἑλένης, Ἰατροῦ Πολυξένης, Καραμήχα Ἑλένης, Λαγγούση Βασιλικῆς, Μιχαλοπούλου Ἑλένης, Μυστίδου Χαρικλείας, Νοΐου Ἐλπινίκης, Οἰκονομίδου Μαρίας, Πολιτοπούλου Ἑλένης, Σύρμα Θαλείας, Φρυδᾶ Δεσποίνης. Χατζηαλεξίου Ἀναστασίας καὶ Χατζοπούλου Σοφίας, ἐννέα μὲν ἔτυχον τοῦ βαθμοῦ Ἄριστα, αἱ δὲ λοιπαὶ δέκα τοῦ βαθμοῦ Λίαν καλῶς.

Αἱ δὲ **Νηπιαγωγοί**, πέντε τὸν ἀριθμόν: Γάφα Αἰκατερίνη, Εὐστρατίου Εὐρυδίκη, Κροκοδείλου Ζωὴ, Λιγανίδου Ἀγγελικὴ καὶ Παναγιωτοπούλου Χαρίκλεια ἔτυχον ἅπασαι τοῦ βαθμοῦ λίαν καλῶς.

Ἀρχιγένεια Ἐκπαιδευτήρια.

Ἀναγγείλαντες ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς κοινωφελεστάτης ἐνεργείας τῶν ὁρισθέντων πρὸς ἄθροισιν συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν Ἀρχιγενείων Ἐκπαιδευτηρίων ἀξιοτίμων κκ. Ι. Κ. Χατζοπούλου, Σωτ. Σπυρίδωνος, Εὐστ. Καραντώνη, Χ. Χαριτωνίδου καὶ Δ. Τζαμπετζῆ, ἐκδίδομεν σήμερον καὶ τὴν σημείωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν συνεισενεγκόντων καὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ συλλεγέντος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης Α.Τ. 5—Εὐστρ. Καραντώνης 10—Σωτήρ. Σπυρίδων 10—Ἀδελφοὶ Τζαμπετζῆ 10—Ἐλευθ. Ἐλευθερόπουλος καὶ υἱὸς 5—Χ. Χαριτωνίδης 5—Τράπεζα Μιτυλήνης 5—Ἀνώνυμος 5—Χατζόπουλος καὶ Νικολαΐδης 2—Ἀνώνυμος 5—Ἀδελφοὶ Δώρου 1—Ξ. Κ. Σιδερίδης 2—Θ. Χρυσοστόμου 3—Σ. καὶ Λ. Καζανόβας 2—Β. Μουρόνης καὶ Σ]α.2—Ἀν. Νέτης 2—Φωκ. Πλυτᾶς 1—Ἰωαννίδης 1—Ἀλεξ. Φωτιάδης 3—Κ. Ἠλιάσκος 3—Ἀδελφοὶ Γ. Ν Πίντζε 1—Σ. Δ. Νομικὸς 1—Ζαχ. Χατζόπουλος 5—Φρ. Μεζίκης 1—Κλ. Χατζόπουλος 0,50—Κ. Παπαδόπουλος 1—Γρ. Χηδίρογλους 1—Ζώνιας καὶ Πολυζώης 2—Ἀλέξιος Χατζόπουλος—Ἀνώνυμος 0.50—Στυλιανὸς. . . . . 1—Κυτριλάκης 1—Ν. Δ. Φωτιάδης 1—Π. Χρυσὸς 1—Κ. Α. Παντζαλῆς 10—Ν. Α. Τζιβανόπουλος 1—Ἀνώνυμος 1—Θεμ. Μητσιοτάκης 2—Ἰωάνν. Γκιώχας 2—Ἀλεξ Κωνσταντινίδης 1—Γιακουμένης 0,50—Ἀνώνυμος 0,50—Γρηγοριάδης 0,25—Ἀνώνυμος 0,25—Ἀνώνυμος 5—Ἀνώνυμος 1.

ἤτοι λίρας Τουρκίας 124,50.

Νικ. Μάγκος εἰκοσάφραγκα 1—Ἀγέλαστος Σφέτσος καὶ Σα 1—Α. Γ. Σούρλας 1—Ἀδελφοὶ Ναοῦμ 2—Ἀνώνυμος 1—Κ Ἀλευρόπουλος 0,50.

τὸ ὅλον Γαλλικαὶ λίραι 6,50.

Κ. Ἀραβανόπουλος λίραι Ἀγγλίας 1—Σουρλάγκας 1.

τὸ ὅλον Ἀγγλικαὶ λίραι 2.

Κουρέτογλους μετζίτια 2—Πατρικιάδης 3—Ἀνώνυμος 2—Γ. Εὐστρατιάδης 2—Δημ Νισύριος 1 Ἀνώνυμος 3—Ἀνώνυμος 1—Στέφ Πεσματζόγλους 1—Θωμᾶς Σωτηρίου 1—Ἀλέξ. Σφέτκοβιτς 1.

τὸ ὅλον μετζίτια 17.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

The destruction of the Greek Empire and the story of the capture of Constantinople by the Turks.
London, Longmans Green and Cie 1903.
in 8o XIX, 476 p. 18 sh.
by Edwin Pears, L. L. B.
Author of the Fall of Constantinople: being the story of the Fourth Crusade.
With Maps and illustrations.

Τοιοῦτός ἐστιν ὁ τίτλος τοῦ νέου ἱστορικοῦ πονήματος, ὅπερ εἰς φῶς ἤνεγκεν ἐν Λονδίνῳ ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν δικαπρεπὴς ἄγγλος νομομαθὴς (Barrister at Law) καὶ εὐφήμως γνωστὸς ἱστορικὸς ἐντεῦθά τε καὶ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ κ. Ἔδβιν Πήρς.

Εἶναι εὐχάριστον νὰ παρατηρῇ τις, ὅτι ὁ κ. Πήρς κατορθόνει καὶ περὶ τὰς νομικάς του ἀσχολίας, τὰς ἄλλως τε πολυαρίθμους, ν' ἀσχολῆται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νὰ καταγίνηται περὶ θέματα ἱστορικὰ ἀφορῶντα τὴν χώραν ταύτην, ν' ἀνδιρᾷ καὶ μελετᾷ βιβλία πολλὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως ταύτης καὶ τῆς αὐτοκρατορίας αὐτῆς, ν' ἀποφαίνηται περὶ ἀμφοτέρων καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀμεροληπτως καὶ δικαίως μετ' ἐπιτόπιον ἐξέτασιν, καὶ τὰ πονήματά του νὰ ἦναι τέλεια καὶ πλήρη καὶ νὰ ἐκτιμῶνται παντοχοῦ.

Ὁ τίτλος αὐτὸς καὶ μόνος τοῦ βιβλίου τούτου «Ἡ κατάλυσις τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἡ ἱστορία τῆς ὑπὸ τῶν τούρκων ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπό-

λεως» ἤρκει ἄλλως τε, ὅπως προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν παντὸς κατοίκου τῆς χώρας ταύτης καὶ ἰδίως ἕλληνος. Ἀμελητεί ὅθεν ἐπεδόθην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ πολλὰ ὑποσχομένου βιβλίου· ὅσῳ ἐξηκολούθουν τὴν ἀνάγνωσίν του, τόσῳ μᾶλλον ηὐχαριστούμην· τὸ ἐθνικὸν ἐνδιαφέρον, ἡ περιέργεια, ἡ ἀλήθεια τῶν διηγήσεων, ἡ ἀμεροληψία καὶ ἡ ἐκτίμησις τῶν Ἀρχῶν καὶ κατοίκων τῆς χώρας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αἱ γνώσεις εὕρισκον ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ πᾶσαν ἱκανοποίησιν, ἣν ἐπηύξησαν αἱ κρίσεις τοῦ διασήμου ἱστορικοῦ περὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ἅμα δὲ τῷ τέλει τῆς ἀναγνώσεώς του συνέταξα τὴν βιβλιογραφίαν ταύτην.

Τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Ἔδβιν Πὴρς διαιρεῖται εἰς πρόλογον ἐκ σελίδων XIX, εἰς κεφάλαια XV περὶ τῆς κατακλύσεως τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ εἰς κεφάλαια XVI—XX περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐν τῷ βιβλίῳ εὑρηνται δύο χάρται, ὧν ὁ εἷς εἶναι τῆς βυζαντινῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων ὀνομάτων ἑκάστης τοποθεσίας, ὅστις εἶναι διδακτικὸς λίαν καὶ πολύτιμος, καὶ δύο προσωπογραφίαι Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ, ὧν ἡ μὲν εἶναι εἰλημμένη ἔκ τινος εἰκόνος ὑπαρχούσης ἄλλοτε ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Τὸπ Καποῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἡ δὲ ἔκ τινος μετάλλιου ὑπάρχοντος ἐν τῷ βρεττανικῷ μουσείῳ. Αἱ προσωπογραφίαι αὗται εἶναι ἔργα τοῦ διασήμου Βελλίνη ἀκμάσαντος κατὰ τὸ 1480. Ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου ἐπισυνάπτονται IV παρατήματα, καταστέφεται δὲ τὸ πόνημα διὰ πίνακος ἀλφαβητικοῦ καὶ ἀναλυτικοῦ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ.

Περὶ ἑκάστης τῶν διαιρέσεων τούτων θέλω ἐκθέσει ὀλίγα τινὰ καὶ δὴ

I. Περὶ τοῦ προλόγου.

Ἐν αὐτῷ ἐκτίθησιν ὁ συγγραφεὺς τὸν σκοπὸν τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας ταύτης, ὅστις συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀνασταλώσῃ τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοῦτο μὲν ἐπὶ τῇ βάσει νέων πηγῶν, αἵτινες ἀνεφάνησαν ἀπὸ 60 ἐτῶν καὶ ἃς δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψει ὁ διάσημος ἱστορικὸς ἄγγλος Γίββων, ὅστις ἄλλως τε ὁ ἴδιος λυπεῖται ἐπὶ τῇ πτωχείᾳ τῶν πηγῶν του καὶ ἰδίως ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἔχῃ τουρκικήν τινα ἔκθεσιν περὶ τῆς πολιορκίας, ἀλλ' ἔσχε μόνον ὑπ' ὄψιν τὰς διηγήσεις τοῦ Φραντζῆ, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Λεονάρδου, τοῦ Καρδιναλίου Ἰσιδώρου, τοῦ Δούκα καὶ Χαλκοκονδύλη καὶ τοῦ Καντεμίρη καὶ Λεουνκλαβίου, τοῦτο δὲ ἀπὸ ἀνωτέρας περιωπῆς ἀπηλλαγμένης πάσης μεροληψίας καὶ ἐπηρείας θρησκευτικῆς ἢ ἰδεῶν ἐσφαλμένων κρατουσῶν τέως.

Διὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἱστορίας ταύτης ὁ συγγραφεὺς προέταξε περίληψιν τῆς ἱστορίας τῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τῆς λατινικῆς κατακτήσεως ἐν ἔτει 1204 μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ 1453· εἶτα ἐκτίθησι τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐσκέφθη νὰ γράψῃ περὶ θέματος, περὶ οὗ ἐπραγματεύθη ὁ πολὺς Γίββων, συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῆς παρακμῆς καὶ τῆς πτώσεως τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας· τῆς συγγραφῆς ταύτης τὸ περὶ τῆς τελευταίας ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως κεφάλαιον ἀνέγραψεν ὁ Γίββων δι' ὕφους τόσον λαμπροῦ, ὥστε νὰ ἦναι τέως ἀπαράμιλλον. Οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι δύο οἱ ἑπόμενοι· ὁ μὲν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἀπὸ 60 ἐτῶν μέχρι τῆς σήμερον ἐδημοσιεύθησαν περὶ τοῦ θέματος τούτου εἴκοσι καὶ ἓν πονήματα πολλοῦ λόγου ἄξια εἰς διαφόρους γλώσσας ὡς ἔπεται· ἰταλιστὶ μὲν 4, λατινιστὶ δὲ 2, ἀγγλιστὶ 1, ἑλληνιστὶ 3, γερμανιστὶ 3, τουρκιστὶ 4, σλαβιστὶ 2 καὶ γαλλιστὶ 1. Ὅλα ταῦτα τὰ πονήματα δημοσιευθέντα ἀπὸ τοῦ 1856 καὶ κατόπιν δὲν ἠδύναντο νὰ ἦναι γνωστὰ τῷ πεφημισμένῳ ἱστορικῷ Γίββωνι, γράψαντι πρὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ δὲ δεύτερος λόγος εἶναι ὅτι, καίτοι ὁ Γίββων ἠξίου ὅτι ἐξήντασε τὰς πρὸ αὐτοῦ πηγὰς μετὰ φιλοσοφικῆς ἀμεροληψίας, οἱ γνωστοὶ αὐτῷ συγγραφεῖς ἀνῆκον εἰς τὴν καθολικὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπηρέασαν αὐτὸν χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ (unconsciously) διὰ τῶν παραστατέων των· οἱ συγγραφεῖς ἐκεῖνοι ἔγραψαν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν μᾶλλον δυσαρέστων θεολογικῶν φιλονεικιῶν, ἐνεπνέοντο ὑπὸ πνεύματος ἐχθροπαθείας πρὸς τοὺς ἕλληνας ἐκείνους (ἤτοι πρὸς τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τοῦ λαοῦ), οἵτινες δὲν ἀπεδέχθησαν τὴν μετὰ τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἕνωσιν τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ ψηφισθεῖσαν· ἡ μαρτυρία τῶν τοιούτων συγγραφέων ἐν ταῖς διηγήσεσιν αὐτῶν ἀναφαίνεται κατὰ μέγιστον μέρος ὡς οὖσα μαρτυρία βιαίων ἀνταγωνιστῶν, κομματικῶν. Καὶ ἂν ἀκόμη ὁ Γίββων, διαπραγματευόμενος περὶ τῶν μεταξὺ τῶν μεγάλων ἱστορικῶν Ἐκκλησιῶν δικμφισβητήσεων κατεῖχεν ἀποδείξεις ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων, ἡ περιφρόνησίς του πρὸς ἀμφοτέρας τὰς Ἐκκλησίας ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε δὲν θὰ ἐπέτρεπεν αὐτῷ νὰ κρίνῃ δικαίως περὶ τῶν διαιρούντων τὰς δύο Ἐκκλησίας ζητημάτων, ἅτινα ἐν τούτοις προελάμβανον τὴν ἡνωμένην ἐνέργειαν τῆς Εὐρώπης καὶ ἦσαν ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων ζητημάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐκτὸς τούτων, αἱ σκέψεις του ὡς θεϊστοῦ τοῦ 18ου αἰῶνος δὲν ἐπέτρεπον αὐτῷ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν θεολογικὴν ἄποψιν τοῦ μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύ-

σεως ἀγῶνος· ἀπεστρέφετο πᾶν ὅ,τι ὤζε μονῆς καὶ ἐθεώρει ἀνάξια συζητήσεως τὰ θεολογικὰ ζητήματα καθ' ἑαυτά, τοὺς συζητοῦντας ταῦτα ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονας, τὰς λεπτεπιλέπτους θεωρίας τῆς διπλῆς προελεύσεως ἄνευ ἀξίας, κοινὰς ἢ γελοίας, καὶ τὸν θρησκευτικὸν ζῆλον ἢ ἐνθουσιασμὸν ὡς σημεῖον φανατισμοῦ.

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων σκέψεων, ἃς συνεμερίζετο καὶ ἡ πλειοψηφία τῶν φιλοσόφων, συγχρόνων του ζώντων ἐν ἐχθρότητι πρὸς τὸν χριστιανισμὸν μᾶλλον ἢ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ὑπερίσχυεν ἡ λεγομένη θεωρία τοῦ Βολταίρου, ὅστις ἐν τῇ βυζαντινῇ ἱστορίᾳ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπεν ἢ ἄνευ ἀξίας εὑρετήριον ἀπαγγελιῶν καὶ θκυμάτων· τούτων πάντων ἕνεκα ἦν τότε ἀδύνατος πᾶσα ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας ἀμερόληπτος, ὡς ἀνεγνωρίσθη κατόπιν. Ἀπέκειτο τῷ εἰκοστῷ αἰῶνι ν' ἀποβλέψῃ πρὸς τὸν χριστιανισμὸν μετ' ἀπαθείας, νὰ ἀναζητήσῃ τὴν ἀλήθειαν μετὰ συμπαθείας καὶ ν' ἀποδώσῃ τὴν δικαιοσύνην ὅπου ἀνῆκε· τὰ ὑπάρχοντα τότε ζητήματα δὲν ἐνδιέφερον μόνον τοὺς χριστιανούς, ἀλλ' ἅπαν ἐν γένει τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἡ ἀναζήτησις καὶ εὕρεσις τῆς ἀληθείας ὀφείλεται εἰς τὰ ἰδόντα τὸ φῶς κατὰ τὰ τελευταῖα πεντήκοντα ἢ ἑξήκοντα ἔτη πονήματα, ἅτινα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀκριβεστέραν γνῶσιν τῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν· τὰ σπουδαιότερα τούτων εἰσὶ τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ εὐγενοῦς βενετοῦ Νικολάου Βάρβαρο καὶ ὁ βίος Μωάμεθ τοῦ Β' ὑπὸ τοῦ ἕλληνος Κριτοβούλου. Ἀμφότεροι οἱ συγγραφεῖς ἔζησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ὑπῆρξαν αὐτόπται μάρτυρες ἀληθεῖς, ἀμερόληπτοι, ἀκριβεῖς, ἄνευ πάθους ἢ φανατισμοῦ τῶν ἃ διηγήθησαν· ἐκεῖνο μὲν διαφυλαχθὲν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ συγγραφέως μεχρι τοῦ 1829, μετὰ διαφόρους περιπετείας ἐδημοσιεύθη μετὰ σημειώσεων ὑπὸ τοῦ Ἐρρίκου Κόρνετ ἐν Βιέννῃ τὸ 1856, οὗτος δὲ δηλαδὴ ὁ Βίος Μωάμεθ τοῦ Β' ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Δετιὲ (Dethier) πρὸ 40 ἐτῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Σεραίου ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀντιγραφὲν δὲ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Καρόλου Μοῦλερ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τούτου μετ' ἀξιολόγων σημειώσεων κατὰ τὸ 1873.

Δύο ἕτερα σπουδαῖα πονήματα ἄγνωστα τῷ πολλῷ Γίββωνι ἦσαν τὰ τοῦ **Τετάλδι** (Tetaldi) καὶ **Πουσκούλου** (Pusculus), ὧν ἑκάτερος παρῆν κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετέσχε τῆς ὑπερασπίσεως αὐτῆς. Ἐκεῖνος μὲν ἦν στρατιώτης Φλωρεντῖνος καὶ ἐκτίθησι τὰ τῆς ἀποδράσεως αὐτοῦ καὶ τῆς διασώσεως ἐκ τῆς θαλάσσης ὑπὸ βενετικοῦ πλοίου ἐν «**ἐκθέσει** (information) **ἀποσταλείσῃ τὸ 1453 ὑπό τε Φραγκίσκου τοῦ Φράγκου εἰς τὴν Α. Σεβασμιότητα τὸν Καρδινάλιον τῆς Ἀβινιῶνος καὶ τοῦ Ἰωάννου Βλασὲν καὶ Ἰακώβου Τετάλδι ἐμπόρου Φλωρεντίνου περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἣν ὁ ρηθεὶς Ἰάκωβος παρῆν προσωπικῶς**». Ἡ ἔκθεσις αὕτη ἐδημοσιεύθη τὸν ΙΗ' αἰῶνα, φαίνεται ὅμως ὅτι ἐν γένει ἦν ἄγνωστος, τούτου ἕνεκα οὐδ' ὑπαινίττεται ταύτην ὁ Γίββων. Ἐξεδόθη τὸ δεύτερον τὸ 1858 ἐν Παρισίοις ὑπὸ Βαλὲ τοῦ Βιριβαλῆ. Ὁ δὲ Πούσκουλος ἦν πολίτης τῆς Βρεσκίας καὶ λατινιστὶ ἐξέθηκεν ἐν ἐμμέτρῳ λόγῳ τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κωνστκντινουπόλεως· τὸ πόνημα τοῦτο ἀνεδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Ἔλλισεν τὸ 1857 μετ' ἀξιολόγου εἰσαγωγῆς ἐξ ἀντιγράφου χρονολογουμένου ἀπὸ τοῦ 1470.

(ἕπεται συνέχεια)

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν τὰ ἄρθρα 77, 79, 207 καὶ 105 τῶν Ὁδηγιῶν,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτοκ. 8047 καὶ χρονολ. 24 νοεμβρίου 1903 ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Εὐδοκίας Β. Ζανόγλου κατὰ τοῦ Βασιλείου Ζανόγλου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν ἐν τοῖς διαδίκοις τέως ὑφιστάμενον γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Βασιλείου Ζανόγλου,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἐπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων μετριαζόμενα εἰς γρόσια τριακόσια εἴκοσι (320), προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος ὡς καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 3

ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο λῆξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθευθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΔ'.

ΑΡΙΘ. – 25

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ 1904

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ.. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (πρόεδρ.)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὑπὲρ τοῦ παναγίου Τάφου — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν — Σχολῶν τελεταὶ — Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς μονῆς Μ. Λαύρας — Βιβλιολογία — Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ συγγενείᾳ ἀπὸ ἱστορικοκανονικῆς ἀπόψεως — Ἡ χερσόνησος τοῦ ἁγίου Ὄρους Ἄθω — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

Τὸ σήμερον ἐκδιδόμενον ἔγγραφον ἀνατυποῦται ἐκ τοῦ «Πανελληνίου Λευκώματος» ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπερ ἐξεδόθη τύποις ἐσχάτως καὶ οὗ μνείαν ἐποιησάμεθα ἔν τινι τῶν προηγουμένων φύλλων. Ἡ ἔκδοσις τοῦ πατριαρχικοῦ τούτου γράμματος (ἔν τισι διορθωθέντος) πολλοστόν ἐστι τεκμήριον τῆς ἀδελφικῆς ἀντιλήψεως, ἣν ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως οὐδέποτε διέλιπε χορηγοῦσα ταῖς πενομέναις καὶ δυσπραγούσαις ἀδελφαῖς Ἐκκλησίαις τῆς ἑώας λήξεως. Τά τε τύποις ἐκδοθέντα καὶ τὰ λανθάνοντα τέως τὰς ἐρεύνας τῶν φιλιστόρων ἐπίσημά τε καὶ ἰδιωτικὰ γράμματα πατριαρχῶν τε καὶ κληρικῶν καὶ λογίδων τοῦ γένους ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διαπνέονται πνεύματος. Ὡς ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα, κατὰ τὸ ἀποστολικόν, ἑνὸς μέλους ἔστι κοινὴ πάντων τῶν μελῶν, ἵνα «τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη», οὕτως ἡ ποικίλη δυσπραγία τοῦ ἑνὸς ἐθεωρήθη πάντοτε παρ' ἡμῖν ὡς ἐπηρεάζουσα καὶ τὰ λοιπὰ καὶ κατὰ καθῆκον οἱ πάσχοντες ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων προθύμως συνεισέφερον ὑπὲρ τῆς ὑλικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς ἀποκαταστάσεως καὶ εὐεξίας τῶν ποικίλοις κινδύνοις καὶ πειρασμοῖς ἐξεταζομένων.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ἡ συνήθως οὐκ ἐκ περισσεύματος ἀδελφαῖς Ἐκκλησίας χορηγήσασα, ἡ κατὰ τὸ 1809 καὶ μετὰ σχεδὸν εἰκοσιπενταετίαν δραστηρίως ὑπέρ τε τοῦ πανιέρου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀπὸ τῶν χρεῶν ἀνακουφίσεως τῆς ἁγιοταφικῆς ἀδελφότητος ἐργασθεῖσα, τὰ αὐτὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Σιὼν ἔτρεφεν αἰσθήματα τεκμηριοῦσα ταῦτα καθ' ὅσον ἐπέτρεπον αἱ περιστάσεις, καὶ συνδρομὰς καὶ δωρεὰς προκαλοῦσα καὶ τὴν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἁγίας Σιὼν διαχείρισιν αὐτῶν ἐξασφαλίζουσα. Τῷ 1810 διὰ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου πρὸς τὰ εὐσεβῆ τῶν ὀρθοδόξων αἰσθήματα ἔκκλησιν ποιουμένη ἐδείχθη φιλάδελφος ἐπίσης,

οἷα πάντοτε ἐγένετο. Τὸ πατριαρχικὸν γράμμα λαλεῖ σαφέστατα.

† **Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.**

Ἱερώτατοι μητροπολῖται, θεοφιλέστατοι ἀρχιεπίσκοποί τε καὶ ἐπίσκοποι, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὁσιώτατοι ἡγούμενοί τε, προηγούμενοι καὶ λοιποὶ γέροντες τῶν ἁπανταχοῦ ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, αἰδέσιμοι ἱερεῖς καὶ ἐφημέριοι, τιμιώτατοι μουχταρο-δημογέροντες, χρήσιμοι γέροντες, ἄξιοι πραγματευταὶ, μαΐστορες καὶ πρωτομαΐστορες, καὶ οἱ λοιποὶ ἁπαξάπαντες χριστικνοὶ, κάτοικοι τῶν θεοφυλάκτων ἐπισκοπῶν, πόλεων καὶ χωρίων, τῶν ὑποκειμένων τῷ ἁγιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ καὶ πατριαρχικῷ θρόνῳ, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος. Χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ Παντοκράτορος, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ καὶ εὐλογία καὶ συγχώρησις

Δὲν εἶναι ἀμφιβαλλόμενον, ὅτι ὁ πανάγιος καὶ ζωοδόχος Τάφος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει ἡ πηγὴ παντὸς ἀγαθοῦ διὰ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανούς. Διότι ἐκεῖ ἐτελειώθη ὅλον τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας καὶ ἐκεῖθεν ἐπήγασαν τὰ νάματα τῆς εὐσεβείας καὶ περιεχύθησαν πανταχοῦ καὶ ἐστηρίθησαν τὰ ἱερὰ καταγώγια καὶ οἱ ἱεροὶ ναοί, ἐν οἷς αἰνοῦντες τὸν Θεὸν εὑρίσκομεν παρ' Αὐτοῦ σωτηρίαν καὶ συγχώρησιν Διὰ τοῦτο πᾶς χριστιανὸς καθῆκον ἔχει καὶ ὑποχρέωσιν ἱερὰν νὰ συντρέχῃ τὸν Πανάγιον Τάφον εἰς πᾶσαν περίστασιν καὶ ἀνάγκην

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὕστερον ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἐκείνην πυρκαϊὰν ὅπου κατέκαυσεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸν θειότατον ναὸν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἠκολούθησαν ἓξ δα μεγάλα διὰ τὴν ἀνοικοδομὴν καὶ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας, ὑπέπεσε τὸ Κοινὸν εἰς δυσβάστακτον χρέος καὶ ὑπέρογκον τόκον, καὶ ἀγκαλὰ θείᾳ βοηθείᾳ καὶ τῇ μεγαθυμίᾳ τοῦ κραταιοτάτου καὶ γαληνοτάτου καὶ εὐσπλαγχνικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος (οὗ τὸ κράτος ἔστω ἀήττητον εἰς τὸν αἰῶνα), τὸ ὅλον τῆς οἰκοδομῆς ἔλαβε τέλος αἴσιον, καὶ αἱ ἐνέργειαι τοῦ μισοκάλου δαίμονος ἐματαιώθησαν, ἔμεινεν ὅμως μεγάλον καὶ δυσβάστακτον βάρος, διὰ τὸ ὁποῖον ἔγινε δυστκολοοικονόμητος ἡ κατάστασις τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ πολλὰ ὑποφέρουσιν οἱ ἐκεῖ ἀγωνιζόμενοι γέροντες. Ἀπεφασίσθη κοινῇ συνοδικῇ ἀποφάσει ὅπως ζητηθῇ ἡ βοήθεια τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν τέκνων τῆς Μ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὑπὲρ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτῆρος. Διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ἡμετριότης ἡμῶν παραγγέλλει ὑμῖν εὐχετικῶς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ, καὶ παρακαλεῖ τὴν ἀγάπην σας, ὅπως ὁ καθένας ἐξ ὑμῶν μὲ μεγάλην προθυμίαν καὶ ζῆλον προσφέρῃ τὴν δυνατὴν εἰς αὐτὸν βοήθειαν διὰ τὸν ἱερώτατον προλεχθέντα σκοπόν.

Καὶ οἱ μὲν ἱερώτατοι μητροπολῖται καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι θέλουσι δέχεσθαι τὰ προσφερόμενα ἐλέη εἰς γρόσια ἢ καὶ ἀφιερώματα πολλὰ ἢ ὀλίγα, μικρὰ ἢ μεγάλα καὶ ἀποστέλλωσιν ἡμῖν. Ἡ δὲ μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς Συνόδου θέλομεν εὔχεσθαι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν καὶ Σωτῆρι Ἰησοῦ Χριστῷ, ὅπως δωρήσῃ ὑμῖν τὰ ἐλέη του καὶ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ τῇ μελλούσῃ ζωῇ. Θέλετε δὲ τύχει αὐτῶν πάντες ὅσοι μετὰ προθυμίας καὶ εὐλαβείας θέλετε προσφέρει τὴν δυνατήν σας βοήθειαν πρὸς ἀνακουφισμὸν καὶ σωτηρίαν τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Σωτῆρος, ὅστις θέλει μνησθῇ τῆς συνδρομῆς σας ταύτης ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ Αὐτοῦ βήματος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ οὕτινος ἡ χάρις εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

ΑΩΙ'.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ
ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀβησσύνιοι προσκυνηταί.— Ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν παρεπιδημῶν ἔκτακτος ἀπεσταλμένος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ἀβησσυνίας ἔξοχ. στρατηγὸς Μεσσέσια, μετὰ τῶν αὐτῷ συνοδευόντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἠκροάσαντο τῇ κυριακῇ τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, χοροστατοῦντος τοῦ παναγ. οἰκουμεν. πατριάρχου καὶ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν. Μεθ' ὃ ὁ ἐξοχώτ. στρατηγὸς Μεσσέσια μετὰ τῶν συνοδῶν αὐτοῦ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π.

Ἐπίσκεψις. — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Αὐστροουγγαρίας βαρῶνος Κάλιτς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ α' διερμηνέως τῆς πρεσβείας κ. Ὄττο καὶ εἶτα ὁ ἐρίτιμος τραπεζίτης κ. Εὐστάθιος Εὐγενίδης μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ δεσποινίδος Ὑπατίας καὶ τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς κ. Ἀλεξάνδρου Γαρδικιώτου Γρίβα.—Τῇ τρίτῃ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας κ. Σίμιτς. Τῇ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην ἐν τῷ ἐν Βαφεοχωρίῳ θερέτρῳ αὐτοῦ ὁ ἐλλογιμώτατος κ. Οὐόσβορν, διευθυντὴς τοῦ ἐν Βεβεκίῳ Ροβερτείου Λυκείου ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς Ἀμερικήν. Προχθὲς δὲ ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε τὰς ὑπὲρ εὐπλοίας αὐτοῦ εὐχὰς διὰ τοῦ ἱερολογ. τριτεύοντος κ. Ἱεροθέου Ἀνθουλίδου καὶ τοῦ ἐλλογ. δικηγόρου κ. Μιχαὴλ Θεοτοκᾶ· —καὶ τῇ τετάρτῃ ὁ ἔξοχ. πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰ. Γρυπάρης.

Πατριαρχικαὶ προαγωγήσεις. — Τῇ κυριακῇ, κατα τὸ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐν Χάλκῃ τελεσθὲν ὑπὸ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἀγχιάλου κ. Βασιλείου ἐτήσιον μνημόσυνον τῆς μακαρίτιδος Ἑλένης Ι. Τανταλίδου, συζύγου τοῦ διευθυντοῦ τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου, παρέστη ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ ἱερολογ. διάκονος κ. Ἀθηναγόρας

Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία. — Ἀρτιφανὴς ἐν Ἀθήναις συνάδελφος «Νέον Βῆμα» ἐν σειρᾷ ἄρθρων ἐμβριθῶν ἐξετάζουσα τὴν κατάστασιν τῶν ἐν Ἑλλάδι πραγμάτων, εὑρίσκει οἰκτρὰν καὶ ἐλεεινὴν καὶ αἰτίαν ταύτης ἀνομολογεῖ τὴν ἄνευ λελογισμένου τινὸς σχεδίου καὶ προγράμματος ἐξυπηρέτησιν τῶν τιμαλφῶν συμφερόντων, τὴν ἀσύγγνωστον ὀλιγωρίαν καὶ ἀδιαφορίαν πρὸς λῆψιν μέτρων τεινόντων εἰς ἄμυναν τῶν διακινδυνευόντων συμφερόντων καὶ τὴν ἀσυστηματοποίητον καὶ ἀνερμάτιστον ἐνέργειαν, ἥτις καταβάλλεται πρὸς θεραπείαν τῶν κακῶς κειμένων. Λείπει ἡ κατεπείγουσα πρὸς τοῦτο διοργάνωσις· λείπει τὸ ὡρισμένον πρὸς προάσπισιν τῶν συμφερόντων σχέδιον ἐνεργείας. «Ἐκτὸς τῆς Μ. Ἐκκλησίας οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ διωργανωμένον», προστίθησιν ὁ φιλογενὴς ἀρθρογράφος.

Ἀφίξεις. — Ἐπανῆλθεν ἐκ τῶν λουτρῶν ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Μετρῶν κ. Ἰωακείμ.

Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας

Ἀφίκοντο πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν δι' Ἀλεξανδρείας ὁ τοῦ πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου παρ' ἡμῖν ἀντιπρόσωπος πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Γερμανὸς Γρηγοριάς, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀμπετείῳ σχολῇ (Καΐρου) καθηγητὴς τῶν ἱερῶν ἱερολογ. διάκονος κ. Πορφύριος Παυλῖνος σιναΐτης.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος

Ἱεροκήρυξ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας διωρίσθη ὁ πανοσιολ. κ. Πανάρετος Παπαευθυμίου.

Ἐν τῇ Ριζαρείῳ ἐκκλησιαστ. σχολῇ τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ (20 ἰουνίου), συμπληρουμένων τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων, ὁ διευθύνων αὐτὴν πανιερ. μητροπολίτης Πενταπόλεως κ. Νεκτάριος ἀνέγνω τὸ πρακτικὸν τῶν καθηγητῶν, καθ' ὃ τὸ Πρασακάκειον βραβεῖον (ἐκ 500 δραχμ.) ἀπενεμήθη ἐφέτος εἰς τὸν ἐξ Ἰκονίου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μαθητὴν τῆς Ε' τάξεως κ. Μ. Νομίδην, ἐπὶ ἐπιμελείᾳ καὶ χρηστοῖς ἤθεσι διαπρέψαντα καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐν τῇ σχολῇ φοιτήσεως αὐτοῦ.

Ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν ὁμολογουμένως ἐστὶν ἐκ τῶν κοινωφελῶν καθιδρυμάτων τῆς πρωτευούσης τοῦ γείτονος βασιλείου. Ὀφείλουσα τὴν ἵδρυσιν αὐτῆς εἰς ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ τυχοῦσα τῆς προστασίας τοῦ δήμου Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, εἶτα δὲ καὶ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, παρέχει τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐκπαίδευσιν εἰς διακοσίους πεντήκοντα καὶ περισσοτέρους μαθητὰς, τελείαν, ἐν ἀκραιφνεῖ ζήλῳ διδασκόντων καὶ διδασκομένων μορφοῦσα τοὺς μέλλοντας ἐπιδοθῆναι οὐ μόνον εἰς ἐξάσκησιν τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπαγγελμάτων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διὰ καλλιεργείας τῶν τεχνῶν ἐπιδιωκομένην ὑλικὴν εὐπραγίαν τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, παρ' αἷς ἀναλαμβάνουσι νὰ ἐργασθῶσιν οἱ πτυχιοῦχοι τῆς Ἀκαδημίας. Ὁ ζῆλος τῶν διδασκόντων καὶ ἀποτελεσματικὴ αὐτῶν διδασκαλία καταφαίνεται ἐκ τῆς εὐδοκιμήσεως τῶν τελειοφοίτων τῆς σχολῆς τῶν ὑπηρετούντων ἐν καταστήμασιν ἐμπορικοῖς καὶ βιομηχανικοῖς, ὧν τινας καθιστᾷ γνωστοὺς ἡμῖν τὸ πρό τινος ἐκδοθὲν δεκαετηρικὸν τεῦχος τῆς Ἀκαδημίας.

Τὴν ἐν τῇ ἐμπορίῳ καὶ τῇ βιομηχανίᾳ πρόοδον καὶ εὐδοκίμησιν τῶν ὁμογενῶν γεωπόνων καὶ βιομηχάνων ἐπιδιώκουσα τῆς Ἀκαδημίας ἡ διεύθυνσις ἐκδίδει ἐπὶ ἐννέα ἤδη ἔτη τὸ Δελτίον αὐτῆς, ἐν ᾧ καὶ διατριβαὶ ἀξιανάγνωστοι ἐξεδόθησαν, πραγματευόμεναι θέματα ἀναγόμενα εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀκαδημίας, καὶ σύντομος ἀνταπόκρισις ἐν ἑκάστῳ φυλλαδίῳ δημοσιεύεται ἐπιλύουσα διαφόρους ἀπορίας τῶν ἐλευθέρως πρὸς αὐτὴν ἀποτεινομένων. Οὕτω δὲ ἡ πρακτικὴ διδασκαλία τῆς Ἀκαδημίας εὑρύνει τὸν κύκλον αὐτῆς ἐπ' ἀγαθῷ τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν τάξεων, χρηστὰς ἡμῖν παρέχουσα τὰς ἐλπίδας ὅτι, κατὰ τὸν πάλαι σοφὸν, τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας «εὖ φερομένης, ἔρρωνται καὶ αἱ ἄλλαι τέχναι»· ἐνῷ κατ' αὐτὸν «ὅπου ἂν ἀναγκασθῇ ἡ γῆ χερσεύειν, καὶ αἱ λοιπαὶ τέχναι ἀποσβέννυνται αἱ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν».

Τὸ κοινωφελὲς ἔργον τῆς Ἀκαδημίας θαρροῦντως συνιστῶμεν πᾶσι τοῖς ὁμογενέσι, τυχὸν ἤδη καὶ τῶν εὐλογιῶν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. κ. Ἰωακείμ, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ τῆς θρησκευτικῆς παιδαγωγήσεως τῶν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ διδασκομένων μεριμνήσει δεόντως ἡ φιλότιμος αὐτῆς διεύθυνσις, δοκίμους μὲν ἐμπόρους καὶ τεχνίτας καὶ βιομηχάνους καὶ γεωργοὺς ἀναδεικνύουσα, ἀλλὰ καὶ καλοὺς

χριστιανοὺς. μὴ ἀγνοοῦντας ὅτι ἀνθρωπίνη μάθησις οἱαδήποτε μὴ θεμελιουμένη ἐπὶ τοῦ θείου φόβου καὶ χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ εὐσεβείας πανουργία οὐ σοφία φαίνεται.

Ἡ «ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ» ἔν τινι τῶν τελευταίων αὐτῆς φύλλων μιμνησκομένη τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἀποδίδει εἰς αὐτὴν ἄσεμνον χαρακτηρισμὸν, ὃν δυνατὸν νὰ ἔχωσι φύλλα γεννηθέντα καὶ τρεφόμενα ἐντὸς ἠθικοῦ βορβόρου. Παρὰ πᾶσαν ὑπαγόρευσιν τοῦ ὀρθοῦ λογου, παρὰ πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς ὑγιοῦς πνευματικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως, οἱ συντάκται ἐφημερίδος, θελούσης νὰ ὑπερασπίζῃ τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκουσιν, ἐπιτίθενται λίαν ἀσέμνως ἐναντίον φύλλου, ὅπερ ἀποδοκιμάζει τὰς ἀντευαγγελικὰς καὶ ἐπ' οὐνὸς ἐθνολογικοῦ καὶ ἱστορικοῦ δικαίου στηριζομένας ἀξιώσεις ρουμανιζόντων τινῶν καὶ ρωμούνων διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν περὶ πληθυσμῶν ἑλληνικῶν βλαχοφώνων δήθεν ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ὅπου ἀλλοῦ. Ἡ μνεία τῶν οὕτως ἐργαζομένων, τῶν διδασκόντων καὶ διδασκουσῶν, οὐδαμῶς δύναται νὰ δώσῃ χαρακτῆρα τόσον ἄσεμνον εἰς οἱανδήποτε ἐφημερίδα, πολλῷ μᾶλλον εἰς τὴν «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθειαν», κατέχουσαν ἀκριβεστάτας καὶ πολλὰς ἐκθέσεις τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἀξιομέμπτων ἐνεργειῶν, εἰς ἃς προβαίνουσιν οἱ φίλοι τῆς «Ρουμανικῆς Ἀνεξαρτησίας», καὶ ἃς παρεδράμομεν.

ΣΧΟΛΩΝ ΤΕΛΕΤΑΙ

Ε'. Ζωγραφείου Γυμνασίου.

Σεμνοτάτη καὶ ἐπιβάλλουσα ἐγένετο τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ καὶ ἡ τελετὴ τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων καὶ βραβείων τοῖς τελειοφοίτοις τοῦ ἐν Πέρᾳ Ζωγραφείου γυμνασίου ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτης συρροῆς φιλομούσου ἀκροατηρίου ἑξ ἑκατέρου τῶν φύλων. Ταύτης προέστη ἡ Α. Θ Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετὰ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Ρόδου, Σερρῶν Βελεγράδων καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης, παρόντων καὶ τινων ἐγκρίτων κληρικῶν. Παρέστησαν εἰς τὴν τελετὴν πρὸς τούτοις καὶ ἡ Λ. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ι. Γρυπάρης, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐξοχ. ὑπουργοῦ τῆς παιδείας κ. Γεώργιος Ὀχάνης καὶ ἄλλοι λογάδες.

Μετὰ τὴν εἰθισμένην ἱεροτελεσιίαν ἐψάλη κατὰ πρῶτον ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν. Εἶτα ἐπηκολούθησαν, τῇ συνοδείᾳ καὶ τῆς ἐνοργάνου μουσικῆς, ἣν ἀπό τινων ἐτῶν κατήρτισε τὸ Ζωγράφειον, ἕτεροι ψαλέντες ὕμνοι εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Ἄνακτα ἡμῶν καὶ τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην. Παρῆλθον κατόπιν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ γυμνασιάρχης κ. Ἀλ. Ζαμαρίας, ἐκθεὶς διὰ λογοδοσίας συντόμου καὶ γλαφυρᾶς τὴν συντελεσθεῖσαν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος πνευματικὴν ἐργασίαν ἐν τε τῷ Ζωγραφείῳ καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀπ' τούτου ἐξηρτημέναις σχολαῖς ἀρρένων καὶ θηλέων τῆς πολυπληθοῦς κοινότητος, καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων γραμματεὺς κ Ι. Πρόκος, ἐξετάσας τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῶν σχολῶν. Προσελθόντες εἶτα ἔλαβον ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Α. Θ. Π. τὰ πτυχία οἱ ἀποφοιτῶντες, πέντε ὄντες τὸν ἀριθμὸν, καὶ οἱ ἀριστεύσαντες τὰ οἰκεῖα βραβεῖα.

Τὴν λαμπρὰν τελετὴν ἐπισφραγίζων ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς παιριάρχης ἐπιδαψίλευσε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπὶ πάντας τοὺς μοχθήσαντας καὶ μετὰ ζήλου μοχθοῦντας ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν παιδευτηρίων ὑποδείξας συγχρόνως τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως καὶ ἄλλων δημοτικῶν σχολῶν. καὶ ἐξέφρασεν εὐχαριστίας πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, καταλήξας εἰς εὐχὰς ὑπὲρ μακροημερεύσεως τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν μοναρχου.

ΣΤ'. Ἐμπορικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Αὐθημερον ω. μ. ἡ Α. Θ. Π ὁ οἰκουμεν· πατριάρχης προέστη τῆς παραπλησίας σεμνῆς τελετῆς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλλην. Ἐμπορικῆς Σχολῆς, ἔνθα μετέβη ἐπὶ ἁρμακάτου συνοδευόμενος ὑπὸ πάντων σχεδὸν τῶν σεβασμ. συνοδικῶν. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστη ὡσαύτως καὶ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ Ι. Γρυπάρης. Μετα τὴν ἱεροτελεστίαν ὁ ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν δε ἰῶς τὴν σχολὴν ἰθύνων κ. Γ. Λιανόπουλος ἀπήγγειλε τὴν περὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ ἱδρύματος σύντομον λογοδοσίαν αὐτοῦ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος, ἐξ ἧς κατάδηλον ἐγένετο ὅτι τὸ ἵδρυμα λειτουργεῖ ἀπροσκόπτως.

Μετὰ τὴν λογοδοσίαν οἱ τελειόφοιτοι ἐπινεύσει τῆς Α. Θ Π. ἐξητάσθησαν προφορικῶς ἀνὰ δύο εἰς τὰ ἑλληνικὰ, γαλλικὸ, καὶ τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον· ἡ Α Θ. Π. ἐπεδαψίλευσε τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπί τε τοὺς ἐφόρους μετὰ ζήλου περιέποντας τὴν πρόοδον καὶ προκοπὴν τοῦ ἀγλαοῦ φυτωρίου καὶ ἐπὶ τοὺς διδάξαντας, καὶ ἐν τέλει ἀνέπεμψεν εὐχὰς πρὸς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ ὑγείας τοῦ φιλομούσου καὶ κραταιοτάτου ἄνακτος ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν τοῦ Β'.

Ζ'. Σχολείων Γαλατᾶ.

Σήμερον ἐπὶ δύο ὥρας πρὸ τῆς μεσημβρίας ἡ ὀρθόδοξος ὁμογενὴς ἐν Γαλατᾷ κοινότης εἰς πανδαισίαν πνευματικὴν καλλίστην ἐκάλει κόσμον ἐκλεκτὸν, οὗ προεξῆρχεν ἡ Α Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετὰ τῶν σεβ μητροπολιτῶν Σωζαγαθουπόλεως, Γάνου καὶ Χώρας καὶ Βελεγράδων. Παρῆσαν ἐπίσης ἡ Α Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ Γρυπάρης, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου τῆς παιδείας ἐνδοξ. Σαλὴχ βέης καὶ λόγιοι καὶ ἔμποροι Κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας ἐκθέσεις, ἐν τῷ ἀρρεναγωγείῳ ἐφοίτησαν 510, ὧν ἀποφοιτῶσι 18, ἐν δὲ τῷ παρθεναγωγείῳ 435. ὧν ἀποφοιτῶσ ν 7, αἱ μὲν τρεῖς ἐπὶ βαθμῷ "Αριστα α', μία "Αριστα β', τρεῖς ἐπὶ βαθμῷ Λίαν καλῶς—Ὁ Παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης ηὔξατο τὰ δέοντα πᾶσι τοῖς ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ὑπὲρ τῶν ἐκπαιδευτηρίων κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐργασθεῖσιν, ἐκφράσας τὴν ἐλπίδα ὅτι κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἔσται συμπεπληρωμένον τὸ νέον οἰκοδόμημα τῶν σχολῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ φιλολάου ἡμῶν ἄνακτος.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς Μ. Λαύρας καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἀλληλογραφίας τοῦ "Αρτης Νεοφύτου Μαυρομμάτη"

ὑπὸ

ΑΛΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ

21.

Ἐγκλήματα κατὰ τοῦ Φ.λαδελφίας Μελετίου.

Πρῶτον τρέχει ἡ πανσιὸν τῆς Ρώμης ἤτοι ὁ λουφὲς ὅπου εἶναι δικαίτικα σκοῦδα τὸν χρόνον, καὶ πῶς ὁ πάπας τὸν ἐψήφισε Φ.λαδελφίας.

Ὅταν ἤθελε χειροτονηθῇ Φ.λαδελφίας ἔκρυξε ἀπὸ τὴν Ρώμην ἐπισκότους μὲ σκοπὸν ὅτι ζητῶντας θέλημα ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, καὶ ἀπὸ τὸν πάπαν, ὅποιον μέρος φθάσει προτήτερα ἐκεῖνο νὰ χειροτονήσῃ, καὶ ἔτζι ἐπρόφθασαν δύο ἐπίσκοποι ὀρθόδοξοι ἀπὸ τὸν Μωρέαν, ὁ Φναρίου, καὶ ὁ Κλαυμάτας, μὲ τὸ νὰ ἔβαλε τὴν ρεπούπλικα καὶ τοὺς ἔγραψε καὶ τὸν ἐχειροτόνησαν. Πῶς πάτσει νὰ βάλλῃ τὰ χέρια του εἰς τὰ κεπίτουλα ὅπου γίνονται μὲ σύναξιν τῶν ἀρχόντων, διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει, καὶ νὰ χαλάσῃ τὴν Ἐκκλησίαν. Πῶς βάνει δίχως φόβον Θεοῦ τοὺς χειροτονουμένους εἰς τὴν Ρώμην, ρωμαίους ἱερεῖς, καὶ συλλειτουργοῦσιν αὐτῷ. Πῶς ἐσυμβούλευτεν ἕνα κάποιον Γεώργιον Σκελάριον δόκτορα ἰατρὸν νὰ ρίξῃ σούμπλικαν εἰς τὸ Συνάτον κατὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Πῶς πάγει εἰς τὸν νούντζιον, ἐλτζῆν τοῦ πάπα, καὶ εἰς τὸν πατριάρχην τῆς Βενετίας καὶ συνομιλεῖ μὲ τούτους, καὶ αὐτοὶ ἔρχονται εἰς αὐτόν.

Πῶς ἐπάσχησε νὰ χαλάσῃ τὸ μοναστήριον τὸ γυναικεῖον τῆς Ἐκκλησίας, λέγοντας τῶν αὐθεντῶν ὅπου εἶναι εἰς τὰ μοναστήρια ἐπάνω, πῶς βάνομεν μέσα γυναῖκες φραγγοβαπτισμένες.

Πῶς ἐδιάβαλλε τὸ Συνοδικὸν τῆς Κυριακῆς τῆς Ὀρθοδοξίας.

Πῶς ἐπάσχησε μὲ τοὺς ἰντζιτόρους νὰ ἐξορίσῃ τὸν ὀρθόδοξον Βάρδαν.

Πῶς καταπολεμεῖ ἀκαταπαύστως ὡς ἐχθροὺς τοὺς ὀρθοδόξους.

Πῶς ἐσυμβούλευεν ἕνα πατριώτην του ὀνόματι Φραγκίσκον Μαγουλᾶν νὰ φονεύσῃ τὸν Βάρδαν καὶ ἐκεῖνος δὲν ἠθέλησε.

Πῶς ἐπιχειρίζεται ταῦτα πάντα διὰ νὰ γίνῃ καρδινάλης.

Πῶς ἐδιαφέντευεν ἕνα παπιστὴν ὀνόματι Γεώργιον Μαζαράκην ἱερέα διὰ νὰ τὸν κάμῃ ἐφημέριον καὶ ὡσὰν δὲν ἐπέτυχε, τὸν ἐσυμβούλεσε καὶ ἐφράγγισε τελείως, καὶ ἔκοψε τὰ γένεια, ἔρριψε καὶ τὸ σχῆμα του καὶ ἔγεινε φραγγοπαπᾶς· ἔπειτα τὸν βάνει καὶ κηρύττει παρρησίᾳ πῶς ὁ Φιλαδελφίας ἀρχιερεὺς εἶναι καλὸς καθολικός, καὶ οἱ θεοκατάρατοι σχισματικοὶ εἶναι ἡ αἰτία, καὶ αὐτὸς ἐθεατρίσθη.

Πῶς ὅταν διδάσκει, προφάσει πῶς τοὺς ἐλέγχει διὰ τὰς ἁμαρτίας των, τοὺς λέγει εἰς τὴν διδαχὴν τοὺς ὀρθοδόξους ἀπίστους.

Πῶς μὴν ἠμπορῶντας νὰ νικήσῃ ταῖς γνώμαις του καὶ τὸ γινάτι του, ὑβρίζει παρρησίᾳ τοὺς προεστωτέρους καὶ ἀρχοντοτέρους, λέγοντάς τους γαλάρους.

Πῶς τοὺς φοβερίζει μὲ ἀφορισμοὺς διὰ νὰ ἔχῃ ἄδειαν νὰ κάμῃ τὰ θελήματά του.

Πῶς χρόνους πολλοὺς ὕστερα ἀπὸ τὴν ψήφισίν του εἰς τὸν θρόνον ἔλεγεν εἰς τὸ «ἐν πρώτοις μνήσθητι Κύριε ὑπὲρ τοῦ οἰκουμενικοῦ ἡμῶν πατριάρχου» χωρὶς ὄνομα, καὶ ὡσὰν τὸ γένος ἐφώναξε, τὸ λέγει ὀρθά.

Πῶς οἱ πρῶτοι συμβοηθοί του εἶναι πέντε· Ἰωάννης Μάκουλας, Μάρκος Καγιάνης, Γεώργιος Ροΐδης Ἀθηναῖος, Ἰκνῆς Μαρούτζης καὶ Ἀντώνιος Μασγαλᾶς.

Πῶς ἔκαμε μαζὺ μὲ ἕνα φράρον ὀνόματι Πέρτζαν Μπατίστα, καὶ ἔγειναν ἕνα ἀλτάρι ρωμαϊκὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας ὀνομαζομένης Φάβας διὰ νὰ παγένουν νὰ ἱερουργοῦν ὅσοι παπᾶδες ρωμαῖοι λατινοφρονοῦν, καὶ ὁ πρίγκηπας ἐξώρισε τὸν φλάρον καὶ ἐλευθερώθηκαν.

Πῶς σπέρνει ζιζάνια εἰς τὸ γένος διὰ νὰ βασιλεύῃ, καθὼς λέγει ὁ λόγος, χώριζε καὶ βασίλευε.

Πῶς δίδει ὀρδινίκς ἐκείνων ὅπου ἐξομολογοῦν νὰ μὴ συγχωροῦν ἐκείνων ὅπου εἶναι ἐνάντιοί του διὰ νὰ τοὺς

---

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 263—265.

** Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο σημείωμα, ἀποσπασθὲν ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ μητροπολίτου πρώην "Αρτης Νεοφύτου Μαυρομμάτη, προστίθησιν ὀλίγα εἰς ὅσα γινώσκομεν περὶ Μελετίου Τυπάλδου τοῦ Φιλαδελφείας «Ἐν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων Ἀποικίᾳ ἐν Βενετίᾳ» ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης ὁ Βελούδης, σ.λ. 79 καὶ ἑξῆς, ὡς καὶ ἐν «Χρυσοβούλλοις καὶ Γράμμασι τῶν οἰκουμενικῶν πατριαρχῶν» παρέσχεν ἡμῖν πολλὰς ἀλλὰ καὶ ἀκριβεστάτας εἰδήσεις περὶ τῶν κατὰ Μελέτιον τὸν Τυπάλδον, οὗ κυριωτέρα κατηγορία, ἀρκετὴ πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου καταδίκην, ἦν ἡ τῇ παπιπῇ Ἐκκλησίᾳ ὑποδούλωσις αὐτοῦ καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ δουλῶσαι καὶ τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν ἐν Βενετίᾳ παροικίαν Καὶ τῶν μὲν δικαιωμάτων αὐτῆς συνήγορος καὶ προστάτης ἀνεφάνη Πέτρος ὁ Μέγας ὁ τῆς Ρωσσίας αὐτοκράτωρ, γράψας τῇ 7 δεκεμβρίου 1710 πρὸς τὴν ἐνετικὴν δημοκρατίαν, τοῦ δὲ ἁλιτηρίου Τυπάλδου τὰς κακοδοξίας ἐτιμώρησεν ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἀποσείλασα κατὰ ἰούνιον τοῦ 1712, ἐπὶ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ ἀπὸ Κυζίκου, τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, θανόντος τῇ 6 μαΐου τοῦ ἐπιόντος ἔτους. **(Σ. συντ. Ἐκκλ. Ἀληθείας).**

κάμῃ μὴ ἔχοντας πνευματικὸν νὰ πᾶνε δυναστικῶς νὰ φραγγίσουν.

Πῶς λέγει μερικῶν αὐθεντάδων πῶς εἶναι καθολικός, καὶ εἶναι μόνον τρεῖς τέσσαρες σχισματικοί, τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ ἐξορίσουν μὲ τέλος νὰ κακοποιήσῃ.

Πῶς ὅταν ἀποθάνῃ τινὰς ἀπὸ τοὺς ὀρθοδόξους ὅπου τοῦ ἐναντιώνεται, κηρύττει ὅτι ὁ ἀφορισμός του τὸν ἔκαψε, διὰ νὰ βάλῃ τοὺς ἄλλους εἰς φόβον νὰ μὴ τὸν ἐναντιώνωντα.

Πῶς ἤθελε νὰ βάλλῃ εἰς τὰς ἀρχαῖς ἁγίασμα φράγκικον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ ἐναντιώθη τὸ γένος.

Πῶς ἠθέλησε νὰ κάμωμεν ἅγιον ἔλαιον μίαν φορὰν νὰ τὸ φυλάγωμεν νὰ ἀλείφωμεν τοὺς ἀρρώστους φράγκικα.

Τα δὲ ἄλλα τίς διηγήσεται;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

The destruction of the Greek Empire and the story of the capture of Constantinople by the Turks.

London, Longmans Green and Cie 1903.

in 8o XIX, 476 p. 18 sh.

by Edwin Pears, L. L. B.

Author of the Fall of Constantinople: being the story of the Fourth Crusade.

With Maps and illustrations*.

Τέσσαρας ἄλλους τόμους ἐγγράφων σχετικῶν πρὸς τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀγνώστων τέως συνέλεξεν ὁ διδάκτωρ Δετιέ, ὧν οἱ δύο ἐδημοσιεύθησαν τὸ 1870, ἀλλ' εἶναι δυσεύρετοι τώρα, οἱ δύο ἄλλοι τόμοι περιέχουσι πρὸς τῷ Κριτοβούλῳ τὸν Θρῆνον τοῦ Ὑψηλάντου, τὸν Θρῆνον τοῦ Καρδιναλίου Ἰσιδώρου ἰταλιστὶ καὶ λατινιστί, τὴν εἰς τὸν Πάπαν ἔκθεσιν ἰταλιστὶ τοῦ Λεονάρδου καὶ ἄλλα ἔγγραφα περὶ ὧν κατωτέρω γίνεται λόγος· οἱ τόμοι οὗτοι ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῆς Βούδα Πέστης, ἀλλ' εἶναι σπάνιοι.

Ὁ κ. Πὴρς ἀπαριθμεῖ κατόπιν κατάλογόν τινα βιβλίων σχετικῶν πρὸς τὸ αὐτὸ θέμα, 14 τὸν ἀριθμὸν ὅλων ἀγνώστων τῷ δικτήμῳ Γίββωνι, ἐφ' ὧν τῇ βάσει ἔγραψεν ἐκεῖνος τὸ προκείμενον βιβλίον του.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πηγῶν ὁ κ. Πὴρς μνημονεύει τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἔλλισεν τὸ 1857 ἐν Λειψίᾳ δημοσιευθέντος **Θρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως** καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ νῦν Μεγάλου Λογοθέτου Ἀριστάρχου βὲη μεταφρασθέντος Θρήνου τοῦ Ἱέρακος Μεγάλου Λογοθέτου ἐκ χειρογράφου ὑπάρχοντος ἐν τῷ ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ παρὰ τὸ Φανάριον καὶ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Δετιέ.

Μεταξὺ τῶν τούρκων συγγραφέων περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἀναγράφει καὶ τὸ κατὰ τὸ 1902 ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως τοῦ νῦν εὐκλεῶς ἀνάσσοντος Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν τοῦ Β' γραφὲν πόνημα παρὰ τοῦ πολλοῦ Ἀχμὲτ Μουκτὰρ πασᾶ περὶ τῆς κατακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ὀθωμανῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ.

Ὁ συγγραφεὺς ἀνομολογεῖ πλείστας ὅσας χάριτας τοῖς γνωστοῖς βυζαντινολόγοις τῷ διδάκτορι Μόρτμαν καὶ τῷ καθηγητῇ Α. φὸν Μίλιντζεν ἐφ' οἷς ἀνέγνω περὶ τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τοπογραφίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν ταῖς περὶ τούτων μονογραφίαις αὐτῶν, αἵτινες ἔσονται ὠφελιμώτατα καὶ εἰς τὸ μέλλον ὡς συνέχεια τῶν ἔργων τοῦ Γυλλίου καὶ Δουκαγγίου. Ἰδίᾳ δ' εὐχαριστεῖ τῷ Μίλιντζεν ἐπὶ τῇ παραχωρηθείσῃ ἀδείᾳ ν' ἀνατυπώσῃ τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως χάρτην του.

Εὐχαρίστως δ' ὁ ἀναγνώστης διέρχεται καὶ ὅσα ὁ συγγραφεὺς ἐκτίθησι διὰ μακρῶν δικαιολογούμενος τίνος ἕνεκα ὁ τίτλος τῆς ἱστορίας του εἶναι «Ἡ κατάλυσις **τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας**» ἀντὶ τοῦ τέως ἐν χρήσει παρὰ Φρίμαν, καὶ τῷ δικκεκριμένῳ δικδόχῳ του, καθηγητῇ Ι. Β. Βούρι «**τελευταίας Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας**». Ἰδοὺ οἱ λόγοι οὗτοι.

Ἀφ' ὅτου Κάρολος ὁ Μέγας ἐγένετο, λέγει ὁ κ. Πὴρς, κατὰ τὸ ἔτος 800, Ρωμαῖος Αὐτοκράτωρ ἐν τῇ Δύσει, ὀρθῶς δέον νὰ κληθῇ Ἀνατολικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἡ χώρα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἧς πρωτεύουσα ἦν ἡ Κωνσταντινούπολις.

Ἡ Αὐτοκρατορία αὕτη ἐπωνομάσθη ὁτὲ μὲν καὶ **Βυζαντινὴ**, ὁτὲ δὲ καὶ **παρακμάζουσα Αὐτοκρατορία.**

Ὁ συγγραφεὺς ἀπανκίνεται τῇ **ὀνομασίᾳ μὲν ἐκείνῃ** ὡς ἀορίστῳ καὶ ἀμφιβόλου σημασίας, ἀφ' οὗ οὔτε δύο συγγραφεῖς χρώμενοι ταύτῃ θεωροῦσιν αὐτὴν περιλαμβάνουσαν τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, **ταύτῃ δὲ** διότι μετὰ τὰς ἐρεύνας τῶν Φρίμαν, Βούρη, Κρουμβάχερ, Σλούμβερζε καὶ ἄλλων νεωτέρων συγγραφέων ἀπεδείχθη ὅτι ἡ προσωνυμία αὕτη εἶναι ἄδικος.

Θεωρεῖ δὲ ἐπιβαλλομένην τὴν ἧς χρῆται προσωνυμίᾳ καὶ διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους.

* Συνεχεια καὶ τέλος ἀπὸ σελ 290--292.

Οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Ἄραβες ἐγνώρισαν τὴν Αὐτοκρατορίαν ἁπλῶς ὡς Ρωμαϊκὴν καὶ ἕνεκα τῆς ἐπικρατησάσης φήμης τῆς Ρώμης ἀπεκάλουν καὶ αὐτὸν τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ὡς **Ἰσκενδὲρ τὸν Ρωμαῖον (Ἰσκενδὲρ ἀλ ρουμί).**

Τὸ ὄνομα τῆς Ρώμης ἡ Ροὺμ δοθὲν τῇ Ρωμυλίᾳ καὶ εὑρεθὲν καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσιν ἄπω ἀνατολικοῖς ὡς **Ἐρζερούμ** ἐφημιόσθη, ὅτε τὸ λατινικὸν στοιχεῖον ἐδεσποζεν ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ. Ἡ περὶ τῆς Ρώμης παράδοσις μετεβιβάσθη εἰς τοὺς Τούρκους, δι' οὓς οἱ κάτοικοι τῆς Αὐτοκρατορίας ἦσαν καὶ εἶναι **οἱ Ροὺμ ἢ Ρωμαῖοι.**

Αὐτοὶ οἱ βυζαντινοὶ συγγραφεῖς ἀπεκάλουν ἑαυτοὺς Ρωμαίους, ἀλλ' ὁ ὅρος Ρωμαῖος δυσκόλως δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν, χωρὶς νὰ διακρίνῃ τις αὐτὴν ὡς Ἀνατολικὴν καὶ ἐνῷ εἶναι ἀληθὲς, ὅτι μέχρι τοῦ 1453 ἡ Αὐτοκρατορία μόνον κατ' ὄνομα ἦν ρωμαϊκὴ, πράγματι δὲ ἡ νέα Ρώμη καὶ ἡ χώρα αὐτῆς εἶχον ἐξελληνισθῇ καὶ μέγα μέρος τῶν κατοίκων προὐτίμα τὴν ἑλληνικὴν ἐπωνυμίαν. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Αὐτοκρατορίᾳ μακρὰ διεξήχθη πάλη μεταξὺ τῶν ἐπιθυμούντων νὰ παραδεχθῶσι τὴν τελευταίαν ἐπωνυμίαν καὶ τῶν κλινόντων ὑπὲρ τῆς ρωμαϊκῆς ἐπωνυμίας.

Ἄλλως τε οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰς προηγουμένας ἑκατονταετηρίδας καὶ κατὰ τὰς σταυροφορίας ὑπῆρξαν πράγματι ἀπειθεῖς ὑπήκοοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἰδού πως.

Καὶ διαρκούσης τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρακλείου (ἀπὸ τοῦ 610 μέχρι τοῦ 641) ἐπέμενον ὀνομαζόμενοι ἕλληνες μᾶλλον ἢ ρωμαῖοι. Ἔκτοτε ἡ ἀμφισβήτησις διήρκεσεν ὡς πρὸς τὴν ἐπωνυμίαν ἑλληνικὴν ἢ ρωμαϊκὴν ἥτις ἔπρεπε νὰ δοθῇ εἰς τὸν λαόν. Ἡ τῶν ἑλλήνων ἐπιρροὴ ἐξησκεῖτο δικαίως τείνουσα νὰ ἐξελληνίσῃ τὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Εἰρήνης, καθ' ὃν χρόνον ἡ Δυτικὴ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἤρξατο ἔχουσα ὕπαρξιν κεχωρισμένην, ἡ ἑλληνικὴ ἐπιρροὴ ἦτο τὰ μάλιστα ἰσχυρά.

Ὁ Λάσκαρις μετὰ τέσσαρας ἑκατονταετηρίδας ἐγκαθιδρυθεὶς ἐν Νικαίᾳ μετὰ τὴν κατάκτησιν τῶν λατίνων ὡμίλει περὶ τῆς Αὐτοκρατορίας ὡς ἑλληνικῆς. Κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς πόλεως ἐπὶ Μιχαὴλ ἡ Ἐκκλησία ἐν γένει ἐχρῆτο τῷ ὅρῳ Ρωμαϊκὴ, ἀλλ' ἐδήλου ὅτι οἱ ὅροι Ἑλληνικὴ καὶ Ρωμαϊκὴ ἔπρεπε νὰ μεταχειρίζωνται ἀδιαφόρως. Διάφοροι δὲ συγγραφεῖς ὁμιλοῦσι περὶ τῶν Ἀκτίνων ὡς Ρωμαίων καὶ περὶ τῶν Βυζαντινῶν ὡς Ἑλλήνων, ὡς βεβαιοῦται ἐν τοῖς **ἀνεκδότοις ἐγγράφοις** παρὰ Σάθᾳ τόμ. I. σελ. XII.

Ὁ Μανουὴλ Βρυέννιος ἐκτίθησιν ὅτι ὁ ἱεροκῆρυξ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἀκροατάς του συνίστα νὰ ἐνθυμῶνται τοὺς προγόνους των ἕλληνας καὶ νὰ ἀμύνωνται ὑπὲρ τῆς χώρας των, ὡς ἐκεῖνοι ἔκαμνον. Κατὰ καιροὺς δὲ ἐλέγετο περὶ τοῦ λαοῦ ὡς κατηγορουμένου ἐπίσης ἐκ τῶν Ἑλλήνων Ρωμαίων.

Ἡ Αὐτοκρατορία, ἧς πρωτεύουσα ἦν ἡ νέα Ρώμη, ὡς συνέχεια τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας ὀρθῶς καλεῖται Ρωμαϊκὴ καὶ ἡ ἐπωνυμία ἔχει τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὴν συνέχειαν τῆς Ρωμαϊκῆς ἱστορίας. Ἡ ἀνατολικὴ δ' αὕτη Αὐτοκρατορία κατελύθη καὶ ἔπεσεν ἐν ἔτει 14 3.

Ἀλλ' ἐὰν παραδεχώμεθα ὅτι ἡ Αὐτοκρατορία ἐξηκολούθει οὖσα Ρωμαϊκὴ μέχρι τοῦ 1453, δέον νὰ ὑπομνησθῇ, ὅτι ὄχι μόνον τὰ χαρακτηριστικά της μετεβλήθησαν μεγάλως, ἀλλ' ὅτι καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Δύσεως κατέστη γνωστὴ ὡς Ἑλληνικὴ Αὐτοκρατορία. Ἡ λατινικὴ ἐπωνυμία ἐλησμονήθη καθ' ὁλοκληρίαν, ὡς ἡ νορμανδικὴ γαλλικὴ ὑπὸ τῶν εὐγενῶν Ἄγγλων ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἐδουάρδου τοῦ Γ', ἡ δ' ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐγένετο ἡ ἐπίσημος, ὡς ἡ ἀγγλικὴ ἐν Ἀγγλίᾳ.

Αἱ ἐπὶ τῶν νομισμάτων ἐπιγραφαὶ γράφονται ἑλληνιστὶ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἡρακλείου.

Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἥτις ἐβοήθησε πλέον ἢ ὡς νόμος εἰς συνένωσιν τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἐχρῆτο τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, καὶ ταύτῃ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὡς ἰδίᾳ αὐτῆς γλώσσῃ, καίτοι δ' οἱ μεγάλοι ὑπερασπισταὶ τοῦ ὅρου **Ρωμαῖοι** ὡς ἐφαρμοζομένου εἰς τὸν λαὸν εὑρίσκονται μεταξὺ τῶν βαθυμούχων της, ἡ Ἐκκλησία ἦν κυρίως ἑλληνικὴ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, κατά τε τὰς σκέψεις καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν, ᾗ ἐχρῆτο.

Τούτων πάντων ἕνεκα οὐδὲν τὸ ἐκπληκτικὸν ὑπάρχει, ὅτι εἰς τὴν Δύσιν κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλων τῶν μέσων χρόνων ἡ Αὐτοκρατορία ἦτο ἑλληνικὴ Αὐτοκρατορία ἀκριβῶς, ὡς ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἦν ἡ ἑλληνικὴ Ἐκκλησία. Ἥ τε Αὐτοκρατορία καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐκαλοῦντο ἀμφότεραι ἐπίσης ἑλληνικαὶ πρὸς διάκρισιν ἀμφοτέρων ἀπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως.

Ἐν τῇ γενικῇ ταύτῃ χρήσει τῆς λέξεως Ἕλλην, εὑρίσκει ὁ συγγραφεὺς τὴν δικαιολογίαν του γράψαντος περὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν σχετικῶν αὐτῇ γεγονότων ἤτοι περὶ τῆς καταλύσεως τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας.

Τοιαύτας σοφὰς παρατηρήσεις μετὰ μεγάλης μετριοφροσύνης πρὸς τὸ ἔργον του ἀναγινώσκει τις ἐν τῷ

προλόγῳ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται πονήματος μαρτυρούσας τὴν μεγίστην ἀκεραιότητα καὶ ἀκρίβειαν τοῦ συγγραφέως, τὸ μεμελετημένον καὶ σπουδαῖον τοῦ ἔργου καὶ τέλος τὴν προπαρασκευήν, ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τὸ θέμα τοῦ βιβλίου του.

2. Περὶ τῆς καταλύσεως τῆς ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας.

Τὸ πολύτιμον τοῦτο πόνημα τοῦ κ. Πὴρς διαιρεῖται εἰς κεφάλαια εἴκοσιν, ἀλλὰ δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι τρία περιλαμβάνει μέρη.

Ἐν τῷ 1ῳ ἀπὸ κεφαλαίου Ι μέχρις ΙΧ ἀναγράφει τὴν κατάστασιν τῆς ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων καὶ τὴν ἔξωσιν τούτων καὶ τὴν ἀνασύστασιν τῆς ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ὁσημέραι ἐξασθένισιν ταύτης ἐκ διαφόρων αἰτιῶν ἃς ἀπαριθμεῖ ὁ συγγραφεὺς κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν αὔξουσαν ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν, ἧς καὶ πίνακα ἐπισυνάπτει.

Ἐν τῷ 2ῳ μέρει ἀπὸ κεφαλαίου ΧΙΙ μέχρι ΧΥΙΙ ἀναγράφει τὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν καὶ ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τῷ 3ῳ μέρει ἀπὸ κεφαλαίου ΧΥΙΙΙ μέχρι ΧΧ ἐκτίθησι τὰς συνεπείας τῆς ἁλώσεως ἔν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ Δύσει.

Λυποῦμαι ὅτι ἀναγκάζομαι νὰ κάμω ἐν ὀλίγοις τὴν γενικὴν ταύτην ἀναγραφήν, διότι ἀδυνατῶ νὰ παρακολουθήσω τὸν συγγραφέα διὰ λόγους τοπικοὺς καὶ καιρικοὺς ἐν ὅλαις ταῖς λεπτομερείαις τῆς συγγραφῆς του, δὲν δύναμαι ὅμως νὰ μὴ εἴπω ὅτι ὁ κ. Πὴρς μελετήσας μετ' οὐ τῆς τυχούσης προσοχῆς ἀμερολήπτως καὶ ἐπὶ τόπου ὅλα τὰ παρουσιαζόμενα ζητήματα διεσαφήνισέ τινα τούτων διὰ πολυτίμων σημειώσεων, ἃς κατέστρωσεν ἐν τέσσαρσι παραρτήμασι ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου αὐτοῦ περὶ τῆς **Πύλης τοῦ Ρωμανοῦ**. περί τινος **ναυμαχίας** γενομένης 10 ἡμέρας πρὸ τῆς ἁλώσεως, περὶ τῆς **ὁδοῦ καὶ μεταφορᾶς** τῶν πλοίων καὶ περὶ τῆς **ἐπιφορᾶς τῆς θρησκείας**.

Τοιοῦτό ἐστι τὸ δεύτερον τοῦτο ἱστορικὸν πόνημα τοῦ κ. Πὴρς καὶ δικαίως περὶ αὐτοῦ ἐγράφησαν πολλὰ καὶ καλά· ἡ γλῶσσα εἶναι ῥέουσα, σαφὴς καὶ ἀκριβής· αἱ σκέψεις εἶναι δίκαιαι καὶ αἱ κρίσεις ἀμερόληπτοι· ἡ περιγραφὴ τινων ἐπεισοδίων εἶναι τοιαύτη, ὡς ἐὰν ταῦτα γίνονται σήμερον καὶ ἐπαναλαμβάνονται ἐνώπιον ἡμῶν· ἡ ζωηρότης τῆς περιγραφῆς εἶναι τοιαύτη, ὥστε λησμονεῖ τις πρὸς στιγμὴν ἑαυτὸν καὶ νομίζει ὅτι βλέπει τὰς εἰκόνας ταύτας καὶ παρίσταται εἰς τὸ θέαμα ναυμαχίας στόλου 145 πλοίων ἐξ ἑνὸς πρὸς 4 ἀφ' ἑτέρου καὶ βλέπει τὸν κατακτητὴν εἰσερχόμενον εἰς τὴν θάλασσαν ἔριππον, ὅπως πλησιέστερον παρακολουθήσῃ τὴν ναυμαχίαν καὶ παροτρύνῃ τοὺς ναυμαχοῦντας. Ζωηροτάτη παρίσταται καὶ ἀναγινώσκεται καὶ ἡ ἐν Ἁγίᾳ Σοφίᾳ τελευταία λειτουργία, νομίζει τις ὅτι ἐν τοῖς γράμμασι ἀναπαρίσταται ζῶσα ἡ εἰκὼν αὕτη μεθ' ὅλων τῶν συγκινητικῶν ἐπεισοδίων αὐτῆς· ἐν ἑνὶ λόγῳ αἱ περιγραφαί, ἃς ὁ κ. Πὴρς ποιεῖται, καὶ αἱ προσωπογραφίαι του εἶναι θαυμάσιαι καὶ φανερόνουσι κάλλιστον ζωηρότατον καὶ φαντασίαν ποιητικὴν καὶ ἐξαίρετον.

Οὕτως ἀποφαίνονται περὶ τοῦ βιβλίου τούτου καὶ τὰ ἐγκριτώτερα τῶν ἀγγλικῶν φύλλων «ὁ Κῆρυξ τῆς Γλασκώβης» λέγων, ὅτι εἶναι τὸ **πληρέστερον γραφὲν ἀγγλιστὶ βιβλίον** περὶ καταλύσεως τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταστινουπόλεως», τὸ «Ἀθήναιον» προσθέτον ὅτι **τὸ ἔργον δὲν ἠδύνατο νὰ πέσῃ εἰς ἱκανώτερον κάλαμον**, ὅτι ὁ κ. Πὴρς ζῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐσπούδασε διὰ μακρῶν τὰ τῆς πολιορκίας προβλήματα καὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν τοποθεσίαν οἰκειότητα συνενοῖ τὴν ἰδιότητα πολιτικοῦ ἐξευρευνητοῦ καὶ ἀμέσου γνώστου τῶν ἀναφυομένων ζητημάτων», τὰ «Ἡμερήσια Νέα» σημειοῦντα ὅτι **τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι γεγραμμένον μετὰ πολιτικῆς ἱκανότητος καὶ ἀξιώματος**, ἡ «Σύγχρονος ἐπιθεώρησις» συγχαίρει τὸν κ. Πὴρς **ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ συμβολῇ του εἰς τὴν ἱστορικὴν Φιλολογίαν** ἐν πεδίῳ, ὅπερ οὐδέποτε πρότερον ἐξερευνήθη καὶ ὅτι τὸ ἔργον εἶναι ζωηρὸν καὶ διδακτικόν» ὁ «Χρόνος» γνωματεύων ὅτι **διὰ τοιοῦτο ἔργον ὁ κ. Πὴρς εἶναι ἐξαιρετικῶς ἀρμόδιος**, φέρει ἐν αὐτῷ ὄχι μόνον γνώσεις, ἃς ἀρύεται ἐκ τῶν βιβλίων, ἀλλ' οἰκειότητα πρὸς τὴν σημερινὴν ζωὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ «Καθολικὴ Ἐπιθεώρησις» ἐκτίθησιν ὅτι **τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι τὸ καλλίτερον καὶ τὸ πληρέστερον, ὅπερ ἐγράφη περὶ τοῦ θέματος τούτου.**

Ἰδοὺ καὶ ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν γενικὴν τὸ βιβλίον περὶ οὗ ἐγένετο ἡ βιβλιογραφία αὕτη· εὐχαρίστως δὲ μανθάνω ὅτι ἤρξατο ἤδη μετάφρασις αὐτοῦ γαλλιστὶ καὶ ὅτι Μακιάνας γνωστὸς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων πρόκειται νὰ διατάξῃ τὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μεταγλώττησιν αὐτοῦ καὶ τὴν τύποις δημοσίευσίν του.

Περαίνων τὴν βιβλιογραφίαν ταύτην ὅσον εἶναι δυνατὸν συντόμως παρατηρῶ ὅτι ὁ κ. Ἔδβιν Πὴρς εἶναι ὁ πρῶτος ἄγγλος ἱστορικός, ἀλλοδαπός, μὴ ὀρθόδοξος, ὅστις, μελετήσας καλῶς τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα ἐπὶ τόπου, καταῤῥίπτει τὰς ἐπί τινα χρόνον κρατησάσας ἐτραλμένας καὶ ἀδίκους κατηγορίας κατά τε τῆς Ἐκκλη

σίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν κατὰ τὰς ἐποχὰς ἐκείνας καὶ ἀναφαίνεται πρόμαχος καὶ ὑπερασπιστὴς ἀμφοτέρων κατὰ τῶν κατηγοριῶν, ἃς κυρίως συγγραφεῖς καθολικοὶ τὸ θρήσκευμα ἐπεσώρευσαν κατ' ἀμφοτέρων, κατὰ τῆς Ἐκκλησίας μὲν ἡμῶν ἐπὶ ἀμαθείᾳ καὶ δεισιδαιμονίᾳ, κατὰ δὲ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐπὶ διαφθορᾷ προβάντες μέχρι τοῦ ν' ἀποκλέσωσι τὴν αὐτοκρατορίαν του διὰ τίτλου ἐξευτελιστικοῦ «Παρακμάζουσα ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία» Bas Empire. Ἡ τοιαύτη ἀμερόληπτος κρίσις ἀπήρεσεν εἰς τοὺς καθολικούς· τούτου ἕνεκα ἐν τῇ «Καθολικῇ Ἐπιθεωρήσει» ἐγράφη ἐσχάτως ἐν τῇ περὶ τοῦ πονήματος τούτου βιβλιογραφίᾳ, ὅτι ὁ κ. Πὴρς ἐξήτασε δικαίως τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα, ἅτινα μεγάλην ἐξήσκησαν ἐπιρροὴν ἐν τῷ Βυζαντίῳ, ἀλλ' οὐχὶ βεβαίως ὡς ἤθελε κάμει τοῦτο καθολικὸς συγγραφεύς. Πολλῷ ἀπέχει τούτου ὁ κ. Ἔδβιν Πὴρς· ἱστορικὸς ἀκριβὴς καὶ ἀμερόληπτος, ἀπέχων πάσης προλήψεως, ἀνασταλόνει τὴν ἀλήθειαν ἀνασκευάζων τοὺς καθολικοὺς συγγραφεῖς καὶ αὐτὸν τὸν πολὺν Γίββωνα, ἀνυψοῖ τήν τε Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ τὸ ἔθνος εἰς τὴν προσήκουσαν θέσιν καὶ ὑπόληψιν καὶ ἀποδίδει ἀμφοτέροις τὴν ἣν ἠρνήθησαν αὐτοῖς δικαιοσύνην ἐμπαθεῖς καὶ κομματικοὶ συγγραφεῖς. Τούτων πάντων ἕνεκα ἐθεώρητα καθῆκόν μου νὰ ἐκφράσω τὰς ἐκ μέσης ψυχῆς εὐχαριστίας μου τῷ διαπρεπεῖ ἱστορικῷ, ἀναστηλώσαντι τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἐπὶ τὸ διάσημον τοῦτο τέκνον τῆς Ἀλβιῶνος, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νὰ δημοσιεύσω τὰ ἄνωθι ὅσον οἷόν τε περιληπτικῶς περὶ τῆς πολυτίμου ταύτης ἱστορικῆς βίβλου διά τε τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» τοῦ ὀργάνου τούτου τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐν γένει διὰ πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ γινώσκῃ τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς ἱστορίας τῆς χώρας ταύτης.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 10 Ἰουνίου 1901

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΩΣ·

Εἰς τὸ αὐτὸ καταλήγει τις ἀποτέλεσμα διὰ δευτέρου τινὸς τρόπου βαθμολογίας, ὅστις ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι προσθέτουσι τὸν ἀριθμὸν τῶν βαθμῶν τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ ἑνὸς τῶν συζύγων μετὰ τῶν τοῦ ἑτέρου συζύγου. Κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον τῆς βαθμολογήσεως φθάνομεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα, ὅτι ὁ ἐξάδελφος Η μετὰ τῆς πενθερᾶς Δ εἶνε πέμπτου βαθμοῦ· κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον δίδονται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ Ζ μέχρι τοῦ ἐξαδέλφου Η τέσσαρες γεννήσεις ἤτοι 4 βαθμοί, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῆς συζύγου Θ ὑπάρχει μόνον ἡ γέννησις τῆς συζύγου ἤτοι βαθμὸς εἷς. Τὸ κεφάλαιον τῶν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς οἰκογενείαις γεννήσεων 4+1 δίδει τὸν ζητούμενον βαθμόν.

Τὸ δεύτερον τοῦτον τρόπον Εὐστάθιος ὁ πατρίκιος ἐν τῷ ὑπομνήματι αὐτοῦ (Συντ. Ε'. 334) (1025) χαρακτηρίζει ὡς ἀρχαῖον· χρῶνται δὲ τούτῳ καὶ οἱ πολιτικοὶ δικασταὶ (πρβλ. τὸ ψήφισμα τῶν δικαστῶν τοῦ Βήλου Συντ. Ε'. 395 καὶ Πειρ. με' 27) καὶ συνήθως οἱ κανονισταί· καὶ ἐν ἐκκλησιαστικαῖς ἐπίσης ἀποφάσεσι συναντῶμεν τὸν τρόπον τοῦτον (Συντ. Ε'. 41 βλ. καὶ Δημ. Χωμ. Ε'. 424). Καὶ ὁ τρόπος οὗτος εἶνε ἁπλούς, ἐὰν ἐφαρμόζῃ τις τὴν ἀρχήν, καθ' ἣν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ἕν εἰσι καὶ ἕνα βαθμὸν ἀποτελοῦσιν, «ὅταν ἡ συνάφεια, ὡς λέγει ὁ Βλάσταρις, καθ' ἑκυτὴν ὁρᾶται καὶ μόνον ζητεῖται ἡ ἀγχιστειακὴ σχέσις τοῦ ἑνὸς πρὸς τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς τοῦ ἑτέρου συζύγου, ὅταν ὅμως ζητῇ τις τὴν τοιαύτην σχέσιν τῶν ἀμφοτέρωθεν συγγενῶν τῶν συζύγων πρὸς ἀλλήλους τότε καὶ ὁ εἷς καὶ ὁ ἕτερος σύζυγος ἐν τῇ ἀριθμήσει τῶν συγγενικῶν βαθμῶν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς οἰκογενείαις ἀριθμοῦνται καθ' ἑκυτοὺς ὡς πρόσωπα (Ματθ. Βλαστ. Συντ. ΣΤ' 134 βλ. καὶ Zhisman ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 304—305 .

Ἐν τῇ Πράξει παρουσιάζονται τοσαῦται ποικιλίαι συνδυασμῶν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ βαθμῷ, ὥστε πολλοὶ εἰς εὕρεσιν καὶ κατανόησιν τῶν βαθμῶν ἐμπίπτουσιν εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν· διὰ τοῦτο πρὸς διευκόλυνσιν συνέταξάν τινες (Ἀλεξ. ὁ Σπανὸς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρμενοπ. ὁ Παγώνης, τὸ Πηδάλιον, ὁ Μελισ. Χριστ. Θεοφ. ὁ Καμπανίας καὶ ἐν πολλοῖς χειρογράφοις περὶ κεκωλυμένων γάμων παρὰ Zh. σ. 50 ἀρ. 40) τὰ λεγόμενα στέμματα ἢ κομβολόγια συγγενείας, ἀλλὰ δικαίως παρατηρεῖ περὶ τῶν τοιούτων ὁ Zhisman, (ἔνθ. ἀν. σ. 308) ὅτι δὲν ἐπαρκοῦσιν, οὐδὲ εἶνε ἀσφαλεῖς πάντοτε ὁδηγοί, διότι καὶ τὰ κάλλιστα τούτων παρκλείπουσι περιπτώσεις βαρυτέρας καὶ ἀνκφέρουσι ἧσσον τοιαύτας· οὕτω π. χ. κατάλογός τις νεωτέρου κανονιστοῦ ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ ἑβδόμῳ βαθμῷ ἀναφέρει τοὺς ἀπαγορευομένους συνδυασμοὺς πάντας παρκλείπει ὅμως ἕνα, περὶ οὗ θὰ ὑποθέσῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἐπιτρέπεται, ἤτοι τὸν συνδυασμὸν πάππου καὶ ἐγγόνου μετὰ δύο ἐξαδέλφων (2+4), ἐν ᾧ ἀνκφέρει ἀπαγόρευσιν γάμου προπάππου καὶ δισεγγόνου μετ' ἐξαδέλφων (3+4).

συνέχεια ἀπὸ σελ. 265—268.

Ὁ ἐκκλησιαστικὸς δικαστὴς δὲν πρέπει τυφλῶς νὰ ἀκολουθῇ τὰ διαγράμματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα λάθρα εἰσήγαγον πολλάκις ἀπαγορεύσεις μὴ μνημονευομένας ἐν ταῖς πηγαῖς, φόβῳ πολλῷ συγχύσεως· «ὁ καὶ ἑτέρους εἰσάγων, λέγει Δημήτριος ὁ Σύγκελλος (Συντ. Ε΄. 360), ἐξ ἀγχιστείας γάμους, ὧν οἱ νομοθετήσαντες οὐκ ἐμνήσθησαν, οὗτοι δόξαν οἰκείας ἐξ αὐθεντίας οὐ νόμον πληροῦτι». Διὰ τοῦτο ὁ δικαστὴς ὀφείλει αὐστηρῶς ἐν πάσῃ παρουσιαζομένῃ περιπτώσει νὰ ζητῇ τὸν ἀντίστοιχον κανόνα ἢ νόμον ἢ ἐκκλησιαστικὴν ψῆφον. (Ζλ. σ. 345). Καὶ «ὁ μὲν ὁ νόμος **ῥητῶς** ἐκώλυσε φεύγειν, (χρὴ) ὃ δὲ μὴ ἐκώλυσε παραδέχεσθαι,, (Ματθ. Βλαστ. ΣΓ΄ 130). Δυστυχῶς ἡ παραδοχὴ βαθμῶν καὶ ἐν τῇ ἀγχιστείᾳ καὶ ἡ σκοτεινὴ παρά τισι ἀντίληψις τῆς ἐννοίας τῆς συγχύσεως συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν πλάτυνσιν τῶν ἀπαγορεύσεων.

Ἀρχιμ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

(ἕπεται συνέχεια)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Η ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ*

Ἐρχόμεθα νῦν εἰς τὴν μονὴν **τοῦ Παντοκράτορος**. Τὰ περὶ ταύτης ἐπίσημα γράμματα τὰ τύποις ἐκδεδομένα γινώσκει ὁ φιλοπονώτατος πατὴρ Κοσμᾶς, τὰ διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας»· ἀλλ' ἐπίσης γινώσκει καὶ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς ρωσσικῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, ἐξ ὧν ἠδύνατο (Acta Russici σελ. 173) νὰ συμπληρώτῃ βεβαιότερον τὸ ἐν σελίδι 224 τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ λεγόμενον, ὅτι «ἡ μονὴ τοῦ Παντοκράτορος ἱδρύθη μικρὸν μετὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος». Ἐν ἐγγράφῳ Ἄννης Τορνικίνης καὶ Πιγγερνίσης, ἀπολελυμένῳ κατὰ τὸν αὔγουστον τοῦ 1353, ἀναφέρεται ῥητῶς ὅτι ἦν ἱδρυμένη ἤδη ἡ τοῦ Παντοκράτορος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου στρατοπεδάρχου καὶ Ἰωάννου πριμικυρίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ· δῆλον οὖν ἤρξατο ἡ οἰκοδομὴ ἴσως πρὸ τοῦ 1358. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχείων τῆς μονῆς ταύτης ἐν ἀντιγράφῳ χορηγηθέντων μοι ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Δανιὴλ ἀρχιμανδρίτου τοῦ ἐκ Θάσου μανθάνομεν ὅτι τὸ τοῦ Ῥαβδούχου μονύδριον ἔλαβεν ἤδη τῷ 1367 —**ἴσως 1357**— Ἰωάννης ὁ πριμικύριος ὅπως ἀνεγείρῃ ἐκ νέου καὶ ἀνασυστήσῃ, μὴ ἀποσπώμενον ὅμως τῆς μεγάλης τῶν Καρεῶν Λαύρας, ἥτις ἐλεοῦσα τὴν μονήν, πυρποληθεῖσαν τῷ 1398, ἢ μικρῷ πρότερον, προσήλωσε τῇ τοῦ Παντοκράτορος διὰ πρακτικοῦ τῆς ἱερᾶς συνάξεως τὰς μικρὰς μονὰς Ῥαβδούχου, Φακηνοῦ, Φλακροῦ, Σωτῆρος, Ἁγίου Αὐξεντίου καὶ Κλαποδάτου. Προστίθημι ὅτι Κάλλιστος Β΄ ὁ πατριάρχης (ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ βεβαίως ἱερατείᾳ 1355—1363) ἀπένειμε σταυροπηγιακὰ δίκαια τῇ τοῦ Παντοκράτορος, ἅπερ κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1396 ὁ πατριάρχης Ἀντώνιος Δ΄ ἐπεκύρωσε. Τῷ 1537 κατὰ σεπτέμβριον Ἱερεμίας Α΄ ὁ ἀπὸ Σοφίας ἐπεκύρωσε τὸ σιγίλλιον τοῦτο τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου. Τῷ 1591, 1593 κατὰ ἀπρίλιον διὰ τριῶν ἐν ὅλῳ γραμμάτων ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Β΄ ὁ ἀπὸ Λαρίσσης ἐκύρωσε μόνον τὰ δίκαια τῆς μονῆς ἐπὶ τῶν ἐν Ἀδριανουπόλει κτημάτων αὐτῆς· ἦσαν δὲ ταῦτα ἡ οἰκία τοῦ Θωμᾶ Κριτοπούλου ἀφιερωθεῖσα τῇ μονῇ πρὸς διαμονὴν τῶν ἐν Ἀδριανουπόλει παρεπιδημούντων παντοκρατορινῶν μοναχῶν καὶ ὁ ἀνήκων αὐτῷ τε καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ναὸς «τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ πατριαρχικοῦ σταυροπηγίου τοῦ κατὰ τὴν ἑβραϊκὴν κειμένου». Κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1596— **οὕτω γραφομένου τοῦ ἔτους οὐχὶ ὃὲ τοῦ ἀπὸ κοσμογονίας**—ὁ πατριάρχης Θεοφάνης Α΄ ὁ Καρύκης ἐπεκύρωτε καὶ αὐτὸς τὰ περὶ τῶν αὐτῶν κτημάτων παλαιότερα πατριαρχικὰ γράμματα, οὕτω δ' ἔπραξε καὶ κατὰ μάρτιον τοῦ 1597 Μελέτιος ὁ Πηγᾶς «ἐπιδημήσας ἐν Κωνσταντινουπόλει», ὡς λέγει, κυρώσας τὰ δίκαια τῆς μονῆς ἐπὶ τῶν ἐν Ἀδριανουπόλει κτημάτων τούτων τῶν ἀφιερωθέντων «ὑπὸ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων Κριτοπούλων Γεωργίου καὶ Θωμᾶ». Τῷ 1631 κατὰ ἰούνιον ὁ πατριάρχης Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐξέδωκε σιγίλλιον ἐμπεδοῦν τὰ δίκαια τοῦ Παντοκράτορος ἐπὶ τῶν κτημάτων τούτων, ὅπερ ἔπραξε καὶ Νεόφυτος ὁ πατριάρχης τῷ 1637 κατὰ σεπτέμβριον. Ἀγνοῶ νεώτερα γράμματα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἀναφέρω δὲ ἕτερόν τι γράμμα συνοδικὸν ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου Β΄, κατὰ ἰούλιον τῷ 1623, περί τινος ὑποθέσεως δικαζομένης μεταξὺ τῶν μονῶν Βατοπεδίου καὶ Παντοκράτορος, ἣ μᾶλλον ἐκδικασθείσης πρὸ ἑκατὸν δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν, ἤτοι τῷ 1597, ὅτε πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἦν Παΐσιος ἱερομόναχος.

Διορθωτέον ἐπίσης τὸ παρὰ τῷ πατρὶ Κοσμᾷ γραφόμενον ὅτι ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς σώζεται τὸ «μέγα μαρμάρινον μυσωλεῖον, ἐν ᾧ ἀμφότεροι οἱ κτίτορες ἐτάφησαν, ὅπερ φέρει ἔτος 1363» (ἐν σελίδι 225)· διότι πρῶτον μὲν ἀμφίβολον τὸ ὅτι ὁ στρατοπεδάρχης Ἀλέξιος ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἢ πρὶν τούτου, δεύτερον δὲ μόλις τῷ 1384 ἐξεδόθη ἡ διαθήκη τοῦ Ἰωάννου πριμικυρίου, ἡ δὲ ἐπιγραφὴ οὐδαμῶς δηλοῖ, ἂν μὴ ἀπατῶμαι, τὸν χρόνον τοῦ θανάτου Ἀλεξίου τε καὶ Ἰωάν-

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 268.

νου, τοῦ θανόντος κατόπι τοῦ 1363. Τὸ δὲ λεγόμενον μαυσωλεῖον ἔστι βεβαίως ἡ μαρμαρίνη πλὰξ ἡ ἐντετειχισμένη ἐν τῷ κωδωνοστασίῳ, πρότερον δὲ ἴσως ἔζω τῆς θύρας καθηλωμένη (σώζουσα ἔτι καὶ νῦν τὰ τῶν ἥλων ἴχνη), ἡ δηλοῦσα βεβαιότατα τὴν καθοσίωσιν τῆς μονῆς τῷ Σωτῆρι Χριστῷ καὶ τὴν τελείαν τῆς οἰκοδομῆς συμπλήρωσιν τῷ 1363.

(ἔπεται τὸ τέλος)

Μ. Ι. Γ.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Αὐστραλια.—Νέα ἐπαρχία ἀγγλικανικὴ μέλλει νὰ σχηματισθῇ ἐν Αὐστραλίᾳ, ἐν Bunbury, ἥτις θὰ ἀναβιβάσῃ εἰς 19 τὰς ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ Τασμανίᾳ ἀγγλικανικὰς ἐπισκοπάς.

Ἀγγλία. — Τὸ Congrégation (σύλλογος ἀποτελούμενος ἐξ ἐνδημούντων μελῶν) τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης εἶχε προτείνῃ τὴν κατάργησιν τῆς διατάξεως τοῦ κανονισμοῦ, καθ' ἣν οἱ ἐξεταστὰὶ τῆς θεολογίας τοῦ πανεπιστημίου ὤφειλον ἵνα ὦσιν ἱερεῖς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας. Τῇ 4 μαΐου τὸ Convocation (σύλλογος ἀποτελούμενος ἐξ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ πανεπιστημίου) ἐν θυελλώδει συνεδριάσει ἀπέρριψε τὴν πρότασιν διὰ ψήφων 676 κατὰ 278.

Τὴν πέμπτην, 3 ἰουνίου, ἡ English Church Union ἐπανηγύρισεν **ἐν Λονδίνῳ** τὴν 45ην αὐτῆς ἐπετηρίδα. Τὴν πρωΐαν ἐτελέσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ματθαίου εἰς τὸ Οὐεστμίνστερ πανηγυρικὴ λειτουργία μετὰ μεταλήψεως τῶν ἁχράντων μυστηρίων, καθ' ἣν ἐκήρυξεν ὁ αἰδεσ. Leighton Pullan τοῦ κολλεγίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ἐν Ὀξφόρδῃ, περὶ τοῦ συμβόλου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

Ὁ σεβασμιώτατος ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος Moray καὶ Ross διδάκτωρ κ. Kelly ὅστις μετὰ τοῦ τίτλου primus προήλθευε ἀπὸ τοῦ 1901 ἑπτὰ ἐπισκόπων ἀγγλικανῶν τῆς Σκωτίας, μέλλει νὰ παρατηθῇ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς primus. Τὴν 17 ἰουνίου σύνοδος συνερχομένη ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τοῦ Perth ἔμελλε νὰ ἀνακηρύξῃ τὸν διάδοχον τοῦ ἀξιώματος τούτου.

Ἡ γενικὴ συνέλευσις τῆς ἐπισήμου πρεσβυτερικῆς Ἐκκλησίας τῆς Σκωτίας, Church of Scotland, ἐπελήφθη τῇ 21]11 μαΐου ἐν Ἐδεμβούργῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς διαρκεσασῶν ἐπὶ δύο ἑβδομάδας. Ταὐτοχρόνως ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι τῆς συνελεύσεως τῆς ἐλευθέρας ἡνωμένης πρεσβυτερικῆς Ἐκκλησίας, United Free Church. Ἡ πλειονότης τῶν σκώτων ἀνήκουσιν εἰς τὴν μίαν ἢ εἰς τὴν ἄλλην τῶν δύο τούτων Ἐκκλησιῶν. Κατὰ τὰς στατιστικὰς αὐτῶν, ἡ πρώτη ἀριθμεῖ 678.821 ὀπαδούς ἡ δὲ δευτέρα 505,835. Ἐνῷ δ' ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησία τηρεῖ στάσιν συντηρητικὴν ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, ἡ ἐλευθέρα ἡνωμένη Ἐκκλησία ἐκδηλοῖ τὰς αὐτὰς τάσεις, ἃς καὶ οἱ αἱρετικοὶ (σχισματικοὶ) ἄγγλοι, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῆς νομοθεσίας τῆς διδαχῆς.

(ἐκ τῆς «Revue Catholique des Eglises»).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ἡ Αἰκατερίνα Βασιλείου Ἰ. Βασιλειάδου, τὸ γένος Κωνστ. Κούρτογλου, χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανή, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένη, τέως μὲν ἐν Κωνσταν ινουπόλει διαμένουσα, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 εὐρωπαϊστὶ π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἐκυτῆς συζύγου Βασιλείου Ι. Βασιλειάδου, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, στοιχειοθέτου καὶ κατοίκου Ξυλοπόρτης Κων)πόλεως, ἐπὶ ἀνακιτ'ῳ ἐγκαταλείψει πρὸς διάζευξιν. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθειας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 29 μαΐου 1404. 2

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δριϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ὁ Κωνσταντῖνος Χρήστου Ἀραμπατζόγλους, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, μαραγκὸς, ὑπήκοος ὀθωμανὸς καὶ κάτοικος μὲν τέως Μεγάλου Ρεύματος τοῦ Βοσπόρου, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐκυτοῦ συζύγου Ἀθηνᾶς Κωνσταντίνου Ἀραμπατζόγλου, τὸ γένος Χ'' Κυριάκου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, τὰ οἰνιακὰ ἐπαγγελλομένης, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μεγάλου Ρεύματος τοῦ Βοσπόρου, ἐπὶ διαζεύξει Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν

διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 9 μαΐου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 3

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (δ. ν.)

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Πέτρος Νάκη Μπόρια, ἀνθρακεὺς, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, ὁρμώμενος ἐκ τοῦ χωρίου Μπόριας τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 2 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Κωνσταντίνας Χρήστου Ρεμπέτση, κατοίκου Κορυτσᾶς, ἐπὶ διαζεύξει. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἱκασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 9 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος 2

† **Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ**

ὁ γραμματεὺς

Δ. Θεμελῆς

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Γεώργιος Παύλου, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, κάτοικος τοῦ χωρίου Ζητσίστης τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην τρίτην καὶ ὥραν 1 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Κορυτσᾶς αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀθήνας Ἀντωνίου Σπύρου. κατοίκου Ζητσίστης, ἐπὶ διαζεύξει ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος "Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας,,.

Ἐν Κορυτσᾷ, τῇ 22 ἀπριλίου 1904.

Ὁ πρόεδρος

† **Ὁ Κορυτσᾶς ΦΩΤΙΟΣ** 2

ὁ γραμματεὺς

Δ. Θεμελῆς.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Γουλιέλμος Σουρμελῆς. χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Μεγάλου Ρεύματος, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Ζηνοβίας Γ. Σουρμελῆ, τὸ γένος Γιαβέρη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Μεγάλου Ρεύματος, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 μαρτίου 1904.

ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 3

Ὁ γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος (ὁ. ν)

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ἰωάννης Ἀγγελῆ, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως μὲν κάτοικος Γαλατᾶ, τὸν κάπηλον μετερχόμενος, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 2 εὐρωπαϊστὶ μ. μ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀγγελικῆς Ἰ. Ἀγγελῆ, τὸ γένος Γρηγορίου Μπαξεβάνη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης καὶ κατοίκου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπ' ἀνακτίῳ ἐγκαταλείψει, πρὸς διάζευξιν Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων φύλλων "Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας,, καὶ "Κωνσταντινουπόλεως,,.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 ἀπριλίου 1904. 2

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρώην Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα

Τόμους τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων» τῶν δύο ληξάντων ἐτῶν δύνανται νὰ προμηθεύθῶσιν οἱ βουλόμενοι τῶν χριστιανῶν ἀπευθυνόμενοι εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου

Τιμὴ τῶν δύο τόμων ὁμοῦ γρ. 15

Ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ